

Latvijas Republikas Satversmes tiesas sēde

2015. gada 19. maijā

Sēdi vada Latvijas Republikas Satversmes tiesas priekšsēdētājs

Aldis Laviņš.

A. Laviņš.

Labdien, sēdieties, lūdzu!

Tātad tiesas sēdi pasludinu par atklātu.

Tiks izskatīta lieta Nr. 2014-12-01 *“Par Subsidētās elektroenerģijas nodokļa likuma 3. panta 1. un 2. punkta, 4. panta 1. punkta un 5. panta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. un 105. pantam”*.

Lietu izskatīs Satversmes tiesa šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētājs Aldis Laviņš,

tiesneši Kaspars Balodis, Kristīne Krūma, Gunārs Kusiņš, Uldis Ķinis, Sanita Osipova un Ineta Ziemele.

Noskaidrosim, kas ir ieradušies uz lietas izskatīšanu.

Lietā ir iesniegti 26 pieteikumi un iesim šādā secībā arī uz priekšu, pārbaudot, vai visi pieteikumu iesniedzēji ir ieradušies.

Tātad pirmo pieteikumu iesniedza piecas komercsabiedrības: SIA “AD Biogāzes stacija”, SIA “Daile agro”, SIA “Agro Iecava”, SIA “BIOPAB” un SIA “BIO Auri”.

Kas šīs juridiskās personas pārstāv?

E. Radziņš.

Godājamā tiesa! Pārstāv zvērināts advokāts Egīls Radziņš, ar izņēmumu par SIA “BIOPAB”, kuru pārstāv kolēģis Sandis Bētraitis.

A. Laviņš.

Tā... Un “BIO Auri” arī jūs pārstāvat? Ja?

E. Radziņš.

Jā.

A. Laviņš.

Labi. Tā... Tiesas sēžu sekretārei man lūgums pārbaudīt pilnvarojumu un personu apliecinošus dokumentus.

Nākamo pieteikumu ir iesniegušas šādas juridiskas personas: SIA “Arsenal Energy”, SIA “EcoZeta”, Sabiedrība ar ierobežotu atbildību “ENERCOM PLUS”, SIA “Ošmaļi

Energy”, SIA “Piejūra Energy”, Sabiedrība ar ierobežotu atbildību “Winergy”, SIA “Zemgales enerģijas parks”, Sabiedrība ar ierobežotu atbildību “Zemgaļi JR”.

Šīs juridiskās personas pārstāv Sandis Bērtaitis.

S. Bērtaitis.

Jā, tieši tā.

A. Laviņš.

Pilnvarojums ir iesniegts un dokuments arī ir iesniegts. Paldies. Sēdieties, lūdzu!

Nākamo pieteikumu un iesnieguši: SIA “KEGO”, AS “Residence Energy”, SIA “SGC”, SIA “Uni-enerkom”.

Kas šīs juridiskās personas pārstāv?

J. Haka.

Šīs personas pārstāvēs zvērināta advokāte Justīne Haka un advokāta palīgs Rihards Niedra uz ordera un pilnvaru pamata. Orderis un pilnvaras ir iesniegtas lietā.

A. Laviņš.

Jā... Lūgums arī tiesas sēžu sekretārei pārbaudīt personu dokumentus...

Paldies, sēdieties.

Nākamo pieteikumu... jā, atkal ir virkne juridisko personu.

Tāpat nosaukšu: SIA “AGRO 3”, Sabiedrība ar ierobežotu atbildību “Agro Lestene”, Sabiedrība ar ierobežotu atbildību “Bērzi Bio”, Sabiedrība ar ierobežotu atbildību “BIODEGVIELA”, Sabiedrība ar ierobežotu atbildību “BIOPLUS”, SIA “BIO ZIEDI”, Sabiedrība ar ierobežotu atbildību “EKORIMA”, Sabiedrība ar ierobežotu atbildību “International Investments”, Limbažu rajona Zaigas Treimanis zemnieku saimniecība “JAUNDZELVES”, Vintera Jelgavas rajona zemnieku saimniecība “LĪGO”, Sabiedrība ar ierobežotu atbildību “RIGENS”, Sabiedrība ar ierobežotu atbildību “RZS ENERGO”, Sabiedrība ar ierobežotu atbildību “Sīdgunda Bio”, Sabiedrība ar ierobežotu atbildību LATVIJAS LAUKSAIMNIECĪBAS UNIVERSITĀTES MĀCĪBU UN PĒTĪJUMU SAIMNIECĪBA “VECAUCE”, SIA “Zaļās Zemes Enerģija”, SIA “ZEMTURI ZS”.

Šīs juridiskās personas pārstāv?

S. Bērtaitis.

Arī es, Sandis Bērtaitis.

A. Laviņš.

Sandis Bērtaitis. Labi, tik tālu mēs esam ar jūs pārstāvību tikuši skaidrībā.

Nākamo pieteikumu ir iesnieguši: Sabiedrība ar ierobežotu atbildību “Lielmežotne”, Sabiedrība ar ierobežotu atbildību “STRELĒCIJA”.

Sandis Bērtaitis pārstāv, ja?

S. Bērtaitis.

Jā.

A. Laviņš.

Labi...

Tā, nākamais pieteikums ir iesniegts no: SABIEDRĪBA AR IEROBEŽOTU ATBILDĪBU "LENKAS ENERGO", SABIEDRĪBA AR IEROBEŽOTU ATBILDĪBU "ETB", SABIEDRĪBA AR IEROBEŽOTU ATBILDĪBU "RIETUMU ELEKTRISKIE TĪKLI" un tad seko sabiedrības ar ierobežotu atbildību ar nosaukumu "W.E.S. 1" un tā ir līdz pat "W.E.S. 18"... tādas juridiskas personas, nosaukums ir praktiski identisks, tikai mainās cipars sabiedrības nosaukumā.

Šīs juridiskās personas kas pārstāv?

M. Logins.

Zvērināts advokāts Māris Logins. Uz pilnvaras un ordera pamata. Pilnvara ir lietā, orderi es varu šobrīd iesniegt.

A. Laviņš.

Jā, tiesas sēžu sekretārei... pārbaudīt... Paldies.

Nākamo pieteikumu ir iesniegusi

SIA "Neretas dzirnavas".

Kas pārstāv šo komercsabiedrību?

V. Lelis.

Īpašnieks...

A. Laviņš.

Man lūgums vēlreiz precizēt, kas jūs, lūdzu, esat?

V. Lelis.

Īpašnieks...

A. Laviņš.

Īpašnieks parasti uzrāda, ka ir... vai esat valdes loceklis, kurš ir tiesīgs pārstāvēt?

Tā... tiesas sēžu sekretārei.. es redzu, ka ir piefiksēts... Mēs esam pārbaudījuši, ka lietas materiālos ir Uzņēmuma reģistra izziņa par to, ka valdes loceklis SIA "Neretas dzirnavas" ir Viktors Lelis. Es atvainojos, jūs esat Viktors Lelis?

V. Lelis.

Jā.

A. Laviņš.

Jums personu apliecinošs dokuments ir līdzi? Uzsādi, lūdzu, tiesas sēžu sekretārei un mēs jūs aicinātu, lūdzu, ieņemt vietu tuvāk, lai nepieciešamības gadījumā mēs jums uzdotu jautājumus, jo jūs esat iesnieguši pieteikumu... Tā būs ērtāk mums visiem, lai mēs varam saprast, kas procesā piedalās pie dažādu lūgumu un viedokļu noskaidrošanas un tas būs pārredzamāk.

Tā... tik tālu esam tikuši.

Nākamo pieteikumu ir iesniegusi AS "OLENERGO".

Šo sabiedrību pārstāv...?

J. Haka.

Justīne Haka un Rihards Niedra uz ordera un pilnvaras pamata. Ir iesniegts jums.

A. Laviņš.

Paldies. Esam noskaidrojuši. Tik tālu ir.

Nākamo pieteikumu ir iesnieguši: SIA "Olainfarm enerģija", SIA "BK Enerģija", SIA "Energy & Communication", SIA "Elektro bizness", SIA "Sal-Energo", SIA "Dienvidlatgales īpašumi", SIA "RB Vidzeme", SIA "B-Energo", SIA "BIOSIL", SIA "LATNEFTEGAZ", Akciju sabiedrība "Sātiņi Energo LM", Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Brocēnu Enerģija", Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Preiļu siltums", Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "SM Energo".

Jautājums pārstāvjiem... Kas šīs sabiedrības pārstāv?

J. Haka.

Arī pārstāvam mēs — Rihards Niedra un Justīne Haka un daļu Sandis Bērtaitis... pēdējie četri...

A. Laviņš.

Tātad akciju sabiedrība "Sātiņi Energo LM", sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Brocēnu Enerģija", sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Preiļu siltums", sabiedrība ar ierobežotu atbildību "SM Energo".

Sandis Bērtaitis. Ja?

S. Bērtaitis.

Jā.

A. Laviņš.

Labi... jūsu pārstāvība tātad ir noskaidrota.

Nākamais pieteikuma iesniedzējs ir SIA “UniEnergy”.

Un pārstāv...?

S. Bērtaitis.

Sandis Bērtaitis.

A. Laviņš.

Ir...

Nākamo pieteikumu ir iesnieguši: SIA “BALTENEKO”, SIA “Priekules BioEnerģija”, SIA “JUGLAS JAUDA”, SIA “VANGAŽU SILDSPĒKS”, SIA “HIDROLATS”, SIA “Saldus siltums”, SIA “GTG 1”, SIA “SSR”, SIA “TEK 1”.

Lūdzu kas šīs...?

J. Haka.

Minētos pārstāv Justīne Haka un Rihards Niedra un par diviem uzņēmumiem iesniegsim pilnvaras šobrīd... par SIA “SSR”, SIA “TEK 1”.

A. Laviņš.

Šobrīd iesniegsiet pilnvaras, ka jūs pārstāvat?

J. Haka.

Jā.

A. Laviņš.

Labi...

Nākamo pieteikumu iesnieguši: SIA “BIO FUTURE”, SIA “GAS STREAM”.

Kas, lūdzu, šīs komercsabiedrības pārstāv?

K. Zeme.

Pārstāv zvērināts advokāts Kaspars Zeme. Pilnvara ir lietā, orderis ir...

A. Laviņš.

Tiesas sēžu sekretārei man lūgums pārbaudīt personu apliecinošus dokumentus...

Tā, nākamo pieteikumu iesniegusi AS “Graanul Invest”, sabiedrība ar ierobežotu atbildību “Graanul Invest”, SIA “Graanul Pellets Energy”, SIA “Inčukalns Energy”.

Kas, lūdzu, šīs pārstāv?

L. Štrause.

Pārstāv zvērināts advokāts Linda Štrause. Pilnvara ir lietā un orderis.... es iesniegšu...

A. Laviņš.

Paldies...

Nākamo pieteikumu, kas arī ir beidzamais pieteikums, ir iesnieguši: SIA “ĒRBERĢES HES”, SIA “IU CEĻŠ”, SIA “KRĪGAĻU DZIRNAVAS”.

Šīs komercsabiedrības kurš pārstāv?

J. Vaits.

Advokāts Jānis Vaits... pilnvara lietā...

A. Laviņš.

Paldies, Vaita kungs... Sēdieties...

Tā, no pieteicēju puses tātad esam apzinājuši, ka praktiski visi pieteikumu iesniedzēji ir pārstāvēti un visi ir ieradušies.

Institūcija, kas izdevusi apstrīdēto aktu, ir Saeima. Saeimu šodien pārstāv?

K. Piģēns.

Kārlis Piģēns — uz Saeimas priekšsēdētājas pilnvaras pamata.

A. Laviņš.

Jā, lūdzu... uzrādiet tiesas sēžu sekretārei personu apliecinošu dokumentu...

Lietā ir pieaicinātas... deviņas pieaicinātās personas.

Noskaidrosim arī, vai pieaicinātās personas ir ieradušās.

Vispirms

Latvijas Republikas Ekonomikas ministrija. Kurš pārstāv Ekonomikas ministriju?

K. Lore.

Kaspars Lore un Aija Timofejeva.

A. Laviņš.

Uzrādiet, lūdzu, tiesas sēžu sekretārei gan pilnvarojumu, gan personu apliecinošu dokumentu.

Tātad Kaspars Lore un Aija Timofejeva.

Nākamā pieaicinātā persona ir Latvijas Republikas Finanšu ministrija.

Kas Finanšu ministriju pārstāv?

A. Tihomirovs.

Andrejs Tihomirovs, Kristīne Bāra un Dace Berkolde.

A. Laviņš.

Lūdzu, pilnvaras šīm personām un personu apliecinošus dokumentus... uzrādiet tiesas sēžu sekretārei.

Tiesas sēžu zālē ir visas trīs minētās personas?

A. Tihomirovs.

Jā.

A. Laviņš.

Paldies.

Tā, turpinām.

Nākamā persona ir Tieslietu ministrija.

I. Salinieka.

Šobrīd pārstāv Inta Salinieka. Turpmāk Laila Medina pārstāvēs, jo Laila Medina šodien nevarēja.

A. Laviņš.

Jā, labi. Paldies.

Nākamā persona ir Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija. Kas komisiju pārstāv?

J. Junkers.

Godātā tiesa! Zvērināts advokāts Jānis Junkers. Ir pilnvara... uz ordera pamata...

A. Laviņš.

Lūdzu...

Lietā pieaicināts ir arī Latvijas Republikas tiesībsargs. Kas šo institūciju pārstāv?

E. Birģele.

Tiesībsarga biroju pārstāv Elīna Birģele.

A. Laviņš.

Labi... Biedrība "Latvijas Atjaunojamās enerģijas federācija".

K. Stepanovs.

Godājamā tiesa! Pārstāv Kristaps Stepanovs.

A. Laviņš.

Labi... uzrādiet, lūdzu, pilnvarojumu... dokumentu....

Kā nākamās pieaicinātās personas tādad ir Kārlis Ketners... eksperta statusā kā pieaicinātā persona ir Juris Ozoliņš pieaicināts lietā... un Jānis Grasis.

Paldies. Tādad esam noskaidrojuši. Visi — gan lietas dalībnieki, gan pieaicinātās personas — ir ieradušās un varam turpināt mūsu procesu.

Šobrīd noskaidrošu, vai ir kādi procesuālie lūgumi, kas sekmētu lietas izskatīšanu?

No pieteikumu iesniedzēju pārstāvjiem? Ir kādi lūgumi?

E. Radziņš.

Šeit šobrīd droši vien ka nav... paldies.

A. Laviņš.

Pārējiem... arī?

No Saeimas pārstāvja puses?

K. Piģens.

Lūgumu nav.

A. Laviņš.

Tā... savukārt tiesa no savas puses informē, ka pēc lietas nodošanas izskatīšanai ir saņemta virkne dokumentu un mums ir jāizlemj par to pievienošanu lietas materiāliem.

Pirmām kārtām no Ekonomikas ministrijas ir saņemts dokuments ar nosaukumu “Par papildu informācijas sniegšanu”. Tajā būtībā ir norādīts uz to, ka publiski ir aplūkojama Ekonomikas ministrijas tīmekļa vietnē informācija par 2014. gada obligātā iepirkuma ietvaros izmaksāto atbalstu komersantiem un ieturēto subsidētās elektroenerģijas nodokļa apjomu katram komersantam. Un arī ir norādīts pielikums.

Tādad šī informācija, ko ir sniegusi Ekonomikas ministrija, ir publiski pieejama un tai ir tāds informatīvs raksturs un tamdēļ šobrīd es tikai vēlos jūs informēt, ka šāds materiāls atrodas lietas materiālos un, protams, jums ir iespējas ar to iepazīties un attiecīgajā vietnē aplūkot, ja ir tāda vēlme, minēto informāciju.

Nākamais dokuments, ko esam saņēmuši. Paskaidrojumi no biedrības “Latvijas Koģenerācijas elektrostaciju asociācija”.

Te man jāpaskaidro, ka ar tiesnešu lēmumu šī biedrība bija pieaicināta kā pieaicinātā persona un noteiktajā termiņā bija lūgums sniegt viedokli par lietā aplūkojamajiem jautājumiem. Ne tiesnešu noteiktajā termiņā, ne arī līdz brīdim, kad lieta tika nodota izskatīšanai, viedoklis no šīs personas netika saņemts. Šobrīd, kad mēs esam jau... tādad neilgi pirms lietas izskatīšanas tiesas sēdē, viedoklis ir saņemts, bet katrā ziņā ar acīmredzamu termiņa nokavējumu. Par šī dokumenta pievienošanu lietas materiāliem mēs lemsim un labprāt dzirdētu arī lietas dalībnieku viedokli.

Tālākais dokuments, ko mēs esam saņēmuši, ir paskaidrojums... paskaidrojumi... Un tos ir parakstījis zvērināts advokāts Sandis Bērtaitis. Tātad par lietas faktiskajiem apstākļiem un juridiskais pamatojums pēc tam, kad ir... kā es saprotu, kad zvērināts advokāts ir iepazinies ar lietas materiāliem pēc lietas sagatavošanas pabeigšanas.

S. Bērtaitis.

Jā, tieši tā.

A. Laviņš.

Jā... un jūs arī izsakāt lūgumu šos paskaidrojumus pievienot lietas materiāliem.

S. Bērtaitis.

Jā. Uzturu lūgumu.

A. Laviņš.

Vai Saeimas pārstāvis ir iepazinies ar papildu paskaidrojumiem no...?

K. Piģēns.

Nē, neesmu.

A. Laviņš.

Neesat.

Nākamais dokuments arī ir parakstīts... nākamā dokumenta parakstītājs arī ir Sandis Bērtaitis un dokuments ir par papildu dokumentu pievienošanu lietas materiāliem. Un šeit ir izteikts lūgums pievienot lietas materiāliem Eiropas Komisijas 2015. gada 20. marta vēstules kopiju. Te tiek paskaidrots, ka pilnvarotais pārstāvis ir saņēmis šo vēstuli un ar šo vēstuli Komisija ir atzinusi, ka dotācijas piešķiršanai, ciktāl tā uzskatāma par valsts atbalstu, ir jābūt paziņotai un apstiprinātai, kas konkrētajā gadījumā nav ticis aizdarīts. Un tātad šim lūgumam ir pievienota Komisijas vēstule un zvērināts advokāts ir izteicis lūgumu to pievienot pie lietas materiāliem.

S. Bērtaitis.

Jā. Uzturu.

A. Laviņš.

Tālāk ir saņemti divi dokumenti, kurus ir parakstījis pārstāvis zvērināts advokāts Egīls Radziņš par to, lai pievienotu lietas materiāliem SIA "AD Biogāzes stacija" 2014. gada pārskatu un doma ir tāda, lai lietas dalībniekiem sniegtu ieskatu par šīs sabiedrības finanšu stāvokli.

E. Radziņš.

Par saimnieciskā darba rezultātiem pēc tam, kad ir ticis piemērots attiecīgais nodoklis.

A. Laviņš.

Jā... un tie ir divi lūgumi. Viens ir attiecībā uz SIA “AD Biogāzes stacija” un otrs lūgums ir attiecībā uz SIA “Agro Iecava”.

E. Radziņš.

Tieši tā, godājamā tiesa!

A. Laviņš.

Un vēl ir līdzīga rakstura dokuments. Tas saņemts no zvērinātā advokāta Jāņa Vaita par šo saimniecisko darbību, bet tikai attiecībā uz SIA “IU Ceļš”, SIA “Krīgaļu dzirnavas” un SIA “Rubīns GG”. Tie ir gada pārskati par 2014. gadu. Savukārt par SIA “Ērberģes HES” ir pārskats par 2013. gadu. Un doma ir tā pati... informēt par saimniecisko darbību norādītajos laika posmos.

J. Vaitis.

Jā.

A. Laviņš.

Tāpat mēs esam saņēmuši dokumentu no SIA “UniEnergy”. Šodien esam noskaidrojuši, ka “UniEnergy” pārstāv Sandis Bērtaitis, bet dokumentu ir iesniedzis SIA “UniEnergy” valdes priekšsēdētājs un dokuments ir saistīts ar to, lai informētu tiesu un lietas dalībniekus par šīs komercsabiedrības datiem 2014. un 2015. gadā — samaksāto subsīdētās elektroenerģijas nodokli.

Tā, lūk... Bet, lai mēs izņemtu par šo dokumentu pievienošanu, es izsniegšu tos Saeimas pārstāvim ar domu, lai jūs varētu iepazīties un izteikt savu viedokli. Es pieļauju ka jums ir nepieciešams laiks, lai ieskatītos šajos dokumentos un formulētu savu viedokli.

K. Piģēns.

Jā. Būtu nepieciešams.

A. Laviņš.

Nu, ja tā var teikt... pirmsšķietami... man ir lūgums... lai no jums saņemtu informāciju... cik būtu nepieciešams laiks?

K. Piģēns.

20 minūtes... līdz pusstundai. Lai pirmsšķietami sniegtu viedokli.

A. Laviņš.

Jā... tātd lūgums tomēr ir 15 minūtēs noformulēt savu domu... operatīvi iziet cauri šiem dokumentiem un turpināsim ar tiesas sēdi.

Labi, šobrīd ir pārtraukums uz 15 minūtēm.

(Pārtraukums.)

A. Laviņš.

Sēdieties, lūdzu!

Tā, Saeimas pārstāvim tika dotas 15 plus dažas minūtes... Lūdzu, kāds ir jūsu viedoklis par šiem lūgumiem?

K. Piģens.

Tātd sanāca iepazīties diezgan virspusēji.

Sākšu tātd ar katru dokumentu atsevišķi un izteikt viedokli...

Tātd pirmais. Biedrība "Latvijas koģenerācijas elektrostaciju asociācija". Lūdzam minēto paskaidrojumu nepievienot lietas materiāliem, jo ir tātd kavēts procesuālais termiņš. Lietas materiālos ir redzams, ka biedrībai ir nosūtīts vairākkārtēji un viņa nav sniegusi savus paskaidrojumus laikā, tāpēc lūdzam atteikt pievienot lietas materiāliem.

Attiecībā uz pārstāvja Vaita kunga un Egīla Radziņa lūgumiem pievienot gada pārskatus nav iebildumu. Tomēr ir jāņem vērā, ka tie ir tikai sešu komersantu gada pārskati un no gada pārskatiem arī nevar tātd noteikt šo ietekmi. Komersanti nodarbojas dažādās nozarēs ar dažādiem... un tur nevar izvērtēt šo ietekmi uz subsidētās elektroenerģijas nodokli.

Attiecībā uz Bērtaiša kunga pieteikumu ar informāciju par Eiropas komisijas lēmumu. Nav iebildumu pievienot lietai, tomēr ir jāņem vērā, ka mēs šodien šeit runājam par nodokļa atbilstību Satversmei un nevajadzētu paplašināt šī izskatāmā lauka loku.

Attiecībā uz Bērtaiša kunga papildus paskaidrojumiem... Esam iepazinušies un mūsu viedokli paudīsim tātd Saeimas runā par lietu pēc būtības.

Un attiecībā uz SIA "UniEnergy" par subsidētās elektroenerģijas nodokli... nav iebildumu, ka tiek pievienoti materiāli lietai.

A. Laviņš.

Labi, jūs varētu tos atdot tiesai atpakaļ... tie ir oriģināli... Paldies.

Tā... labi. Tātd Saeimas pārstāvja viedoklis par lūgumiem ir izteikts.

Tiesas pozīcija attiecībā uz tiem ir šāda: noraidīt... vai, pareizāk būtu teikt... atteikties pievienot lietas materiāliem biedrības "Latvijas Koģenerācijas elektrostaciju asociācijas" sniegto paskaidrojumu, jo tas ir iesniegts acīmredzami nokavējot procesuālos termiņus šā viedokļa izteikšanai.

Par pārējiem lūgumiem. Tātd tiesas lēmums ir pozitīvs. Lūgumi ir apmierināti un minētie dokumenti tiks pievienoti lietas materiāliem.

Saeimas pārstāvis jau minēja, ka par tiem varēs arī paust detalizētāku viedokli tad, kad sniegs paskaidrojumus par lietas faktiskajiem apstākļiem un juridisko pamatojumu.

Labi... Ja citu lūgumu nav, tad mēs varam virzīties uz priekšu mūsu procesā un pāriet pie lietas izskatīšanas pēc būtības.

Un šī procesuālā stadija sākas ar tiesneša referenta ziņojumu par lietu.

Lūdzu, vārds tiesnesim Uldim Ķīnim.

U. Ķinis.

Satversmes tiesā laika posmā no 2014. gada 12. marta līdz 2014. gada 30. jūnijam ir saņemti divdesmit seši pieteikumi, pēc kuriem ir ierosinātas četrpadsmit lietas.

Pieteikumus iesniegušas SIA “AD Biogāzes stacija” un 89 citi enerģētikas nozares uzņēmumi.

Pieteikumos lūgts vērtēt Subsidētās elektroenerģijas nodokļa likuma 3. panta 1. un 2. punkta, 4. panta 1. punkta, 5. panta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. un 105. pantam.

Ar 2014. gada 18. jūlija lēmumu visas četrpadsmit lietas apvienotas vienā lietā — par Subsidētās elektroenerģijas nodokļa likuma 3. panta 1. un 2. punktu, 4. panta 1. punktu un 5. panta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. un 105. pantam.

Latvijas Republikas Saeimas atbildes raksts saņemts Satversmes tiesā 2014. gada 9. jūlijā. Lietas sagatavošanas gaitā papildus tika pieprasīti ar likumprojekta izstrādi saistītie dokumenti no Saeimas un citām institūcijām.

Par pieaicinātajām personām lietā atzītas un uz tiesas sēdi aicinātas Latvijas Republikas Ekonomikas ministrija, Finanšu ministrija, Tieslietu ministrija, Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija, Latvijas Republikas tiesībsargs, biedrība “Latvijas Atjaunojamās enerģijas federācija”, Rīgas Tehniskās universitātes Inženierekonomikas un vadības fakultātes Muitas un nodokļu katedras profesors Dr. oec. Kārlis Ketners, enerģētikas nozares eksperts Juris Ozoliņš, Banku augstskolas asociētais profesors Dr. iur. Jānis Grasis. Pieaicināto personu rakstiskie viedokļi un papildus paskaidrojumi ir saņemti Satversmes tiesā un pievienoti lietas materiāliem.

Lietai ir pievienoti arī citi tā izskatīšanai nepieciešamie materiāli.

Lēmums par lietas nodošanu izskatīšanai pieņemts 2014. gada 3. decembrī.

Paziņojums par lietas izskatīšanu publicēts 2015. gada 22. janvārī oficiālajā izdevumā “Latvijas Vēstnesis”, Nr. 553.

Lietas dalībniekiem par tiesas sēdi rakstveidā paziņots 2015. gada 21. janvārī.

Ar lietas materiāliem iepazīnušies Saeimas Prezidija pilnvarotā pārstāve Ilze Tralmaka, arī vairāki pieteikuma iesniedzēju pārstāvji.

A. Laviņš.

Paldies tiesnesim ziņotājam.

Tiesnešiem jautāju... Vai ir kas vaicājams tiesnesim ziņotājam? Nebūs. Paldies.

Labi. Tad sāksim ar lietas dalībnieku uz klausīšanu.

Te mums būtu svarīgi zināt, kāds ir optimālais laiks, jo plašais pieteicēju pārstāvju skaits tomēr ir tas, kas varētu šeit ienest zināmas korekcijas attiecībā uz laika noteikšanu.

Es vaicāšu advokātam, kas sēž vistuvāk tiesas galdam... Cik, jūsuprāt, pieteicēju puses pārstāvjiem būtu nepieciešams laiks, lai izklāstītu juridisko pamatojumu un lietas faktiskos apstākļus.

S. Bērtaitis.

Godājamā tiesa! Esam ar pieteicēju pārstāvjiem tikušiem divas reizes, lai apspriestu to, kā tiks sniegti paskaidrojumi šajā tiesā. Vienojāmies par to, ka lūgsim tiesu dot laiku līdz divām stundām paskaidrojumu sniegšanai un arī vienojāmies par to, ka... es varbūt sniegšu to paskaidrojumu pamatdaļu un pārējie advokāti sniegs varbūt par atsevišķiem aspektiem vēl papildu paskaidrojumus, izejot no pieejamā laika limita, ko Satversmes tiesa pieņem šajā lietā. Bet tāpat mēs lūdzam līdz divām stundām.

A. Laviņš.

Līdz divām stundām... Tas nozīmē: ja, piemēram, būtu pusotra stunda, tas arī būtu pietiekami?

S. Bērtaitis.

Nu... droši vien, ka prioritātes secībā. Līdz ar to, ja godājamā tiesa uzskata, ka būtiskākā paskaidrojuma daļa ir uzklusīta, mēs arī centīsimies sniegt pirmām kārtām prioritāri to informāciju, kas ir būtiskākā un tad varbūt, ja tiesa jūt, ka tā informācija vai tie paskaidrojumi tiesai nav noderīgi, tad var lemt par...

A. Laviņš.

Nu, mēs arī varētu būt elastīgi... ka ja nu gadījumā tajā pusotrā stundā jūs tomēr visu pateikt nevarat, jums arī ir iespēja lūgt dažas minūtes tomēr klāt... ja?

S. Bērtaitis.

Jā.

A. Laviņš.

Saeimas pārstāvim. Cik jums būtu nepieciešams laiks savu paskaidrojumu sniegšanai?

K. Piģēns.

Nedaudz vairāk par pusstundu.

A. Laviņš.

Pusstunda? Labi.

Tiesneši... Labi. Tātad pieteicēju pusei tiek piešķirta pusotra stunda, ar šo te zināmu elastības noteikumu... un Saeimas pārstāvim — pusstunda — paskaidrojumu sniegšanai.

Pirms sākam uzklaut lietās dalībniekus, es dažas lietas precizēšu, lai būtu skaidrība gan lietās dalībniekiem, gan arī zālē klātesošajiem.

Šodien Satversmes tiesa ir ieplānojusi tiesas sēdi līdz pulksten 13.40... maksimāli... Tāpēc šajā reizē, lai optimāli virzītos procesā uz priekšu, mēs varētu darīt šādā secībā. Vispirms pusotras stundas laikā uzklautsim pieteicēju pārstāvju paskaidrojumus par lietai nozīmīgiem apstākļiem, tad vārdu dosim Saeimas pārstāvim. Un droši vien, ka ar to būs laika limits izsmelts.

Nākamā sēdi mēs turpināsim ar savstarpējiem jautājumiem un jautājumiem un no tiesas puses.

Tātad šodien mēs neuzsāksim uzklaut pieaicinātās personas. Ja gadījumā pieaicinātās personas vēlas dzirdēt pušu argumentāciju, jūs, protams, varat palikt tiesas sēžu zālē, ja ir citi plāni, tā teikt, ar tiesas atļauju jūs varētu arī doties realizēt citus plānus, kas jums ir šodien. Tā kā pieaicinātajām personām ir brīva izvēle attiecībā uz to.

Par secību mēs esam tikuši skaidrībā... ja... kas šodien tiesas sēdē norisināsies.

Labi. Tā... tāpat atbilstoši Satversmes tiesas reglamentam... Radziņa kungs, jūs vēlējāties vaicāt vai precizēt kaut ko?

E. Radziņš.

Nē, nē... es par tām nākamajām tiesas sēdēm...

A. Laviņš.

Kolēģi, par nākamajām sēdēm. Satversmes tiesa ir ieplānojusi, ka šīs lietas izskatīšanai... kas, protams, ir atkarīgs no dažādiem apstākļiem, bet divas līdz trīs sēdes mēs esam ieplānojuši tikai lietās dalībnieku uzklautīšanai. Tātad ar paskaidrojumiem, ar pieaicināto personu viedokļiem, jautājumiem un tiesu debatēm — divas, trīs sēdes. Un es saprotu, ka arī te varētu rasties zināmi jautājumi no advokātu puses, jo visi esat aizņemti dažādos citos procesos, bet mēs esam ieplānojuši 26. maijā nākamā tiesas sēdi, 29. un, iespējams, 4. jūnijā vēl. Tā kā es ceru, ka varēsiet šajos datumos ierasties, jo, kā es jau teicu, tas ir tas apjoms, ko šodien izdarīsim un turpināsim nākamajās sēdēs.

Vai ir kādi jautājumi?

E. Radziņš.

Jā, ja drīkst iebilst... Mēs jau tiesas sekretārei minējām, ka pārstāvjiem būtu vispiemērotākais 29. maijs un 4. jūnijs. Ja godātā tiesa tam piekrīt, tad tie būtu tie datumi, kad varētu nākamās tiesas sēdes rīkot.

A. Laviņš.

Ne 26., ja?

E. Radziņš.

Jā, jo 26. ir jau vairāki tiesas procesi un arī policijas uzklausišana... Ja iespējams, tad šajos divos datumos.

A. Laviņš.

Labi, paldies par papildu informāciju, lai saskaņota būtu mūsu rīcība un mēs jūs arī nenostādītu tādā situācijā, ka citi procesi ciestu...

Labi... Vārds tiek dots lietas faktisko apstākļu izklāstam un juridiskā pamatojuma izklāstam pieteicēju pusei un tāvad zvērināts advokāts Sandis Bērtaitis pirmais runās, ja?

Tāvad pusotra stunda ir jūsu rīcībā.

S. Bērtaitis.

Paldies, godātā tiesa.

Kā jau minēju, es mēģināšu savus paskaidrojumus sniegt pusstundas laikā. Savus paskaidrojumus es esmu nosacīti sadalījis piecas daļās.

Pirmā daļa būs vispārēji jautājumi un neliels vēsturisks ieskats šīs problemātikas kontekstā. Tālāk es pievērsīšos Subsidētās elektroenerģijas nodokļa jeb saīsināti SEN mērķim. Tālāk es pievērsīšos SEN kā nodokļa bāzei, kas ir noteikta likumā, kur mēs saskatām zināmas problēmas. Pieskarsimies jautājumiem par alternatīviem līdzekļiem, kas šajā lietā ir nozīmīgi un visbeidzot risināšu arī jautājumu par tiesiskās palāvības aizskārums attiecībā uz konstitucionālās sūdzības iesniedzējiem.

Tālāk jau mani kolēģi, Radziņa kungs, pievērsīsies jautājumam par šī nodokļa ietekmi uz ražotājiem no ekonomiskās puses un ar to saistītajiem apsvērumiem. Kolēģi Justīne Haka un Rihards Niedra pievērsīsies jautājumiem par alternatīviem līdzekļiem attiecībā uz atsevišķiem aspektiem. Tāpat kolēģe Linda Štrause minēs par starptautiskiem investīciju aizsardzības aspektiem. Kolēģis Jānis Vaits savukārt visbeidzot arī pieskarsies jautājumam par to, kā SEN piemērošana ir attiecināma tieši uz mazajām hidroelektrostacijām, kurām ir, kā zināms tiesai, jāmaksā arī Dabas resursu nodoklis.

Bet par visu pēc kārtas.

Vispirms varbūt no tāda ievada... ievada vietā droši vien, ka vajadzētu pievērsties un aplūkot, kā ir nācis, ka mēs šobrīd ar likumdevēju esam sastapušies šajā Satversmes tiesas zālē un kā vēsturiski šī problēma ir notikusi... nu, teiksim tā, attīstījusies līdz šai apstrīdēto normu pieņemšanai.

Pamatā mēs skatāmies to laika periodu kopš Latvijas iestāšanās Eiropas Savienībā, kad Latvijā tika pārskatīts iepriekš izveidotais enerģijas ražotāju atbalsta mehānisms. Ja mēs skatāmies tālākajā vēsturē, tad Latvijā pazīstams atbalsta instruments ir jau no 1995. gada. Viņi ir savā ziņā, kā es jau jums vērtēju, tāds savā ziņā tāds attāls sencis tai atbalsta sistēmai, kāda ir šobrīd pastāvoša, bet tāda mūsdienu izpratnē kā atbalsta sistēma tā tika izveidota 2005. gadā līdz ar Elektroenerģijas tirgus likuma pieņemšanu un spēkā stāšanos.

Šeit ir nedaudz plašāks konteksts, kādēļ šī atbalsta sistēma tika izveidota un kādēļ tika pieņemts šāds Elektroenerģijas tirgus likums. Laikā, kad tika risinātas iestāšanās sarunas Eiropas Savienībā, mūsu kaimiņvalsts Lietuva citastarpā arī saskārās ar vienu no nosacījumiem, lai pievienotos Eiropas Savienībai — bija nepieciešams slēgt Ignalinas atomelektrostaciju. Tas tika savā ziņā noskaidrots, ka tāad pakāpeniski tiks veikta darbība šī ražošanas objekta slēgšanai. Tas nozīmēja to, ka enerģijas ražošanas tirgū būs vērojamas būtiskas pārmaiņas. “Latvenergo”, kas ir lielākā valstij piederošā kapitālsabiedrība, nolēma izmantot šo iespēju un prognozējot, ka būs elektroenerģijas deficīts visā Baltijas reģionā sakarā ar šo atomelektrostacijas slēgšanu, izlēma, biznesa mērķu vadīti, veidot jaunas elektroenerģijas ražošanas jaudas, fundamentālas ražošanas jaudas. Tieši tādēļ tika pieņemts lēmums veikt investīcijas un rekonstruēt “Latvenergo” piederošās divas termoelektrocentrāles, šeit ir runa par TEC-1 un TEC-2. TEC-1 rekonstrukcija norisinājās laika posmā no 2003. līdz 2005. gadam un TEC-2 rekonstrukcija savukārt 2006.–2009. gadā — pirmais bloks un otrais bloks bija no 2010.–2013. gadam. Kādēļ tas ir svarīgi? Tādēļ, ka šīs jaudas, kas ir šajās termoelektrocentrālēs, ir fundamentālas pret kopējo Latvijas elektroenerģijas ražošanas kapacitāti un lai īstenotu šo “Latvenergo” projektu, tika veidots šis elektroenerģijas atbalsta mehānisms, par ko mēs šodien runājam.

Līdz ar to principā galvenais iemesls, kāpēc šī atbalsta sistēma tika veidota, bija veidot, lai varētu izveidot un tālāk jau uzsāktu darbību “Latvenergo” piederošās termoelektrocentrāles.

Līdzās tam tika pieņemts arī dažādu politisku iemeslu dēļ lēmums paplašināt šo atbalsta instrumentu uz mazākas jaudas stacijām. Mazākas... šeit es domāju principā zem 4 megavatiem ar elektriski uzstādīto jaudu, kas uz kopējā elektroenerģijas bilances fona varbūt nav tik nozīmīga un savā ziņā var teikt, ka tā pilda tādu kā dekoratīvu funkciju. Jebkurā gadījumā, protams, ka likumdevējs apzinājās, ka Eiropas Savienība prasa zināmu progresu atjaunojamās enerģijas jomā. Tostarp tika pieņemtas vairākas direktīvas un noteiktas prasības, kādas katrai dalībvalstij bija jāasniedz, tāad arī Latvijai. Protams, sadarbībā ar Latvijas atbildīgajām iestādēm tika noteikts mērķis līdz 2020. gadam sasniegt 40 procentus enerģijas, kas ir iegūti no atjaunojamiem energoresursiem. Un šeit ir enerģija plašākā nozīmē: gan elektroenerģija, gan siltuma enerģija. Līdz ar to tas bija tāds plašāks konteksts, kādā tas atbalsta mehānisms tika izveidots, bet ir skaidrs, ka tāad līdzās šiem “Latvenergo” TEC-iem bija nepieciešamas arī šīs mazās, nosacīti mazās, jaudas stacijas, kur principā arī pieteicēji savā ziņā darbojas un ir iesaistījušies.

Kāda bija atbalsta sistēmas uzbūve, kādu likumdevējs izraudzījās? Elektroenerģijas tirgus likums, kas tika pieņemts 1995. gadā, paredzēja divus atbalsta instrumentus, kas bija fokusēti uz “Latvenergo” šīm termoelektrostacijām. Pirmais no šiem atbalsta mehānismiem bija elektroenerģijas obligātais iepirkums un otrais bija garantētā maksa par uzstādīto elektrisko jaudu.

Varbūt pavisam īsi par garantēto maksu. Garantētās maksas mērķis ir nodrošināt to, ka komersants, kas ir uzcēlis koģenerācijas staciju, saņem noteiktu fiksētu ikmēneša vai ikgadēju

maksājumu neatkarīgi no tā, vai viņš šo elektrostaciju darbina vai nedarbina un līdz ar to viņam ir garantētas iespējas šo jaudu izveidot un uzturēt visā laika posmā. Šāds mehānisms tika izveidots, bet viņš tika paredzēts tiešām lielas jaudas stacijām virs 20 megavatiem un faktiski līdz pat divtūkstoš padsmītajiem gadiem šis instruments stāvēja nosacīti neizmantots, kad pirmo reizi tam pieteicās un izmantoja SIA "Fortum", kura Jelgavā izveidoja lielas kapacitātes elektrostaciju un arī sakarā ar likumdevēja grozījumiem 2014. gada 1. janvārī arī "Latvenergo" termoelektrocentrāles un arī "Rīgas siltums", varbūt mazākas jaudas kā termoelektrocentrāles, kas darbojās koģenerācijas režīmā, pārgāja uz šo garantētās jaudas maksājumu.

Līdzās tam otrs instruments bija, kā jau es minēju, elektroenerģijas obligātais iepirkums un tas ir tas, par ko šobrīd ir izveidojies centrālais strīds saistībā ar ieviesto nodokli. Un elektroenerģijas obligātā iepirkuma ideja bija tāda, ka tiek izveidots īpašs subjekts vai subjekta statuss, kuru Elektroenerģijas tirgus likumā nodēvēja kā publisko tirgotāju, bija paredzēts, ka šim publiskajam tirgotājam tiks ar likumu uzlikts pienākums iepirkt elektroenerģiju no noteiktām elektrostacijām par iepriekš fiksētu cenu. Šī cena tiktu fiksēta normatīvajos aktos ar noteiktu formulu palīdzību, kas tika diferencēta atkarībā no jaudas, atkarībā no energoresursu veida un tamlīdzīgi. Bet tas bija tas mērķis, kā publiskajam tirgotājam tiek uzticēts šis pienākums iepirkt šo elektroenerģiju obligātā kārtā līdz noteiktam apjomam. Reāli cenas, kas tika noteiktas un šis iepirkuma pienākums tika noteikts tā iemesla dēļ, ka tirgus cena, elektroenerģijas tirgus cena pati par sevi nebija pietiekama, lai finansētu šāds elektrostācijas izveidi un tālāku darbināšanu. Tādēļ šī iepirkuma cenas noteikšanas jēga bija noteikt augstāku iepirkuma cenu, ja mēs skatāmies ar elektroenerģijas tirgus cenu... nosacīti vidējo tirgus cenu. Līdz ar to publiskajam tirgotāja, iepērkot elektroenerģiju no ražotājiem, bija iespēja šo elektroenerģiju tālāk pārdot tirgū par tirgus cenu un jautājums ir, ka veidojās zināma veida starpība starp tirgus cenu un to summu, kas faktiski tika izmaksāta. Nosacīti šī ir tā atbalsta summa jeb tā cena, kura, tēlaini izsakoties... kas tika piešķirta ražotājiem, lai viņi šo darbību veiktu.

Izveidotā atbalsta sistēma jau sākotnēji 2005. gadā paredzēja, ka publiskais tirgotājs šos izdevumus nevis kompensē no savas peļņas vai no valsts budžeta, vai no citiem līdzekļiem, bet šī izdevumu daļa tiek segta no visiem Latvijas elektroenerģijas gala lietotājiem. Nešķirojot, vai tās ir mājāsaimniecības vai arī industriālie patērētāji, tam nav nozīmes, pilnīgi visi, kas lietoja elektroenerģiju un maksāja, sedza šīs izmaksas. Kas arī ir būtiski... Elektroenerģijas tirgus likumā tika noteikts, kā šīs izmaksas sedzamas un likumdevējs izvēlējās proporcionālu izmaksu sadales momentu. Tas nozīmēja to, ka jo vairāk tika patērēta elektroenerģija, jo proporcionāli lielāku atbalsta daļu sedza šis elektroenerģijas lietotājs. Tas, kā izrādījās fundamentāli vēlākā posmā... tad konstatēja, ka tieši lielie elektroenerģijas patērētāji industriālie lielā mērā paņēma šo lauvas tiesu no šīm atbalsta izmaksām.

Lūk, tas bija... tā bija enerģijas sistēma, kas bija enerģijas ražošanas atbalsta sistēma, kas tika izveidota un "Latvenergo" ar savām termoelektrocentrālēm principā varēja

izvēlēties... viņam bija iespējams iet vai nu obligātā iepirkuma ceļu vai garantētās maksas ceļu. Viņi ekonomisku apsvērumu dēļ sākotnēji izvēlējās obligātā iepirkuma ceļu un tikai vēlākā posmā ar likumdevēja atsevišķiem likuma grozījumiem pārmainīja šo atbalsta sistēmu uz garantēto maksu.

Kā mēs jau arī savās konstitucionālajās sūdzībās esam detalizēti izskaidrojuši, tad šīs obligātā iepirkuma tiesības ir īpatnējs atbalsta mehānisms, kas... kā ir saprotams no Elektroenerģijas tirgus likuma regulējuma, negarantēja, ka valsts kaut kādā veidā ir līdzdalīga pašu elektrostaciju būvniecības finansēšanā. Nebūt nē. Tas nozīmē to, ka šis atbalsta mehānisms nepalīdzēja ražotājiem izveidot šīs attiecīgi elektrostacijas neatkarīgi no tā, vai tā ir koģenerācijas stacija vai tā ir vēja elektrostacija, vai tā ir hidroelektrostacija, vai cita veida stacija. Pašam ražotājam bija nepieciešams piesaistīt vai nu savus līdzekļus, vai nu aizņemtus līdzekļus no kredītiestādes vai citas personas, un tikai tad, kad šī stacija ir uzcelta, viņa ir uzsākusi savu darbību, viņa ir pieslēgta sadales tīklam, ir noteikta procedūra, kādā apliecina, ka šī saražotā elektroenerģija var būt saderīga un var tikt nodota šajā sadales tīklā, var saņemt šo te atbalstu. Tātad nosacīti šis obligātais iepirkums ir operatīvās darbības atbalsts, kas ir svarīgs visā laika posmā, kamēr elektroenerģija strādā. Valsts tādā ziņā neatbalstīja šīs stacijas izveidi un tas lielā mērā gūlās uz pašiem elektroenerģijas ražotājiem.

Un... kas ir arī svarīgi.... ka šai sistēmai ir raksturīgs tā saucamais stimulējošais efekts. Respektīvi, ņemot vērā apstākli, ka elektroenerģijas izmaksas jeb tirgus cena pati par sevi nesedz šīs elektrostacijas izveides izmaksas un nesedz arī peļņu, ko komersants ir plānojis, uzsākot šo biznesu, tad šim obligātā iepirkuma regulējumam ir mērķis stimulēt ražotājus uzsākt šo komercdarbību, veidot šīs stacijas un tad attiecīgi ilgākā laika posmā saņemt šo atbalstu.

Ņemot vērā šo sistēmu tīri formāli, kā viņa tika realizēta, tātad likumdevējs ir izveidojis vispārējo atbalsta sistēmu, komersants, kas ir ieinteresēts šī atbalsta izmantošanā, vēršas ar iesniegumu Ekonomikas ministrijā, Ekonomikas ministrija izvērtē iecerēto stacijas veidolu, pārliecinās, vai viņš atbilst tiem kritērijiem, ko likumdevējs ir noteicis šā atbalsta saņemšanai un pozitīva secinājuma gadījumā tiek izdots administratīvais akts, ar kuru tiek piešķirtas obligātā iepirkuma tiesības. Tālāk jau komersants var veikt darbības stacijas izveidei, pieslēgt viņu sadales tīklam un tad, kad tas ir izdarīts, tad viņš var slēgt ar publisko tirgotāju līgumu. Administratīvo tiesu praksē jau ir formulējies viedoklis, ka šis līgums nav privāttiesisks, bet gan publiski tiesisks līgums, līdz ar to ražotājs slēdz ar publisko tirgotāju publiski tiesisku līgumu, kurā publiskais tirgotājs apņemas iepirkt elektroenerģiju noteiktā laika posmā par normatīvajos aktos noteikto cenu. Līdz ar to šis instruments savā ziņā noņēma būtiskus ražotāju riskus. Ražotājs bija pārliecināts, ka kāds šo elektroenerģiju no viņa pirks, tātad tas ir viens risks. Otrs risks, ka šī iepirkuma cena viņam nodrošinās pietiekamus ienākumus, lai segtu tās investīcijas, kas bija veiktas elektrostacijas izveidē un, protams, nodrošinās arī samērīgu peļņas daļu.

Šāda sistēma tika izveidota un funkcionēja no 2005. gada, kā jau minēju iepriekš. 2012. gadā sistēma bija jau savā ziņā aprobēta, viņa tika iepazīta, ražotāji jau bija sapratuši, kā

tas darbojas, bija jau pilotprojekti jau aizgājuši, arī kredītiestādes bija iepazinušās un... teiksim tā, veidojās arvien lielāka interese un komersanti arvien vairāk iesaistījās šīs atbalsta sistēmas darbībā. 2012. gadā pavasarī tika apstiprināta obligātā iepirkuma komponente, un jā... es aizmirsu piebilst, ka obligātā iepirkuma komponente tātad ir nosacīts matemātisku aprēķinu rezultāts, kurā tiek ietverti visi publiskā tirgotāja papildu izdevumi nosacīti, lai šie obligātā iepirkuma sistēmu finansētu. Tātad obligātā iepirkuma komponente tiek nosacīti noteikta katru gadu ar Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas lēmumu, balstoties uz iepriekšējā kalendārā gadā publiskā tirgotāja izmaksām. 2012. gada pavasarī, kad Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija apstiprināja jauno obligātā iepirkuma komponentes apmēru, bija redzams, ka viņa bija pieaugusi un tas veidoja momentāni negatīvu reakciju no atsevišķiem industriālajiem ražotājiem, kuri bija... kuri savu komercdarbību veica tā saucamajās energoietilpīgajās nozarēs. Šeit parādījās faktiski tāda kompānija, kā "Cemeks", kura nodarbojās ar cementa ražošanu, līdzās tam arī "Liepājas metalurģs", kuram bija finanšu problēmas un kurš saskatīja iespējas savās finanšu problēmās vainot tieši obligātā iepirkuma komponenti. Tāpat parādījās arī "Valmieras stikla šķiedra" kā būtisks ražotājs, "Latvijas Finieris"... Nosacīti šie ražotāji tiešā veidā izgāja savā ziņā uz konfrontāciju gan ar šiem ražotājiem, kas saņēma šo finansējumu, gan arī valsts pārvaldi sakot, ka šis slogs, kas tiek uz viņiem likts virsū, ir nesamērīgs, tiek radīta mākslīgi sadārdzināta kopēja elektroenerģijas cena un viņi zaudē savu konkurētspēju Latvijas un pasaules tirgos.

Tas, protams, radīja... šī lielo industriālo ražotāju grupa, protams, izmantoja arī savus lobiju instrumentus, lai panāktu tūlītēju problēmas risināšanu un Ekonomikas ministrija attiecīgi ķērās pie darba šī jautājuma risināšanā.

Šeit ir jāsaka, ka apstrīdētās tiesību normas, kas nosaka pienākumu maksāt subsidētās elektroenerģijas nodokli pēc būtības, ir mūsu skatījumā, kā arī pieaicinātā persona eksperts Juris Ozoliņš precīzi apzīmē — "ļoti eksotisks nodoklis" tā iemesla dēļ, ka tas nav tradicionāls valsts nodokļu sistēmas instruments, kurš būtu pazīstams atsevišķās, teiksim tā... visās valstīs vai lielākajā daļā valstu. Tas tika izvēlēts ļoti īpatnējā ceļā, lai savā ziņā iegūtu tādu kā aizsardzību, tādu kā īpašu aizsardzības instrumentu pret tiesiskās paļāvības aizskārumu, kas būtu ražotājam. Jo ir skaidrs, ka Ekonomikas ministrija sākotnēji apsvēra ļoti vienkārši pārskatīt tās cenu iepirkuma formulas, kas bija iekļautas normatīvajos aktos un pēc kuriem tika pirkti. Šis solis tika noraidīts, ņemot vērā šos tiesiskās paļāvības riskus. Līdz ar to tika meklēti veidi, oriģināli veidi, kā it kā formāli likumīgi tomēr šo atbalstu atņemt šiem ražotājiem. Veidi tika meklēti dažādi un tiešām jāizsaka par oriģinalitāti kompliments Ekonomikas ministrijai, kura izlēma virzīt tādu īpašu nodokli kā subsidētās elektroenerģijas nodokli.

Šeit ir ļoti svarīgi šīs lietas ietvaros norādīt uz to, ka mēs uzskatām, ka šī nav parasta konstitucionālā sūdzība, kas skar parastu valsts rīcību nodokļu politikas jomā. Mēs šeit nestrīdamies par to, ka, pieņemsim, likumdevējs būtu pacēlis pievienotās vērtības nodokli no 18 uz 21 procentu vai ienākuma nodokli, šī nav tāda lieta. Šeit ir acīmredzams, ka ir izveidota... ilgstoši veidota un ar vairākiem normatīviem aktiem veidota enerģijas ražotāju

atbalsta sistēma, kura praksē ir radījusi neērtības atsevišķiem normas adresātiem un tā iemesla dēļ Ekonomikas ministrija ir lēmusi par šīs sistēmas reformu. Līdz ar to arī šis subsidētās elektroenerģijas nodoklis... viņš nav skatāms kā tāds, kas izdots vispārējās valsts nodokļu politikas ietvaros, bet viņš ir izdots tieši konkrēti, lai reformētu šo iepriekš izveidoto enerģijas atbalsta sistēmu. Un tāpēc mēs arī lūdzam Satversmes tiesu izskatīt šo nodokli tieši šādā kontekstā, ņemot vērā, ka viņš ir speciāls instruments, lai reformētu iepriekš izveidoto atbalsta sistēmu, nevis īstenot valsts nodokļu politiku vispārējā veidā. To apstiprina arī divi apstākļi, pirmām kārtām, likumprojektu virzīja un veidoja Ekonomikas ministrija nevis Finanšu ministrija un Ekonomikas ministrija ir par enerģētikas jomu atbildīgā iestāde, un, otrs apstāklis, uz ko arī pamatojās ekonomikas ministrs Daniels Pavļuts un arī Ekonomikas ministrijas valsts sekretārs Juris Pūce, kas tajā laikā bija, ka tas ir fiskāli neitrāls nodoklis, respektīvi, tā mērķis nav nodrošināt vispārējus ieņēmumus budžetā varbūt tādā formā, kā mēs to saprotam. Un visi šie apstākļi kopumā liecina, ka mums arī šis nodoklis ir jāskata tieši šīs reformas ietvaros.

Tāpat mēs lūdzam tiesu ņemt vērā, ka reforma kā tāda neaprobežojas tikai ar šāda nodokļa ieviešanu. Likumdevējs ļoti īsā laika periodā, šeit mēs skatāmies 2012.–2013. gadu, veica ārkārtīgi daudzus un plašus normatīvo aktu grozījumus, lai izgrozītu pastāvošo elektroenerģijas atbalsta sistēmu.

Attiecībā uz jaunajām stacijām tika noteikts ierobežojums pieņemt jaunus lēmumus par obligātā iepirkuma tiesību piešķiršanu. Tas attiecas uz pilnīgi visa veida elektrostacijām, tāpat tika aizliegta iespēja pagarināt Ekonomikas ministrijas izdotā administratīvā akta termiņu, līdz kuram komersantam ir jāuzsāk elektroenerģijas ražošana. Tāpat tika noteikti jauni nosacījumi iesniegt būvatļaujas finansējumu pieejamības dokumentus, kuru neizpildes dēļ tika atceltas obligātās iepirkuma tiesības. Ekonomikas ministrija ziņojot Ministru kabinetam par nosacīto... izvirzīto nosacījumu izpildi... Ministru kabinetā 2014. gada 25. martā iesniedza informatīvo ziņojumu, kurā cita starpā norādīja uz to, ka ļoti daudzi komersanti šīs prasības nav izpildījuši. Saskaņā ar Ekonomikas ministrijas sniegto informāciju tikai neliela daļa no komersantiem, kas elektroenerģiju plānoja ražot koģenerācijas stacijās, 17 no 436 bija iesnieguši visus nepieciešamos dokumentus par būvatļaujas kopijas iesniegšanu un finanšu pieejamību, izpildot uz komersantiem attiecinātos papildu nosacījumus. Tāpat ministrija norāda, ka laika posmā no 2014. gada 1. janvāra līdz 2014. gada 1. novembrim tika pieņemti 313 lēmumi par tiesībām pārdot koģenerācijas stacijās saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros atcelšanu. No tiem 17 atcelt dēļ elektroenerģijas ražošanas koģenerācijai neuzsākšanas noteiktajā termiņā, bet 296 dēļ tā, ka netika iesniegtas nepieciešamo dokumentu kopijas Ekonomikas ministrijā. Tātad visas šīs reformas, kas tika veiktas no ministrijas puses, bija graužoņas tiešā vārda nozīmē ārkārtīgi daudziem komersantiem, kas bija uzsākuši šo darbību, tika atņemtas licences un noteikti dažādi ierobežojumi.

Ar to vēl Ekonomikas ministrija neaprobežojās. Papildus tām reformām tika noteikts arī attiecībā uz visām esošajām koģenerācijas stacijām ar uzstādītu elektrisko jaudu mazāku

par 4 megavatiem tika noteikts ierobežojums obligātā iepirkuma termiņa ierobežošanai līdz 10 gadiem. Tika noteikta stingrāka ražotāja darbības kontrole plus vēl nodokļa nomaksas jomā ar iespēju atņemt obligātā iepirkuma tiesības pārkāpšanas gadījumā. Tika grozīta elektroenerģijas iepirkuma cenas aprēķina formula, nosakot ierobežojumu dabas gāzes cenu izmaiņām palielinot elektroenerģijas cenu un tika noteikts arī dabas resursu nodoklis mazajām hidroelektrostacijām. Tika veikti arī vairāki citi mazāk būtiski reformas elementi. Varbūt, ka šajā lietā nebūtu svarīgi.

Te ir vērts atzīmēt, ka vairāki no šīm reformām ir jau šobrīd Satversmes tiesas vērtēšanā citās lietās, bet tas kopumā liecina par to, ka Ekonomikas ministrijas veiktā izrēķināšanās ar šiem elektroenerģijas ražotājiem bija ļoti plaša un sistemātiska. Un man liekas ļoti simboliski arī Daniela Pavļuta vārds, ka ir jātiek galā ar nozari. Tas ir tas, kas tika darīts šos divus gadus. Protams, ka subsidētās elektroenerģijas ieviešana kā tāda bija viens no centrālajiem šīs reformas elementiem.

Mēs no konstitucionālās sūdzības iesniedzēju puses neapstrīdam valsts tiesības vispār... valsts tiesības veikt enerģijas ražošanas atbalsta sistēmas reformu. Protams, mēs saprotam, ka tas nav vienkāršs darbs — enerģētika kopumā ir ļoti komplicēta ar ļoti daudziem un dažādiem aspektiem, bet reformas likumdevējs kā tādas var veikt... mēs nerunājam par to kā iesaldētu atbalsta sistēmu, kas pastāvētu mūžīgi mūžiem. Tomēr mēs uzskatām, ka šādas reformas īstenojot likumdevējam ir jāņem vērā no Satversmes 1. panta izrietošais tiesiskās valsts princips, tostarp, tiesiskās paļāvības princips un samērīguma princips.

Šeit man jānorāda arī uz kādu būtisku apstākli, proti, Eiropas Komisija 2012. gadā 6. jūnijā publiskoja komunikācijas dokumentu Eiropas Parlamentam, kurā sniedza vērtējumu par to, kas notiek ar šīm atjaunojamās enerģijas ražotāju atbalstu sistēmām dažādās Eiropas Savienības dalībvalstīs. Eiropas Komisija konstatēja, ka šīs sistēmas valstis ir veidojušas individuāli, ņemot vērā, ka direktīva paredz tikai sasniedzamo mērķi, bet nenosaka konkrētas prasības, kādā veidā šis mērķis ir sasniedzams, tad dalībvalstis veidoja dažādas atbalsta sistēmas un Eiropas Komisija bija pamanījusi, ka šīs sistēmas jau tiek reformētas un Eiropas Komisija, citastarpā, norādīja uz to savā ziņā ar tādu kā komunikācijas dokumentu, kas varbūt nav juridiski saistošs, tomēr sniedz norādes, ka šī ir jauna nozare, kura attīstās. Šī nozare šobrīd nevar būt patstāvīga tā iemesla dēļ, ka tirgus cena elektroenerģijas nesedz šīs nozarei nepieciešamās izmaksas. Līdz ar to nepārdomāti likumdevēja soļi šīs sistēmas reformēšanā var fundamentāli sagraut investoru uzticību nozarei un līdz ar to šī nozare var vēlākā laika posmā vienkārši stagnēt un neizveidoties un neveidot jaunas darbības formas. Tādēļ Eiropas Komisija sniedza skaidras norādes par to, ka valstis var reformēt savas sistēmas, bet tomēr saglabājot investoru tiesiskās paļāvības... teiksim tā, paļāvību uz šīs sistēmas stabilitāti. Eiropas Komisija arī sniedza vairākas sliktās prakses piemērus, kādā veidā nevajadzētu dalībvalstīm savas reformas īstenot. Varu teikt, ka principā lielākā daļa no šiem negatīvās prakses piemēriem Latvijā arī tika īstenoti. Viens no tiem arī ir subsidētās elektroenerģijas nodoklis, kas retroaktīvā veidā revidēja iepriekš izveidotās atbalsta sistēmas darbību.

Tālāk varbūt es pieskaršos atsevišķiem konkrētākiem iebildumiem, kas no konstitucionālās sūdzības iesniedzēju puses tiek minēti šī sava pieteikuma pamatošanai.

Vispirms ir jāpievēršas SEN mērķim. Subsidētās elektroenerģijas nodoklis, kā jau minēju iepriekš, ir nosacīts nodoklis un tas ir fiskāli neitrāls valsts budžetam, nav iekasēts vispārējā budžeta papildināšanai dažādām valsts vajadzībām, bet ir norādīts kā konkrētu mērķu sasniegšanai. Kāds ir šis konkrētais mērķis? Tas ir minēts Saeimas atbildes rakstā. Tātad ieviešanas mērķis ir samazināt kopējās cenas pieaugumu elektroenerģijas gala lietotājiem.

Šeit ir jāņem vērā, ka, iekasējot subsidētās elektroenerģijas nodokli no elektroenerģijas ražotājiem, visa naudas summa nonāk valsts budžetā noteiktā apakšprogrammā un ir paredzēts, ka tālāk tiek veikta nosacīti atgriezeniska šīs naudas izmaksa publiskajam tirgotājam atpakaļ. Sanāk tāds tā kā cikls, ka it kā publiskais tirgotājs iekasē šo summu, iemaksā valsts budžetā un no valsts budžeta viņam ir jāsaņem šī summa atpakaļ noteiktā dotācijā, lai viņš varētu samazināt šo obligātā iepirkuma komponentes apmēru.

Šeit ir jānorāda, ka izmaksa no valsts budžeta jeb šī dotācija publiskajam tirgotājam tiek traktēta kā valsts atbalsts Eiropas Savienības tiesību aktu izpratnē... Eiropas Savienības tiesību aktos viens no pamatprincipiem, kur valsts atbalsts ir aizliegts kā tāds. Tas ir vispārējs aizliegums, jo viņš kropļo konkurenci un ir atļauts tikai īpašos izņēmuma gadījumos īpašā procedūrā.

Konkrētajā gadījumā laikā, kad tika izstrādāts šis likums, tika pieņemts informatīvais ziņojums, kas tika pieņemts zināšanai Ministru kabineta sēdē 2013. gada 13. augustā, un šajā ziņojumā Ekonomikas ministrija ir norādījusi uz to, ka tātad šī budžeta dotācija atbilst valsts atbalsta pazīmēm, valsts atbalsta regulējušo Eiropas Savienības tiesību aktu izpratnē, līdz ar to saskaņojams ar Eiropas Komisiju, ievērojot līguma Par Eiropas Savienības darbību 107., 108. pantu. Valsts atbalsts vai atbalsta shēmas atbilstība kopējam tirgum ir izvērtējams ekskluzīvi Eiropas Komisijas kompetencē. Līdz ar to turpmāko darbību nodrošināšanai ir nepieciešams vispirms saņemt Eiropas Komisijas saskaņojumu, un arī šajā informatīvajā ziņojumā Ekonomikas ministrija norādīja, ka saskaņojumu ar Eiropas Komisiju nepieciešams iegūt līdz tātad šīs sistēmas darbības uzsākšanai 2014. gada 1. aprīlī, lai nepieļautu risku, ka praksē tiktu ieviests nesaskaņots valsts atbalsts.

Arī Juris Pūce, valsts sekretārs no Ekonomikas ministrijas Ministru kabinetā norādīja, ka lūgums atbalstīt informatīvo ziņojumu, pievienot tā protokola lēmumu, lai Ekonomikas ministrija varētu sniegt ziņojumu Eiropas Komisijai attiecībā uz iecerēto ELEF, kas ir viennozīmīgi valsts atbalsts. Un tāpēc tas arī būtu... komisijā par šāda atbalsta izveidi.

Atsaucē uz valsts atbalstu tika iekļauta arī subsidētās elektroenerģijas nodokļa anotācijā, kur tika paskaidrots, ka šāda dotācija publiskajam tirgotājam ir jāsaņem ar Eiropas Komisiju un secīgi arī tika pieņemts Likums par valsts budžetu 2014. gadam, kura 57. pants melns uz balta noteica, ka izmaksu no šīs apakšprogrammas drīkst veikt tikai tad, kad ir saņemts Eiropas Komisijas lēmums par atbalsta saderību ar kopējo tirgu.

Tāda bija likuma sagatavošanas gaita, tika pieņemts attiecīgs likums un tas stājās spēkā.

2014. gada janvārī “Latvenergo”, kas tajā laikā pildīja publiskā tirgotāja pienākumus, vērsās Ekonomikas ministrijā ar iesniegumu par to, ka viņam ir jāvēršas Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijā apstiprināt obligātā iepirkuma komponenti 2014. gadam. Un “Latvenergo” jautāja, ko darīt ar šo budžeta dotāciju — ņemt vērā, neņemt vērā, ņemot vērā, ka Eiropas Komisijas saskaņojums nav saņemts. Ekonomikas ministrija 2014. gada 14. martā nosūtīja “Latvenergo” atbildes vēstuli, kurā norādīja, citēju... “Ekonomikas ministrija atbalsta saskaņošanu ar Eiropas Komisiju plāno pabeigt 2014. gadā, līdz ar to Ekonomikas ministrija uzskata, ka mērķdotācija būtu iekļaujama obligātā iepirkuma komponentes aprēķinā no 2014. gada 1. aprīļa.” (Citāta beigās.)

“Latvenergo”, ņemot vērā šādu ministrijas pozīciju, veica obligātā iepirkuma komponentes aprēķinus, ietvēra tajā arī šo budžeta dotāciju, iesniedza Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijā, kas apstiprināja to ar attiecīgu administratīvo aktu un no 1. aprīļa stājās spēkā obligātā iepirkuma komponente ar šī.... kas ņem vērā šo te budžeta dotāciju.

Kas notika tālāk? Notika tālāk intensīvas sarunas starp Ekonomikas ministriju un Eiropas Komisiju konfidencialā veidā. Sarunas notika, sarunas notika... bet nekāds progress netika panākts. Vērsāmies Ekonomikas ministrijā 2014. gada augustā ar jautājumu, vai ir saņemts saskaņojums... Nē, nav saņemts... Vērsāmies arī 2014./2015. gada mijā. Joprojām nav saņemts saskaņojums un arī lietas materiālos šobrīd ir arī tieši Eiropas Komisijas vēstule, kur šis fakts ir apstiprināts. Es domāju, ka arī Piģēna kungs nenoliegs no Saeimas puses.

Rezultātā situācija izveidojās ļoti divdomīga un likumdevējs bija pasteidzies ar šādas sistēmas izveidi pirms Eiropas Komisijas saskaņojuma. Arī ministrija un publiskais tirgotājs kopsolī ar Regulatoru bija apstiprinājuši tādu obligātā iepirkuma komponenti, kurā bija ņemta vērā šī dotācija. Decembrī, lai... kad budžeta izpilde gāja uz beigām, Ministru kabinets pieņēma ļoti īpatnēju lēmumu protokollēmuma veidā, ar kuru pieļāva šīs summas izmaksu, 29 miljonu eiro izmaksu, publiskajam tirgotājam viņa kontā Valsts kasē ar nosacījumu, ka publiskais tirgotājs drīkst šo summu izmantot tikai tad, kad ir saņemts Eiropas Komisijas saskaņojums. Tā kā šobrīd šāds saskaņojums joprojām nav saņemts, neprognozējam, ka tuvākajā gada vai divu laikā šāds saskaņojums varētu tikt arī saņemts, jo saprotam, ka Ekonomikas ministrija ir saskārusies ar zināmām problēmām šī saskaņojuma saņemšanā, pēc būtības tā atbalsta summa, kas bija paredzēta obligātā iepirkuma komponentes samazināšanai 29 miljonu eiro apmērā, tiešā veidā ir iesaldēta Valsts kasē un publiskais tirgotājs viņu nevar izmantot. Tāpēc mēs norādām un vēršam Satversmes tiesas uzmanību, ka visi šie centieni samazināt šo obligātā iepirkuma komponenti nav rezultējušies šī mērķa izpildē. Jā, mēs nenoliedzam, ka 2014. gadā tika pieņemta obligātā iepirkuma komponente, ņemot vērā šo budžeta dotāciju, bet pēc būtības šie izdevumi publiskajam tirgotājam nav kompensēti. Līdz ar to likumdevējs un valsts pārvalde kopumā šobrīd ir panākusi rezultātu, ka ir atlikta šo izdevumu kompensēšana nevis izdevumi ir kompensēti kā tādi. Skaidrs, ka enerģijas

publiskais tirgotājs šos naudas līdzekļus... viņam kaut kādā brīdī tos vajadzēs... viņš ilgstoši ar iesaldētiem 29 miljoniem nevarēs nodrošināt savu finanšu plūsmu.

Līdz ar to mēs uzskatām, ka šis apstāklis pats par sevi pierāda un apliecina to, ka likumdevēja mērķis nav sasniegts. Mēs uzskatām, ka 29 miljoni, kas ir iesaldēti Valsts kasēm, nav leģitīms mērķis, lai ierobežotu konstitucionālās sūdzības iesniedzēju tiesības.

Tālāk. Vēl ir kāds būtisks apstāklis attiecībā uz SEN nodokļu bāzi. Šis apstāklis mūsu skatījumā ir ļoti svarīgs, jo Satversmes tiesa, iepriekš izskatot dabas resursu nodokļa lietu, citastarpā norādīja uz to, ka konstitucionālajā kontrolē nodokļu lietās ir svarīgi ņemt vērā, vai nodokļa bāze ir noteikta loģiski un sakarīgi. Mēs uzskatām, ka SEN gadījumā nodokļa bāze nav noteikta šādā veidā, līdz ar to mēs uzskatām, ka Satversmes tiesai ir iespēja pārskatīt un sniegt savu vērtējumu attiecībā uz nodokļa bāzi pretēji likumdevēja pozīcijai.

Kādas ir problēmas ar šo bāzi? 2014. gada 13. martā Ekonomikas ministrija nosūtīja Konkurences padomei atbildes vēstuli uz Konkurences padomes pieprasījumu skaidrot par šo nodokli... nodokļa ietekmi... kā viņš rada konkurences efektus, kur arī Piģēna kungs bija viens no līdzautoriem šīs vēstules un Ekonomikas ministrija skaidro, kā tad ir noteikusi šo objektu un norāda, ka attiecīgi apliekamie objekti ieviesti, ņemot vērā saņemta atbalsta veidu, tāpat arī SEN objekta izvēle saskan ar tā mērķi ierobežot elektroenerģijas kopējās cenas pieaugumu.

Šeit ir ļoti būtiski ņemt vērā, ka obligātā... elektroenerģijas obligātajā iepirkumā tiek izmaksāts viens maksājums elektroenerģijas ražotājam nedalītā veidā. Pēc būtības šis maksājums satur nosacīti tirgus cenu, vidējo tirgus cenu, par kādu var pārdot elektroenerģiju biržā un piemaksu virs šīs cenas. Tātad principā atbalsta sistēma... skaidrs, ja ražotājs aiziet prom un atteiktos no obligātā iepirkuma tiesībām, viņš jebkurā brīdī varētu saražoto elektroenerģiju varētu pārdot par tirgus cenu. Tātad atbalsta sistēmas jēga bija tikai nosacīti šajā cepurē virs šīs tirgus cenas. Tas, ko izdarīja likumdevējs, viņš bija aplicis ar subsidētās elektroenerģijas nodokli visu šo maksājumu. Tātad gan tirgus cenu, gan šo piemaksu virs tirgus cenas.

Kādēļ mēs uzskatām, ka tas ir nepareizi? Ir divi iemesli. Pirmām kārtām, saskaņā ar Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas apstiprināto metodiku obligātā iepirkuma komponentēm... obligātā iepirkuma komponentes aprēķinā ņem vērā publiskā tirgotāja papildu izdevumus, respektīvi, ja publiskais tirgotājs iepērk no elektrības ražotāja elektroenerģiju, pārdod biržā par tirgus cenu, tad ir skaidri saprotams, ka veidojas nosacīta starpība starp kopēji izmaksāto summu un tirgus cenu. Šo virsējo daļu... izdevumu daļu arī publiskais tirgotājs ierēķina obligātajā iepirkuma komponentē un tas ir tas, ko sedz visi elektroenerģijas gala lietotāji.

Tirgus cena šajā gadījumā nekādā veidā pati par sevi neietekmē obligātā iepirkuma komponentes apmēru, līdz ar to aplikt nodokli ar tirgus cenu, kas neietekmē obligātā iepirkuma komponenti, ir neloģiski un nesaskan ar likuma mērķi, jo šī daļa nekādā veidā neietekmē obligātā iepirkuma komponentes apmēru.

Otrs apsvērumš, ko mēs lūdzam Satversmes tiesu ņemt vērā, ir tas, ka garantētā maksa savukārt nozīmē... uz ko arī ir attiecināts subsidētās elektroenerģijas nodoklis... paredz, ka publiskais tirgotājs šo garantēto maksu izmaksā tikai kā atbalsta summu. Tas nozīmē, ka ražotājs pats var, pieņemsim, “Latvenergo” termoelektrocentrāles var šo atbalsta summu... ne atbalsta summu, bet šo elektroenerģiju pārdot biržā par tirgus cenu, kas netiek aplikta ar nodokli, un papildus tam saņemt no publiskā tirgotāja šo garantētās jaudas maksājumu kā piemaksu virs tirgus cenas. Un likumdevējs tiešā veidā aplikā tikai un vienīgi šo piemaksu. Tādējādi sanāk, ka likumdevējs ir rīkojies atšķirīgi. Vienā gadījumā attiecībā uz vienu grupu ir objekts noteikts tirgus cena plus piemaksa, savukārt attiecībā uz tiem ražotājiem, kuri saņem garantēto maksu, šis nodoklis ir attiecināts tikai uz vienu daļu šo piemaksu. Tas arī mūsu skatījumā parāda, ka šī objekta izvēle nav bijusi saprātīga un pamatota un mēs lūdzam tiesu to attiecīgi ņemt vērā, izskatot lietu pēc būtības.

A. Laviņš.

Es atgādināšu, ka nu jau ir 40 minūtes pagājušas... ņemot vērā pārējo pieteicēju intereses sniegt paskaidrojumus...

S. Bērtaitis.

Jā, es centīšos...

Vēl tāpat būtisks apstāklis ir par alternatīviem līdzekļiem. Kādi ir alternatīvie līdzekļi?

Pirmām kārtām mēs uzskatām, ka likumdevējam bija alternatīvie līdzekļi, lai šo problēmu risinātu un viņš arī daļēji viņus ir izmantojis. Kas ir ļoti svarīgi, ka likumdevējs līdz ar subsidētās elektroenerģijas nodokļa pieņemšanu virzīja grozījumus Elektroenerģijas tirgus likumā, kas arī vēlāk 2014. gadā tika pieņemti, ar kuru tika ieviests aizsargātā lietotāja sociālā atbalsta instruments. Tādējādi likumdevējs bija konstatējis, ka šī elektroenerģijas kopējā cena atstāj nelabvēlīgu ietekmi uz sociāli mazaizsargātākām grupām un ir nepieciešams spert īpašus aizsardzības soļus, tādēļ tik izveidots īpašs tāds statuss Elektroenerģijas tirgus likumā un paredzēts, kādā veidā viņiem tiek nodrošināta palīdzība, lai viņi neciestu no lielākās elektroenerģijas cenas. Līdz ar to mēs uzskatām, ka šis bija viens no problēmām, ko likumdevējs pats apzinājās kā alternatīvu līdzekli un attiecībā pret sociāli mazaizsargātākiem slāņiem arī veica citus alternatīvus pasākumus un līdz ar to SEN ieviešanu nevarēja pamatot ar šo sociāli mazaizsargātāko slāņu aizsardzību.

Līdzās tam mēs uzskatām, ka vēl kāds būtisks alternatīvais līdzeklis bija obligātā iepirkuma komponentes atlaižu piemērošana energointensīviem patērētājiem. Tātad mēs runājam par to industriālo komersantu grupu, kuri aizsāka 2012. gadā šo reformu un izteica iebildumus. Mēs uzskatām, ka, ņemot vērā arī citu Eiropas Savienības dalībvalstu praksi, ir iespējama... un arī Eiropas Komisija konceptuāli pieļauj, ka noteiktiem energopatērētājiem, uz kuriem sakarā ar šo izmaksu sadalīšanu uz proporcionalitātes principa gulstas vislielākā obligātā iepirkuma komponentes daļa, piešķirt viņiem tādu vai citāda apmēra atlaidi, kā rezultātā viņi sedz nevis proporcionāli, bet viņi piedalās pēc cita izmaksu segšanas principa.

Šobrīd Ekonomikas ministrija pie šī jautājuma strādā, tostarp ir arī iekļāvusi savos politikas plānošanas dokumentos, ka šī atlaide varētu attiekties gan uz “Liepājas Metalurgu”, gan uz “Cemeks”, gan uz “Valmieras stikla šķiedru” un uz “Latvijas finieri”, kas faktiski to aizsāka. Līdz ar to mēs uzskatām, ka arī šāds alternatīvais līdzeklis likumdevējam bija pieejams, lai šo sabiedrības grupu... novērstu varbūt to nesamērīgo attiecību, kas pret viņiem izveidojās. Līdz ar to šie ir divi atbalsta instrumenti, divi alternatīvi līdzekļi, kas likumdevējam bija pieejami un ko viņš pats arī atzina.

Bija pieejami arī citi atbalsta instrumenti. Šeit es vēlos vērst tiesas uzmanību, ka jau likuma sagatavošanas laikā 2013. gada 9. aprīlī, kad Ministru kabinetā tika pieņemts Ekonomikas ministrijas informatīvais ziņojums, tika norādīts, ka ir iespējams šīs problēmas risināšanā izmantot akciju sabiedrības “Latvenergo” dividendžu ieskaitījumus. Un, proti, Ekonomikas ministrija norādīja, ka, lai īstermiņā nodrošinātos pret lielāku OIK pieauguma risku, OIK fonda darbībai ir nepieciešams piesaistīt arī citus finanšu avotus, piemēram, akciju sabiedrības “Latvenergo” dividendžu ieskaitījumus no valsts budžeta, novirzot konkrētu summu no “Latvenergo” peļņas OIK fondā tiks samazinātas OIK izmaksas visiem lietotājiem proporcionāli patēriņam.

Tāpat arī 2014. gada 19. novembrī Ministru kabinetam pieņemot zināšanai citu Ekonomikas ministrijas informatīvo ziņojumu par subsidētās elektroenerģijas nodokļa izpildes progresu, tika norādīts par to, ka... Ekonomikas ministrija norādīja, ka potenciāli atbalstam OIK saglabāšanai 2016.-2017. gadā varētu būt nepieciešams finansiālais atbalsts no akciju sabiedrības “Latvenergo” dividendēm. Arī šis ir alternatīvais līdzeklis, ko likumdevējs varēja izmantot, lai samazinātu šo ietekmi uz elektroenerģijas gala lietotājiem.

Visbeidzot alternatīvais līdzeklis būtu arī atbalsta intensitātes pārskatīšana un samazināšana tieši lielajām koģenerācijas stacijām. Šeit ietilpst “Latvenergo” abas termoelektrocentrāles un arī “Rīgas siltums” termoelektrocentrāle, kuriem atbalsta intensitāte visus šos gadus ir bijusi ārkārtīgi augsta, ir izveidojušās rezerves un arī Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija citastarpā komentējot šīs izmaiņas arī norādīja, ka, ņemot vērā, ka lielāko daļu, starp 40 un 50 procentiem, no obligātā iepirkuma komponentes veido tieši atbalsts šīm lielajām dabasgāzes koģenerācijas stacijām, tad intensitātes samazināšana tām ir obligāts savā ziņā nosacījums, lai šo obligātā iepirkuma kompetences efektu mazinātu.

Visbeidzot par tiesiskās paļāvības aizskārumu. Kā jau es minēju sākotnēji, izskaidrojot šā atbalsta instrumenta darbību un jēgu, tad komersanti plānoja uzsākot un ieguldot savus līdzekļus un meklējot papildus līdzekļus no kredītiestādēm un citiem investoriem plānoja, ka tiem būs iespēja pārdot elektroenerģiju obligātajā iepirkumā par noteikto cenu. Līdz ar to mēs uzskatām, ka komersantiem ir tiesības paļauties uz to, ka valsts izveidotā sistēma nodrošinās viņiem iespēju atgūt elektrostaciju izveidē ieguldītās investīcijas un gūt samērīgu peļņu. Tāpēc mēs uzskatām, ka šī paļāvība kā tāda ir samērīga un likumdevējs nevar ļaunprātīgi ar atsevišķu īpatnēju nodokli vērsties pret šāda veida atbalsta sistēmām. Ja tiek pieļauts šāds precedents un šāds eksotisks nodoklis tiek akceptēts, tad mums ir jāgaida, ka likumdevējs kļūs oriģinālāks, tiks pieņemti speciālie nodokļi, lai pārskatītu, pieņemsim, valsts subsidēto

māmiņu algu izmaksas, vai, piemēram, valsts subsidēto valsts pensiju izmaksas, kur ar nodokļu palīdzību tiks aplikti konkrētie ienākumi, līdz ar to likumdevējs ļaunprātīgā veidā iegūs leģitīmu veidu, kā apiet tiesiskās paļāvības principa un samērīguma principa darbību. Ja mēs šādā veidā neskatāmies uz šo problemātiku, tad ir potenciāls risks daudzām konstitucionālām vērtībām.

Līdz ar to es savus paskaidrojumus esmu pabeidzis. Droši vien Radziņa kungs turpinās.

Paldies.

E. Radziņš.

Paldies.

Godājamā tiesa! Tiešām tas, ko minēja kolēģis Bērtaitis, aptver arī mūsu manis pārstāvēto personu pieteikumu saturu.

Ja mēs runājam par nodokļu politiku valstī, tad jautājums jau sākotnēji ir par to, kas tad ir nodokļu politika. Un nodokļu politika, kā zināms, ir politika, kas rada un iespaido attiecības starp pilsoņiem, valsti un tirgu. Un konkrētajā gadījumā jautājums ir, vai ir iespējama nodokļa politika regulētajā tirgū un kādā veidā ir vērtējama nodokļu politika, ko valsts realizē regulētā tirgū, kā tas ir konkrētajā gadījumā attiecībā uz konkrēto elektroenerģijas nozari.

Ja mēs vispār paskatāmies uz jēdzienu "nodoklis", tad, kā zināms, definīcijas ir daudz un dažādas. Likumā par nodokļiem un nodevām minētā ir visnotaļ vispārēja, ka tas ir ar likumu noteikts obligāts periodisks vai vienreizējs maksājums valsts budžetā vai pašvaldības budžetā ieņēmumu nodrošināšanai un valsts funkciju, pašvaldības funkciju finansēšanai.

Kas ir īpatnēji, godājamā tiesa, tad atšķirīgs definējums, bet varbūt nedaudz, teiksim, precīzāks bija tad, kad Likums par nodokļiem un nodevām tika pieņemts sākotnējā redakcijā. Proti, 1995. gada 1. aprīlī, stājoties spēkā Likumam par nodokļiem un nodevām, tā 1. panta 1. punkts skanēja sekojoši, ka "nodoklis ir ar likumu noteikts obligāts maksājums valsts vai pašvaldību budžetā, kas nav maksājams par noteiktas preces iegādi vai pakalpojuma saņemšanu". Un, ja mēs skatāmies uz konkrētā nodokļa piemērošanu, proti, subsidētās elektroenerģijas nodokli, tad mēs redzam, ka minētais nodoklis tiek piemērots attiecībā uz būtībā valsts pakalpojumu elektroenerģijas ražotājiem sakarā ar šo atbalstu, kas tiek izmaksāts, veicot šo iepirkumu.

Pie šādiem apstākļiem, godājamā tiesa, ko es vēlos akcentēt... ir sekojošo, ka manis pārstāvētās piecas juridiskās personas, kas parakstīja konstitucionālo sūdzību vēl pagājušā gada 11. martā, visas nodarbojās ar biogāzes elektrostaciju uzturēšanu un visas bija uzsākušas šo biogāzes elektrostaciju būvniecību pirms 2012. gada 28. augusta. Kāpēc būtisks ir šis datums — 2012. gada 28. augusts? Tas ir tāpēc, ka šajā datumā Ministru kabinets izdarīja grozījumus noteikumos Nr. 262 un 221, paredzot, ka noteikumos iekļauto formulu pamatotība un atbilstība tirgus situācijai ir vēlreiz izvērtējama un tādā veidā jau radot zināmu nenoteiktību attiecībā uz turpmāk saņemamās atlīdzības lielumu. Taču, kas attiecas uz

komersantiem, kas bija uzbūvējuši savas biogāzes elektrostacijas līdz tam, tad viņi uzskata, ka šādā veidā, realizējot savas tiesības un būtībā atbalstot valsts politiku līdz šo grozījumu pieņemšanai, viņi varētu jau baudīt tiesiskās palāvēības augļus, proti, rēķināties ar to, ka minētajos noteikumos noteiktais atbalsts, kas varēja no 10 līdz 20 gadiem, būs reāls un, ka attiecīgi šajā laika posmā nekas nemainīsies attiecībā uz tiem aprēķināmajiem ieņēmumiem.

Konkrēti es vēlos pieskarties vienam no uzņēmumiem, proti, SIA “AD Biogāzes stacija”. Šī uzņēmuma 2014. gada pārskats tika iesniegts arī tiesai, lai pamatotu to, cik tad precīzas ir bijušas tās prognozes, ko uzņēmums izteica parakstot konstitucionālo sūdzību pirms vairāk kā gada. Jo, parakstot konstitucionālo sūdzību, uzņēmums “AD Biogāzes stacija” prognozēja, ka, maksājot subsidētās elektroenerģijas nodokli, uzņēmums sāks darboties ar zaudējumiem. Šis uzņēmums tika izveidots tieši ar mērķi realizēt subsidētās elektroenerģijas ražošanu, konkrēti, biogāzes stacijas izveides mērķim. Sākotnēji uzņēmumā bija apsaimniekojamās zemes platība 330 hektāri, laika gaitā tā pieauga līdz tūkstots hektāriem, lopu skaits arī atbilstoši prasībām palielinājās no 16 līdz 108 vienībām. Un attiecīgi šis uzņēmums, kā mēs redzam no tā gada pārskata, 2013. gadā darbojās ar peļņu 224 155 eiro. Lai izveidotu biogāzes ražošanas staciju, tika investēti aptuveni, eiro rēķinot, 6 miljoni eiro un tas, ar ko rēķinājās arī izejot no datiem, kas ir jau redzami gada pārskatā par 2013. gadu, tad aptuveni uzņēmuma īpašnieki rēķinājās, ka gada laikā varētu tikt gūta peļņa robežās no 200 līdz 300 tūkstošiem eiro, kas ir pie šāda investīciju apjoma visnotaļ, teiksim tā, vidēji rentabla, ar ko var rēķināties uzņēmējs, veicot uzņēmējdarbību ar attiecīgu apgrozījumu, kas ir bijis apmēram 3 miljoni gan 2013. gadā, gan arī 2014. gadā.

Kas ir būtiski? Tad minētais uzņēmums nenodarbojas ne ar kādām citām saimnieciskās darbības nozarēm un tiek audzēta kukurūza, lopī un attiecīgi, pārstrādājot šo te biomasu, tiek realizēta enerģija. Pie šādiem apstākļiem iepriekšējā gada laikā, pārdodot simt procentus no piešķirtās elektroenerģijas ražošanas kvotas un būtībā, realizējot maksimāli visas savas kapacitātes un potences, uzņēmums nomaksāja kā subsidētās elektroenerģijas nodokli 293 000 eiro un attiecīgi gadu beidza ar zaudējumiem 75 077 eiro apmērā. Proti, ir acīmredzami, ka uzņēmums cieš zaudējumus tikai un vienīgi sakarā ar to, ka ir ticis piemērots un attiecīgi arī godprātīgi apmaksāts minētais subsidētās elektroenerģijas nodoklis, par ko arī šobrīd ir strīds.

Attiecīgi ir apstiprinājušās diemžēl prognozes arī otram uzņēmumam, proti, “Agro Iecavai”, kas arī, nomaksājot subsidētās elektroenerģijas nodokli, ir cietusi zaudējumus, konkrētajā gadījumā zaudējumu apmērs ir 191 231 eiro un lielākā daļa no šiem zaudējumiem ir saistīta tīri ar subsidētās elektroenerģijas nodokļa nomaksu.

Pie šādiem apstākļiem, godājamā tiesa, mēs uzskatām, ka ir pierādījies apgalvojums, ka uzņēmumi, tiesiski ļaujoties uz to, ka var plānot savu naudas plūsmu atbilstoši sākotnēji valsts normatīvajos aktos paredzētajiem rādītājiem, beigu beigās cieš zaudējumus un nevar realizēt savu saimniecisko darbību.

Uz patreizējo brīdi attiecībā uz “AD Biogāzes staciju” ir izdevies panākt pagarinājumu attiecībā uz bankas kredīta nomaksu, ir dalībnieki investējuši 100 000 eiro papildus investīciju

uzņēmuma kapitālā, ir piešķirts aizdevums 500 000 eiro lielumā no dalībniekiem un, protams, tiek apsvērts jautājums, ko darīt gadījumā, ja šis nodoklis turpina darboties arī šajā un nākošajā gadā. Attiecīgi plāns ir nenoliedzami tāds, ka turpināt šāda veida saimniecisko darbību uzņēmums nedomā, uzņēmums domā vienkārši pāriet uz lauksaimniecības darbību, turpināt audzēt kukurūzu vai arī pāriet uz citiem kultūraugiem, vai arī uz lopkopību. Lielākā problēma diemžēl ir ar šo biogāzes ražošanas staciju, jo ar tās realizāciju var būt problēma, jo tas ir betons un metāls un patiešām tur varētu būt problēmas ar tās iespējamo pārdošanu, jo, kā zināms, tad tomēr vairāk vai mazāk krīze ir visā Eiropā un līdz ar to arī noiets šādai nēdaudz jau palietotai stacijai varētu nebūt pārāk labs.

Tādēļ, godājamā tiesa, pievienojoties kolēģa minētajam, arī mēs uzturam savu konstitucionālo sūdzību un uzskatām, ka minētā norma, proti, SEN likuma 3. panta 1. punkts un 4. panta 1. punkts, ciktāl tie paredz nodokļa piemērojamību to komersantu ieņēmumiem, kas elektroenerģiju saražo biogāzes elektrostacijās, kuru būvniecība uzsākta pirms 2012. gada 28. augusta, ir neatbilstoša Satversmes 1. un 105. pantam.

Paldies.

A. Laviņš.

Paldies.

Tā tātad pieteicēju rīcībā vēl ir 30 minūtes. Lūdzu, izmantojiet lietderīgi šo laiku.

R. Niedra.

Tātad pārstāvu pieteikuma iesniedzējus, kuri galvenokārt ražo elektroenerģiju no dabasgāzes, līdz ar to viņiem SEN ir piemērojams galvenokārt 15 procentu apmērā, ja nav atsevišķu citu nosacījumu.

Īsi paskaidrošu par papildus apsvērumiem, kādēļ nav ievērots samērīguma princips, respektīvi, likumdevējs nav izvēlējis piemērotus līdzekļus mērķa sasniegšanai.

Tā kā likumdevējs ir vēlējis samazināt obligātā iepirkuma komponenti, tas ir bijis mērķis, nu, tādā veidā samazinot šo valsts atbalstu, tomēr likumprojekta pieņemšanas gaitā un pirms tā nekur nav bijuši īsti objektīvi dati, kas tad patiesībā veido šo obligātā iepirkuma komponenti. Nu, manuprāt, ja mērķis ir samazināt obligātā iepirkuma komponenti, ir ļoti precīzi jāsaprot un jāizanalizē, kas ir faktori un kas ir sastāvdaļas, kas šo obligātā iepirkuma komponenti veido. Likumprojekta anotācijā un apspriešanas gaitā pārsvarā iet runa par to, ka lielāko obligātā iepirkuma komponentes pieaugumu veido tieši tās koģenerācijas stacijas, kas ražo elektroenerģiju no dabasgāzes.

Un tomēr likumprojekta anotācijā un arī apspriešanas gaitā no tiem materiāliem, kas ir lietas materiālos, nekur īsti neparādās šis būtiskais fakts, ka pie dabasgāzes koģenerācijas stacijām ir pieskaitāmas arī "Latvenergo" piederošās TEC-1 un TEC-2, kas ir ļoti lieli giganti attiecībā pret visām pārējām koģenerācijas stacijām. Un viņas tiek ņemtas vērā visā kopējā aprēķinā un visā šajā atbalsta sistēmas izvērtēšanā un SEN noteikšanā.

Lai, teiksim, saprastu apmēram, uz kāda fona kā izskatās šīs TEC-1 un TEC-2, tad vairākumā gadījumu pieteikuma iesniedzēji ir koģenerācijas stacijas un citas elektrostacijas ar uzstādīto elektrisko jaudu līdz 4 megavatiem. Un ir arī “Juglas jauda” ar nepilniem 15 megavatiem, bet vidēji šī viena mazā koģenerācijas stacija ir aptuveni 1–1,5 megavati. Savukārt TEC-1 ir 144 megavati un TEC-2 ir 832 megavati. Līdz ar to mēs redzam, ka tie ir patiešām lieli giganti attiecībā pret visām pārējām mazajām koģenerācijas stacijām. Un būtiski ir ņemt vērā, ka lielāko daļu no obligātā iepirkuma komponentes veido maksājumi tieši šīm divām lielajām termoelektrostacijām TEC-1 un TEC-2.

Un to ir arī apstiprinājis Juris Ozoliņš savā viedoklī, 20. sējumā lietā, lapā 145.

Un arī no citiem dokumentiem var pārliicināties, ka patiešām šīs TEC-1 un TEC-2 saņem lielāko daļu no maksājumiem, kas tiek izmaksāti par šo elektroenerģijas ražošanu, proti, no Ekonomikas ministrijas mājaslapā pieejamiem datiem starp citu, no tām pašām saitēm, kuras iesniedza Ekonomikas ministrija tiesas sēdes sākumā, tika izvērtēts šis dokuments. No attiecīgi tiem datiem uz 2014. gadu, varam pārliicināties, ka no mazajām dabasgāzes koģenerācijas stacijām, tas ir, līdz 4 megavatiem, tika iepirkta elektroenerģija par nepilniem 45 miljoniem eiro. Šī summa ietver gan maksu par elektroenerģiju kā tirgus cenu, gan šo atbalsta summu, kas ir virs tirgus cenas. Savukārt no “Latvenergo” TEC-1 un TEC-2... tāpat par šīm stacijām ir izmaksāti gandrīz 85 miljoni eiro. Turklāt jāņem vērā, ka šis ir tiešais atbalsts un šeit netiek ietverta maksa par elektroenerģiju. Un no šiem datiem ir pavisam viegli aprēķināms, ka aptuveni 40 procentus no visas šīs izmaksātās summas šī nauda ir aizgājusi par TEC-1 un TEC-2 elektrostacijām, turklāt, kas ir svarīgi, ka šie dati arī patiesībā tā īsti nav salīdzināmi, jo nekur neparādās, cik ir tiešais atbalsts šī te proporcija virs tirgus cenas izmaksāta šīm te mazajām koģenerācijas stacijām. Jo garantētā maksa ir tiešām šis te tiešais valsts atbalsts, bet pārējie skaitļi, kas ir publiski pieejami, viņi ir šī te visa maksa mazajām koģenerācijas stacijām — gan par elektroenerģiju, gan šī piemaksa no valsts puses. Līdz ar to nekur nav bijuši īsti objektīvi aprēķini, kā tad valstij būtu jārikojas, ja patiešām valsts mērķis ir samazināt obligātā iepirkuma komponenti.

Un ja šī patiesā mērķa sasniegšanai... tāpat valsts atbalsta intensitātes samazināšanai valsts ir izvēlējusies OIK samazinājumu, tad, pirmkārt, vajadzēja, manuprāt, kas nav darīts, ļoti detalizēti izpētīt datus, kas veido šo obligātā iepirkuma komponenti un ņemt vērā būtisko faktoru, ka lielākā daļa no valsts atbalsta naudas aiziet tieši TEC-1 un TEC-2 finansēšanai. Un šīs divas stacijas nevarētu iekļaut kopējos aprēķinos. Tāpēc tas, kas valstij būtu jādara, kāpēc nav izvēlējusies piemērotus līdzekļus mērķa sasniegšanai, jo valstij, manuprāt, vajadzēja mazliet vairāk diferencēt un izvērtēt, kāds ir šis atbalsta regulējums mazajām koģenerācijas stacijām līdz 4 megavatiem, varbūt arī vidējām, teiksim, no 4 līdz 50 vai 100 megavatiem un šīm lielajām... Katrā ziņā pats galvenais — atsevišķi nodalīt TEC-1 un TEC-2, jo, ja nenodala šīs lielās divas stacijas atsevišķi, tad mums šķiet, ka koģenerācijas stacijas Latvijā veido milzīgu OIK. Patiesībā neveido. Vismaz pusi veido šīs te divas lielās stacijas. Un tas nekur nav ticis ņemts vērā.

Un arī Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija 20. sējuma lietas lapā 160 ir atzinusi, ka, nemainot politiku attiecībā uz “Latvenergo”, nozīmīgs OIK samazinājums nav panākams. Un šādus apsvērumus likumdevējs likuma pieņemšanas gaitā ir ignorējis.

Un vēl viens papildus arguments pavisam īsi. Par to, ka šīs SEN likmes 10, 15 un 5 procenti nav izvērtētas ekonomiskajā aspektā tādā ziņā, kādu ietekmi katra no šīm likmēm atstās uz konkrētās grupas elektroenerģijas ražotājiem. Piemēram, kādu ietekmi atstās 15 procenti uz dabasgāzes stacijām, kādu atstās 10 procenti uz biogāzes stacijām un tamlīdzīgi. Faktiski ir aprēķināts, kāda... teiksim, lai noturētu OIK noteiktā līmenī, ir aprēķināts, cik tam daudz naudas ir nepieciešams šī mērķdotācija. Un tādā veidā arī, izejot no tā, cik daudz naudas ir nepieciešams OIK uzturēšanai, ir izveidots nodoklis un šīs nodokļa likmes noteiktas. Taču nekur īsti neparādās arī Saeimas skaidrojumā tas ir lietas lapā, kur Saeimai tika lūgts izskaidrot tieši par SEN likmēm, kā viņas veidojas. Šie secinājumi un skaidrojumi ir pārāk, es teiktu, vispārīgi un deklaratīvi, jo arguments, kā 15 procentu noteikt dabasgāzes stacijām, jo viņas visvairāk piesārņo vidi, nu nebūtu ekonomisks pamatojums. Tomēr ir vajadzīgs konkrēts ekonomisks pamatojums un tas, ko likumdevējs ir kļūdījies un nav darījis, viņš nav vērtējis konkrētu ekonomisko ietekmi uz katru, teiksim, uzņēmumu vai uzņēmumu grupu, kādu SEN likmes varētu atstāt.

Paldies. Tas no manas puses būtu viss.

A. Laviņš.

Paldies.

J. Haka.

Godājamā tiesa, advokāte Justīne Haka.

Man būs pavisam īss komentārs par vienu no aspektiem, par kuriem jau pieskārs Sandis Bērtaitis.

Un proti, pieņemot šo subsidētās elektroenerģijas nodokli, bija iespējami citi tikpat efektīvi un piemēroti mehānismi mērķa sasniegšanai. Likumdevējs kā šo mērķi, pieņemot likumu minēja, ka tas būtu ierobežot elektroenerģijas kopējās cenas pieaugumu. Kā jau Sandis minēja, tad šie objekti vai subjekti, kas visvairāk cieš no elektroenerģijas, ir Latvijā esošie milzīgie un energoietilpīgie apstrādes rūpniecības uzņēmumi. Tie ir tie, kas visvairāk maksā un sedz obligātā iepirkuma komponenti. Un, proti, šis mehānisms varētu būt bijis, ka valdība piešķir šiem uzņēmumiem atlaidi un viņu līdzdalība kompensācijas segšanā ir mazāka. Šādi Ministru kabineta noteikumi šobrīd tiek virzīti, 7. maijā viņi tika izskatīti valsts sekretāru sanāksmē un lai tie stātos spēkā, būs arī nepieciešama Eiropas Komisijas piekrišana, kas varētu būt diezgan garš process. Bet, kas ir ļoti svarīgi un interesanti, arī esošā valdība ir atzinusi, ka šis mehānisms būtu bijis piemērotāks mērķa sasniegšanai, proti, vēl šā gada februārī Ekonomikas ministrijas biroja vadītājs Gatis Ābele publiski minēja konferencē, ka subsidētās enerģijas nodokļa ieviešana, lai cīnītos ar prognozēto OIK pieaugumu, bija rupja valdības kļūda un bija pieejami samērīgāki risinājumi, proti, arī pieaicinātā persona, kurš šajā

gadījumā pārstāvēja publiski augstu amatpersonu, ir atzinusi, ka SEN nebija tas piemērotākais mehānisms mērķa sasniegšanai.

Paldies.

L. Štrause.

Godātā tiesa! Zvērināta advokāte Linda Štrause.

Pārstāvu Igaunijā reģistrēto akciju sabiedrību “Graanul Invest”, kas, šķiet, ir vienīgais ārvalstu investors starp pieteicējiem, kā arī šīs te sabiedrības grupas... sabiedrības Latvijā, kas ražo elektrību efektīvā koģenerācijā no koksnes biomasas. To kopējā uzstādītā jauda ir gandrīz 13 megavati.

Kopumā šai grupai kopš 2014. gada 1. janvāra piemērotais subsidētās elektroenerģijas likmes sastāda nu jau vairāk kā 1,27 miljonus eiro.

Jāsaka, ka elektroenerģijas ražošana nav šīs te grupas pamatdarbība, “Graanul Invest” ienāca Latvijas tirgū tikai kā koksnes granulu ražotājs, bet investīciju lēmumu par apjomīgo investīciju veikšanu koģenerācijas staciju būvniecībā, kas pārsniedz nu jau vairākus desmitus miljonus eiro, tika pieņemts tikai tāpēc, ka Latvijas valsts bija izsludinājusi konkursu par atjaunojamiem resursiem ražotās elektroenerģijas pārdošanu obligātā iepirkumā un faktiski šāds lēmums tika pieņemts tikai tāpēc, ka Latvijas valsts deklarēja gan normatīvos, gan politiskajos dokumentos ilgtermiņa apņemšanos subsidēt un atbalstīt šo te ražošanu. Un lai arī viss saražotais siltums tiek izmantots pašas grupas ietvaros ražotās produkcijas ražošanai, investīcijas nekad nebūtu tikušas veiktas koģenerāciju staciju būvniecībā, ja atbalsts nebūtu bijis.

Un faktiski... saskaņā ar Latvijas un Igaunijas valdību noslēgto investīciju aizsardzības līgumu un arī Eiropas Enerģētikas hartas nolīgumu kontekstā, kam starp citu, arī Saeima ir garāmejojot pieskārusies atbildes rakstā, akciju sabiedrība “Graanul Invest” un droši vien arī lielākā daļa no citu pieteicēju dalībniekiem ir uzskatāma par ārvalstu ieguldītājiem Latvijā un šīs te veiktās investīcijas par ārvalstu ieguldījumiem. Un tāvad šīs lietas kontekstā pieteicēju tiesības un tiesiskās intereses vienlaikus aizsargā arī ārvalstu starptautiskie investīciju līgumi. Jā, mēs neesam šīs lietas ietvaros lūguši vērtēt SEN likuma norma atbilstību starptautiskajiem līgumiem, bet godātai tiesai būtu vērts ņemt vērā arī starptautisko investīciju lietās paustās atziņas attiecībā faktiski uz līdzīgām vai pat analogiskām normām, proti, ekspropriācijas aizliegumu, taisnīgu un vienlīdzīgu attieksmi, kas ietver arī tiesiskās palātvības aizsardzību.

Turklāt iespējamais starptautisko līgumu pārkāpums konkrētās lietas ietvaros būtu vērtējams arī, vērtējot izvēlēta līdzekļa atbilstību mērķa sasniegšanai, jo valsts ar SEN ne tikai samazina potenciālās un esošās investīcijas Latvijā, bet arī uzņemas ievērojamu risku, ka būs jākompensē ārvalstu investoriem radītie zaudējumi vairāku desmitu miljonu apmērā, attiecīgi radot kaitējumu likumdevēja izvirzītajam leģitīmajam mērķim — sabiedrības labklājībai.

Un gribētu pievienoties jau iepriekš kolēģu teiktajam un aicināt tiesu nošķirt šajā lietā SEN kā nodokli no citiem mērķiem, respektīvi, SEN pēc būtības nav nodoklis tā klasiskajā

izpratnē, kam būtu piemērojams izņēmuma statuss — attiecīgi valsts rīcības brīvība un šis sašaurinātais konstitucionālās kontroles apjoms. Starptautisko investīciju strīdu lietās klasiski, protams, nodokļi nevar tikt pakļauti arī izskatīšanai, bet nereti nodokļi tiek atzīti par neatbilstošiem investīciju aizsardzības līgumiem un pamatā tieši tāpēc par konkrēto nodokli patiesais mērķis pēc būtības ir ekspropriācija jeb veikto investīciju un sagaidāmās peļņas no investīcijām atsavināšana. Tā, piemēram, doktrīnā, kas veidojusies balstoties uz tiesu praksi, ir atzīts, ka acīmredzami konfiscējošs ir nodoklis, kurš tiek piemērots visam ienākumam atbilstoši neatskaitot radušos komercdarbības izdevumus, kā tas patiesībā ir arī šajā gadījumā, kad SEN piemēro visam ienākumam obligātā iepirkuma ietvaros. Turklāt nesenajā Jukos (*Yukos*) lietā pret Krieviju tiek atzīts, ka valsts darbībām, kas tikai izmanto nodokļus, lai ar tiem maskētu citus nesaistītus mērķus, nevar izmantot tiesai noteikto ierobežojošo vērtēšanas apmēru. Un kā no lietas materiāliem redzams, tajā skaitā Saeimas atbildes rakstā ir nepārprotams, ka SEN mērķis ir cīnīties ar obligātā iepirkuma komponentes pieauguma cēloni, kas ir šis garantētais ienākums ražotājiem.

Un starptautiskās investīcijas lietās novērtējot, vai konkrētais nodoklis uzskatāms par ekspropriāciju, respektīvi, tas ir, nevis pieļaujams nodoklis, bet ļaunprātīgs, vērtē, vai nodokļu regulējuma radīšanā un piemērošanā izpaužas konsekvēnta un līdzvērtīga pieeja, kāda izmantota citos līdzvērtīgos gadījumos. Bet šajā konkrētajā lietā ir acīmredzams, ka SEN ir unikāla situācija, unikāls piemērs, kas ir nošķirams no jebkura cita normāla un parasta nodokļa Latvijas praksē. Proti, līdz šim nav pieredzēts, ka apstākļos, kad valsts subsidē kādu nozari un veicina tās attīstību, pavisam īsā laika posmā šai nozarei tiek ne vien pārtraukta attīstības veicināšana, bet faktiski piemērots nodoklis, lai demotivētu šīs nozares attīstību un tiek atņemtas sagaidāmās... no investīcijām sagaidāmā saprātīgā peļņa.

Un ir vērts pieminēt arī investīciju lietās pieminēto tā saukto “amerikāņu kalniņu” efektu, kas nozīmē, ka ne tikai viens grozījums var tikt uzskatīts par pārkāpumu tiesiskās palāvēības principam, bet arī vairāki savstarpēji saistīti, kas patiesībā ir vērojams arī šajā lietā, kad tika pārtraukts... samazināts atbalsta termiņš un nodoklis arī papildus vēl tika piemērots.

Un kopumā es klientu vārdā vēlētos pateikt, ka Latvijas valsts pret investoriem ir rīkojusies gana negodprātīgi. No vienas puses Latvija izvirzīja augstu patēriņu no atjaunojamiem energoresursiem kā mērķi, ar solījumiem gan normatīvajos, gan politiskos dokumentos pievilināja investorus, lai tie investē un būvē elektrostacijas, tad pēkšņi samazināja atbalstu un cita starpā arī SEN aizsegā zinot, ka liela daļa stacijas tāpat tiks ekspluatētas un plānotie patēriņa mērķi tiks sasniegti jebkurā gadījumā, pat neskatoties uz investoriem nodarīto kaitējumu un zaudējumiem.

Paldies.

A. Laviņš.

Paldies.

K. Zeme.

Jā, es varbūt, pārstāvēt biogāzes stacijas “Bio Future” un “Gas Stream”, vēlētos papildināt nedaudz kolēģa Niedras kunga sacīto saistībā ar šo te samērīguma principu, kurš tiek pārkāpts ieviešot šo te subsidētās elektroenerģijas nodokli.

Diemžēl Ekonomikas ministrija uz manu lūgumu izsniegt informāciju par “Latvenergo” peļņu no 2011. gada līdz 2014. gadam un par to, cik daudz ir izmaksāts dividendēs valstij no šīs te peļņas, atbildi nesniedza, bet es pacentos un apskatījos internetā pieejamo informāciju, tajā skaitā Lursoft un Ekonomikas ministrijas mājaslapā. Un šeit nu mēs redzam diezgan interesantu lietu.

Proti, TEC-1 un TEC-2 2011. gadā virs tirgus cenas ir saņēmušas 55 miljonus eiro, kas veido 48 procentus no kopējā OIK maksājuma. Tajā pašā laikā 2011. gada uzņēmuma peļņa ir bijusi 62 miljoni un dividendēs ir izmaksāti 56 miljoni, tātad par vienu miljonu vairāk nekā ir saņemts virs tirgus cenas, kas savukārt veidojas no OIK maksājumiem.

Tālāk 2012. gadā virs tirgus cenas ir saņemti jau 79 miljoni, tas ir 41 procents no kopējās summas. Tātad Ekonomikas ministrija kā akcionārs ir lēmusi 45 miljonus... es atvainojos... uzņēmuma peļņa ir bijusi 45 miljoni tajā gadā, savukārt dividendēs ir izmaksāti 40 miljoni. Tātad mēs atkal redzam, ka viss OIK maksājums, kas tiek ievākts no iedzīvotājiem, no gala patērētājiem, faktiski tiek izmaksāts dividendēs.

Tad par 2014. gadu mēs redzam, ka šīs te reformas rezultātā “Latvenergo” nav cietis no tā... mēs redzam, ka ir saņemti tātad par 2014. gadu 84 miljoni, tas veido 39 procentus no kopējā obligātā iepirkuma ietvaros izmaksājamās summas un mēs redzam, ka 2014. gadā peļņa ir bijusi 29 miljoni eiro un dividendēs ir izmaksāts 31 miljons, tātad faktiski visa peļņa ir izmaksāta dividendēs, plus vēl pieķerot klāt iepriekšējos gadus, kas tātad nebija... laikam kādi naudas līdzekļi bija saglabājušies un tos tad arī attiecīgi varēja izmaksāt dividendēs.

Nu, mūsaprāt, samērīgi būtu, ja šo te “Latvenergo” peļņu vienkārši novirzītu publiskajam tirgotājam, lai tiktu samazināta obligātā iepirkuma komponente un šādā gadījumā nebūtu jāuzliek tātad slogs uz visiem mazajiem ražotājiem, kas, kā piemēram, biogāzes stacijas, faktiski sanāk, ka valstij ir uzlikts par pienākumu izpildīt kaut kādas direktīvas prasības attiecībā uz zaļo enerģiju, jāsarāž ir valstij noteikts apjoms, valsts šo te pienākumu faktiski ir deliģējusi privātpersonām nevis savam “Latvenergo”, privātpersonas ir ieguldījušas naudas līdzekļus, pēc šo naudas līdzekļu ieguldīšanas savukārt valsts tā kā sanāk, ka ir pamainījusi spēles noteikumus un sanāk, ka, ņemot vērā mūsu aprēķinus, kas arī ir pievienoti konstitucionālajai sūdzībai, faktiski liedz privātpersonām atgūt savus veiktos ieguldījumus.

Ja tātad šiem te diviem uzņēmumiem paveiksies, viņi spēs atmaksāt kredītu, bet viņi nespēs nekad atmaksāt akcionāru veiktos ieguldījumus pamatkapitālā.

Un šeit gan vēl ir jāpiebilst nedaudz sliktāka aina, kuru mēs ieraudzījām sagatavojot 2014. gada pārskatus, viņus es nepievienoju lietai, jo ir pietiekami biezi un apjomīgi, bet, ja tas ir nepieciešams, to varu izdarīt, bet viņi ir publiski pieejami tātad jebkurai personai... Un es vēlos tātad norādīt, ka SIA “Bio Future” ir cietusi zaudējumus 74 000 eiro apmērā, savukārt subsidētās elektroenerģijas nodokli sabiedrība ir samaksājusi 123 000 eiro, SIA “Gas

stream” ir cietusi zaudējumus 50 000 un kā subsidēto elektroenerģijas nodokli ir samaksājusi 125 000. Tātad faktiski, ņemot vērā ieguldījumus 2011. gadā, abās šajās sabiedrībās... SIA “Bio future” 2015. gadā saskarsies ar situāciju, ka pašu kapitāls būs negatīvs, mēs redzēsim maksātnespējas pazīmes un ar “Gas Stream” jau nākošgad būs tieši tas pats. Līdz ar to...

A. Laviņš.

Es jūs pārtraukšu. Šī doma par to, kā šis nodoklis ietekmē atsevišķu pieteicēju saimniecisko darbību jau ir izskanējusi, jums ir atlikušas 7 minūtes. Es aicinātu neatkārtot... Lūdzu, turpinām.

M. Logins.

Zvērināts advokāts Māris Logins.

Ņemot vērā to, ka, godātā tiesa... pēc būtības mūsu konstitucionālajā sūdzībā būtiskākie argumenti un apsvērumu motīvi jau ir izskanējuši kolēģu sniegtajos paskaidrojumos, droši vien es pie tiem nepakavēšos un līdz ar to taupot šodien dārgo tiesas sēdes laiku, es došu vārdu kolēģim Jānim Vaitam attiecībā uz dabas resursu nodokļa piemērošanas aspektiem.

A. Laviņš.

Paldies.

J. Vaitis.

Cienījamā tiesa... Tātad tiešām kolēģi attiecībā, manuprāt, pret konkrēto lietu ir izteikušies pietiekoši daudz. Tas arī ir norādīts mūsu sūdzībā.

Kas ir atšķirīgs manis pārstāvētajiem pieteicējiem? Mani pārstāvētajiem pieteicējiem atšķirība ir tāda, ka no 2014. gada 1. janvāra attiecībā uz manis pārstāvētajiem pieteicējiem tika ieviesti divi jauni nodokļi, proti, dabas resursu nodoklis un tātad šis arī subsidētās enerģijas nodoklis.

Ja mēs paskatītos mūsu pieteicējus, tad ir redzams, ka neviens no šiem pieteicējiem nav... nesasniedz lielu apgrozījumu. Viņu gada pārskati atbilst tam, kas ir redzams Ekonomikas ministrijā attiecībā uz obligāto iepirkumu, cik šajos iepirkumos ir iepirkta elektrība. Līdz ar to gada pārskati faktiski atspoguļo to ietekmi uz viņiem kā uz ražotājiem.

Uz ko es gribu vērst uzmanību? Lai gan abi nodokļi — gan dabas resursu nodoklis, gan SEN nodoklis — attiecas uz vienu un to pašu grupu, proti, tie visi ir HES ir līdz 2 megavatiem, kas ir šī nodokļa maksātāji. Un tad attiecīgi ir skaidrs, ka no 1. janvāra viņiem visiem ir divi papildus nodokļi. līdz ar to, vērtējot šodien SEN nodokli, būtu jāvērtē tātad kopsakarā šis te nodokļu slogs, kas veidojas no 1. janvāra un vai nav konstatējama šī te konfliktējošā (?) daba.

Mūsu ieskatā tātad, ir jāņem vērā, ka abi ir apgrozījuma nodokļi, proti, abi neņem vērā nekādas ražotāja izmaksas un būtībā vadoties no 2014. gada datiem šie nodokļi kopējā

kopsummā sastāda labākajā gadījumā 13 procentus, no tiem 3 apmēram procenti ir dabas resursu nodoklis, 10 ir SEN, savukārt sliktākajā gadījumā tie ir 20 procenti. Sliktākais gadījums ir “IU Ceļš”.

Jāņem vērā, ka vēsturiski hidroelektrostacijas bija vienas no pirmajām, kurām tika piešķirts atbalsts un kurām beidzās arī šis atbalsta termiņš, taču valsts izstrādāja jaunus mehānismus, uz kuriem paļāvās pieteicēji, proti, rekonstruēja šīs hidroelektrostacijas. Ja mēs paskatīsimies šos uzņēmumu gada pārskatus, ir redzams, ka šādas investīcijas sastāda kā nu kuram, bet no 200 000 līdz pus miljonam eiro. Tās ir jaunās investīcijas, kas nav norakstījušās uz gada pārskatu iesniegšanas brīdi. Pretī tam ir apgrozījums ar kopējo nodokli 50 000 eiro, 28 000 eiro, 80 000 eiro. Tas ir pret investīcijām, tas ir pusmiljons un... kur, teiksim, pieteicēji tā kā cerēja vismaz atgūt šīs investīcijas.

Tas pats ir redzams tāpat no pašu uzņēmumu pārskatiem, ka pašu kapitāla daļā uzņēmumi ir negatīvi, peļņu ir guvis tikai viens uzņēmums, kuram ir visvecākās investīcijas, tas ir “Rubīns GG”. Attiecīgi nevar uzskatīt, ka šie bija tie uzņēmumi, kuriem, piemērojot no 1. janvāra divus jaunus nodokļus, ka faktiski viņiem netiek atņemts īpašums. Ja runa nav par to, ka uzņēmums vēlas apgrozījumu, zināmā mērā viņš vēlas arī gūt tomēr kaut kad kaut kādā pārskatāmā periodā ne tikai atmaksāšanos, bet arī peļņu. Faktiski, ja mēs skatāmies uz šo, tad uzņēmējdarbības pašas mērķis pēc būtības attiecībā uz maniem pieteicējiem ar šo slogu ir iznīcināts, jo principā viņiem īpašas intereses turpināt šo te darbību nav. Faktiski vienīgais, kas viņu spiež, ir viņu aizdevumi, kur viņiem ir jāmaksā kredīti.

Tas arī ir viss.

A. Laviņš.

Paldies.

Vēl ir... tāpat mums šodien tiesas sēdē piedalās SIA “Neretas dzirnavas” valdes loceklis un viņam arī ir iespēja izteikties par lietas apstākļiem. Bet ļoti īsi, ja? Ir pāris minūtes palikušas.

V. Lelis.

Es nerunāšu kā jurists, es runāšu kā praktisks uzņēmējdarbības jomas pārstāvis.

No valsts politikas pēdējo divu gadu laikā es varu izdarīt trīs secinājumus... kā uzņēmējs... ņemot vērā dabas resursu nodokli un subsidētās enerģijas nodokli, ko saņēma mans uzņēmums vienlaicīgi.

Valstij uzticēties nedrīkst. Otrs. Runas par Latvijas enerģētisko neatkarību ir diemžēl tikai runas. Trešais. Tas, ko izdarīja Saeima ar šiem diviem nodokļiem, ir ļaunākais, ko varēja izdarīt, tā saucamā Latvijas investīcija ir lieka. Jo ieguldīt naudu pie tādiem apstākļiem un tādas valsts politikas šajā teritorijā es neieteiktu ne sev, protams, ne arī saviem ārzemju partneriem.

Paldies.

A. Laviņš.

Labi. Tā... Lūdzu.

S. Bērtaitis.

Vienu pavisam īsu precizējumu. Izskanēja no mūsu puses arguments par to, ka ir nepieciešams novirzīt "Latvenergo" peļņu OIK segšanai. Un kolēģis minēja, ka šī ir peļņa, kas tiek gūta no termoelektrocentrālēm. Lai nemaldinātu Satversmes tiesu, es precizēju. "Latvenergo" ir divi komercdarbības virzieni: elektroenerģijas ražošana un elektroenerģijas tirdzniecība. Elektroenerģijas ražošanā pamatā tiek izmantoti divi savukārt apakšvirzieni: termoelektrocentrāles un hidroelektrostacijas, kas ir būvētas padomju laikā, tātad tā saucamā Daugavas HES kaskāde, kura nodrošina lielāko peļņas daļu "Latvenergo". Tātad mēs runājam par to peļņu, kas "Latvenergo" veidojas no lielajiem HES, lai gan tā neietekmē... šī HES ražošana neietekmē obligātā iepirkuma komponenti nekādā veidā. Mūsu juridiskais arguments ir, ka "Latvenergo", ņemot vērā tā īpašo lomu, caur citu komercdarbības virzienu tomēr ir zināmā mērā saistīti ar obligātā iepirkuma komponenti un tādēļ šī peļņa jāvirza.

Tas tāds īss precizējums.

A. Laviņš.

Labi. Paldies pieteicējiem, diezgan precīzi esam iekļāvušies... jūs esat iekļāvušies noteiktajā laika limitā. Paldies.

Turpinām tiesas sēdi.

Vārds faktisko apstākļu un juridiskā pamatojuma izklāstam Saeimas pārstāvim.

Arī attiecībā uz jums es gribētu teikt, ka līdzīgi kā pret pieteicējiem ir ar zināmu elastību attiecībā uz piešķirto laiku... tāpatās šāda attieksme ir pret Saeimas pārstāvi. 30 minūtes ir jūsu rīcībā, bet, ja nu gadījumā ir kāds svarīgs teikums, ko pateikt, tad varat lūgt pāris minūtes klāt.

Lūdzu!

K. Piģēns.

Godātā tiesa! Lietas dalībnieki un klātesošie!

Šodien esam sanākuši šeit uz publisku sēdi, kurā mēs apskatām subsidētā elektroenerģijas nodokļa atbilstību Latvijas Republikas Satversmei un mana runa ir jāsāk ar tēzi, ka nodokļa funkcija ir tieši formulēts uzdevums, kuru pārņem valsts, lai ieviestu dzīvē nodokļu politikas mērķus un realizētu sabiedrības nospraustos mērķus.

Un nodokļu tiesības, līdzīgi kā citās tiesību jomās, valstij ir pienākums gan ievērot, gan aizsargāt, gan nodrošināt personas tiesības. Lai valsts rīkotos saskaņā ar cilvēktiesībām, tai ir jāīsteno virkne pasākumu, gan pasīvie, piemēram, neiejaukšanās personas tiesībās, gan aktīvie, piemēram, nodrošināt personas individuālo vajadzību apmierināšanu. Līdz ar to var teikt, ka nodokļu tiesībās valsts pienākumi ir dažādi. Valstij ir pienākums sabiedrības labklājības interesēs izveidot efektīvu nodokļu iekasēšanas sistēmu.

Arī Satversmes tiesa savā praksē ir atzinusi, ka valstij ir tiesības noteikt nodokļu maksāšanas pienākumu un šāds pienākums pats par sevi neaizskar personu pamattiesības.

Pienācīga nodokļu administrēšana ietver savlaicīgu un efektīvu nodokļu iekasēšanu un vienlaikus novērš izvairīšanos no nodokļu nomaksāšanas.

Arī nodokļu maksāšanas pienākums vienmēr nozīmē īpašumtiesību ierobežojumus, kas var būt saistīts ar citiem likumā noteiktajiem ierobežojumiem, kuriem ir jābūt samērīgiem ar leģitīmo mērķi, proti, konstitucionāli nozīmīgu vērtību aizsardzību.

Likumdevējam ir dota ievērojama rīcības brīvība nosakot nodokļu kontroli un tās kārtību. Tas nozīmē, ka likumdevējam ir tiesības pēc sava ieskata ievērot samērīguma principu, noteikt nodokļu aprēķināšanas, ieturēšanas un maksāšanas kārtību un termiņus, kā arī nodokļu maksātāju un nodokļu administrācijas tiesības, pienākumus un atbildību.

Līdz ar to šodien būtu skatāms jautājums par subsidētās elektroenerģijas nodokļa atbilstību Satversmei, nepaplašinot apskatāmo jautājumu loku, piemēram, valsts budžeta dotācijas atbilstību Eiropas kopienas iekšējam tirgum.

Attiecībā uz pieņemšanas procesu... tas detalizēti ir skatīts rakstveida paskaidrojumos, bet īsi varu minēt, ka likumprojektu sākotnēji sagatavoja Ekonomikas ministrija un tas tika 2013. gada septembrī nosūtīts Saeimai.

A. Laviņš.

Es atvainojos... Mazliet mazs tāda tehniska rakstura jautājums ir no mūsu puses. Jūs esat diezgan patālu no mikrofona. Vai tas, ko minējāt, ir ierakstīts? Ja? Man tad lūgums tomēr, lai droši būtu... solīti pa kreisi no jūsu puses un mikrofons turpat vien arī būs... tā labāk... Lūdzu, turpiniet, piedošanu par pārtraukšanu...

K. Piģēns.

Tātad, kā jau es minēju... tāpat likumprojekts tika arī septembrī nosūtīts viedokļu sniegšanai tautsaimniecības padomes un enerģētikas komitejas nozarei, kas pārstāv enerģētikas nozarē esošās organizācijas, uzņēmumus un zinātniekus. Saņemtajos viedokļos tika saņemta gan atbalstīta tā virzība bez iebildumiem, piemēram, Latvijas Komerčbanku asociācija, gan izsakot atsevišķus iebildumus, piemēram, Latvijas Koka rūpniecības federācija, tāpat arī tika saņemta kritika no Latvijas Atjaunojamās enerģijas federācijas, piemēram. Ministru kabinets likumprojektu vērtēja 2013. gada 17. septembra sēdē, 29. oktobra sēdē, kurā tika izskatīti un atbalstīti priekšlikumi likumprojekta izskatīšanai Saeimā attiecīgi uz pirmo un otro lasījumu.

Likumprojekts pirms tā pieņemšanas rūpīgi tika apspriests arī Saeimas komisijas sēdēs: gan Saeimas Budžeta un finanšu komisijas 2013. gada 15. oktobra, 16. oktobra, 31. oktobra, 4. un 5. novembra sēdēs, gan arī Saeimas Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijas 2013. gada 22. oktobra sēdēs. Likums tika pieņemts Saeimas 6. novembra sēdē un izsludināts 2013. gada 27. novembrī.

Varu arī teikt, ka Saeimā arī nozare tika uzklausi. Piemēram, tika paplašināts 5 procentu likmi saņemošo subjektu skaits attiecībā uz lauksaimniecības nozari un siltumnīcām, līdz ar to pieteikuma iesniedzēju norādes uz to, ka nav pieteikusi iesaistīti likumprojekta izstrādāšanā un to viedoklis neesot ņemts vērā, Saeimas ieskatā nav juridiskas nozīmes.

Nedz Satversme, nedz Saeimas kārtības rullis nenosaka par obligātu priekšnoteikumu tiesību normu pieņemšanai konsultācijas ar iespējamiem šo normu adresātiem. Satversmes tiesa arī ir atzinusi, ka līdzdalības jēga ir nevis tā, vai jebkādas personu grupas viedoklis būtu likumdevējiem saistošs, bet gan tā, lai tiktu pieņemts objektīvs viedoklis un panākts dažādu interešu grupu līdzsvars.

Saeima uzskata, ka apstrīdētās normas ir pieņemtas un izsludinātas saskaņā ar Satversmi un Saeimas kārtības rulli un līdz ar to apstrīdētās normas ir noteiktas ar pienācīgā kārtā pieņemtu likumu.

Attiecībā uz leģitīmo mērķi. Pieteikuma iesniedzēji savos pieteikumos norāda, ka apstrīdētās normas, kas paredz subsidētās elektroenerģijas nodokļa ieviešanu, aizskar to tiesības uz īpašumu. Saeima vērš uzmanību uz to, ka šīs tiesības, kuras privātpersonai garantē valsts, demokrātiskā un tiesiskā valstī nav absolūtas. Pirmkārt, tiesības uz īpašumu sevī ietver arī īpašnieka sociālo pienākumu pret sabiedrību, proti, īpašumu nedrīkst izmantot pretēji sabiedrības interesēm. Otrkārt, tiesības uz īpašumu var ierobežot, ja ierobežojumi ir noteikti ar likumu leģitīmā mērķa labad un samērīgi ar šo mērķi.

Satversmes 105. pants paredz gan īpašumtiesību netraucētu īstenošanu, gan arī valsts tiesības sabiedrības interesēs ierobežot īpašumtiesības. Minētais pants no vienas puses ietver valsts pienākumu veicināt un atbalstīt īpašumtiesības, proti, pieņemt tādus likumus, kas nodrošina šo tiesību aizsardzību, taču no otras puses valstij ir pienākums noteiktā apjomā un kārtībā iejaukties īpašumtiesību izmantošanā. Tas arī ir Satversmes tiesas secinājums.

Un tāpat Satversmes tiesa ir secinājusi, ka nodokļa nomaksāšanas pienākums vienmēr nozīmē īpašumtiesību ierobežošanu.

Uz to mēs gribam norādīt, ka nodokļi ir svarīgi valsts finanšu sistēmas sastāvdaļa, kas vienlaikus ir gan valsts politikas finansēšanas avots, gan arī svarīgs fizisko un juridisko izdevumu postenis, ko arī ir secinājusi pieaicinātā puse, Ketnera kungs, savā “Nodokļu optimizācijas principi” grāmatā.

Aplikšana ar nodokļiem mūsdienās nav pašmērķis, bet ir līdzeklis, ar kura palīdzību valsts var realizēt dažādus mērķus un izpildīt sociālās funkcijas. Tātad aplikšanai ar nodokļiem ir vairāk instrumentāla loma, ko valsts uzņemas pamatojoties uz noteiktām funkcijām, kuras valstij ir deliģējusi sabiedrība.

Tā... Turpinot minēto, ir jāpiemin, ka Ekonomikas ministrija ir veikusi elektrības cenu palielinājuma efektivitātes izvērtējumu saistībā ar obligātā iepirkuma komponentes izmaiņas scenārijiem un to ietekmi uz tautsaimniecību attiecībā pret bāzes scenāriju, ja šī obligātā iepirkuma komponente paliek nemainīga. Aprēķini veikti, pamatojoties uz pašreizējo elektroenerģijas patēriņa struktūru un tām izmaksām. Un šeit tātad, ņemot vērā šo

Ekonomikas ministrijas sniegto informāciju, Saeima ir sagatavojusi izdales materiālu, kuru es varbūt varu palūgt sekretārei izdalīt lietas dalībniekiem un tiesnešiem... ja tiesa tam piekrīt...

A. Laviņš.

Jā... es teiktu... turpiniet sniegt paskaidrojumus un par atsevišķu materiālu pievienošanu lietas materiāliem jums bija dota iespēja izteikt lūgumu, bet arī nākamās procesa stadijās nav liegts pieteikt jaunus lūgumus. Bet šobrīd turpiniet ar jūsu runu un pēc tam būs laiks jums pārdomāt, kādus vēl procesuālos lūgumus pieteikt.

Lūdzu!

K. Piģēns.

Tātad šajos izdales materiālos tas galvenais, kas būtu secināts, ir tas, ka tātad attiecībā uz šī obligātā iepirkuma komponentes ierobežojošā mehānisma, bez šī, ka tiek saglabāts nemainīgā vērtība — 2,69 eirocentu apjomā, ka šeit tātad arī būtu sekas uz visu tautsaimniecību un inflācija. Tādējādi bez valsts dotācijas, ņemot vērā atkarībā no attīstības scenārijiem, patēriņa cenas valstī varētu pieaugt no 0,2 līdz pat 0,7 procentiem.

Saeima uzskata, ka subsidētās elektroenerģijas nodoklis ir juridiski korekts risinājums, kas nodrošina līdzekļus valsts budžetā, kas palīdz pietiekami un efektīvi apturēt obligātā iepirkuma komponentes pieaugumu jau no 2014. gada, novēršot elektroenerģijas kopējās cenas pieaugumu, kas negatīvi ietekmētu visas tautsaimniecības attīstību un iedzīvotāju maksātspēju ne tikai lielo rūpniecības, kā šeit minēja pieteicēji, bet arī ja mēs runājam par iedzīvotājiem un tātad citām grupām... visas elektroenerģijas gala lietotājus.

Satversmes tiesa savos spriedumos ir formulējusi noteiktus kritērijus, kas ir jāņem vērā, nosakot īpašumtiesību ierobežojumus. Saskaņā ar šiem kritērijiem, īpašumtiesības var tikt ierobežotas, ja ir trīs kritēriji tātad: noteikts ar likumu, noteikts sabiedrības interesēs un samērīgs. Jāprecizē, ka īpašumtiesību ierobežojumam ir jāatbilst visiem iepriekš minētajiem kritērijiem. Tātad konkrētajā gadījumā šajā lietā būtu nepieciešams noskaidrot, vai subsidētās elektroenerģijas nodoklis atbilst Satversmes tiesas formulētajiem kritērijiem, kā iepriekš arī ir norādīts, tātad Satversmes tiesa savos spriedumos plaši izprot Satversmes 105. pantā nostiprinātās tiesības un šajā sakarā atzinusi, ka jēdziens "īpašums" ietver arī līgumtiesības ar ekonomisko vērtību un dažādas ekonomiskās intereses.

Saeima vēlas norādīt to, ka Subsidētās elektroenerģijas nodokļa likuma mērķis ir ierobežot elektroenerģijas kopējās cenas pieaugumu, lai tādējādi nodrošinātu tautsaimniecības konkurētspēju un nepalielinātu mājsaimniecību enerģētisko nabadzību, kā arī nodrošinātu valsts budžetu ar papildus ieņēmumiem, kas ļautu finansiāli nodrošināt šo elektroenerģijas lietotāju atbalsta pasākumu īstenošanu, citu personu tiesību un sabiedrības labklājības aizsardzību obligāto iepirkumu komponentes pieauguma ietekmes elektroenerģijas cenu mazināšanā un šo cenu būtiska pieauguma novēršanu, kā arī obligātā elektrības komponentes pieauguma kompensēšanu ir leģitīms mērķis visas Latvijas sabiedrības interesēs, kas attaisno ierobežojumu noteikšanu ar Subsidētās elektroenerģijas nodokļa likumu.

Kā jau minēju iepriekš savā runā, pieteicēji tāpat praktiski neapstrīd ierobežojumu atbilstību pieņemšanas procesam, pieteicēji neapstrīd šī likuma pieņemšanas procesu. Pieteicēji pieteikumā apraksta iespējamo ierobežojumu noteikšanu ar likumu, tādēļ atzīst tā atbilstību. Jautājums ir par to, kāda ir konstatējošās likuma iespējas. Konstatējot iespējamo ierobežojumu atbilstošu pieņemšanu, ir jāvērtē, vai ierobežojumam ir leģitīms mērķis. Citiem vārdiem, nepieciešams konstatēt, ka ierobežojums ir noteikts svarīgu interešu labad, kas attiecīgi ir arī šā ierobežojuma pamatojums.

Līdz ar to subsidētā elektroenerģijas nodokļa leģitīmais mērķis konkrēti būtu formulējams šādi: sabiedrības labklājības veicināšana, patērētāju interešu aizsardzība, kas izpaužas kā elektroenerģijas kopējā cenu pieauguma ierobežošana, lai tādējādi nodrošinātu tautsaimniecības konkurētspēju un nepalielinātu mājāsaimniecību enerģētisko nabadzību. Līdz ar to norādītais akcents, Subsidētās elektroenerģijas nodokļa likuma atbilstība otrajam pārbaudes kritērijam, proti, ierobežojums, ir noteikts visas Latvijas sabiedrības interesēs.

Attiecībā uz samērīgumu. Pieteicēji savās konstitucionālajās sūdzībās norāda uz subsidētās elektroenerģijas nodokļa neatbilstību samērīguma kritērijiem. Tas nozīmē, ka pieteicēju ieskatā apstrīdētā norma ir nesamērīga jeb paredz nesamērīgu pieteicēju tiesību ierobežojumu.

Saeima nepiekrīt šādai pieteicēju nostājai un, ja pieņem, ka ir noticis pieteicēju tiesību ierobežojums, tas būtu atzīstams par samērīgu, ko Saeima pamato ar turpmāk norādītiem apsvērumiem.

Izvērtējot subsidētās elektroenerģijas nodokļa samērīgumu, pēc būtības ir jāpārbauda iespējamā ierobežojumu atbilstība samērīguma principam. Atbilstoši Satversmes tiesas praksei un Latvijas tiesību doktrīnā attīstītajam viedoklim, samērīguma princips noteic, ka tad, ja publiskā vara ierobežo personas tiesības un likumīgās intereses, ir jāievēro saprātīgs līdzsvars starp interesēm no vienas puses un valsts interesēm. Lai izvērtētu, vai apstrīdētā tiesību norma atbilst samērīguma principam, jānoskaidro, vai, pirmais, tiesību normas pieņemēja lietotie līdzekļi ir piemēroti leģitīmai lietošanai, šāda rīcība ir nepieciešama un tiesību normas pieņemēja darbība ir samērīga.

Nemot vērā iepriekš norādīto, Saeima pamato Subsidētās elektroenerģijas nodokļa likuma atbilstību uzskaitītajām prasībām un raksturo šīs normas piemērotību, nepieciešamību un atbilstību.

Piemērotība. Saeima norāda, ka apstrīdētās normas pieņemšana ir atzīstama par piemērotu leģitīmā mērķa sasniegšanai, kas ir pausts gan rakstveida paskaidrojumos Saeimas, gan arī iepriekš savā runā minēju.

Attiecībā uz alternatīvajiem līdzekļiem ir jāmin, ka, lai arī Eiropas Savienība ir izvirzījusi kopēju mērķi atjaunojamās elektroenerģijas patēriņa īpatsvaram līdz 2020. gadam, tomēr katra Eiropas Savienības dalībvalsts šo īpatsvaru sasniedz atšķirīgi un arī šīs starta pozīcijas ir atšķirīgas un īstenotie pasākumi attiecīgi arī ir atšķirīgi. Katrai Eiropas Savienības dalībvalstij ir sava atjaunojamās elektroenerģijas izmantošanas veicināšanas politika, tajā skaitā arī atbalsta instrumentu pielietošanas prakse, kas ne vienmēr ir vienkāršoti vērtējama kā

līdzīga vai atšķirīga ar citās valstīs esošo praksi. Un tas ir jāņem vērā, ka starp valstīm ir situāciju atšķirība un arī valstu labklājības līmeņi atšķiras.

Nemot vērā, ka elektroenerģijas kopējās cenas pieaugums atstāj plašu ietekmi uz Latvijas ekonomiku un tās turpmāko attīstību, 2012. un 2013. gadā Ministru kabinets savos informatīvajos ziņojumos, kas ir minēti Saeimas atbildes rakstā, ir secinājis, ka pēc iespējas ātrāk ir nepieciešams ieviest tādas izmaiņas enerģētikas politikā, kas nodrošinātu saistīto politiku līdzsvaru, lai Latvija varētu sasniegt ne tikai noteiktos saistošos mērķus atjaunojamo energoresursu jomā, bet vienlīdz veiksmīgi tiktu nodrošināta arī ekonomiskā konkurētspējas attīstība un novērsta iedzīvotāju dzīves līmeņa pasliktināšanās. Tika veikti kompleksi risinājumi problēmas atrisināšanai. Tātad arī kā tikko minēja pieteicēja pārstāvis, ka tie bija gan grozījumi Ministru kabineta noteikumos Nr. 262 un 222, kas paredzēja stingrākas kontroles mehānismus, gan arī tāpat tika veikti citi grozījumi, piemēram, Elektroenerģijas tirgus likumā, tika samazināts subsīdiju atbalsts lielajām dabasgāzes koģenerācijas stacijām.

Par šo... šīm reformām detalizētāka informācija pēc būtības būtu prasāma pieaicinātajai pusei... Ekonomikas ministrijai.

Tālāk. Attiecībā uz tiesību normas pieņemēju darbību jāmin, ka tā bija samērīga, jo salīdzinot obligātā iepirkuma ietvaros ražotājiem piemēroto atbalstu internetā ar citu Eiropas Savienības dalībvalstu līmeņiem, tad Latvijā noteiktā atbalsta intensitāte ir noteikta viena no augstākajām. Šāds secinājums ir bijis iekļauts Ministru kabineta 2012. gada 28. augustā izskatītajā informatīvajā ziņojumā. Ja investīciju atbalsts ir augstāks par pieļaujamo, elektroenerģijas ražotājiem nav motivācijas samazināt citas ar enerģijas ražošanu un projektu īstenošanu saistītās izmaksas, piemēram, biogāzes un biomasas elektrostacijas tvaika attīstītājiem, meklēt izdevīgākos izejvielu iegādes avotus, kā arī nodrošināt siltumenerģijas lietderīgu izmantošanu, pat ja tas nav obligāti noteikts, kā arī citas komersantiem saistošas prasības.

Līdz šim Latvijā atbalsta mehānisms, proti, tiesības pārdot elektroenerģiju, kas saražota no atjaunojamiem energoresursiem vai efektīvā koģenerācijā obligātā iepirkuma ietvaros, vai arī tiesības saņemt garantēto maksu par uzstādīto elektrisko jaudu nav vērtētas saistībā ar investīcijām projektos, kas saņēmuši atbalstu projektu īstenošanai no citiem Eiropas Savienības budžeta instrumentiem. Piemēram, lauku atbalsta dienesta īstenojamajām aktivitātēm, klimata pārmaiņu finanšu instrumentu īstenojamajām aktivitātēm, kā arī atbilstība Eiropas Komisijas noteiktajiem principiem par atbilstību ES iekšējam tirgum. Un šis aspekts būtu jāskata saistībā ar samērīguma principu.

Attiecībā uz likumā „Par valsts budžetu 2014. gadam” 57. pantā noteikto, tad Saeima var minēt, ka Ekonomikas ministrija savas kompetences ietvaros veic nepieciešamās darbības un 2013. gada 17. decembrī Eiropas Komisijā iesniedza pirmsnotifikācijas paziņojumu nolūkā saskaņot valsts budžeta dotāciju obligātā iepirkuma komponentes izmaksu mazināšanai. Un šī atbalsta ietvaros tiek arī vērtēts tāds esošais atbalsts atjaunojamo energoresursu un augsti efektīvai koģenerācijai arī skaitā kopā ar citiem investīciju instrumentiem. Un arī šeit būtu nepieciešams lūgt skaidrojumu pieaicinātajai pusei — Ekonomikas ministrijai.

Tālāk. Attiecībā uz pagaidu noteikumiem. Lai nodrošinātu elektroenerģijas lietotāju interesēm atbilstošu ekonomiski pamatotu elektroenerģijas kopējo cenu, ierobežotu siltumenerģijas tarifu pieaugumu un nolūkā elektroenerģijas ražotājiem nodrošināt saudzējošu piemērošanu, Subsidētās elektroenerģijas nodokļa likumā ir paredzēts piemērošanas periods, proti, no 2014. gada 1. janvāra līdz 2017. gada 31. decembrim. Šāds subsidētās elektroenerģijas nodokļa piemērošanas termiņš ir pietiekošs, lai spētu ierobežot elektroenerģijas kopējās cenas pieaugumu un sasniegtu Subsidētās elektroenerģijas nodokļa likuma leģitīmos virsmērķus, kas ir vērsti uz visas sabiedrības interesēm un produktīvu tautsaimniecības turpmāko attīstību. Tajā skaitā ekonomikas konkurētspējas uzlabošanu, jaunu darba vietu radīšanu un citas pozitīvas ietekmes uz Latvijas tautsaimniecības attīstību.

Nēmot vērā, ka viss atbalsta mehānisms, kas īstenots obligātā iepirkuma veidā vai garantētās maksas veidā, izmaksas elektroenerģijas gala lietotājiem, līdzšinējais un turpmākais prognozētais obligātā iepirkuma komponentes izmaksu kāpums negatīvi var ietekmēt gan iedzīvotājus ar zemiem ienākumiem, gan arī uzņēmējus un to maksātspēju, tajā skaitā lielos ražojošos uzņēmējus.

Tālāk. Apstrīdētajās normās ietvertu pamattiesību ierobežojumu samērīgums vērtējams arī ar apstrīdēto normu atbilstību tiesiskās palāvības principam un pārbaudi. Satversmes 1. pants paredz, ka Latvija ir neatkarīga demokrātiska republika un no šī panta izriet virkne tiesiskas valsts principu, tostarp arī tiesiskās palāvības princips. Satversmes tiesa savos spriedumos ir norādījusi, ka valsts iestādēm ir jābūt konsekventām savā darbībā attiecībā uz to izdotajiem normatīvajiem aktiem, jāīsteno tiesiskā palāvība, kas personām varētu rasties uz konkrētā normatīvā akta. Satversmes tiesa arī ir pieļāvusi, ka atsevišķos gadījumos piemērot tiesiskās palāvības ierobežojumu apjomu, tiesiskā regulējuma maiņas nepieciešamību un steidzamību, atkāpšanās no personai garantētajām tiesībām ir pieļaujama arī bez pārejas perioda. Turklāt saudzējoša pārejas esamība var nebūt vienīgais kritērijs, kas izšķir to, vai saprātīgs līdzsvars ir ievērots.

Svarīgs ir apstāklis, ka elektroenerģijas lietotājiem, gan rūpniecības uzņēmumiem, gan mājāsaimniecībām arī ir palāvība, ka to izmaksas par patērēto elektroenerģiju būtiski nepieaugs valsts regulatīvo darbību rezultātu ietekmē. Pieņemot Subsidētās elektroenerģijas nodokļa likumu, personas bija savlaicīgi informētas par brīdi, kurām viņām iestāsies pienākums maksāt šo subsidētās elektroenerģijas nodokli un kad pienākums maksāt šo nodokli izbeigsies, ņemot vērā subsidētās elektroenerģijas nodokļa īstermiņa risinājuma formu. Līdz ar to komersants var plānot arī nākotnē veicamās investīcijas. Un jāņem arī vērā, ka Latvija, sniedzot atbalstu vecākām koģenerācijas stacijām un elektrostacijām... ka daļa ieguldījumu jau tām ir atmaksājušies. Subsidētās elektroenerģijas nodoklis ir ieviests uz laiku līdz 2017. gada beigām, paredzot tā samazinājumu vai izbeigšanos, ja tiek faktiski panākts obligātā iepirkuma komponentes ietvaros izmaksājamo subsīdiju samazinājums nākotnē.

Arī likuma pārejas noteikumos bija paredzēts, ka tiek iesniegts... Ministru kabinets iesniedz Saeimā izvērtējumu un arī šobrīd tiek turpināts šāds uzraudzības mehānisms, katru gadu budžeta konteksta pieņemšanā vērtējot arī subsidētās elektroenerģijas nodokļa ietekmi.

Subsidētās elektroenerģijas nodoklim ir noteikta pamatlikme 15 procentu apjomā un samazinātā nodokļa likme 10 un 5 procentu apjomā noteiktam subjektu lokam, lai nodrošinātu aspektu, ka tiek nodrošināts samērīgums un nodokļa slogs nebūtu nesamērīgs, proti, subsidētās elektroenerģijas nodokļa likme tiek noteikta, ņemot vērā stacijā izmantotā energoresursa veidu. Enerģijas ražotāji, kas enerģijas ražošanai izmanto fosilos energoresursus un rada nelabvēlīgu ietekmi uz vidi, saņemtais atbalsts tiek apliks ar 15 procentu likmi, bet tas enerģijas ražotājs, kas elektroenerģijas ražošanai izmanto atjaunojamus energoresursus, tiek aplikts ar nodokli 10 procentu apmērā. Tādējādi arī pastarpināti veicinot atjaunojamo energoresursu izmantošanu.

Lai neradītu būtisku ietekmi uz samazinātās siltumapgādes sistēmas piegādātājiem, piegādātās siltumenerģijas gala tarifa pieaugumu gala patērētājiem, 5 procentu samazinātā likme tiek piemērota augstas efektivitātes koģenerācijas stacijām, kas darbojas licencētas siltumapgādes pārvades un sadales sistēmās.

Arī apskatot pagājušā gadā Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas pieņemtos lēmumus, tikai vienā gadījumā kā iemesls tika minēts Subsidētās elektroenerģijas nodokļa likums, kāpēc tika paaugstināts tarifs. Tomēr šis tarifa paaugstinājums bija tik augsts, ka tur arī tie iemesli bija citi, kurus komersants... tātd kurus komersants varbūt arī bija veicis... bija nepieciešams ātrāk iesniegt šo tarifa paaugstinājumu. Un tātd ņemot vērā paplašināto subjektu loku, kam pienākas šī 5 procentu likme, samazinājās arī subsidētās elektroenerģijas nodokļa prognozes.

Svarīgi arī minēt, ka Ministru kabinets arī 2013. gada 29. oktobra sēdē nolēma atbalstīt Ekonomikas ministrijas priekšlikumu samazināt valsts budžeta ieņēmumus no subsidētās elektroenerģijas nodokļa 1,3 miljonu apmērā, lai piemērotu samazināto subsidētās elektroenerģijas likmi 5 procentu apmērā lauksaimniecības produkcijas ražotājiem. Tādējādi noņemot atbalstu ēku energoefektivitātes uzlabošanas pasākumiem. Arī šeit būtu noskaidrojams pieaicinātās puses — Ekonomikas ministrijas viedoklis.

Līdz ar to Saeima uzskata, ka likumdošanas procesā tika uzklautā nozare un tika izvērtētas arī alternatīvas, kas ņemtas vērā likumdošanas procesa ietvaros, piemēram, šī 5 procentu subjektu loka paplašināšana attiecībā uz lauksaimniecības nozari.

Un, ņemot vērā iepriekš minēto, Saeima lūdz atzīt Subsidētās elektroenerģijas nodokļa likumu par atbilstošu Latvijas Republikas Satversmes 1. un 105. pantam.

Paldies.

A. Laviņš.

Paldies. Lūdzu, sēdieties.

Tā, kolēģi... Kā jau es minēju, tātd nākamā stadija būtu, ka mēs iesāktu ar jautājumiem, bet tas aizņems diezgan ilgu laika posmu. Tāpēc es domāju, ka šajā brīdī mēs varētu šisdienas darbu pārtraukt un runāt jau par nākamo tiesas sēdi.

No pieteicēju puses izskanēja informācija, ka 26. datumā.. es tā īsti līdz galam nesapratu... bet rodas zināmi sarežģījumi, ja? Varbūt detalizētāk izklāstiet, kas tie par iemesliem, lai mēs pēc tam visi kopā varam apsvērt.

S. Bērtaitis.

26. datumā ir Radziņa kungam divas tiesas sēdes, man ir personīgi jābūt... jāpiedalās Valsts policijā vienā nopratināšanā... un es sapratu, ka arī kolēģiem bija... Līdz ar to vienkārši 29. ir pieejams un arī 4. jūnijs ir pieejams... Ja godātā tiesa piekristu, tad mēs labprāt lūgtu šajos datumos nozīmēt nākamās sēdes.

A. Laviņš.

Saeimas pārstāvim?... Kādas ir jūsu iespējas 26., 29. maijā un 4. jūnijā?

K. Piģens.

Visas iespējas.

A., Laviņš.,

Visas iespējas... Kolēģi...

Labi. Tātad, kolēģi, šobrīd ir desmit minūšu pārtraukums izsludināts un pēc desmit minūtēm tiekamies un būs tiesas lēmums par nākamo tiesas sēdi.

Ko, lūdzu?... Mēs neesam šobrīd nevienu lūgumu dzirdējuši. Pusēm pašām savas tiesības ir jārealizē. Ja ir vēlme pieteikt zināmus lūgumus, neviens to nav liedzis.

Šobrīd ir desmit minūšu pārtraukums.

(Pārtraukums.)

A. Laviņš.

Sēdieties, lūdzu!

Tā, kolēģi! Tātad nākamā tiesas sēde būs nozīmēta 27. maijā pulksten 10.00.

Kā jau minēju iepriekš, šīs lietas izskatīšanai mēs redzam, ka ir nepieciešamas vairākas tiesas sēdes, tāpēc lūgums arī neieplānot neko 29. datumā, jo, visticamāk, ka lietas izskatīšana turpināsies arī šajā datumā. Un neieplānojiet, lūdzu, arī neko citu 4. jūnijā, ja nu gadījumā, tā teikt, netiek visas procesuālās stadijas izietas.

Tā būtu tātad tāda neliela perspektīva par to, kā mēs varētu virzīties šīs lietas izskatīšanā.

Pirms tiek izsludināts pārtraukums, vaicāšu Saeimas pārstāvim un arī pieteicēju pārstāvjiem, vai ir vēl kādi procesuālie lūgumi no jūsu puses, ņemot vērā, ka būs pārtraukums, lai jūs varat iepazīties savstarpēji ar, iespējams, iesniegtajiem dokumentiem un konstruktīvi mēs varētu virzīties uz priekšu.

K. Piģēns.

Jā, no Saeimas puses būtu lūgums pievienot lietas materiāliem izdales materiālu, tātad ko ir sagatavojusi... ņemot vērā Ekonomikas ministrijas informāciju. Tātad izdalīt pieteicējiem un arī lietas dalībniekiem un klātesošajiem.

A. Laviņš.

Tātad, lūdzu, iesniedziet tiesai... izdales materiāls...

K. Piģēns.

Tas sastāv no vienas lappuses... 40 eksemplāri tur ir.

A. Laviņš.

Lūgums ir šāds, ja... uz vienas lappuses... Palūgsim tiesas sēžu sekretārei, lai lietas dalībniekiem izdala...

K. Piģēns.

Vairāk lūgumu nav. Paldies.

A. Laviņš.

Paldies. No pieteicēju puses? Nebūs, ja?

Šo lūgumu izlemsim nākamajā tiesas sēdē.

Līdz ar to tiesas sēdē pasludinu pārtraukumu un pārtraukums būs līdz 27. maijam pulksten 10.00.

Latvijas Republikas Satversmes tiesas sēde

2015. gada 19. maijā

turpinājums

2015. gada 27. maijā

Sēdi vada Latvijas Republikas Satversmes tiesas priekšsēdētājs

Aldis Laviņš.

A. Laviņš.

Labrīt, sēdieties, lūdzu!

Turpinām tiesas sēdi.

Pagājušajā tiesas sēdē mēs uzklaušījām lietas dalībnieku paskaidrojumus un pārtraukumu izsludinājām brīdī tajā procesuālajā stadijā, kad puses ir tiesīgas uzdot savstarpējus jautājumus un tiesneši, protams, arī ir tiesīgi uzdot lietas dalībniekiem jautājumus.

No šīs procesuālās stadijas mēs arī turpināsim procesu, bet, pirms tam ir daži atsevišķi procesuālie lūgumi.

Pirmām kārtām. Iepriekšējā tiesas sēdē Saeimas pārstāvis izteica lūgumu pievienot lietas materiāliem izdales materiālu par to, kā mainītos obligātās iepirkuma komponentes apmērs pie dažādiem scenārijiem, ja būtu valsts dotācijas un pie scenārija, ja šādas valsts dotācijas nebūtu. Šis izdales materiāls ir pārējiem lietas dalībniekiem izdalīts un par to mēs noteikti uzklaušīsim pieteikuma iesniedzēju pārstāvju viedokli.

Otrs lūgums šajā posmā, kamēr bija izsludināts pārtraukums, mēs esam saņēmuši lūgumu no zvērinātā advokāta Sanda Bērtaiša. Lūgums pievienot lietas materiāliem Ekonomikas ministrijas 2014. gada 14. janvāra vēstuli “Par valsts budžeta mērķdotāciju obligātā iepirkuma komponentes izmaksu mazināšanai”. Šo vēstuli es izsniegšu Saeimas pārstāvim. Vēstule nav gara, es domāju, ka jums neprasīs daudz laika, lai jūs iepazītos ar tās saturu un izteiktu savu viedokli.

Tā... tāpat attiecībā uz pirmo lūgumu. Pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem... vai ir kāds viedoklis?

S. Bērtaitis.

Nav iebildumu, atstāt pēc tiesas ieskata.

A. Laviņš.

Pārējiem pārstāvjiem? Vēlas kāds sniegt papildus argumentāciju? Nevēlas. Tātad pēc tiesas ieskata. Labi, tad lūgums ir apmierināts un šis izdales materiāls būs pievienots pie lietas materiāliem.

Tā... attiecībā uz otru lūgumu. Par Ekonomikas ministrijas vēstules pievienošanu lietas materiāliem Saeimas pārstāvim kāds ir viedoklis...?

K. Piģēns.

Nav iebildumu.

A. Laviņš.

Tātad nav iebildumu par pievienošanu. Tad arī šis lūgums ir apmierināts un pie lietas materiāliem šī vēstule ir pievienota.

Vai ir citi lūgumi?

E. Radziņš.

Godājamā tiesa! Man ir viens mazs lūgums, proti, es pārstāvēju sākotnēji piecus no iesniedzējiem un tajā skaitā SIA “AD Biogāzes staciju” un man būtu lūgums ļaut šodien SIA “AD Biogāzes stacija” pārstāvēt tās valdes loceklim Laksas kungam, kurš ir klāt zālē, kurš līdz ar to arī varētu atbildēt uz jautājumiem precīzāk, ja tādi būtu, kas skar tieši saimniecisko darbību un tās rezultātus pagājušajā gadā un attiecīgi nodokļa ietekmi uz to. Proti, es tad šodien pārstāvētu tikai četrus no pieteicējiem, proti, “BIO Auri”, “Daile agro”, “BIOPAB” un “Agro Iecava” un savukārt “AD Biogāzes stacija” pārstāvētu tās valdes loceklis Arnolds Lakss, ja drīkst tā.

A. Laviņš.

Jā... Arnolds Laksas kungs ir sēdē...? Ir. Jūs kā valdes priekšsēdētājs... nu, man šobrīd nav informācijas, vai tikai jūs kā vienīgais valdes locekles esat tiesīgs pārstāvēt minēto komercsabiedrību un šajā ziņā es vēlējos vaicāt, vai jūs esat atsaukuši savu pilnvarojumu, kas ir izsniegts zvērinātam advokātam Radziņa kungam.

E. Radziņš.

Nē, atsaukts nav.

A. Laviņš.

Atsaukts nav. Labi, paldies.

Tā, ņemot vērā, ka pilnvara nav atsaukta... Radziņa kungs... un ievērojot Satversmes tiesas likuma 23. panta 1. daļu, kur ir minēts, ka lietas dalībnieks var procesuālās darbības Satversmes tiesā veikt pats vai ar pilnvarotu pārstāvja starpniecību, tad es teiktu, ka te ir jābūt bijušanai izvēlei: vai nu vai. Un tad, kad lietas izskatīšana sākās, tad mēs noskaidrojām, kurš zvērināts advokāts pārstāv kuras komercsabiedrības, un mums ir informācija par to, ka jūs pārstāvat... un es domāju, ka mums pie šī vajadzētu arī palikt, iekams šī pilnvara nav atsaukta. Pie šādas situācijas, es domāju, arī pārējie tiesneši pieturas un šādā veidā mēs procesu arī turpināsim uz priekšu.

E. Radziņš.

Ja nav iebildumu, tad viņš piedalīsies kā klausītājs. Paldies.

A. Laviņš.

Tā... Labi, citu lūgumu nav.

Pārejam pie jautājumu uzdošanas.

Vispirms vārds jautājumu uzdošanai ir Saeimas pārstāvim. Lūdzu, Saeimas pārstāvis ir tiesīgs uzdot jautājumus ikvienam no zālē klātesošajiem pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem.

Lūdzu, vai jums būs jautājumi?

K. Piģēns.

Paldies, godātā tiesa, jautājumi būs. Jautājumu lielākā daļa acīmredzot būs Bērtaiša kungam, ņemot vērā, ka viņa skaidrojums bija visilgākais.

Tātad pirmais jautājums. Savā runā jūs plaši stāstījāt par atbalsta mehānisma vēsturisko attīstības gaitu. Kāds, jūsuprāt, bija mērķis šāda atbalsta mehānisma veidošanai?

S. Bērtaitis.

Atbalsta mehānisma izveides mērķis bija saistīts ar to, ka likumdevējs vēlējies veicināt tādas enerģijas saražošanu, kas tiek iegūta no atjaunojamiem resursiem un kas tiek saražota koģenerācijas procesā, proti, vienlaicīgi elektroenerģija un siltumenerģija. Tādējādi likumdevēja mērķis ir bijis atbalstīt šos ražotājus, lai tautsaimniecībā un enerģijas bilanci parādītos enerģija, kas ir saražota šādos veidos.

K. Piģēns.

Jūsuprāt, cita mērķa nebija?

S. Bērtaitis.

Nu, tas ir viens no būtiskākajiem mērķiem, kas bija noteikts ar šo lēmumu. Citus šobrīd tā nevarēšu pateikt...

K. Piģēns.

Tāpat savā runā jūs minējāt, ka akciju sabiedrība "Latvenergo" sākotnēji varēja izvēlēties, kādu atbalstu saņemt: elektroenerģijas obligāto iepirkumu vai garantēto maksu par koģenerācijas staciju uzstādīto elektrisko jaudu. Un ekonomisku apsvērumu dēļ izvēlējās elektroenerģijas obligāto iepirkumu. Tad jautājums būtu šāds: sakiet, lūdzu, kā akciju sabiedrība "Latvenergo" varēja izvēlēties saņemt garantēto maksu par uzstādīto elektrisko jaudu, ja šāds atbalsta veids tika ieviests tikai ar Ministru kabineta 2009. gada 10. marta noteikumiem Nr. 221, bet akciju sabiedrība "Latvenergo" TEC-1 un TEC-2 elektroenerģijas obligātā iepirkuma tiesības sākotnēji ieguva jau 2007. gadā ar pirms MK noteikumiem Nr. 221 spēkā esošajiem Ministru kabineta 2006. gada 6. novembra noteikumiem Nr. 921, un elektroenerģijas iepirkuma cena šīm stacijām, tāpat kā visām citām koģenerācijas stacijām, kuras bija ieguvušas šādas tiesības, noteica Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija, atbilstoši tās metodikai.

S. Bērtaitis.

Šeit ir jāņem vērā, ka "Latvenergo" ir simtprocentīgi valstij piederoša kapitālsabiedrība, kurā kapitāldaļu turētājs ir Ekonomikas ministrija. Līdz ar to "Latvenergo" un Ekonomikas ministrijai bija iespēja virzīt šādu Ministru kabineta noteikumu pieņemšanu ātrākā laika posmā un atļaut šāda atbalsta sistēmas izveidošanu... Tas nebija principiāls šķērslis, lai "Latvenergo" varētu ātrāk uzsākt šāda atbalsta izmantošanu.

K. Piģēns.

Ātrāk uzsākt... Kā jūs to izprotat?

S. Bērtaitis.

Nu... ja būtu šāda nepieciešamība "Latvenergo" izmantot citu atbalsta veidu, tad Ekonomikas ministrija pilnīgi noteikti sagatavotu Ministru kabineta noteikumu projektu un virzītu viņu akceptēšanai Ministru kabinetā. Es nedomāju, ka šāds jautājums būtu bijis

nozīmīgs šķērslis, ja attiecīgi bija izņemts konceptuāli, ka “Latvenergo” vēlas nevis elektroenerģijas obligāto iepirkumu, bet garantēto maksu par uzstādīto jaudu.

K. Piģēns.

Tāpat jūs savā runā minējāt, ka atjaunojamo energoresursu 40 procentu mērķis ir elektroenerģijas un siltumenerģijas sektorā, bet vai jūs neaizmirsāt arī pieminēt transporta sektoru, kas veido būtisku daļu šajā kopējā enerģijas gala patēriņā?

S. Bērtaitis.

Es runāju par enerģijas kopējo bilanci, jo 40 procenti ir attiecināti ne tikai uz elektroenerģiju, bet enerģiju kopumā, tātad, tas var būt arī siltumenerģija un transporta sektoram 10 procentu mērķis ir noteikts atsevišķi. Bet tas kopumā neietekmē šo tiesvedību, jo tie konstitucionālās sūdzības iesniedzēji, kas ir šajā tiesvedībā, neviens no tiem nav iesaistīts enerģijas ražošanā tieši transporta vajadzībām, tāpēc šis transporta 10 procentu mērķis... sasniegšana nav izšķirošs šīs lietas izskatīšanā.

K. Piģēns.

Bet tāpat veido daļu no enerģijas gala patēriņa valstī.

Tā... Nākamais jautājums būtu. Savā runā jūs arī minējāt, ka obligātais iepirkums ir kā operatīvais atbalsts, kas nepieciešams komersantiem visu darbības laiku, jo, lai enerģijas ražotāji uzsāktu ražošanu, tiem bija nepieciešams piesaistīt līdzekļus no investoriem, kredītiestādēm vai citām personām.

Vai jūs esat ņēmis vērā arī apstākļus, ka enerģijas ražotāji saņēma arī investīciju atbalstu, piemēram, no lauku atbalsta dienesta, klimata pārmaiņu finanšu instrumenta un Eiropas struktūrfonda...?

S. Bērtaitis.

Jā, esmu lietas kursā un to nenoliedz lietas apstākļi.

K. Piģēns.

Nākamais būtu... Tāpat jūs savā runā minējāt, ka 2012. gadā, kad ESFK apstiprināja jauno obligātā iepirkuma komponentes vērtību, proti, 1,75 eirocenti pret kilovatu, turpat par kilovatstundu ar kārtējo vērtības pieaugumu, kas katru gadu pieauga jau sākot no 2008. gada, energointensīvie uzņēmumi vērsa savus iebildumus un attiecīgi tika veikti šie izvērtējumi. Bet kā jūs uzskatāt, kādu obligātā iepirkuma komponentes pieaugumu varētu atļauties maksāt

Latvijas mājsaimniecības situācijā, kad 2014. gadā jau vairāk kā 30 procentu valsts iedzīvotāju saskārās ar enerģētisko nabadzību, proti, nevarēja nomaksāt savus rēķinus augsto enerģijas rēķinu dēļ.

S. Bērtaitis.

Ja drīkstētu jautājumu varbūt pārformulēt vēlreiz... es tā īsti neuztvēru...

K. Piģēns.

Savā runā jūs minējāt, ka...

S. Bērtaitis.

Jā, bet tas jautājums... kas no manas puses tiek...

K. Piģēns.

Vai tikai energointensīvo uzņēmumu dēļ tātad tiek veidots mehānisms, kurš tātad saglabā šo obligātā iepirkuma vērtības komponenti? Vai, jūsuprāt, mājsaimniecības nav tā vērtas?

S. Bērtaitis.

Vai mājsaimniecības nav tā vērtas? Nu, katrā ziņā tā mana paskaidrojuma daļa bija tāda, ka tieši energoietilpīgie komersanti pirmie cēla iebildumus par šo apstākli. Mājsaimniecības tiešā veidā nevērsās pie Ekonomikas ministrijas kā atbildīgās iestādes, lai šo jautājumu risinātu. Un šeit ir jāņem vērā īpatnība, ka līdz 2015. gada 1. janvārim mājsaimniecībām bija regulētais tarifs un tās neiegādājās elektroenerģiju brīvajā tirgū. Tas bija Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas noteikts tarifs, kurš tika pārskatīts daudz retāk nekā obligātā iepirkuma komponente. Ja obligātā iepirkuma komponente tika pārskatīta katru gadu, tad elektroenerģijas iepirkuma tarifs netika pārskatīts katru gadu, līdz ar to šis pieaugums neradīja mājsaimniecībām tūlītēju pieaugumu. Tas arī ir blakusapstāklis, kas ir jāņem vērā.

K. Piģēns.

Tomēr jāvērs arī uzmanība uz to, ka arī 2014. gadā, piemēram, Latvijas Pensionāru asociācija vērsās pie Ministru kabineta un Saeimas tātad ar izteikumiem, ka elektroenerģijas cenu pieaugums viņiem ir kritisks.

Nākamais jautājums. Kāda, jūsuprāt, ir.. kā jūs savā runā minējāt, šī nodokļa eksotiskā daba, skatoties uz citiem Latvijas nodokļiem, piemēram, pievienotās vērtības nodokli vai arī, piemēram, iedzīvotāju ienākuma nodokli attiecībā pret kapitālpieaugumu? Kur būtu šis eksotisms?

S. Bērtaitis.

Pirmām kārtām, tas ir pilnīgi jauns nodoklis Latvijas nodokļu sistēmā. Tātad tāds pirms tam nav bijis. Otrs apstāklis ir tas, ka šis nodoklis netiek ieskaitīts valsts budžetā vispārējā budžeta papildināšanai, bet tikai un vienīgi konkrēta mērķa sasniegšanai, kas arī ir netipisks apstāklis. Turklāt, šī nodokļa īpatnību radīja tas, ka viņš tika attiecināts uz ļoti, ļoti šauru adresātu loku kopumā netipiskā veidā. Ja mēs salīdzinām ar citu nodokļu ietekmi, tad tur šis adresātu loks ir būtiski plašāks. Un tie ir tie būtiskākie elementi, kas viņu veido kā ļoti īpatnēju nodokli, kas līdz šim nebija bijis Latvijas nodokļu sistēmā.

K. Piģēns.

Nu, jauns nodoklis mums ir jebkurš nodoklis, tad jau visus varētu atzīt par eksotiskiem un arī šī nodokļa ieņēmumi tomēr ieiet kopējā valsts budžetā.

A. Laviņš.

Jā... es aicinātu tomēr uzdot jautājumus... Komentējiet jautājumus, bet to jūs varēsiet darīt tiesu debašu laikā.

K. Piģēns.

Jā, es atvainojos.

Nākamais jautājums. Kas, jūsuprāt ir fiskāli neitrāls nodoklis? Kā tas, jūsuprāt, izpaužas valsts kopējā budžeta ietvarā?

S. Bērtaitis.

Nu, fiskālās neitralitātes argumentu izmantoja Ekonomikas ministrija, tajā skaitā ekonomikas ministrs Daniels Pavļuts, kurš virzīja konkrēto likumdošanas iniciatīvu un norādīja uz to, ka šis likums ir fiskāli neitrāls, proti, ka tik, cik tiks iekasēts no šī nodokļa, tik arī tiks novirzīts šī konkrētā mērķa sasniegšanai un no valsts budžeta netiks prasīts ne papildu maksājumi obligātā iepirkuma komponentes pieauguma ierobežošanai, ne arī šis nodoklis kaut kādā veidā palielinās valsts ieņēmumus... vispārējos ieņēmumus, kas ļautu budžetā palielināt kaut kādas izdevumu pozīcijas. Tādējādi viņš faktiski it kā formāli iet caur budžetu,

bet viņš iet... tas cirkulācijas aplis ir tāds ļoti nosacīts un viņš neietekmē pārējos budžeta ieņēmumus un izdevumus.

K. Piģēns.

Tāpat jūs savā runā minat, ka viena no šīm Ekonomikas ministrijas reformām bija desmit gadu atbalsta termiņa noteikšana attiecībā uz strādājošajiem komersantiem. Vai, jūsuprāt, beztermiņa atbalsts komersantiem, kas atsevišķos gadījumos atbalstu saņēmuši jau no 90. gadu beigām ir sabiedrības interesēm atbilstošs atbalsts?

S. Bērtaitis.

Sabiedrības interesēm atbilstošs ir tāds mehānisms, kas nodrošina komersantam nepieciešamo atbalstu, ko tas ir plānojis un gan Saeima, gan Ekonomikas ministrija ir norādījusi uz to, ka atbalstam ir jābūt piesaistītam iekārtu lietderīgam izmantošanas laikam. Ekonomikas ministrija ir virzījusi vairākus grozījumus Elektroenerģijas tirgus likumā, kur tiešā veidā tiktu piesaistīts pie 20 gadu termiņa, ar to pamatojot, ka tā ir vispārējā starptautiskā prakse un šis termiņš ir tieši saistīts ar enerģijas ražošanas iekārtu lietderīgo izmantošanas laika posmu. Tas ir bijis tas, kādā veidā tas ir plānots un tas ir nācis no Ekonomikas puses. Mēs principā tam piekrītam. Mēs nerunājam par to, ka mūžīgi mūžos būtu šāds atbalsts jāsaņem, bet uz šo enerģijas ražošanas iekārtu lietderīgo izmantošanas laika posmu tas atbalsts tika mērķēts un tas ir tas, uz ko ražotājiem ir tiesības paļauties.

K. Piģēns.

Paldies.

Nākamais jautājums būtu. Arī savā runā jūs apskatāt alternatīvos līdzekļus un pieminat arī 2014. gadā ieviesto aizsargāto lietotāju. Vai jums bija zināms, ka arī šo mehānismu var ieviest, ņemot vērā šos līdzekļus valsts budžetā, kas tiek iegūti arī no Subsidētās elektroenerģijas nodokļa likuma?

S. Bērtaitis.

Jautājums ir kāds?

K. Piģēns.

Tātad jūs kā alternatīvos līdzekļus, ko varēja veikt, minat šo aizsargāto lietotāju, kas tātad 2014. gadā tika ieviests. Bet, lai to varētu īstenot, tātad arī tie līdzekļi tiek ņemti no valsts budžeta sasaistē ar subsidētās elektroenerģijas nodokļa ieņēmumiem.

S. Bērtaitis.

Līdz šim tas nav bijis nekur norādīts tāpēc, ka subsidētās elektroenerģijas nodokļa anotācijā bija tiešā veidā norādīts, ka visi ienākumi no SEN tiks novirzīti obligātās iepirkuma komponentes samazināšanai. Tas bija anotācijā norādīts un līdz ar to nekur nekāda atsauce uz šādu aizsargātā lietotāja statusu nebija. Turklāt, aizsargātā lietotāja statuss tika ieviests līdz ar grozījumiem Elektroenerģijas tirgus likumā 2014. gada rudenī. Tātad jau faktiski vairāk nekā pusgadu bija pastāvējis ieviestais nodoklis.

A. Laviņš.

Vai saņēmāt atbildi? Nepieciešams precizēt? Jūs varat uzdot precizējošu jautājumu.

K. Piģēns.

Tātad šeit ir jāpiemin, ka tātad pagājšgad Ministru kabineta 2014. gada 19. novembra sēdē tika izskatīts informatīvais ziņojums par subsidētās elektroenerģijas nodokli un tur tātad ir nepieciešamā finansējuma finanšu avoti. Tur tātad ir minēts atbalsts trūcīgajām mājsaimniecībām. Vai jūs esat iepazinies ar šo dokumentu? Tas tātad arī būtu šis finansējums šim aizsargātajam lietotājam. Turklāt bija arī pausts šis pamatojums.

S. Bērtaitis.

Esmu vispārēji lietas kursā par šāda statusa ieviešanu. Un kas ir pats būtiskākais... ka likumdevējs... manā ieskatā pats būtiskākais ir apstāklis, ka likumdevējs varēja un ir faktiski arī veicis darbības, lai šādu sociāli mazaizsargātāko slāni īpašā veidā aizsargātu. Tas ir tas būtiskākais. Tā kā šis nav šīs tiesvedības priekšmets, tad arī nav veikta kaut kāda padziļināta analīze vai tamlīdzīgi jautājumi.

K. Piģēns.

Savā runā jūs atsaucaties arī uz Ministru kabineta 2013. gada 9. aprīļa sēdē izskatīto informatīvo ziņojumu, kurā minēts, ka lai īstermiņā nodrošinātos pret lielāku OIK pieauguma risku, OIK fona darbībā ir nepieciešams piesaistīt arī citus avotus, piemēram, "Latvenergo" dividenžu ieskaitījumus no valsts budžeta. Bet manis iepriekš minētajā 2014. gada 19. novembrī izskatītajā informatīvajā ziņojumā, lai nodrošinātu elektroenerģijas lietotāju atbalsta instrumentu darbības, tas ir, nepieļautu obligātā iepirkuma komponentes pieaugumu un atbalstu aizsargātajiem lietotājiem, trūcīgajām mājsaimniecībām, tātad arī tiek plānots, ka 2016. un 2017. gadā ir paredzēti ieņēmumi no "Latvenergo" dividenžu pieauguma un no

“Latvenergo” nomaksātā uzņēmuma ienākuma nodokļa pieauguma. Tātad, vai jūs šādu aspektu bijāt ņēmis vērā?

S. Bērtaitis.

Jā, protams.

K. Piģēns.

Nākamais jautājums. Pēdējais jums. Savā runā jūs minat, ka komersantiem bija tiesības paļauties, ka viņi varēs pārdot obligātā iepirkuma ietvaros saražoto elektroenerģiju par noteikto cenu. Vai jūs varat paskaidrot, ko jūs domājat, uz kādu cenu komersanti varēja paļauties, ņemot vērā, ka šī cenu noteikšanas formula... aprēķins tiek veidots pēc formulas, kurā ir mainīga komponente un nav noteikta cena, uz ko varētu paļauties.

S. Bērtaitis.

Savā konstitucionālajā sūdzībā esam detalizēti analizējuši šo formulu un formulā visi rādītāji ir fiksēti vai atkarīgi no staciju raksturojošiem rādītājiem. Vienīgais izņēmums ir dabasgāzes komponente, kura atsevišķiem, es uzsveru, atsevišķiem, elektroenerģijas ražotājiem formulā ietekmēja gala aprēķinus. Līdz ar to šī bija vienīgā nosacīti brīvā komponente, kas bija svārstīga un kuru vēlāk Ekonomikas ministrija fiksēja kā maksimālo apmēru.

K. Piģēns.

Nākamais jautājums laikam būs Radziņa kungam. Atsaucoties uz jūsu runu... jūs runā norādījāt uz 2012. gada 28. augustā izdarītajiem grozījumiem. Novilkāt līniju... Ar kuriem Ekonomikas ministrijai tika piešķirtas tiesības ierosināt mainīt šo iekļautā obligātā iepirkuma cenu noteikšanas formulu pamatotību un vērtēt atbilstību elektroenerģijas tirgus situācijai. Un jautājums būtu: vai jūs uzskatāt, ka valsts nedrīkst pārvērtēt atbalsta mehānisma intensitāti, ņemot vērā to ilgumu līdz pat 20 gadiem un mūsdienu ekonomikas straujo cikliskumu, tehnoloģiju straujo attīstību un cenu mainību.

E. Radziņš.

Mēs uzskatām, ka attiecīgi šis jautājums bija tāpat arī tieši lemjams un piemērojams saskaņā ar minētajiem diviem noteikumiem un paredzētajiem grozījumiem tajos, taču, kas attiecas tieši uz manis pārstāvētajiem uzņēmumiem, tad mēs uzskatām tā, ka attiecībā uz mums arī šāda veida izmaiņas nebija attiecināmas.... un šāda veida vērtējums nebūtu

attiecināms. Taču attiecībā uz tiem uzņēmumiem, kuri savu darbību uzsāka pēc minēto grozījumu pieņemšanas noteikumos Nr. 262 un Nr. 221, tad, protams, ar attiecīgiem pamatojumiem būtu iespējams arī piemērot izmaiņas minētajos noteikumos norādītajos aprēķinos un šī atbalsta aprēķina sistēmā. Bet attiecībā tieši uz tiem, kas bija uzsākuši ražošanu līdz tam, mēs uzskatām, ka nē.

K. Piģēns.

Nākamais jautājums ir attiecībā uz jūsu pārstāvētiem uzņēmumiem. Jūs konkrēti minējāt, ka uzņēmumi ir veikuši investīcijas un strādā ar vidēju peļņu 200–300 tūkstoši eiro gadā, kas šāda apjoma investīcijām ir norma un ar obligātā iepirkuma ietvaros iegūtajiem līdzekļiem var atmaksāt investīcijas. Sakiet, lūdzu, vai šeit tika ņemts vērā, ka arī, piemēram, jūsu pārstāvētās stacijas “AD Biogāzes stacija” un “Agro Iecava” saņēma arī investīciju atbalstu no Lauku atbalsta dienesta, kas veidoja 40 procentus no attiecināmajām izmaksām.

E. Radziņš.

Jā, tas tika ņemts vērā.

K. Piģelis.

Paldies. Pēdējais jautājums, kas būtu bez konkrēta adresāta... tas būtu jāuzdod šādi: vai pārstāvji var informēt klātesošos par reālo situāciju, cik ražotāji būtu pieteikuši maksātnespēju pagājšgad un jau pēc mūsu pieejamās informācijas tāpat neviens no uzņēmumiem nav pieteicis maksātnespēju un daudzi uzņēmumi arī pēc LURSOFT iesniegtajiem gada pārskatiem, par cik tie ir iesniegti, ir strādājuši ar peļņu.

E. Radziņš.

Kas attiecas uz strādāšanu ar peļņu, tad ir jāņem vērā tas, ka vairāki no šiem uzņēmumiem, kas ir pieteikušies... vērsušies ar pieteikumu Satversmes tiesā, šīs darbības virziens nav vienīgais un līdz ar to peļņa tiek gūta sakarā ar uzņēmējdarbību cita veida nozarēs. Bet kas attiecas uz maksātnespējas pieteikšanu. Nenoliedzami, ka sākot šāda veida uzņēmējdarbību, personas rēķinās ar to, ka būs nepieciešams veikt papildus investīcijas, papildus ieguldījumus, kas varbūt sākotnēji atbilstoši biznesa plānam nav bijuši iecenoti un tāpēc pēc likuma pieņemšanas un pēc tā atsevišķo punktu apstrīdēšanas Satversmes tiesā šobrīd, kad mēs skatām šo lietu, ir pagājis nedaudz vairāk kā gads un šādā laika griezumā, kaut arī pasliktinājās uzņēmuma saimnieciskā darbība, uzņēmēji ir veikuši, kā jau es minēju, sniedzot paskaidrojumus, gan dibinātāji... dalībnieki ir veikuši papildus ieguldījumus, gan arī

ir bijusi iespēja vienoties ar kredītiestādēm par maksājumu termiņu pagarināšanu, un tādā veidā arī šis gads ir, kaut arī ar zaudējumiem, bet nav galu galā novedis līdz maksātnespējai. Taču gadījumā, ja nolēmums būs tāds, ka minētais likums paliek spēkā negrozītā veidā, tad, protams, ka šādi maksātnespējas draudi pastāv. Mēs, protams, varam lietot jēdzienu “maksātnespēja”, gan varbūt vienkāršāk mēs varam lietot jēdzienu, proti, “uzņēmuma likvidācija”. Tas, protams, ir saistīts ar to, ka vairākiem šiem uzņēmumiem ir pret saņemtajiem kredītiem izsniegti dažāda veida galvojumi un ar to visu ir jārēķinās, vai pārprofilēt šos uzņēmumus, kā jau es minēju, sniedzot paskaidrojumus, atsakoties no enerģijas ražošanas un pārejot tikai uz lauksaimniecisko ražošanu, vai arī varbūt vēl kādos citādos veidos mainot šo uzņēmējdarbības virzienu. Tā kā viennozīmīgi pie maksātnespējas uzņēmums var būt novests netiks, bet tajā pašā laikā tas, kas notiks, tad notiks atteikšanās no šīs enerģijas veida ražošanas.

S. Bērtaitis.

Es no savas puses gribēju papildināt, ka vairākiem komersantiem ir bijis nepieciešams ņemt aizņēmumus, tostarp no kapitālsabiedrību dalībniekiem, līdz ar to savas darbības nodrošināšanai viņi vienkārši ir piesaistījuši ārējo kapitālu, lai būtu pienācīgi līdzekļi, lai norēķinātos ar kreditoriem.

Otrs apstāklis ir, ka ļoti daudzi enerģijas ražotāji ir bijusi spiesti pārskatīt savas attiecības ar kredītējošajām bankām, jo sākotnēji bija paredzēts daudz īsākā laika termiņā atmaksāt kredītus, tad pēc nodokļa ieviešanas ir nepieciešamība pārskatīt kredīta līguma noteikumus un pagarināt termiņus un līdz ar to samazināt to maksājumu intensitāti kreditoriem.

K. Piģēns,

Šeit jūs runājat par mazu daļu no jūsu pieteicējiem, kas savukārt ir tikai maza daļa no nodokļa nomaksātājiem.

S. Bērtaitis.

Par daļas īpatsvaru es jums konkrētus skaitļus nevarēšu pateikt. Es zinu, ka tas ir vairākiem ražotājiem bijusi šāda nepieciešamība. Tieši cik skaitliski, to es jums šobrīd nevarēšu pateikt.

K. Piģēns.

Paldies. Jautājumu vairāk nebūs šobrīd.

E. Radziņš.

Es vēlētos tikai varbūt, godājamā tiesa, atbildēt arī uz jautājumu, kas bija uzdots kolēģim par nodokļa eksotisko dabu.

Par tik, par cik sniedzot paskaidrojumus es pievienojos kolēģa sniegtajiem paskaidrojumiem un līdz ar to tas jautājums tāpat, kā kolēģis papildināja manas atbildes, tāpatās es gribēju papildināt attiecībā uz šā nodokļa eksotisko dabu. Proti, tas ir saistīts. Arī mēs uzskatām, ka šim nodoklim ir eksotiska daba, jo, kā jau es sniedzot paskaidrojumus minēju, tad viena no nodokļa definīcijām ir tas, ka nodoklis nav maksājams par noteiktas preces iegādi vai pakalpojuma saņemšanu. Un konkrētajā gadījumā, ja mēs skatāmies uz šī nodokļa objektu, tad šis nodokļa objekts ir saņemtās garantētās maksas, proti, valsts pakalpojums uzņēmējam tiek... konkrēts pakalpojums tiek aplikts ar nodokli, kas, mūsaprāt, ir netradicionāli un, mūsaprāt, tas nevarētu tikt šādā veidā piemērots, jo pakalpojumu sniegšana, tāpatās kā arī noteiktas preces pārdošana, ir iespējams atlīdzību par šo pakalpojumu vai precī regulēt ar citiem mehānismiem, kas ir arī mūsu gadījumā pieminētie Ministru kabineta noteikumi, kuros ir paredzēta iespēja šo garantēto maksu grozīt atkarībā no dažādiem apstākļiem gan valsts attīstībā, gan tirgū, gan tamlīdzīgi. Bet tas ir grozāms nevis ar nodokļa palīdzību, bet gan pamatojot nepieciešamību par to, kāpēc šis garantētās maksas apjoms, pieņemsim, ir samazināts. Konkrētajā gadījumā, piemērojot nodokli uz visiem gūtajiem ienākumiem tas, mūsaprāt, ir eksotiski, jo tas patiešām ietekmē uzņēmuma saimniecisko darbību, saimnieciskās darbības prognozējamību, jo savādāk būtu gadījumā, ja tiktu piemērots šis nodoklis tikai attiecībā uz peļņas daļu, ko gūst šāda veida uzņēmumi. Jo tādā gadījumā tas būtu saprotams, ka daļa no peļņas tiek samaksāta kā nodoklis par šo specifisko uzņēmējdarbības veidu, bet tajā pašā laikā daļa no peļņas paliek uzņēmējam un uzņēmējs var rēķināties vismaz ar kaut kādu ienākumu. Savukārt konkrētajā gadījumā, kā jau mēs arī pierādījām tieši uz pieteicēju "AD Biogāzes stacija" piemēru, tad gadījumā, ja uzņēmējs nodarbojas tikai ar šāda veida saimniecisko darbību, tad šī nodokļa piemērošana liek šim uzņēmuma sākt darboties ar zaudējumiem. Tāpēc ir šī nodokļa eksotiskā daba.

A. Laviņš.

Paldies.

K. Piģēns.

Man radās vēl viens precizējošs jautājums, ņemot vērā...

A. Laviņš.

Lūdzu!

K. Piģēns.

Jūs teicāt, ka tādad par preces pakalpojumu saņemšanu tādad nevar piemērot nodokli. Bet kā tad ir ar pievienotās vērtības nodokli? Tur jau arī tiek aplikts, piemēram, visa pakalpojuma vērtība, ne tikai peļņa no gūtās darbības.

E. Radziņš.

Jā, runa ir par konkrētu... par noteiktas preces vai noteikta pakalpojuma sniegšanu. Tas ir apmēram tā, ka ja mēs arī runājam par akcīzes nodokli, tad, pieņemsim, vai mēs piemērojam akcīzes nodokli vispār alkoholiskajiem dzērieniem, arī enerģijai, naftai un tamlīdzīgi... jeb arī mēs sakām, ka mēs to piemērojam tikai “Cēsu alum”, pieņemsim. Es atvainojos “Cēsu alum”... tikai šai te konkrētajai noteiktajai precei. Un tādā gadījumā, protams, ka ar nodokli nevar ietekmēt šādu noteiktu preci vai noteiktu pakalpojumu. Konkrētajā gadījumā mēs runājam par noteiktu pakalpojumu, proti, valsts garantēto maksu. Tādēļ mēs uzskatām, ka šādu valsts garantētu maksu, kas ir noteikta ar likumu nevar pēc tam aplikēt ar nodokli, kas tiek noteikts ar likumu.

A. Laviņš.

Tāda bija atbilde.

K. Piģēns.

Paldies.

A. Laviņš.

Vēlreiz vaicāšu Saeimas pārstāvim, vai nevienam no pārējiem pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem jums jautājumu vairāk nav?

K. Piģēns.

Nav.

A. Laviņš.

Nav. Paldies. Tiesnešiem... Labi. Tādad šobrīd vārds jautājumu uzdošanai tiek dots pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem. Jūs varat uzdot jautājumus Saeimas pārstāvim un pēc tam

būs iespēja arī tiesnešiem uzdot jautājumus gan pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem, gan arī Saeimas pārstāvim.

Lūdzu, ja ir jautājumi, jums tāda iespēja šobrīd ir.

S. Bērtaitis.

Godājamā tiesa, jautājumi būs.

Pirmais jautājums nedaudz sasauca arī ar jūsu jautājumu, un proti, kādēļ Saeima vispār izveidoja atbalsta sistēmu enerģijas ražotājiem un kādi bija likumdevēja nolūki šīs sistēmas izveidē?

K. Piģēns.

Tātad jūs runājat par atbalstu elektroenerģijas ražotājiem...

S. Bērtaitis.

Jā, elektroenerģijas ražotājiem. Jā.

K. Piģēns.

Tātad jau sākotnēji, ja mēs vēsturiski skatāmies, tad jau tas atbalsts savā pamatformā tika veidots sākot no 1995. gada kā atbalsts mazajām hidroelektrostacijām, pēc tam tātad tas tika piemērots dažādās formās. Tad attiecīgi 2005. gadā stājās spēkā arī Elektroenerģijas tirgus likums, kur tika paredzēts šis atbalsts, kas ir tātad pazīstams arī mūsdienās un šis mērķis izrietēja gan no mums saistošām direktīvām, kas stājās spēkā Latvijai iestājoties Eiropas Savienībā 2004. gadā, gan arī šis mērķis bija tātad veicināt šo enerģijas ražošanu no atjaunojamiem energoresursiem un arī veicināt tātad atbalstu augstas efektivitātes koģenerācijai, kas tātad būtu pamatā tas mērķis.

S. Bērtaitis.

Paldies. Otrais jautājums būtu tāds. Kāds bija likumdevēja apsvērtais leģitīmais mērķis enerģijas atbalsta sistēmas izveidē, kas kompensē atbalsta izmaksu uz elektroenerģijas gala lietotāju rēķina. Kādēļ... uz kāda šī mērķa pamata likumdevējs uzskatīja par nepieciešamu šo atbalsta sistēmu tieši balstīt uz elektroenerģijas gala lietotājiem?

K. Piģēns.

Toreiz... tā tad tas tika pieņemts... toreiz tika izvērtēti tie iespējamie atbalsta mehānismi, kā arī finansēšanas avoti. Un tā tad, likumdevējs to rūpīgi izvērtējot izvēlējās šāda mehānisma ieviešanu.

S. Bērtaitis.

Vai likumdevējs, izveidojot šādu sistēmu, kas kompensētu atbalsta izmaksu elektroenerģijas gala lietotājam, apzinājās, ka neizbēgami pieaugs kopējā elektroenerģijas cena gala lietotājam?

K. Piģēns.

Likumdevējs bija vērtējis šo ietekmi, tomēr, veidojot to atbalsta mehānismu tā tad... tas atbalsta mehānisms priekš Latvijas kā tādas bija jauns. Nebija šie komersanti, kas darbotos nozarē. Šis atbalsts deva to impulsu, tā tad lai šodien mēs varētu runāt par šīm biogāzes stacijām, vēja elektrostacijām un biomasas stacijām. Un attīstības gaitā arī mainījās tā tad pasaulē gan ekonomikas attīstība, mēs piedzīvojām krīzi, gan arī tehnoloģijas strauji palika lētākas... ņemot vērā šo tehnoloģisko procesu un tādējādi arī šis atbalsts... Ņemot vērā, ka viņš jau ir nostrādājis kādu laiku, tika 2012.–2013. gadā uzsākta šī vērtēšana un šī kopējā ietekme uz šo elektroenerģijas obligātā iepirkuma komponenti, kā arī, protams, ietekmēja tas, ka kopējais Latvijas valsts elektroenerģijas patēriņš samazinājās, ņemot vērā arī ekonomisko krīzi un diemžēl šīs tautsaimniecības prognozes tika būtiski samazinātas.

S. Bērtaitis.

Jā, bet tad likumdevējs ņēma vērā izveidojot šo sistēmu, ka kopumā tā cena pieaugs perspektīvā. Šis apstāklis tā kā bija apsvērts no likumdevēja puses?

K. Piģēns.

Veidojot to atbalsta mehānismu, protams, ka tika izvērtēta arī šī ietekme uz obligātā iepirkuma komponenti. Tomēr bija nepieciešams arī veids un... bija nepieciešams pārskatīt šo... ņemot vērā šo straujo mainību.

A. Laviņš.

Pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem... Es, tā teikt, nelielas vadlīnijas gribētu sniegt jautājumu uzdošanā. Tā tad, kā mēs redzam, ka ir apstrīdētas attiecīgā likuma normas Satversmes 1. un 105. pantam. Un tamdēļ es teiktu, ka fokusējieties vairāk uz šiem

jautājumiem. Bez šaubām, mums ir grūti nodalīt, cik lielā mērā... šobrīd šajā stadijā ir grūti nodalīt, cik lielā mērā šie te ekonomikas dabas jautājumi ietekmē izvērtējumu atbilstību 1. un 105. pantam, bet es teiktu, ka ņemat vērā šo te fonu, ko mēs apzināmies, kāds ir prasības vai pieteikuma izskatīšanas priekšmets. Tāpēc, ja jautājumu uzdošanas fokuss tikai koncentrējas uz dažādiem ekonomikas jautājumiem, tad rodas iespaids, kādā veidā nu... vispār pieteikuma iesniedzēji argumentē par neatbilstību Satversmes 1. un 105. pantam. Rodas... tā teikt... nedaudz atšķirīgs iespaids, kā tas ir pieteikumos norādīts... argumentācijā. Tāpēc es teiktu, ar jautājumiem mēģiniet tomēr tos uzdot tāds, kas pēc iespējas tomēr attiecas uz lietas izskatīšanas priekšmetu. Kā jau es teicu, tās robežas tomēr nav tik skaidras ekonomiski un cik lielā mērā ekonomika šajā lietā varētu spēlēt lomu... ekonomikas dabas jautājumi....

S. Bērtaitis.

Paldies, godātā tiesa, ņemsim vērā.

Mans nākamais jautājums būs saistīts ar alternatīvo līdzekļu pastāvēšanu, uz ko mēs esam atsaukušies konstitucionālajās sūdzībās. Un proti, 2014. gada 19. novembrī Ministru kabinets pieņēma zināšanai Ekonomikas ministrijas sagatavoto informatīvo ziņojumu par subsidētās elektroenerģijas nodokļa izpildes progresu, kur ministrija norādīja, ka respektējot Satversmes tiesas nospriesto, nepieciešamības gadījumā veiks alternatīvus pasākumus obligātā iepirkuma komponentes saglabāšanai 0,0269 eiro par kilovatstundu līmenī. Vai tas nozīmē, ka likumdevējs atzīst, ka pastāv kādi alternatīvie līdzekļi, kas būtu tikpat efektīvi šī mērķa sasniegšanai?

K. Piģēns.

Likumdevējs neatzīst, jo šo informatīvo ziņojumu veidoja izpildvara. Bet runājot par šiem alternatīvajiem pasākumiem, tāpat ir jāņem vērā, ka šobrīd ir izveidots arī ilgtermiņa budžeta ietvars un tāpat izveidoti šie finanšu avoti un iespējamie finanšu risinājumi. Kā arī jāņem vērā tāpat būtu šī nepieciešamā budžeta samazināšana vai konsolidācija uz nākamo gadu.

S. Bērtaitis.

Vēl attiecībā uz alternatīviem risinājumiem. Vai likumdevējs ir apsvēris iespējas mainīt enerģijas ražotāju atbalsta sistēmas izmaksu segšanas principu, lai energointensīviem patērētājiem samazinātu obligātā iepirkuma komponentes slogu kā alternatīvus risinājumus?

K. Piģēns.

Šajā atbalsta mehānismā, ko Ekonomikas ministrija ir izstrādājusi, kas tād šobrīd ir nodota sabiedriskai apspriešanai, šis mehānisms paredz tād neitralitāti, respektīvi, saglabāt šo mērķi, kad saglabājas 2,69 eirocenti par kilovatstundu. Šo nekādā veidā nedrīkst mainīt, kā arī tād netiek paredzēti papildus līdzekļi no budžeta. Bet tas atbalsta mehānisms tād tiek paredzēts tā, ka tād pieaugs šis... ja kopējā tautsaimniecība uzlabojas, tad pieaugs šis kopējais valsts elektroenerģijas patēriņš, uz kura tad savukārt atbilstoši Elektroenerģijas tirgus likumam sadalās šī naudas masa, kas jākompensē publiskajam tirgotājam un tas attiecīgi sadalās uz vienu kilovatstundu, ko attiecīgi savukārt atmaksā elektroenerģijas gala lietotājam.

S. Bērtaitis.

Paldies. Un sakiet, lūdzu, vai 2014. gada decembrī publiskā tirgotāja AS “Enerģijas publiskais tirgotājs” enerģijas Valsts kases kontā ieskaitītā budžeta dotācija pēc būtības ir kompensējusi publiskā tirgotāja atbalsta izmaksas enerģijas ražotājiem?

K. Piģēns.

Šī dotācija Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija šo dotācija ir ņēmusi vērā gan savā metodikā, gan arī pieņemot attiecīgo 2014. gada lēmumu, šī lēmumu par obligātā iepirkuma komponentes vērtību noteikšanu, kas ir saglabāta.

S. Bērtaitis.

Sakiet, lūdzu, vai uz tiesas sēdes dienu ir saņemts Eiropas Komisijas saskaņojums par valsts budžeta dotācijas izmaksu publiskajam tirgotājam akciju sabiedrībai “Enerģijas publiskais tirgotājs”?

K. Piģēns.

Saeimas rīcībā šādas informācijas nav.

S. Bērtaitis.

Sakiet, lūdzu, par SEN piemērošanas un nodokļi bāzi un SEN attiecināšanu uz nodokļu maksātāju. Kādēļ likumdevējs noteica SEN piemērošanu tikai tiem enerģijas ražotājiem, kas saņēma atbalsta maksājumus, bet nenoteica SEN maksāšanas pienākumu, piemēram, tiem enerģijas ražotājiem, kas nesaņēma atbalsta maksājumus? Kāds bija likumdevēja apsvēruma, nosakot nodokļu maksātāju?

K. Piģēns.

Nu, mums ir arī citi nodokļi, piemēram, elektroenerģijas nodoklis, tātad, kas tātad arī paredz nodokli... tātad enerģijas ražotājiem... un nodokļu atbrīvojumu... tātad dažāda veida enerģijas tiek aplikta ar dažādu nodokļu nomaksas pienākumu. Tāpat arī ir nodevas par... akcīzes nodoklis par degvielu... mums ir enerģijas... Tātad nevar teikt, ka tikai šis enerģijas veids tiktu aplikts ar nodokļa nomaksas pienākumu.

S. Bērtaitis.

Sakiet, lūdzu, kāpēc nodokļu objekts likumā ir noteikts atšķirīgi tiem ražotājiem, kas ir saņēmuši elektroenerģijas obligātā iepirkuma tiesības un tiem ražotājiem, kas ir tiesīgi saņemt garantēto maksu par koģenerācijas staciju uzstādīto elektrisko jaudu?

K. Piģēns.

Šeit būtu jāmin, ka atšķirību galvenokārt nosaka apstākļi, ka ražotājam, kas pārdod obligātā iepirkuma ietvaros par elektroenerģijas realizāciju savukārt nav jādomā, bet publiskajam tirgotājam ir noteikts pienākums iepirkt šo elektroenerģiju. Savukārt ražotājam, kas saņem garantēto maksu, ir jāīsteno pārdošana tirgū par tirgus cenu. Papildus arī var teikt, ka jau nosakot atbalsta apmēru intensitāte garantētas maksas gadījumā ir ievērojami zemāka nekā obligātā iepirkuma gadījumā un pēc būtības abi atbalsti tiek aplikti pilnībā. Tur atbalstam vienkārši ir dažādas formas. Un varam teikt, ka garantētās maksas gadījumā atbalsta apjoms neiekļauj darbības izmaksas tikai, investīcijas un atbalsts veicina sistēmas drošumu, savukārt atbalsts obligātā iepirkuma veidā iekļauj sevī visas izmaksas — gan investīciju, gan darbības — un ir vērsts uz atjaunojamo energoresursu un augstas koģenerācijas elektroenerģijas ražošanas apjoma pieaugumu.

S. Bērtaitis.

Sakiet, lūdzu, bet tad kādēļ nodokļu objekts aptver arī to elektroenerģijas atlīdzības daļu, kas neietekmē obligātā iepirkuma komponenti? Attiecībā uz ražotājiem, kas saņem elektroenerģijas obligātā iepirkuma tiesību.

K. Piģēns.

Tātad šeit, manuprāt, jūs jauciet lietas... šeit runa nav par obligātā iepirkuma komponenti, jo Subsidētās elektroenerģijas nodokļa likuma tekstā nevienā mirklī nav runāts par obligātā iepirkuma komponenti.

A. Laviņš.

Es atvainojos... vai varētu mazlietiņ skaļāk runāt, jo ar grūtībām var dzirdēt...

S. Bērtaitis.

Skaidrs. Paldies.

Vai likumdevējs apsvēra iespēju diferencēt nodokļu slogu un attiecīgi palielināt šo slogu tiem ražotājiem, kuriem sniegtais atbalsts visvairāk ietekmē obligātā iepirkuma komponenti?

K. Piģēns.

Likumdevējs tāpat ļoti rūpīgi izvērtēja šīs likmes. Viņas arī likumā ir diferencētas. Tāpat šī 15, 10 un 5 procentu likme. Tāpat 5 procentu likme, šī samazinātā likme ir piemērota tāpat tām nozarēm, lai ietekmētu tās nozares.... siltumenerģijas gala lietotājus, lai nepieaugtu rēķini par siltumenerģijas gala tarifu, kā arī šī lauksaimniecības nozare tiek atbalstīta. Tas būtu pamatā. Tāpat nodoklī jau ir izvērtētas šīs likmes un viņas ir diferencētas.

S. Bērtaitis.

Sakiet, lūdzu, vai nodokļa piemērošana ir diferencēta atkarībā no ražotāja ienākuma līmeņa?

K. Piģēns.

Tāpat arī, kā mēs esam snieguši gan rakstveida paskaidrojumus, gan arī likumdošanas procesā, kas arī bija publiski pieejami atzinumi gan Saeimas mājaslapā, gan arī izskan diskusijā iesaistītajiem, tajā skaitā arī jums, Bērtaiša kungs, bija tāpat iekļauti šie aprēķini tāpat par tehnoloģijām, par jaudām un tāpat arī šīs atsauces uz pētījumiem gan nacionālā līmeņa, gan starptautiskā līmeņa, kur tika vērtētas tāpat šīs izmaksas, šīs investīciju izmaksas, darbību izmaksas uz vienu kilovatstundu...

S. Bērtaitis.

Paldies. Sakiet, lūdzu, vai likumdevējs atzīst enerģijas ražotāja tiesisko paļāvību uz izveido atbalsta sistēmu? Vai likumdevēja ieskatā tomēr nekāda paļāvība elektroenerģijas ražotājiem uz šo atbalstu nav?

K. Piģēns.

Tas jūsu jautājums šeit būtu jānošķir... kopumā šajā tiesas sēdē būtu jānošķir, ka viens tād... ka mēs runājam par subsidētās elektroenerģijas nodokli un tā piemērošanu un otrs, pavisam būtu par atbalstu, kas ir vēsturiski veidojies... Šeit būtu jānošķir tās lietas.

S. Bērtaitis.

Sakiet, lūdzu, vai likumdevējs atzīst, ka subsidētās elektroenerģijas nodoklim ir neīsts atpakaļvērsts spēks attiecībā uz enerģijas ražotājiem... ietekmējot iepriekš nodibinātās tiesiskās attiecības uz atbalsta saņemšanu?

K. Piģēns.

Šādas tradicionālas parindes likumdevējs neatzīst protams... šāds arī nav bijis mērķis nevienā likumdošanas procesā, kas tika arī tād diskutēts... Un šeit tād, ja mēs runājam par Subsidētās elektroenerģijas nodokli, tad šīs mērķis tād ir nodrošināt līdzekļus valsts budžetam, lai mēs varētu veikt šos elektroenerģijas lietotāju atbalsta pasākumus, kas šajā saspringtajā situācijā ir nozīmīgi tautsaimniecībai un iedzīvotājiem.

S. Bērtaitis.

Paldies. Un pēdējais jautājums. Vai un kāds likumdevēja ieskatā bija noteikts pārejas periods subsidētās elektroenerģijas nodokļa ieviešanai?

K. Piģēns.

Pārejas periods... tas būtu... kā jūs to izprotat? Ja mēs runājam par diskusijām, tad jau sākotnēji jau 2013. gada sākumā publiski pieejamos dokumentos tād tika iekļauta šī iniciatīva par šāda nodokļa ieviešanu. Savukārt, ja mēs runājam jau par paša nodokļa piemērošanas procesu, tad arī pārejas noteikumos ir iekļauts, ka tād tiek katru gadu veikts šis izvērtējums par šo nodokli un tād respektīvi tiek vērtēts, kādas ir tās aktuālākās tendences elektroenerģijas tirgū, tajā skaitā arī ar elektroenerģijas cenu, ar obligātā iepirkuma komponenti un tād kāda ir šī nepieciešamība un cik liela no valsts puses iesaistīties, lai varētu saglabāt šo obligātā iepirkuma komponenti un lai varētu sniegt atbalstu šim aizsargātajam lietotājam vai trūcīgajām māsaimniecībām.

S. Bērtaitis.

Tad vai es pareizi saprotu, ka šīs pārejas periods likumdevēja ieskatā bija šīs sākotnējās diskusijas ar nozari par šī nodokļa ieviešanu? Vai tas bija pārejas periods

likumdevēja ieskatā? Vai ir vēl kaut kas cits bez šīm diskusijām un regulārā nodokļa ietekmes izvērtējuma vēlākā laika posmā?

K. Piģēns.

Šeit būtu attiecībā uz pārejas periodu... tad būtu uzdodams jautājums, par kādu pārejas periodu jūs runājat? Kas būtu tas pārejas periods?...

S. Bērtaitis.

Lai komersanti varētu pielāgot savu komercdarbību šī nodokļa iekasēšanai.

K. Piģēns.

Komersantiem tāpat šāds laiks bija. Un tāpat arī uz nodokļiem tomēr pastāv šī valsts brīvība... un ja ir nepieciešamība visas sabiedrības interesēs... tad mēs nevaram gaidīt, piemēram, desmit gadus, lai komersants varētu saņemt visu... piemēram, pārorientēt visu savu darbību un tad tikai piemērot nodokli. Tomēr mums ir... mēs dzīvojam straujos apstākļos, kad ekonomika ļoti strauji attīstās. Tomēr valstij arī ir jāspēj rīkoties un par šo pārejas periodu... viņš nevar būt tik garš, kāds viņš bija pirms gadsimta vai pirms diviem...

S. Bērtaitis.

Paldies.

A. Laviņš.

Pārējiem pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem...? Lūdzu, Radziņa kungs.

E. Radziņš.

Jā, pāris jautājumu. Jūs tikko kā minējāt, ka situācija nevar būt tāda kā pirms simt vai divsimt gadiem... un ka valsts nevar gaidīt desmit gadus. Sakiet, lūdzu, tomēr salīdzinoši un samērojami... ja sākotnēji šiem enerģijas ražotājiem normatīvajos aktos bija paredzēts šis atbalsts desmit un divdesmit gadu garumā, vai, jūsuprāt, laika posms no likuma pieņemšanas 2013. gada 6. novembrī līdz tā spēkā stāšanās 2014. gada 1. janvārī bija pietiekams, lai uzņēmumi varētu intensificēt ražošanu, ieviest jaunus ekonomikas modeļus, nu un pārējo, ko jūs esat minējis... tādā veidā varētu uzlabot savu darbību, lai izvairītos no zaudējumiem.

K. Piģens.

Jāņem vērā, ka... šeit es minēju šo atbalstu 10-20 gadus... tas nekādā veidā netiek aizskarts un komersants tāpat šo atbalstu arī turpina saņemt desmit un divdesmit gadus līdz pat atsevišķiem gadījumiem līdz 2030. gadam un tāpat arī šis pārejas periods bija dots komersantam.

E. Radziņš.

Sakiet, lūdzu, vai apstrīdētās normas leģitīmais mērķis nevarēja tikt... un ja nevarēja tikt sasniegts, tad kāpēc attiecīgi piemērojot jau iepriekš minētos grozījumus Ministru kabineta noteikumos Nr. 262 un Nr. 211, kas paredzēja Ekonomikas ministrijas tiesības pārskatīt... ierosināt pārskatīt noteikumos iekļauto formulu pamatotību un atbilstību elektroenerģijas tirgus situācijai.

K. Piģens.

Tāpat šāds variants ir tāpat.... Tāpat tika izvēlēts variants un tāpat arī likumdošanas procesā tika izanalizēts tāds variants, kurš tāpat nodrošinātu valsts budžetā līdzekļus un tika izveidots tāds instruments, lai varētu sniegt atbalstu šiem elektroenerģijas lietotājiem. Tāpat, protams, ka arī ir jāņem vērā, kā jūs minējāt, ka komersants... šeit tas atbalsts ir pavisam cita lieta... šeit mēs runājam par subsidētās elektroenerģijas nodokli pamatā. Nu, lūk. Tāpat tas, par ko jūs runājāt, tas tāpat ir pavisam cits stāsts un tās ir reformas, kas tāpat ir jau jānodala no subsidētās elektroenerģijas nodokļa, kur tāpat šis leģitīmais mērķis pamatā ir visas šīs obligātās iepirkuma komponentes saglabāšana un atbalsts tāpat mājāsaimniecībām trūcīgajām.

E. Radziņš.

Nu, jā... Un tad vēlreiz. Vai šis atbalsts mājāsaimniecībām nevarēja tikt nodrošināts attiecīgi piemērojot manis jau iepriekš minētos Ministru kabineta noteikumus Nr. 262, 221 vai arī pieņemot vēl kādus jaunus Ministru kabineta noteikumus tieši kas būtu vērsti uz to, kādā veidā atbalstīt mājāsaimniecības sakarā ar elektroenerģijas cenu pieaugumu.

K. Piģens.

Likumdevējs izvēlējās tāpat... likumdevējs izveidoja šo atbalsta mehānismu, šo veidu un mēs šeit runājam par atbalstu mājāsaimniecībām... Tas ir jānošķir šīs lietas, ka mēs sniedzam atbalstu trūcīgām mājāsaimniecībām un obligātās iepirkuma komponentes samazināšana ir visiem elektroenerģijas gala lietotājiem. Šeit nav runa par reformām vai par atbalstu jau samazināšanu kādām noteiktām atbalstu saņēmēju grupām.

E. Radziņš.

Sakiet, vai vispār ir ticis piemērots attiecīgi šis Ministru kabineta noteikumos Nr. 262 102. punkts un Ministru kabineta noteikumos Nr. 221 77. punkts praksē.

K. Piģēns.

Pēc manā rīcībā esošās informācijas, nav.

E. Radziņš.

Vai tas varētu būt saistīts ar to, ka ir bijis izvēlēts šis efektīvākais līdzeklis, proti, nodokļa piemērošana... nodokļa pieņemšana, izstrādāšana un pieņemšana?

K. Piģēns.

Šeit būtu jānošķir lietas tomēr. Mēs šeit runājam par reformām, par atbalstu atjaunojamiem energoresursiem un augstas efektivitātes koģenerāciju un mēs runājam par Subsīdētās elektroenerģijas nodokļa likumu, kas ir šīs tiesas sēdes mērķis.

E. Radziņš.

Paldies. Nav vairs jautājumu.

A. Laviņš.

Labi.

R. Niedra.

Man būs daži jautājumi saistībā ar to, ko likumdevējs ir vērtējis likuma pieņemšanas gaitā, respektīvi, apstrīdēto normu pieņemšanas gaitā un ko nav. Un, manuprāt, tas ir svarīgi, lai izvērtētu Satversmes 1. un 105. panta pārkāpumus.

Iepriekš jūs manam kolēģim Radziņa kungam jautājāt, vai šobrīd ir kādi dati par to, cik uzņēmumi ir kļuvuši maksātnespējīgi SEN pieņemšanas dēļ. tad man būtu pretjautājums jums, vai pēc jūsu ieskatiem īpašumtiesību ierobežojums kļūst samērīgs tas ir, kļūst nesamērīgs tikai tad, ja tas noved uzņēmumus pie maksātnespējas?

K. Piģēns.

Tātad, arī kā ir minēts atbildes rakstā un paskaidrojumos Satversmes tiesai, Saeima rūpīgi vērtēja arī šo ietekmi gan uz konkrētām atbalsta tehnoloģijām, gan uz konkrētiem

veidiem, kas arī tātad... šis izvērtējums ir publiski pieejams arī tātad Ekonomikas ministrijas 5. novembra sniegtajā atzinumā un tātad šādi riski netika saskatīti.

R. Niedra.

Vai tika rēķināts, cik vidēji ir peļņa dabasgāzes stacijām, pirms tika izvēlēts 15 procentu nodoklis tieši uz dabasgāzes koģenerācijas stacijām? Vai šajā sakarā tika vērtēts vidējais kāds rādītājs, piemēram, visām dabasgāzes stacijām, cik viņām ir šī peļņa un kā šīs peļņas jeb ieņēmumu samazinājums 15 procentu apmērā ietekmēs tos finanšu rādītājus uzņēmumos? Vismaz vidēji...

K. Piģēns.

Tātad visi vērtējumi un aprēķini ir iesniegti un ir lietas materiālos un arī jūs ar tiem esat iepazinušies un tajā skaitā tur arī ir tātad pievienoti gan dabasgāzes stacijām, gan visiem citiem tehnoloģiju veidiem... tātad iekļauti aprēķini un tātad naudas finanšu plūsma.

R. Niedra.

Vai jūs ar to domājat SIA "Ekvadon" pētījumu vai arī pamatojoties uz citiem tika rēķināti?

K. Piģēns.

Tajā skaitā arī to... gan arī, protams, uz pētījumiem, kas bija iekļauti un kas bija ne tikai nacionālā līmeņa un starptautiski... lietas materiālos ir detalizēti aprakstīts šis vērtējums.

R. Niedra.

Paldies.

L. Štrause.

Man būtu jums viens jautājums saistībā ar piemērojamajām likmēm nodokļa. Atbildes rakstā un savā runā jūs teicāt, ka likumdevējs ir vērtējis ierobežojumu samērīgumu. Tāpat atbildot uz kolēģu jautājumiem jūs teicāt, ka likumdevējs ir izvērtējis konkrētās likmes un attiecīgi diferencējis. Un konkrēti savos rakstveidā iesniegtajos tiesai materiālos jūs norādāt, ka pamatlikmes ir 15 procenti un samazinātā nodokļa likme ir 10 procenti un tad ir vēl 5 procentu likme konkrētam personu subjektu lokam, lai nodrošinātu to, ka nodokļu slogs nav nesamērīgs. No tā es secinu, ka viss, kas ir virs 5 procentiem, arī likumdevēja ieskatā konkrētajam personu lokam ir nesamērīgs. Un kā jums droši vien ir labi zināms, tad SEN

likuma 12. pants nosaka, ka šī te 5 procentu likme tiek noteikta *de minimis* ietvaros un ir noteikts skaits jau ražotāju, kuri jau šobrīd ir sasnieguši šo te *de minimis* apmēru un viņiem tiek piemērota nevis 5, bet 10 procentu likme. Tad, kā jūs, lūdzu, varētu pamatot šo... Kā rīkoties šādiem te ražotājiem un kā likumdevējs šo vērtēja acīmredzami... un arī likumdevēja paša ieskatā tiek piemērota nesamērīgi augsta likme.

K. Piģēns.

Tātad attiecībā uz pirmo... Tātad šīs likmes tika rūpīgi vērtētas un tātad nevarētu gan teikt, ka tas, kas nav 5 procentu, ka tas būtu nesamērīgs. Tātad šis vērtējums tika detalizēti veikts un viņš arī ir iekļauts lietas materiālos. Un šī procentu likme nekādā veidā nebija nesamērīga un par to liecina arī, ka arī pagājšgad un šogad komersanti nodod savas elektrostacijas... darbojas obligātā iepirkuma ietvaros un tātad kļūst par šī subsidētās elektroenerģijas nodokļa maksātājiem un tātad attiecīgi tas arī tātad pierāda, ka tas būtu viens no pierādījumiem, ka tātad tomēr komersanti ir adaptējušies šai situācijai un tātad viņiem tas nodokļu slogs nekādā veidā nav nesamērīgs, lai viņi neturpinātu savu uzņēmējdarbību šajā valstī.

L. Štrause.

Tātad jūs apstiprināt to vismaz, ka 5 procentu apjomā konkrētam subjekta lokam tika noteikts tieši tāpēc, lai būtu samērīga, respektīvi, mans jautājums bija tāds, kas ir ar tiem komersantiem, kuriem šobrīd 5 procentu vietā tiek piemēroti desmit. Vai šie te desmit jūsu ieskatā ir samērīgi šim konkrētajam personu lokam?

K. Piģēns.

Tātad sākotnēji likumdošanas procesā netika paredzēts šāds subjektu loks kā lauksaimniecības nozare, tie tātad...

L. Štrause.

Ne tikai lauksaimniecības...

K. Piģēns.

Nu, sākotnēji tika, protams, ja mēs runājam par siltumenerģiju, tad tur bija iekļauta tā samazinātā 5 procentu likme tāpēc, lai tātad nerastos ietekme uz siltumenerģijas gala tarifu un tātad arī šis pamatojums bija iekļauts gan analīzē, gan informatīvajā ziņojumos 2013. gadā. Savukārt par šo lauksaimniecības nozari, tad viņiem sākotnēji izvērtējumā jau tika paredzēta

10 procentu likme, bet pēc tam jau Saeimā likumdošanas ietvaros tika tādad paredzēts šāds samazinājums, lai sniegtu atbalstu šīm nozarēm, kas tajā mirklī tika atzītas par tādām, kurām vajadzīgs ir atbalsts.

L. Štrause.

Kas būs ar to atbalstu tiem, kuriem šobrīd vairs nav... tiem, kam ir nevis 5, bet 10 procenti?

K. Piģēns.

Tādad šajā gadījumā es jums konkrētu atbildi nevaru sniegt, jo šeit tiesas sēdē neietilpst tādu konsultāciju sniegšana. Šeit mēs runājam tādad par nodokli un par nodokļa piemērošanu. Un tādad šeit ir jautājums tas, ka jau sākotnēji tika tādad vērtēta šī 10 procentu ietekme uz šiem komersantiem.

L. Štrause.

Tādad 10 procentu likme ir visiem samērīga, ja?

K. Piģēns.

Likumā ir noteikts... Noteiktās likmes tika vērtētas un viņas tika vērtētas arī atkarībā no tā, lai viņas tādad būtu samērīgas un lai tādad nebūtu šie maksātnespējas riski un lai tas uzņēmums arī turpinātu attīstīties un gūtu peļņu.

A. Laviņš.

Labi. Lai precīzi fiksētu, kuri pieteikuma iesniedzēju pārstāvji ir uzdevuši jautājumus, es tādad vēlreiz minēšu. Nupat jautājuma uzdeva zvērinātā advokāte Linda Štrause un pirms tam jautājumus uzdeva zvērināts advokāta palīgs Rihards Niedra.

Un šobrīd vai vēl kāds no pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem vēlas uzdot jautājumus? Es redzu, ka iniciatīvu ir izrādījis zvērināts advokāts Jānis Vaits. Lūdzu!

J. Vaits.

Jā, man tikai viens jautājums. Sakiet, lūdzu, vai nosakot likmi 10 procentu piemērojamību attiecībā uz mazajiem HES, tika ņemts vērā, ka no tā paša brīža spēkā stājās arī dabas resursu nodoklis, ar ko arī tika aplikti šie uzņēmumi. Vai tas tika ņemts vērā, vērtējot šo 10 procentu likmi?

K. Piģēns.

Tātad attiecībā uz šo vērtējumu un uz šo tātad peļņas līmeni, tajā skaitā uz mazajām hidroelektrostacijām un to uz to samērīgumu... tātad arī tas tātad ir ņemts vērā un ir iekļauts gan lietas materiālos, gan arī tātad atbildes rakstā.

J. Vaits.

Paldies.

A. Laviņš.

Viss. Sēdieties, lūdzu!

Tiesnešiem ir iespējas uzdot jautājumus. Es aicinātu vispirms uzdot jautājumus pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem un tad Saeimas pārstāvim. Lūdzu! Tiesnesis Ķinis. Lūdzu!

U. Ķinis.

Man ir visiem varbūt... bet Bērtaiša kungam galvenokārt acīmredzot, jo jūs esat tas galvenais pārstāvis.

Nu jūs te runājāt un atsevišķus jautājumus minējāt par tiesisko palāvību un tā garāmejojot mēs šo jautājumu tā izskatījām... Bet no jūsu runas arī es tomēr tā īsti nesapratu, varbūt tā noprecizēsiet tā strukturēti viens, divi, trīs... teiksim, tos elementus, kādi... kas, jūsuprāt, rada pieteikuma iesniedzējiem tiesisko palāvību uz to, ka valsts nevar pieņemt jaunu nodokli vai veikt kādas darbības finanšu stabilizācijas jomā.

S. Bērtaitis.

Tiesiskā palāvība veidojas uz kompleksu valsts pārvaldes darbību, kurā ietilpst, pirmām kārtām, likumdevēja pieņemtie normatīvie akti, šeit es domāju Elektroenerģijas tirgus likumu un Ministru kabineta noteikumus, kas reglamentē kārtību, kādā iepērkama elektroenerģija obligātajā iepirkumā un kādā ir nosakāma cena. Šie mehānismi ir noteikti no likumdevēja puses ar ilgstošu mērķi un rada pārliecību komersantos, ka šis atbalsta mehānisms pastāvēs ilgstošā laika posmā un arī cena ir noteikta normatīvajā aktā, par kādu iepirkt šo elektroenerģiju.

Otrs apstāklis ir tas, ka šie katrs no konstitucionālās sūdzības iesniedzējiem ir individuāli kvalificējies Ekonomikas ministrijā un ar individuālo tiesību aktu, administratīvo aktu, ir atzīts par tādu, kas atbilst likumdevēja noteiktajiem kritērijiem atbalsta saņemšanai un šis atbalsts ir ar šo administratīvo aktu piešķirts. Līdz ar to gan šī likumdevēja, gan attiecīgajā izpildvarā ietilpstošās iestādes darbības publisko tiesību jomā ir piešķirušas komersantiem noteiktas tiesības pārdot elektroenerģiju obligātajā iepirkumā. Mēs uzskatām, ka šādām

tiesībām ir mantiska vērtība, jo tiesību realizācijas gaitā tiek iegūta lielāka atlīdzības summa nekā to nodrošinātu elektroenerģijas pārdošana brīvajā tirgū. Tādējādi šiem komersantiem gan uz likumdevēja, gan uz izpildvaras individuālo tiesību aktu pamata ir izveidojies stabils tiesiskais pamats, lai ilgstošā laika posmā saņemtu noteiktā formulā noteiktu atlīdzības summu. Likumdevēja ieviestais nodoklis tiešā veidā rada ekonomiskas sekas, rada ekonomisku ietekmi uz šīm tiesībām, tāpēc nav iespējams nošķirt šo nodokli no tā, kā šis nodoklis ietekmē tieši šo atlīdzības atbalsta summu un tādējādi rada šo aizskārumu un risina tās publiski tiesiskās attiecības, kas ir aizsāktas un izveidotas pirms nodokļa pieņemšanas.

Tie ir īsumā tie galvenie apsvērumi, kādēļ mēs uzskatām, ka šī tiesiskā palāvēība ražotājiem ir un kādēļ viņa ir aizskarta ar likumdevēja pieņemto likumu.

U. Ķinis.

Jūs minējāt... arī jautājumu uzdevāt Saeimas pārstāvim par neīsto atpakaļvērsto spēku. Kādas attiecības konkrēti no tām, kas jūsu klientiem bija radušās iepriekš, tas ir, tiesības pārdot valstij attiecīgo enerģijas daudzumu, tiesības saņemt subsīdijas, kādas attiecības ir konkrēti aizskartas?

S. Bērtaitis.

Katrs no konstitucionālās sūdzības iesniedzējiem ir saņēmis tiesības pārdot tā elektrostacijā saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros. Konstitucionālās sūdzības pielikumā ir attiecīgi Ekonomikas ministrijas izdotie administratīvie akti, kur šīs tiesības ir noteiktas un šo tiesību realizācija notiek saskaņā ar piemērojamiem normatīvajiem aktiem, kur ir noteikta formula, kā tiek aprēķināta šī atlīdzības summa un kā viņa tiek izmaksāta. Šobrīd šīs tiesiskās attiecības likumdevējs ir nosacīti atvēris. Jā, viņas nav atvērtas tādā nozīmē, ka ir pārskatītas šīs cenu aprēķina formulas no vienas puses, no otras puses likumdevējs viņas tiešā veidā ir ietekmējis, pieņemot šo likumu. Ja iepriekš no publiskā tirgotāja ražotājs saņēma vienu naudas summu, tad pēc likuma ieviešanas publiskais tirgotājs iekasē šo nodokli no šīs izmaksājamās summas un rezultātā pēc nodokļa ieviešanas ražotājs saņem mazāku atlīdzības summu no publiskā tirgotāja. Tādējādi tas ir tiešā veidā... likumdevējs revidē šīs iepriekš nodibinātās publiski tiesiskās attiecības ar ražotāju no vienas puses un valsti kopumā no otras puses.

U. Ķinis.

Es kaut kā nesapratu to atbildi. Jūs sakiet, ka publiskais tirgotājs iekasē to nodokli?

S. Bērtaitis.

Jā. Saskaņā ar Subsidētās elektroenerģijas nodokli publiskajam tirgotājam ir uzlikts pienākums iekasēt šo nodokli no ražotājam izmaksātās naudas summas un publiskais tirgotājs pēc tam, kad viņš ir iekasējis, pārskaita viņu uz Valsts kasi, uz valsts budžetu. Līdz ar to publiskais tirgotājs arī ir tas, kas īsteno šī nodokļa iekasēšanu tiešā veidā un rezultātā pie vienām un tām pašām līgumattiecībām ar publisko tirgotāju... ja pirms nodokļa ieviešanas ražotājs saņēma no publiskā tirgotāja lielāku naudas summu, tad pēc nodokļa ieviešanas no publiskā tirgotāja tiek saņemta mazāka naudas summa.

U. Ķinis.

Bet šajā konkrētajā situācijā... Elektrības cena, cik es saprotu, par kādu jūs pārdosiet, tā ir atkarīga arī no daudziem ekonomiskiem faktoriem. Tā nav tikai kaut kāda konstanta cena, kas jums noteikta desmit gadus atpakaļ, ka jums iepirks valsts par 5 centiem vai vienalga par kādu citu summu, teiksim, bet viņa ir atkarīga no kaut kādiem konkrētiem apstākļiem, kas var mainīties gan laikā, gan atbilstoši tiesiskajai realitātei. Vai jūs piekrītat šādam apsvērumam, vai jūs uzskatāt, ka tas ir kaut kas konstants un kā akmenī iecirsts, kurš valstij, vienalga pie kādiem apstākļiem, būtu jums jānodrošina.

S. Bērtaitis.

Godājamā tiesa! Šī atlīdzības summa tika aprēķināta saskaņā ar noteiktu formulu un šobrīd šīs formulas ir iekļautas divos normatīvajos aktos. Pirmām kārtām runa ir par Ministru kabineta noteikumiem Nr. 262 "Noteikumi par elektroenerģijas ražošanu, izmantojot atjaunojamos energoresursus un cenu noteikšanas kārtību" un otrs piemērojamais tiesību akts ir Ministru kabineta noteikumi Nr. 221 "Noteikumi par elektroenerģijas ražošanu un cenu noteikšanu, ražojot elektroenerģiju koģenerācijā". Ja mēs raugāmies uz 262. noteikumiem, tad šo noteikumu 5. nodaļa noteic cenas noteikšanu elektroenerģijai, kas ražota izmantojot, piemēram, atjaunojamos energoresursus un piemēram vēja elektrostacijām 37.1., 37.2 pirmos desmit gadus tiek iepirkts pēc noteiktas formulas. Visi šie formulās rādītāji ir fiksējami tajā brīdī, kad komersants ir uzsācis savu darbību. Neviena no šiem formulas komponentiem nav mainīgs, nav piesaistīts vispārējiem ekonomiskiem apsvērumiem, tāpēc likumdevējs ir tiešā veidā noteicis, kas ir tas kritērijs, pēc kā tiek aprēķināta šī iepirkuma cena. Bet viņas nav iecirstas akmenī, viņas ir likumdevēja noteiktas cenu formula un nevienā... ne Elektroenerģijas tirgus likumā, ne arī šajos Ministru kabineta noteikumos nebija dotas nekādas vadlīnijas par to, ka šīs iepirkuma cenas varētu pārskatīt un mainīt pie kaut kādiem kritērijiem. Tas ir bijis jau no laika gala... šādas iepirkuma cenas ir bijušas fiksētas sākotnēji

un arī vairākkārtēji mainot šos Ministru kabineta noteikumus tomēr šī atlīdzības summa ir palikusi tāda nemainīgā formā.

U. Ķinis.

Jā. Nu bet vai saistībā ar SEN nodokļa pieņemšanu ir mainījies šis kritērijs? Vai mainījusies šī tiesiskā palāvība pārdot elektroenerģiju par to cenu, kas noteikta šajos Ministru kabineta noteikumos?

S. Bērtaitis.

Pēc būtības jā, jo, kā jau es minēju iepriekš, likuma... subsidētās elektroenerģijas nodokļa piemērošanas rezultātā ir faktiski samazinājusies publiskā tirgotāja izmaksātā atlīdzības summa. Šeit es lūgtu tiesu vērst uzmanību arī uz likumprojekta "Subsidētās elektroenerģijas nodokļa likums" sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojumu jeb anotāciju un 2. anotācijas punktā likumdevējs pats raksta, citēju: "SEN piemērošanas rezultātā tiek samazināts OI (obligātais iepirkums) izmaksātās summas apmērs komersantiem, kas saņēmuši tiesības pārdot no AER.. vai koģenerācijas procesā saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros." Tādējādi arī likumdevējs pats, šo nodokli pieņemot, anotācijas *expressis verbis* norādījis, ka mērķis ir samazināt obligātā iepirkuma ietvaros izmaksājamo naudas summu. Tādējādi tiešā veidā vēršoties pret šīm ražotāja ekonomiskajām tiesībām.

A. Laviņš.

Paldies.

U. Ķinis.

Nu tad jūs uzskatāt, ka tādā gadījumā... cik es sapratu... ja es sapratu pareizi, tad subsīdiju apmērs tas, kas jums ir... ko jūsu klienti saņem no dažādiem avotiem, tajā skaitā arī no valsts un no citiem fondiem, pēc būtības viņš nav mainījies. Vai viņš ir mainījies?

S. Bērtaitis.

Pēc būtības viņš ir samazinājies. Viņš ir mainījies...

U. Ķinis.

Pagaidiet, viņš ir samazinājies tāpēc, ka tiek aplikts ar nodokli vai viņš ir samazinājies tāpēc, ka jūs vairs nesaņemat šo subsīdiju apjomu.

S. Bērtaitis.

Cenu formulas, kas ir noteiktas abos piemērojamos Ministru kabineta noteikumos, likumdevējs nav pārskatījis, līdz ar to cenu formulas aprēķins kā tāds un šie ietekmējošie faktori nav mainīti no tā skatu punkta, bet šis nodoklis... teiksim tā... no likumdevēja puses ir adresēts uz šīm tiesībām un rezultātā ir samazinājies ienākumu apjoms.

U. Ķinis.

Tad jūs uzskatāt, ka likumdevējam nav tiesību pieņemt jaunu nodokli vispārībā...?

S. Bērtaitis.

Likumdevējam vispār ir tiesības pieņemt jaunus nodokļus, pārskatīt esošos nodokļus, ievērojot tiesiskas valsts principus un ņemot vērā to tiesisko paļāvību, kas ir izveidojusies sakarā ar iepriekš ilgstoši desmit gadu laika posmā izveidoto atbalsta sistēmu. Tas ir mūsu redzējums, ko mēs lūdzam tiesu izvērtēt.

A. Laviņš.

Jūs vēlaties sniegt papildu atbildi uz šo jautājumu?

K. Zeme.

Es vēlējos nokomentēt nedaudz par šo te... Un es gribēju nokomentēt tieši attiecībā uz šo te jautājumu, vai subsidētās elektroenerģijas nodoklis ir uzskatāms par nodokli. Tātad faktiski sanāk tā, ka elektroenerģijas lietotāji maksā obligātā iepirkuma komponenti, lai atbalstītu elektroenerģijas ražotājus, kas ražo elektroenerģiju, kuru pērk elektroenerģijas lietotāji. Šobrīd apliekot elektroenerģiju ar ražotājiem izmaksājamo daļu ar nodokli, kuru savukārt... tātad šos te naudas līdzekļus, kurus mēs iegūstam no šiem nodokļiem, novirza, lai atbalstītu pašus elektroenerģijas lietotājus, kas maksā atbalstu ražotājam. Faktiski tas sanāk tā, ka ja mums samazinās sociālā nodokļa maksātāju skaits, mums nepietiek līdzekļu, lai varētu samaksāt, piemēram, pensijas, valsts ievieš pensiju nodokli, uzliek viņu pensionāriem, šos te naudas līdzekļus, ko iegūst no pensionāriem, novirza sociālajā budžetā, lai maksātu pensijas. Mērķis ir viens — lai nepalielinātu sociālo nodokli pārējiem sociālā nodokļa maksātājiem. Mūsaprāt, šāds princips neatbilst nodokļa terminam kā tādām. Tas faktiski ir izveidots kā tāda blakus komponente esošai formulai, saskaņā ar kuru aprēķina tātad garantēto maksu elektroenerģijas ražotājam.

A. Laviņš.

Paldies.

Radziņa kungs, jūs arī vēlaties atbildēt uz šo tiesneša jautājumu, ja?

E. Radziņš.

Jā. Tātad tiesneša jautājums bija saistīts par tiesisko paļāvību un kāpēc mēs uzskatām, ka tiesiskās paļāvības princips ir pārkāpts. Tātad, ja mēs runājam par tiesisko paļāvību, ir jāizvērtē trīs jautājumi: vai privātpersonai bija tiesības paļauties uz to, ka regulējums netiks mainīts, vai šāda paļaušanās bija saprātīga un pamatota, un vai atkāpjoties no iepriekšējā regulējuma bija paredzēta saudzējošāka pāreja uz jauno regulējumu.

Attiecībā uz pāreju mēs jau būtībā noskaidrojām, ka nekāda pāreja nav bijusi. Kas attiecas uz to, vai privātpersonai bija tiesības paļauties un vai paļaušanās bija saprātīga un pamatota... tātad, godājamā tiesa, būtisks ir šis apstāklis, ka pieteicēji sāk vispār savu saimniecisko darbību tikai tā iemesla dēļ, ka valsts ir apliecinājusi gatavību tiem sniegt atbalsta maksājumus. Pie citiem apstākļiem šie uzņēmēji vispār ar šo saimniecisko darbības virzienu nenodarbotos. Viņi darītu visu ko citu, bet nenodarbotos ar šo enerģijas ražošanu. Bet tikai pastāvot regulējumam, kurā tiek garantēts ienākums — konkrēts maksājuma apjoms, viņi sāk nodarboties ar šo ražošanas veidu.

Otrs, godājamā tiesa, ir, ka šis ražošanas veids ir resursu ietilpīgs. Tie ir miljoni. Tas nav sākt adīt zeķes trūkumcietējiem kaut kur. Nē, tie ir miljonu ieguldījumi, lai izbūvētu šīs stacijas. Miljonu ieguldījumi... jā, daļēji tiek sniegts Eiropas atbalsts, daļēji tiek ņemti attiecīgi kredīti kredītiestādēs. Tiek vērtēta naudas plūsma. Naudas plūsma tiek aprēķināta... iespējamais ienākums tiek aprēķināts izejot no šiem Ministru kabineta noteikumiem, kuros pie kolēģu minētās formulas ar dažiem mainīgiem lielumiem, bet tie nav lielumi, kas mainās... 5, 10 procenti... Un, lai mēs saprastu to visvienkāršāko matemātiku, tad ja mēs skatāmies... tad nodokļa objekts ir saņemtā garantētā maksa. No šīs saņemtās garantētās maksas nodoklis ir 5 vai 10 procenti. Un tad ir jautājums, ja uzņēmējs no līdz šim saņemtās garantētās maksas izdevumos ir tērējis 96, 97 procentus, nu tad loģiski... izveidojas situācija, ka maksājot 5, 10 procentus kā nodokli viņš cieš zaudējumus. Kāpēc šie zaudējumi rodas? Rodas tāpēc, ka sākotnēji uzsākot saimniecisko darbību ir bijuši arī normatīvie regulējumi par to, ka, pieņemsim, biogāzes ražotājiem izejvielu ražošanai ir jābūt nodalītai no enerģijas ražošanas. Līdz ar to, kā jau es vairakkārt pieminēju šo te uzņēmumu “AD Biogāzes stacija”, tad viņš ir bijis būvēts tikai uz principa, ka viņš nodarbosies tikai ar šo te enerģijas ražošanu, viņam nav citu saimnieciskās darbības veidu un arī šis vienīgais veids ir ticis uzsākts tikai tādēļ, ka valsts ir teikusi: lūdzu, atbalstiet mūs, lai mēs varētu nodrošināt visā Eiropā svarīgo enerģijas

ražošanu. Līdz ar to mēs te no vienas puses runājam par valsts atbalstu, bet no otras puses uzņēmēji jau ir snieguši arī atbalstu valstij, lai valsts varētu pildīt šīs Eiropas Savienības prasības un iet pretim šiem procentiem, kas nepieciešami zaļajai enerģijai vispārējā enerģijas apjomā.

Tādēļ, godājamā tiesa, es uzskatu, ka jā, tieši šādā veidā ir pierādāms un pamatojams tas, ka privātpersonām, šiem uzņēmējiem, bija tiesības paļauties uz to, ka šis regulējums netiks mainīts, jo viņi sniedz atbalstu valstij. Tas nav tā, ka viņi viens ar otru tirgojas un valsts pateiks, ka tur būs tādas un tādas cenas. Tad šis ir valsts noteikts atbalsts bijis.

A. Laviņš.

Radziņa kungs, no jūsu atbildes izriet tāds... vai es pareizi sapratu... tāds diezgan kategorisks secinājums, par to, ka ja reiz valsts mudināja ieguldīt līdzekļus šajā nozarē, tad, jūsuprāt, tiesiskās palāvības princips šobrīd liegtu, kaut vai ieviešot nodokli, samazināt to atbalstu, uz ko varēja rēķināties uzņēmēji, uzsākot komercdarbību šajā nozarē.

E. Radziņš.

Mūsu viedoklis ir, ka valsts ar nodokļa palīdzību varētu regulēt peļņu, šī uzņēmuma peļņu... samazināt peļņu... bet nevis piemērot nodokli tādā apmērā, ka viņš padara nerentablu vispār šo ražošanu.

A. Laviņš.

Jā, nu tādā veidā mēs mazlietiņ niansētāk gūvām atbildi. Nevis tāds kategorisks nē tiesiskās palāvības principam... bet gan noteiktā daļā...

E. Radziņš.

Nevis kategorisks nē... bet, kā jau es minēju... Gadījumā, ja tie būtu kaut vai 50 procenti no peļņas, krīzes laika nodoklis... jā, uzņēmējs tad skatās, ka man tad paliek maza peļņas daļa, nu, 2–3 gadi, domās, kā izdzīvot... Bet, ja ir 2–3 gadi jāērēķinās vienkārši ar zaudējumiem, kā tas ir “AD Biogāzes stacijai”, tad zūd vienkārši vēlme nodarboties ar saimniecisko darbību, ja tu apzinies, ka viņa tev nesīs gadu no gada zaudējumus. Un savukārt, ja tiek likvidēta šāda te ražotne, kā jau es minēju, tad ir jautājums, kas tad atmaksās šo te Eiropas Savienības līdzfinansējumu. Tas jau atkal tad savukārt pāries uz valsts pleciem.

A. Laviņš.

Labi. Paldies. Atbilde skaidra.

Bērtaiša kungs, jūs vēlaties vēl papildināt. Īsi, lūdzu.

S. Bērtaitis.

Pavisam īsi. Kādēļ mēs uzskatām, ka šajā gadījumā tiesiskā palāvība ir īpaša. Atbalsta sistēmas... valsts izveidotās atbalsta sistēmas ir dažādas. Piemēram, atbalsts pensionāriem, kas ir sasnieguši vecuma posmu caur valsts pensijām... skaidrs, ka mēs visi paliekam veci, mēs visi būsim pensionāru gados un cerēsim saņemt atbalstu. Šis atbalsts ir bijis īpašs, jo, atšķirībā no pensionāriem, kur jebkurā gadījumā cilvēks novecošanas rezultātā nonāk šajā situācijā, konstitucionālās sūdzības iesniedzēji ir bijuši ietekmēti ar tā saucamo stimulējošo efektu. Tas nozīmē, ka viņi ir pamudināti iesaistīties šajās attiecībās un nonāk šajā situācijā, par kuru šobrīd... kas šobrīd ir izrādījusies problemātiska. Ja nebūtu šāda likumdevēja iepriekšējā atbalsta sistēma, komersanti nebūtu nonākuši tajā sistēmā, un tas jo īpašu rada tiesiskās palāvības uzsvaru, ka mēs nebūtu nonākuši šajā situācijā, neatkarīgi no likumdevēja rīcības iepriekšējās. Nebūt nē, tieši otrādi. Tieši likumdevēja izveidotā atbalsta sistēma ir bijusi tā, kas ir mudinājusi šādu sistēmu ieviest. Un otrs apstāklis ir jautājums par to, ko komersanti šobrīd var darīt, lai to izmainītu. Stacijas ir izbūvētas, ir ieguldītas milzīgas naudas summas, pieņemsim, biogāzes koģenerācijas stacija, tās ir milzīgas masveida betona konstrukcijas, tas nav tādējādi, ka... pieņemsim... komersants, kas nodarbojas ar kādu komercdarbību, uzskata, ka ir nodokļiem nelabvēlīga valsts un pārceļ savu ražošanu uz citu valsti. Tas nav iespējams. Vienkārši fiziski šo staciju vairs nevar pārcelt uz citu vietu. Līdz ar to viņi ir neizbēgamā situācijā. Un arī šis ir otrs apstāklis, kas jo īpaši rada uzsvērumu uz tiesisko palāvību. Paldies.

A. Laviņš.

Jā... man ir jautājums Viktoram Lelim.

Bet pirms... es teikšu tā, ka visiem pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem es vaicāju, vai ir jautājumi, kurus vēlaties uzdot Saeimas pārstāvim. Šobrīd jūs vēlaties sniegt atbildi uz kādu no tiesneša jautājumiem?

V. Lelis.

Es burtiski gribēju dažas replikas pie Radziņa kunga un Bērtaiša kunga teiktā.

A. Laviņš.

Līdz replikām mēs noteikti tiksim. Bet jūs varētu sniegt atbildi uz kādu no tiesneša jautājumiem. Tas gan. Vai jūs šo vēlaties... sniegt atbildi uz tiesneša jautājumiem?

V. Lelis.

Es gribēju... jūs līdz galam nesaprotat to mehānismu, kādā veidā naudas plūsma tiek iekasēta... es gribēju sniegt jums nelielu

A. Laviņš.

Jā... es teiktu tā... šobrīd ikviens... jūsu ir deviņi pieteikuma iesniedzēju pārstāvji... un ja ir vēlme atbildēt uz kādu no tiesnešu jautājumiem, dariet zināmu, jums tiks dots vārds. Šobrīd tas pats ir. Ja joprojām... es jums vaicāju... ja vēlaties sniegt atbildi uz kādu no tiesneša jautājumiem, jūs to varat darīt...

Jā? Viss kārtībā, esam sapratušies.

Turpinām ar jautājumiem. Tiesnese Ziemeļe vēlas uzdot jautājumu.

I. Ziemeļe.

Paldies. Turpinot tiesneša Ķīņa jautājumu sēriju, mazlietiņ labāk lai saprastu pieteicēju vīziju par šo jautājumu, divi papildus nelieli jautājumi. Līdz ar to arī veidosies pāreja uz 105. pantu.

Vai... mēs tiesa varētu saprast, ka jūs piekrītat Saeimas definētajam leģitīmajam mērķim, pieņemot šo nodokli, jums tas ir pieejams Saeimas atbildes rakstā 13. lapā, mēs arī dzirdējām to no Saeimas pārstāvja, ka viens no principiālajiem likuma mērķiem ir ierobežot elektroenerģijas kopējās cenas pieaugumu. Vai jūs piekrītat, ka šāds ir šis mērķis? Tas ir pirmais jautājums.

Un otrais ir saistīts. Un droši vien, Bērtaiša kungs, jūs arī atbildēsiet uz to... Otrais ir — vai jūs piekrītat, ka ņemot vērā, ka uz Eiropas fona Latvijā šis atbalsts... šī atbalsta intensitāte, vismaz tā mums Saeima to stāsta, ir viena no lielākajām un šāda līmeņa atbalsta intensitāte nesekmē ražošanas izmaksu samazināšanos, līdz ar to pietiekami augstās ražošanas izmaksas, protams, atstāj iespaidu arī uz cenām, kuras saņem tad gala saņēmējs. Līdz ar to... vai jūs piekrītat, ka bija nepieciešams sekmēt, motivēt enerģijas ražotājus samazināt šīs ražošanas izmaksas. Vai jūs šiem uzstādījumiem piekrītat no Saeimas puses?

S. Bērtaitis.

Paldies, godātā tiesa! Ja drīkst, es varbūt atbildēšu pirmais un kolēģim būs kas papildināms.

Tātad par jūs pirmo jautājumu. Par mērķi. Šeit ir jāņem vērā, ka... kā jau es minēju iepriekš, likumdevējs ir 2005. gadā izveidojis tādu atbalsta sistēmu, kura balstās uz elektroenerģijas gala lietotāja maksājumiem. Līdz ar to jau sākotnēji veidojot šo atbalsta

sistēmu, likumdevējs zināja, ka neizbēgami kopējais elektroenerģijas maksājums pieaugs. Viennozīmīgi. Tur pat nebija vērts zīlēt... jautājums ir, vai likumdevējs apzinājās, par kādu pieaugums būs... un kad būs sarkanā līnijā, lai teiktu stop, šeit vairāk nedrīkst būt. Līdz ar to šobrīd šis leģitīmais mērķis... viņš šobrīd faktiski tiek mainīts. Ja desmit gadus atpakaļ šis mērķis bija atbalstīt elektroenerģijas ražotājus un ierobežot elektroenerģijas gala lietotāju mazākus maksājumus par labu tam, ka mums ir jāsasniedz noteikta enerģijas bilance, bet elektroenerģijas gala lietotājam nosacīti ir jāpaciešas un jāveic dažādi kompensējošie maksājumi elektroenerģijas ražotāju veicināšanai, tad šobrīd likumdevējs šo pašu apstākli novērtē kā pilnīgi pretēju un saka, ka šis mērķis ir aizsargāt šos elektroenerģijas gala lietotājus. Mēs nekādā mērā neapšaubām, ka elektroenerģijas gala lietotāji ir būtiska sabiedrības daļa, kuru ekonomiskā un cita veida interese ir pēc iespējas mazāki maksājumi par elektroenerģiju un līdz ar to likumdevēja centieni samazināt šādus mazākus maksājumus ir atzīstami kā leģitīmi. Protams, ka mēs šī mērķa sasniegšanā redzam arī būtisku Eiropas Komisijas saskaņojuma saņemšanu, jo bez šāda te Eiropas Komisijas saskaņojuma leģitīmais mērķis netiek saņemts un vienkārši iekasēti bet neizmantoti naudas līdzekļi nevar tikt uzskatīti kā leģitīms mērķis, kā šobrīd ir izveidojies. Tas ir par pirmo jautājumu.

Attiecībā uz otro jautājumu par intensitāti... Likumdevējs ir pieņēmis subsidētās elektroenerģijas nodokli atsaucoties uz SIA "Ekodoma" pētījumu, kur "Ekodoma" ilgākā laika posmā analizēja par to atbalsta mehānismu, kāds pastāv Latvijā. "Ekodoma" neanalizēja konkrētus... konkrētus komersantus tādā nozīmē, kādas ir bijušas viņu izdevumu pozīcijas, kādi ir bijuši ienākumi, bet viņi ir analizējuši vispārīgi, salīdzinot izmaksas ar Eiropas starptautisko praksi un citu Eiropas valstu praksi, līdz ar to "Ekodomas" pētījums tādā veidā precīzi neatspoguļo to atbalsta intensitātes līmeni, kāds viņš ir bijis faktiski, tomēr no "Ekodomas" pētījuma ir redzams, ka ļoti daudziem ražotājiem "Ekodoma" ir atzinusi, ka intensitāte nav bijusi pietiekama. "Ekodoma" pat ir pateikusi... es domāju, ka lietas materiālos vajadzētu būt arī "Ekodomas" pētījumam, es aicinātu arī tiesu iepazīties ar kopsavilkuma daļu, tur "Ekodoma" ir pateikusi, kādai tad ir jābūt šai atbalsta intensitātei, "Ekodoma" ir pateikusi arī, kādā viņas skatījumā ir normāls iekšējās peļņas līmenis un par vairākiem ražotājiem "Ekodoma" pateikusi, ka šis apmērs nav bijis pietiekošs. Jā, tajā pašā laikā "Ekodoma" ir norādījusi uz to, ka atsevišķiem ražotājiem šī peļņas norma ir bijusi pārsniegta, līdz ar to varbūt intensitātes apmērs ir bijis lielāks, mēs to nenoliedzam, bet šeit ir jāņem vērā, ka likumdevējs subsidētās elektroenerģijas nodokli nav veidojis izejot un mēģinot diferencēt normas adresātus izejot no šo ienākumu līmeņa. Tas ir bijis mehāniski... vienveidīga pieeja gan pret tiem ražotājiem, kuriem ir intensitātes līmenis varbūt lielāks par iekšējo peļņas normu, tikpat labi tas ir bijis uz ražotājiem, kuriem šis ienākumu līmenis ir bijis

zem normas. Un tas ir tas, kas faktiski likumdevējs ir mehāniski piegājis un tas, ka ir bijuši atsevišķi bagātāki nosacīti uzņēmumi, tas jau nekādā veidā nepamato, kādēļ tiek šāds nodoklis ieviests pret tiem, kam šis intensitātes līmenis ir bijis zemāks. Tā būtu mana atbilde.

A. Laviņš.

Tā... Tiesnese Krūma vēlas uzdot jautājumus.

K. Krūma.

Jā, man ir trīs jautājumi.

Pieteikuma iesniedzējiem jautājums ir par to, kāda prasība tad jums beigu beigās ir. Jūs prasiet atzīt normu par neatbilstošu 105. pantam kopā ar 1. pantu vai tikai 1. pantam un kur jums no 105. panta kādas pamattiesības uz nodokli izrietētu... uz nodokļa konkrētu apmēru, kādā veidā tas jums pamatotu 105. panta ierobežojumu?

Otrs jautājums. Es gribētu konkrētas atsaucē uz tiem Eiropas Savienības dokumentiem, ko jūs minat. Uz juridiski saistošiem Eiropas Savienības dokumentiem.

Un trešais. Viena no pieteikuma iesniedzēju pārstāvēm atsaucās uz investīciju līgumiem. Tad lūdzu, vai es varētu palūgt jūs arī to pamatot.

Paldies.

S. Bērtaitis.

Es tad atbildēšu uz pirmajiem jautājumiem un kolēģe Linda Štrause varētu uz trešo jautājumu atbildēt.

Konstitucionālajās sūdzībās esam izklāstījuši mūsu argumentāciju, kādēļ mēs uzskatām, ka ražotāju saņemtās tiesības pārdot saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros ir uzskatāmas par īpašumu Satversmes 105. panta un arī Eiropas Cilvēktiesību konvencijas 1. protokola 1. panta izpratnē, jo mēs to pamatojam ar apstākli, ka šīm tiesībām ir ekonomiska vērtība un ja nodoklis tiek piemērots šīm tiesībām, tad arī likumdevējs pats ir atzinis, ka šī tiesība ir ar ekonomisko vērtību, jo būtu neloģiski piemērot nodokli vēl neesošam īpašumam. Tādēļ mūsu konstrukcija balstās uz šo būtisko atzinumu, ka šīs tiesības, kas ir iepriekš iegūtas no ražotāja puses, ir īpašums 105. panta izpratnē. Samazinot šo tiesību ekonomisko vērtību un noņemot daļu no šīm tiesībām, tiek aizskartas šīs tiesības un mēs uzskatām, ka šis veids, kā likumdevējs to ir izdarījis, ir pretējs 1. pantam. Līdz ar to mēs lūdzam tiesu vērtēt tieši šo 105. panta aizskārumu un tad secīgi, ņemot vērā no 1. panta izrietošo samērīguma principu un tiesiskās palāvēības principu, kas ir bijuši ļoti svarīgi šajā lietā. Mēs saprotam, ka likumdevējs mēģina nošķirt... tāpat ir subsidētās elektroenerģijas

nodoklis no vienas puses, ir atbalsta sistēma no otras puses, un nesajaukt šīs jomas, mēs uzskatām, ka nav iespējams viņas šādā veidā mākslīgi nošķirt, jo viņas ir neizbēgami tiešā veidā saistītas un arī likumdevēja izveidotais nodoklis ir precīzi mērķēts uz šo iepriekš veidoto atbalsta sistēmu un tās radītajām vēlākajām konsekvencēm.

Par Eiropas Savienības dokumentiem. Lietā sniedzot paskaidrojumus pēc būtības, es esmu atsaucies uz tā saucamo *softlaw*, kas nav... es piekrītu godājamai tiesai, ka juridiskais spēks šādiem dokumentiem nav varbūt obligāts un Eiropas Komisija, protams, ka nevar vēlākā laika posmā prasīt šo vadlīniju un rekomendāciju obligātu ieviešanu dalībvalstīs, arī pati komisija to norāda. Vienlaikus komisija arī atzīmē, ka šie principi, kas ir norādīti šajās vadlīnijās un uz ko mēs esam atsaukušies... uz ko es atsaucos paskaidrojumu rakstā, proti, tie ir trīs dokumenti būtiskākie... 2012. gada 6. jūnija Eiropas Komisijas darba dokuments, kas pavada komunikācijas dokumentu no komisijas Eiropas Parlamentam un Padomei.

Attiecībā uz atjaunojamo enerģijas jomu konstitucionālajā sūdzībā ir arī precīza atsauce uz šiem aktiem.

Tāpat mēs atsaucamies uz 2013. gada 5. novembra Eiropas Komisijas komunikācijas dokumentu par to, kā notiek publiskā interence iekšējā elektroenerģijas tirgū un atsaucamies arī uz 2014. gada jūnijā pieņemtajām Eiropas Komisijas vadlīnijām par valsts atbalstu. Un Eiropas Komisija ir pateikusi... lai gan šie tiesību akti nav saistoši, viņi tomēr tiks ņemti vērā, izvērtējot dalībvalstu atbalsta shēmas, arī šobrīd, pieņemsim, Ekonomikas ministrija, kura vēršas un mēģina saskaņot šo sistēmu Eiropas Komisijā, ir spiesta rēķināties ar šīm vadlīnijām un šiem Eiropas Komisijas iekšējiem dokumentiem, pēc kuriem komisija vadās.

Tāpat mēs lūdzam ņemt vērā, ka viens no mūsu argumentiem par valsts budžeta dotācijas izmaksu ir saistīts ar līgumu par Eiropas Savienības dibināšanu, vienu no pamatlīgumiem, 107.–108. pantu, kas noteic vispārēju aizliegumu dalībvalstīm piešķirt valsts atbalstu, kas ietekmētu... pēc noteiktiem principiem ietekmē konkurenci kopējā Eiropas Savienības tirgū. Un līdz ar to viens no mūsu argumentiem ir saistīts, ka šādas pamatlīgumā ietvertās tiesību normas ir šķērslis šāda valsts budžeta dotāciju izmaksāšanā publiskajam tirgotājam, jo tas ietekmē konkurenci un kamēr nav saņemts Eiropas Komisijas iepriekšējais saskaņojums, šādu publisko dotāciju nav tiesīgs likumdevējs paredzēt un izmaksāt.

Līdz ar to šīs ir tiesību normas, kas ir juridiski saistošas un uz kurām mēs atsaucāmies.

Varbūt tad kolēģe Linda Štrause varētu par trešo jautājumu pakomentēt.

K. Krūma.

Es vienu precizējošu jautājumu. Cik liela, jums šķiet, ir Latvijas kompetence šobrīd tanīs konkurences regulējošajos jautājumos? Cik lielā mērā mēs esam nodevuši kompetenci Eiropas Savienībai par šiem jautājumiem?

S. Bērtaitis.

Cienījamā tiesa! Šeit būtu jāņem vērā, ka subsidētās elektroenerģijas nodokļa likuma izstrādes laikā Ekonomikas ministrija sagatavoja vairākus informatīvos ziņojumus. Un viens no šiem informatīvajiem ziņojumiem, kas tika pieņemts zināšanai Ministru kabinetā 2013. gada 13. augustā... informatīvajā ziņojumā bija vērsta uzmanība 12. lapaspusē uz to, ka valsts atbalsta... vai valsts atbalsta shēmas atbilstība kopējam tirgum ir ekskluzīvā Eiropas Komisijas, kas rīkojas Eiropas Savienības tiesas kontrolē, kompetencē. Līdz ar to tikai Eiropas Komisijai ir tiesības pieņemt lēmumu par saderību ar Eiropas Savienības iekšējo tirgu.

Mūsu skatījumā šajā gadījumā mēs runājam par ekskluzīvu Eiropas Komisijas kompetenci, mēs tam piekrītam... likumdevējs to ir atzinis un lietā principā par to tādā ziņā nav strīdu.

K. Krūma.

Paldies.

A. Laviņš.

Ļausim atbildēt uz trešo jautājumu. Un tad vārds būs tiesnesim Balodim.

L. Štrause.

Godātā tiesa! Es vispirms gribētu vēl papildināt kolēģi Bērtaiti. Pieteikumos mēs esam atsaukušies arī uz direktīvu par atjaunojamo energoresursu izmantošanas veicināšanu, kas ... grozīta un konkrēti uz šīs te direktīvas preambulā noteikto, kas ilustrē Latvijas veiktās apņemšanās pret ražotājiem, proti, 27. punktā ir noteikts, ka ir vajadzīgs sabiedrības atbalsts, lai sasniegtu kopīgus mērķus attiecībā uz elektroenerģijas, kas iegūta no atjaunojamiem energoresursiem, paplašinātu izmantošanu jo īpaši, kamēr elektroenerģijas cenas iekšējā tirgū neatspoguļo visas izmantoto energoresursu ar vidi saistītas un sociālās izmaksas un priekšrocības. Tāpat šīs direktīvas 8. punktā preambulā ir noteikts, ka... "regulējumam valstī, kurā ietverti obligātie mērķi, vajadzētu būt tādām, lai uzņēmējiem nodrošinātu ilgtermiņa stabilitāti, kas tiem vajadzīga, lai veiktu ilgtspējīgas investīcijas atjaunojamo energoresursu

nozarē.” Un arī atsaucoties uz šiem te punktiem Ekonomikas ministrija 2010. gada 12. oktobrī savā ziņojumā Ministru kabinetam ir norādījusi, ka, lai sasniegtu direktīvā noteiktos mērķus, joprojām ir vajadzīgs pastāvīgs valsts atbalsta mehānisms, kas veicina no atjaunojamiem energoresursiem saražotās elektroenerģijas izmantošanu, saglabājot investoru uzticību. Respektīvi, Ekonomikas ministrija šos te direktīvā noteiktos mērķus ir ilgstoši deklarējusi un ņēmusi vērā līdz zināmam brīdim, kad tas ekonomiski kļuva neizdevīgi, un šis te risks jeb biznesa risks, ko uzņemās investori un ražotāji, kļuva daudz lielāks nekā otras puses risks, kas patiesībā, kurš... šīs te puses, lai veicinātu atjaunojamo energoresursu izmantošanu, būtu riskam jābūt līdzvērtīgam no vienas un no otras puses.

Turpinot par investīciju līgumiem, uz kuriem savā runā atsaucos... Godātā tiesa, mēs, protams, neprasām šajā lietā izvērtēt normu atbilstību starptautiskajiem līgumiem. Es lūdzu tiesu ņemt vērā, ka iespējamie šie te starptautisko investīciju līgumu pārkāpumi... Saeimai bija jāņem vērā, vērtējot izvēlēto līdzekļa atbilstību mērķa sasniegšanai, jo valsts ar Subsidētās energoenerģijas nodokļa likumu ne tikai bremzē investīciju radīšanu, bet faktiski arī uzņemas ievērojamu risku. No vienas puses ar likuma... teiksim tā, leģitīmo izvirzīto mērķi samazināt energoresursu cenu jeb elektroenerģijas cenu tā kā veicina šos te gala lietotāju finansiālo stāvokli, no otras puses rada ievērojamu risku, ka būs jāuzņemās investīciju strīdu rezultātā radīto zaudējumu segšana.

A. Laviņš.

Paldies.

Lūdzu, Kaspars Balodis... tiesnesis Balodis uzdos jautājumu.

K. Balodis.

Man būtu jautājums Bērtaiša kungam par atbilstību Satversmes 105. pantam. Kuram no samērīguma kritērijiem jūsuprāt apstrīdētās normas neatbilst un kāpēc. Man lūgums tā precīzi izskaidrot.

S. Bērtaitis.

Pirmais no samērīguma kritērijiem pasaka to, ka ierobežojumam ir leģitīms mērķis.

Atbildot uz Ziemeles kundzes jautājumu es jau arī skaidroju mūsu redzējumu, ka mēs nosacīti varam atzīt, ka likumdevējam ir tiesības spert soļus, lai samazinātu to maksājumu kopsummu, kas gulstas uz elektroenerģijas lietotāju pleciem. Vienlaikus jāņem vērā, ka šādiem likumdevēja iecerētiem pasākumiem ir obligāti nepieciešams saņemt Eiropas Komisijas saskaņojumu. Kamēr šāda saskaņojuma nav, mēs viņus nevaram nodēvēt par

leģitīmu mērķi un faktiski šis mērķis pēc būtības netiek sasniegts. Tādējādi šis pirmais samērīguma kritērijs netiek īstenots.

Otrs ir jautājums par alternatīviem līdzekļiem. Mēs uzskatām, ka likumdevējam bija pieejami alternatīvi līdzekļi, ar kuriem tas tikpat efektīvi, kā iecerētajā veidā, varētu sasniegt gala rezultātu, ka šis slogs uz elektroenerģijas gala lietotājiem būtu mazāks. Jau minēju, ka tas ir pirmais... sociāli mazaizsargāto iedzīvotāju aizsardzība un šeit ir pieņemti attiecīgi grozījumi Elektroenerģijas tirgus likumā, ieviešot īpašu aizsardzības mehānismu šai sabiedrības grupai, Šobrīd likumdevējs, Ekonomikas ministrija kā atbildīgā ministrija par enerģētikas jomu, strādā savukārt pie jautājuma par to, lai paredzētu šo izmaksu segšanu nevis proporcionālā veidā, bet izdarot izņēmumus attiecībā uz energoietilpīgajām nozarēm, tātad tas ir bijis arī vēl alternatīvs mērķis... Tāpat ir bijusi iespēja izmantot “Latvenergo” dividendes mērķa sasniegšanai un šie apstākļi kopumā tomēr liecina, ka tās darbības, ko likumdevējs ir veicis pret ražotājiem un kas ir raisījušas ražotāju iebildumus, varēja sasniegt ar citiem alternatīviem līdzekļiem. Tāpēc arī šis otrs samērīguma aspekts nav izpildīts.

K. Balodis.

Paldies.

A. Laviņš.

Tā... tiesnesis Gunārs Kušīņš uzdos jautājumu.

G. Kušīņš.

Man ir vairāki jautājumi, bet, acīmredzot, visvairāk jautājumu Bērtaiša kungam.

Jūs citējāt likumprojekta anotāciju un teicāt, ka tas ir likumdevēja viedoklis. Sakiet, lūdzu, kāpēc jūs uzskatāt, ka anotācija ir likumdevēja viedoklis?

S. Bērtaitis.

Likumdošanas process šajā gadījumā ir bijis garāks tādā nozīmē, ka tas nav bijis tikai tas process, kas ir noticis Saeimā. Šī likumdošanas iniciatīva ir nākusi no Ministru kabineta, Ministru kabinets ir bijis šī likumprojekta iesniedzējs un Ministru kabinets, iesaistot Ekonomikas ministriju kā atbildīgo iestādi par enerģētikas jomu, ir jau bijis iesaistīts sākotnēji likumdošanas fāzē un līdz ar to mēs šajā gadījumā likumdevēju skatām plašāk par tām personām, kas ir bijušas iesaistītas šajā likumdošanas procesā un tās iniciatīvas, ko ir akceptējusi Saeima, ir sagatavotas no Ekonomikas ministrijas puses un Saeima ar savu balsojumu ir principā pievienojusies Ekonomikas ministrijas apsvērumiem. Līdz ar to...

G. Kusiņš.

Es jums jautāšu konkrētāk. Sakiet, lūdzu, kas ir tas, kas aizpilda anotāciju? Vai likumdevējs aizpilda anotāciju vai kāds cits?

S. Bērtaitis.

Likumprojekta iesniedzējs... šajā gadījumā tas bija Ministru kabinets, kas iesniedza...

G. Kusiņš.

Vai mēs varam tad identificēt, ka Ministru kabineta viedoklis automātiski ir arī Saeimas viedoklis?

S. Bērtaitis.

Automātiski nē... bet Saeimas komisijai, izskatot šos jautājumus no deputātiem, kas piedalījās savukārt Saeimas lēmuma pieņemšanā, neradās iebildumi pret šajā anotācijā norādīto informāciju, līdz ar to mēs uzskatām, ka Saeima ir netieši piekritusi anotācijā norādītajam aprakstam, tai nepieciešamībai, kas ir... kuru attiecīgi Ministru kabinets ar šo likumdošanas iniciatīvu ir vēlējis sasniegt un tādējādi Saeima caur šo savu balsojumu ir principā pievienojusies Ministru kabineta apsvērumiem par šo likumdošanas iniciatīvu.

Protams, ka godājamā tiesa... var nonākt pie citiem apsvērumiem, bet vismaz gan pašā Saeimas sēdē, gan komisijā, kas bija atbildīgā, kas izskatīja šo likumprojektu, netika izvirzīti kaut kādi apšauboši vai atšķirīgi viedokļi no tā, kas bija norādīts anotācijā.

G. Kusiņš.

Sakiet, lūdzu, bet iesniegtā likumprojekta redakcija un pieņemtā likumprojekta redakcija atšķiras.

S. Bērtaitis.

Tas tiesa, jā.

G. Kusiņš.

Sakiet, lūdzu, vai varēja atšķirties arī mērķis līdz ar to? Vai mērķis varēja būt grozīt kaut kā savādāk...?

S. Bērtaitis.

Mērķis... ja mēs runājam vispār... mērķis varēja mainīties. Konkrētajā gadījumā kopējais jeb nosacīti virsmērķis, šīs likumdošanas iniciatīvas nemainījās, mainījās, kā arī atzina Saeimas pārstāvis, pēdējā brīdī tika veiktas korekcijas attiecībā uz nodokļa likmēm par to, kādēļ, teiksim, samazināt nodokļa likmi, piemēram, lauksaimniecības uzņēmumiem un citiem... Tas bija tas, kas tika pēdējā brīdī koriģēts jau likumprojektam esot Saeimā, turklāt ar paša Ministru kabineta piekrišanu un konkrētas redakcijas piedāvāšanu. Līdz ar to mēs tādā veidā...

G. Kusiņš.

Tad es saprotu, ka jūs piekrītat, ka nevar likt vienādības zīmi starp likumprojekta anotāciju un likumdevēja mērķi, pieņemot konkrēta likuma galīgo redakciju?

S. Bērtaitis.

Tas ir tiesa, jā.

G. Kusiņš.

Labi. Otrs jautājums. Sakiet, lūdzu... ļoti dažādi termini šeit ir izskanējuši, kas ir saturējuši vārdu "mērķis". Ir likuma mērķis, apstrīdētās normas mērķis un ierobežojumu mērķis. Mums vairāk interesētu tieši ierobežojumu mērķis. Sakiet, lūdzu, vai jūs atzīstat, ka šim ierobežojumam ir mērķis? Kāds tas ir un vai tas sakrīt ar Saeimas pausto? Tieši ierobežojuma mērķis. Lai mēs vērtētu samērīguma kritēriju, mums ir nepieciešams ierobežojuma mērķis, nevis likuma mērķis.

S. Bērtaitis.

Tas ir tiesa. Likuma mērķis pat likuma tekstā nav atšifrēts atšķirībā no citiem likumiem, līdz ar to likuma mērķi kā tādu mēs nevaram izsecināt no likuma tiešā teksta.

Vienlaikus lūdzu godāto tiesu ņemt vērā, ka šis bija komplekss pasākums. Atbildīgā ministrija, Ekonomikas ministrija, to bija nodēvējusi kā kompleksu problēmu, kurai nepieciešams komplekss risinājums un šī nodokļa ieviešana, tādējādi nosakot ierobežojumus, ierobežojumu mērķis ir bijis saistīts ar kopējo likumprojekta paketi un šo kopējo pasākumu, lai, no vienas puses, iekasētu naudiņu no elektroenerģijas ražotājiem, no otras puses, novirzītu šo naudiņu publiskajam tirgotājam kā obligātās iepirkuma komponentes samazināšanai. Tādējādi šis mērķis... viņš ir noteiktā kopējā kontekstā aplūkojams. Mēs nevaram tādā vienotā veidā, jo šobrīd tā ierobežojuma mērķis bija iekasēt naudu no elektrības ražotāja, viņa

ir iekasēta, viņa ir bijusi budžetā un šobrīd ir Valsts kasē un Valsts kontrole ir atzinusi, ka uz 2015. gada 27. aprīli šī nauda joprojām fiziski atrodas Valsts kasē. Vai tas ir bijis galējais mērķis? Droši vien, ka nē. Sākotnējais tas ierobežojumu mērķis ir bijis iekasēt šo naudu, bet tālāk jau likumdevējs ir vēlējies šo naudu novirzīt zināma cita mērķa sasniegšanai, kas bijis ir obligātā iepirkuma komponentes sasniegšanai. Un mērķis... tas, ko mēs šeit runājam, viņš nav līdz galam tomēr šis nolūks likumdevēja nav bijis sasniegts.

G. Kusiņš.

Vai jūs varētu precizēt, tad kāds tad jūsuprāt ir ierobežojumu mērķis, ja mēs vairāk pievērstos 116. panta tvērumam, kādi var būt leģitīmie mērķi ierobežojumiem?

S. Bērtaitis.

Mūsu ieskatā... ja mēs runājam par leģitīmo mērķi, mēs nevaram to nosaukt tikai kā nodokļu iekasēšana. Ja tiek iekasēta nodokļu summa un viņa tiek nosacīti iesaldēta Valsts kasē, nekāds leģitīms mērķis tur nav saskatāms. Leģitīms mērķis no 116. panta konteksta var veidoties tikai tad, ja šī summa tiek novirzīta kaut kādu tālāku sociālu darbību veikšanai. Šajā gadījumā tas bija paredzēts elektroenerģijas lietotāju atbalstam, lai samazinātu obligātā iepirkuma komponenti. Tas, ko mēs no pieteicēju puses sakām, ka, jā, tas pirmais iekasēšanas moments ir noticis, nodoklis ir faktiski iekasēts, bet tālāk šī summa nav novirzīta un gala rezultātā gala lietotāji viņu faktiski nav saņēmuši un arī publiskais tirgotājs savus izdevumus nav kompensējis. Vienkārši ir atlikta pēc likumdevēja īpaša lēmuma ir atlikta obligātā iepirkuma komponentes pieaugums nākotnē.

G. Kusiņš.

Bet ja mēs projecējam uz tā 116. panta uzskatītajiem leģitīmajiem mērķiem, jūs nevarat atrast nevienu, tā es saprotu, ja?

S. Bērtaitis.

Tātad esošajā situācijā, kamēr nauda ir iesaldēta Valsts kasē, neviens no 116. pantā norādītajiem mērķiem nevar būt attiecināms uz konkrēto lietu. Ja šī nauda tiktu izlietota, būtu saņemts Eiropas Komisijas saskaņojums, jā, tad mēs atzīstam, ka tiktu sasniegts viens no 116. pantā norādītajiem mērķiem, kas ir saistīts ar sabiedrības labklājību.

G. Kusiņš.

Sakiet, lūdzu, vai šis mērķis ir jāsasniedz, teiksim pirmajā mēnesī pēc likuma spēkā stāšanās, pēc pusgada? Kad mēs varam pateikt, ka šis likuma mērķis ir sasniegts? Jeb šis, teiksim, ierobežojums ir leģitīms tāpēc, ka mērķis ir sasniegts. Kad tam mērķim ir jābūt sasniegtam? Vai tam mērķim ir jābūt sasniegtam jau pēc pusgada, pēc nedēļas?

S. Bērtaitis.

Šeit man ir jāaicina tiesa ņemt vērā tie informatīvie ziņojumi, kas tika sagatavoti laika posmā, kad likumprojekts tika izstrādāts. Un šajos konkrēti runa ir par 2013. gada 13. augusta informatīvo ziņojumu, kas tika apstiprināts Ministru kabinetā, tātad komplekss risinājums elektroenerģijas tirgus problemātikai un šajā informatīvajā ziņojumā 13. lapaspusē bija norādīts, ka šis saskaņojums Eiropas Komisijas nepieciešams iegūt līdz šīs dotācijas darbības uzsākšanai 2014. gada 1. aprīlim, lai nepieļautu risku, ka praksē tiek ieviests nesaskaņots mehānisms. Šis informatīvais ziņojums mūsu skatījumā liecina par to, ka likumdevējs sākotnēji ir vēlējies, ka šis leģitīmais mērķis jau tiek sasniegts uz noteiktu datumu, tātad 2014. gada 1. aprīli.

G. Kusiņš.

Bet vai ierobežojums ir leģitīms tikai tad, kad mērķis tiek sasniegts uzreiz pirmajā nodokļa piemērošanas dienā?

S. Bērtaitis.

Tas ir bijis atbildīgās ministrijas lēmums saistīt šo ar konkrētu datumu. Minētais datums figurē ne tikai informatīvajā ziņojumā, bet arī likumprojekta anotācijā, kur cita starpā... tātad anotācijas 1. sadaļas 4. punktā “Tiesiskā regulējuma mērķis un būtība” ir norādīts, ka valsts atbalsta paziņošana Eiropas Komisijai var ilgt vairākus mēnešus, tāpēc jāveic atbilstoši spēkā esošajām vides valsts atbalsta vadlīnijām un ir norādīts uz šo nepieciešamību to izdarīt. Tāpēc šeit ir arī jautājums par to, ka likumdevējs ir izdarījis ierobežojošas darbības attiecībā pret konstitucionālās sūdzības iesniedzējiem ar nosacījumu... turklāt šā nosacījuma izpilde nav bijusi atkarīga no likumdevēja. Un jautājums ir... Pieņemsim, dabas resursu nodokļa lietā Satversmes tiesa konstatēja, ka likumdevējam ir vispārējās pilnvaras no Satversmes veidot šādu nodokļu sistēmu. Mūsu gadījums, šīs lietas gadījums ir atšķirīgs ar to, ka likumdevējam nav bijusi vispārēja kompetence īstenot visas tās ieceres, kas ir saistītas ar šī nodokļa likuma pieņemšanu un ieviešanu praksē. Attiecīgi ir bijušas kādas kompetences, kas ir deliģētas Eiropas Savienības atbildīgajām iestādēm,

tādējādi bez šīs Eiropas Savienības atbildīgo iestāžu iesaistes šī mērķa sasniegšana nav bijusi iespējama. Līdz ar to mēs uzskatām, ka šim mērķim bija jābūt sasniegtam līdz, pats vēlākais, 2014. gada 1. aprīlim. Tā kā tas nav izdarīts, tad pēc būtības šī naudas summa tiek iekasēta un viņa gulstās Valsts kasē. Jau likumprojekta izstrādes... sākuma izstrādes laika posmā bija paredzēts, ka šī naudas summa, kas tiek tiešā veidā iekasēta, uzreiz tiek novirzīta obligātās iepirkuma komponentes samazināšanai. Tas ir bijis... respektīvi, nav bijis veidot kaut kādu ilgstošu uzkrājumu, kuru pēc kaut kāda laika posma tad kompensēs. Tas ir bijis... viņam ir bijis tūlītējs efekts un ir redzams no finanšu aprēķiniem, kas ir bijuši šī likumprojekta izstrādes pamatā, ienākumi no nodokļa iekasēšanas ir bijuši paredzēti izlietot tūlīt tajā pašā finanšu gadā. Tātad 2014. gadā iekasētā naudas līdzekļu summa bija paredzēts tūlīt pat izlietot 2014. gada vajadzībām. Un tieši tāpēc šīs izmaksas bija paredzētas kārtēja Valsts budžeta likumā, 57. pants, un veidojās pilnīgi netipiska situācija, ka 2014. gada beigās ir apakšprogramma ar 29 miljoniem eiro, kuru izlietošanu nav iespējams pabeigt konkrētajā finanšu gadā. Tādējādi pats likumdevējs ir saistījis šīs summas izlietošanu ar konkrēto finanšu gadu.

A. Laviņš.

Jūs ļoti plaši sniedzāt atbildi uz šo jautājumu. Ļoti plaši.

Es domāju, ka vēl ir kādi jautājumi uzdodami. Ir, bet vēlāk? Es saprotu, ka arī citi pārstāvji vēlas atbildēt uz nupat uzdotajiem jautājumiem. Iniciatīvu ir izrādījis Radziņa kungs. Lūdzu!

E. Radziņš.

Jā. Godājamā tiesa, paldies. Es vēlējos atbildēt daļēji uz tiesneša Kusiņa, daļēji uz tiesneses Ziemeles jautājumu par leģitīmo mērķi.

Ja mēs runājam par apstrīdētās normas leģitīmo mērķi, tad Saeimas pārstāvis savā atbildes rakstā ir norādījis būtībā to pašu, kas tomēr ir minēts arī anotācijā, ka šī likuma mērķis ir ierobežot elektroenerģijas kopējās cenas pieaugumu, lai veicinātu tautsaimniecības konkurētspēju un nepalielinātu mājsaimniecību enerģētisko nabadzību.

Godājamā tiesa! Es domāju, ka ja mēs runājam par leģitīmo mērķi, tad šāds formulējums varētu tikt attiecināts attiecībā uz leģitīmo mērķi, kāds pastāvēja pieņemot grozījumus Ministru kabineta noteikumos Nr. 262 un 221, kuros tika norādīts, ka Ekonomikas ministrija var ierosināt pārskatīt noteikumos iekļauto formulu pamatotību un atbalstīt elektroenerģijas tirgus situāciju.

Taču, ja mēs runājam par nodokļa leģitīmo mērķi, tad, manuprāt, tomēr nodokļa leģitīmam mērķim ir jābūt plašākam, proti, tam ir jārunā par sabiedrības labklājības aizsardzību un tad, ja mēs skatāmies šādā rakursā, tad ir jāsecina sekojošais, ka minētais likums tika pieņemts kopējā tā saucamajā budžeta paketē. Varbūt es neizsakos pilnīgi precīzi, bet kopā ar daudz dažādiem likuma grozījumiem, gan arī Budžeta likumu, kur attiecīgi visai šai paketei būtu bijis jātiek vērstai uz sabiedrības labklājības aizsardzību. Ja mēs paskatāmies tieši uz šo it kā populistiski vislabāk skanošo mājtsaimniecību enerģētisko nabadzību, tad, protams, mēs varētu runāt par leģitīmo mērķi gadījumā, ja mums cilvēki būtu kā roboti, kas pārvietojas tikai pateicoties uz baterijām, kas uzlādējās un tad nu gadījumā, ja ir attiecīgi šīs enerģijas cenas lielas, tad attiecīgi viņi cieš nabadzību. Nabadzība nerodas tikai no elektroenerģijas cenu pieauguma.

Ja mēs paskatāmies... nu, samērā vienkāršus matemātiskus aprēķinus, kaut arī tas mums ne pārāk izdodas, tad tomēr, ja mēs pieņemam, ka mājtsaimniecība mēnesī patērē 500 kilovatstundas elektrības, tas ir daudz, varētu būt arī mazāk... tad šī cena, kas tiek samaksāta, ir 90,7 eiro un, ja mēs skatāmies uz šo Saeimas pārstāvja iesniegto tabulu par ekonomiku, kas tiek gūta, attiecīgi, ja tiek veikti OIK samazinošie pasākumi, tad ekonomija ir 6,8 procenti jeb 6,2 eiro mēnesī. Mājtsaimniecības ieguvums, lai likvidētu enerģētisko nabadzību, ir 6,2 eiro mēnesī. Savukārt šajā pašā paketē, tiesa gan, skatoties soli uz priekšu, bet paskatoties uz iedzīvotāju ienākuma nodokli, ja tiktu realizēts likums un tāds tiktu pieņemts un tiktu samazināts nodoklis, ienākuma nodoklis no 23 procentiem uz 22 procentiem, tad presumējot, ka mājtsaimniecības ienākums mēnesī pirms nodokļu nomaksas ir 2000 eiro, mēs šo pašu matemātisko aprēķinu rezultātā nonākam pie tā, ka, samazinot nodokli, mājtsaimniecības ienākums pieaug par 20 eiro. Tad ir jautājums: kas ir izdevīgāk no nodokļu likumdošanas skatoties, no sabiedrības viedokļa skatoties... vai ieguvums, kas ir gūts 6,2 eiro, pieņemot likumu Par subsidētās elektroenerģijas nodokļa piemērošanu, jeb iedzīvotāju ienākuma nodokļa samazināšana par šo te solīto procentu.

Un līdz ar to, manuprāt, skatoties uz šī likuma leģitīmo mērķi, tomēr ir jāskatās arī, kādā kompleksā viņš tika pieņemts, ka tas ir pieņemts kopā ar gada budžetu un mēs nevaram skatīties tikai uz to, ka šī likuma mērķis būtu jāskata tik šauri, kā tikai enerģētiskās nabadzības likvidēšana.

A. Laviņš.

Labi.... Paldies.

Zvērināta advokāte Štrause. Lūdzu!

L. Štrause.

Jā... atbildot uz Kusiņa kunga jautājumu par leģitīmā mērķa īstenošanās brīdi un papildinot kolēģi Bērtaiti. Es gribētu teikt, ka šīs lietas kontekstā varbūt attiecībā uz valsts atbalstu un tā saskaņojuma neesamību ir svarīgi ņemt vērā tieši līdzekli, ar kādu plānots leģitīmo mērķi sasniegt, jo šim te līdzeklim būtu gan jāstājas spēkā tieši likuma spēkā stāšanās brīdī, nevis jāstājas spēkā, bet jābūt tiesiskam, jo šajā brīdī ir tāda situācija, ka valsts atbalsts nav saskaņots, lai novērstu iespējamo pārkāpumu, šī te dotācijas summa tiek tā kā rezervēta un tādā veidā... kas notiks, ja šis atbalsts netiks saņemts? Faktiski tad leģitīmo mērķi sasniegt šādā veidā ar šādu līdzekli pat nebūs iespējams. Tā kā nav tik svarīgi, kad leģitīmais mērķis tiek sasniegts, bet būtiski ir, lai līdzeklis būtu tiesisks samērīguma ietvaros.

A. Laviņš.

Labi. Tiesnesis Ķinis vēl vēlas uzdot jautājumus. Lūdzu!

U. Ķinis.

Varbūt pirms pusdienas pārtraukuma būtu daži īsi jautājumi.

Es gribētu Hakas kundzei uzdot jautājumu.

Vai pastāv fundamentālas atšķirības, kas būtu jāņem vērā, vērtējot jautājumu par obligāto iepirkumu un garantēto maksu par uzstādīto jaudu, par cik jūs pārstāvat Juglas šo staciju... kur ir šis jautājums aktuāls. Tātad, mums ir vienkārši jānoskaidro vienota metodoloģija... teiksim, lai mēs varam vērtēt gan vienu, gan otru.

J. Haka.

Sarp šiem diviem mehānismiem pastāv atšķirība. Bet attiecībā uz argumentāciju un pārkāpumiem šādu atšķirību nav.

U. Ķinis.

Tātad jūs piekrītat faktiski, ka mēs varam vērtēt ierobežojumu ietvaros, teiksim, pēc vienotas metodoloģijas gan vienu, gan otru aspektu, ja? Paldies.

Tā... un man vēl Bērtaiša kungam jautājums. Sakiet, vai mums valstī vispār ir nodalīti kaut kādi speciālie budžeti, izņemot sociālo budžetu vispār, kur mēs varētu teikt, ka kaut kāda nauda tiek iezīmēta vai nauda tiek budžetā... teiksim, jebkurš budžeta likums paredz arī zināmā mērā fiskālo funkciju.

S. Bērtaitis.

Godājamā tiesa! Nevar teikt, ka es būtu specializējies tieši nodokļu tiesību jomā un varētu sniegt kompetentu viedokli par vispārējo nodokļu sistēmu Latvijas valstī. Tomēr vēsturiski ir bijuši vairāki gadījumi, kad, pieņemsim ir iekasēts ceļa nodoklis konkrēta mērķa sasniegšanai, ceļa seguma atjaunošanai, un līdzīgi. Bet šobrīd, cik man zināms, bez sociālā fonda un bez subsidētās elektroenerģijas nodokļa nav atrunāti cita veida speciāli iezīmēti nodokļi.

U. Ķinis.

Kādā veidā jūs uzskatāt, ka šis subsidētās elektroenerģijas nodoklis ir kaut kādā veidā iezīmēts, ka viņu nevarētu... ka valdībai nebūtu tiesības tērēt arī citām sociālām vajadzībām kā jebkurus budžeta līdzekļus? Teiksim, pieņemt lēmumu ārkārtas situācijās... ārkārtas kaut kādu problēmu finansēšanā vai kaut kā tamlīdzīgi?

S. Bērtaitis.

Godājamā tiesa, to es pamatoju ar likumu "Par valsts budžetu". Un proti, ja mēs raugāties uz likumu "Par valsts budžetu 2014. gadam" 56. pantu, kur ir tiešā veidā likumdevējs, Saeima, noteikusi, ka..." noteikt, ka Ekonomikas ministrijas budžeta apakšprogrammā 29.02.00 "Elektroenerģijas lietotāju atbalsts" un Labklājības ministrijas budžeta apakšprogrammā 05.68.00 "Dzīvokļu pabalstu līdzfinansējuma nodrošināšana pašvaldībām" paredzētās apropriācijas ietvaros var izmantot tikai programmā... apakšprogrammā noteiktajiem mērķiem". Tādējādi likumdevējs, paredzot šī nodokļa iekasēšanu no elektroenerģijas ražotājiem, ir tieši sasaistījis šī nodokļa iekasēšanu ar mērķa sasniegšanu. Tas būtu ar attiecīgo tiesību normu noteikts...

A. Laviņš.

Labi... Tā bija atbilde.

U. Ķinis.

Un tad ir jautājums... nu, tāds diskutabls jautājums... ir dažādi pretrunīgi rakstiskie apsvērumi no pieteicēju puses. Vai pamattiesību ierobežojums ir noteikts ar likumu? Vai jūs piekrītat, kad pamattiesību ierobežojums ir noteikts ar likumu noteiktajā kārtībā?

S. Bērtaitis.

Jā, mēs atzīstam, ka ir...

U. Ķinis.

Vai ir kādi, kuri uzskata savādāk un tad, lūdzu, argumentējiet, kāpēc. Vai visi piekrīt?... Jo pieteikumos bija dažāda argumentācija. Bija arī tādi, kas uzskatīja, ka nav noteikts ar likumu. Tāpēc mums šis jautājums tiesā ir jāpārbauda.

S. Bērtaitis.

Godājamā tiesa! Pieteikumos atsevišķos bija izteikti iebildumi par to, ka likumdevējs šo likumu ir pieņēmis, varbūt pienācīgi nekonsultējoties ar nozari un neapsverot alternatīvas. Bija izteikti šāda rakstura iebildumi, bet pēc būtības mēs nenoliedzam, ka tīri formāli šis pamattiesību ierobežojums ir noteikts ar likumu, lai nu kādā procesā viņš ir pieņemts, bet tomēr viņš ir spēkā esošs un saistošs tiesību normu...

U. Ķinis.

Nē, nu pamattiesību ierobežojumus noteica ar likumu... Satversmes tiesa, vērtēja vismaz trīs kritērijus, tas ir, procedūru, tas ir, kādā veidā izstrādāts un vai tas nodoklis bija paredzams un arī attiecīgi to ietekmi... Tātad šie kritēriji arī, ko mēs tagad skatām, vai likums ir pietiekami skaidrs, kas varētu dot pamatu uzskatīt, ka viņš nav pieņemts ar likumu... Mēs esam vērtējuši to arī citos spriedumos šādā veidā.

S. Bērtaitis.

Godātā tiesa, konstitucionālās sūdzības iesniedzēji neuztur argumentu, ka pamattiesību ierobežojums nebūtu noteikts ar attiecīgi pieņemtu likumu.

A. Laviņš.

Nu, jā, nu to jūs varat teikt attiecībā uz tām komercsabiedrībām, kuras jūs pārstāvat... tiesnesis Ķinis jau vaicāja arī visiem pārējiem, vai šajā ziņā joprojām tiek uzturēta argumentācija, ka nav bijušas pienācīgas konsultācijas, vai uzklausi komersanti, kas nodarbojas šajā jomā un līdz ar to tie bija tie apsvērumi, kāpēc daži no pieteikuma iesniedzējiem uzturēja šo argumentāciju, ka nu... saskatījāt, ka ierobežojums nav pieņemts ar pienācīgā kārtībā pieņemtu likumu. Nu, tāda bija jautājuma būtība.

R. Niedra.

Es varu izteikties... es pārstāvu 25 pieteikuma iesniedzējus, kas pamatā ir dabasgāzes koģenerācijas stacijas un formāli es pilnīgi piekrītu kolēģim Sandim Bērtaitim, ka Subsidētās

elektroenerģijas nodokļa likums... viņš ir, viņš ir spēkā un tāpēc mēs nevaram apgalvot, ka šis mērķis nebūtu pieņemts it kā ar likumu.

Tomēr patiešām ir diezgan daudzi iebildumi, kas ir arī pamatoti manis pārstāvēto klientu sūdzībās, ka likuma pieņemšanas un izstrādāšanas gaitā ne Ministru kabinets, ne arī pēc tam Saeima īsti neanalizēja, faktiski neveica konkrētus aprēķinus par uzņēmumiem un apstrīdēto normu adresātiem, respektīvi, tiem uzņēmumiem, kurus tieši ietekmēs nodoklis un kurus viņš skar, kā šos uzņēmumus un šo uzņēmumu finanšu situāciju, vismaz kaut kā sadalot pa grupām, ietekmēs konkrētais nodoklis.

Tāpēc arī no manas puses bija, piemēram argumenti Saeimas pārstāvim, vai ir veikti kādi konkrēti finanšu aprēķini par nozares uzņēmumiem, jo kā tieši šis 15 procentu nodoklis ietekmē, teiksim, dabasgāzes koģenerācijas stacijas. Lai noteiktu 15 procentu nodokli, kas ir... nevis no peļņas, bet no visiem šiem ieņēmumiem, manuprāt, likumdevējam ir pienākums izvērtēt informāciju, cik ir vidējā peļņa šādos uzņēmumos. Un tas nekur tā īsti skaidri neparādās. Faktiski vairāk parādās informācija par to, cik naudas ir nepieciešams iegūt, lai varētu šo obligātā iepirkuma komponenti tā kā noturēt līdzīgā līmenī pie kaut kādas fiksētas summas. Tātad tiek aprēķināts, cik kopumā valstij ir vajadzīga nauda, un tālāk, izejot no šīs naudas nepieciešamības, tiek sadalīts... cik mēs iekasēsīm no katra komersanta, bet netiek rēķināta šī ietekme. Un, manuprāt, tas ir būtiski, lai pavērtētu, vai likumdevējs apstrīdēto normu pieņemšanas gaitā korekti ir izvērtējis visus tos būtiskos jautājumus, kas ir svarīgi, vai vispār var nonākt pie šī leģitīmā mērķa.

A. Laviņš.

Labi. Paldies.

Tā. Kolēģi, vaicāšu jums, vai vēl ir kādi jautājumi pieteikuma iesniedzējiem?

Labi... Tā... tāpat atsevišķi jautājumi vēl būs no tieņešu puses pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem, bet šobrīd no pulksten 10.00 līdz 12.30 mēs esam strādājuši bez pārtraukuma un tas būtu tikai normāli, ka mēs šobrīd rīkotu pārtraukumu un pārtraukums ilgs stundu un 15 minūtes. Tātad 12.30 šobrīd ir... un tiekamies atpakaļ zālē 13.45 un turpināsim sēdi ar jautājumiem pieteikuma iesniedzējiem, kuri vēl ir palikuši.

Tātad pusdienas pārtraukums tiek izsludināts.

(Pārtraukums.)

A. Laviņš.

Sēdieties, lūdzu!

Turpinām tiesas sēdi.

Tā, no tiesnešu puses vēl ir daži jautājumi pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem.

Lūdzu, tiesnesis Gunārs Kušņs uzdos vēl nākošos jautājumus.

G. Kušņs.

Jā, es gribēju uzdot Štrauses kundzei jautājumu.

Jūs pirms pusdienām izteicāt tēzi, ka šim līdzeklim ir jābūt tiesiskam nodokļa spēkā stāšanās brīdī. Sakiet, lūdzu, varbūt tad jūs varētu pateikt, kāds tad, jūsuprāt, ir šis ierobežojuma leģitīmais mērķis un lai varētu izsekot, ka šis līdzeklis, ko Saeima ir izvēlējusies, šis kompensēšanas mehānisms, nerasniedz šo leģitīmo mērķi.

Es varbūt paskaidrošu savu jautājumu. Iepriekš izskanēja, ka tas mērķis ir, lai kompensētu kaut ko mazturīgiem. Bet, lai izmaksātu naudu mazturīgām personām, nav nepieciešams Eiropas Komisijas kāds dokuments. Tad kādi tad ir ierobežojumi... leģitīmais mērķis un kāpēc šis līdzeklis nerasniedz...?

L. Štrause.

Tātad likuma un acīmredzot arī ierobežojuma leģitīmais mērķis likumdevēja ieskatā ir ierobežot elektroenerģijas kopējās cenas pieaugumu, tajā skaitā arī mazturīgajiem gala patērētājiem. Šis te mērķis ir norādīts gana notācijā, gan... kas faktiski ir vienīgais informācijas avots, kas mums un sabiedrībai ir pieejams. Tāpēc arī mēs izmantojam anotāciju, un arī atbildes rakstā 13. lapā šis mērķis ir norādīts.

Tas, par ko mēs iebilstam, ir, ka publiskajam tirgotājam šī te dotācija ir valsts atbalsts. Un šī te dotācija, lai tiktu izmaksāta publiskajam tirgotājam, ir jāsaņem Eiropas Komisijas valsts atbalsta saskaņojums. Kamēr šī te saskaņojuma nav, mērķis nevar tikt sasniegts, jo tā nauda ir rezervēta, viņa netiek izmantota obligātās iepirkuma komponentes... nu, tā kā šīs te starpības segšanai.

Tāpēc mēs sakām, ka nav leģitīms pats līdzeklis, jo, kamēr nav valsts atbalsts saskaņots, šī darbība nav atbilstoša Eiropas Savienības tiesiskajam...

G. Kušņs.

Vai es pareizi saprotu, ka tad to cenas pieaugumu mazturīgajiem valsts var kompensēt arī no citiem valsts budžetā pieejamiem līdzekļiem. Vienkārši tā jūsu uzbūvētā konstrukcija, ka tā kompensācija ir iespējama tikai caur "Latvenergo" maksājot dotāciju. Vai arī valsts var maksāt...

L. Štrause.

Jā, jā...

G. Kušņš.

Tad to vienu līdzekli... ja tas tiek kompensēts caur dotāciju “Latvenergo”, tad tas netiek saskaņots...

L. Štrause.

Jā un tas ir arī kontekstā, kā kolēģis minēja... no šī budžeta skatu punkta... ka ir nolemts, ka tieši šos līdzekļus var izmantot šo te izdevumu starpības segšanai... iekasētos no subsidētās elektroenerģijas nodokļa...

S. Bērtaitis.

Es vēlētos nedaudz precizēt godājamā tiesneša jautājumu... Akciju sabiedrība “Latvenergo” pildīja publiskā tirgotāja pienākumus līdz 2014. gada 1. aprīlim un savukārt no 1. aprīļa publiskā tirgotāja pienākumus pilda akciju sabiedrība “Enerģijas publiskais tirgotājs”, kas ir “Latvenergo” meitas kompānija. Līdz ar to tīri formāli... es vienkārši precizēju... Publiskais tirgotājs ir tas nosacīti starpnieks, kurš saskaņā ar likuma izveidoto sistēmu tad ir tas, kurš... ja šī nauda neiet caur publisko tirgotāju, tad obligātā iepirkuma komponenti nevar ietekmēt. Var, protams, likumdevējs izveidot alternatīvus atbalsta mehānismus, kas vispār nav saistīti ar obligātā iepirkuma komponentēm, teiksim, dāvanu kartes mazturīgām ģimenēm, atlaides vai kaut ko citu tamlīdzīgu...

G. Kušņš.

Bet tas iepriekš bija saistīts ar šo “Latvenergo” izsludināto programmu par tām pirmām 1200 kilovatstundām... Ja tas ir tāds mehānisms, tad tas nevar tikt realizēts, jūsuprāt, bez Eiropas Komisijas saskaņojuma, ja?

S. Bērtaitis.

Tiktāl, ciktāl mēs runājam par budžeta dotāciju caur publisko tirgotāju, tāds instruments nav iespējams... Bet ir iespējams, savukārt, citi alternatīvie risinājumi, kas nav saistīti ar šo publiskā tirgotāja...

L. Štrause.

Uz šobrīdi to citu alternatīvo piedāvājumu vai risinājumu. Ir tikai viens un to uzskatāmi var redzēt Saeimas pārstāvja iesniegtajā izdales materiālā. Šī te zaļā līnija ir tā iecerētā, kur paliks obligātā iepirkuma komponente un sarkanā savukārt ir tā plānotā... un tad šī te starpība šobrīd tā kā ir iekasēta, bet nav samaksāta publiskajam tirgotājam... jā...

G. Kusiņš.

Jā, vēl viens jautājums Bērtaiša kungam. Jūs iepriekšējā tiesas sēdē teicāt, ka šie pieteikuma iesniedzēji, jūsu pārstāvamie, varēja paļauties uz samērīgu peļņas daļu. Varēja paļauties uz samērīgu peļņas daļu. Sakiet, lūdzu, no kura Satversmes panta tad izriet šī tiesība paļauties uz saprātīgu peļņas daļu? Jautājums numur viens.

Jautājums numur divi. Cik lielai šai saprātīgās peļņas daļai būtu jābūt, lai nebūtu pārkāpumu un jautājums numur trīs... sakiet, lūdzu, vai šai saprātīgai peļņas daļai, jūsuprāt, ir jābūt visu uzņēmuma pastāvēšanas laiku, vai tikai kaut kādu vienu konkrētu gadu, piemēram, par to gadu, par kuru jūs iesniedzāt un kurā gadā ir zaudējumi.

S. Bērtaitis.

Jā, godātā tiesa. Saprātu. Jautājums ir komplicēts. Mēģināšu uz viņu atbildēt.

Mūsu arguments balstās apsvērumā, ka likumdevējs ir izveidojis atbalsta sistēmu. Šī atbalsta sistēmas piešķiršana nenotiek automātiskā veidā tādā nozīmē, ka pēkšņi no konkrēta datuma katram pienākas šis atbalsts. Pēkšņi no konkrēta datuma katram pienākas šis atbalsts. Viņi individuālā kārtībā tiek izvērtēts katrs komersants, viņš vēršas Ekonomikas ministrijā, kur izvērtē atbilstību atbalsta saņemšanas kritērijiem un ar individuālu administratīvo aktu izdod šo lēmumu.

Es vēlāk droši vien arī debašu daļā paskaidrošu, kāda tam ir nozīme uz konkrēto lietu, bet tad pieņemot un piesakoties šāda atbalsta saņemšanai ir skaidrs, ka komersanti modelē to ienākumu līmeni, viņi saprot, kādu staciju viņi grib būvēt, kāda veida, kādas kapacitātes viņi var izrēķināt un veidot biznesa plānu pēc tām cenu noteikšanas formulām, kas ir iekļautas Ministru kabineta noteikumos Nr. 221 un 263 attiecīgi. Tas ir biznesa plāna pamats, kas komersantam pamudina... nosacīti... pieņemt šo lēmumu vērsties un uzsākt šo biznesa projektu, komercdarbības projektu vai neuzsākt. Skaidrs ir, ka atkarībā no komersanta dažādiem apstākļiem viņam var būt kaut kādas ekonomiskas priekšrocības, kādēļ viņš var samazināt, pieņemsim, izdevumus... varbūt komersants, kuram jau ir cūku ferma, kuram ir līdz ar to kaut kādi bioloģiskie atkritumi, kurus viņš var izmantot koģenerācijas vajadzībām

enerģijas ražošanai, līdz ar to viņam ir nosacīta ekonomiska priekšrocība salīdzinot ar tādu komersantu, kurš sāk no nulles to visu.

Līdz ar to šis peļņas apmērs var būt atšķirīgs. Mūsu arguments, kādēļ mēs ejam šeit un uzstājam uz to, ka komersantam ir vismaz tiesības paļauties, ka viņam būs šis samērīgas peļņas apmērs nodrošināts. Zem šīs samērīgās peļņas daļas, protams, ir arī investīciju atgūšanas aspekti, proti, respektīvi... lai viņš izveidotu šo koģenerācijas staciju, viņam ir nepieciešams zināmas naudas daudzums, ko viņš iegulda, lai izveidotu šo staciju. Līdz ar to skaidrs, ka, tā kā viņš darbojas peļņas gūšanas nolūkā, viņš ne tikai ieguldīto naudas summu vēlas atgūt, bet arī peļņu. Un, ņemot vērā starptautisko praksi, mēs uzskatām, ka tiesiskā palāvība arī balstās uz šo samērīgo peļņas daļu. Ja likumdevējs kaut kādu iemeslu dēļ uzskata, ka veidojas nesamērīga peļņa... Raksturošu ar piemēru... Čehijā 2009. gadā izveidojās arī situācija, uz ko atsaucās arī Ekonomikas ministrija, proti, bija runa par to, ka viena grupa no atjaunojamās enerģijas ražotājiem, kuri izmantoja saules tehnoloģiju, pēkšņi saskārās ar ļoti straujām tehnoloģijas attīstībām un izmaksu samazināšanos. Rezultātā saules enerģijas ražotājiem būtiski samazinājās izmaksas, lai viņi izveidotu šo staciju. Likumdevēja konstatēja, ka šai grupai ražotāju veidojas ļoti liela peļņas daļa un izejot no tā apsvēruma nolēma, ka tomēr vērsīs kaut kādus samazinošus pasākumus, lai samazinātu šo peļņas daļu. Līdz ar to tas bija tas, kas notika šajā valstī.

Mēs uzskatām, ka Latvijā ir cita situācija, jo nav Latvijas gadījumā nevienam no ražotājiem nav bijis pēkšņs straujš izdevumu samazinājums. Ir bijuši visi tie paši izdevumi un tā pati saules enerģija Latvijā sastāda tikai ļoti, ļoti niecīgu daļu un tas noteikti nav bijis iemesls, lai likumdevējs šādu soli veiktu.

Par to, kas ir peļņa un kā to nosaka... Principā peļņas daļu droši vien, ka ekonomisti varētu raksturot precīzāk, bet rēķina kopējo atdeves... investīciju atdeves līmeni gan ņemot vērā to investīciju, kas ir ieguldīta, gan kopējo atdevi, kas no šī projekta nāk visā laika posmā, kurā tiek aplūkots. Pieņemsim, SIA "Ekodoma", kas tika izmantota likumdošanas iniciatīvas pamatā, arī, pieņemsim, Latvijas atjaunojamās enerģijas federācija pasūtīja pētījumu, viņi visi ņem nosacīti šo visa biznesa ciklu, kurā ražotājs sākot no brīža, kad viņš izveido staciju līdz brīdim, kad stacija principā beidz savu lietderīgās eksistēšanas laiku, ņem visu šo ciklu, rēķina, cik ir kopējās izmaksas šī projekta uzturēšanā, cik ir plānotie atgūšanas... un tad nosaka šo te atdeves likmi.

Lietā ir... mēs esam arī konstitucionālajās sūdzībās atsaukušies, kas mūsu skatījumā ir samērīga peļņa. Piemēram, SIA "Ekodoma" savā pētījumā norādīja, ka samērīga peļņa bija, ja nemaldos 9 procenti JIER (?), jeb tā saucamais iekšējais peļņas norma. Manā priekšā ir arī Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2013. gada 17. oktobra vēstule, kur arī

komisija norāda par rentabilitātes rādītāju, kādus viņi ņem vērā, nosakot dažādus regulētos maksājumus enerģijas ražotājiem. Viņi, piemēram, norāda, ka “Latvenergo” TEC-1 lēmumā ir iekšējā peļņas norma ņemta vērā 9 procenti, TEC-2 kopkapitāla rentabilitāte rēķināta 7,5 procenti... “Rīgas siltums” iekšējā peļņas norma ir ņemta 9 procenti. 9 līdz 12 procenti mūsu skatījumā ir vidējais peļņas līmenis, kas raksturo samērīgu peļņu šajā nozarē, uz ko komersantiem vismaz ir tiesības šajā situācijā saņemt.

Te es varu piebilst, ka vairākas dalībvalstis ir vērsušās Eiropas Komisijā, lai saskaņotu savas atbalsta shēmas un cita starpā Komisija ir akceptējusi iekšējās peļņas rādītājus pat līdz 15 procentiem, kas ir bijuši Komisijas ieskatā tādi, kas veido samērīgu peļņas daļu.

Līdz ar to tas ir mans paskaidrojums uz jūsu jautājums. Ja ir kaut kas precizējams, es būšu gatavs atbildēt.

G. Kusiņš.

Man tikai pēdējais... Vai es pareizi sapratu, ka tā saprātīgā peļņa attiecas uz visu ciklu, kā jau jūs teicāt...

S. Bērtaitis.

Jā, tieši tā.

G. Kusiņš.

... visu ciklu, un tas nozīmē, ka kāda viena gada negatīvi rādītāji nav uzreiz sakāmi, ka nav saprātīga peļņas daļa.

S. Bērtaitis.

Godātā tiesa! Tieši tā. Piemēram, ja ir uzstādīta elektrostacija, kas ražo elektroenerģiju, izmantojot vēju. Viņiem tā īpatnība, pieņemsim, ir tā, ka tās lielākā investīciju daļa ir jāiegulda tieši tajā brīdī, kad viņi izveido elektrostaciju. Pēc tam ekspluatācijas izmaksas ir ļoti, ļoti minimālas. Tur ir viens, divi operatori... nav jāsagādā nekādas izejvielas.... līdz ar to, piemēram... pieņemsim, ja komersants ir izveidojis staciju 2013. gadā, viņam ir viena liela izdevumu pozīcija un 2014., 2015. gadā viņam ir ļoti minimāls izdevumu pozīcijas, bet, pieņemsim, ienākuma daļa viņam ir būtiski lielāka vismaz par tām izmaksām, kas ir kārtējā gadā. Savukārt, ja mēs skatāmies pret kopējām investīcijām, tad tas atsevišķos gadījumos var pat radīt problēmas nosegt to kredītu bankai, kas ir ņemts sākotnēji. Līdz ar to mēs nevaram runāt par vienu kalendāro gadu, mums ir jāskatās tas projekts kopumā un tas arī ir tas kritērijs, pēc kā mēs vadāmies. Šīs reformas ietvaros, kas ir

bijusi problēma...? Ekonomikas ministrija ir pateikusi vispārēji, ka ir pārsubsidēta nozare, nav pateikts tad konkrēts peļņas rādītājs, ko viņa atzītu kā korektu un līdz kuram viņa ir gatavi iet šī atbalsta samazināšanā. Tā ir bijusi problēma. Es nesaprotu, cik tālu viņiem ņems nost.... noņem vēl un vēl un vēl... un nekur nav jau noteikts šis likumdevēja apsvērums, ka mēs uzskatām, ka saprātīgs un samērīgs peļņas līmenis būtu tik un tik procenti. Visi, kas ir virs šī līmeņa, ir bez pienācīgas paļāvības... mēs pret viņiem vērsīsimies... bet tas no likumdevēja puses nav un arī SEN likums nav diferencēts atkarībā no šā apstākļa...

G. Kusiņš.

Tad mēs nonākam pie tā jautājuma, ko es patiesībā gribēju uzdot... Sakiet, lūdzu, jūsu pārstāvamajiem cik ir bijis peļņas procents konkrētajos gados?

S. Bērtaitis.

Peļņas līmenis pēc tiem...

G. Kusiņš.

Jūsu pārstāvamajās sabiedrībās...

S. Bērtaitis.

Vairākas no manis pārstāvamajām sabiedrībām bija iekļautas izpētē, ko veica starptautiskā auditoru kompānija KPMG, kura tieši modelēja un analizēja... ņēma vērā, kas ir tās izmaksas, kas šīm kompānijām ir bijušas, cik viņas saņem atlīdzinājumu un kopējā peļņas norma bija līdz 12 procentiem...

G. Kusiņš.

Tas bija pilnīgi visiem, ja?

S. Bērtaitis.

Pētījums balstījās uz četru kompāniju analīzi, ko bija izvēlējusies KPMG pēc noteiktiem atlases kritērijiem, kāpēc tieši šīs kompānijas paņemtas, lai veidotu vispārējo priekšstatu par nozares uzņēmējdarbību.

G. Kusiņš.

Tātad līdz šīm viņiem bija 12 procenti?

S. Bērtaitis.

Līdz 12 procentiem. Nu, godājamā tiesa... man tagad nav tas pētījums līdzī, baidos sameloties, bet respektīvi, tas mūsu ieskats ir, ka mēs neesam pārsnieguši šo saprātīgās peļņas līmeni... samērīgās peļņas līmeni, ko mēs redzam no 9 līdz 12 procentiem... Tas būtu tāds adekvāts un arī SIA “Ekodoma” ir pateikusi, ka 9 procenti šī ir tas, kas viņu skatījumā ir pietiekami adekvāta peļņas daļa šajā nozarē. Jo peļņas daļa ir atkarīga no biznesa nozares, ir biznesa nozares, kur peļņas daļa ir normāli zemāka, ja riski ir mazāki un ir, kur ir lielāki.

A. Laviņš.

Man tikai precizējošs... šie te 9 un 12 procenti, ko jūs minējāt, tas ir līdz subsidētās elektroenerģijas nodokļa ieviešanas laikam, vai jūs esat jau paskaitījuši... principā modelējuši to situāciju, kā būtu, ja būtu, ka nebūtu šis nodoklis un viss šis, kā jūs teicāt, biznesa cikls līdz šīs investīcijas... respektīvi, tās ir lielas iekārtas, kas beigu beigās savu nolietojumu sasniedz vienā brīdī. Tā atbilde par tiem 9 un 12 procentiem... bija līdz nodokļa ieviešanai vai jau viss biznesa cikls...?

S. Bērtaitis.

Tas ir līdz nodokļa ieviešanas brīdim. Gan KPMG starptautiskā auditorkompānija, gan arī tāpat SIA “Ekodoma” ir norādījusi... godājamā tiesa, ja iepazīsieties ar SIA “Ekodomas” pētījumu... tad viņa arī norāda, ka tas ir neņemot vērā jauno nodokli. Arī Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija, kas ir pieņēmusi lēmumus par obligātā iepirkuma tiesību piešķiršanu TEC-1, TEC-2 un “Rīgas siltumam”, kas ir lielākās, viņa ir balstījusies uz šiem rentabilitātes rādītājiem. Tātad, pieņemsim, iekšējās peļņas norma, kas ir bijusi, viņa ir noteikta ar regulatora aktu un tas ir bijis tas, kas regulatora ieskatā ir bijis adekvāts. Un par to nu it kā līdz šim nav bijis strīdi... par šādu te peļņas līmeni...

A. Laviņš.

Paldies.

U. Ķinis.

Ja es tagad tā pareizi varēju saprast, tad pašreizējā periodā par pagājušo gadu jūs neesat noteikuši to, kāds ir tas peļņas līmenis... vai viņš ir samazinājies... kāds ir tas reālais peļņas līmenis pēc nodokļa ieviešanas...

S. Bērtaitis.

Atkārtoti pētījumi šobrīd... tādi nopietni...

U. Ķinis.

Nē, nu labi... es nerunāju par atkārtotiem pētījumiem, es runāju par to, kāda ir tā situācija jūsu pārstāvētajos uzņēmumos.

S. Bērtaitis.

Kopumā peļņas apmērs ir būtiski sarucis, vairākām kompānijām pat ir bijuši zaudējumi. Šeit ir arī kolēģis, Egils Radziņš, kurš raksturoja finanšu rādītājus un par to, kā tas tiešā veidā ir... Es ceru, ka arī laikā, kad tiks uzklautas pieaicinātās personas, Atjaunojamās enerģijas federācija, kura bija šī pētījuma pasūtītāja, viņa vienkārši varēs sniegt izvērstāku skaidrojumu par šiem peļņas līmeņiem un par to, kā šobrīd izskatās no nozares puses, tādā ekonomiskā griezumā.

A. Laviņš.

Vai pārējie pieteikuma iesniedzēju pārstāvji vēlas sniegt atbildi uz tiesneša Kusiņa uzdotajiem jautājumiem?

Vispirms vārds tāpat Radziņa kungam un pēc tam nākamie pārstāvji.

E. Radziņš.

Paldies, godājamā tiesa. Es vēlējos tikai vēlreiz apliecināt to, ko es jau teicu pirmajā tiesas dienā, sniedzot paskaidrojumus, ka manis pārstāvētajiem uzņēmumiem, kuri attiecīgi darbojas tikai nozarē, kas ir saistīta ar enerģijas ražošanu, konkrēti tāpat, "AD Biogāzes stacija" un SIA "Agro Iecava", šīs peļņas vienkārši nav. No šī darbības virziena ir zaudējumi. Jo viņu būtu iespējams gūt tikai attiecīgi tajos uzņēmumos, kuros ir vēl citi darbības virzieni, tāpat attiecīgi tas viss savā starpā kompensējas. Bet ja nodarbojas tikai ar enerģijas ražošanu, nu, tad peļņas nav, jo papildinot kolēģa teikto... redziet, biogāzes ražošana atšķiras no saules enerģijas un no vēja enerģijas, kur tiek patiešām vienā reizē uzstādīta šī te iekārta un tad attiecīgi ir šī te investīcija iekārtas iegādē un tālākais ir tās ekspluatācija, kamēr savukārt biogāzes ražošana... tas nozīmē visu laiku šo izejvielu ražošanu, kukurūzas audzēšanu, tūkstots hektāru uzturēšanu, tie ir lopi, tie ir darbinieki, tā ir tehnika, kas lūzt, kas visu laiku ir jāatjauno un līdz ar to šie izdevumi ir ievērojami lielāki un līdz ar to arī gadījumā, ja tiek piemērots nodoklis tādā apmērā, kādā tas šobrīd ir, tad vienkārši peļņas nav.

A. Laviņš.

Paldies.

Niedras kungs, lūdzu, jums vārds.

R. Niedra.

Man neliels papildinājums attiecībā par to, vai šī peļņas daļa būtu jāērķina par šo visu ciklu, par visu periodu, vai pietiekami skatīties, ka viņa tiek atņemta varbūt īsākā laika posmā, jo es saprotu, ka šis jautājums varētu būt kontekstā ar to, ka SEN ir piemērojams līdz 2017. gadam. Tas ir ierakstīts likumā.

Tomēr ir jāņem vērā papildus normas, kas arī regulē koģenerācijas nozari, tas ir, 2009. gada 10. marta Ministru kabineta noteikumos Nr. 221. 53.¹ pantā un 76. punktā ir paredzēts regulējums, ka tiesības pārdot obligātā iepirkuma ietvaros elektroenerģiju, tas ir, ar šo valsts atbalsta palīdzību, ir uzņēmumiem desmit gadus no ekspluatācijā nodošanas dienas, respektīvi, ja šī koģenerācijas stacija nodota ekspluatācijā senāk kā par 2007. gada 1. jūliju, tad šīs tiesības nav ilgāk kā par 2017. gada 1. jūliju. Respektīvi, 2017. gada 1. jūlijā ļoti daudziem koģenerācijas staciju ražotājiem izbeigsies tiesības pārdot elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros. Līdz ar to faktiski mēs pat nevaram īsti runāt par šo visu pilno ciklu, cik būtu iespējama ekspluatācija koģenerācijas stacijai, kamēr viņa tiek nolietota, bet ir jau citās normās paredzēti ierobežojumi, ka obligātā iepirkuma tiesības tiks pārtrauktas jeb atņemtas ar kaut kādu konkrētu laika periodu. Un tas ir jāņem vērā, tāpēc īsti tas, ka šobrīd līdz 2017. gadam ir paredzēts SEN, kas samazina šo peļņas normu, nu... tomēr ir jāņem vērā, ka arī faktiski pēc šī 2017. gada ļoti lielai daļai vispār zudīs tiesības pārdot...

A. Laviņš.

Paldies. Skaidra atbilde.

Vispirms vārds atbildei ir advokātam Zemes kungam un tad ir Gunāra Kusiņa vēl papildu jautājums.

Lūdzu!

K. Zeme.

Vienīgais, ko es vēlējos... kā iepriekš paskaidrojamos, tad vērsu tiesas uzmanību uz to, ka es pārstāvu divas sabiedrības — “BiO FUTURE” un “GAS STREAM”... viņas elektroenerģiju ražo biogāzes stacijās, tāpat lauku apvidū, kur nav iespējams nodrošināt... teiksim tā... pārdot siltumu kādam siltuma noņēmējam vasaras periodā un tāpat mums 2014. gadā ir sanācis tā, ka SIA “BIO FUTURE” ir cietusi 74 tūkstošus eiro zaudējumus un SIA

“GAS STREAM” ir cietusi 50 tūkstošus eiro zaudējumus. “BIO FUTURE” nodoklī ir samaksājusi 123 tūkstošus eiro subsidētās elektroenerģijas nodoklī un SIA “GAS STREAM” ir 125 tūkstošus. Tātad faktiski, ņemot vērā, kā mums arī ir pieteikumā norādīts, tātad līdz šim mēs nebijām spējuši strādāt ar peļņu un šajā gadā, kad mums tā kā vajadzēja strādāt ar peļņu, mums tas neizdevās, jo ir ieviests šis te nodoklis un pēc mūsu aprēķiniem, kas ir pievienots arī pieteikumam, mums sanāk tā, ka labākajā gadījumā, kas mums izdosies, ja mēs nebankrotēsim, ir atdot bankai aizdevumu, bet ir skaidrs tas, ka tos ieguldījumus, kurus ir veikuši dalībnieki pamatkapitālā, tas ir, katrā sabiedrībā 1 miljonu eiro, faktiski neizdosies atgūt. Un tas ir mūsaprāt tas ierobežojošais... jeb, pareizāk sakot, īpašumtiesību aizskarošais moments. Mums ar šo te nodokli, pat neraugoties uz to, ka viņš ir tikai trīs gadus, vienkārši nebūs iespējams atgūt savus ieguldījumus.

A. Laviņš.

Paldies.

Lūdzu, tiesnesis Gunārs Kušņš.

G. Kušņš.

Jā... Un tad papildu jautājums droši vien visiem pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem, kas pārstāv saistībā ar biogāzi. Sakiet, lūdzu, cik es saprotu, ražošana ir atkarīga arī no izejvielu cenām, par kādu jūs iepērkat. Sakiet, lūdzu, vai izejvielu cenām samazināšana nebūtu tad uzņēmēja risks izvērtēt...? Vai neveidojas tāda situācija, ka, neatkarīgi no izejvielu cenām, valsts obligātā iepirkuma ietvaros iepērk un tad nav nekādas intereses samazināt un efektīvizēt ražošanu. Jūs varat pirkt ļoti dārgas izejvielas un pārdot par dubulto tarifu. Un prasīt, kāpēc jūs nepelnāt.

K. Zeme.

Ja ir, teiksim... Mūsu gadījumu vērtējot... tad es varu paskaidrot. Mums tarifs tika samazināts 2009. gadā, kad sākotnēji tika saņemtas atļaujas un viņas burtiski, ja nemaldos, pēc trijiem, četriem mēnešiem tas tarifs jau tika izgrozīts, kad jau tika uzsākta šī te biogāzes stacijas ražošana... es atvainojos, būvniecība... un saprotot to, ka ar esošajām tehnoloģijām nav iespējams atgūt investīcijas, tātad uzņēmuma holdings pieņēma lēmumu paši nodrošināt savas stacijas ar izejvielām. Mūsu gadījumā... mums 50 procenti no biogāzu staciju izejvielām ir kūtsmēsli, ko mēs nodrošinām paši un vairāk nekā 70 procentus no zaļās masas ir kukurūza, ko arī nodrošinām paši. Tātad mums faktiski izejvielu izmaksas ir vairāk vai mazāk nofiksētas un nepakļaujas tirgus tendencēm, kas notiek biržā, piemēram, ar kukurūzas cenu. Un ar visu

to mums neizdodas nekādi panākt, lai būtu iespējams gūt tik daudz ienākumus, lai kaut vai varētu strādāt ar nelielu peļņu.

A. Laviņš.

Paldies.

S. Bērtaitis.

Es gribētu papildināt atbildi uz godātā tiesneša jautājumu. Par izdevumiem... Un es tagad arī atminos, ka es arī ziemā Ziemeles kundzei neatbildēju līdz galam par šīm izmaksām.

Izmaksu optimizācija nav svarīga tajos gadījumos, ja iepirkuma tarifs tiek regulēts. Nu, pieņemsim, regulators saskaita matemātiski izdevumu summas, pieliek samērīgu peļņas daļu un tad komersants nav stimulēts ekonomiski samazināt izdevumus, jo viņiem tāpatās ieliks viņu tarifā. Šeit ir atšķirība ar to, ka šīs formulas, pēc kurām aprēķina elektroenerģijas iepirkuma cenu, nav saistītas ar izdevumu līmeni. Protams, var būt komersanti, kas ir saimnieciskāki, kas var un māk labāk nokārtot savu komercdarbību tā, lai viņiem rastos mazākas izmaksas, tāpat var būt situācijas, ka, piemēram, kā jau es minēju iepriekš, ka ir dabīgi izveidojušās ekonomiskas priekšrocības tādiem komersantiem, kuriem jau ir kaut kādi citi... sinerģija veidojas ar citiem komercdarbības virzieniem.

Tomēr šajā gadījumā tas modelis, kāds viņš ir attiecināts uz komersantiem, pats pēc savas konstrukcijas neietekmē šo izmaksu līmeni nekādā veidā un neatslābina tos komersanta impulsus, kas viņus mudina ekonomēt. Nu, piemēram, ja komersants saņem... saražo noteiktu daudzumu elektroenerģiju un saņem fiksētu maksu no publiskā tirgotāja, pieņemsim, ka viņš saņem katru gadu vienu un to pašu, ir skaidrs, ka viņš vēlēties samazināt savas izmaksas, lētāk dabūt izejvielas, kas viņam ir nepieciešams, lai viņš varētu dabūt savu peļņas daļu. Tas ir loģiski un tas ir vispārējs ekonomisks stimulē komersantiem samazināt savu izdevumu daļu, lai palielinātu proporcionāli šo peļņas daļu. Un arī konkrētajā gadījumā šis stimulē ir saglabājies. Nav nekādā veidā viņš atslābināts, jo tarifu, kā es minēju, nenosaka regulators, kurš matemātiski sasummē šīs izmaksas kopā. Nebūt nē. Izmaksas netiek ņemtas vērā iepirkuma cenas noteikšanā, līdz ar to komersanti jebkurā gadījumā ir ieinteresēti samazināt savu izmaksu daļu.

A. Laviņš.

Lūdzu! Vaita kungs!

J. Vaitis.

Atbildot uz Kusiņa kunga jautājumu varu teikt, ka attiecībā uz maniem pieteicējiem... izmaksas tad, kad viņi uzsāka savu darbību, nesastādīja neko. Šobrīd izmaksas sastāda... tātad ir papildus dabas resursu nodoklis, bet to nevar ietekmēt uzņēmēji, tātad šā nodokļa apmēru. Līdz ar to tātad attiecībā uz resursu iepirkumu mēs neko nevaram ietaupīt. Attiecībā uz resursu pieejamību mēs arī neko nevaram ietekmēt — cik lietus nolīst, tik nolīst, gadās arī, ka nenolīst. Mēs nevaram iegūt vairāk resursu... varētu ražot vairāk, ja būtu vairāk ūdens, bet vairāk nelīst no debesīm.

Vienīgais, par ko mēs varētu runāt, ir par to, ka nu jūs varētu kaut ko uzlabot tehnoloģijā. Bet ja mēs tās tehnoloģijas jau esam uzlabojuši, mēs šobrīd tur arī vairs neko nevaram ietaupīt. Ir labākais, kas ir. Automātiskās regulēšanas iekārtas, labākās pieejamās turbīnas. Un tur nav, ko komersantam šobrīd ietaupīt, jo tās izmaksas, lai uzsāktu šo darbību, ir pašā sākumā. Pašā sākumā ir jāiegulda, lai uzliktu šīs turbīnas un pēc tam tātad šī atmaksāšanās... Jautājums par resursiem... Kādreiz nemaksāja neko, tagad ir dārgāk.

G. Kusiņš.

Paldies. Mans jautājums bija par biogāzes stacijām... Es saprotu jūsu pozīciju, uz jums tas pilnīgi neattiecas. Tur ir pilnīgi savādāka situācija. Paldies.

E. Radziņš.

Godājamā tiesa! Par biogāzes stacijām. Tātad arī manis pārstāvētie paši nodarbojas ar šo izejvielu ražošanu. Un ko nozīmē — optimizēt izejvielu izmaksas. Tas nozīmē meklēt ražotāju piegādātāju kaut kur blakus, bet tad uzreiz ir jāreķinās ar sekojošo, ka tur uzreiz pieaug transporta izmaksas. Un līdz ko tu neražo šīs izejvielas uz vietas, bet meklē viņu iegādi attālāk, līdz ar to tev ir piegādes izmaksas, kas atkal apēd to iespējamo ekonomiju, ko varbūt dotu tas, ka šo izejvielu ražotājs tiek atrasts kaut kur kaimiņos.

Bet, ja mēs skatāmies tīri uz šiem gada pārskatiem, kas arī tika iesniegti tiesai, tad mēs redzam, ka būtībā saimnieciskā darbība praktiski visos rādītājos ir bijusi analoga 12013. un 2014. gadā samērā ar gandrīz vienādiem rādītājiem un vienīgais kas ir nācis klāt, ir nācis klāt šis nodokļa maksājums, kas attiecīgi ir noēdis iespējamo peļņu, ja tā var teikt un radījis zaudējumus uzņēmumam. Tas norāda uz to, ka nav arī iespējams patiešām tik īsā laika posmā pārorientēties un, savukārt saglabājot ražošanu tādā apjomā, kā tas ir bijis vienā gadā, tad uzreiz pēc nodokļa piemērošanas nākošajā gadā, rodas zaudējumi.

A. Laviņš.

Paldies.

G. Kusiņš.

Jā, man vēl neliels papildu jautājums. Ņemot vērā, ka jūs pārstāvat dažādus pieteikuma iesniedzējus... tie atrodas ļoti dažādās situācijās. Kas ir uzsākuši, kas jau ilgāku laiku strādā un kas vēl... Es gribētu, lai mēs taisītu nevis tādu vispārinājumu, bet tieši individuāli. Tas, kas mums jāvērtē, ir katrs konkrētais jūsu gadījums atsevišķi. Līdz ar to man būtu jautājums visiem pieteikuma iesniedzējiem. Vai jūs varat pateikt tagad jeb kādā no turpmākām tiesas sēdēm... šī nozare jau ilgu laiku ir saņēmusi atbalstu. Tas atbalsts ir bijis dažādos veidos. Sakiet, lūdzu, jūsu pārstāvamie uzņēmumi... vai... un ja jā, tad cik lielā apmērā ir saņēmuši atbalstu citādā veidā, respektīvi, Eiropas Savienības līdzfinansējums, Lauku atbalsta fonda līdzfinansējums. Vai nesanāk tagad tāda konstrukcija, ka privātpersona pretendē uz peļņas daļu, kas patiesībā veidojas no tās naudas, ko Eiropas Savienības institūcijas piešķir, lai šeit varētu pelnīt 9 vai 12 procentus. Vai neveidojas tāda konstrukcija? Un mans jautājums tad būtu: konkrēti par katru no pieteikuma iesniedzējiem... vai ir saņemts atbalsts citādā veidā un ja jā, tad cik liels. Varbūt 10 procenti, varbūt 20, 30... Paldies.

A. Laviņš.

Jā. Ja esat gatavi sniegt atbildi uz šo jautājumu, lūdzu, ir iespēja tagad sniegt. Mums būs vēl nākamā tiesas sēde visticamāk, un tad varēsiet sniegt arī informāciju nākamajā tiesas sēdē, bet pēc kārtas.

E. Radziņš.

Es, godājamā tiesa, tad nākamajā sniegšu precīzāku informāciju, lai būtu precīzi...

A. Laviņš.

Par tām komercsabiedrībām, kuras jūs pārstāvat.... jā...

Bērtaiša kungs, jūs?

S. Bērtaitis.

Jā, godājamā tiesa, es pārstāvu kopumā 31 komersantu. Vispārēji tas ir tiesa, ka atsevišķi Eiropas Savienības fondi pieļāva iespēju, ka tiek līdzfinansētas izmaksas, kas ir saistītas ar koģenerācijas staciju atsevišķu ražošanai nepieciešamo infrastruktūru izbūvi. Tas ir tiesa. Šie fondi ir bijuši atšķirīgi gan no dažādām iestādēm organizēti, gan dažādos laika

posmos ar dažādu intensitāti. Konkrēti, lai es pateiktu... teiksim, ja man ir 31 pārstāvētais... es šobrīd uz šādu jautājumu atbildēt nevaru.

Piemēram, varu vērst tiesas uzmanību, ka Saeimas atbildes rakstā Saeima ir norādījusi arī attiecībā uz daļu no komersantiem, kurus pārstāvu, pieņemsim, SIA "Zemgaļi JR", SIA "Zemgales enerģijas parks" ir saņēmuši šādu finansējumu, kas ir bijis vēl papildus obligātā iepirkuma tiesībām. Bet kopumā par visiem komersantiem es nevaru pateikt.

Noteikti zinu, ka vēja elektrostacijas nav saņēmušas nekādu šāda veida atbalstu un tas nav uz viņiem attiecināms. Turklāt es arī šobrīd nevaru pateikt kopējo ietekmes apjomu, cik tas ir procentuāli nozīmīgs šāds investīciju atbalsts, cik viņš ir bijis nozīmīgs pret kopumā.

Katrā ziņā droši vien Atjaunojamās enerģijas pārstāvis varēs pastāstīt detalizētāk, bet tajā pētījumā, ko bija veikusi starptautiskā auditorkompānija KMPG, cita starpā bija iekļautas arī tādas kompānijas, kuras bija saņēmušas investīciju atbalstu. Līdz ar to šis investīciju atbalsts atspoguļojās auditoru veiktajos secinājumos par šo te nozari.

G. Kusiņš.

Bet tad kādā no turpmākajām sēdēm jūs varētu sniegt tādu... Jo mums ir... ja mēs vērtējam, tad mums ir jāvērtē katra situācija individuāli. Jūs pārstāvat ļoti daudzus...

S. Bērtaitis.

Jā. Es varētu...

G. Kusiņš.

... un mums ir jānoskaidro katra individuāla situācija nevis tā, kā saka, saliekot visu kopā.

S. Bērtaitis.

Jā, saprotams. Piemēram, virkne kompāniju, kurām ir vēja elektrostacijas, viņas nav saņēmušas. To es uzreiz varu pateikt.

G. Kusiņš.

Jā, jā...

A. Laviņš.

Tad tālāk ejot uz priekšu... Vai varat sniegt informāciju šajā tiesas sēdē? Ja varat, tad sniedziet.

J. Haka.

Mēs ar kolēģi pārstāvam aptuveni 25 uzņēmumus, par kuriem es zinu, ka daži ir saņēmuši līdzfinansējumu, daži nav. Bet to varētu sniegt kādā no nākamajām sēdēm. Es šaubos, ka tā būtu šī piektdiena... Bet jā... mēs varam sagatavot šo informāciju par katru uzņēmumu atsevišķi.

A. Laviņš.

Štrauses kundze, jūs?

L. Štrause.

Jā, es varu atbildēt. Tātad es pārstāvu trīs ražotājus: “Graanul Pellets Energy”, “Inčukalns Energy” un SIA “Graanul Invest”. Neviens nav saņēmis Eiropas Savienības līdzfinansējumu jeb jebkādu citu atbalstu koģenerācijas staciju būvniecībai vai iekārtām.

A. Laviņš.

Tātad jūs varat sniegt atbildi, ka nav bijis.

Zemes kungs, lūdzu, jūsu pārstāvamie?

K. Zeme.

Manis pārstāvamās sabiedrības ir saņēmušas Eiropas Savienības atbalstu. Es varu nosaukt, cik konkrēti katra un arī varu norādīt, ka mūsu aprēķinos mēs neesam ņēmuši vērā šo te atbalstu kā naudas līdzekļus, kurus mēs vēlētos atgūt. Tātad aprēķinā mēs esam ņēmuši vērā tikai tos naudas līdzekļus, kurus mēs esam aizņēmušies bankā un kurus ir ieguldījuši dalībnieki pamatkapitālā. Tātad mēs neceram saņemt tik daudz naudas līdzekļus, lai atpelnītu visu kopējo šo te staciju izbūves izmaksas. Mēs vēlamies atgūt tikai kredītus un to, ko mēs esam paši ieguldījuši.

Ja vajag, es varu nosaukt arī precīzus ciparus, bet ja nē, tad es varu vērst tiesas uzmanību, ka tas ir norādīts mūsu pieteikuma 3. lapaspusē 5. punktā un tātad attiecīgais aprēķins par to, cik mēs vēlējāties atgūt un cik mēs atgūsim, ir norādīts 10. lapā 19. punktā.

A. Laviņš.

Paldies. Jūs norādījāt avotu, kur tas ir minēts. Līdz ar to atbilde pēc būtības ir sniegta.

Logina kungs, jūsu pārstāvamie.

M. Logins.

Godātā tiesa! Atbilstoši manā rīcībā šobrīd esošajai informācijai neviens no 20 vēja elektroenerģijas ražotājiem, kurus es pārstāvu, nav saņēmis šādu atbalstu, vai kādu līdzfinansējumu no Eiropas Padomes fondu līdzekļiem. Taču droši vien vēl līdz nākamajai tiesas sēdei es attiecīgi par to pārliecināšos un sniegšu precizējošu informāciju.

A. Laviņš.

Paldies.

Vaita kungs, jūs?

J. Vaitis.

Es nebūšu gatavs atbildēt šajā tiesas sēdē.

A. Laviņš.

Paldies.

Kolēģi, tā kā būtu izsmelti jautājumi, ja? Vēl būs? Tiesnesis Ķinis. Lūdzu!

U. Ķinis.

Man ir jautājums tāds. Mums ir viena divas kompānijas — “Green Graanul Invest” un “Residence Energy”, kuri pārstāvji pārstāv šīs kompānijas?... Jūs, ja? Nu, jums tā situācija ir drusku savādāka, jo jūs neesat pašražotāji, bet investori. Tieši kādā veidā jums izpaužas šis aizskārums?

R. Niedra.

Par “Residence Energy” bija situācija mazliet atšķirīga, jo “Residence Energy” nav ražotājs, “Residence Energy” iegādājās sabiedrību, kurai pieder koģenerācijas stacija. Attiecīgi viņa izlietotā nauda... faktiski ir jautājums par to, ko atgūs vai neatgūs “Residence Energy”. Vai “Residence Energy” spēs atgūt tos līdzekļus, ko viņi ir iztērējuši par šādas koģenerācijas stacijas... precīzāk... kapitāldaļu iegādi ražojoša uzņēmuma vai nespēs. Faktiski tā drīzāk ir tāda tehniska atšķirība. Bet jautājums ir par to, par paļaušanos un par šo īpašumtiesību aizskārumu, ka komersants, paļaujoties uz spēkā esošo regulējumu, uz normām, kas regulē elektroenerģijas cenu aprēķina formulas, uz Ekonomikas ministrijas izdoto lēmumu, kas piešķir tiesības pārdot elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros, ir paļāvies un attiecīgi arī veidojis biznesa plānu, jo viņam ir izdevīgi pirkt šādu sabiedrību ražojošu staciju

vai nav izdevīgi. Un faktiski šajā gadījumā tie līdzekļi tiek būtiski samazināti “Residence Energy”.

U. Ķinis.

Jā, bet jūs... es atvainojos, ka es jūs pārtraukšu, bet jūs neesat SEN maksātāji. Kādā veidā jūs aizskar šis nodoklis? Tāpēc mēs gribam noskaidrot to. Jo, cik es saprotu, tad maksā ražotāji. Bet jūs neesat SEN maksātāji.

R. Niedra.

Aizskartas tiek īpašumtiesības, jo, ja šis ražojošais uzņēmums, kurā ir koģenerācijas stacija, pelna, viņš spēj izmaksāt attiecīgi naudas līdzekļus “Residence Energy”, un, ja “Residence Energy” šos naudas līdzekļus nesaņem pietiekamā apmērā, lai vispār atmaksātos šis projekts, vai saņem mazākā apmērā, kā bija plānojis, tad šī ekonomiskā vērtība samazinās un tas arī ir īpašumtiesību aizskārums. Konkrēti par šo vienu gadījumu “Residence Energy”.

A. Laviņš.

Labi. Tāda bija atbilde attiecībā uz jautājumu par 105. pantā garantēto tiesību aizskārumu.

Kolēģi... Labi, paldies.

Tiktāl būtu tiesnešu jautājumi pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem. Kolēģi, ir iespējas uzdot jautājumus Saeimas pārstāvim. Kurš pirmais piesakās? Lūdzu, tiesnesis Kusiņa kungs.

G. Kusiņš.

Sāksu ar to pašu jautājumu, kas iepriekš jau pirms pusdienām izskanēja. Sakiet, lūdzu, tad kāds ir ierobežojuma leģitīmais mērķis? Vai patiešām ierobežojumu leģitīmais mērķis ir kaut kādu mazturīgo personu aizsardzība vai vēl kaut kas? Kas ir nepieciešams, lai, izejot samērīguma testu līdz galam, varētu nokonstatēt, vai tie līdzekļi ir piemēroti leģitīmā mērķa sasniegšanai?

K. Piģēns.

Tātad leģitīmais mērķis, kā arī ir norādīts paskaidrojumu mērķī, ir visas sabiedrības labklājības... izpaužas kā obligātā iepirkuma komponentes vērtības saglabāšana šinī 2,69 līmenī, kā arī vēl šī atbalsta sniegšana tieši šīm trūcīgajām mājsaimniecībām. Bet tātad tas leģitīmais mērķis ir, ka šos 2,69 centus maksā visi elektroenerģijas lietotāji. Tas būtu gan rūpnieki, gan visi, kas lieto elektroenerģiju, gan arī mājsaimniecības.

G. Kusiņš.

Bet kā tad jūs varētu izskaidrot to konstrukciju, ko minēja pieteikuma iesniedzēju pārstāvis, ka patiesībā šo līdzekli, respektīvi, ar šo iekasēto naudu to mērķi — atbalsta sniegšana trūcīgajām mājsaimniecībām — ka to nav iespējams sasniegt, jo tā nauda ir tāda iesaldēta un šobrīd “Latvenergo” šo naudu nemaz nevar izmantot, lai kompensētu tos zaudējumus.

K. Piģēns.

Pirmkārt, tāpat šis atbalsta mehānisms tāpat ir iestrādāts 2014. gada un 2015. gada budžetā. Budžeta likumā šo ņemto finansējumu ir ņēmusi vērā tāpat Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija, nosakot savu metodiku, kā arī tāpat ir ņemts vērā 2014. un 2015. gadā nosakot šo lēmumu par obligātā iepirkuma komponenti. Šī vērtība tāpat ir saglabājusies tajā 2,69 apjomā. Šie līdzekļi, piemēram, kas ir speciālajā Valsts kases kontā, tie ir uz Publiskā tirgotāja un faktiski viņi jau no budžeta ir izdalīti. Tāpat no budžeta kopējā katla viņi ir Valsts kases kontā, kas ir atvērts uz enerģijas publisko tirgotāju.

G. Kusiņš.

Vai es pareizi saprotu jūsu atbildi, ka jūs uzskatāt, ka leģitīmais mērķis ir sasniegts, jo tā nauda ir “Latvenergo” kontā un regulators to jau ir ņēmis vērā, nosakot to komponenti, ja? Vai es pareizi sapratu?

K. Piģēns.

Leģitīmais mērķis ir sasniegts, jo saglabāsies šī tāpat 2,69 centu vērtība. Un tāpat arī var sniegt atbalstu šīm trūcīgajām mājsaimniecībām.

G. Kusiņš.

Labi, paldies.

A. Laviņš.

Tiesnesis Ķinis. Lūdzu!

U. Ķinis.

Droši vien mums būtu jāsāk ar to, ka vajadzētu... te daudz diskusijas bija arī, kad mēs uzdevām jautājumus tāpat pieteicējiem... attiecībā par tiesisko paļāvību. Kādi ir jūsu argumenti attiecībā pret šiem... kā kontrargumenti... teiksim, saistībā ar tiesisko paļāvību,

kurus izvirzīja pieteicēju puse, tas ir, konkrēti tiesības uz samērīgu peļņas daļu un uz visiem pārējiem kritērijiem, kas šeit izskanēja.

K. Piģēns.

Tātad šī lieta būtu nošķirama Saeimas ieskatā. Tātad šī tiesiskā paļāvība viņiem ir atbalsta mehānisma ietvaros... tātad nav aizskarta, viņa tātad atbalstu saņem pēc tā atbalsta ilguma, kas viņiem ir saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr. 221 un 262. Viņi, tātad atbalstu var saņemt saskaņā ar tām cenu noteikšanas formulām, kas ir spēkā attiecīgajā tiesiskajā regulējumā. Un attiecīgi tātad tas būtu tas, ko viņi min. Tātad tiesiskā paļāvība savukārt uz Subsidētās elektroenerģijas nodokļa likuma... tā jau ir skatāma saistībā ar nodokļa lietu, tātad jau citu lietu.

U. Ķinis.

Es tā tomēr arī nesapratu, kāpēc jūs uzskatāt, ka tiesības uz samērīgu peļņas daļu ir nošķiramas no šīs apskatāmās lietas, teiksim, un nav vērtējamas saistībā ar Subsidētās elektroenerģijas nodokli. Jo jebkurā gadījumā nodoklis ietekmē personas īpašumu.

K. Piģēns.

Protams. Un tātad šinī nodokļa kontekstā Saeima tātad arī likumdošanas procesā, kā arī ir rakstīts atbildes rakstā un izvērtējumos, ir tātad vērtējusi šīs peļņas, piemēram, Saeimas atbildes rakstā ir iekļāvusi informāciju par biogāzes elektrostaciju... līmeņiem, kas sasniedz 45 procentus un šie aspekti tātad par saprātīgu peļņu ir arī vērtēti šī nodokļa likumdošanas procesā un šie riski tātad, lai tiktu ietekmēta šī samērīgā peļņa, netika konstatēta.

U. Ķinis.

Jā, nu te visu laiku tiek grozīts un diskutēts tas jautājums... patiesībā nodoklis tātad pieņemts ir terminēti līdz 2017. gadam. Nodoklis tiek attiecināts uz konkrētu ražotāju grupu, kuru nevar ne paplašināt, ne samazināt. Samazināt viņu var tikai tad, ja iziet no tirgus. Un tāpēc rodas jautājums, vai nodoklis patiesībā nav instruments subsīdijas samazināšanai.

K. Piģēns.

Nekādā gadījumā. Tātad nodoklis ir daļa no valsts nodokļu politikas, tātad kā tiek gūti līdzekļi valsts budžetā, lai realizētu šos instrumentus sabiedrības labklājības interešu nodrošināšanai.

U. Ķinis.

Nē, nu tas, ka ir labklājības interesēm, tas viss ir pareizi. Bet nu faktiski tās subsīdijas jūs paši norādiat, ka mērķis ir tālām samazināt elektroenerģijas gala lietotāju cenu, cik es saprotu.

K. Piģēns.

Jā.

U. Ķinis.

Tātad... Bet kas šobrīd maksā šo subsidētās elektroenerģijas nodokli? Vai gala lietotājs cenā viņu nemaksā jau pret tiem pārējiem, kuriem netiek piemērots šis aizsardzības mehānisms? Vai tā elektroenerģija nepaliek vēl dārgāka tādā gadījumā ar šo subsidētās elektroenerģijas nodokli?

K. Piģēns.

Tātad... Nē, nepaliek. Jo šīs elektroenerģijas izmaksas... visi elektroenerģijas lietotāji visas tās izmaksas ir ar... visiem elektroenerģijas lietotājiem tālām tiek noturētas ar šo te valsts dotācijas palīdzību tiek noturētas šajā 2,69 līmenī. Un tālām netiek... nu nav tāda situācija, ka elektroenerģijas lietotāja vēl arī maksātu saistībā ar subsidētās elektroenerģijas nodokli.

U. Ķinis.

Jūs... es saprotu, ka viens no šiem nodokļa mērķiem arī ir samazināt to obligātā iepirkuma komponenti, ja es pareizi sapratu.

K. Piģēns.

Samazināt... tas līmenis ir noturēt viņu 2,69 līmenī, kas ir tālām 2013. gada līmenis, lai tālām nepasliktinātu gan mājsaimniecību maksātspēju, gan tautsaimniecības attīstību.

U. Ķinis.

Sakiet, cik procentu no pieteicēju ražotajām elektroenerģijas jaudām ietekmējās šī obligātā iepirkuma komponente? Jo jūs paši esat savos ziņojumos norādījuši, ka vislielāko obligātā iepirkuma komponenti ietekmē tieši "Latvenergo" ražotāji. Faktiski... un lielie elektroenerģijas ražotāji.

K. Piģēns.

Tā tad viņi proporcionāli... atbalsts tā tad lielajiem ražotājiem ir 40 procenti no kopējās naudas masas, kura pēc tam tiek kompensēta publiskajam tirgotājam caur obligātā iepirkuma komponenti.

U. Ķinis.

Tā tad šī daļa, kas ir saistībā ar pieteicējiem, jūs domājat?

K. Piģēns.

Kopumā tā tad... es paskaidrošu... kopumā tā tad ir atbalsts augstas efektivitātes koģenerācijas stacijām un ir atbalsts atjaunojamo energoresursu koģenerācijas stacijām. Lielās stacijas... tās tā tad būtu stacijas virs 4 megavatiem, kuras arī ir minētas mūsu paskaidrojumos. Atbalsts šīm stacijām kopējā naudas masā veido 40 procentus. Tā tad pārējās stacijas zem 4 megavatiem tā tad ir 60 procenti no kopējās tā tad naudas masas, kura jākompensē pārējiem elektroenerģijas lietotājiem.

U. Ķinis.

Tad lielāko daļu OIK veido tieši šīs stacijas zem 4 megavatiem, ja?

K. Piģēns.

Jā.

U. Ķinis.

Labi... Tā... Nu, jūs te minējāt par to... it kā nosaucāt dažus skaitļus saistībā ar to peļņu, bet tomēr es gribu tomēr pajautāt jums, ka nu... kā jūs te dzirdējāt, ka ir jau vairāki pieteicēji, kuriem vispār vairs nav nekādas peļņas un strādā ar zaudējumiem faktiski un tā tad risina... vai jebkādi apsvērumi bija, kas norādītu tieši uz subsidētās elektroenerģijas ražotāju lielo peļņu...?

K. Piģēns.

Tā tad tie bija... atbildes rakstā tie ir minēti... tas tā tad bija nacionālais "Eko domas" pētījums, kā arī tie bija starptautiski pētījumi, kuros tika analizētas gan investīciju izmaksas uz vienu enerģijas vienību atsevišķi par tehnoloģijām, t.i., gan vēja elektrostacijām, gan saules, gan tās tendences pēdējos gados, kas tika novērotas pasaules tirgos, piemēram, ka vēja elektrostacijām šīs tehnoloģiju izmaksas kopš 2008. gada arī bija samazinājušās par aptuveni

40 procentiem. Tātad 2008. gadā par 40 procentiem dārgāk maksāja šīs vēja elektrostacijas, nekā 2012. gadā un tātad šie visi apsvērumi tika vērtēti un tātad tie pētījumi visi ir uzskaitīti atbildes rakstā, kā arī šajos publiskajos dokumentos, kas likumdošanas procesā tika apspriesti un diskutēti. Tātad arī Saeimas komisijas sēdēs.

U. Ķinis.

Sakiet, jūs te esat minējuši faktiski... nu, turpinot šo jautājumu varētu teikt, ka es gribētu noskaidrot, vai ir vērtēti kaut kādi alternatīvie risinājumi būtībā, kas būtu saudzējošāki, teiksim pieteikuma iesniedzējiem... Vai šādus risinājumus likumdevējs ir vērtējis un, ja viņi ir vērtēti, tad kur viņi ir vērtēti un kā viņi ir...

K. Piģēns.

Alternatīvi risinājumi... tātad tas būtu, ka šī nodokļa vietā nebūtu, piemēram, subsidētās elektroenerģijas nodoklis... Tad tie alternatīvie pasākumi, kas tika veikti, lai sakārtotu... tas bija... tātad alternatīvi pasākumi bija reformas ietvaros, kas tika veikti jau kopš 2012., 2013. gada, uzlabojot esošo atbalsta mehānismu, piemēram, ieviešot dažādas kontroles mehānismus, kas arī ir aprakstīti atbildes rakstā, piemēram, nodokļu nomaksas kontrole, tāpat arī atbalsta ilgums un citas lietas. Tomēr šie visi instrumenti nenesa tādu pienesumu, jo šī ietekme vēsturisku lēmumu dēļ bija tik liela uz šo kopējo obligātā iepirkuma komponenti, ka tā jau radīja riskus gan mājsaimniecībām, gan kopā tautsaimniecībai.

U. Ķinis.

Nu... Tad viens no jūsu SEN leģitīmiem mērķiem ir norādīts arī, ka tas ir konkurences veicināšana tātad nozarē. Sakiet, kādā veidā ar likumu ir iespējams sasniegt šo konkurences mērķi, ja patiesībā tirgus dalībnieku skaits nepalielinās un, kā saka, viņš nevar vienkārši palielināties.

K. Piģēns.

Tirgus dalībnieku skaits palielinās vēl ņemot vēsturiski pieņemtos lēmumus, jo Ekonomikas ministrija piešķir šo administratīvo aktu par tiesību pārdot obligātā iepirkuma ietvaros. Un tad atkarībā no stacijām viņām pat ir piecu gadu termiņš, kad viņas šo staciju var uzbūvēt, nodot ekspluatācijā un pēc tam tad viņas var attiecīgi saskaņā ar noteikumiem var darboties līdz pat 20 gadu atbalstam. Piemēram, Ekonomikas ministrija pieņēma lēmumu 2012. gadā, stacija vēl var ienākt 2017. gadā un saņemt vēl atvalstu līdz pat attiecīgi...

U. Ķinis.

Bet jūs neatbildējāt principā uz jautājumu. Tagad pašreizējā periodā Ekonomikas ministrija ir apturējusi jebkādu licenču izsniegšanu. Tātad kādā veidā šie pasākumi var efektīvizēt vai novērst... tikt vērtēti saistītā ar konkurenci...

K. Piģēns.

Saistībā ar konkurenci... subsidētās elektroenerģijas nodokļa tiešā ietekmē šī likme bija tātad diferencēta attiecībā uz ... fosilajiem energoresursiem un uz atjaunojamajiem energoresursiem. Un, tātad ņemot vērā arī šo nodokļa termiņu, kas ir terminēts, tātad tā konkurence bija tādā ietvarā, ka šiem atjaunojamajiem energoresursiem, kas arī ir valstiski un arī Eiropas Savienības līmenī un pat arī pasaules līmenī ir noteikti kā prioritāri un tātad ar šādu nodokļa likme, izvērtējot arī visus riskus, tika tātad... tas ir kā pastarpināti šādas konkurences veicināšanai.

U. Ķinis.

Nu un iepriekš es jums jautāju par tiem alternatīvajiem līdzekļiem. A kāpēc jūs nevērtējāt, piemēram, šī SEN attiecināšanu, teiksim, pieņemsim uz ražotāja peļņu, bet gan uz apgrozījumu?

K. Piģēns.

Tātad uz ražotāja peļņu Latvijas valsts nodokļu politikā tātad mums ir uzņēmuma peļņas nodoklis... un šinī gadījumā šī likumdošanas ietvaros tika tātad atrasts risinājums valsts budžeta līdzekļu papildināšanai. Tātad ieviešot šādu nodokli ar šādu nodokļa objektu, kas tātad nav apgrozījums, tas ir tātad šī obligātā iepirkuma ietvaros vai garantētās maksas ietvaros tātad izmaksātais atbalsts.

U. Ķinis.

Vai ar subsidētās elektroenerģijas nodokli apliek tikai to daļu, kuru pārdod obligātās iepirkuma komponentes ietvaros vai apliek visu elektroenerģijas saražoto daļu?

K. Piģēns.

Tātad obligātā iepirkuma ietvaros tiek pārdota tā elektroenerģija, kas stacijā paliek pēc viņas pašpatēriņa vajadzību apmierināšanas. Tātad visa stacijā saražotā elektroenerģija ar nodokli netiek aplikta. Tātad tiek aplikta šī elektroenerģijas daļa, kas tiek pārdota obligātā

iepirkuma ietvaros publiskajam tirgotājam, kā arī garantētā maksa par uzstādīto elektrisko jaudu.

U. Ķinis.

Nē, bet jūs neatbildējāt, vai ar šo nodokli apliek arī to daļu, ko ražotājs pārdod brīvajā tirgū?

K. Piģēns.

Ja tā tad elektroenerģiju ražotājs pārdod brīvajā tirgū šajā subsidētās elektroenerģijas nodokļa ietvaros, tad netiek aplikta.

U. Ķinis.

Netiek aplikta?

K. Piģēns.

Tātad šeit ražotājs nepārdod brīvajā... tirgū viņš pārdod publiskajam tirgotājam un viņam tā tad nav... viņš ir saņēmis šīs obligātā iepirkuma tiesības un viņš tā tad ir guvis šo tiesību, ka no viņa iepērk publiskais tirgotājs. Viņam nav jādarbojas brīvā tirgus apstākļos, viņam nav jāmeklē viņa saražotās elektroenerģijas uzpircējs.

U. Ķinis.

Bet jebkurā gadījumā jūs taču iepērkat caur obligāto iepirkuma komponenti noteiktu elektroenerģijas daļu, teiksim.... es nezinu, kā tas... es neesmu, protams, tāds speciālists, bet es esmu redzējis, piemēram, ka vēja ģeneratoru parks puse nestrādā, piemēram, vienā dienā... tad strādā nākošajā dienā otra puse no tiem ģeneratoriem... Un tad es sapratu, ka tur acīmredzot ir kaut kādi limiti, teiksim...

K. Piģēns.

Viņiem ir tā tad noteikts apjoms, ko gada ietvaros var pārdot, piemēram, biogāzes stacijām tie ir... piemēram, 1 megavata stacijai tie ir 8 tūkstoši megavatstundas un šīs stundas ir rēķinātas tā tad ņemot vērā šo staciju tā tad darbības laiku gadā, atņemot nost, piemēram, šos remontdarbus un šo laiku. Ja gadā ir 8700 stundas, tad tiek pieņemts, ka šī biogāzes stacija strādā 8000 stundas un tad attiecīgi šo visu saražoto apjomu viņa arī pārdod publiskajam tirgotājam par šo obligātā iepirkuma ietvaros noteikto cenu.

A. Laviņš.

Jā... papildjautājums par nupat izskanējušo jautājumu, ja? Tiesnesis Kusiņš.

G. Kusiņš.

Jā... Patiešām nodokļa apliekamais objekts ir obligātā iepirkuma ietvaros pārdotā elektroenerģija. Iepriekšējā tiesas sēdē Bērtaiša kungs piedāvāja tādu terminoloģiju, kā “cepure”... tad tā ir tā daļa, ko nopelna... Kāpēc likumdevējs izvēlējās kā nodokļa objektu tieši šādu, jo tam ir jābūt kaut kādam racionālam un saprātīgam izskaidrojumam. Likumdevējs nevar izvēlēties jebkādu ar nodokli apliekamo objektu. Šeit ir tā, ka nodokļu objekts ir vienlaikus gan tas, ko viņi saņem vairāk nekā brīvajā tirgū, gan arī tas, ko viņi saņemtu, ja viņi pārdotu brīvajā tirgū. Tā es saprotu. Kāpēc likumdevējs izvēlējās tieši šādu nodokļa apliekamo objektu? Obligātā iepirkuma ietvaros pārdotā elektroenerģija.

K. Piģēns.

Tātad šādas... visas diskusijas sākās 2013. gadā. Tātad šie pirmie virzieni par šādas subsidētās elektroenerģijas nodokļa attīstību tika jau arī Ministru kabineta informatīvajā ziņojumā iekļauti. Tālāk jau tad tika tātad sastādīts šis likumprojekts, kuru Ministru kabinets iesniedza Saeimā un tātad šis objekts tika noteikts diskusiju rezultātā principā un viņa tātad tas mērķis bija gūt šos te līdzekļus valsts budžetā no šiem komersantiem, izvēloties arī tātad šādas diversitētas likmes, lai neietekmētu viņu darbošanos un tā darbības spēju nākotnē.

Tātad... tieši kāpēc bija šāda nodokļa likme? Tad tur būtu jāskata.... Likumu nodokļu lietās tomēr ir valstī diezgan liela brīvība. Un tad arī būtu jāskata, piemēram, jautājums, kāpēc iedzīvotāju ienākumi tiek aplikti ar nodokli.

G. Kusiņš.

Jā, bet nu tieši kāpēc visu... jo iepriekšējā tiesas sēdē tika runāts, ka, ja viņi pārdod brīvajā tirgū, tad nodoklis nebūtu... Jūs arī šodien apliecināt, ka, ja kāds pārdod brīvajā tirgū, tad uz viņu subsidētās elektroenerģijas nodoklis vispār neattiecas. Savukārt tie, kas pārdod obligātā iepirkuma ietvaros, viņiem nodokļu bāze ir nevis tas, ko viņi saņem vairāk par tirgus cenu, bet nodokļa bāze ir viss, ko viņi pārdod obligātā iepirkuma ietvaros. Kāpēc šāda nodokļu bāze?

K. Piģēns.

Tātad arī tie enerģijas tirgotāji, kas darbojas brīvajā tirgū, viņiem tātad ir piemērojams... arī šis elektroenerģijas nodoklis un no tā izrietošie pienākumi. Savukārt tad attiecīgi šeit ir savādāks šis nodokļa nomaksas objekts.

G. Kusiņš.

Bet tā nav atbilde uz jautājumu, kāpēc.

K. Piģēns.

Tas pamatojums, kāpēc tika izvēlēts tieši šāds objekts, tas bija likumdošanas procesā kā diskusiju rezultāts.

G. Kusiņš.

Es nerunāju par formu, kādā tika... es runāju, kāpēc.

K. Piģēns.

Kāpēc... tātad... jānoformulē būtu atbilde precīzāk... Tātad šinī gadījumā šāds veids, ka tiek aplikta visa elektroenerģija, tomēr ņemot vērā šo kopējo atbalsta mehānismu caur šo obligātā iepirkuma komponenti... šim publiskajam tirgotājam tiek kompensēta šī daļa virs elektroenerģijas tirgus cenas, kā arī šim te komersantam... viņš pats nenodarbojas ar šo elektroenerģijas tirdzniecību tirgū, bet publiskais tirgotājs no viņa automātiski nopērk.

A. Laviņš.

Labi, tik tālu... Jautājumu uzdos tiesnese Ziemeļe. Lūdzu!

I. Ziemeļe.

Paldies.

Turpinot šo visnotaļ informatīvo jautājumu un atbilžu sesiju. Es gribēju atgriezties pie metodoloģijas, 105. panta metodoloģijas. Vai jūs varētu pateikt... jo pieteikuma iesniedzēju pārstāvji pavadīja diezgan ilgu laiku uz savu vīziju, stāstot par to, kur tad tas aizskārums ir radies. Mani ļoti interesētu Saeimas nostāja... ja vispār jūs uzskatāt, ka tur tas aizskārums ir... jūs varētu nodefinēt, kur, jūsu prātā, jūs piekristu, ka ir radies tiesības aizskārums šiem komersantiem, tā konkrēti un īsi... Un attiecībā uz kuru īpašumtiesību elementu? Tieši kā jūs definētu? Kas ir tā tātad pieteikuma iesniedzēju tiesība un kur šis aizskārums ir radies konkrēti.

Un atgriežoties arī pie leģitīmā mērķa pie tā paša 116. panta, ko jau tiesnesis Kusiņš minēja, kuru no 116. pantā nosauktajiem pamatiem tiesības leģitīmajiem mērķiem tiesības ierobežošanai, kuru jūs kā Saeima uzskatāt, ka tas ir tas mērķis no 116. pantā nosauktajiem.

Un tad man vēl arvien tās izmaksas ļoti interesē, bet tas ir tāds maziņš pakārtots jautājums. Jo jūs dzirdējāt no pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem tādu pamatotu, argumentētu viedokli, ka ar izmaksām šeit ir ļoti grūti vispār operēt, jo viens no... tas ir 23. lapā Saeimas atbildes rakstā... tā tad arī kontekstā gan ar konkurences palielināšanu, izmaksu samazināšanu... tā tad visu šo motivāciju, jo jūs uzskatāt, ka šī nodokļa uzlikšana sekmētu to, ka šī valsts investīcija nebūtu tik liela, tas atbalsts nebūtu tik liels un tas motivētu tā tad konkrētos komersantus darboties ātrāk, efektīvāk un visādi citādi labāk, lai šo peļņu gūtu. Jūs dzirdējāt argumentus tā tad no pieteikuma iesniedzēju puses un patiesībā viņi jau tā darbojas uz maksimālo iespēju robežām. Ir gan jaunākās tehnoloģijas, gan visas citas iespējas ir izanalizētas un izrēķinātas. Un tā tad, cik pamatota ir šī jūsu nostāja, ka valsts pārāk daudz jau tā ir atbalstījusi un palīdzējusi un ka tas ļauj komersantiem... nu tā vienkārši tā izlaisties un atpūsties un vienkārši to peļņu dabūt... tas tā mazlietiņ no jūsu atbildes raksta nolasās...

Un man vēl ir virkne jautājumu, bet es pašreiz apstāšos šeit.

K. Piģēns.

Centīšos atbildēt secīgi.

Tā tad attiecībā uz 105. pantu un tā tad šiem ierobežojumiem. Tāpat kā jebkurš nodoklis, tas tā tad rada, protams, kādu pamattiesību aizskārumu. Un tā tad ir jautājums, vai šis aizskārumš ir samērīgs. Saeima savā atbildes rakstā ir skaidrojusi, ka tā tad šis ierobežojums ir samērīgs un ar leģitīmu mērķi.

I. Ziemeļe.

Es atvainojos... priekšsēdētāj, vai drīkst... Bet tiesības uz ko? Saņemt šo te obligāto iepirkumu kā īpašumtiesību elements? Kā jūs uzskatāt?

K. Piģēns.

Tā tad mēs arī savos... atbildes rakstā ir rakstīts, ka tā tad šī tiesība... arī Satversmes tiesa, ja es nemaldos, savos spriedumos ir secinājusi, ka tā tad īpašumtiesības veido gan esošas, gan arī tiesības iegūt uz nākotni vērstiem ienākumiem.... Tas potenciāli varētu būt šāds tiesību aizskārumš, ja tāds tiktu konstatēts.

Savukārt... tālāk.... attiecīgi uz izmaksām un uz šo efektivizāciju. Tā tad kopumā šī visa atbalsta mehānisms, kas ir ieviests no 90. gadiem un tālāk ieviests arī ar 2005. gadu,

mērķis tātad ir bijis, lai šīs stacijas Latvijā ienāktu un tātad attīstītos. Bet arī šīm stacijām ir jābūt jau tik efektīvām, lai viņas arī spētu darboties brīvos konkurences apstākļos un tātad lai viņas spētu arī piedāvāt konkurētspējīgu cenu, kā tas ir, piemēram... Šobrīd Vācija jau ir sasniegusi tādu līmeni, ka principā vēja elektroenerģijas stacijām vairāk jau... tās tehnoloģiju izmaksas jau ir sasniegušas tādu sprieguma pakāpi, ka šobrīd viņiem principā valsts atbalsts jau vairāk stacijām nav nepieciešams un viņi jau spēj bez šā valsts impulsa darboties, tātad šajā kopējā elektroenerģijas tirgū brīvas konkurences apstākļos.

Tādējādi arī... Pieteicēji šeit gan norāda, ka viņi jau ir maksimāli efektīvi tātad savas saimniecības uzturējuši un veidojuši šo visu, lai tas būtu maksimāli... Tomēr arī pētījumā Saeima ir vērtējusi arī šīs izmaksas, šīs darbības izmaksas, kas tātad ir ne tikai... arī, piemēram, izejvielu sagādāšana un viss... tātad tas ir ņemts faktiski vērā un tomēr tas ir arī vērtējams no komersanta, kuram gan ir kā rūpīgam, kārtīgam un gādīgam saimniekam ir maksimāli šī viņa saimniecība jāattīsta. Un šeit ir... mēs, protams, ka nevaram izvērtēt katru staciju, cik viņš ir rūpīgs, kārtīgs un gādīgs saimnieks, un vai tiešām viņš ir izdarījis visu, visu, lai viņš būtu efektīvāks, lai viņš būtu konkurētspējīgāks, vai tomēr viņam ir tie apstākļi, ka viņš pārdod šo elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros, ka viņam nav jāiet uz tirgu, ka viņam par neko nav jāuztraucas, ka viņam ir cenas noteiktas Ministru kabineta noteikumos un ka viņam varbūt nav jābūt tam visefektīvākajam, jo viņam tomēr nav jādarbojas šādos konkurences apstākļos.

A. Laviņš.

Tiesnesis Ķinis.

U. Ķinis.

Nu es gribētu jums tomēr pajautāt: vai pastāv tieša likumsakarība starp iekasēto SEN un elektroenerģijas publiskajam tirgotājam novirzīto budžeta dotāciju. Jūsu viedoklis?

K. Piģēns.

Tātad... Mēs tātad esam arī pagājisgad, 2014. gada 19. novembra, informatīvajā ziņojumā... tātad tika visa elektroenerģijas lietotāju pamatbudžeta programma tika modelēta...

U. Ķinis.

Ļoti īsi, lūdzu pasakiet... Nesniedziet...

K. Piģēns.

Šeit ir nepieciešams vēl papildus... lai nodrošinātu, piemēram, vēl arī 2016. gadā šo obligātā iepirkuma komponenti, būs vēl arī nepieciešams meklēt fiskālus risinājumus arī no PVN ieņēmuma pieauguma, no akciju sabiedrības "Latvenergo", kā arī tāpat... no "Latvenergo" dividenžu pieauguma. Šis tāpat viss ir analizēts šinī informatīvajā ziņojumā.

U. Ķinis.

Nu bet tad jūs... kā tad lai es saprotu šo atbildi? Tad ir likumsakarīgi vai nav likumsakarīgi?

K. Piģēns.

Ir likumsakarīgi. Bez šāda nodokļa nespētu nodrošināt šādu elektroenerģijas lietotāju atbalsta iestrādi... programmas izstrādi un nespētu tikt sniegts atbalsts elektroenerģijas lietotājiem.

U. Ķinis.

Jā... nu un vēl jautājums. Vai saistībā ar koģenerācijas stacijām jūs esiet ņēmuši arī vērā, teiksim, jautājumu, ka šāds nodoklis var atstāt ietekmi uz siltumenerģijas cenām? Kas arī, protams, ir ārkārtīgi aktuāls jautājums sabiedrībā.

K. Piģēns.

Jā. Tieši tā. Šis tika apzināts. Sākotnēji jau tas tika identificēts arī informatīvajā ziņojumā 2013. gada 13. augusta, kā arī tāpat tas tika vērtēts un tāpat šādiem uzņēmumiem, kas nodrošina šo siltumu cenu siltuma apgādes sistēmā lielajās pilsētās, lai neatstātu to ietekmi arī uz siltuma enerģijas gala tarifu un lai šī saprātīgā peļņa tiktu saglabāta, tika piemērota šī samazinātā likme 5 procentu apmērā.

U. Ķinis.

Likuma "Par valsts budžetu 2005.gadam" 45. pants noteica, ka Ekonomikas ministrijas budžeta apakšprogramma tāpat... elektroenerģijas lietotāju atbalstam paredzēto apropriāciju var izmantot visiem elektroenerģijas ražotājiem, daļēji kompensējot obligātās iepirkuma komponentes izmaksas. Kas ir mainījies saistībā ar iepriekšējām normām, ar laiku, kad tika SEN ieviests?

K. Piģēns.

Tātad... ja atsaucamies uz 2015. gada Valsts budžeta likumu, kurā ir paredzēts tātad šis atbalsts no šīs elektroenerģijas lietotāju atbalsta programmas valsts budžetā.... Tāda pati arī ir 2014. gadā. Tātad arī šī summa ir paredzēta šajā aktivitātē, lai spētu sniegt atbalstu diviem mērķiem. Viens tātad ir saglabāt šo obligātā iepirkuma komponenti un otrs ir sniegt atbalstu šiem aizsargātajiem lietotājiem. Tā summa katru gadu mainās, jo mainās šī izdevumu daļa, kuru ir nepieciešams kompensēt visiem elektroenerģijas lietotājiem.

U. Ķinis.

Un tagad saistībā ar Elektroenerģijas tirgus likumu. Varbūt, ka es nepareizi kaut ko sapratu, bet te, teiksim, izlasot, ka elektroenerģijas tirdzniecība aizsargātajiem lietotājiem... un šeit ir noteikta kārtība... 5. punktā ir noteikts, ka Ministru kabinets nosaka kārtību, kādā pašvaldība aizsargā lietotāju tirdzniecības pakalpojumu sniedzēju, informē par trūcīgajām ģimenēm, kuras ir tiesīgas saņemt attiecīgi pabalstu... tātad pakalpojumu... Kas sniedz šo pakalpojumu? Publiskais tirgotājs vai to sniedz pašvaldība? Vai to sniedz kāds cits?

K. Piģēns.

Rītdien Valsts sekretāru sanāksmē tiks tātad izsludināta šī Ministru kabineta kārtība, kas tātad nosaka šo visu procesu. 2015. gadā šo atbalstu vēl tātad nodrošina akciju sabiedrība "Latvenergo", bet sākot ar 2016. gadu tātad šo kārtību... tiks sludināts publiskais iepirkums un tur varēs pieteikties elektroenerģijas tirgotāji, piemēram, "Latvenergo", "Enefit" (E), kuri tātad pieteiksies uz šīs sociālās funkcijas praktisko nodrošināšanu. Tātad, lai šīm trūcīgajām personām, kuras savukārt pašvaldība būs atzinusi kā trūcīgas personas, tad šīs trūcīgās personas varēs griezties pie šī enerģijas tirgotāja un saņemt tātad šo elektroenerģiju par šo samazināto tarifu, kuru savukārt segs jau valsts budžeta dotācija, kurai savukārt līdzekļus nodrošina arī ienākumi no subsidētā elektroenerģijas nodokļa.

U. Ķinis.

Bet šādā gadījumā... jūs visu laiku runājat par to, ka "Latvenergo" segs tos... un sniegs šo atbalstu, sociālo atbalstu. Vai tā faktiski nav budžeta dotācija, kas ir uzskatāma par valsts atbalstu Eiropas Savienības tiesību izpratnē un kurai nepieciešama Eiropas Savienības piekrišana?

K. Piģēns.

Šogad, piemēram, tiks sludināts konkurss uz šo un tātad šāda dotācija... viņa tātad... šobrīd nav identificēti tādi riski, to varbūt Ekonomikas ministrija varēs papildināt, jo Saeima šobrīd tur nav iesaistīta... bet nav identificēti tādi riski. Tā kā Eiropas Komisija..... tas būtu skaidrojums tieši šim aizsargātajam lietotājam.

U. Ķinis.

Bet nodoklis tad darbojas veselu gadu. Kāds konkrēti leģitīmais mērķis ir sasniegts sociālajā plānā?

K. Piģēns.

Šobrīd ir tātad... process jau ir... šī instrumenta rezultātā ir saglabājusies šī obligātā iepirkuma komponente 2,69...

U. Ķinis.

Bet tas ir ekonomika... būtībā... bet mēs runājam par tiem mērķiem, kas ir sociālie... teiksim, kas ir Satversmes 116. pantā...

K. Piģēns.

Sociālajiem mērķiem tātad ir iespēja šīm trūcīgajām mājāsaimniecībām... viņas tātad var maksāt to elektroenerģijas cenu, ko viņas maksāja pirms brīvā elektroenerģijas tirgus atvēršanas, kur šī cena... tiek tirgota par tirgus cenu... tirgus apstākļus ņemot... viņa pieaug. Viņa tātad vidēji ir 15 centi. Līdz tam šie iedzīvotāji maksāja 11 centus par kilovatstundu. Un tātad ar šo atbalsta mehānismu tiek šīm personām, kuras pašvaldība atzīst kā trūcīgas, viņas arī maksā šo samazināto elektroenerģijas cenu, jo šādas personas kopumā valstī ir pāri par... pēc Labklājības ministrijas datiem ir pāri par 100 tūkstošiem. Un arī šie patērētāji no mājāsaimniecību sektora... ir 49 procenti veido šīs mājāsaimniecības ar patēriņu līdz 100 kilovatstundām. Šeit nevar runāt par lielajām mājāsaimniecībām, lielajiem patērētājiem. Tātad lielākā daļa no mājāsaimniecībām patērē šo elektroenerģiju mazos apmēros.

U. Ķinis.

Bet, kā pieteicēji minēja savos paskaidrojumos, kur viņi norāda, ka šī budžeta nauda faktiski netiek izmantota, viņa tiek iesaldēta tāpēc, ka netiek norādīts šis attiecīgais mehānisms, kādā veidā ir atļauja "Latvenergo" izmantot šos līdzekļus. Ir tā vai nav tā?

K. Piģēns.

Tātad šī budžeta nauda... par to sīkāk varbūt Finanšu ministrija runās... bet ir tā, ka šī budžeta nauda ir jau ieskaitīta kā dotācija. Lai šī obligātā iepirkuma komponente nepieaugtu, ir ieskaitīta enerģijas publiskā tirgotāja akciju sabiedrības Valsts kasē, izveidotā kontā. Viņa tātad no budžeta līdzekļiem ir fiziski izņemta un tātad viņa jau ir... bet, lai to varētu saņemt, ir nepieciešams tātad vēl šis apstiprinājums no Eiropas Komisijas.

U. Ķinis.

Bet kāpēc viņš nav saņemts, ja reiz... es saprotu, ka, pieņemot šo likumu, jau bija norādīts, ka šis apstiprinājums ir jāsaņem jau savlaicīgi.

K. Piģēns.

Tātad pēc Saeimas rīcībā esošās informācijas no Komisijas puses saskaņojums tiek veikts, no Komisijas puses šis atbalsts ir tātad paplašināts... Komisija vēlas uzzināt arī visu šo atbalstu un atbalsta intensitāti arī šiem komersantiem kopumā, kas ir saņēmuši šo valsts atbalstu kā elektroenerģijas obligātā iepirkuma ietvaros un garantēto maksu, un tātad no Eiropas Komisijas ir paplašināts šis saskaņojamo jautājumu loks. Bet vienlaicīgi ir notikušas tātad atbildīgajā ministrijā notikušas tikšanās ar Eiropas Komisijas pārstāvjiem un šīs indikācijas ir, ka tātad šis atbalsts komersantiem, tieši publiskajam tirgotājam, ņemot vērā, ka viņš ir mērķēts uz visiem elektroenerģijas lietotājiem, tātad nesatur šo selektivitātes kritēriju.

A. Laviņš.

Paldies.

Papildu jautājums ir tiesnesim Gunāram Kusiņam. Lūdzu!

G. Kusiņš.

Jā... paturpinot to jautājumu, ko tiesnesis Ķinis uzdeva. Es saprotu, ka tas ir lielā mērā atkarīgs no tā, vai Eiropas Komisija piekritīs vai nepiekritīs. Regulators tagad ir noteicis to skaitli 2,69, jau it kā ņemot vērā, ka tas ir "Latvenergo" budžetā šajā īpašajā Valsts kases kontā. Nu, tiesa, nav īstā vieta, kur jānodarbojas ar prognozēšanu, bet iedomāsimies situāciju, ka rīt atnāk atteikums. Sakiet, lūdzu, vai leģitīmais mērķis būs sasniegts, ja Eiropas Komisija pateiks "nē" un vai šis līdzeklis būs piemērots, ja rīt no Eiropas komisijas atnāk: "nē", tādā veidā to darīt nedrīkst.

K. Piģēns.

Saeimai arī, protams, ir ļoti grūti prognozēt to, kas būs nākotnē.

G. Kušiņš.

Jā, bet tas ir šobrīd kā nosacījums... Tā izveidotā atbalsta sistēma ir, ka "Latvenergo" maksā šiem pieteikuma iesniedzējiem obligātā iepirkuma ietvaros līdzekļus. Valsts izveidotā atbalsta sistēma ir, ka valsts savukārt mēģina kaut kā subsidēt "Latvenergo" šo lielo izmaksu, lai gala rezultātā tiem, kam pašvaldība nosaka šo maznodrošināto statusu, viņi varētu "Latvenergo" rēķinus savukārt maksāt ar mazāku to summu. Ja rīt atnāk atteikums, vai visa tā sistēma nesabrūk un vai tādējādi Saeimas pieņemtais likums balstās uz pieņēmumu, ka būs piekrišana?

K. Piģēns.

Tātad tā visa sistēma nesabrūk, jo Likumā par valsts budžetu 2014. gadam tātad šāds 57. pants tika iekļauts, tomēr arī 2015. gada likumā šāds nosacījums nav iekļauts. Iekļauts viņš nav tāpēc, ka jau šajā diskusiju ietvarā ar Eiropas Komisiju ir saprasts, ka šis atbalsts visiem elektroenerģijas lietotājiem, kas nāk no dotācijām, viņš nav selektīvs, respektīvi, šī 2,69 komponente... viņa ir visiem elektroenerģijas lietotājiem — gan rūpniecībai, gan mājāsaimniecībām. Tas, ko Eiropas Komisijas vērtē... atbilstoši tātad Eiropas Komisijas dokumentiem juridiski saistošajiem ir, ka nepastāv šī te selektivitāte. Taču šī selektivitāte šajā gadījumā nav konstatēta.

G. Kušiņš.

Bet vai tad ir no Eiropas Komisijas atbilde vai nav?

K. Piģēns.

Šobrīd Eiropas Komisijas atbildes manā rīcībā nav... Saeimas rīcībā šāda informācija nav vēl sniegta, jo šis kopējais jautājumu loks ir paplašināts, bet tuvākajā laikā arī rakstveida lēmums tātad ir sagaidāms.

G. Kušiņš.

Bet tad man ir papildjautājums. Jūs teicāt, ka tagad 2015. gadā tas ir savādāk. Bet likums jau bija pieņemts 2014. gadā. Vai tas nozīmē, ka 2014. gadā Saeima uzskata, ka bija šī sakarība un šī jocīgā sakarība ir novērsta tikai 2015. gadā. Jo ir svarīgi, lai tas mehānisms

būtu pareizs likuma pieņemšanas dienā... spēkā stāšanās dienā, nevis gadu pēc likuma spēkā stāšanās.

K. Piģēns.

Tātad Saeima likumdošanas procesā Likumā par valsts budžetu 2014. gadam iekļāva šādu papildus nosacījumu ar mērķi, lai tātad šie līdzekļi šai dotācijai... lai tiktu vēl pārbaudīta šī te selektivitāte un tas nosacījums tika iekļauts arī, lai tiktu veikta šī pārbaude... Tas ir kā papildus nosacījums.

G. Kusiņš.

Bet ja Eiropas Komisija atbilde ir negatīva? Sakiet, lūdzu, kādus līdzekļus tad valsts vēl varētu izmantot, lai sasniegtu šo leģitīmo mērķi? Būs ar nodokli iekasēta nauda, konkrēts naudas daudzums. To nevarēs izmantot, lai kompensētu "Latvenergo". Ko ar to naudu darīt? Kādus citus veidus...? Un vai tie nav alternatīvie līdzekļi?

K. Piģēns.

Par alternatīvajiem līdzekļiem tos nevarētu uzskatīt, jo tātad arī šobrīd netiek paredzēta un nav analizēta situācija, ja netiek saņemts pozitīvs Eiropas Komisijas lēmums.

A. Laviņš.

Jā... Paldies Saeimas pārstāvim par sniegtajām atbildēm. Lūdzu, sēdieties.

Tā... atbilstoši Satversmes tiesas procesam, mums jāturpina ar pieaicināto personu uzklausīšanu.

Ir svarīgi zināt lietas dalībnieku viedokli par secību, kādā mēs uzklausīsim pieaicinātās personas. Šobrīd mēs esam sagrupējuši... mēs... es domāju, tiesa, šādā secībā. Vispirms varētu tikt uzklausīta Ekonomikas ministrija, protams, es domāju, pārstāvis varētu tikt uzklausīts, tālāk Finanšu ministrija, tālāk Tieslietu ministrija, pēc tam sekotu Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija, Tiesībsargs, biedrība "Latvijas Atjaunojamās enerģijas federācija", Kārlis Ketners, Juris Ozoliņš un Jānis Grasis.

No pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem... ir kādi apsvērumi par secību, kādā mēs varētu uzklausīt pieaicinātās personas? Vai kaut ko ir nepieciešams, jūsuprāt, mainīt?

S. Bērtaitis.

Godājamā tiesa! Pirms tiesas sēdes es sazinājos ar Atjaunojamās enerģijas federācijas pārstāvi, kurš minēja, ka esot nedaudz aizkavējies ar ierašanos, viņu apsargs neesot ielaidis un

līdz ar to viņš šodien neieradās tiesas sēdē. Tāpēc, ja lūgtu iespēju pārlikt varbūt Atjaunojamās enerģijas federācijas pārstāvi kā pēdējo pieaicināto personu, lai nākamajā tiesas sēdes dienā tad viņu varētu uz klausīt. Es pieņemu, ka droši vien šodien arī visus nepagūsim... Nu, jā... Tas tikai vienīgais, bet citādu nekādu iebildumu nav.

A. Laviņš.

No pārējiem pieteicēju pārstāvjiem? Nav atsevišķu lūgumu. Paldies.
Saeimas pārstāvim...? Jūsu apsvērumi par šo apstākli?

K. Piģēns.

Nav, piekrtu nosauktajai kārtībai.

A. Laviņš.

Labi. Ja nekādu papildu apsvērumu no lietas dalībniekiem nebija par šī uzskaitījuma maiņu, tad tādā secībā mēs arī turpināsim.

Tā... Ekonomikas ministrijas pārstāvji... Mirkļi... Lores kungs, tātad jums tiek dots vārds. Es redzu, ka ir divi pārstāvji no Ekonomikas ministrijas...

Tiesas sēde tiek ierakstīta... mums noteikti vajadzētu ierakstīt arī jūsu teikto tiesai. Nākat, lūdzu, tuvāk... drošāk nākat tuvāk... šī ir tribīne... ērti jūtaties tajā vietā un sniedziet savus paskaidrojumus.

K. Lore.

Pirms paskaidrojumu sniegšanas es gribētu precizēt pārstāvam cilvēkus. Es gribētu pieteikt vēl vienu cilvēku — Juriu Spiridonovu, kas ir Valsts sekretāra vietnieks un vienlaicīgi izpilda arī Valsts sekretāra pienākumus attiecīgi kā pieaicināto pārstāvi. Un arī viņš varētu pamatā sniegt šos te paskaidrojumus un censties atbildēt uz tiesas un pieaicināto personu jautājumiem.

Es varētu arī pievienot dokumentu, kas apliecina, ka Jurijs Spiridonovs izpilda Valsts sekretāra pienākumus un vēl attiecīgi atbilstoši nolikumam Valsts sekretārs var pārstāvēt Ekonomikas ministriju bez pilnvarojuma.

A. Laviņš.

Un jūsu kolēģis ir zālē?

K. Lore.

Ir zālē. Jā.

A. Laviņš.

Labi, uzrādiet lūdzu... tiesas sēžu sekretārei...

Un te es saprotu, ka jūs sāksiet sniegt paskaidrojumus, vai arī...

K. Lore.

Sāks Jurijs Spiridonovs. Es varētu papildināt...

A. Laviņš.

Lūdzu! Lores kungs, jūs apsēdieties, tikmēr mēs uzklausīsim sekretāra vietnieku...

Lūdzu, jums ir dots vārds viedokļa pamatošanai par apstrīdēto normu atbilstību...

J. Spiridonovs.

Jā, paldies. Augsti godātā tiesa! Mēs, protams, esam kā Ekonomikas ministrija, snieguši rakstveida paskaidrojumus un šodien mans uzdevums ir sniegt nedaudz plašāku redzējumu. Klausoties arī šīs debātes šodien, šis jautājums un arī uzklausot dažāda veida viedokļus, iepazīstoties ar dokumentiem...

Tas, ar ko es gribētu sākt, ir vispārīgie principi enerģētikas politikas veidošanai, kas, mūsuprāt, ir ārkārtīgi svarīgi, lai saprastu, kādā veidā mēs esam nonākuši līdz konkrēta lēmuma pieņemšanai vai ierosināšanai attiecībā uz subsidētās elektroenerģijas nodokli.

Tad enerģētikas politika tiek raksturota kā enerģētikas trilemma, trijstūris, kura katrs no stūriem ir vienlaikus svarīgs un tikai līdzsvars starp attīstības virzieniem var nodrošināt pilnvērtīgu politikas īstenošanu.

Šie apsvērumi ir šādi... vai šī trijstūra punkti ir šādi. Pirmām kārtām enerģētikas drošība. Ar enerģētikas drošību mēs saprotam gan izaicinājumus, kuri izriet no ģeopolitiskiem apstākļiem, kuri izriet no tā, ka ne visām valstīm ir pieejami visi resursi un līdz ar to, rūpējoties par savas valsts drošību, uzsvars būtu vēršams arī uz vietējiem resursiem, uz resursiem, kuri atrodami konkrētajā valstī. Tāpat Latvijas kontekstā ir īpaši vērtējams fakts, ka ar visu Padomju Savienības mantojumu mēs esam atsaistīti no enerģētikas tīkliem, lielajiem enerģētikas tīkliem, ar kuriem ir savienotas citas Eiropas valstis, kas arī šajā kontekstā un šī jautājuma kontekstā mums šobrīd ir apspriežams. Tam arī ir nozīme.

Otrais pieturas punkts vai dimensijas elements ir ilgtspējīga enerģija un ar šo mēs saprotam atbildīgu attieksmi pret to, kādā veidā mēs izmantojam resursus. Zemākas emisijas,

uzsvars uz atkal atjaunojamo resursu izmantošanu, kā arī viennozīmīgi sekojot līdzī tendencēm, ka tieši Eiropas Savienības liels uzsvars uz zaļās enerģētikas attīstību ir nodrošinājis to, ka šīs tehnoloģijas arī pasaules mērogā kļūst ievērojami lētākas nekā tas ir bijis sākoties šai politikai vai sākoties Eiropas Savienības iniciatīvai.

Un noslēdzošais elements, kas būtu jāņem vērā, ir konkurētspēja, valsts konkurētspēja, tautsaimniecības konkurētspēja un pieņemamas cenas. Tas neprasa plašākus skaidrojumus, jo būtībā tas... pieejamas cenas, jau pieminētā šodien enerģētikas nabadzība, tas viss ir tas, uz ko ir vērsta arī politika, atrodoties līdzsvarā.

Atbilde uz to, vai ir sasniegts Latvijā vai kādā Eiropas valstī absolūtais līdzsvars starp trim enerģētikas politikas mērķiem, ir samērā vienkārša. Protams, ka nē. Bet mērķis jebkurā gadījumā, valstu mērķis, Eiropas Savienības mērķis, Latvijas mērķis un arī Ekonomikas ministrijas mērķis ir virzīties uz līdzsvara sasniegšanu starp šiem trim viennozīmīgi un vienlīdz svarīgiem politikas mērķiem.

Tieši tāpēc runājot par atsevišķiem aspektiem, kuri jau šodien ir izskanējuši, mums ir jāseko līdzī gan tam, ka parādās jaunas valsts atbalsta vadlīnijas no Eiropas Komisijas puses, kuras veido jaunu atbalsta mehānismu vai jaunu atbalsta regulējumu no 2014. līdz 2020. gadam. Tāpat ir jāseko līdzī, vai jāskatās, kādā veidā attīstās tehnoloģiju cenas, kādā veidā attīstās tirgus, kur un kā konkrētie subjekti, komersanti un ražotāji var pārdot elektroenerģiju. Te es atgādinu, ka tas starpsavienojuma elements ir svarīgs, jo tad mums ir jābūt pietiekamām jaudām, savienojumiem, lai arī saražoto Latvijā enerģiju varētu transportēt uz citām valstīm, ja mēs to saražojam pietiekamā apjomā.

Un viss šis mūs noved pie diezgan svarīgas sarunas par Eiropas Savienības enerģētikas politikas mērķiem šobrīd un kā Latvija un konkrēti arī Ekonomikas ministrija rīkojas šajā ietvarā. Tad, protams, viens no būtiskiem apsvērumiem ir tas, ka 2008. gadā ir panākta liela vienošanās par enerģētikas politikas mērķiem, apvienotiem klimata enerģētikas politikas mērķiem līdz 2020. gadam. Šobrīd, jau pagājis, Eiropas Padomes secinājumi noteica arī Eiropas virzienu uz 2030. gada mērķiem, kur īpaši ir uzsvērts atjaunojamās enerģētikas potenciāls, kur ir uzsvērtā energoefektivitāte, kas ir viennozīmīgi ļoti svarīga dimensija, kas ļauj sasniegt tajā skaitā ar atjaunojamās enerģētikas mērķus.

Un tajā pat laikā, ja mēs paskatāmies uz Eiropas vidējiem mērķiem un Latvijas mērķiem, tad mēs redzam, ka Latvija ir viens no līderiem, mēs esam otrajā vietā Eiropā attiecībā uz atjaunojamās enerģētikas izmantošanu. Pirmajā vietā ir Zviedrija. Pie tam, mūsu rādītāji būtu analizējami nedaudz sīkāk.

Ja pēc 2013. gada datiem atjaunojamās enerģijas īpatsvars kopējā enerģētikas bilanci ir bijis 37,1 procents, tad skatoties sektorus, piemēram, sektoru, kas saistīts ar siltuma apgādi,

kas ir Latvijas ekonomikai nozīmīgs, tad tur šis īpatsvars tuvojās 50 procentiem, savukārt enerģijas ražošanā, elektrības ražošanā — 48,8 procenti. Tas nozīmē, ka mēs, neskatoties uz ko, ka Latvijas deklarētais mērķis ir 40 procenti 2020. gadā, ja mēs paskatītos atsevišķus sektorus, tad mēs jau šobrīd novērotu, ka atsevišķi sektori to kopējo vēlamu vērtību diezgan strauji virza uz priekšu. Sektors, kas ir ļoti slikti Latvijā attīstās, ir transports un transportā mēs esam sasnieguši tikai 3 procentus atjaunojamo energoresursu izmantošanā, kaut arī apakšmērķis mums ir 10. Tas nozīmē, ka strauji attīstot transporta sektoru, pārejot uz elektromobilitāti, vai kādu citu, piemēram, biodegvielas izmantošanu, mums ir ievērojams potenciāls tieši transporta sektorā, lai, neīstenojot gandrīz nekādas citas aktivitātes, sasniegtu 40 procentus kopumā Latvijā. Un tāpēc šis transporta sektors tiešām ir nozīmīgs.

Tālāk. Nerunāšu tālāk par lielo Eiropas politiku, pāriešu jau uz konkrēto izskatāmo lietu un par obligāto iepirkuma komponenti un veidošanas mehānismiem.

Šeit būtu jāņem vērā tas, ka atbalsts atjaunojamai enerģētikai nav radīts pēkšņi, tas ir radies vairāku gadu garumā, mēģinot un īstenojot dažāda veida aktivitātes. Sākums atbalstam ir meklējams jau 90. gados un tā šī sistēma ir attīstījusies, lai vismaz, ja mēs nelietosim vārdu “attīstījusies”, tad mainījusies.

Tas, ar ko mēs šobrīd esam saskārušies un problēma, ko Latvijas tautsaimniecība izjūt, lielas obligātās iepirkuma komponentes lielums, tā nav viena vai otra gada lēmumu kopsumma, bet tā ir vairāku periodu īstenotas politikas kopsumma, kas īstermiņa noteiktā laika periodā, faktiski kas sakrīt ar subsidētās elektroenerģijas nodokļa piemērošanas periodu, izveido ievērojamu pīķi, faktiski brīdi vai periodu, kur obligātā iepirkuma komponente strauji pieaug, atsevišķos posmos līdz pat 60 procentiem, salīdzinot pa gadiem. Tas, kas notiek tālāk pēc subsidētās elektroenerģijas nodokļa piemērošanas perioda, mēs redzam, ka tiek atbilstoši pieņemtajiem lēmumiem atbalsts tiek atcelts, jo beigsies 20 gadu periods atsevišķām stacijām un obligātā iepirkuma komponente palēnām stabilizēsies. Pastāv varbūtība, ka tas notiek nedaudz vēlāk, 2018. gadā un tad mums būs jāmeklē sadarbībā ar Finanšu ministriju risinājumi, lai joprojām nepieļautu subsidētās elektroenerģijas nodokļa pagarināšanu, bet meklētu risinājumu, lai obligātā iepirkuma komponente tiktu noturēta noteiktā līmenī.

Šādā sakarā mēs esam gatavojuši vairākus ziņojumus. Un nedaudz par diskusiju, kas ir bijusi pirms likuma sagatavošanas. Man īpaši ir jāmin ziņojums, ko mēs esam gatavojuši un snieguši Ministru kabinetā 2013. gadā 13. augustā — tas arī saucās “Par kompleksiem risinājumiem elektroenerģijas tirgus problemātikā”. Kāpēc kompleksie risinājumi? Tāpēc, ka subsidētās elektroenerģijas nodoklis viennozīmīgi nav vienīgais īstenotais pasākums, lai apturētu obligātās iepirkuma komponentes pieaugumu. Šie pasākumi ir vairāki. Pirmām kārtām, līdz zināmam laika periodam nepastāvēja droša un kaut nedaudz, teiksim, uzticama

kontroles sistēma par izsniegtajām atļaujām un šo atļauju faktisko realizāciju. Tas nozīmē to, ka kopumā no izsniegtajām atļaujām, kuras ir bijušas izsniegtas par līdzvērtīgo apjomu, kas ir Latvijas gada patēriņš, tas nozīmē, ka, ja realizētos visas atļaujas sākumā, kas bija izdotas noteiktā laika periodā un viss tiktu uzbūvēts, tad šobrīd viss Latvijas patēriņš būtu nosepts tikai un vienīgi ar obligātajā iepirkuma komponentē iekļautajiem atbalstāmajiem komersantiem.

Tad saprotot to, ka acīmredzot ne visi projekti ir bijuši pamatoti jau uzsākšanas vai pieteikšanas brīdī, Ministru kabinets ir ieviesis papildus regulējumu, attiecībā uz apliecinājumu sniegšanu par projektu realitāti vai par projektu gatavību uzsākšanai prasot iesniegt divus dokumentus: būvatļauju par to, ka objektu drīkst būvēt un otrais ir tiešām finanšu iestādes vai kādas citas iestādes apliecinājums par finansējuma pieejamību. Kopumā mēs esam novērojuši, ka vairāk nekā 300 komersanti nebija spējīgi šādu informāciju par savām izsniegtajām atļaujām sniegt, un līdz ar to šobrīd mēs esam samazinājuši mūsu skatījumā nepamatoti pieteiktu projektu skaitu tādā veidā, lai mēs arī varam diezgan droši skatīties uz ilgtermiņa prognozēm un prognozēt obligātā iepirkuma komponentes lielumu gan nākamajos gados, gan arī nākamajos periodos. Un, kā šodien tas arī ir izskanējis, atsevišķas atļaujas darbosies līdz 2037. gadam, un līdz ar to mums ir pietiekami garš periods, kas ir jāaplūko saistībā ar obligātā iepirkuma komponenti.

Nākamais mūsu skatījumā svarīgs jautājums ir jautājums par konkurētspēju, kas šodien izskanēja jautājumos, bet mēs arī gribējām vērst uz šo uzmanību. Protams, konkurētspēja ir jēdziens, kas nozīmē zināmā veidā iekšējo uzņēmuma darbību optimizāciju. Arī lielā komersantu kompānija "Latvenergo" maksā subsidētās elektroenerģijas nodokli. Tas nozīmē, ka arī šāda veida komersantiem ir jāmeklē ceļi, kādā veidā viņi var palielināt savus ieņēmumus. Koncerna ietvaros tas tika īstenots ar diversifikācijas stratēģiju, apgūstot jaunus tirgus, sākot darbību Igaunijā, sākot darbību Lietuvā, kur kopējais klientu skaits jau ir 32 tūkstoši un šajos tirgos "Latvenergo" ir ievērojams spēlētājs, pārdodot elektroenerģiju. Tas ir tikai viens konkrēts, protams, liela komersanta piemērs par to, kā praktiskā ceļā var celt konkurētspēju. Protams, tas arī motivē zināmā veidā meklēt lētākus operatīvus risinājumus, lai mazinātu operatīvas izmaksas, optimizēt darbības grafiku, lai beigās samazinātu tekošās izmaksas un gūtu pietiekamus ieņēmumus... pietiekamus tādā nozīmē, kādus uzņēmums pats uzskata par nepieciešamiem.

Ir lietas, ko viennozīmīgi šis regulējums neietekmē, tas ir, uzņēmuma darba organizācija un par to lemj katrs komersants pats.

A. Laviņš.

Ekonomikas ministrijas pārstāvim... es saprotu jūsu taktiku sniegt viedokli no vispārējā uz konkrēto, bet šobrīd jūs patiešām ļoti daudz laika veltāt šīs vispārējās informācijas sniegšanai. Es teiktu... to fokusu uz konkrēto varbūt varētu lūgt mazliet straujāk...

J. Spiridonovs.

Protams, es tuvojos tieši tam.

Subsidētās elektroenerģijas nodoklis... ieviešot to, mēs esam analizējuši vairāku valstu pieredzi un skatījāmies, kādā veidā valstis, kuras nonāk līdzīgās problēmās, kā esam nonākuši mēs, kādā veidā no šīm problēmām iziet.

Mēs redzam, ka šī tendence kopumā turpinās. Pēdējie notikumi ir Bulgārijā, kas ieviesa papildus 20 procentu nodoklim, gan vēja stacijām, gan saules stacijām, Grieķijā tas ieviesa 27 procentu nodoklim, arī atsevišķām tehnoloģijām, Lielbritānija, Francija, Itālija, Slovākija, kas pieņēma lēmumus par atbalstu samazināšanu tieši saules enerģijas jomā tāpēc, ka tur, teiksim, tehnoloģiju attīstība ir bijusi visstraujākā... Tā kā tas, ko Ekonomikas ministrija piedāvāja kā vienu no kompleksa risinājuma elementiem, bija arī balstīts uz iepriekšēju analīzi. Un, protams, mēs diskutējām par šīm lietām speciāli izveidotā Tautsaimniecības padomē ekonomikas ministra vadībā, mēs klausījāmies nozares viedokļus un, protams, ka tie viedokļi bija atšķirīgi. Nevienš uzņēmējs nebija īpaši priecīgs par papildus nodokļa slogu un šis zināmā veidā Ministru kabineta sniegtais variants, kas tika akceptēts un tālāk pat tika virzīts uz Saeimu, raksturo zināma veida kompromisu starp sākotnējiem priekšlikumiem, ko valsts bija izteikusi, jo bija arī priekšlikumi par lielāku nodokli, bija arī priekšlikumi identificētnodokli, noteikti vienu likmi visiem, augstāku nekā tas ir šobrīd atsevišķiem subjektiem un tas kopumā noveda pie piedāvājuma sadalīt nodokli divās likmēs un pēc tam arī trešo likmi attiecībā uz siltuma apgādi. Tas bija sākotnējais priekšlikums.

Tā loģika arī bija saistīta ar jau pieminēto lielo enerģētikas politikas mērķi, tajā skaitā drošību, fosiliem resursiem lielāka nodokļa likme, savukārt atjaunojamiem resursiem mazāka nodokļu likme, 10 procenti un siltuma apgāde, kurai ir papildus potenciāla ietekme uz iedzīvotāju maksātspēju, 5 procentu likme, kas ir vismazākā.

Un tālāk. Man būtu jāvērs arī uzmanība uz to, kādā veidā šie ieņēmumi, kuri tiek gūti darbības... nodokļa piemērošanas rezultātā, kādā veidā tiek izmantoti.

Tad 2014. gadā "Likumā par budžetu 2014. gadam" tiešām piesardzības nolūkos, nezinot to Eiropas Komisijas reakciju, potenciālo reakciju attiecībā uz valsts atbalsta

saskaņošanu, ir likumā paredzēts īpašs regulējums, kā valsts budžeta dotācija noteiktā apjomā ir izmantojama pēc saskaņošanas ar Eiropas Komisiju.

Šogad, tas ir, Likumā par budžetu 2015. gadam šāds regulējums nepastāv, tāpēc, ka divu gandrīz gadu konsultāciju periodā mēs esam nonākuši kopumā ar kolēģiem no Finanšu ministrijas līdz slēdzienam, ka tieši transakcijas elements, līdzekļu pārskaitījums no valsts budžeta uz elektroenerģijas publisko tirgotāju nav valsts atbalsta elements. Un man ir jāpaskaidro, ka mēs nesagaidām no Eiropas Komisijas nekādu lēmumu tieši šajā jautājumā, jo tas, ko mēs sakaņojām ar Eiropas Komisiju, ir valsts atbalsta sistēma Latvijā kopumā. Konkrētie atbalsta maksājumi komersantiem. Un, ja gadījumā Komisijas lēmums attiecībā uz mūsu pieprasījumu ir negatīvs, tas ir lēmums nevis par nodokli vai par maksājumu publiskajam tirgotājam, bet tas ir par atbalstu, ko saņem komersanti, jo šobrīd mēs nesaskaņojam atsevišķu kādu elementu, ko dara valsts šajā visā sistēmā, bet mēs esam spiesti saskaņot visu to obligātā iepirkuma komponentes sistēmu, kas Latvijā ir izveidota un kas šobrīd pastāv. Tas nozīmē, ka beigās mums ir jāsaņem lēmums, pie kā mēs aktīvi strādājam, par to, ka esošā sistēma ar esošiem maksājumu lielumiem, ko saņem komersanti, ir tiešām atbilstoša.

Un mūsu skatījumā tieši šis valsts atbalsta saskaņošanas process ir tas, kas veicina daudz dziļāku izpratni gan nozarei, gan Eiropas Komisijai, gan mums par to, kad ir lēmumi pieņemti un kad ir tā kopsakarība attiecībā uz tiem potenciālajiem izdevumiem, ko mēs nozarē, dažāda veida tautsaimniecības nozarēs, gan arī mājsaimniecībās. Līdz ar to valsts atbalsta saskaņošanas rezultātus un mēs tiešām paļaujamies uz to, ka kopumā esošā sistēma Latvijā tiek atzīta par atbilstošu attiecībā uz obligāto iepirkuma komponenti, bet nav izslēgts, ka attiecībā uz atsevišķām tehnoloģijām, uz atsevišķiem subjektiem, kuri ir dabūjuši jeb saņēmuši dubulto atbalstu no dažādiem finanšu instrumentiem, var būt ieviesti vēl koriģējošie pasākumi. Tas tiešā veidā varētu nozīmēt vienam vai otram komersantam atbalsta samazināšanu, kas virzot subsidētās elektroenerģijas nodokli, nebija mērķis un nebija arī plāns.

Kopumā es gribētu arī šeit noslēgt, jo, manuprāt, ja ir viennozīmīgi tiesai jautājumi vai papildus informācija nepieciešama, esmu gatavs sniegt.

A. Laviņš.

Jā, labi. Paldies.

Pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem... Vai jums būs jautājumi Ekonomikas ministrijas pārstāvim?

S. Bērtaitis.

Jā, man būs. Sakiet, lūdzu, jūs tikko minējāt, ka jūs nesagaidījāt Eiropas Komisijas lēmumu par valsts budžeta dotāciju publiskajam tirgotājam. Un jūs arī apstipriniet... Sakiet, lūdzu, tad šobrīd Valsts kasē esošie līdzekļi 29 miljoni eiro, viņi tiks izmaksāti pēc Eiropas Komisijas lēmuma saņemšanas, bet jūs nemaz nesagaidiet un es saprotu, ka jūs arī neprasīsiet šo lēmumu. Tad kas ar šiem 29 miljoniem jūsu skatījumā notiks?

J. Spiridonovs.

Jā. Es domāju, ka šis ir būtisks jautājums. Pirmām kārtām, 29 miljoni... mēs atkārtoti vēlamies norādīt, ka tie nav vienkārši Valsts kasē, bet tie ir kontā, kas ir atvērts uz enerģijas publiskā tirgotāja vārda, kas ir atvērts Valsts kasē. Tas nozīmē, ka šobrīd līdzekļi ir enerģijas publiskā tirgotāja kontā. Tad, kad mēs saņemsim atbalstu... atbalsta saskaņošanas lēmumu par visu obligāto iepirkumu Latvijā, mēs uzskatīsim šo lēmumu par saistošu mums attiecībā uz Likumu par valsts budžetu 2014. gadam. Tas nozīmē, ka nebūs atsevišķs vai mazs lēmums tikai un vienīgi par transakciju enerģijas publiskajam tirgotājam, bet būs globāls lēmums par visu obligātā iepirkuma sistēmu Latvijā.

A. Laviņš.

Pārējie pārstāvji? Dodat ziņu... jums tiks dots vārds.

E. Radziņš.

Paldies.

Jautājums sekojošs... Ministru kabineta noteikumi Nr. 262 102. punkts, kas nosaka, ka Ekonomikas ministrija var ierosināt pārskatīt šajos noteikumos iekļauto formulu pamatotību un atbilstību elektroenerģijas tirgus situācijai. Vai šis punkts ir ticis piemērots praksē kādreiz?

J. Spiridonovs.

Jā. Attiecībā uz šo man jāsaka, ka šis punkts ir parādījies vēlāk, nekā ir ieviests moratorijs attiecībā uz jaunu atļauju izsniegšanu. Faktiski mēs varam interpretēt, ka arī jaunu licenču apturēšana ir zināma veida formulas modifikācija. Formulas neesamība nozīmē, ka faktiski atbalsts netiek sniegts. Bet skaidrojot to nedaudz vairāk, kā jau šodien tika pieminēts, Eiropas Komisija pagājšgad ir apstiprinājusi jaunas vadlīnijas par valsts atbalstu 2014.–2020. gadam, un šīm vadlīnijām Latvijas esošā obligātā iepirkuma sistēma neatbilst. Tas nozīmē, ka mūsu vērtējumā mēs nekad nevarēsim piemērot esošos noteikumus jaunu licenču izsniegšanai

un mums ir jāstrādā pie jauna atbalsta mehānisma, uz ko mēs aicinājām visus mūsu nevalstiskos sadarbības partnerus.

E. Radziņš.

Un nākošais jautājums attiecībā par licencēm, kas bija jau izsniegtas uz to brīdi un proti, šajos pašos Ministru kabineta noteikumos Nr. 262 37.9. punktā bija noteikts, ka biogāzes elektrostacijām ar uzstādīto elektrisko jaudu mazāku par 2 megavatiem desmit gadus no ekspluatācijas uzsākšanas dienas cena, par kādu publiskais tirgotājs iepirks elektroenerģiju, ir 188 reiz koeficients, kur koeficients savukārt bija atkarīgs tikai un vienīgi no stacijas jaudas. Sakiet, lūdzu, vai pie šāda regulējuma ražotājam bija pamats uzskatīt, ka šī cena tiešām nemainīsies desmit gadus.

J. Spiridonovs.

Es varu vienīgi pateikt to, ka attiecībā uz šiem noteikumiem nav veiktas izmaiņas, kas mainītu cenu. Un tas varbūt, kas jums vēl būtu svarīgi šā jautājuma kontekstā, ka attiecībā uz... ja mēs analizējam subsidētās elektroenerģijas nodokli, tad subsidētās elektroenerģijas nodoklis nesamazina atbalstu. Tas ievieš papildus izdevumus komersantiem, der tiesā, bet visi atbalsta lēmumi, kuri ir pieņemti, ir joprojām spēkā.

Un vēl. Būtu arī jāsaprot, ka noteikumi neizvirza kā vienīgo nosacījumu vai tiesību komersantam tikai formulu. Noteikumi ietver vairākus komersantam obligāti īstenojamus pasākumus, šo pasākumu neīstenošanas vai nepienācīgas īstenošanas rezultātā atbalsts var būt pārskatīts vai lēmums par atbalstu līdz lēmuma atcelšanai.

E. Radziņš.

Paldies.

A. Laviņš.

Lūdzu, Niedras kungs.

R. Niedra.

Man ir līdzīgs jautājums par tēmu, par ko iesāka Radziņa kungs. Jūs minējāt, ka šī moratorija noteikšana ir savā ziņā tirgus modifikācija. Vai jūsuprāt SEN ieviešana ir elektroenerģijas cenas modifikācija?

J. Spiridonovs.

SEN... šeit man būtu, protams, svarīgi saprast, ko jūs jautājumā saprotat ar elektroenerģijas cenu. Es izskaidrošu, ko Ekonomikas ministrija saprot ar elektroenerģijas cenu. Elektroenerģijas cena ir vairāku faktoru kopsumma, tā ir pati elektroenerģijas cena, kas faktiski ir biržas cena, tas ir sadales un pārvades tīklu pakalpojums, tas ir pievienotās vērtības nodoklis, bet vēl pirms pievienotās vērtības nodokļa tā ir obligātā iepirkuma komponente, kas tiek sadalīta uz visiem Latvijas elektroenerģijas lietotājiem. Un ja mēs paskatāmies, kas ir subsidētās elektroenerģijas nodoklis, tad subsidētās elektroenerģijas nodokļa loma attiecas uz komponenti, kas ir obligātā iepirkuma komponente un subsidētās elektroenerģijas nodokļa ieviešanas rezultātā, piemērojot visus mehānismus, kuri saistīti ar lietotāja atbalstu, mēs esam panākuši to, ka pretēji prognozei, ka obligātā iepirkuma komponente pieaugs līdz 3 un 3,13 eiro centiem, joprojām ir saglabājusies divu gadu garumā 2,69 eiro centi.

R. Niedra.

Jā. Paldies. Bet es mazliet precizēšu. Vai tā ir... mans jautājums ir par to, vai tā ir cenas modifikācija, kas ir minēta... tā cena, kas ir minēta Ministru kabineta noteikumos Nr. 211, 262, par kuru enerģijas publiskais tirgotājs iepērk no elektroenerģijas ražotājiem obligātā iepirkuma ietvaros. Par tās cenas modifikāciju es jautāju.

J. Spiridonovs.

Analizējot dažāda veida ar nodokļu administrēšanu jautājumus, mēs skatījāmies kā vienu no piemēriem, kā vieglāk un drošāk administrāciju... piemēru, kas ir nodoklis uz kapitālu un kapitāla pieaugumu un depozītnoguldījumu. Un šī nodokļa konstrukcija, subsidētās elektroenerģijas nodokļa konstrukcija no administrēšanas viedokļa tiks būvēta uz šo likumu pamata. Faktiski atbildot uz jūsu jautājumu, atbalsta apjoms, ko jūs saņēmat, nemainās. Tas, ko... jūsu klienti, kurus jūs pārstāvat... Bet tas, kas parādās kā nodokļa ieturēšana, notiek tajā vietā, kur tiek gūti ienākumi. Un par cik ienākumus jūs gūstiet vai klienti gūst caur enerģijas publiskā tirgotāja starpniecību, tad enerģijas publiskais tirgotājs atbalsta sniegšanas brīdī, transakcijas brīdī, ietur zināmu naudas summu no kārtējā maksājuma. Līdz ar to nē, mēs neredzam, ka subsidētās elektroenerģijas nodoklis ievieš korekcijas attiecībā uz atbalstu.

A. Laviņš.

Jā, paldies. Štrauses kundze, lūdzu!

L. Štrause.

Es gribēju atgriezties vēlreiz pie enerģijas publiskā tirgotāja dotācijas. Vai es pareizi sapratu, ka šī te nauda, kas ir publiskā tirgotāja kontā Valsts kasē 29 miljoni, šobrīd nav izmantojama. Tā tur ir iesaldēta, līdz atbalsta lēmuma saņemšanai.

J. Spiridonovs.

Tā nav izmantojama saimnieciskā darbībā, bet tā ir izmantojama, lai noteiktu obligātās iepirkuma komponentes cenu pagājušajā gadā. Šogad savukārt, 2015. gadā, šāda ierobežojuma nav. Šogad maija sākumā līdzekļi enerģijas publiskajam tirgotājam šogad paredzētajā apjomā ir pārskaitīti un tiem līdzekļiem nav nekādu ierobežojumu attiecībā uz izmantošanu saimnieciskajā darbībā. Tas nozīmē, ka vienīgais jautājums mums paliek attiecībā uz līdzekļiem, kuri attiecas uz 2014. gadu. Un tur tie līdzekļi tiks izmantoti pēc Eiropas Komisijas lēmuma saņemšanas par obligātā iepirkuma sistēmu Latvijā.

L. Štrause.

Tātad, vai es pareizi saprotu, ka tajā 2014. gadā enerģijas publiskais tirgotājs tika galā ar šo te obligātā iepirkuma komponenti ar saviem līdzekļiem? Vai ar citiem resursiem?

J. Spiridonovs.

To no uzņēmumu operatīvajiem datiem mēs secinām, ka šobrīd pastāv lielas nobīdes starp to brīdi, kad obligātā iepirkuma komponentes norēķiniem nepieciešamā summa tiek savākta no visiem lietotājiem, un tāpēc uzņēmums izmanto aizņēmuma līdzekļus, kuri ir krietni lielāki par 29 miljoniem. Kopumā pieļaujamā kredītlīnija enerģijas publiskajam tirgotājam sastāda aptuveni 100 miljonus eiro, lai būtu iespējams nodrošināt kārtējos norēķinus. Tas nozīmē, ka viņi ir aizņēmušies.

L. Štrause.

Viņi ir aizņēmušies. Vai šāds te risinājums rada būtisku risku valsts ekonomikai? Vai tikai vienam šim te uzņēmumam?

J. Spiridonovs.

Tas nerada būtisku risku valsts ekonomikai tādā nozīmē, kā... mēs paskatoties kopumā četru gadu periodā... Piemēram, nākamgad maksājums, kas ir paredzēts enerģijas publiskajam tirgotājam, pārsniedz 60 miljonus eiro. Tas nozīmē, ka tad, kad mēs vēl 29 miljonus eiro esam pārskaitījuši viena gadā, mums jāskatās četru gadu kopsummu. Un četru

gadu kopsumma rāda, ka šie, teiksim, nepieciešamie līdzekļi enerģijas publiskajam tirgotājam ir krietni lielāki par viena gada summu. Attiecībā uz valsts ekonomiku... Nē, mēs nesaredzam nekādu risku un vēlreiz apliecinām, ka mēs esam konsultējušies vairakkārt ar Eiropas Komisiju, gan arī Finanšu ministru šeit un tieši tāpēc likmes par budžetu 2015. gadam izskatās šādi bez jebkādiem ierobežojumiem. Mēs neredzam transakcijas pasākumā no valsts budžeta uz enerģijas publisko tirgotāju nevienu valsts atbalsta pazīmi, kas būtu... ka šajā gadījumā ir... neredzam selektivitātes pazīmi, kas ir obligāta, lai kvalificētos (?) uz šo valsts atbalstu.

L. Štrause.

Jā, mans jautājums vairāk bija vērsts uz to, vai enerģijas publiskais tirgotājs var ar citiem resursiem finansēt šo te starpību, lai nemainītos...

J. Spiridonovs.

Mana atbilde ir tāda, ka, neatkarīgi no tā, vai valsts palīdz visiem lietotājiem tikt galā ar obligātās iepirkuma komponentes pieaugumu vai nepalīdz, enerģijas publiskajam tirgotājam priekš operatīvās darbības nodrošināšanas ir nepieciešamie operatīvie līdzekļi daudz lielāka apmēra, lai nodrošinātu to starpību starp to, kāda viņiem ir jāsamaksā enerģijas ražotājam un tad, kad obligātā iepirkuma komponente tiek iekasēta no enerģijas lietotājiem.

L. Štrause.

Saistībā ar valsts atbalsta saskaņošanu es vēl gribēju pavaicāt... Vai jūs šobrīd skaņojat arī to 5 procentu likmi, kas arī ir kā valsts atbalsts konkrētiem uzņēmējiem?

J. Spiridonovs.

Viennozīmīgi.

L. Štrause.

Tas būs tajā kopējā...

J. Spiridonovs.

Viennozīmīgi... Mēs paņemam... mūsu liels izaicinājums ir un tāpēc tas aizņem tik daudz laika. Mēs skaņojam visas formulas, visu formulu pamatojumu un mēs skaņojam visus izņēmumus, arī subsidētās elektroenerģijas nodokli. Mēs neskaņojam atsevišķi nodokli, mēs neskaņojam atsevišķi transakciju publiskajam tirgotājam. Visu sistēmu.

L. Štrause.

Tātad ir zināms, ka tie 5 procenti šobrīd strādā *de minimis* ietvaros, kas ir līdz 200 tūkstošiem... 200 tūkstošu nodokļu apmēru sasniegt var diezgan ātri. Pēc tam ir desmit procenti. Vai jūs esat vērtējuši, kā tas ietekmē siltumenerģijas cenu, piemēram, uz šo konkrēto personu loku, kam ir plānoti 5 procenti, bet faktiski piemēro desmit.

J. Spiridonovs.

Mēs, protams, vērtējam... to viennozīmīgi vērtējam un tas, ko mēs redzam, ir viena no papildus lietām, kas šeit šodien arī netika īpaši pieminēta, bija jautājums par to, kā gala summu, ko maksā patērētājs, nenosaka tikai vienīgi subsidētās elektroenerģijas nodoklis. Daudzās Latvijas pilsētās attiecībā uz siltuma tarifu ievērojama nozīme ir gāzes cenai un gāzes cenai ir tendence pēdējos mēnešos diezgan samazināties. Tas nozīmē, ka gala rezultāts patērētājiem ir pat atsevišķos gadījumos tāds, ka, piemēram, "Rīgas siltumā", kas ir subsidētās elektroenerģijas maksātājs, tarifs tieši samazinās pēc subsidētās elektroenerģijas nodokļa ieviešanas, kas, protams, nav nodokļa ieviešanas rezultāts, bet, ņemot vērā visus pārējos faktorus, kopējais maksājums lietotājam ir mazāks nekā ir bijis.

L. Štrause.

Tas ir viens aspekts. Un pārējā grupa, kurai ir 5 procenti?

J. Spiridonovs.

Mēs esam informēti par uzņēmumu "Fortum Jelgava" plāniem paplašināties un uzņēmums "Fortum Jelgava" ir subsidētās elektroenerģijas nodokļa maksātājs, kas arī nav pārstāvēts šodien tiesā tāpēc, ka nav iesniedzis sūdzību.

A. Laviņš.

No pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem būtu visi jautājumi? Ja? Hakas kundze, lūdzu!

J. Haka.

Man vēl pēdējais jautājums. Ekonomikas ministrija ir tā iestāde, kas ir izstrādājusi likumprojektu un arī iesniegusi to apspriešanai. Un, cik es saprotu, ministrijā viņas pozīcija ir tāda, ka likums ir atbilstošs Latvijas Republikas Satversmei.

J. Spiridonovs.

Jā, un man ir jāprecizē jūs... mēs esam izstrādājuši četrus likumprojektus, jo, lai ieviestu subsidētās elektroenerģijas nodokli, bija nepieciešama likumu pakete, kas ietver kopumā četrus tiesību aktus.

Un atbilde uz jūsu otro jautājumu ir jā...

J. Haka.

Savukārt publiski ir izskanējusi informācija, ka Ekonomikas ministrijas Danas Reiznieces-Ozolas biroja vadītājs uzskata, ka šis nodoklis bija rupja valdības kļūda un ka tas pārkāpj tiesisko paļāvību. Sakiet, ar ko ir izskaidrojama tik krasa Ekonomikas ministrijas pozīcijas maiņa un atšķirība. Kas varētu būt tie argumenti, kas varētu būt pamatā šiem paziņojumiem?

J. Spiridonovs.

Lai atbildētu uz šo jautājumu, mums vispirms būtu jānoskaidro, vai minētā persona ir pilnvarota sniegt Ministru kabineta viedokli. Man diemžēl nav šādas informācijas.

J. Haka.

Paldies.

A. Laviņš.

Jā... Tātad jautājumu vēl vēlas uzdot Zemes kungs.

K. Zeme.

Jā, man ir viens jautājums. Mēs zinām, ka šo te mērķi, leģitīmo mērķi, lai panāktu, ka elektroenerģijas kopējā maksa nepieaug, var panākt dažādiem veidiem. Nu, viens no veidiem bija pieņemt lēmumu samazināt... tātad izmainīt formulas, lai samazinātos tātad atbalsts elektroenerģijas ražotājam, bija variants ieviest kā tādu blakus moduli šīm te esošajām formulām, kas ir nodoklis, izveidojot vēl vienu kapitālsabiedrību un izveidojot veselu jaunu mehānismu. Šobrīd mēs dzirdam, ka šī te kapitālsabiedrība ir aizņēmusies 100 miljonus naudas līdzekļus. Man ir jautājums, vai Ekonomikas ministrija ir aprēķinājusi, cik daudz naudas ir izmaksājis šis te jaunās kapitālsabiedrības izveidošana, viņas administrācijas izmaksas un šo te naudas līdzekļu tātad iegūšana, lai finansētu šo te obligāto iepirkuma komponenti. Pretstatā, ja mēs būtu vienkārši samazinājuši šo te atbalsta lielumu izmaksājamo ražotājam...

J. Spiridonovs.

Esam aprēķinājuši. Šī starpība ir nulle tāpēc, ka atbilstoši valsts atbalsta nosacījumiem, mums šāda kapitālsabiedrība būtu jāveido neatkarīgi no tā, vai nodoklis ir vai nav. Kapitālsabiedrības funkcija ir nevis administrēt nodokli, kas ir papildus uzlikta funkcija ar šī nodokļa ieviešanu, bet kapitālsabiedrības pamatfunkcija ir slēgt līgumu par atjaunojamās vai koģenerācijas ražotas enerģijas iepirkšanu obligātā iepirkuma ietvaros. Līdz šim to ir darījusi koncerna ietvaros akciju sabiedrība “Latvenego” pati, un pati ir saņēmusi atbalstu. Un tāpēc ir pieņemts lēmums veidot atsevišķu kapitālsabiedrību, lai akciju sabiedrība “Latvenego” neiekasētu no pārējiem līdzekļus, kurus pēc tam novirza paši savai darbībai. No valsts atbalsta un izsekojamības viedokļa tas nebija pieļaujams. Līdz ar to neatkarīgi no tā, vai nodoklis ir vai nav... ir ieviests vai nav ieviests... tāda kapitālsabiedrība tiktu izveidota un visi nepieciešamie resursi tajā tiktu ieguldīti jebkurā gadījumā. Starpība starp tiem diviem risinājumiem ir nulle.

A. Laviņš.

Paldies.

Saeimas pārstāvim... vai jums būs jautājumi? Nebūs jautājumu.

Tiesneši? Tiesnesis Ķinis. Lūdzu!

U. Ķinis.

Man būs droši vien, ka daži jautājumi.

Nu, tad sāksim ar to, ka šobrīd jūs minējāt un tas ir arī minēts vairākos Ekonomikas ministrijas dokumentos un puses šeit minēja to, ka līdz 2016. gadam ir moratorijs saistībā ar šo te. Tātad likuma mērķis ir izvirzīt... ir vairāki mērķi, tas ir, pirmkārt, samazināt obligātā iepirkuma komponenti, otrs mērķis te bija runāts par to, ka nodrošināt konkurenci nozarē un trešais mērķis tātad tāds patiesībā... tāds īsti trešais mērķis nemaz nebija faktiski virzīts.

Nu, jautājums par fiskālo funkciju nodokļa. Bet par cik jūs pats sakāt, ka nodoklis ir ieskaitīts... jau 29 miljoni faktiski jau konkrētā kontā, tad var skaitīt, ka viņu valsts budžetā faktiski nav, cik es saprotu. Tā ir, ja?

Nu, tātad man tad ir jautājums — kāds tad ir tas leģitīmais mērķis šim nodoklim?

J. Spiridonovs.

Es savos skaidrojumos nevaru pateikt neko vairāk, kas ir izskanējis mūsu rakstiskajos paskaidrojumos un kas ir izskanējis šodien arī Saeimas pozīcijā. Vienīgais, vēlos vērst uzmanību uz to, ka, ieviešot nodokli, mēs risinājam vēl trešo jūsu neminēto programmu —

“Sociālais atbalsts”... atbalsts maznodrošinātām ģimenēm. Līdz ar to Ekonomikas ministrija, gatavot likumu paketi, gatavoja arī un virzīja uz Saeimu grozījumus likumā “Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā”, kas Saeimā budžeta paketē tika apstiprināts. Bet vēlāk, uzsākusies diskusija par tomēr mūsu piedāvāto risinājuma izmaiņu nepieciešamību, ka rezultātā šis regulējums vēlāk tika mainīts. Bet pati par sevi šī ideja nekad netika aizmirsta un, kā šodien arī tika skaidrots, gan šogad mājāsaimniecības pēc tirgus atvēršanas... noteikta mājāsaimniecību daļa nav izjutusi tirgus atvēršanas sekas... joprojām maksā to pašu tarifu, kas ir noteikts ar regulatora 2011. gada lēmumu, viņām nav izmaiņu elektroenerģijas cenā, salīdzinājumā ar pagājušo gadu un šo gadu, un šis atbalsts ir beztermiņa. Tas nozīmē, ka likumdevējs, atšķirībā no mūsu risinājuma, kur atbalsts maznodrošinātām personām bija terminēts, uz to pašu periodu, kas ir subsidētās elektroenerģijas nodoklis, likumdevējs paredzējis, ka šim atbalstam nav termiņa. Tas nozīmē, ka visas kategorijas maznodrošinātās, trūcīgas ģimenes un daudzbērnu ģimenes turpinās saņemt pēc Ministru kabineta noteiktas formulas atbalstu visā periodā.

U. Ķinis.

Jā, bet tajā pašā laikā jūs sakāt, ka lai jūs varētu, teiksim, ieskaitīt to naudiņu, kas paredzēta tam atbalsta, jums ir nepieciešams Eiropas Savienības šis apstiprinājums būtībā. Tātad patiesībā jūs nevarat šobrīd to izdarīt uz 2014. gadu. Ja? Tātad ir jautājums, kāds bija mērķis, pieņemot šo nodokli uz 2014. gadu? Tā es arī nesapratu, jo jūs kā vadošā ministrija, kura izstrādāja nodokli, tātad arī izstrādāja tādu konkrētu mērķi. Kāds tad ir tas mērķis konkrēti? Jo, cik es saprotu... tagad no visiem tiem skaidrojumiem patiesībā, tad to cenu jau faktiski samaksās gala lietotājs jebkurā gadījumā. Arī tajā skaitā arī to subsidētā nodokļa cenu.

J. Spiridonovs.

Jā, man liekas, ka man ir nedaudz jāizskaidro šī konstrukcija, jo es jūtu, ka līdz galam varbūt nav skaidra, jo tā tiešām ir sarežģīta konstrukcija.

Tas, kas ir enerģijas publiskajam tirgotājam 29 miljoni, nav paredzēti nekādā veidā un nekad netika paredzēti sociālajam atbalstam. Sociālā atbalsta finansējums ir paredzēts atsevišķā budžeta programmā sākot no nākamā gada. Šogad šo palīdzību sniedz koncerns “Latvenergo” iekšējo resursu ietvaros, kā rezultātā samazināsies valstī izmaksājamās dividendes. Nākamgad šo sociālo palīdzību sniegs konkursa kārtībā izvēlētais komersants un, par cik mēs piemērojam publisko iepirkumu, tad valsts atbalsts šajā gadījumā nepastāv un pie

tam šis atbalsts tiek sniegts fiziskajām personām. Līdz ar to 2016. gadā mēs no valsts budžeta maksāsim naudu, kas ir nepieciešama sociālajai palīdzībai.

U. Ķinis.

Nu, jūs šeit arī minējāt un jūs mēģināt norobežoties no tā, ka nesamazināsies nekādā veidā tās subsīdijas. Nu, bet ja mēs paskatāmies... te arī pieteicēji ir iesnieguši atsevišķus dokumentus, tad nu... teiksim, ir kaut kāda summa, ko samaksā subsīdijās un tajā pašā laikā, vārdu sakot, ir kaut kāda summa, ko pēkšņi valsts apliek ar nodokli. Un rezultātā tas ienākums... ir jau vienalga, kurā katlā tu viņu liec, bet tas ienākums jau samazinās. Es nezinu, kā šos jautājumus jūs varat nošķirt. Varbūt jūs varat pamatot.

J. Spiridonovs.

Mēs domājam, ka no vispārējās matemātikas viedokļa šie jautājumi viennozīmīgi nav nošķirami. Bet, ja mēs paskatāmies no likumdošanas viedokļa, kas ietekmē kuru procesu, tad jebkurš nodoklis, ko ievieš valsts, var samazināt personas ienākumus vai arī palielināt. Un tieši tāpēc, ja mēs gribam analizēt nodokļu sistēmas kopsakarā, tad mums acīmredzot būtu jāskatās visi nodokļi... iedzīvotāju ienākuma nodoklis, kas mainās un samazinās, un kas atstāj attiecīgi pozitīvu ietekmi uz uzņēmuma darbību. Subsīdētās elektroenerģijas nodoklis, kas prasa no uzņēmuma papildus izdevumus, līdz ar to teorētiski var samazināt uzņēmuma peļņu, bet tas ir arī diskutējams jautājums, jo nevienā gadījumā mēs nevaram pieņemt, ka mums ir jāanalizē absolūti katra persona, kas šajā uzņēmējdarbībā ir iesaistīta, jo katras uzņēmējdarbības personas izvēli jau organizē darbība, atbilstoši labākajiem standartiem, kas ir pieejami nozarē.

U. Ķinis.

Nu, jā. To, ko jūs tagad sakāt, tas viss tā saskan un jūs sakāt, ka redziet, tā matemātiski to nevar nodalīt, bet jūs mēģiniet ar normatīvo aktu palīdzību, teiksim, šos jautājumus nodalīt. Taču tad man ir nākošais jautājums. Vai bija uzņēmējam vispār kaut kāda tiesiskā palāvība, teiksim, paļauties uz stabilu kaut kādu valsts procesu, ko valsts nodrošina, lai uzņēmējs normāli varētu funkcionēt. Piemēram, 2012. gadā es paskatījos ministrijas mājaslapā. Jūs vēl esat izsnieguši atļaujas... man, liekas, ka pat 2013. gadā ir. Tātad šīs atļaujas, ko uzņēmēji iegūst acīmredzot konkursa kārtībā un izpildot attiecīgos kritērijus un tā tamlīdzīgi, nu dod taču kaut kādu tiesisko palāvību cilvēkam, komersantam, ka viņš varēs tātad attīstīt savu biznesu, piesaistīt investīcijas un tā tālāk un meklēt investorus un tā tamlīdzīgi.

J. Spiridonovs.

Šeit droši vien būtu jāmin, ka šis ir savstarpējs process. Valsts, izsniedzot noteiktu atļauju apjomu, nevar arī prezumēt, ka valsts nepatur sev nekādas tiesības un komersantam neveidojas nekādi pienākumi, un valsts politikai beigās ir jābūt tikai atbildīgai. Piemēra pēc es gribu minēt situāciju, ka atsevišķos Ministru kabineta noteikumos, kas ir par koģenerācijas stacijām, joprojām atbalsts ir piesaistīts gāzes cenai. Ministru kabinets ir lēmis nofiksēt augšējo robežu gāzes cenai. Līdz šim tas nebija regulēts. Tas nozīmē, ka mēs varam pieņemt, ka komersants, kurš ieguvis tiesības uz koģenerācijas stacijām un nosacīti pirms pieciem gadiem neatkarīgi no gāzes cenas, valstij būtu pienākums tam samaksāt. Bet ir saprātīgs lielums, saprātīgs mērogs, līdz kuram šis atbalsts tiešām ir nepieciešams un šeit man ir jāsaka, ka mums ir saistoša Eiropas vispārīgā likumdošana attiecībā uz komercdarbības atbalstu. Un šis ir otrais aspekts, uz ko valstij ir jāskatās un ko mēs arī šobrīd darām saskaņošanas procesā ar Eiropas Komisiju. Valsts atbalstam ir jābūt izskaidrojamam, samērojamam un tieši tādā apmērā, kas ir nepieciešams, lai veidotu stimulu un novērstu iespējamo pārsubsidēšanu. Līdz ar to valstij... no vienas puses komersantam ir tiesības paļauties uz zināmu valsts politiku, vai zināmas valsts politikas ietvaru, tajā pat laikā komersantam ir arī vairāki pienākumi, tajā skaitā novērtēt, vai gadījumā viņš nav pārsubsidēts. Un šis ir tas viens no gadījumiem, par ko mēs šodien arī vairākkārt esam runājuši. Vairāki komersanti, tajā skaitā arī vēja stacijas, ir saņēmuši papildus atbalstu investīcijām un pēc tam divdesmit gadu atbalstu operatīvā līmenī. Tas nozīmē, ka atsevišķos gadījumos mēs varam pieņemt, ka kopējais atbalsts ir pārsniedzis sākotnējās investīcijas.

A. Laviņš.

Paldies. Atbilde pēc būtības tika sniegta. Vai vēl būs jautājumi?

U. Ķinis.

Nu, viens arī no leģitīmiem mērķiem un faktiski, kas arī ir minēts gan Ekonomikas ministrijas dokumentos, gan arī Saeimas... ka apstrīdētās normas ierobežos elektroenerģijas cenas pieaugumu... būtībā viņas ietekmēs. Sakiet, kā nodoklis var ietekmēt cenas pieaugumu?

J. Spiridonovs.

Tāpēc, ka nodoklis šajā gadījumā ir valsts ieņēmumu avots. Un ar šo ieņēmumu avotu rīkojoties, valsts ir nodrošinājusi to, ka obligātā iepirkuma komponente 2014. gadā nav pieaugusi līdz plānotajam 3,13 centu līmenim, bet ir palikusi iepriekšējā gada 2,69 centu līmenī. Un tā ir atbilde uz jūsu jautājumu. Nodoklis šajā gadījumā, kā zināma veida

mehānisms, nodrošina valstij ieņēmumus, kurus valsts var novirzīt problēmas risināšanai, ko valsts ir identificējusi. Jo viens no alternatīviem risinājumiem, ko valsts ir skatījusies, vai pastāv iespēja nevienam neieviešot nevienu nodokli, vienkārši iegūt papildus nepieciešamo resursu apjomu no valsts budžeta, neveicot nekādas izmaiņas nodokļu sistēmā. Un tika konstatēts, ka tas nav iespējams.

U. Ķinis.

Vai jūs, pieņemot un izstrādājot šo nodokli, arī vērtējāt alternatīvos mehānismus, kādā veidā var, teiksim, ieviest šādu nodokli, kurš būtu varbūt mazāk ierobežojošs pieteicējam vai saudzīgāks?

J. Spiridonovs.

Viennozīmīgi. Mēs esam analizējuši... arī tas, ko jau es ievadrunā minēju, ka mēs esam sākuši savu ceļu no vēl lielākām nodokļu likmēm. Mēs esam virzījušies uz leju, mēs esam diferencējuši likmes, mēs esam nonākuši līdz tam, ka ir atsevišķi sektori, kuri tautsaimniecībai vai, precīzāk, mājsaimniecībām, varētu būt īpaši svarīgi, siltumapgāde, un tur mēs esam ieviesuši papildus zemākas likmes. Mēs esam analizējuši iespēju vienkārši samazināt atbalstu, bet problēma ir tāda, ka samazinot atbalstu vienreiz, viņu nav iespējams palielināt nekad vairāk un tas atstātu diezgan ilgtermiņā graužošu ietekmi uz pašu uzņēmuma darbību, kas noteikti nebija šī nodokļa mērķis. Un tāpēc arī analizē mēs esam ņēmuši vērā šī nodokļa īstermiņa ietekmi uz uzņēmumu darbību. Uz ilgtermiņa plānu šie nodokļi faktiski neatstāj ietekmi. Viens no piemēriem ir arī kompānija "Latvenergo", kurai ir aizņēmumu portfelis un saistības pret ārējiem kreditoriem aptuveni viens miljards eiro apmērā. Tas gadījumā, ja mēs ieviestu straujas izmaiņas atbalsta mehānismā, nenosakot nekādu termiņu, mēs varētu nonākt līdz tam, ka mums ir ārkārtīgi lielas prasības no kreditoriem atgriezt to summu, jo ir iestājušies defolta apstākļi... tāpēc, ka šiem nodokļiem nav nedz termiņa, nedz ierobežojumu. Un tieši tāpēc mēs visu laiku esam meklējuši kompromisa ceļu un visu laiku esam mēģinājuši atrast tādu mehānismu, kas vismazāk aizskartu uzņēmumus.

U. Ķinis.

Nu un saistībā ar to vismazāk aizskarto uzņēmumu... tieši ar šo jautājumu. Nu, te izskan arī viedoklis, ka daudz saudzīgāks viņš būtu, ja, piemēram, ieviestu attiecībā uz ražotāju peļņu, ko ražotāji ieguvuši tieši ražojot subsidēto elektroenerģiju, teiksim. Bet jūs jau esat ieviesuši viņu uz daudz plašāku jomu.

J. Spiridonovs.

Šeit no nodokļa administrēšanas viedokļa, no nodokļa konstrukcijas viedokļa ir tā, ka gadījumā, ja mēs vēlamies izvēlēties peļņu kā nodokļa objektu, tad valstij sākumā būtu jāpasaka, kādā veidā, kādi ir tie pārējie saskaitāmie elementi, kā šī peļņa veidojas. Tas nozīmē, ka pirmām kārtām mums būtu nepieciešams uzņēmumiem visiem likt sadalīt savu saimniecisko darbību un grāmatvedības uzskaiti. Šodien no atsevišķu pārstāvjiem dzirdēju, ka viņi rēķina visas darbības kopā... tad mums būtu neieciešami ieviest prasības par maksimālām izmaksām, piemēram, uz vadītāju algām, personāla algām, materiālu lietām un tā tālāk. Un tas vienkārši novestu pie tā, ka pārregulācija konkrētajā sektorā būtu ārkārtīgi liela. Un beigās, ja valsts mērķis ir iegūt ar noteiktu nodokļu palīdzību noteiktu līdzekļu apjomu, tas efekts attiecībā uz konkrētu uzņēmumu skatījumā fiskāli nemainītos, jo beigās mums ir nepieciešama noteikta summa, ko mēs zinām.

A. Laviņš.

Tiesnesis Kusiņš uzdos jautājumu. Lūdzu!

G. Kusiņš.

Jā, man ir pieci jautājumi.

Pirmais. Sakiet, lūdzu, nu tīri tā teorētiski raugoties... ir iespējamās divas atbildes no Eiropas Komisijas: jā un nē. Man ir jautājums, sakiet, jūsuprāt, vai... es saprotu, ka jūs neesat jurists, bet tieši no Ekonomikas ministrijas, kā sagatavot... Vai, jūsuprāt, likumdevējam nevajadzēja noteikt likuma spēkā stāšanos tikai pēc atbildes saņemšanas? Vai likumdevējam, pieņemot likumu nebūtu jābūt pārliecībai, ka ar likumdevēja rīcībā esošiem mehānismiem varēs sasniegt mērķi?

J. Spiridonovs.

Atbildot uz jūsu jautājumu... pieņēmumu daļā ir trīs atbilžu variants. Ja, nē un jā ar nosacījumiem. Tas, ka vai bija jāpārliecinās par saskaņojumu, man vēlreiz jāatgriežas pie tā, ko tieši mēs saskaņojam ar Eiropas Komisiju. Mēs nesaskaņojam nodokli, mēs nesaskaņojam maksājumu no valsts budžeta enerģijas publiskajam tirgotājam kā valsts atbalsta elementu. Mēs saskaņojam obligātā iepirkuma sistēmu Latvijā. Un no labas likumdošanas prakses es teiktu, ka Saeima likumdošanas procesā, kas nebija sākotnēji Ekonomikas ministrijas piedāvājums, manā skatījumā izveidoja ļoti labu precedentu, ka drošības nolūkos, lai pārliecinātos, ka tiešām nekādi riski nepastāv, ieviesa papildus regulāciju. Bet mēs Ekonomikas ministrijā nekad neesam teikuši un nekad neesam apgalvojuši, ka tieši nodoklis

vai transakcija varētu būt valsts atbalsta elements. To mūsu sarunas ar Eiropas Komisiju šobrīd pilnīgi apstiprina, ka mēs skaidrojam un Eiropas Komisija ir sniegusi arī vairākas rakstiskus jautājumus, uz kuriem mēs esam snieguši atbildes. Un jautājumu fokuss ir tikai un vienīgi, cik pamatoti Latvija aprēķina atbalstu enerģijas ražotājam.

G. Kušņš.

Sakiet, lūdzu, vai Ekonomikas ministrija būtu gatava tiesai iesniegt šos Komisijas uzdotos jautājumus un ministrijas sniegtās atbildes pilnā apjomā?

J. Spiridonovs.

Viennozīmīgi.

G. Kušņš.

Paldies.

Otrais jautājums. Es saprotu, ka jūs sakāt, ka jūs neskaņojat tieši atbalstu “Latvenergo”. Bet, sakiet, lūdzu, vai šīs darbības tomēr neliecina par pretējo? Jūs sakāt, ka piesardzības nolūkos jūs tomēr neļaujat šo naudu ieskaitīt “Latvenergo” kontā Valsts kasē, bet tomēr neļaujat izmantot. Mans jautājums ir tāds: vai skaņojot kopējo sistēmu jūs tomēr neskaņojat arī atbalstu vienai kapitālsabiedrībai “Latvenergo”? Jūs skaņojat arī “Latvenergo” atbalstu...

J. Spiridonovs.

“Latvenergo”... jā... Bet “Latvenergo” nav enerģijas publiskais tirgotājs. Tās ir divas dažādas juridiskas personas. Un maksājums notiek uz enerģijas publiskā tirgotāja konta, kas ir cita juridiska persona, atšķirībā no AS “Latvenergo”. Un tas, ko atbildot uz jautājumu par piesardzību... šeit ir jāsaprot, kurš likums noteic šo īpašo regulējumu, Un tas ir Likums par valsts budžetu 2014. gadam”. Ja tas būtu nozarē regulētais vai mazāk vai... teiksim, likums, ko nozare var ietekmēt vai ierosināt, piemēram, Elektroenerģijas tirgus likums, mēs nekavējoties jau 2014. gada nogalē pēc visām konsultācijām ar Eiropas Komisija būtu gatavi virzīt grozījumus, ja šāds punkts vai pants būtu likumā, ņemtu to ārā. Un mums būtu argumenti, kāpēc. Bet, par cik mēs runājam par Likumu par valsts budžetu”, kura atvēršana viena tehniska jautājuma dēļ noteikti no valsts politikas nav pieļaujama un arī politiskā situācija, kā mēs atceramies gada nogalē, nebija tāda, ka tas būtu iespējams... jo tika veidota jauna valdība, tad visu šo apstākļu kopsakarībā... jā, diemžēl mums ar šo pantu kādu jāpaciešas, bet mēs to uztveram kā tehnisku jautājumu. Jo mēs esam pārliecināti, ka Komisijas

lēmumu mēs saņemsim un es domāju, ka visi pieteicēji to arī sagaida. Jo, ja mēs nesaņemsim lēmumu, tad pirmais, kas mums būtu jādara, nav jādomā par nodokli, bet mums būtu jādomā par to, kā mēs apturam visiem komersantiem atbalstu.

G. Kusiņš.

Nākamais jautājums. Cik es sapratu, jūs piekrītat Saeimas izteiktajai pozīcijai par šo leģitīmo mērķi. Un es tikai atgādināšu jums, ka atbildes rakstā Saeima norādīja: “apstrīdēto normu leģitīmo mērķi citu personu tiesību un sabiedrības labklājības aizsardzībā”. Citu personu tiesību un sabiedrības labklājības aizsardzībā... Un jūs te teicāt par 2014. gadu... Tad es paturpināšu par 2014. gadu. Es saprotu, ka visa 2014. gada nauda bija, tā sakot, iesaldēta, izmantojot šo terminu. Sakiet, lūdzu, vai ar šo nodokli, ar šo iesaldēto naudas summu bija sasniegts šis mērķis.... “citu personību tiesību un sabiedrības labklājības aizsardzība” 2014. gadā... Vai tas bija sasniegts?

J. Spiridonovs.

Tātad 2013. gadā, pieņemot lēmumu “Par subsidētās enerģijas nodokli” un visu to mehānismu, tajā skaitā arī par dotāciju publiskajam tirgotājam, enerģijas publiskajam tirgotājam 2014. gadā, prakse ir tāda, ka līdz februārim tiek iesniegts aprēķins Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijā ar obligātā iepirkuma komponenti no 1. aprīļa līdz nākamā gada 1. aprīlim. Tas, kas ir noticis, ņemot vērā to, ka likumdevējs ir paredzējis dotāciju noteiktā apjomā enerģijas publiskajam tirgotājam likumā, šī informācija tika iesniegta arī Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijai, kas rezultātā pieņēma lēmumu to ieskaitīt nākotnes vai potenciālajos ieņēmumos, un tādā veidā pieņemām lēmumu par obligātā iepirkuma komponenti iepriekšējā gada līmenī. Ja gadījumā šāds Likums par valsts budžetu nebūtu, neeksistētu mehānisms par subsidētās enerģijas nodokli, tad no 1. aprīļa 2014. gada obligātā iepirkuma komponente sastādītu vismaz 3,13 centus. Tas nozīmētu obligātās iepirkuma komponentes pacelšanu, cenas pacelšanu aptuveni 75 procentiem Latvijas lietotāju pēc patēriņa tāpēc, ka 25 vēl tajā brīdī nebija brīvajā tirgū, un ar 2015., protams, arī visiem pārējiem.

G. Kusiņš.

Vai es pareizi saprotu... Tad jūsu konsultācijas ar Eiropas Komisiju ir noritējušas visu 2014. gadu, bet 2014.. gada pavasarī jau Regulators ieprezumējis, ja tā drīkst izteikties, ka tā nauda būs piešķirta kā legāls valsts atbalsts.

J. Spiridonovs.

Es baidos, ka es nedrīkst sniegt viedokli neatkarīgas institūcijas vārdā, un šis tad drīzāk būtu mans vērtējums par to, kā es saprotu Regulēšanas komisijas funkcijas.

G. Kusiņš.

Regulēšanas komisija, jūsuprāt, ir jau ņēmusi vērā, ka tas būs legāls valsts atbalsts.

J. Spiridonovs.

Ja es skatos no rezultāta, tad, acīmredzot, jā.

G. Kusiņš.

Un tad ir jautājums... jūs savā runā minējāt citu valstu pieredzi, ko jūs pētījāt... Sakiet, lūdzu, kas šajās citās jūsu nosauktajās... jūs nosaucāt četras vai piecas valstis... kas šajās valstīs ir nodokļa objekts? Vai nodokļa objekts ir visa šī nauda, ko izmaksā kāds publiskais tirgotājs, vai kā savādāk? Vai šīs ir salīdzināmas situācijas?

J. Spiridonovs.

Ir salīdzināmās situācijas. Mēs tieši paskatījāmies, ka diemžēl arī citas valstis izjūt zināma veida problēmas tieši šajā jomā. Un Bulgārijas gadījumā tas arī ir piemērojams visam palīdzības apjomam. Grieķijas piemērs ir vēl nedaudz sliktāks, tāpēc ka nodoklis tika ieviests uz zināmu periodu un tad kopš tā laika katru gadu tiek pagarināts, kas mūsu skatījumā ir daudz sliktāka prakse, nekā uzreiz pateikt precīzu periodu, līdz kuram nodoklis ir spēkā. Bet, jā... tās ir salīdzināmas lietas. Un ja mēs tās četru valstu grupas, kas ir Lielbritānija, Francija un tā tālāk... tās valstis vispār samazināja atbalsta apjomu. Viņas rīkojās vēl radikālāk, nekā ir izlēmusi rīkoties Latvija.

G. Kusiņš.

Paldies

Un pēdējais jautājums. Nu, man jāatzīstās savā nezināšanā, bet sakiet, lūdzu... ar ko šis skaitlis 2,69 ir tik maģisks, ka līdz 2,63 nav problēmas un 2,70 atkal jau ir problēmas... Vai jūs varētu izstāstīt, ar ko tas skaitlis ir tāds globāls, ka... es saprotu... tas uzreiz noved pie tā, ka kaut kas brūk, jūk un valstij ir jāpieņem jauns nodoklis.

J. Spiridonovs.

Es teiktu, ka 2,69 arī ir problēma. Tāpēc, ka, ja tā problēma nebūtu, tad diez vai 40 cilvēki “Liepājas Metalurgā” tikko ir saņēmuši paziņojumu, ka viņi zaudēs darbu. Un viens no iemesliem, vismaz oficiāli deklarētajiem no “Liepājas Metalurga” puses, ir obligātā iepirkuma komponentes cena Latvijā. Bet 2,69 nav optimāls skaitlis Latvijas ekonomikai, bet tas ir 2012. gada līmenis... es atvainojos, 2013. gada līmenis. Politikas mērķis nebija iespējams vienoties ar visiem, ka mēs dabūjam vai sasniedzam obligātā iepirkuma un vērtību samazinājumu... jo optimāli priekš Latvijas ekonomikas būtu saņemt samazinājumu. Tas, par ko mēs esam vienojušies, sasummējot visus ieņēmumu avotus, nosakot subsidētās elektroenerģijas nodokļa likmes, tad mēs iegūstam tādu resursu apjomu, kas ļauj noturēt nodokļa lielumu vai obligātā iepirkuma komponenti iepriekšējā gada līmenī. Neko vairāk tas nenozīmē. Tas vienkārši nozīmē, ka kādu laiku uzņēmējam, kuri strādā Latvijā, būs pārliecība, ka nākamgad obligātā iepirkuma komponente nepacelsies par 20 vai 30 procentiem, kas praksē tika novērots līdz šim.

G. Kusiņš.

Un vēl pēdējais jautājums, kas izrietēja no jūsu iepriekšējās atbildes par šo administrēšanas mehānismu. Jūs teicāt tādu frāzi, ka mēs zinājām, cik mums vajag naudas. Sakiet, lūdzu, jūs varētu izskaidrot, vai nodokli uzliek, lai zinātu, cik jums vajag naudas jeb nodoklim ir arī kaut kāds cits mērķis?

J. Spiridonovs,

Protams, ka mēs definējām sākumā sasniedzamo... ekonomiski mums ir jādefinē iespējamie scenāriji, ko mēs... kādu potenciālo iepirkuma komponentes lielumu mēs varam sasniegt, piemērojot dažāda veida nodokļa kombinācijas. Un tad mums ir jātestē, vai šī izvēlēta nodokļu likmes kombinācija ir saudzīga pret uzņēmumu, nav pārmērīga un visas pārējās darbības, kas parasti notiek nodokļu likumdošanas veidošanā. Līdz ar to atbilde ir tāda, ka komentējot jau to, ko es teicu par to, vai mēs zinām naudas apjomu... un ne tikai mēs to zinām, esam arī paši lūguši Saeimu likumdošanas procesā deputātus noteikt mums pienākumu sniegt atskaiti par subsidētās enerģijas nodokļa iekasēšanu, prognozēm un nākt ar ziņojumu par iespējām samazināt nodokli, ko mēs arī izpildām. Faktiski katru gadu mēs informējam Kabinetu par to ilgtermiņa rāmi, četru gadu rāmi, kādi ieņēmumi veidojas, kādi izdevumi veidojas. Un tas arī ir... tikai un vienīgi to s gribētu pateikt ar tādu teikumu, ka mēs zinām naudas apjomu. Jo, protams, lai saprastu, vai mums vienā brīdī nav nepieciešams kāds papildus fiskālais risinājums no valsts budžeta, prasot papildus naudu neparedzētiem

līdzekļiem, vai jaunas politikas iniciatīvas, mums ir nepieciešams visu laiku skatīties, kādā veidā ieņēmumu un izdevumu sadaļa savstarpēji korelē. Piemēram, likumdevējs ir paplašinājis atbalsta grupu attiecībā uz palīdzību... sociālās palīdzības instrumentiem elektroenerģijas jomā, un šobrīd Saeimā ir diskusija par vēl lielāku paplašinājumu. Tas nozīmē, ka tikai un vienīgi subsidētās enerģijas nodoklis nevar nosegt visas tās vajadzības, kas šajā jomā ir veidojušās. Tas nav tikai un vienīgi obligātās iepirkuma komponentes mazināšanās, tā ir arī sociālā palīdzība un tikai un vienīgi ar iekasēto nodokli nepietiek. Tāpēc mēs būvējam ilgtermiņa prognozes, analizējam papildu ienākumu avotus, papildus dividendes, papildus pievienotās vērtības nodokli.

G. Kušņs.

Paldies.

Un pēdējais jautājums. Es saprotu, ka tad Ekonomikas ministrijas iesniegtajā dokumentā bija rakstīts par pārsubsidēšanu, ka nozare ir pārsubsidēta. Sakiet, lūdzu, bet šobrīd ir iesnieguši 90 pieteikumu iesniedzēji... Mēs skatāmies viņu konkrēto tiesību aizskārumu. Sakiet, lūdzu, vai jūs varat pateikt, ka jūs esat izvērtējuši, ka viņi visi 90 ir pārsubsidēti un tāpēc... jo nodoklis attiecas uz katru no viņiem...

J. Spiridonovs.

Es vēlos pateikt to, ka nodoklis nav ieviests ar mērķi novērst pārsubsidēšanu. Nodokļa ieviešanas mērķis ir gūt valstī ienākumus. Tas, ko... augsti respektējot nozari, jo mēs esam nedaudz uztraukušies, maīgi sakot, nedaudz uztraukušies par nozares prestižu un šodien izskanēja arī tāda tēze par sabiedrības attieksmi. Mums ir ļoti svarīgi, ja mēs gribam turpināt domāt par Latvijas enerģētisko drošību vai Latvijas enerģētikas sektora attīstību, mums vajag arī sabiedrības uzticību šīm darbībām. Un tāpēc mūsu skatījumā tieši nozares asociācijai un nevalstiskajām organizācijām būtu visvairāk jāuztraucas par iespējamo pārsubsidēšanu un mēs nesākam pierādīt pārsubsidēšanu, jo mēs neesam vērsušies Eiropas Komisijā pret kādu nozari vai pret kādu komersantu. Mūsu pētījumi, kuri ir veikti cienījamo Rīgas Tehniskās universitātes vadībā, norāda uz to, ka pastāv pārsubsidēšanas risks, vidējās izmaksas nozarē nav tik lielas, kā mēs piešķirām valsts atbalstu. Tas nozīmē, ka pastāv risks tālāk. Tāpēc es arī saku, ka Eiropas Komisijas lēmums var būt ar nosacījumiem riskantajos sektoros pārbaudīt, vai tur neveidojas kādi papildus apsvērumi, kuri mums būtu jāņem vērā, modificējot formulas vai samazinot atbalstu.

G. Kusiņš.

Paldies.

A. Laviņš.

Paldies. Nu, es teiktu, ka pietiekami lakoniski, bet tajā pat laikā pēc būtības ir sniegtas atbildes uz visiem daudzskaitlīgajiem jautājumiem. Paldies Valsts sekretāra vietniekam. Lūdzu, varat apsēsties.

Jā... tāvad cienījamie lietas dalībnieki un zālē klātesošie gan klausītāji, gan pieaicinātās personas. Šodien darbu beigsim.

Tiks izsludināts pārtraukums lietas izskatīšanā līdz šīs piektdienas pulksten. 10. 29. maijā pulksten 10.00 mēs turpināsim tiesas sēdi ar nākamo — pieaicināto personu uzklausīšanu un iztaujāšanu.

Pārtraukums līdz piektdienai.

Latvijas Republikas Satversmes tiesas sēde

2015. gada 19. maijā

turpinājums

2015. gada 29. maijā

Sēdi vada Latvijas Republikas Satversmes tiesas priekšsēdētājs

Aldis Laviņš.

A. Laviņš.

Labrīt, sēdieties, lūdzu!

Turpinām tiesas sēdi.

Pārtraukums tiesas sēdē tika izsludināts pēc tam, kad uzklausījām pieaicināto personu — Ekonomikas ministrijas pārstāvi.

Turpināsim pieaicināto personu uzklausīšanu. Tātad nākamā pieaicinātā persona mūsu sarakstā ir Finanšu ministrija.

Bet, pirms uzklausīsim Finanšu ministriju, izlemsim vairākus lūgumus, kas ir pieteikti šajā laikā, kamēr bija izsludināts pārtraukums.

Tātad esam saņēmuši no zvērināta advokāta Kaspara Zemes lūgumu par to, lai lietas materiāliem pievienotu SIA “BIO FUTURE” 2015. gada pārskatu un SIA “GAS STREAM” 2015. gada pārskatu.

Saeimas pārstāvim es izsniegšu šos dokumentus. Lūgums iepazīties.

Kamēr jūs iepazīstaties, es vēl norādīšu uz vienu jautājumu, par kuru droši vien Vaita kungam vajadzētu arī dažas lietas paskaidrot mums.

Mēs redzam no pieteikuma, ko jūs esat iesniedzis savu pārstāvamo vārdā, ka konstitucionālā sūdzība ir iesniegta trīs komersantu vārdā — SIA “ĒRBERĢES HES”, SIA “IU CEĻŠ” un SIA “KRĪGAĻU DZIRNAVAS”.

J. Vaitis.

Jā.

A. Laviņš.

Kā redzams no parakstu daļas, pieteikums ir iesniegts nu jau četrus komersantu vārdā, arī tāda komersanta, kā SIA “RUBĪNS GG” vārdā. Un jūs, piesakot lūgumu, esat iesniedzis dokumentus, kas attiecas uz gada pārskatu šai komercsabiedrībai.

Satversmes tiesa, ievērojot, ka dokuments precīzi ir noformēts attiecībā uz trim komersantiem, lietu ierosināja tieši tik tālu, kas attiecas uz šiem trim komersantiem. Tā kā lieta nav ierosināta attiecībā uz SIA “RUBĪNS GG”, tad pieteikumu... ja tā to varētu saprast, ka tur arī bija domāts, ka arī šī komercsabiedrība iesniedza pieteikumu, tad tā to Satversmes tiesa nav uztvērusi un tāpēc tie dokumenti, kas ir lūgumā iesniegti attiecībā uz SIA “RUBĪNS GG” tie jāatzīst, ka neattiecas uz šo lietu un ir atdodami jums atpakaļ un droši vien, ka tiesas sēžu sekretāre varētu to atdot un, protams, tas būs nofiksēts protokolā.

Tā... tik tālu esam precizējuši.

Vai esat gatavs izteikt viedokli par šo lūgumu? Lūdzu!

K. Piģēns.

Jā. Nav iebildumu, ka lietas materiāliem tiek pievienoti šie divi par 2014. gadu... divu uzņēmumu, divu pieteicēju gada pārskati.

A. Laviņš.

Paldies. Iebildumu nav? Lūgums ir apmierināts. Būs pievienots pie lietas materiāliem.

Tā... Radziņa kungs, jūs vēlējāties?

E. Radziņš.

Jā, godājamā tiesa. Iepriekšējā tiesas sēdē tika izteikts lūgums no tiesas iesniegt informāciju attiecībā par pārstāvēto personu ieguldījumiem un attiecībā par Eiropas Savienības līdzfinansējumu tajos. Līdz ar to esmu sagatavojis šo informatīvo iesniegumu attiecībā par manis pārstāvētajiem pieciem uzņēmumiem un vēlos iesniegt divos eksemplāros — viens Saeimas pārstāvim, viens tiesai.

A. Laviņš.

Tā. labi.

Tātad ievērojot, ka tas bija tiesas lūgums šādu informāciju sniegt, šis iesniegums būs pievienots pie lietas materiāliem un Saeimas pārstāvim ir zināšanai šī informācija arī izsniegta. Atsevišķi šeit uzklaut jūsu viedokli šajā ziņā nav nepieciešams. Paldies.

Hakas kundze, lūdzu?

J. Haka.

Mums arī ir precizējums attiecībā uz šo pašu tiesas lūgumu. Un gribētu precizēt iepriekšējā tiesas sēdē teikto un informēt, ka neviens no manis pārstāvētajiem uzņēmumiem nav saņēmis Eiropas līdzfinansējumu.

A. Laviņš.

Labi, tā ir skaidra atbilde uz kolēģa uzdoto jautājumu.

Tā... pārējie pieteikuma iesniedzēju pārstāvji nekādus lūgumus neizsaka.

Labi, mēs varam tad līdz ar to turpināt ar pieaicināto personu uzklausīšanu.

Kā jau minēju, Finanšu ministrija. Vai es pareizi saprotu, ka Finanšu ministriju kā pieaicināto personu pārstāvēs trīs personas? Man jāteic, ka ir Satversmes tiesas tradīcija, ka parasti ir viena persona, kas pārstāv valsts institūciju kā pieaicinātā persona, tāpēc es teiktu... es aicinātu jums vienoties par to, kas būs galvenā persona, kas sniegs viedokli. Un tikai tad, ja būs nepieciešams atbildēt uz kādiem jautājumiem un jūs nevarēsiet, mēs varētu aicināt kādu no pārējām Finanšu ministrijas pārstāvēm sniegt atbildi. Tādā veidā jūs varētu vienoties, kas būs tā persona, kas sniegs pamatā viedokli.

Jūs, ja? Lūdzu, tad nākat, stādaties priekšā.

A.Tihomirovs.

Andrejs Tihomirovs. Tiesību aktu departamenta Juridiskās nodaļas juriskonsults.

Finanšu ministriju arī vēl pārstāvēs netieši Nodokļu departamenta direktores vietniece Muiņas un akcīzes nodaļas vadītāja Jolanta Krastiņa.

Komercedarbības atbalsta departamenta direktore Dace Berkolde.

A. Laviņš.

Jā... attiecībā uz Jolantu Krastiņu... Es vaicāšu, vai ir iesniegta pilnvara, ka jūs šodien varat pārstāvēt Finanšu ministriju?

J. Krastiņa.

Jā, esmu gatava iesniegt.

A. Laviņš.

Tad, lūdzu, tiesas sēžu sekretārei iesniedziet pilnvaru un personas apliecināšanu dokumentu.

Labi. Pirms uzklausām jūsu viedokli, es teiktu no laika ekonomēšanas viedokļa, lūgums būtu bez gara ievada, uzreiz sniegt viedokli par lietā būtiskajiem jautājumiem, kas attiecas uz apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 1. un 105. pantam. Lūdzu, jums vārds!

A. Tihomirovs.

Cienījamā tiesa! Kopumā jau Finanšu ministrija ir sniegusi atbildi Satversmes tiesai par šo normu un mūsu ieskatā mēs papildus arī neko nesniegsim. Mums ir konkrētu jomu speciālisti uzaicināti uz tiesu un mēs labprāt atbildētu uz jautājumiem. Gan cienījamās tiesas, gan arī pārstāvju.

A. Laviņš.

Labi... Tieši tā, rakstveidā jūs esat izteikušies un varam visu svarīgo informāciju noskaidrot, uzdodot jautājumus.

Lūdzu, jautājumu uzdošanai vārds pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem un šādā secībā mēs arī varētu virzīties uz priekšu. Sāksim ar jums, Bērtaiša kungs. Lūdzu, ja ir jautājumi, ir šāda iespēja tos uzdot.

S. Bērtaitis.

Jā, ņemot vērā, ka Finanšu ministrija ir atbildīgā iestāde par valsts atbalsta saskaņošanas koordināciju, varbūt jūs varētu izstāstīt tos jautājumus, cik tālu Finanšu ministrija ir rīkojusies saistībā ar pārsūdzētajām tiesību normām, proti, ar subsidētās elektroenerģijas nodokļa ieviešanu, kādas darbības ir veiktas valsts atbalsta saskaņošanai un kāds šobrīd ir statuss.

A. Tihomirovs.

Es došu vārdu Komercedarbības atbalsta departamenta direktorei, kas būtu kompetenta...

D. Berkolde.

Labdien, Dace Berkolde.

Attiecībā uz jūsu jautājumu vēlos jūs informēt, ka, pamatojoties uz Ekonomikas ministrijas lūgumu un iesniegto informāciju, 2013. gada 17. decembrī tika nosūtīta informācija Eiropas Komisijai par enerģētikas lietu kopumā, kas ietvēra gan atbalsta sniegšanu atjaunojamās elektroenerģijas ražotājiem un koģenerācijas stacijām, kā arī jaudas maksājumu veidā, kā arī attiecībā uz subsidētās elektroenerģijas nodokli. Un paralēli vēl vēlāk

arī attiecīgi pamatojoties uz Zemkopības ministrijas sagatavoto notifikāciju un prenotifikāciju, Finanšu ministrija nosūtīja 2014. gada 14. jūlijā arī informāciju Eiropas Komisijai par SEN nodokli.

Līdz šim brīdim ir notikusi informācijas apmaiņa Ekonomikas ministrijai ar Eiropas Komisiju. Šobrīd Eiropas Komisijas, protams, lēmuma vēl nav. Ir iesniegta pēdējā informācija no Ekonomikas ministrijas puses, līdz ar to gaidām šobrīd reakciju no Eiropas Komisijas puses jautājumu veidā.

S. Bērtaitis.

Ja es pareizi saprotu, tad 2013. gada 17. decembrī tika iesniegta neoficiālā pirmsnotifikācija. Tas nozīmē, ka faktiski oficiālā notifikācija... vēl oficiālā atbalstu saskaņošana vispār vēl nav sāкта. Tās ir vienkārši neformālas konsultācijas starp atbildīgajām Latvijas iestādēm...

D. Berkolde.

Es atļaušos precizēt. Oficiālas konsultācijas ir sāktas, tāpēc ka prenotifikācija ir viena no notifikācijas procesa sastāvdaļām. Arī Eiropas Komisija ir aicinājusi dalībvalstis arvien vairāk izmantot šo prenotifikācijas iespēju, kuras laikā ir iespējams noskaidrot visus faktus un attiecīgi kā notifikācija... jau iesniegt pilnīgi sagatavotu dokumentu, kas ietvertu visu informāciju, kas ir nepieciešama Eiropas Komisijai.

A. Laviņš.

Paldies. Detalizēti atbildējāt uz šo jautājumu, ko nozīmē šīs stadijas... saskaņošanas stadijas...

Es vēlreiz aicinu... Lūgums attiecībā uz apstrīdēto normu atbilstību 1. un 105. pantam... fokusēti uzdot jautājumus.

Dodamies uz priekšu!

Nebūs jautājumu?

Saeimas pārstāvim? Vai būs jautājumi Finanšu ministrijas pārstāvjiem?

K. Piģēns.

Būs viens jautājums.

Iepriekšējās tiesas sēdēs daudz izskanēja, ka šis nodoklis ir savā ziņā... no pieteicēju puses viņu dēvēja par “eksotisku”. Kāds būtu Finanšu ministrijas viedoklis par subsidētās elektroenerģijas nodokļa vietu kopējā Latvijas nodokļu sistēmā?

D. Berkolde.

Es tad došu vārdu kolēģei no Nodokļu politikas departamenta, jo diemžēl es šo jomu nepārstāvu.

A. Laviņš.

Labi...

D. Berkolde.

Ja vien drīkstu... varbūt vēl tādu mazu repliku par šo notifikācijas procesu.

Maza nianse. Ja mēs tieši runājam par SEN nodokli, šobrīd likums ir saskaņots ar *deminimis* atbalsta regulējumu, kas tika pieminēts arī iepriekšējā tiesas sēdes laikā. Tātad *deminimis* atbalsts kā tāds nav jānotificē vispār, tātad šobrīd šīs normas ir likumīgas no valsts atbalsta viedokļa. Tas, ko izdarīja Ekonomikas ministrijas šī nodokļa kontekstā, ir: šīs normas tad, kad tiks sasniegts arī šis *deminimis* sliekšnis, varētu piemērot arī pēc tam, rēķinoties ar to, ka uzņēmumi varētu šo sliekšni sasniegt diezgan ātri. Līdz ar to tātad šobrīd no valsts atbalsta viedokļa visas normas ir ar Eiropas Komisiju sakārtotas, bet tātad šīs notifikācijas process ir, lai arī pēc tam, kad uzņēmumi būs pārsnieguši sliekšņus, ko nosaka *deminimis* atbalsta regulējums, varētu piemērot.

Paldies.

A. Laviņš.

Paldies. Jūs dzirdējāt jautājumu... ja? Lūdzu!

J. Krastiņa.

Jā... Finanšu ministrijas ieskatā šis nodoklis nebūtu nekādā veidā uzskatāms par eksotisku nodokli, jo tas atbilst definīcijai, kāda ir noteikta likumā "Par nodokļiem un nodevām", kas īsumā pasaka, ka nodoklis ir maksājums, kas tiek iekasēts valsts budžetā, lai segtu valsts funkcijas... valsts ieņēmumu nodrošināšanai un funkciju veikšanai.

Kā es esmu jau no kolēģiem... kas apmeklēja iepriekšējās sēdes, dzirdējusi, ka ir izskanējušas bažas, ka šo nodokli ir izstrādājusi Ekonomikas ministrija, nevis Finanšu ministrija, kas varētu arī tā kā norādīt uz tādu netipisku faktu. Bet šis nav vienīgais gadījums. Arī Dabas resursu nodokli ir izstrādājusi un seko tam līdzī Vides attīstības un reģionālās aizsardzības ministrija. Tāpat arī par transportlīdzekļu ekspluatācijas nodokli savā ziņā ir atbildīga Satiksmes ministrija. Līdz ar to mēs šeit nesaskatām nekādu atšķirību būtisku, kas varētu šo nodokli uzskatīt par eksotisku nodokli.

A. Laviņš.

Radziņa kungs, lūdzu!

E. Radziņš.

Jā, viens jautājums. Sakiet, lūdzu, kādu konkrētu valsts funkciju veikšanu nodrošina šī nodokļu iekasēšana?

J. Krastiņa.

Šis gan laikam būtu jautājums Ekonomikas ministrijai, jo tas ir arī norādīts likuma anotācijā. Es varbūt par šo negribētu komentēt... jo noteikti Ekonomikas ministrija kompetentāk atbildētu.

E. Radziņš.

Bet jūs tiesai tikko teicāt, ka tas nav nekas eksotisks. Tad līdz ar to it kā varētu būt arī iespējams paskaidrot, par kādām funkcijām tieši ir runa.

A. Laviņš.

Tā... es sapratu no atbildes, ka šis... ja var tā teikt, elegantais nosaukums “eksotisks nodoklis” un jautājums, kas ar to bija saistīts... saistīts ar apstākli, vai Finanšu ministrija bija tā, kas ir virzījusi priekšlikumu par šāda nodokļa ieviešanu un kolēģe minēja par to, ka ir vairāki nodokļi, kurus ir iniciējusi ne tikai Finanšu ministrija, bet arī citas ministrijas. Un no tāda viedokļa jūs sakāt, ka tas nekas nav netipisks. Un tādā ziņā bija sniegta atbilde uz šo jautājumu.

E. Radziņš.

Es tad vēlētos precizēt... Vai Finanšu ministrija izvērtēja nepieciešamību... šāda nodokļa nepieciešamību, lai nodrošinātu valsts funkciju veikšanu. Un tieši kādu?

A. Laviņš.

Labi. Tas ir jautājums vietā.

E. Radziņš.

Proti, vai ministrija izvērtēja. Nav runa par to, ka jūs viņu būtu iniciējuši, bet vai jūs esat izvērtējuši to, ko ir iniciējusi Ekonomikas ministrija. No šāda rakursa, proti, valsts funkciju nodrošināšana.

J. Krastiņa.

Finanšu ministrija savā atzinumā, kas tika sniegts par šo te likumprojektu, ir atzinusi, ka tas atbilst Finanšu ministrijas izpratnei likumam “Par nodokļiem un nodevām”, tika vērtēts, kādā veidā Valsts ieņēmumu dienests šo nodokli administrēs, par to... un neapšaubīja to mērķi, ko ir norādījusi Ekonomikas ministrija anotācijā, kāds ir izvirzīts šim nodoklim. Esam to akceptējuši.

A. Laviņš.

Paldies. Niedras kungs, lūdzu!

R. Niedra.

Jā, tomēr viens jautājums. Vai ar SEN nodokli bija plānots iekasēt kādu konkrētu summu līdz 2017. gadam?

J. Krastiņa.

Šos budžeta ieņēmumus ir prognozējusi Ekonomikas ministrija. Mēs šeit kā Finanšu ministrija neesam nekādus aprēķinus veikuši, mēs esam pieņēmuši to, ko mums iesniedza Ekonomikas ministrija. Tur aprēķini ir konkrēti, bet tos ir veikusi Ekonomikas ministrija.

R. Niedra.

Un vai arī Finanšu ministrija pārbaudīja un izvērtēja nodokļa likmi... kā zināms, ir dažādas nodokļu likmes... ietekmi uz katru komersantu grupu, piemēram, uz dabasgāzes, koģenerācijas stacijām... biomasas un biogāzes...

J. Krastiņa.

Nē, nodokļu likuma projektu virzīja Ekonomikas ministrija. Finanšu ministrija to neveica.

R. Niedra.

Paldies.

A. Laviņš.

Kolēģi! Vai būs jautājumi? Lūdzu, tiesnesis Ķinis.

U. Ķinis.

Tātad nu... jums arī ļoti īss tas viedoklis... Ministrijas viedoklis bija sniegts atzinumā, būtībā vairāk jūs tur arī norādījāt uz to, ka patiesībā tur visus tos jautājumus kārtos Ekonomikas ministrija. Tad, cik es saprotu, tad jūsu funkcija faktiski kā Finanšu ministrijas funkcija bija pārbaudīt, vai konkrētais nodoklis atbilst nodokļu definīcijai, kas noteiks likumā. Un attiecīgi, vai ir sakārtoti... var tikt sakārtoti jautājumi par šī nodokļa administrēšanu.

J. Krastiņa.

Tieši tā.

U. Ķinis.

Un jūs nepārbaudījāt, kādam mērķim šis nodoklis tiek noteikts, vai šis nodoklis, ņemot vērā to, ka viņš ir noteikts uz noteiktu termiņu, turklāt ierobežotai personu grupai... vai viņam ir mērķis tiešām kļūt ar nodokli... Un kāpēc tad līdz 2017. gadam tieši? Un vai viņš nav vērtējams kaut kādā veidā citādāk, lai samazinātu šo subsīdiju atbalstu?

J. Krastiņa.

Mēs nesaskatījām, ka tas būtu... kaut kādā neatbilstu nodokļa definīcijai un mums tas neradīja šaubas... ka tas būtu apšaubāms tam, kā to nodefinējusi Ekonomikas ministrija.

A. Laviņš.

Vai būs precizējumi jautājumam?

U. Ķinis.

Nu jā, nu viens precizējums ir. Tātad 2015. gadā Budžeta likumā ir noteikts, ka SEN jāiekasē 35 476 000. Savukārt dotācija, kas ir paredzēta enerģijas tirgus stabilizācijai, ir 27 miljoni. Tātad starpība paliek 7,5 miljoni. Kā šī nauda tiek tērēta un kādi ir tie mērķi būtībā?

J. Krastiņa.

Es tiešām nevarēju uz šo jautājumu atbildēt. Tas nav tieši ar nodokļiem saistīts... manā kompetencē...

A. Laviņš.

Tiesnese Osipova. Lūdzu!

S. Osipova.

Tātad... Finanšu ministrija pārbaudīja to, vai paredzētais nodoklis atbilst nodokļa definīcijai likumā. Šī definīcija mums tikko tika nolasīta un šajā definīcijā ir tas, ka šis maksājums tiek veikts un tālāk viņš tiek novirzīts kādas valsts funkcijas segšanai materiālai. Sakiet, lūdzu, kā jūs varējāt sniegt atbildi, ka šis ir nodoklis, ja jūs nezināt, kādas valsts funkcijas apmaksāšanai iekasētā nauda ir paredzēta?

J. Krastiņa.

Es neatbildēju, ka es nezinu, kādas funkcijas nodrošināšanai... Bet to piedāvāja Ekonomikas ministrija un es šobrīd...

S. Osipova.

Vai jūs varētu tagad precizēt? Ja jau jūs veicāt izvērtējumu, ka šis ir nodoklis, nodoklis ir paredzēts, lai segtu valsts funkciju. Tad par kādu valsts funkciju mēs šobrīd runājam? Kādas valsts izmaksu pozīcijas tiek segtas no šī nodokļa?

J. Krastiņa.

Tas, kam tika plānots, tika ierakstīts likumprojekta anotācijā un to ir piedāvājusi Ekonomikas ministrija. Un mēs to esam akceptējuši...

S. Osipova.

Jūs to zināt?

J. Krastiņa.

Ja es tagad uzšķirtu anotāciju, es to jums varētu nolasīt.

S. Osipova.

Paldies.

A. Laviņš.

Tiesnesis Kusiņš uzdos jautājumu.

G. Kusiņš.

Jā... No jūsu atbildēm izriet, ka šo nodokli... likumprojektu sagatavoja Ekonomikas ministrija un jūs izstāstījāt to Finanšu ministrijas iesaisti šajā procesā. Bet man būtu jums jautājums nedaudz varbūt tāds plašāks. Nodokļu sistēmai valstī ir jābūt saskaņotai, arī iekšēji

saskaņotai. Sakiet, lūdzu, vai Finanšu ministrijai ir kaut kāda līdzdalība šajā jomā, lai nodokļu sistēma būtu iekšēji saskaņota? Jeb arī no jūsu iepriekšējām atbildēm var secināt tā, ka katrs iesniedz, jūs pārbaudāt, vai atbilst definīcijai un ar to Finanšu ministrijas loma šajā valstī aprobežojas.

J. Krastiņa.

Jebkurš nodoklis, kas tiek vai izstrādāts vai mainīts... jebkurā gadījumā tas tiek atzinums... pamatā to dara Finanšu ministrija, lielākā daļa nodokļu ir Finanšu ministrijas kompetencē. Tie nodokļi, kur citas ministrijas iesaistās vai arī izsaka priekšlikumu likmes maiņai, protams, tas tiek viss saskaņots ar Finanšu ministriju un iesaistās gan no nodokļa cilvēki, gan juristi, gan, ja nepieciešams valsts atbalsta skatupunkts, tiek vērtēts... un Finanšu ministrija, protams, tam seko līdzī. Un savukārt ir cita struktūrvienība, kas seko, kādām funkcijām tiek tērēti valsts budžeta līdzekļi. Bet tas nav tieši saistīts ar manu kompetenci, ar nodokļu politiku. Finanšu ministrijā ir divas politikas. Iespējams, šis jautājums būtu... varbūt mēs varam atbildēt citā sanāksmē, jo tā nav mana kompetence atbildēt par līdzekļu izlietojumu budžetā.

G. Kusiņš.

Bet tad varbūt kāds cits no Finanšu ministrijas pārstāvjiem varētu atbildēt, kā tad Finanšu ministrija to kopīgo ainu spēj uzraudzīt, lai nodokļu sistēma nav iekšēji pretrunīga. Tagad iznāk tā, ka kāda cita ministrija iesniedz, jūs sakāt, ka tas nav jūsu kompetencē, ja es pareizi sapratu.

J. Krastiņa.

Nu, ne gluži tā... Protams, tiek vērtēts un to pēc tam tāpat vērtē arī valdība un arī Saeima. Un tas viss ir kopīgā...

G. Kusiņš.

Jā, bet es jums jautāju kā Finanšu ministrijai, es jums nejautāju kā valdībai vai kā Saeimai. Vai Finanšu ministrija to vērtē? Kāpēc Finanšu ministrija ir piekritusi, ka, piemēram, tas ir nodoklis līdz 2017. gadam? Vai jūsu viedoklis tad sakrīt ar kaut ko? Un ja sakrīt, tad kāpēc sakrīt? Jeb jūs paši nevērtējat?

J. Krastiņa.

Mēs piekritām tam, kā to ir piedāvājusi Ekonomikas ministrija. Mums tas šķita atbilstoši un lietderīgi.

G. Kusiņš.

Sakiet, lūdzu, uz kādiem jūs balstījāties uz Ekonomikas ministrijas datiem... tiem, kas bija iesniegti sākumā... cik es saprotu... Sakiet lūdzu, vai Finanšu ministrija veic šīs analīzes aktualizāciju nodokļa piemērošanas jomai, jo, cik es saprotu, Ekonomikas ministrija tagad ir anulējusi vairākas tās atļaujas un situācija ir mainījusies. Vai Finanšu ministrija pati pēc savas iniciatīvas, lai uzraudzītu šo kopīgo nodokļu sistēmu valstī, veic kaut kādus pārrēķinus?

J. Krastiņa.

Nu, tikai tik daudz, cik tas attiecas uz budžeta prognozēm un uz budžeta izpildi... Pēc tās informācijas, ko sniedz Ekonomikas ministrija.

A. Laviņš.

Labi... Paldies Finanšu ministrijas pārstāvjiem.

Vārds viedokļa izteikšanai pieaicinātajai personai Tieslietu ministrijas pārstāvei Lailai Medinas kundzei. Lūdzu!

L. Medina.

Labdien, godājamā Satversmes tiesa!

Līdzīgi kā iepriekšminētie, arī Tieslietu ministrija ir iesniegusi savus rakstiskos apsvērumus.

Bet es tomēr vēlos īsumā uzsvērt, kādi ir tie galvenie aspekti Tieslietu ministrijas viedoklī, kāpēc mēs uzskatām, ka apstrīdētās likuma normas atbilst Satversmes 1. un 105. pantam un no kādiem apsvērumiem mēs vadījāmies.

Tomēr vienlaikus es vēlējos savā ievadā pieminēt to, ka mēs, protams, ka Tieslietu ministrija nevaram vērtēt šī nodokļa atbilstību nodokļu sistēmai kopumā vai arī kā tas ietilpst enerģētikas politikā kopumā, bet atbilstoši savai kompetencei mēs esam vērtējuši, kā šī tiesību norma atbilst tiesību sistēmai kopumā, kā arī, ņemot vērā Tieslietu ministrijas kompetenci, mēs arī esam vērtējuši, vai tā kopumā atbilst Eiropas Savienības tiesību regulējumam, proti, atbilstība tiem tiesību aktiem Eiropas Savienībā, ko šis likums potenciāli varētu skart.

Tieslietu ministrija savu viedokli attiecībā uz šo konkrēto jautājumu ir izteikusi šajā izstrādes procesā divās reizēs. Pirmkārt, kā jau tika vakar minēts, sākotnēji šīs politikas ievirzi

Ekonomikas ministrija skaidroja informatīvajā ziņojumā, kas bija izstrādāts un šajā ziņojumā tika iezīmētai visa paredzētā reforma enerģētikas jomā, un šī informatīvā ziņojuma izvērtējumā Tieslietu ministrija arī norādīja uz vairākiem aspektiem, kas ir būtiski šīs lietas izskatīšanā, proti, uz nepieciešamību izvērtēt tiesiskās palāvības principa piemērošanu šajā jomā un skatot to no diviem aspektiem — gan uz tiesisko palāvību konkrētajiem komersantiem, uz kuriem tika attiecināta šī nodokļa piemērošana, gan arī tiesiskā palāvība uz tām personām, kuras pēc tam maksās par izlieto to elektroenerģiju, ņemot vērā, ka šis jautājums bija ciešā veidā skarts ar elektroenerģijas tirgus liberalizāciju, iespējamo cenu pieaugumu un uz tām sekām, ko tas atstās uz enerģētikas tirgu kopumā.

Tas bija viens aspekts, ko Tieslietu ministrija norādīja, ka ir būtiski izanalizēt izstrādājot tiesību normas, kā šis princips darbosies un otrs aspekts... mēs arī norādījām uz tām Eiropas Savienības direktīvām, kas, mūsaprāt, bija svarīgas, izstrādājot tiesību regulējumu.

Līdz ar to likumprojekta izstrādē mēs vērtējām, kādā veidā Ekonomikas ministrija savā anotācijā ir atspoguļojusi gan vērtējusi likuma ietekmi uz enerģētikas tirgu kopumā, uz tiem mērķiem, ko nosaka direktīvas enerģētikas jomā, gan arī uz šo tiesisko palāvību.

Mūsu skatījumā Ekonomikas ministrija, definējot likumā paredzēto mērķi, proti, vēlmi... nepieciešamību ierobežot elektroenerģijas cenu kāpumu sabiedrībai kopumā, kā arī nepieciešamību sekmēt konkurētspēju šajā nozarē, kā arī caur jau diferencētiem nodokļiem veicināt, lai atjaunojamā elektroenerģija un koģenerācija tiktu vairāk... mazāk ietekmētas, ir vērtējusi iespējamo šo likuma mērķi un definējusi, mūsaprāt, atbilstošu Satversmei un mēs uzskatām, ka tas ir gan sabiedrībai nozīmīgs, gan leģitīms mērķis.

Un vērtējot šīs izvēlētas metodes mērķa sasniegšanai mēs arī skatījāmies, kā Ekonomikas ministrija anotācijā ir atspoguļojusi izvēlētos mērķus, salīdzinot tos ar sākotnējo informatīvajā ziņojumā paredzēto. Mēs redzam, ka notika izvērtējums par ietekmi uz citām jomām, tajā skaitā uz siltumenerģijas cenas kāpumu un tamlīdzīgi... līdz ar to izvēloties tiktāl, ciktāl mēs spējam novērtēt enerģētikas tirgu kopumā, tādas metodes, kas atbilst Latvijas faktiskajai situācijai. šajā brīdī elektroenerģijas tirgū, bet, protams, Tieslietu ministrija nevar detalizēti iedziļināties elektroenerģijas tirgū un ietekmēt uz komersantiem — gan konkrētajiem, kuriem piemēros nodokļus, gan uz tiem kas lietos elektrību pēc tam. Un ne tikai komersantiem, bet arī mājsaimniecībām.

Mēs jau arī savā viedoklī norādījām, ka arī Satversmes tiesa tajā skaitā ir atzinusi, ka likumdevējs bauda pietiekami plašu rīcības brīvību, veidojot nodokļu politiku. Un tas, kas Satversmes tiesai būtu jāvērtē — vai nav uzlikts nesamērīgs slogs attiecīgi tiem subjektiem, kuriem ir jāmaksā nodoklis. Un mūsu skatījumā Ekonomikas ministrija, vērtējot šo ietekmi,

kāda būs komersantiem, gan veica šo analīzi, un arī atzina to par samērīgu un pieļaujamu šo slogu, ko tas radījis.

Mūsu skatījumā šajā samērīgumā un tiesiskās palāvības principā tomēr ir svarīgi ņemt vērā, pirmkārt, to, ka šis te regulējums tiešām tika detalizēti vērtēts — gan tā ekonomiskā ietekme, gan vispār regulējums. Un arī Saeima savā atbildes rakstā ir arī uzskatījusi visus tās reizes, kad tas tika analizēts un apspriests un arī šīs izmaiņas, kas tika veiktas likumprojektā, ņemot vērā diskusijas par tā ietekmi uz tautsaimniecību kopumā, tas ir veidots kā terminēts nodoklis ar noteiktu mērķi un ar uzdevumu kompetentām institūcijām pārskatīt tā ietekmi uz sektoru kopumā un attiecīgi arī piedāvāt izmaiņas, ja tas ir nepieciešams. Un mūsu skatījumā ir arī svarīgi atzīmēt, ka šis konkrētais nodoklis... šī konkrētā sistēma ir attiecīgi valsts komercdarbības vide, kur dažādi riski un šīs iespējas, teiksim, šie ieņēmumi un izdevumi komercdarbībā tomēr ir acīmredzami pakļauti lielākiem riskiem. Tas nav, kā, piemēram, pensija vai atalgojums, kur ir daudz lielāka aizsardzība nepieciešama. Līdz ar to šī rīcības brīvība mūsu skatījumā ir vēl plašāka.

Attiecībā... daudz tika diskutēts arī par to, vai ir nepieciešams noteikt pārejas periodu, tādējādi labāk sagatavojoties šāda nodokļa ieviešanai. Mūsu skatījumā šis jautājums ir ticis vērtēts, analizējot, kāda būtu situācija, ja netiktu rasts risinājums elektroenerģijas cenas ierobežojumam. Tādā gadījumā daudz plašāka sabiedrība no tā... viņas maksātspēja, proti, apmaksāt elektrības rēķinus un tamlīdzīgi tiktu būtiski ietekmēta un līdz ar to likumdevējam, mūsu skatījumā, bija nepieciešams rīkoties pietiekami steidzami, lai iegūtu šādu risinājumu, kādā veidā apturēt elektroenerģijas cenu pieaugumu un rastu arī līdzekļus kompensēt to spēju personām maksāt par elektrību, kas attiecīgi tiek patērēta. Jo īpaši tas attiecas uz nabadzīgākajām māsaimniecībām.

Protams, arī Satversmes tiesa ir atzinusi, ka nodokļi kā tādi ir īpašumtiesību ierobežojums, bet nodoklis pats par sevi nerada īpašumtiesību aizskārumu. Tam būtu jābūt... tie būtu jāvērtē no šīs lietas faktiskajiem apstākļiem. Mūsu skatījumā, tā kā šeit mēs runājam par iespējamiem nākotnes ieņēmumiem, proti, nevis par īpašumu, kas jau pieder, bet tas, kas tiks nākotnē iegūts, proti, par maksājumiem, kas būs šīs obligātās komponentes ietvaros, tad šajos gadījumos šis aizsardzības līmenis jeb nepieciešamība aizsargāt šādas īpašumtiesības ir zemākas. Un līdz ar to šāda nodokļa uzlikšana, ja tā ir samērīga, kā to arī savā ekonomiskajā izvērtējumā atzina Ekonomikas ministrija, tad mūsu skatījumā tas ir pieļaujams ierobežojums un tas nepārkāpj Satversmes 105. pantā noteikto aizsardzību.

Savukārt attiecībā uz Eiropas Savienības regulējuma izvērtējumu... mēs esam snieguši savā atzinumā diezgan detalizētu analīzi attiecībā uz trim tiesību aktiem, kas mūsu skatījumā... kuriem varētu būt nozīme šīs lietas izskatīšanas ietvaros.

Pirmā no tām ir direktīva 2004-8 un mūsu vērtējumā šīs direktīvas mērķis ir veicināt konkrētus koģenerācijas pasākumus, bet direktīva neuzliek par pienākumu izveidot kādu ļoti konkrētu sistēmu. Dalībvalstis saglabā rīcības brīvību un mūsu skatījumā tā rīcības brīvība, ko ir izvēlējusies Ekonomikas ministrija, piedāvājot šādu regulējumu, tālāk jau arī atbalstot šādu regulējumu, atbilst direktīvā nospraustajiem mērķiem un tiešus pārkāpumus nesatur. Mūsu skatījumā šis konkrētais likums par nodokļa uzlikšanu nav ļoti tieši saistīts, viņš ir pastarpināti saistīts ar šīs direktīvas regulējumu. Līdz ar to mēs nesaskatām šīs direktīvas pārkāpumu. Vismaz no savas redzespunkta.

Otra direktīva ir 2009. gada direktīva Nr. 28 par atjaunojamiem energoresursiem, kuras galvenais mērķis ir noteikt, kāds ir sasniedzamais atjaunojamo enerģijas resursu ietvars kopējās elektroenerģijas ietvaros, un pēc arī mūsu ierosinājuma Ekonomikas ministrija to bija vērtējusi, norādot, ka šis regulējums neietekmēs 2020. gadā sasniedzamo mērķi, kas ir sasniedzams atjaunojamo enerģijas resursu īpatsvaram enerģijas kopapjomā.

Un trešais jautājums bija par valsts atbalstu. Es domāju, ka tas jau ir ticis detalizēti vērtēts un mūsu skatījumā nodoklis pats par sevi nav uzskatāms par valsts atbalstu. Bet šī sistēma kopumā, kāda ir izveidota caur šo obligāto iepirkuma komponenti un tālākiem atbalsta mehānismiem, ir kā sistēma vērtējams, bet ne tieši pats nodoklis.

Tas būtu īss ieskats Tieslietu ministrijas viedoklī.

Esmu gatava atbildēt uz tiesas un pušu jautājumiem.

A. Laviņš.

Paldies.

Pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem... Lūdzu, jums ir iespēja uzdot jautājumus.

S. Bērtaitis.

Paldies, godātā tiesa. Man būs vairāki jautājumi.

Sakiet, lūdzu, Medinas kundze, Tieslietu ministrija 2012. gada 12. augustā sniedza atzinumu Ekonomikas ministrijai... informatīvo ziņojumu par kompleksu risinājumu elektroenerģētikas tirgus problemātikai un šo atzinumu jūs arī parakstījāt. Atzinumā vairākas reizes tika norādīts uz to, ka paredzētais risinājums, proti, subsidētās elektroenerģijas nodokļa ieviešana rada zināmas problēmas un tāpēc ir jāizvērtē no tiesiskās paļāvības un samērīguma principa konteksta.

Paskaidrojumos Satversmes tiesai jūs norādiat, ka nekādā veidā nerada problēmas no tiesiskās paļāvības principa puses šī nodokļa ieviešana.

Ja drīkstētu lūgt precizēt Tieslietu ministriju... Vai apstrīdētās normas vispār neaizskar konstitucionālo sūdzību iesniedzēju tiesisko palāvību vai aizskar, bet tomēr šis aizskārums ir attaisnojams. Kāds ir Tieslietu ministrijas viedoklis šajā jautājumā?

L. Medina.

Vispirms gribētu paskaidrot, kāpēc mēs savā atzinumā norādījām uz šo tiesiskās palāvības problemātiku. Mūsu skatījumā informatīvajā ziņojumā bija nepietiekama analīze, lai mēs spētu saprast — ir ievērots šis... vai iri vērtēts tiesiskās palāvības princips vai nav. Un mēs vēršām Ekonomikas ministrijas uzmanību uz to, ka, lai labāk izprastu, ir jāveic šis izvērtējums un šī analīze. Un vēlāk mūsu skatījumā jau likumprojekta anotācijā šī analīze ir veikta un ir norādīts... Protams, jautājums tiesiskās palāvības... es domāju, ka pats principa aizskārums tur zināms rodas, jo, protams, tiesiskā palāvība uz to, ka atbalsts kā tāds varētu turpināties, tāds ir, bet, ņemot vērā to, ka atbalsts pats par sevi ir uzskatāms par izņēmumu no normālas komercdarbības, tad šādā situācijā, es domāju, ka tas ir samērojami un attaisnojami, ka šāda tiesiskā palāvība uz to, ka nepārtraukti turpināsies tieši tāds valsts atbalsts, kāds ir bijis sākotnēji, tad šis aizskārums ir pamatojams un samērojams.

S. Bērtaitis.

Paldies.

Tad nākamais jautājums. 2012. gada atzinumā jūs cita starpā norādāt, ka šāda nodokļa ieviešana, it īpaši, ja netiek nodrošināts saprātīgs pārejas periods, var aizskart potenciālo nodokļu maksātāju. Sakiet, lūdzu, vai Tieslietu ministrijas ieskatā ieviešot šo nodokli ir paredzēta pārejas periods, un ja jā, tad kas ir šis pārejas periods... kā šo pārejas regulējumu Tieslietu ministrija saskata.

L. Medina.

Nē, to jau es arī mēģināju savā runā arī paskaidrot. Mēs norādījām, ka būtu vērtējams pārejas periods, bet tālāk jau izskatot šo informatīvo ziņojumu un Ekonomikas ministrijai pamatojot steidzamību, kāpēc šis nodoklis ir ieviešams un tādi ir šie kopējie mērķi, kas ir sasniedzami. Likumprojekta pārejas periods nav paredzēts. Ir paredzēts, ka viņš stājas spēkā un ir piemērojams.

S. Bērtaitis.

Paldies.

Un savā atzinumā jau jūs arī norādījāt 2012. gadā, ka priekšlikums par subsidētās elektroenerģijas nodokļa ieviešanu nav atbalstāms, kamēr nav analizētas citas iespējamās alternatīvas ziņojuma 4.1. nodaļā minēto problēmu risināšanai. Vai šādas alternatīvas jūs, Tieslietu ministrijas, ieskatā tika izanalizētas. Un ja jā, tad kas bija šīs alternatīvas, kas tika apsvērtas pie nodokļa ieviešanas?

L. Medina.

Tur droši vien, lai precīzāk to konstatētu, kādas bija šīs dažādās alternatīvas, būtu tad jānoklausās Ministru kabineta sēdes ieraksts, jo šis informatīvais ziņojums un Tieslietu ministrijas atzinums tika izdiskutēts Ministru kabineta sēdē, kurā apstiprināja šo informatīvo ziņojumu. Un tur, protams, viena no alternatīvām, piemēram, bija samazināt atbalsta intensitāti.

S. Bērtaitis.

Paldies.

L. Medina.

Un es vēl gribēju tikai precizitātes nolūkos... Acīmredzot, tā ir kļūda ieviesusies... atzinums nav 2012. gada, jo pats informatīvais ziņojums bija izstrādāts 2013. gadā. Es pieņemu, ka tā ir drukas kļūda, ko mēs esam Tieslietu ministrijā pieļāvuši.

A. Laviņš.

Labi...

E. Radziņš.

Pāris jautājumu.

Pirmkārt, runājot par alternatīvām. Jūs tikko minējāt, ka ir drukas kļūda šinī ziņojumā. Tas bija 2013. gadā, tā tas laikam tiešām arī būs bijis. Bet 2012. gadā Tieslietu ministrija vērtēja, cik zināms, grozījumus Ministru kabineta noteikumos Nr. 262 un 221, kur grozījumu rezultātā Ekonomikas ministrijai tika piešķirtas tiesības ierosināt pārskatīt noteikumos iekļauto formulu pamatotību un atbilstību Elektroenerģijas tirgus situācijai.

Sakiet, lūdzu, kāpēc jūsuprāt... un vai jūsuprāt mērķis attiecībā uz elektroenerģijas lietotāju interešu aizsardzību nevarēja tikt sasniegts caur šo Ministru kabineta noteikumu realizāciju, bet bija nepieciešams tomēr tāds normatīvais regulējums, kas saistās ar jauna nodokļa ieviešanu?

L. Medina.

Droši vien tas detalizēts pamatojums būtu meklējams tajā elektroenerģijas tirgus situācijā kopumā, ko es neņemšos analizēt. Bet no tā, ko mēs izlasījām un sapratām, mēs secinājām, ka tie pasākumi, kas tika uzsākti iepriekš, nav devuši vēlamo rezultātu. Ietekme uz elektroenerģijas lietotājiem, finansiālā ietekme būtu pietiekami būtiska un varētu apdraudēt šo personu maksātspēju. Līdz ar to ir nepieciešams komplekss risinājums ar jauniem pasākumiem, proti, Ekonomikas ministrija bija vērtējusi, ka līdz paveiktais nav devis to rezultātu, ko viņi bija cerējuši. Un tāpēc arī tika piedāvāts valdībai šis kompleksais risinājums, ko arī vakar Ekonomikas ministrija detalizēti izklāstīja, kas sevī ietvēra vairākus elementus. Un šis nodokļa elements bija tikai viens no vairākiem pasākumiem.

Es domāju, ka tas arī varētu būt mans skaidrojums, ka, kompetentā ministrija, vērtējot līdzšinējo pasākumu ietekmi, vai tie ir vai nav sasnieguši uzstādīto mērķi, ir secinājuši, ka tas mērķis nav sasniegts un ir nepieciešami papildus soļi.

E. Radziņš.

Bet laika posms, kurā varēja mēģināt realizēt mērķa sasniegšanu, viņš sākās būtībā tikai 2012. gada septembrī. Vai varēja būt jau 2013. gadā jau kompetents un patiešām izvērtēts secinājums par to, ka šī norma nedod vēlamo efektu?

L. Medina.

Nu, es... Tad, kad Ekonomikas ministrija 2013. gada jūlijā, ja nemaldos, sagatavoja šo informatīvo ziņojumu, viņa analizēja, ka turpmāk neierobežojot šīs obligātās iepirkuma komponentes ietekmi uz kopējo elektroenerģijas cenu, ja netiks veikti vēl papildus pasākumi, tad šis pieaugums būs tāds, kas būtiski ietekmēs tajā skaitā mājsaimniecības maksātspēju un ir nepieciešami papildus soļi. To, cik detalizēta ir šī analīze un kādā veidā šis tirgus tika analizēts, tas droši vien nebūs Tieslietu ministrijas jautājums, bet šāda analīze tika veikta, tajā skaitā vērtējot šo līdz šim paredzēto pasākumu ietekmi nākotnē.

Un tas droši vien būtu uztverams kā saprātīgs veids, kā analizēt nevis *post factum*, bet arī vērtēt šo pasākumu ietekmi nākotnē.

E. Radziņš.

Paldies.

Un otrs jautājums ir saistīts ar jūsu minēto, ka atbalsts ir izņēmums no normālas komercdarbības. Jautājums ir sekojošs: vai jūs vērtējāt to, ka minētajā gadījumā šis nodoklis tiks attiecināts uz komersantiem, kas vispār savu komercdarbību iz uzsākuši tikai rēķinoties

un pamatojoties uz šo prognozējamo atbalstu. Ka tas nav atbalsts, kas tiek pēkšņi saņemts jau esošas komercdarbības veikšanas gaitā, proti, uzņēmums 1992. gadā dibināts un tagad pēkšņi viņam ir radusies iespēja saņemt atbalstu. Bet šinī gadījumā ir runa par uzņēmumiem, kas vispār tikai dibināti sakarā ar to, ka ir bijusi šī valsts politika, proti, solot šo atbalstu šāda veda specifiskas komercdarbības kā atbalsta valstij veikšanai.

L. Medina.

Nē... Tad, kad es pieminēju šo, ka valsts atbalsts ir uzskatāms par izņēmumu no normālas komercdarbības, tā ir tāda kā tēze, teorētiska tēze, lai vērtētu, vai šajā gadījumā šī ierobežojumi valsts atbalsta jomā ir uzskatāmi... kāds ir šis aizsardzības līmenis un cik lielā mērā būtu jāvērtē tas, ka šis valsts atbalsts... šajā visā valsts atbalsta procesā notiek kaut kādas izmaiņas. Līdz ar to ir tīri teorētiski un arī praktiski situācijā informācija... teiksim, tas valsts atbalsta regulējums nav tāds, uz kuru varētu paļauties kā uz mūžīgu regulējumu. No tāda viedokļa es pieminēju šo pamatojumu.

A. Laviņš.

Niedras kungs, lūdzu!

R. Niedra.

Paturpinot arī iepriekš jau iesākto tēmu no Radziņa kunga puses... respektīvi, šobrīd SEN rezultāts ir tāds, ka elektroenerģijas ražotāji saņem no valsts jeb no enerģijas publiskā tirgotāja par x naudas summu mazāk. Šo pašu rezultātu arī varēja iegūt mazliet vienkāršākā veidā, proti, grozot elektroenerģijas cenu formulas, tādā veidā maksājot vienkārši mazāk, rezultāts būtu tas pats, ka komersants saņem x summu mazāk.

Sakiet, lūdzu, vai no tiesiskās palāvēības aspekta jūs saredzat atšķirību staro SEN risinājumu un ja būtu grozītas cenu formulas?

L. Medina.

Noteikti kaut kādā detalizētā vērtējumā būtu kaut kādas atšķirības. Pavisam noteikti. Jo šajā gadījumā pats valsts atbalsts, proti, tā summa, kas tiek izmaksāta elektroenerģijas ražotājiem, saglabājas, bet tā tiek aplikta ar nodokli. Un nodoklis, kā mēs zinām... nodokļa mērķis ir iegūt ienākumus valsts budžetā kaut kādu valsts funkciju īstenošanai. Līdz ar to, protams, ja mainās šie risinājumi, kādā veidā notiek naudas izmaksa, tad tas tiesiskais vērtējums atšķirtos, jo šajā brīdī ir jāvērtē šis risinājums divās daļās. Pirmā daļa — kāds ir veidots valsts atbalsta mehānisms, un no otras puses — kāda ir nodokļu politika izveidota un

kāda ir šī nodokļa iekasēšana un tās mērķis. Savukārt, ja tiek mainīta paša valsts atbalsta formula, tad ir jāvērtē tikai valsts atbalsta ietvars. Līdz ar to noteikti tiesiskais risinājums atšķirtos. Bet tādu analīzi Tieslietu ministrija nav veikusi.

R. Niedra.

Šis mans jautājums... ir vairāk... viņš ir tendēts uz to, vai nav tā, ka SEN risinājums tika izvēlēts tikai tāpēc, ka, ja būtu grozīta vienkārši cenu formula, Tieslietu ministrijai būtu jāatzīst, ka šis pārkāpj tiesisko paļāvību. Vai tā nav bijis?

L. Medina.

Es domāju, ka tik vienkāršoti tas noteikti nav, jo valsts atbalsta formulu arī noteikti drīkst grozīt, jo tiesiskā paļāvība nenozīmē, ka tas, ka reiz ir uzrakstīts, nedrīkst tikt grozīts vispār un nekad un ne pie kādiem apstākļiem. Es domāju, ka visi zina, ka Satversmes tiesa to ir vairākkārt atzinusi, ka tiesiskā paļāvība nenozīmē liegumu Saeimai grozīt tās noteikto normatīvo regulējumu. Tiesiskā paļāvība nozīmē izvērtēt šo te grozījumu nepieciešamību un atbilstību situācijai un ietekmi uz šī regulējuma adresātiem. Līdz ar to pats par sevi apgalvojums, ka valsts atbalsta formulas maiņa būtu tiesiskās paļāvības pārkāpums, manuprāt, ir nepamatots.

R. Niedra.

Un pēdējais jautājums. No jūsu atbildes es saprotu, ka tomēr ir atšķirība starp šiem diviem risinājumiem no tiesiskās paļāvības aspekta. Bet, tā kā rezultāts faktiski ir viens, ka komersants iegūst x summu mazāk, vai jūs saredzat starp šiem diviem risinājumiem atšķirību no īpašumtiesību aizskāruma aspekta.

L. Medina.

Kā jau es teicu, nodokļa uzlikšana pati par sevi nav īpašumtiesību aizskārums. Tas ir īpašumtiesību ierobežojums. Aizskārums nodokļu uzlikšanas gadījumā rodas tajos gadījumos, ja nodoklis uzskatāms par nesamērīgu slogu komersantam un es savā analīzē jau norādīju, ka Tieslietu ministrijas skatījumā tas nav nesamērīgs slogs.

A. Laviņš.

Paldies. Ir sniegtas atbildes pēc būtības.

Štrauses kundze, lūdzu!

L. Štrause.

Jā, man būs viens jautājums. Es gribētu uzzināt, vai, ņemot vērā ārvalstu investīciju īpatsvaru nozarē, Tieslietu ministrija, vērtējot SEN atbilstību tiesību sistēmas kontekstā, izvērtēja arī atbilstību starptautiskajiem līgumiem, kas aizsargā investoru tiesības uz īpašumu un tiesisko palāvību. Nu, īpaši šī atbilstība Eiropas enerģētikas hartas nolīgumam.

L. Medina.

Kā jau es savā analīzē minēju, mēs esam vērtējuši atbilstību Eiropas Savienības direktīvām un es to analīzi izklāstīju.

Attiecībā uz investīciju aizsardzību... investīciju aizsardzība līgumos tradicionāli ir paredzēts, ka investoriem var rasties aizskārumi tādos gadījumos, ja šis regulējums ir diskriminējošs un vērsts tieši konkrētu investoru tiesību aizskārumam un to pamatā ir pretiesiska rīcība. Un mēs nesaskatījām šādu tieši vērstu uz ārvalstu investoru pretiesisku aizskārumu šajā regulējumā.

L. Štrause.

Tātad jūsu analīze apstājās Latvijas normu un Eiropas Savienības līmenī, nesaskatot aizskārumu.

L. Medina.

Mēs nesaskatījām aizskārumu... tā kā tas ir... vispārīgu aizskārumu mēs nesaskatījām, līdz ar to nav pamata apgalvot, ka tas aizskartu arī ārvalstu investorus.

L. Štrause.

Paldies par atbildi.

A. Laviņš.

Zemes kungs, lūdzu!

K. Zeme.

Jūs minējāt tāpat, ka ar šo te nodokli ir noticis tiesību ierobežojums, bet nav tiesību aizskāruma. Mēs šeit tāpat uzklusot pieteicējus, esam konstatējuši to, ka.. piemēram, biogāzes elektrostacijām ir tāpat zaudējumi dēļ šī te nodokļa. Uzņēmumiem... mēs nerunājam, ka nav peļņas, bet ir jau konkrēti zaudējumi un tieši dēļ šī te nodokļa, kas var novest līdz

maksātnespējai. Kā jums šķiet, vai tas tomēr nav vērtējams kā īpašumtiesību aizskārums? Un vai nevarētu būt tā, ka Ekonomikas ministrija savos aprēķinos kādreiz ir kļūdījusies.

L. Medina.

Atbildot uz jūsu pēdējo jautājumu, vai kāds varēja kļūdīties, tad, protams, ka kāds varēja kļūdīties, tas būtu tikai cilvēciski.

Bet vērtējot jūsu jautājuma pirmo daļu par uzņēmumu zaudējumiem, pašu zaudējumu rašanās kā tāda... es neesmu ekonomiste, es nevaru izvērtēt uzņēmumu bilanci. Bet uzņēmumu ienākumus un izdevumus veido vairākas komponentes un tas, ka vienā komponentē ir izmaiņas, nevar automātiski pateikt, ka tikai tāpēc ir radušies zaudējumi. Iespējams, kaut kādas citas pozīcijas šī konkrētā uzņēmuma izdevumos ir bijušas nesamērīgas. Vienalga, kādas tās būtu, personāla izmaksas, kaut kādas pamatlīdzekļu iegādes, uzturēšanas... vai arī ieņēmumu prognozes ir bijušas nepamatoti tirgus situācijai. Un to varētu vērtēt tikai cilvēks, kas pārzina konkrēto tirgu un spēj vērtēt no ekonomiskā viedokļa, vai šīs izdevumu un ieņēmumu pozīcijas pārējās... kas nav šis nodoklis... ir tādas, kuras varētu uzskatīt par atbilstošām konkrētai normālai biznesa praksei. Un līdz ar to tieši šī nodokļa uzlikšana samazinot ieņēmumus, ir radījusi šos zaudējumus. Un tai nav citi faktori, kas ir ietekmējuši.

Manā skatījumā nav pamatots apgalvojums, ka, nevērtējot situāciju kopumā, vienā individuālā komersantā var viennozīmīgi secināt, ka tikai šī nodokļa uzlikšana samazinot ieņēmumus ir radījusi visus zaudējumus, kas ir norādīti. Es nevaru izvērtēt...

K. Zeme.

Es nejautāju par to, kāpēc radās zaudējumi, bet mans jautājums bija domāts vairāk pieņemot, ka komersanti strādā atbilstoši normālai komercdarījumu praksei, un šā te nodokļa apmērs ir radījis zaudējumus, vai tādā gadījumā ir pamats uzskatīt, ka ir noticis īpašumtiesību aizskārums.

L. Medina.

Tas ir balstīts uz pārāk lieliem pieņēmumiem jo, kā jau es minēju, vienā no maniem argumentiem, komercdarbība pēc savas būtības ir pakļauta daudz lielākiem riskiem un iespējamai ieņēmumu zaudējumiem vai neiegūtās peļņas un tamlīdzīgi... Līdz ar to es tā viennozīmīgi nevarētu atbildēt, ka es piekřītu jūsu apgalvojumam.

A. Laviņš.

Jā... Pieņemama atbilde. Tur tiešām var piekrist, ka tur ir ļoti plaši formulēts tas jūsu uzdotais jautājums un tāda atbilde nu ir sniegta.

Vēl vēlējās Radziņa kungs uzdot jautājumu, ja?

E. Radziņš.

Jā. Godātā tiesa, paldies.

Es vēlējos tikai kolēģa jautājumu varbūt izteikt nedaudz šaurāk un no cita rakursa. Jūs minējāt jēdzienu “nesamērīgs slogs”. Tātad, ja mēs runājam par nesamērīgu slogu... abstrahējoties no konkrētiem uzņēmumiem... Tad jebkuram, tā teikt, vidējam komersantam, jūsuprāt, nesamērīgs slogs ir peļņas samazinājums. Viens variants. Otrs — peļņas neesamība. Trešais variants — zaudējumu esamība jeb ceturtais variants — maksātnespēja. Jeb ir vēl kāds piektais, ko jūs varat teikt, ko jūs saprotat no Tieslietu ministrijas viedokļa ar jēdzienu “nesamērīgs slogs uzņēmumam”.

L. Medīna.

Nesamērīgs slogs uzņēmumam... es domāju, neviena normatīvā akta izstrādē nekad nevērtē... un tas būtu nepareizi, ja tiktu vērtēts kāda viena konkrēta komersanta, teiksim, situācija, jeb, kā jau es minēju, katra viena konkrēta komersanta situācija ir atkarīga no ļoti daudziem apstākļiem. Ekonomikas ministrija vērtēja un mūsu skatījumā, cik mēs spējam saprast, vērtēja ietekmi uz nozari kopumā un atzīstot un analizējot šo skaitļus, kādā veidā tas ietekmēs nozari kopumā, elektroenerģijas tirgū atzina, ka tas neradīs nesamērīgu slogu un neradīs maksātnespējas risku.

A. Laviņš.

Paldies.

Mirkļīti... Jā, lūdzu!

S. Bērtaitis.

Vēl viens precizējošs jautājums. Jūs sākāt savus paskaidrojumus norādot uz to, ka apstrīdēto normu mērķis ir atbilstošs Satversmes 116. pantam. Vēlējos lūgt jūs precizēt, ko jūs saprotat ar šo mērķi. Iepriekšējā tiesas sēdē pieaicinātā persona no Ekonomikas ministrijas Spiridonova kungs minēja tādu frāzi, proti, ka subsidētās elektroenerģijas nodoklis nav ieviests, lai novērstu ražotāju pārsubsidēšanu, bet lai gūtu ienākumus obligātā iepirkuma

komponentes mazināšanai. Vai jūs piekrītat, ka likuma mērķis nav bijis novērst iespējamu ražotāju pārsubsidēšanu?

L. Medina.

Tāds noteikti nav norādīts likumprojekta anotācijā. Un tādā griezumā mēs viņu neesam vērtējuši.

A. Laviņš.

Paldies. Tā... “Neretas dzirnavu” valdes loceklis vēlas uzdot jautājumu.

V. Lelis.

Sakiet lūdzu, jūs vairākkārt esat pieminējusi to, ka valsts atbalsts nevar būt mūžīgs. Cik es zinu un saskaņā ar biznesa plānu un saskaņā ar banku, 262. Ministru kabineta noteikumos šis valsts atbalsts ir absolūti terminēts. Tā ir tāda replika.

Un man ir jautājums. Vai no tiesiskās palāvēības principa man kā uzņēmējam, kurš 2014. gada 1. janvārī saņēma dabas resursu nodokli, jaunu, un kā pārejas perioda 51, es nezinu ko varētu tajās 50 dienās izdarīt, vai tas ir 10 procenti no mana apgrozījuma subsidētās enerģijas nodoklis un aptuveni 7 procenti no mana apgrozījuma, tas ir no apgrozījuma, bet ne no peļņas, ir dabas resursu nodoklis, tas ir 17 procenti no apgrozījuma.

No tiesiskās palāvēības principa manā gadījumā strādājot ar mani, jūs uzskatiet, ka viss ir OK?

L. Medina.

Es tiešām jums nevarēšu šeit, stāvot tiesas sēdē atbildēt par jūsu konkrēto situāciju, jo man nav zināmi apstākļi, tikai tas, ko jūs nupat izklāstījāt.

V. Lelis.

Es atvainojos.... 17 procenti no apgrozījuma... Tāda ir situācija. Kāda ir jābūt peļņai?

A. Laviņš.

Bija skaidrs jautājums.

L. Medina.

Jā, ir skaidrs jautājums. Un šī... es tomēr gribētu atbildēt, ka šis Satversmes tiesas jautājums nav vērtēt gan subsidētās enerģijas nodokli, gan dabas resursu nodokļa kopējo

ietekmi uz vienu vai otru individuālu komersantu, bet šī konkrētā SEN nodokļu likuma atbilstība Satversmes 1. un 105. pantam, līdz ar to jautājums vērtēt šīs abus nodokļus kopumā, manuprāt, neatbilst šī lietas ietvaram kopumā. Un es, nezinot, kādas ir jūsu attiecības ar banku un kāda ir paredzēti kredīta nosacījumi, nevaru atbildēt uz jūsu jautājumu. Tas nebūs kompetenti.

V. Lelis.

Tad jūs neinteresē rezultāts, kāds...

L. Medina.

Es nevaru atbildēt uz jūsu jautājumu.

A. Laviņš.

Es teiktu tā... Mirkļi... tiesas sēdē ir zināma kārtība. Ja jūs vēlaties uzdot jautājumu, piesakieties un es teiktu... es vaicāšu mūsu darbiniekiem, kas atbild par ierakstu... vai no tās vietas, no kuras tika uzdots jautājums, ir ierakstīts un viss ir kārtībā?... Ir, ja? Labi. tik tālu.

Leļļa kungs, vai vēl jums ir jautājumi?

V. Lelis.

Mani interesē, vai jūs interesē tādā gadījumā rezultāts, kas attiecas uz uzņēmējiem, divu nodokļu piemērošanas rezultātiem?... Kaut vai viena piemērošanas rezultātā? Jeb jūs interesē vienkārši princips, nevis rezultāts?

L. Medina.

Protams, ka rezultāts ir būtisks, bet, kā jau es arī sākumā ietvēru, tas rezultāts būtu jāvērtē tieši ekonomiskās ietekmes rezultātā, to ir vērtējusi Ekonomikas ministrija. Un Tieslietu ministrijai nav piešķirta tāda kompetence vērtēt ietekmi uz komercdarbību kā tādu. Es jums vienkārši nevaru kompetenti atbildēt. Mana atbilde būs nekompetenta, līdz ar to, manuprāt, nelietderīga.

A. Laviņš.

Labi. No pieteicēju puses vairs nav jautājumu.

Vārds jautājumu uzdošanai Saeimas pārstāvim. Lūdzu!

K. Piģēns.

No Saeimas puses jautājumu nebūs.

A. Laviņš.

Nebūs. Paldies.

Kolēģi...? Tiesnesis Ķinis vispirms uzdos jautājumu.

U. Ķinis.

Man ir tāds jautājums jums. Ņemot vērā to, ka šis obligātais iepirkums faktiski tiek balstīts uz valsts konkursu, tātad konkursa kārtībā izvēlētiem tātad piegādātājiem, kuriem pēc tam saskaņā ar līgumiem, kad ir noslēgti 2013. un 2014. gadā, valsts garantē viņiem, ka viņi desmit gadus iepirks, turklāt par subsidēto elektroenerģijas cenu. Tātad viņiem zināmā mērā tas ir speciāls mehānisms, kādā veidā attīstot šo uzņēmējdarbību, jo tālāk, balstoties uz to, viņi vēršas bankā un piesaista investorus attiecīgi, jo visas šīs tehnoloģijas ir dārgas, kā mēs noskaidrojām. Tātad mans jautājums ir tāds: vai faktiski šis nodoklis nav uzskatāms par subsīdijas samazināšanas mehānismu?

L. Medina.

Droši vien tas... lai pavisam detalizēti un skaidri pateiktu, vai tas ir uzskatāms par subsidēšanas samazināšanas mehānismu, būtu jābūt mazliet dziļākām zināšanām par subsīdijām kā tādām, kādu man nav. Bet tomēr manā skatījumā un to, ko mēs esam vērtējuši, tās tomēr ir nošķiramas divas lietas. Viena ir tas, kādā veidā valsts veido valsts atbalsta politiku un otrs ir, kādu politiku veido valsts nodokļu jomā, izsecinot un izlemjot, kādus ienākuma objektus ir aplikti ar nodokli un kādā veidā veidot tos finanšu ieņēmumus, kas valstij ir nepieciešami vienu vai otru funkciju veidošanā. Jo jebkurā jebkuras izmaiņas nodokļu politikā, kas ir vērstas uz nodokļu palielinājumu, ietekmē komersantus viņu attiecībās gan kā viņi ir plānojuši savusņēmumus, kā viņi ir plānojuši savu kredītsaistību izpildi un tamlīdzīgi. Līdz ar to jebkuru nodokli varētu uzskatīt par ieņēmumu samazinājumu.

Līdz ar to, manuprāt, šie abi soļi būtu skatāmi un analizējami nošķirti.

U. Ķinis.

Ņemot vērā to, ka elektroenerģiju šobrīd pārdod brīvajā tirgū, tātad ir viens publiskais tirgotājs, tātad kuram cenu nosaka Regulators, kādā veidā nodoklis var ietekmēt gala lietotāju cenu?

L. Medina.

Šajā gadījumā šī nodokļa noteikšana tā, kā tas tika aprakstīts arī Ekonomikas ministrijas ziņojumā un arī šajā anotācijā un skaidrojumos, šis mērķis elektroenerģijas samazinājums bija... elektroenerģijas cenu ierobežojums bija saistīts ar to, ka tika noteikta, kāda ir šīs obligātās iepirkuma komponentes ietekme uz gala enerģijas cenu. Un ņemot vērā, ka faktiskā ietekme pieaug atšķirībā no tās, par ko maksāja gala lietotājs, tad šī starpība kaut kādā veidā bija kompensējama un šīs starpības kompensēšanas nodrošināšanai arī tika noteikts nodoklis, kādā veidā valsts var rast ieņēmumus. Jo tas jau arī ir analizēts gan Saeimas atbildes rakstā un arī tam mēs esam pieskārušies, ka Satversme uzliek par pienākumu valstij veidot atbildīgu valsts budžetu, kur šie izdevumi un ieņēmumi ir sabalansēti, un tas ir sīkāk skaidrs jau arī Fiskālās disciplīnas likumā.

U. Ķinis.

Bet vai pastāv, teiksim, tieši mērķis, ka mēs normas mērķi varam vērst uz to, kā līdzekļi tiks tērēti, īpaši budžeta jomā.

L. Medina.

Es atvainojos, es nesapratu jautājumu.

U. Ķinis.

Nu, respektīvi... nodokļu funkcija ir, kā šeit uzsver un cenšas pamatot, ka tā ir fiskālā funkcija būtībā. Tā ir nodrošināt sabiedrības labklājību. Vai šajā gadījumā nodokļa fiskālās funkcijas, teiksim, izpilde var tikt sasaistīta arī caur mērķi, teiksim, ar to, kā tiks tērēti šie līdzekļi?

L. Medina.

Es domāju, ka jā, tā var sasaistīt, kādam mērķim tas ir... Jo šajā gadījumā kopējā valdības politika, kas tiek īstenota kopš krīzes uzsākšanās, kad jebkādi kompetentās ministrijas piedāvātie pasākumi, kas ir vērsti uz sabiedrības labklājības nodrošināšanu un atbalsta sniegšanu un tamlīdzīgi, kas prasa izdevumus no valsts budžeta, katrai šādai iniciatīvai ir jāpievieno klāt risinājumi, kā nodrošināt attiecīgus finanšu avotus. Jo kopumā valdība nepieņem šādus pasākumus, kur ir paredzēs tērēt valsts budžeta līdzekļus, kur nav pretī pilnas skaidrības, no kurienes šādi finanšu līdzekļi tiks rasti un kā šīs iniciatīvas tiks finansētas. Līdz ar to šajā gadījumā ir noteikti... es piekristu, ka tā var savietot un to arī Ekonomikas ministrija jau valdībai savā ziņojumā arī norādīja, kā viņa to visu savieno kopā.

U. Ķinis.

Saistībā... jūs norādījāt, ka jūs vērtējāt ļoti rūpīgi Ekonomikas ministrijas izstrādāto likumprojektu un arī mērķus, kāpēc šis likumprojekts tika izstrādāts, respektīvi, ka šis nodoklis ir jāievieš... Un cita starpā viens no mērķiem tur ir norādīts “konkurences stiprināšana”. Sakiet, lūdzu, kā var sasniegt nodoklis mērķi stiprināt konkurenci, ja tas ir attiecināms uz ierobežotu lietotāju skaitu, kur tirgus nepalielinās, tātad viņi visi iepērk par subsidētās elektroenerģijas cenu šo nodokli un turklāt nodoklis ir terminēts. Kādā veidā šī norma sasniedz šo mērķi?

L. Medina.

Es domāju, ka šo mērķi šis regulējums sasniedz diezgan pastarpināti un vērsts uz nākotnes perspektīvu kā uz to brīdi, kad šī valsts atbalsta vairs nebūs un es domāju, ka tas ir ļoti pastarpināts. Es savā analīzē vairāk uzsvērtu mērķus, kas ir saistīti ar kopējo labklājību un kas ir saistīts ar elektroenerģijas cenu pieauguma apturēšanu un tālāka atbalsta sniegšanu sabiedrībai... Un konkurētspēja ir tā kā pastarpināti... un vairāk tādā griezumā, ka Ekonomikas ministrija vērtēja šī nodokļa ietekmi uz dažādām grupām un izvēlējās diferencētu pieeju, vairāk atbalstot tās nozares, kuras uzskata par tādām, kuru konkurētspējai būtu jā saglabājas vairāk. Tādā griezumā... bet tā būtu ļoti netieša ietekme...

A. Laviņš.

Tā... No tiesnešu puses jautājumu vairāk nav.

Vēl papildu jautājumu Radziņa kungs vēlējās...

E. Radziņš.

Maziņš jautājums. Sakiet, lūdzu, vai šīm labklājības krituma kompensācijas mehānismam, jūsuprāt, patiešām ir jābūt tik tieši vērstam, proti, gadījumā, ja neražas dēļ palielinās kartupeļu cena, ka tad ir jāapliek ar nodokli kartupeļu audzētāji. Jeb tomēr tas ir jāskata kompleksāk... Jo šinī gadījumā tas, ko jūs skaidrojāt... ne jau tikai jūs, bet ir tā, ka sakarā ar to, ka trūcīgajiem ir jāmaksā dārgāk par elektrību, mums ir jāatrod kāds elektrības ražotājs, kam uzlikt nodokli. Vai tomēr jautājums nav kompleksāk risināms par to, kādā veidā likvidēt trūcīgo cilvēku... neteiksim, ka likvidēt trūcīgo cilvēku.... bet kādā veidā paaugstināt trūcīgo cilvēku ienākumu līmeni.

L. Medina.

Radziņa kungs, es jums noteikti piekrītu, ka šī nabadzība, kas ir Latvijā vērojama, noteikti ir risināma kompleksi. Bet es domāju, ka mēs nevaram prasīt, lai pie katra jautājuma, kas skar kādu no sabiedrības nabadzības elementiem, mēs katrā šajā gadījumā apskatītu pilnīgi visus jautājumus, kas skar šo sadaļu “Nabadzīgā slāņa situācijas uzlabošana”. Bet katrai ministrijai savas kompetences ietvaros... tur, kur šis jautājums skar, sabiedrības mazāk nodrošināto cilvēku labklājību, ir šis jautājums jāvērtē. Jo es domāju, ka šo cilvēku maksātspēja ir būtisks aspekts, kas katrā gadījumā, kad šī maksātspēja tiek skarta, ir analizējama. Bet es nepiekrītu, ka katrā situācijā būtu jāvērtē pilnīgi visi aspekti, kas skar šo personu maksātspēju.

E. Radziņš.

Paldies.

A. Laviņš.

Labi... “Neretas dzirnavas” valdes loceklis vēlas uzdot jautājumu. Bet man lūgums ir tomēr nākt tuvāk... vai paņemt mikrofonu, lai nerastos šīs problēmas ar to, lai saprastu, kas ir teikts.

V. Lelis.

Man būtu šāds jautājums... Nu, mēs daudz runājam par to, kādu mērķu labad ir šis nodoklis — subsidētās elektroenerģijas nodoklis — ir ieviests. Viņš darbojas visu 2014. gadu un 2015. gadu. No 2015. gada 1. janvāra mēs pārgājām uz brīvo elektrības tirgu. Par cik ir pieaugusi elektrības cena no 1. janvāra, jūs zināt?

L. Medina.

Es nevarēšu komentēt...

V. Lelis.

Tad es varu pateikt, ka OIK, par kuru ir tik daudz strīdu, nav mainījies 2014. gadā un nav mainījies 2015. gadā.

L. Medina.

Tāds jau bija arī mērķis...

V. Lelis.

Bet cena ir pieaugusi tāpat... Un nodoklis jau darbojas gadu... vairāk... pusotru gadu. Tad kāda ir šī nodokļa ietekme uz elektrības cenu?

L. Medina.

Es domāju... vakar Ekonomikas ministrijas valsts sekretāra pienākumu izpildītājs Spiridonova kungs diezgan detalizēti izskaidroja cenas veidošanās šos atšķirīgos komponentus, kuri kopā veido elektrības gala cenu. Un tur jau arī tika skaidrots un uzsvērts, ka obligātā iepirkuma komponente ir tikai viens no elementiem un piedāvājot šo risinājumu Ekonomikas ministrija saskatīja, ka vismaz ietekmējot šo vienu komponenti un pārtraucot šīs komponentes pieaugumu vismaz daļēji tiks kompensēts tas sadārdzinājums, kas rodas sabiedrības mazturīgajiem cilvēkiem un tie pārējie mehānismi jau iziet ārpus mūsu izvērtējamā likuma.

A. Laviņš,

Paldies Tieslietu ministrijas pārstāvei par sniegto viedokli un atbildēm uz jautājumiem. Varat apsēsties.

L. Medina.

Es gribēju vēl lūgt atļauju... Kad ieradīsies otrs Tieslietu ministrijas pārstāvis, atļauju man iet un pildīt citus pienākumus. Vai drīkst... Jo būs pārstāvis, kas nodrošinās Tieslietu ministrijas viedokli nepieciešamības gadījumā... Paldies.

A. Laviņš.

Jā... Turpinām tiesas sēdi.

Vārds viedokļa sniegšanai ir Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas pārstāvim.

J. Junkers.

Godātā tiesa! Regulatora pārstāvis zvērināts advokāts Jānis Junkers.

Regulators jau ir sniedzis rakstveidā viedokli par tiem jautājumiem, kas Regulatora ieskatā ir būtiski šī slietas ietvaros. Bet uzklusot pieteicēju skaidrojumus un arī atbildes skaidrojumus un citus jautājumus, ko ir uzdevusi tiesa, uzskatu, ka būtu nepieciešams sniegt vēl papildus atsevišķus akcentus.

Pirmām kārtām vēlētos akcentēt Regulatora kompetences robežas, lai mēs vispār saprotam Regulatora lomu attiecībā uz šī procesa izvērtējamo jautājumu. Tātad Regulatora lomu un funkcijas nosaka likums “Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 1. pants, cita starpā arī 9. pants, līdz ar ko ir saprotams, ka nodokļu politikas jautājumi neietilpst Regulatora kompetences jomā. Bet Regulatora kompetences jomā viennozīmīgi ietilpst OIK apstiprināšana, kuru aprēķina atbilstoši noteiktai metodikai un iesniedz Regulatoram apstiprināšanai tātad publiskais tirgotājs.

Vēršu uzmanību uz vēl vienu funkciju, kas ir noteikta Regulatoram, tā ir lietotāju interešu aizsardzība, ko arī paredz Likums par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem.

Šī procesa ietvaros izskanēja virkne jautājumu attiecībā par dotāciju. Uzreiz pāriešu pie tā. Tātad dažādi jautājumi tika izteikti gan Ekonomikas ministrijai, gan Saeimai attiecībā uz šīs dotācijas ņemšanu vērā. Kas ir dotācija/ Vai tā ir jau noticis fakts brīdī, kad tā ir ieskaitīta kontā Valsts kasē jeb nē? Protams, Regulatora kompetence šajā jomā manā ieskatā ir pietiekami precīzi definēta. Tā ir definēta Elektroenerģijas tirgus likuma vairākos pantos, kur ir noteikts tas, ka šāda dotācija ir jāņem vērā. Un šobrīd jautājums ir vienīgi par to, vai šī dotācija pastāvēja brīdī, kad Regulators lēmuma pieņēma par OIK apstiprināšanu vai nē. Regulatora ieskatā šis jautājums ir neregulēts arī Regulatora izdotajā metodikā, OIK metodikā. Un šī metodika nosaka virkni formulu, kurās šāds lielums ir ņemts vērā.

Līdz ar to faktiski vienīgais jautājums, uz ko būtu jāatbild gala beigās, ir tas, vai brīdī, kad atnāca pie Regulatora publiskais tirgotājs, tobrīd “Latvenergo”, vai šāda dotācija tiešām jau bija piešķirta, vai tā bija jāņem vērā.

Ko Regulators vērtēja un kas Regulatoram bija jāvērtē? Tātad nav šaubu par to, ka bija paša pakalpojumu sniedzēja, publiskā tirgotāja, iesniegums, OIK aprēķins.. Nepārprotami tika norādīts, ka tā ir šī konkrētā sabiedriskā pakalpojuma sniedzēja griba, lai šāda dotācija tiktu ņemta vērā. Fakti, uz kuriem balstījās pakalpojumu sniedzējs, ir norādīti attiecīgajā iesniegumā par obligātā iepirkuma komponentu no 2014. gada 1. aprīļa aprēķina pamatojumu un jau pašā sākumā tātad pakalpojumu sniedzējs tieši un nepārprotami norādīja, ka ir viņam zināms tas, kas ir noteikts un tātad, ka šāda dotācija ir paredzēta. Ir viņam zināms arī tas, kāda ir Ekonomikas ministrijas nostāja un pats pakalpojuma sniedzējs vēlas to, ka pie visa šī izklāsta, visas šīs situācijas par to... ar visām atrunām, kas ir noteiktas, ka šāda dotācija tiek ņemta vērā.

Un šeit, godātā tiesa, kā jau norādīju iepriekš, Regulatora viena no funkcijām ir lietotāju interešu aizsardzība. Šeit, manuprāt, Regulators ir pieņēmis vienīgo pareizo lēmumu, proti, ja ir proti, ja ir divas varbūtības... tātad viens, dotāciju ņemt vērā, kā tas ir noteikts likumā un otrs ir uzskatīt, ka dotācijas nav un to neņemt vērā, Regulatoram ir jāizvērtē, kas

tad ir tie citi faktori, kas būtu jāņem vērā un viens no šiem faktoriem, protams, ir šo te lietotāju interešu aizsardzība. No lietotāju interešu aizsardzības viedokļa, protams, izdevīgāk ir lietotājam, ja ir šāds te dotāciju apmērs tiek ņemts vērā, jo tad OIK apmērā... tāvad faktiski nākamajā gadā, kad tiek iekasēts šis iepriekšējā gada izdevumu apjoms, tas tiek samazināts par šīs dotācijas apmēru.

Pie šādiem apstākļiem Regulators ir pieņēmis atbilstošu OIK lēmumu un manā ieskatā tas pilnībā atbilst likuma regulējumam.

Nākamais jautājums, kas Regulatora ieskatā ir ļoti būtisks, godātā tiesa, šīs lietas ietvaros, jo tas skar teju 50 tiesas procesus, kuros šobrīd piedalās Regulators. Kas ir šie tiesas procesi? Šie tiesas procesi ir lietas, kurās pieteicēji ir daudzi desmiti HES, ir arī vēja elektrostaciju pieteikumi, arī ar šeit klātesošajiem kolēģiem aktīvi tiesājamies virknē tiesvedību, tajā skaitā arī par OIK. Tāvad šis jautājums, kas ir ļoti būtisks tiesiskās palāvības jautājums. Un, godātā tiesa, tieši tāpēc lūdzu vēršu jūsu uzmanību uz to, ka šis jautājums ir ļoti jūtīgs tādā ziņā, ka katrs varbūt pietiekami plašs definējums var ļoti nopietni ietekmēt šo te tiesvedību sekas. Konkrēti, pie kā tad apelē pieteicēji šajās daudzajās lietās? Pieteicēju pozīcija ir ļoti vienkārša. Sen atpakaļ vai arī ne tik sen atpakaļ mēs ieguvām tiesības obligātā iepirkuma ietvaros pārdot elektroenerģiju. Mums ir tiesiska palāvība. Vienā gadījumā tiek uzskatīts, ka palāvība ir uz cenu, citā gadījumā, ka uz mehānismu, kādā tiek noteikta cena, vēl trešajā gadījumā, ka tiesiskā palāvība ir uz to, ka šis mehānisms visu laiku būs augšupejošs, pielāgojošs. Šis atbalsts visu laiku būs pieaugošs. Līdz ar to, godātā tiesa, šeit ir ļoti būtiski noteikt tvērumu, kas ir šai tiesiskajai palāvībai. Regulatora ieskatā šāds tulkojums, ka būtu uzskatāms, ka kādam varētu būt tiesiskā palāvība uz mūžīgu pieaugošu atbalstu, ir nesamērīgs un nesaprātīgs. Regulators to ir paudis arī šajās te tiesvedībās neskaitāmajās. Un mūsu ieskatā tas arī sasaucas ar to argumentāciju, ko pieteicēji ir teikuši arī šajā tiesu lietā. Tāvad tiesas sēdē šeit Satversmes tiesā ir izskanējis viedoklis, ka šāds atbalsts var tomēr tikt ierobežots. Tas ir būtisks apstāklis un lūdzu to tiesu ņemt vērā, jo, kā jau norādīju, tas ir ļoti būtiski Regulatora darbības ietvaros un, ņemot vērā šīs daudzās tiesvedības.

Tāvad, ja tiesiskā palāvība ir tiesiskā palāvība uz atbalstu kā tādu, bet nevis uz šī atbalsta pieaugumu bezgalīgu un mūžīgu, tad lūdzu tiesu to atbilstoši arī vērtēt kontekstā ar Satversmes 105. pantu.

Vēl vēršu papildus, godātā tiesa, jūsu uzmanību uz to, ka tiesību sistēmā šis jautājums par tiesisko palāvību atbilsta jomā uz enerģijas ražošanu nav gluži atstāts bez regulējuma.

Šis jautājums ir... nu, varētu, protams, diskutēt, tieši vai netieši izvērts vai mazāk izvērst regulējums ir bijis un arī šobrīd ir Komercedarbības atbalsta kontroles likumā... Minētā likuma redakcija ir mainīta, bet tajā redakcijā, kas ir spēkā bijusi 2014. gadā,

piemēram, ir 2. pants un 35. pants un vērtējot šīs te normas, godātā tiesa, es domāju, ka mēs arī iegūstam likumdevēja redzējumu par to, kādas tad būtu vispār pieļaujamās atbalsta intensitātes... arī šis atbalsta intensitātes jautājums, līdz ar ko nevar tikt uzskatīts, ka ir atstāts vispār bez vērtējuma tiesību sistēmā. Tā kā arī tas būtu ņemams vērā.

Nākamais jautājums, pie kā vēlētos pāriet, ir izmaksu jautājums. Godātā tiesa! Kā Regulatora pārstāvim man ir visnotaļ sarežģīti klausīties tādu pamatojumu, kāds ir izskanējis šajā tiesas sēdē no pieteicēju puses attiecībā uz to, ka ir zaudējumi vai ir peļņa, kāds ir peļņas līmenis un tā tālāk, jo... godātā tiesa, vēršu jūsu uzmanību uz to, ka šāda līmeņa diskusija vienkārši pieminot gada pārskatos fiksētu zaudējumu līmeni vai peļņu, no Regulatora viedokļa tas neatspoguļo saturiskā pakalpojuma sniegšanas rentabilitāti, vai, tieši otrādi, nerentabilitāti. Ir virkne faktoru, ko Regulators, regulējot uzņēmumus, ņem vērā, jo, lai vispār runātu par to, vai konkrētais sabiedriskais pakalpojums ir rentabls vai nē, ir jāsaprot tas, vai šī pakalpojuma sniegšanā tiek izmantoti šī pakalpojuma sniegšanai nepieciešamie resursi. Uzņēmums var darboties ar daudziem resursiem, kas pārāk dārgi. Uzņēmums var uzstādīt iekārtas, kuras ir ar pārāk lielu jaudu, nekā tas ir nepieciešams konkrētā sabiedriskā pakalpojuma sniegšanai. Ir virkne citu aspektu. Piemēram, uzņēmums var uztaisīt vietā, kas atrodas tālu no resursiem vai arī kas atrodas tālu no pieslēguma tīklam, ir lielas darbaspēka izmaksas un citi faktori.

Godātā tiesa! Es to visu saku nevis tikai tāpēc, ka tas ir mans viedoklis. Tas ir noteikts Likumā par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem 22. pantā un likums tieši runā par to, ka sabiedriskā pakalpojuma sniedzējs rīkojas efektīvi. Un šeit es vēršu arī jūsu uzmanību uz to, ka Likums par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem arī 1. pantā to nosaka kā vienu no mērķiem, proti, sabiedriskais pakalpojums tiek sniegts efektīvi un visefektīvākajā iespējamā veidā, proti, mēs nevaram automātiski pieņemt, ja uzņēmumam ir ražotne un viņš kaut ko ražo, tad viņam automātiski tas *a priori* ir uzskatāms, ka viss ir izdarīts pareizi, visefektīvākajā veidā un viņš ir pieskaņojies šādā veidā mainīgajiem tirgus apstākļiem un tehnoloģijām.

Šeit, godātā tiesa, protams, es nesniegšu to tiesai, bet vēlos vienkārši informatīvi vērst uzmanību uz... piemēram, žurnālā "Forbs" 2011. gada oktobrī bija tāds interesants raksts, kurā viens no HES īpašniekiem Normunds Aizkalns komentēja... viņš tika intervēts, stāstīja par komercdarbību HES un viena no tēzēm bija tas, ka viņš pelna 85 procentus no apgrozījuma, tātad izdevumi ir 15 procenti, HES vadība notiek caur mobilo telefonu, faktiski nekādu citu izdevumu nav, ir atbilstošas tehnoloģiskas iekārtas, kas ir pieskaņotas tai notecei, kas ir attiecīgajā upē... Tātad ar šo ko es gribu teikt... Es gribu teikt to, ka, uzņēmējam

darbojoties efektīvi un izvēloties pareizu uzņēmējdarbības modeli un pieskaņojoties mainīgajiem apstākļiem tirgū, ir iespējams efektīvi strādāt.

Šeit es nekādā veidā, godātā tiesa, nevēršos pret kādu konkrētu ražotāju. Es šobrīd neesmu veicis klienta uzdevumā kaut kādu analīzi par konkrētiem pieteicējiem. Lūdzu neuztvert to par kritiku, jo īpaši no pieteicēju puses, pret katru konkrēto pieteicēju, bet vienkārši vēršu uzmanību, ka šie apstākļi ir jāvērtē. Tas nav pašsaprotami, ka gada pārskatā esoša nodokļa nozīmē peļņa vai zaudējumi ir automātiski uzskatāms par to, ka tātad.... uzņēmējs ir darbojies efektīvi un viņam tagad ir atņemts atbalsts.

Vēl viena lieta, uz ko vēlētos norādīt, godātā tiesa, kas ir jāņem vērā, vērtējot jautājumus... vismaz no Regulatora viedokļa, kā tas tiek darīts... Faktiski jau es tam daļēji pieskāros. Tas faktiski ir tāds funkcionāls audits, regulējot jebkuru sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju, tiek funkcionāli vērtēts, kas viņa darbībai ir nepieciešams, ko viņš ir ievietojis tā saucamajā regulējamā aktīva bāzē, proti, tas ir tas aktīvu kopums, kas ir nepieciešams, lai saražotu vienu enerģijas vienību. Nu, ir saprotams, ka var to darīt ar milzīgu daudzumu nelietderīgu iekārtu, var to darīt ar efektīvu un mazu un varbūt arī lētāku iekārtu daudzumu. Un šo mērķu labad es arī vienkārši vēršu tiesas uzmanību, ka tādu izvērtējumu... gan pasaulē, gan arī Latvijā tas tiek darīts un tiek izmantots tā saucamais “beičmarkinga” princips, jo, proti, tiek izmantoti salīdzinoši lielumi, proti, tiek salīdzināts tātad ar efektīvām ražotnēm citos... nu, faktiski pastāvošām un arī teorētiskām efektīvām ražotnēm.

Manā ieskatā es būtu vispārīgi pieskāries tiem būtiskiem aspektiem, kas Regulatora ieskatā ir būtiskākie, bet, godātā tiesa, vēršu jūsu uzmanību uz to un lūdzu jūs īpaši piesardzīgi vērtēt jautājumus par tiesiskās palāvības tvēruma apjomu, jo tas tiešām var būt ar diezgan nopietnām sekām, ņemot vērā pieteikuma plašuma interpretāciju par šo jēdzienu.

A. Laviņš.

Paldies.

Lūdzu, ir iespēja uzdot jautājumus.

S. Bērtaitis.

Jā, godātā tiesa, paldies. Man būs vairāki jautājumi Regulatora pārstāvim.

Pirmais jautājums. Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija aprēķina un nosaka.... ne aprēķina, bet apstiprina obligātā iepirkuma komponenti, ņemot vērā obligātā iepirkuma komponentu aprēķināšanas metodiku, ko ir savukārt pieņēmusi Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas padome. Un cita starpā šī metodika arī paredz to, ka obligātā iepirkuma komponentes aprēķinā ietver tikai tās publiskā tirgotāja papildu izmaksas,

kas tam rodas, salīdzinot ar tāda paša elektroenerģijas iepirkumu elektroenerģijas tirgū. Vai jūs piekrītat, ka ja publiskais tirgotājs iepērk no ražotāja elektroenerģiju un pārdod šo elektroenerģiju tirgū... biržā par tirgus cenu, tad šī tirgus cena, par kādu publiskais tirgotājs viņu savukārt pārdod, neietekmē obligātā iepirkuma komponenti, bet obligātā iepirkuma komponentes aprēķinus tāpat tikai ietekmē tikai šī papildus izmaksa virs tirgus cenas. Vai jūs to varat apstiprināt?

J. Junkers.

Es šobrīd... diezgan grūti saprast jautājuma būtību... Varbūt jūs varat norādīt... man nav konkrētu punktu metodika, lai šobrīd spēkā esošā un iepriekš spēkā esošā, lai šobrīd runātu konkrēti...

S. Bērtaitis.

Man šobrīd līdzī ir iepriekšējā, 2009. gada 19. augusta, metodika. Metodikas 1. punkts noteic, ka aprēķina obligātā iepirkuma komponentes un kas kompensē publiskajam tirgotājam obligātā iepirkuma ietvaros saražotās elektroenerģijas iepirkuma radītos papildu izdevumus, salīdzinot ar tādu pašu apjomu elektroenerģijas iepirkumu elektroenerģijas tirgū. Vai jūs varat apstiprināt, ka obligātā iepirkuma komponenti ietekmē tikai šie papildus izdevumi, nevis, piemēram, tirgus cenu, par kādu publiskais tirgotājs iepērk šo elektroenerģiju?

J. Junkers.

Nu, es īsti nesaprotu jautājuma būtību. Ja mēs skatāmies, piemēram, tās metodikas, kas ir šobrīd spēkā esošā, iepriekš spēkā esošā, proti, 2013.–2014. gadā spēkā esošās, tad tiešām tas princips ir ieviest atbilstoši likumam, tāpat tiek kompensētas tās izmaksas, kas publiskajam tirgotājam rodas, papildus iepērkot šo elektroenerģiju. Es nesaprotu jautājuma būtību, uz ko tas ir vērst.

S. Bērtaitis.

Nē, jūs jau atbildējāt uz manu jautājumu. Paldies. Jūs apstiprinājāt, ka tās ir papildus izmaksas... Paldies.

Tad nākamais jautājums būtu tāds: Ministru kabineta noteikumi Nr. 221, kas reglamentē elektroenerģijas ražošanu koģenerācijā 66. punkts noteic to, ka stacijām, kas ir lielākas par 4 megavatiem, obligātā iepirkuma cenu nosaka nevis saskaņā ar normatīvajos aktos noteiktajām formulām, bet saskaņā ar Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas lēmumu. Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija iepriekš arī ir noteikusi šo cenu. Vai

jūs varat pateikt, kas bija tas pamatprincips, kā jūs šo cenu noteicāt un kādā veidā šī iepirkuma cena korelēja ar ienākumiem un peļņu, ko ražotājs tā kā būtu plānojis?

J. Junkers.

Godātā tiesa! Es kā profesionāls jurists nevis kā ekonomists vai finansists, varu tikai ļoti vispārīgi noteikt to principu. Ja ir nepieciešams detalizētāks princips tieši par šiem ekonomiskajiem principiem, tad acīmredzot ar tiesas atļauju mums ir jāaicina kāds cits, tieši ekonomists no Regulatora pārstāvjiem, bet vispārīgi norādīt varu to, ka Regulators izdod metodiku, uz kuras pamata tā tad tiek rēķināti tarifi. Vispārīgais princips, kā jau es norādīju savā runā, bija tas, ka tā tad Regulators jebkurus tarifu aprēķina... saņemot jebkuru tarifu pieteikumu to skatās atbilstoši metodikai un metodikā ir paredzēts princips, kā pakalpojumu sniegšanai tiek izmantoti tā tad pamatlīdzekļi, regulējamo aktīvu bāze, un tiek rēķināta arī atdeve no šiem regulējamās aktīvu bāzes, tas ir, JIER tā saucamais, par ko jau bija diskutēts šajā lietā, tiek noteikts šīs atdeves apmērs, pieļaujamās atdeves apmērs no šiem te... teiksim, tā... no kopējās formulas viennozīmīgi tiek ņemta vērā, lai nepieļautu principu, ka uzņēmums pelna no kaut kādiem atbalsta mehānismiem vēl papildus. Proti, ja ir saņemta nauda no kaut kādiem Eiropas instrumentiem, tad uz šīs saņemtās naudas rēķina peļņu nerēķina... Nu, tie ir tie vispārīgie principi... Es, protams, nevaru šobrīd izvērsti skaidrot katru formulas punktu, jo tam tiešām ir nepieciešams kvalificēta ekonomista viedoklis.

S. Bērtaitis.

Man liekas, ka tas jau ir...

Un pēdējais jautājums būtu tāds. Regulators nosaka... regulē tarifus vairākiem enerģētikas uzņēmumiem un ņem vērā arī tostarp to peļņas daļu, kas tiek iekļauta tarifā. Tā tad līdzās izmaksām tiek iekļauta arī peļņa attiecīgajam enerģētikas uzņēmumam. Vai jūs varat, lūdzu, ieskicēt Regulatora ieskatā, kāda ir vidējā saprātīgā peļņa enerģētikas jomā, šis te JIER, kādu Regulators nosaka enerģētikas uzņēmumiem šajā jomā.

J. Junkers.

Tā tad, tiesa, tas nav tik viennozīmīgi un vienkārši, jo tas tiek noteikts... Regulators to nosaka, gan vērtējot nozari, gan attiecīgi uzņēmumu. Nevar šobrīd izvērsti pamatot šos ekonomiskos visus apsvērumus, jo, kā jau norādīju, es neesmu ekonomists, bet varu vienīgi norādīt, ka, cik man ir zināms šis te procentuālais apjoms, svārstās, tas nekad nav kā izskanēja šeit 9 vai 12 procenti, tas tikpat labi var būt zemāks. Tiek ņemti vērā dažādi riska faktori, kas ir saistīti tā tad ar konkrēto uzņēmumu, konkrēto ražotni. Un šeit, lai būtu kaut kāds tāds

vispārīgs piemērs... jo visi uzņēmumi nav pakļauti vieniem un tādiem pašiem riskiem. Lielākajiem uzņēmumiem var būt savādāki riski, nekā mazākajiem... lielajiem uzņēmumiem ir ļoti grūti pārprofilēties un, teiksim, nodrošināt iespēju iekārtu aizvietojamībai vai kādiem citiem aspektiem.... Tā kā tas nav tik viennozīmīgi. Tāda kapitāla atdeves likme, kāda var būt noteikta “Latvijas Gāzei” vai “Rīgas siltumam”, var būt pilnīgi atšķirīgi no FORTUM vai... Tas ir ļoti atšķirīgi.

S. Bērtaitis.

Paldies.

E. Radziņš.

Pāris jautājumu. Sakiet, lūdzu... jūsuprāt... kādam būtu un kāds varētu pastāvēt termins priekš iekārtu atjaunošanas, kas tiek izmantotas enerģijas ražošanai no biomasas? Jūs minējāt par to, ka visu laiku var atjaunoties un, ņemot vērā, ka jūs arī droši vien esat informēti par šo iekārtu izmaksām, cenām šādu ražotņu, tad jūsuprāt šādu iekārtu atjaunošanas terminam... kādam būtu jābūt...? Nu, ja mēs rēķinām, ka mašīna ir jāmaina ik pa pieciem gadiem un viņa nolietojas, tad šāda veida rūpnīca pēc cik gadiem būtu atjaunojama?

J. Junkers.

Godātā tiesa! Nu, šis jautājums, protams, nedaudz atkal ieslīgst citā nozarē, nekā es esmu specializējies... Tas jau būtu no tāda tehniska un tehnoloģiska viedokļa vairāk vērtējams, bet, cik man ir zināms un cik es esmu pārstāvējis citos tiesas procesos, tad esmu informēts, ka tas gluži nav tik vienkārši. Ražotne nesastāv no vienas iekārtas. Ražotne sastāv no... pieļauju... no tūkstošiem un pat miljoniem dažādu elementu... kurus katru atsevišķi var mainīt. Var visu ražotni uzlabot, var uzlabot atsevišķus tehnoloģiskus elementus, datorprogrammatūru, kas vada iekārtas, var uzlabot, ir neskaitāmi dažnedažādi šie iespējamie uzlabojumi. Nu, piemēram, ja mēs runājam par HES, tad tikai tāda maza nianse kā HES turbīnu lāpstiņu leņķis un to regulēšanas iespējamības ir faktors, kas var drastiski ietekmēt efektivitāti HES. Un šobrīd izteikties kompetenti par tik sarežģītu jautājumu, es domāju, ka tas būtu...

A. Laviņš.

Paldies. Ja mēs ieslīgsim tik detalizētos jautājumos, es turpmāk tomēr vaicāšu argumentāciju, kāpēc šādi jautājumi tiek uzdoti.

E. Radziņš.

Jā, man tāpat... atbildot uz tiesas jautājumu tas nākošais jautājums arī būtu, vai paskaidrojumu sniedzējaprāt iekārtas efektivitātei ir iespējama teorētiska robeža, proti, sniedzot paskaidrojumus tika norādīts uz to, ka pieteicēji iesniedzot tiesai pieteikumus un arī nedaudz paskaidrojumus, ir tiem pievienojuši gada pārskatus, kas sniedz, iespējams, nedaudz sagrozītu ilustrāciju, jo varbūt nav pietiekoši efektīvi izmantoti šie te ražošanas rīki un līdz ar to ir jautājums — vai paskaidrojuma sniedzējs izsakot viedokli, ka arī uz termiņu noteikts valsts atbalsts var būt mainīts. Vai pie šādiem apstākļiem paskaidrojuma sniedzējs apzinās, ka šo iekārtu un ražotņu ekspluatācijai ar noteiktu efektivitātes koeficientu, ir noteikts termiņš, proti, ja ir noteikts, ka atbalsts būs desmit gadus, tad ražotājs, iegādājās iekārtu no tāda ražotāja, kur ir teikts, ka desmit gadu laikā attiecīgi šī iekārta dos tādu un tādu efektivitāti. Un tad ir jautājums, vai tomēr arī šo desmit gadu laikā ražotājam ir jārēķinās ar to, ka viņam tomēr šī iekārta ir jāamēģina, pērkot Polijā vai kur detaļas... uzlabot vēl kaut kādā veidā, lai kļūtu vēl efektīvāka, nekā to ir paredzējis jau ražotājs, kurš viņu ir piegādājis... kur Eiropas Savienība, piešķirot līdzfinansējumu, ir izvērtējusi, kur bankas, piešķirot kredītu, ir izvērtējušas, ka šī iekārta būs efektīva desmit gadus, ka viņam visu laiku ir jāamēģina viņu vēl kaut kā uzlabot, izjaukt, salikt kopā, lai viņa darbotos vēl ātrāk. Tāds Dullā Daukas princips...

J. Junkers.

Kolēģim es varētu piekrist, ka tas ir jādara.... izjaukt, es domāju, ka varbūt arī nevajadzētu vienmēr... bet šis princips ir nostiprināts Likumā par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem 22. panta 4. daļā... nocitēšu: “sabiedrisko pakalpojumu sniedzēji izmanto un sekmē efektīvas, ekonomiskas un drošas tehnoloģijas un darba paņēmieni ieviešanu, sabiedrisko pakalpojumu nodrošināšanai un uzlabošanai.”

Godātā tiesa! Atbilde, īsi sniedzot būtu tāda, ka tas ir jādara saprātīgi. Ja ir 2000. gadā viena tehnoloģija pieejama un šo tehnoloģiju var uzlabot nākamajā gadā tāpēc, ka ir jauni zinātnes atklājumi un arī šīs tehnoloģijas... ir ievērojami kritušās cenā tirgū, uzņēmējam ir jārīkojas kā krietnam un rūpīgam saimniekam un šis likuma pants ir jāiedarbina un jāiedzīvina. Nevar formāli pieturēties pie tā, ka es vienkārši uzlieku iekārtu, viņa strādā, es paļāvos uz tādu atdevi un viss un es neko nedaru vairāk.

A. Laviņš.

Paldies. Virzāties uz priekšu. Niedras kungs, lūdzu!

R. Niedra.

Jautājums šajā pašā kontekstā. Jūs runājat daudz par efektivitāti, ka uzņēmumiem ir jāuzlabo šī efektivitāte. Es pārstāvu dabasgāzes koģenerācijas stacijas un attiecībā par dabasgāzes koģenerācijas stacijām patiesībā viņām izejviela — dabasgāzes cena — tiek noteikta ar Regulatora lēmumu. Iekārta ir automatizēta un faktiski nekādi daudzi darbinieki tur nav vajadzīgi. Sakiet, lūdzu, ko, piemēram, dabasgāzes.... neejot detaļās... dabasgāzes koģenerācijas stacijas vispār var uzlabot, ja dabasgāzes cena jau ir noteikta ar Regulatora lēmumu?

J. Junkers.

Godātā tiesa! Atbildēšu kā jurists, nevis kā ekonomists vai tehniķis. Tātad, cik man ir zināms, tātad.. ja mēs runājam par dabasgāzes stacijām, tad mēs runājam par koģenerācijas stacijām. Koģenerācijas stacijām ir divi enerģijas veidi, kas ražo siltuma enerģiju un elektroenerģiju. ja mēs runājam par atbalstu elektroenerģijai, tad paliek siltuma enerģija un ir jautājums, cik efektīvi tā tiek izmantota. Ja tiek izmantots pretarguments: mūsu stacijai nav klientu, kur viņu pārdot par tādu cenu, kas būtu izdevīga, lai kāpinātu savu peļņu un, teiksim, lai nodrošinātu efektīvu biznesu, tad ir pretjautājums: kāpēc tad jūs tādā vietā būvējāt šo staciju? Tad vajag būvēt šīs stacijas tādā vietā, kur ir šie siltuma enerģijas noņēmēji. Es šobrīd vēlreiz... es negribu kritizēt konkrētu pieteicēju, tas nekādā gadījumā nav pārmetums, es vienkārši izdaru norādes uz domāšanas veidu, kā būtu jāvērtē biznesa.. Regulators tieši tādā veida regulējamus uzņēmumus arī vērtē... jo norādīšu, ka nebūt jau visi šie te uzņēmumi, kas ir šeit, ka Regulators tiem ir noteicis siltuma enerģijas tarifus. Nebūt nē. Tie tiek noteikti vienošanās ceļā ar klientiem. Un mums nav informācijas par kādu tieši siltuma enerģijas cenu viņi ir vienojušies.

A. Laviņš.

Paldies. Citu jautājumu nebūs?

Štrauses kundze, lūdzu!

L. Štrause.

Mans jautājums Regulatoram. Vai jūsuprāt SEN ir atbalsta samazināšanas mehānisms pārsubsidētāja nozarei? Es tā vienkārši saprotu no jūsu paskaidrojuma.

J. Junkers.

Skatiet ierakstā manu pašu pirmo frāzi, kur es norādīju par to, ka Regulatora kompetencē neietilpst nodokļu politikas jautājumi, jo es nevaru tiešām šādus jautājumus komentēt. Es šobrīd akcentēju tās lietas, kas Regulatora ieskatā ir arhibūtiskas tieši regulatoram.

A. Laviņš.

Tā bija arī sniegta atbilde... tā sākās jūsu viedokļa paušana ar šādu teikumu. Tieši tā par kompetenci.

Bērtaiša kungs, īss jautājums.

S. Bērtaitis.

Jā... Pavisam īss pēdējais jautājums. Sakiet, lūdzu, ja koģenerācijas stacijas komersants vērsas Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijā, viņš darbojas tātād apvidū, kur ir regulētais siltumenerģijas tarifs, viņš pamato, ka viņam ir sakarā ar jaunu subsidētās elektroenerģijas nodokli pieauguši izdevumi, kas viņam ir nepieciešami siltumenerģijas pakalpojumu sniegšanā, lai Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija ļauj uz šī rēķina pamata palielināt siltumenerģijas tarifu, ņemot vērā, ka ir nācis klāt papildu izdevums attiecībā uz šo nodokli.

J. Junkers.

Es atbildēšu vispārīgi. Man nav informācijas par to, ka kāds būtu šādu pamatojumu izmantojis, bet nu viennozīmīgi Regulatoram ir jāvērtē visi aspekti attiecībā uz izmaksām un tajā skaitā arī ražošanas izmaksas, iekārtu izmaksas un nodokļu slogs un tālāk... Bet sniegt šobrīd apsolījumu konkrēti Bērtaiša kungam, lai viņš varētu klientus informēt, ka viņi var doties ar jauniem tarifu ieteikumiem, es to nevaru izdarīt.

S. Bērtaitis.

Paldies.

A. Laviņš.

Labi. Saeimas pārstāvim... Vai būs jautājumi?

K. Piģēns.

Jautājumu nebūs.

A. Laviņš.

Paldies.

Kolēģi? Vispirms tiesnesis Ķinis un tad Gunārs Kušiņš.

U. Ķinis.

Kāda ir SEN piemērošanas uz koģenerācijas stacijām ietekme uz siltumenerģijas cenu? Jūs esat vērtējuši?

J. Junkers.

Godātā tiesa! Es varu paskaidrot šobrīd. Speciāli šo jautājumu uzdevu Regulatora pārstāvim, šobrīd ietekme ir precīzi nulle, proti, manā rīcībā šī informācija ir tāda, ka šī ietekme šobrīd nav. Šobrīd konkrēti.

A. Laviņš.

Tiesnesis Kušiņš. Lūdzu!

G. Kušiņš.

Jā, jūs arī norādījāt to, ko ņem vērā Regulators savā darbībā un ka jūs vadāties no Elektroenerģijas tirgus likumā noteiktā, ka jūs ņemat vērā šo dotāciju. Tā es pareizi sapratu?

J. Junkers.

Tieši tā.

G. Kušiņš.

Tad es jautāšu jums kā juristam šinī gadījumā... juristam tas varbūt ir vienkāršāk... Sakiet, lūdzu, vai jūs uzskatāt, ka 2014. gadā tā dotācija bija izmantojama, jeb tā bija dotācija ar nosacījumu?

J. Junkers.

Godātā tiesa! Atbildēšu kā jurists. Dotācija ir dotācija, neatkarībā no tā, vai tā ir ar nosacījumu vai bez. Tā ir dotācija.

G. Kušiņš.

Dotācijas definīcija neparedz šo papildus elementu. Bet sakiet, lūdzu, vai tādā gadījumā jūs nebalstījāties uz tādu kā... vai pietiek tikai ar viņu gribu, ka ir jāņem vērā, lūk, šī

dotācija? Vai tomēr nevar iznākt tā, ka ja Eiropas Komisija pasaka, ka “nē”, tad jūs esat balstījušies uz dotāciju, kas ir ar pieņēmumu, ka Eiropas Komisija var pateikt “nē”.

J. Junkers.

Godātā tiesa! Šeit ir tāds... protams, par šo jautājumu, kā jau vienmēr uz visiem jautājumiem, juristi var skatīties dažādi. Bet šeit, manuprāt, Regulatoram, kā jau es norādīju savā runā, ir būtisks aspekts. Lietotāju interešu aizsardzība. Un, ja mēs skatāmies no tāda viedokļa, tad principā atbildi atrast ir ļoti vienkārši — tāpat, kas lietotājam konkrētajā situācijā būtu izdevīgāk? Kas lietotājam būtu labāk? Ja atnāk sabiedrisko pakalpojumu sniedzējs un saka, ka es vēlos tieši šādu aprēķinu, lai jūs apstipriniet. Es apzinos sekas, es apzinos riskus, bet es vēlos to. Nu, kāds pamats tad Regulatoram ir rīkoties pretēji tam?

Līdzīgi, godātā tiesa, varu vērst jūsu uzmanību... Augstākajā tiesā jau arī tika skatīta tā lieta un stājās spēkā spriedums attiecībā uz gala tarifiem elektroenerģijas... tika skatīta šī lieta... Un arī šeit tika vērtēti tie motīvi. Pat ja pakalpojumu sniedzējs, apzinoties kaut kādus riskus vai varbūt kaut kādus mīnusos vai kā citādi, iet ar noteiktu tarifa projektu un tas tiek apstiprināts, tad tiesa arī vērtē šajā gadījumā, kas tad ir tā interese, kas ir aizsargājamā. Un lietotāja interese šajā gadījumā ir aizsargājamā.

G. Kusiņš.

Ja es pareizi sapratu, tad šajā gadījumā tā ir pakalpojumu sniedzēja riska ietvaros izvērtēta rīcība, viņš var ar to nākt pie jums, viņš var nenākt... Ja viņš lūdz, jūs paļaujaties, ka viņš ir, kā saka, saprātīgs cilvēks un piekrīt.

J. Junkers.

Jā, paļaujamies uz saprātu.

G. Kusiņš.

Jā. Paldies.

A. Laviņš.

Paldies. Paldies par viedokļa sniegšanu.

Jā... piedošanu...

J. Vaits.

Vēl viens jautājums. Man tāds jautājums saistībā ar Kusiņa kunga jautājumu. Sakiet, lūdzu, ja izrādīsies, ka šī dotācija nebūs izmantojama, tad vai...

A. Laviņš.

Es atvainojos... Jums tas mikrofons, kas ir uz galda ir...

J. Vaits.

Ja izrādīsies, ka tā dotācija nav izmantojama pēc diviem vai trim gadiem... šis pats komersants pie jums atnāks ar pamatotu izmaksu plānu sakot, ka ziniet, mēs naudu nedabūjam, mums ir pieaugums... Vai tas ietekmēs OIK? Vai tiks teikts, ka nē, tas neietekmē, tas bija jūsu risks un tā ir jūsu izvēle un nākošreiz OIK mēs to neņemsim vērā.

J. Junkers.

Jā... godātā tiesa! Nu...

A. Laviņš.

Nu, tas ir tāds nedaudz hipotētisks jautājums... kā jūs to vērtējat?

J. Junkers.

Godātā tiesa! Tas mans vērtējums šeit, acīmredzot, nebūtu tik būtisks. Laikam vairāk Regulatora metodoloģiskā pieeja būtu nozīmīgāka tādā ziņā, ka Regulators regulē jebkurus tarifus tieši tādā veidā, ka ja tiek apstiprināts tarifs, vai tiek pieņemts lēmums par kaut kādu... kā šajā gadījumā... apstiprināšanu... tas tiek pamatots faktiski uz prognozēm. Jo, piemēram, no OIK ieņēmumiem nākamajā gadā šī naudas plūsma tiek prognozēta pamatojoties uz iepriekšējā gadā esošo elektroenerģijas pārdošanas apjomu. Līdz ar to mēs nonākam pie loģiska secinājuma, ka nepieciešama korekcija. Un šīs korekcijas ir metodoloģiski ieviestas. Tas ir princips. Tas darbojas gan attiecībā uz tarifiem, gan attiecībā šeit uz OIK. Tāda ir atbilde.

A. Laviņš.

Paldies. Paldies par sniegto viedokli. Varat apsēsties, lūdzu.

Vārds viedokļa paušanai tiek sniegts Tiesībsargam. Kas Tiesībsarga institūciju pārstāv?

E. Birģele.

Augsti godātā tiesa! Pēc Satversmes tiesas lūgumu sniegt viedokli par jautājumiem, kuriem varētu būt nozīme šajā lietā, Tiesībsargs ir vērtējis apstrīdēto normu atbilstību Satversmes 1. un 105. pantam. Un darījis to tīri no juridiskā viedokļa, ņemot vērā, ka Tiesībsargs nevar izvērtēt nodokļu ekonomisko pamatojumu un atbilstību nodokļu sistēmas kopumam.

Un tie secinājumi ir sekojoši.

Tātad likumdevējs Elektroenerģijas tirgus likumā ir paredzējis noteiktu atbalsta mehānismu elektroenerģijas ražotājiem. Ministru kabinets ir noteicis savukārt kritērijus, saskaņā ar kuriem ražotājs var iegūt tiesības pārdot saražoto elektroenerģiju obligātajā iepirkumā.

Tāpat Ministru kabinets ir noteicis atjaunojamiem energoresursiem un koģenerācijā saražotās elektroenerģijas cenas noteikšanas kārtību, un tādējādi ir izveidots valsts atbalsts.

Primāri Tiesībsargs uzskata, ka no juridiskā viedokļa ir jānošķir šis te valsts atbalsts elektroenerģijas obligātā iepirkuma veidā no subsidētās elektroenerģijas nodokļa jeb SEN. Un šeit ir jāņem vērā, ka ar apstrīdētajām normām valsts atbalsts tiešā veidā netiek samazināts, jo netiek mainīti ne elektroenerģijas ražošanas nosacījumi, pārdošanas apjoms, ne arī cena.

Līdz ar to attiecībā uz valsts atbalstu nebūtu pamata runāt par tiesiskās palāvības un tiesiskās noteiktības principa pārkāpumu.

Attiecībā uz Satversmes 105. pantu. Satversmes tiesa ir norādījusi, ka nodokļa maksāšanas pienākums vienmēr nozīmē īpašumtiesību ierobežojumu, tādēļ SEN maksāšanas pienākums ietilpst Satversmes 105. panta tvērumā.

A. Laviņš.

Es atvainojos, ka es jūs pārtraukšu... Rakstveidā viedoklis no Tiesībsarga ir sniegts.

E. Birģele.

Jā.

A. Laviņš.

Šobrīd, ja būtu... ja es jūs varētu aicināt, mēs labprāt tad dzirdētu vismaz tēzu veidā tās galvenās lietas, ko jūs gribat akcentēt, jo, kā jau es teicu, rakstveida viedoklis ir tiesas rīcībā.

E. Birģele.

Jā... Nu, tātad Tiesībsargs izgāja šim te klasiskajam vērtējumam par pamattiesību ierobežojuma attaisnojamību... skatot tātad, vai ir noteikts ar likumu vai ir leģitīms mērķis, un vai mērķis ir samērīgs... vai ir šis te samērīgums līdzeklim un mērķiem...

Un uzskatīja, ka būtībā šeit problēma nepastāv, jo ir gan ar likumu noteikts, gan mērķis ir atzīstams par leģitīmu.

Bet attiecībā uz samērīgumu, šeit gan Tiesībsarga ieskatā SEN nav samērīgs un tas ir trīs iemeslu dēļ.

Pirmkārt, nav noteikts... teiksim, pārejas periods, kas nodrošinātu saudzējošāku pāreju no komersantiem. Otrkārt, nav īsti redzams, ka likumdevējs būtu izvērtējis saudzīgākus līdzekļus, ar kādiem varētu šo te mērķi sasniegt. Un, piemēram, ar SEN ir aplikts arī valsts atbalsta tenders, tikai peļņa, un arī publiski ir izskanējusi informācija no Ekonomikas ministrijas, ka šī te SEN ieviešana varētu būt kļūda un varētu būt samērīgāki risinājumi, kā cīnīties ar OIK pieaugumu.

Un treškārt, Tiesībsargs norāda, ka būtu jāvērtē šis te nodokļa maksājuma slogs adresātiem, un tā jau būtu tīri ekonomiska rakstura analīze, kas būtu veicama un ko Tiesībsargs nav spējīgs veikt, jo tā ir tīri juridiska analīze.

Un šajā gadījumā ir pretrunīgi, teiksim, pieteicēju un Ekonomikas ministrijas sniegtā informācija par SEN patieso ietekmi uz komersantiem.

Līdz ar to Tiesībsarga ieskatā konkrētais pamattiesību ierobežojums nav samērīgs ar leģitīmo mērķi un tādēļ arī nav uzskatāms par konstitucionālu.

Vienlaikus birojā nav saņemti, teiksim, iepriekš iesniegumi vai sūdzības par šo jautājumu un arī nav notikusi padziļināta SEN tiesiskuma vērtēšana.

Tas ir īsumā.

A. Laviņš.

Paldies.

Pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem vai būs jautājumi?

No tāda raituma viedokļa,, es teikšu, lai man katreiz nav jūs jāuzrunā... Tad, kad jūs sākat runāt, nosauciet vienkārši savu uzvārdu un tas ir nepieciešams priekš tā, lai skaidri varētu zināt, kas uzdod jautājumu un kāda ir atbilde. Lūdzu!

R. Niedra.

Jautājums tikai viens būs. Vai likumdevējam būtu bijis pienākums vērtēt arī visu nodokļu kopējo slogu, ne tikai SEN, bet šo SEN kontekstā ar pievienotās vērtības nodokli,

uzņēmuma ienākuma nodokli, elektroenerģijas nodokli un atsevišķiem komersantiem arī dabas resursu nodokli.

E. Birģele.

Likumdošanas ietvaros mūsuprāt likumdevējam ir jāņem vērā visa situācija kopumā un, protams, visa ietekme, kas rodas gan no konkrētā, gan arī kopumā...

A. Laviņš.

Citu jautājumu nebūs?

Saeimas pārstāvim vai būs jautājumi?

K. Piģēns.

Jā, būs jautājumi.

Pirmais. Kas Tiesībsarga izpratnē būtu piemērotākais laiks nodokļu lietās, ņemot vērā, ka arī krīzes laikā tātad šie nodokļi tika pārskatīti un katru gadu šīs likmes mainījās. Un kāda Tiesībsarga izpratnē būtu šī pāreja?

E. Birģele.

Konkrētu laika periodu es jums pateikt nevaru, bet tam būtu jābūt samērīgam, ņemot vērā tos ieguldījumus, kas ir bijuši komersantiem un arī tās sekas, ko radītu šāds te nodokļu slogs, lai viņš varētu pārorientēt savu darbību vai veikt citas nepieciešamās lietas.

K. Piģēns.

Tad nākamais jautājums būtu saistībā ar jūsu pausto, ka tātad nav ievērots šis samērīgums tātad, jo nav vērtēta šī ekonomiskā rakstura informācija. Jūs norādījāt, ka Tiesībsargs nav veicis, vai nav šī kapacitāte, vai cita iemesla... nav... Lietas materiālos ir sniegti materiāli... aprēķini, ar kuriem jūs tātad arī iepazīnāties lietas materiāliem, veidojot šo atzinumu. Tad jautājums būtu formulējams tāds: kā tad jūs varētu uzskatīt, ka samērīgums nav ievērots, ja nav vērtēti šī ekonomiskā rakstura apsvērumi? Lietas materiālos ir un arī rakstveida atzinumos ir tātad pausti šie apsvērumi.

E. Birģele.

Vai jūs domājat tieši par alternatīviem līdzekļiem?

K. Piģēns.

Nu, jā, jūs minējāt, ka samērīgums nav ievērots tādā, ja nav vērtēti šie ekonomiskā rakstura samērīguma principi.

E. Birģele.

Šeit es domāju tieši, vai nav bijuši citi līdzekļi, kādā... lai sasniegtu tieši norādīto mērķi. Lai izvērtētu, vai mērķis vispār tiek sasniegts ar šo te izraudzīto līdzekli, būtu ļoti jāapsver, kādi vispār ir citi līdzekļi... ne vien šis nodoklis.

K. Piģēns.

Tad jūs uzskatāt... tad rodas jautājums, vai Tiesībsargs uzskata, ka arī, piemēram, mājsaimniecībām un uzņēmējiem tiesības saņemt elektroenerģiju par samērīgu cenu nav pietiekošs iemesls, lai valsts rūpētos par šo elektroenerģijas cenas nepieaugumu nākotnē visas sabiedrības interesēs

E. Birģele.

Kā mērķis... tas, protams, ir gan leģitīms, gan atbalstāms, bet jautājums ir, vai caur šo nodokli, kā mēs arī dzirdējām iepriekšējās tiesas sēdēs, šo mērķi ir iespējams visefektīvāk sasniegt.

K. Piģēns.

Tāda komentārs... ka tas lietas materiālos un atbildes rakstā ir šie visi apsvērumi pausti.

Jautājumu vairāk nebūs.

A. Laviņš.

Paldies.

Lūdzu, vispirms tiesnesis Ķinis uzdos jautājumus.

U. Ķinis.

Tāds jautājums jums. Jūs te esat arī minējuši savā atbildē... ka subsidētās elektroenerģijas nodoklis rada ražotājam maksātnespējas draudus. Sakiet, kāda analīze bija jūsu, teiksim, šāda secinājuma pamatā?

E. Birģele.

Šie secinājumi ir izdarīti, lasot pieteicēju iesniegumus... uz to informāciju, ko viņi norāda.

U. Ķinis.

Tātad jūs paši nekādu tādu analīzi...?

E. Birģele.

Nē, mēs šo ekonomisko analīzi neveicām un nevērtējam katru iesniedzēju... teiksim, ietekmi uz katru iesniedzēju, ko šis nodoklis sniegs.

U. Ķinis.

Jā, nu jūs arī norādījāt savā atbildē un šeit arī pieminējāt, ka atbalsts nav pārtraukts, nedz arī grozīts tā apmērs. Tomēr, vai šāda rīcība seku ziņā tomēr nebūtu identisks subsīdijas samazinājums un tas nebūtu vērtējams arī caur tiesisko paļāvību?

E. Birģele.

Nu, šeit Tiesībsargs ļoti nošķīra... ņemot vērā, ka apstrīdētas ir konkrētas normas attiecībā uz nodokli... ņemot vērā to, ka nodokļu politikas jomā likumdevējam ir liela rīcības brīvība, un vienlaikus šis te atbalsts kā tāds šajā gadījumā tiek... mēs par to runājam pastarpināti, jo tās apstrīdētās normas attiecas tieši uz nodokli.

U. Ķinis.

Un cik tālu vispār varētu būt vērtējama ar juridiskiem argumentiem ekonomiskā ietekme? Kā jūs domājat?

E. Birģele.

Tas ir diezgan sarežģīti. To mēs redzam arī šajā lietā, kad komplicēta ir būtiski šī te ekonomiskā analīze, jo likumdevējam, lai arī tas izraugās, teiksim, tiesiskos līdzekļus kā regulēt tirgu vai kā ietekmēt tirgu, ir jāņem vērā šis te ekonomiskais gan pamatojums, gan arī sekas, ko tas radītu. Līdz ar to tādu viennozīmīgi striktu robežu es jums nevaru pateikt.

U. Ķinis.

Kādu jūs izvēlētos šī likumprojekta galveno mērķi? Jo Saeima atbildes rakstā bija norādījusi uz trīs mērķiem, tajā skaitā uz konkurences veicināšanu, uz šo gala lietotāju cenas

stabilizāciju un uz arī, protams, labklājību, sabiedrības labklājību. Kuru jūs vērtētu kā galveno?

E. Birģele.

Jūs domājat, kuru mēs uzskatītu par galveno mērķi?

U. Ķinis.

Jā. Un kuru nevarētu sasniegt ar šo nodokli, jūsuprāt? Vai visus var sasniegt?

E. Birģele.

Tas ir vērtējams padziļināti un es diemžēl nevarēšu jums atbildēt viennozīmīgi. Jo kā mērķi viņi ir ļoti labi un varētu tikt sasniegti, bet viņi tiešām tiek sasniegti šādā veidā, tas tiešām ir padziļināti vērtējams jautājums.

A. Laviņš.

Lūdzu, tiesnesis Kusiņš.

G. Kusiņš.

Jā, es gribēju jums divus jautājumus. Pirmais. Es saprotu, ka Tiesībsarga pozīcija ir tāda, ka jūsuprāt te nav ievērots samērīgums.

E. Birģele.

Jā.

G. Kusiņš.

Tieši uz kuru no šiem trim elementiem? Es saprotu, ka... jūsu atbilde varbūt tad ļaus precizēt... Var sasniegt leģitīmo mērķi, tas ir pirmais, ka ir cita alternatīva un vai labums, ko gūst sabiedrība, ir lielāks. Sakiet, lūdzu, uz kuru no šiem trim kritērijiem, jūsuprāt, tas ir mērķēts? Kuram kritērijam, jūsuprāt, neatbilst?

E. Birģele.

Mūsuprāt, primāri tas ir alternatīvo līdzekļu izvērtēšanas trūkums, kā arī pārejas perioda neesamība.

G. Kusiņš.

Un otrais jautājums. Sakiet, lūdzu, no kā jūs vērtējat, ka likumdevējs nav vērtējis alternatīvos līdzekļus? Kas bija tas informācijas avots? Tikai iesniedzēju iesniegtā anotācija?

E. Birģele.

Jūs domājat likumprojekta anotāciju?

G. Kusiņš.

Tieši tā.

E. Birģele.

Jā, gan likumprojekta anotācija, gan arī pieteikuma iesniedzēju vispār sniegtā informācija par šo te pieteikumu, kas norāda gan uz ietekmi, kāda viņiem varētu rasties, gan uz situāciju kopumā.

G. Kusiņš.

Tāpat jūsu secinājums balstījās uz likumprojekta iesniedzēju anotāciju un uz konstitucionālās sūdzības iesniedzēju sniegto informāciju. Tā es sapratu.

E. Birģele.

Mēs iepazīnāties ar tiem materiāliem, kas tika no tiesas atsūtīti, kas ietvēra arī Saeimas atbildes rakstu un pārējos... šķiet, tur bija vēl kādi materiāli.

G. Kusiņš.

Jā... Paldies, vairāk jautājumu nebūs.

A. Laviņš.

Labi. Paldies jums. Sēdieties, lūdzu.

Vārds viedokļa paušanai biedrības "Latvijas Atjaunojamās enerģijas federācija" pārstāvim.

Lūdzu!

K. Stepanovs.

Labdien, godātā tiesa!

Mani sauc Kristaps Stepanovs, pārstāvu biedrību “Latvijas Atjaunojamās enerģētikas federācija”.

Šajās dienās Satversmes tiesā ir tikuši pausti dažādi viedokļi, dažāda argumentācija un dažādas ziņas, tomēr uzskatu par pamatotu pievērst uzmanību Eiropas Savienības politikai, kura ir vērsta uz vides aizsardzību, vienlaikus sniedzot arī Eiropas Savienības noteikts mērķus enerģētikas politikas ietvaros, lai gan līgumā par Eiropas Savienības dalību netiek noteikts, kura no Eiropas Savienības politikām — vides vai tieši enerģētikas — ir prioritāra, tomēr ievērojot to, ka līgumā par Eiropas Savienību ir noteikts, ka Eiropas Savienības enerģētikas politikai ir jāatbilst prasībai saglabāt un uzlabot vidi, kā arī noteikt klimata pārmaiņu novērtēšanas mērķus...

A. Laviņš.

Es jūs pārtraukšu... piedošanu, lūdzu... Bet es aicināšu, tāpat kā citu pieaicināto personu pārstāvjus, tēžu veidā saviem vārdiem izteikties par lietā būtiskiem jautājumiem.

K. Stepanovs.

Tas, ko es gribu pateikt, ka... veicinot vides ilgtspējību, ir jāņem vērā arī atjaunojamo energoresursu izmantošana un šis ir ļoti būtisks faktors, lai valsts vispār atbalstītu atjaunojamo energoresursu, tā teikt, veicināšanas pasākumus un ieviestu šos pasākumus, un lai šie pasākumi būtu ilgtspējīgi. Kas arī tika ieviesti un komersanti paļāvās uz to, ka viņiem šie spēles noteikumi ir ilgtermiņā vienādi un netiks mainīti, ir izveidojuši šīs te ražotnes un mēs varam ar godu pateikt, ka komersanti ir izdarījuši ļoti lielu mājasdarbu, lai Latvija sasniegtu noteiktos mērķus un 2020. gadā izskatītos ne sliktā, kā citas dalībvalstis. Tomēr šobrīd nozarē ir vērtējams kapitāla trūkums, jo no sistēmas ir izņemti ārā 10 procenti baznīcas tiesa... atvainojiet, nevis baznīcas tiesa, bet subsidētās elektroenerģijas nodoklis, ko maksā šie komersanti un līdz ar to komersantiem šī te kapitālpietiekamība ir ļoti ierobežota un arī banku darbība valstī radot šādu te, kā teikt, nodokli, ir radījusi bažas un paaugstinājusi riskus. Tādējādi arī pieaugušas kapitāla izmaksas.

Tas, ko es gribu pateikt tēžu veidā, ir tas, ka ministrija izstrādāja sākot šā te nodokli ieviešanu... nav ņēmusi vērā nozari. Nozares šos te pietiekamības, kapitālpietiekamības rādītājus, peļņas rādītājus. Vienīgais, uz ko Saeima var atsaukties, ir “Ekodomas” izstrādātais pētījums, ko ir pasūtījusi ministrija un samaksājusi naudu. Un šajā pētījumā mēs nevaram arī paļauties uz to... pētījums ir saistībā ar nozari. Pētījums ir vairāk vērsts uz to, ka iegūstot internetā un saņemot informāciju, mēs redzam kaut kādas pozīcijas, kuras normāli elektrostacijā tiek ietvertas. Šīs pozīcijas nav atbilstošas Latvijas šai te situācijai, uz ko ir arī

norādījusi nozare, pasūtot konkrētam gadījumam Latvijas komersantu analīzi pie tādas kompānijas, kā KMPG, par kuru šodien nav nevienam droši vien no klātesošajiem iebildumu, ka tā ir uzticama auditorkompānija, kas ir veikusi tieši nozarē esošu strādājošu komersantu auditu un šo te informāciju mēs savulaik arī caur federāciju esam iesnieguši gan Ekonomikas ministrijā, gan arī šobrīd Saeimā. Tur varētu precīzi iepazīties ar tiem rentabilitātes un kapitālpietiekamības rādītājiem, kas šobrīd saskaņā ar KMPG datiem pirms subsidētās elektrotroenerģijas nodokļa ieviešanas nepārsniedz 7 procentus vēja elektrostacijās un līdz 9–10 procentiem biogāzes elektrostacijās. Ieviešot šo te nodokli, mēs varam aritmētiski rēķināt, kādu ietekmi viņš ir atstājis uz šiem komersantiem.

Paldies.

A. Laviņš.

Pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem... vai būs jautājumi?

R. Niedra.

Viens jautājums. Jūs minējāt par SIA “Ekodoma” pētījumu. Mani interesē jūsu viedoklis, kā jūs kopumā šo pētījumu vērtētu? Kā kvalitatīvu darbu vai tomēr vairāk kā brāķi?

K. Stepanovs.

Paldies par jautājumu.

Vairāk kā brāķi... es to tā negribētu nosaukt. “Ekodoma” manā skatījumā un nozares skatījumā ir entuziastu pulciņš, kuri ir saņēmuši šos te grādus un kuri spēj internetā atrast informāciju. Tas, ka es zinu, ka “Ekodoma” nav vērsusies nevienā vēja elektrostacijā vai biogāzes stacijā nav gājusi uz vietas, nav vērtējusi, cik maksā un cik pamatotas izmaksas ir pieslēgumam pie sistēmas operatora, lai varētu nodrošināt elektroenerģijas realizāciju, šādi aspekti nav veikti. Es uzskatu, ka šis pētījums ir nepilnīgs vismaz par 30 procentiem.

A. Laviņš.

Jā, jautājumu uzdeva Niedras kungs, ja?

Tātad, ja citu jautājumu nav, tad vārds jautājumu uzdošanai Saeimas pārstāvim.

K. Piģēns.

Paldies. Man būtu divi jautājumi.

Pirmais. Vai jūsprāt valstī nav jāgroza nekādi nosacījumi, kas ietekmē sabiedrību?

K. Stepanovs.

Jā, ļoti labs jautājums. Valstī vajag samērīgi ietekmēt šos te veidus, kā vērsties pret komersantiem, kuri ir veikuši pietiekami lielas investīcijas šajās iekārtās un tādējādi veicinājuši vides plānu mērķu izpildi un ražojot elektroenerģiju veikuši arī teritoriālo izkliedētību šo te elektroavotu izvietojumā. Es uzskatu, ka Saeimā bija pietiekami daudz citu līdzekļu, lai uzlabotu šo te sabiedrības maksātspēju, lai samazinātu elektroenerģijas cenu, nevēršoties pret komersantiem, kas ražo elektroenerģiju no atjaunojamajiem energoresursiem, neizvērtējot viņu reālo situāciju un atbilstību viņu tirgus apstākļiem. Paldies.

K. Piģēns.

Šeit būtu jautājums, kā nozares pārstāvim šķiet... kādā veidā valsts liegs ienākt tirgū jaunajiem ražotājiem, jo liegtas ir iespējas saņemt šo obligāto iepirkumu. Kā arī ir tad atsevišķu nozares pārstāvju... Saeimai tāvad ir sniegta informācija, ka atsevišķu tehnoloģiju ražotājiem projektu attīstītāji pauž uzskatu, ka valsts atbalsts principā kropļo tirgu un ka neļauj attīstīties efektīvākajām tehnoloģijām un strādāt brīvas elektroenerģijas tirgus apstākļos.

K. Stepanovs.

Man šeit ir atbilde uz jautājumu un pretjautājums. Vai jūs zināt kaut vienu tehnoloģiju, kura ir spējīga integrēties tirgū, nesaņemot valsts atbalstu un spēj realizēties un atpelnīt savus kapitālieguldījumus tikai balstoties uz tirgus cenu? Tādu tehnoloģiju nav.

K. Piģēns.

Šajā gadījumā...

K. Stepanovs.

Vienkārši fiziski tādas tehnoloģijas šobrīd nav izmantotas. Līdz ar to, ja valsts ir pateikusi, ka jābūt izkliedētām tehnoloģijām, kuras veicina šo te vides procesu un vides jautājumu sakārtotību, valsts arī apņemas to, ka šie te nosacījumi investoriem, kas ir paļāvušies un veikuši simtiem miljonu investīcijas, būs stabila un ilgtspējīga.

K. Piģēns.

Šajā gadījumā valsts nav mainījusi nosacījumus un arī atbalsta apmērs nav... šeit mēs tiesas sēdē runājam par nodokli.

Paldies. Jautājumu vairāk nebūs.

K. Stepanovs.

Atbalsta apmērs tieši tiek samazināts ar šo te nodokļu piemērošanu.

A. Laviņš.

Jā... jūsu viedokli atšķiras. Tas ir skaidrs.

Kolēģi, vai būs jautājumi? Tiesnesis Ķinis. Lūdzu!

U. Ķinis.

Jā... Nu jūs arī savā atbildes rakstā minējāt... esat minējuši, ka tas var novest un tas ievērojami samazina... rada ekonomisko ietekmi ievērojamu tātad uz subsidētās elektroenerģijas ražotājiem. Bet tomēr es gribētu dzirdēt, kāda tad ir tieši SEN... saistībā ar subsidētās elektroenerģijas nodokļa ieviešanu šī radītā ietekme, jo mēs jau nevaram pateikt, kādus... mēs nevērtējam Satversmes tiesā ekonomiskos apsvērumus par visu nodokļu slogu kopumā.

K. Stepanovs.

Ar šo te SEN nodokli komersanti, kuri stāvēja uz kājām, ir nolikti uz ceļiem. Tas ir figurāli izsakoties. Noņemot šo te desmito tiesu no ieņēmumiem, tas ir pietiekami liels slogs, lai vispār komersantiem nebūtu šo kapitālu, kur viņiem ir atkal jāaizņemas... jāiet uz bankām un jāaizņemas kapitāls tirgū un tālāk ir, protams, bankām pieaudzis risks un kapitāla izmaksas ir palielinājušās. Līdz ar to šeit ir... varētu teikt... tāda dubulta ietekme, jo nav vairāk nozarē, tā teikt, pārlicība par rītdienu, nav nozarē pārlicība, ka 2016. gadā šis nodoklis nevarētu būt, piemēram, 30 procenti, jo šeit ir konkrēti signāli, kā nozare tiek vienkārši stumta uz leju.

U. Ķinis.

Tad jūsu viedoklis ir... kāds tad ir tas SEN galvenais mērķis?

K. Stepanovs.

SEN galvenais mērķis ir noņemt... samazināt apgrozījumu komersantiem, kuriem bija tiesības paļauties, ka šāds te apgrozījums viņiem būs.

U. Ķinis.

Kāpēc?

K. Stepanovs.

Noņemot 10 procentus...

U. Ķinis.

Bet kādā veidā tad jūsuprāt valsts sasniedz to kopīgo elektroenerģijas stratēģijas mērķi attīstīt alternatīvo resursu ražoto elektroenerģiju līdz 40 procentiem...?

K. Stepanovs.

Ir jābūt mehānismiem, kuri ir apdomāti un racionāli izvērtēti, ko es gribu uzsvērt... ka SEN nodoklis nav racionāli izvērtēts un atbilstošs tirgum. Nu, šāda pētījuma audita par konkrētajiem komersantiem, kā tas viņus ietekmēs, vienkārši nav... Mēs vienkārši atsaucamies uz mistiskiem pētījumiem, ko veikusi ir entuziastu grupa, par ko ir samaksājusi Ekonomikas ministrija. Šis nodoklis attiecās uz tiem komersantiem, kuri ir jau kvalificējušies obligātajam iepirkumam. Tad mēs redzam, ka nākotnē šobrīd nav nekādas sistēmas, lai komersanti kvalificētos obligātajam iepirkumam, vienkārši valstī nepastāv.

U. Ķinis.

Vai SEN rada kādam no jūsu pārstāvētās asociācijas biedriem maksātnespējas draudus?

K. Stepanovs.

Šobrīd... samazinot arī algu par 10 procentiem uzreiz maksātnespējas risks neparādās. Maksātnespējas risks parādās kaut kādā laika posmā. Es uzskatu, ka lielai daļai komersantu šobrīd ir maksātnespējas pazīmes, kuras viņi ir apdzēsuši piesaistot papildus kapitālu.

U. Ķinis.

Nu bet SEN ir paredzēts terminētu laiku līdz 2017. gadam.

K. Stepanovs.

Tieši tā. Es uzskatu, ka daudzi komersanti vienkārši nebūs spējīgi šo te 2017. gadu sagaidīt.

A. Laviņš.

Tiesnese Ziemeļe. Lūdzu!

I. Ziemele.

Jā, paldies, man būtu divi jautājumi.

Turpinot tiesneša Ķīņa uzdoto jautājumu. Jūs varētu pateikt, vai jūs uzskatāt, ka SEN ir šis leģitīmais mērķis. Tātad mēs zinām, ka leģitīmais mērķis, par kuru mēs jau vairākas dienas šeit runājam, ir konkurences sekmēšana tirgū un cenu samazināšana... teiksim, divi un tad tur trešais... Vai jūs vispār nesaskatāt, ka šie mērķi jebkādā veidā tiek sasniegti ar ieviesto šo nodokli?

K. Stepanovs.

Nemot vērā varbūt manu līdzšinējo pieredzi un manu izglītību... kura nav maza, kā es uzskatu, es neredzu iespēju, kā ar subsidētās elektroenerģijas nodokli tiktu veicināta konkurence. Tieši pretēji. Tiek izņemti no tirgus spēlētāji, kuri vienkārši nevar nodrošināt papildus kapitāla pietiekamību. Un līdz ar to... es neredzu nevienu iespēju, kā konkurence tiek veicināta, jo tas subsidētās elektroenerģijas nodoklis... tiem, kas ir kvalificējušies obligātā iepirkuma ietvaros, jauna kvalifikācija obligātā iepirkuma ietvaros šobrīd valstī nepastāv... jauns mehānisms arī nav, nekādas interpretācijas par to, ka viņš varētu kādreiz tuvākajā laikā līdz 2017. gadam parādīties, arī nav, līdz ar to papildus tirgū ienākt jauni spēlētāji vienkārši nevar. Vienkārši esošie spēlētāji var savilkt jostas un meklēt iespēju, kā izdzīvot līdz 2017. gadam, bet tas nav normāli tirgum atbilstoša situācija, ka investors no Šveices pietiekami lielas investīcijas nevar saņemt atpakaļ.

I. Ziemele.

Bet kā jūs reaģējat... kā jūs atbildētu regulatora pārstāvim, kura viena no tādām argumenta līnijām bija par to, ka šīs investīcijas veiktās un tehnoloģijas nav pārāk efektīvas, ka tās ir jāuzlabo, jāmēģina efektīvizēt un samazināt arī šīs te izmaksas. Kā jūs reaģējat uz šo?

K. Stepanovs.

Pats tirgus samazina izmaksas. Katrs komersants ir ieinteresēts, lai viņa izmaksas būtu pietiekami zemas un aprēķinot un uzsākot biznesu, ir veiksmīgāki un ir mazāk veiksmīgi... vienam varbūt ir vairāk šo te līdzekļu un arī efektīvāk viņš strādā... Kā SPRK pārstāvis minēja, viens varbūt ar telefonu var 80 procentu rentabilitāti sasniegt, cits noteikti to nevar izdarīt. Un es domāju, ka 99 procenti nevar to izdarīt. Bet vai tas ir par iemeslu, lai komersantu sodītu? Sodītu, piemērojot šo te likumu...

I. Ziemele.

Paldies.

A. Laviņš.

Lūdzu, tiesnesis Kusiņš.

G. Kusiņš.

Sakiet, lūdzu, man bija divi jautājumi, bet trešo jūs pats tagad uzvedinājāt.

Sakiet, lūdzu, vai nodoklim var būt sodošs raksturs?

K. Stepanovs.

Šeit no nozares skatoties, ka nozare ir veikusi investīcijas un darbojas un pēkšņi tiek piemērots šis te nodoklis un nozare vairāk nevar pakārtoties un veicīgi, tā teikt, izvairīties no šī te nodokļa. Es uzskatu, ka jā. Šajā gadījumā...

G. Kusiņš.

Sods būtu par ko?

K. Stepanovs.

Sods par to, ka viņi ir paļāvušies un veikuši investīcijas un strādā nozarē un gūst peļņu. Par to, ka viņiem ir peļņa.

G. Kusiņš.

Tie ir divi sākotnējie jautājumi. Es saprotu, ka jūs bijāt klāt arī iepriekšējās tiesas sēdēs un dzirdējāt, ka nu laikam tas viens, kas ir izkristalizējies visas tiesas sēdēs, ir šis ierobežojuma leģitīmais mērķis ir sabiedrības labklājība, ko norādīja arī Saeima, arī pārējās personas. Jūs arī kā vienu no argumentiem minējāt, ka nav vērtēts. Sakiet, lūdzu, kādi, jūsu prātā, būtu šie citi alternatīvie līdzekļi, kādi tie būtu, kas ļautu šo leģitīmo mērķi sasniegt vismaz tikpat efektīvi. Kādi citi alternatīvie līdzekļi, lai sasniegtu šo leģitīmo mērķi?

K. Stepanovs.

Man šķiet, ka alternatīvie līdzekļi, protams, ir dažādi un viņi arī tika vērtēti šeit pirmajā tiesas sēdē, par ko mēs arī dzirdējām, ka tie varētu būt budžeta finansējumi, šās te obligātā iepirkuma komponentes, tā teikt, ierobežošanai un nepieaugšanai... gan no lielā koncerna dividendēm, gan arī citādā veidā, nepiemērojot mazajiem komersantiem, kuri vēl

pat līdz galam nav nostājušies uz kājām, bet veikuši tikko investīcijas un ar nākamo gadu, kad viņi varētu efektīvi strādāt, ja viņi ir kvalificējušies 2010.-2011. gadā, nodoklis ir piemērots, ļoti ātrā periodā tika pieņemts un tika ieviests, tad pa lielam tie komersanti nav spējīgi bijuši uzkrāt, es gribētu teikt vārdu “taukus” vai “rezerves”, lai vienkārši vēlāk, piemērojot šo te nodokli, viņi varētu tās rezerves noēst. Vienkārši tas nav bijis izdarīts. Līdz ar to es uzskatu, ka likumdevējam bija pietiekoši daudz citu ieviešanas mehānismu, lai samazinātu obligātās iepirkuma komponentes pieaugumu.

G. Kusiņš.

Budžeta finansējums...

K. Stepanovs.

Jā.

G. Kusiņš.

Bet vai jūs varat paskaidrot sīkāk... Kam... Tad valstij vajadzēja palielināt kādu citu nodokli, lai no budžeta finansētu kaut ko?

K. Stepanovs.

Valstī bija daudz un dažādi mehānismi, kā to īstenot.

G. Kusiņš.

Kādi tie būtu?

K. Stepanovs.

Kaut vai akcīzes nodoklis... tāpat arī veicot vēršanos pret fosilo...

G. Kusiņš.

Palielinot akcīzes nodokli alkoholam vai kompensēt OIK naftas produktiem? Tāda ir jūsu konstrukcija, ja?

K. Stepanovs.

Jā, jo es uzskatu, ka valstij ir jānodrošina šo te vides mērķu izpildīšana un vides mērķu izpildīšanu var tieši veicināt ar to, lai samazinātu fosilo energoresursu izmantošanu, aplikot

viņus ar papildus nodokļiem vai nodevām, lai veicinātu tieši atjaunojamo energoresursu integrāciju kopējā elektroenerģijas tīklā. Paldies.

G. Kusiņš.

Tātad citu grupu aplikšana ar nodokļiem, lai būtu budžetā ieņēmumi, ar ko finansēt.

Un beidzamais jautājums. Jūs teicāt, ka jāiet uz banku. Sakiet, lūdzu, cik no konstitucionālās sūdzības iesniedzējiem ir jūsu biedri, jūsu asociācijas biedri, un cik no tiem ir gājuši uz banku?

K. Stepanovs.

Lielākā daļa ir vērsušies bankā, jo arī no bankas ir saņemtas indikācijas par to, ka bankas ir aicinājušas šos te uzņēmējus konkrēti ierasties un sniegt papildus paskaidrojumus. Jo, ja jūs ejat uz banku, piemēram, ņemat patēriņa kredītu, jums prasa, kādi ir jūsu ienākumi. Un tagad, ja banka uzzina, ka jūsu ienākumi ir samazinājušies par 10 procentiem, nu tad kā tad jūs maksāsi to kredītu atpakaļ. Tas ir tīri loģisks jautājums. Lielākā daļa no komersantiem ir gājuši uz banku, lai paskaidrotu šo situāciju, kādus viņi veic mehānismus, tajā pat skaitā ir snieguši informāciju arī, ka ir Satversmes tiesas tiesa, kurā tiek izskatīts šis jautājums, un varbūt šī te maksātspēja atkal uzlabosies.

A. Laviņš.

Radziņa kungs, vēl papildus jautājums?

E. Radziņš.

Jā, man pavisam konkrēts un vispārējais dabas jautājums. Vai jūs varētu paskaidrot tiesai par šo enerģijas ražotāju, ja var tā teikt, diferenciāciju, gradāciju... par to, vai viņi visi ir vienādi, jeb tomēr ir ražotāji, kuri ir saistīti ar resursu ziņā ietilpīgāku ražošanas veidu. Citiem varbūt pietiek ar vienas tehnoloģijas iegādi. Kādā veidā sadalās šie jūsu federācijas biedri tīri pēc resursu piesaistes apjoma ziņā? Kas ir tādi, kuriem ir nepieciešama lielāka resursu piesaiste, kas ir tie, kuriem vajadzīgs mazāk, kur vienkāršāk ir uzsākt šo ražošanu, kuru sarežģītāk un kur ir vajadzīgs vairāk izejvielu, kur mazāk... Kur izejvielas ir iegūstamas caur kaut kādu citu ražošanas procesu, kur tikai no dabas resursiem... Vai jūs varētu pavisam īsi šo gradāciju pastāstīt?

K. Stepanovs.

Izejvielas... es saprotu, ka te ir domāts kā ražošanas izejvielas, bet kā jau jūs runājat par kapitālu, tad vienkārši cik...

E. Radziņš.

Kuri no enerģijas ražošanas veidiem ir kapitālietilpīgākie, proti, vai tie ir no biomasas, vai no ūdens, vai no vēja, vai...

K. Stepanovs.

Ja mēs skatāmies tā, tad, protams, mēs šeit varam runāt par vēja elektrostacijām, kurām ļoti lieli kapitālieguldījumi ir nepieciešami tieši tehnoloģiskajā procesā, kaut gan vēlāk, īstenojot šo te projektu, viņiem nav vajadzīgi tik lieli kapitālieguldījumi. Bet sākotnēji ir arī ļoti augsti kapitālieguldījumi šajās biotehnoloģijās, kas ir saistīti tieši ar sadedzināšanas un biomasas koģenerācijas stacijām... šīm stacijām ir nepieciešami arī turpmāki ieguldījumi, kas ir saistīti tieši ar izejvielu iegādi un īstenošanu. Līdz ar to es varbūt līdz galam nesapratu jūsu jautājumu, bet...

A. Laviņš.

Jā... bet principā no jūsu atbildes var saprast, ka sapratāt jautājumu, bet es teiktu, ka mēs šajā jautājumā varam... attiecībā uz šo jautājumu varam neturpināt sniegt atbildi, jo tad, kad bija dota iespēja jums sniegt paskaidrojumus, jūs jau akcentējāt to, ka tā situācija ir dažāda. Un par to, manuprāt, nav strīda... šajā tiesas sēdē neizskan strīds, ka patiešām situācija ir dažāda. No ieguldījumu viedokļa un arī no tālāko izmaksu viedokļa.

Ja citu jautājumu nav no tiesnešiem... tad paldies biedrības pārstāvim.

K. Stepanovs.

Paldies. Lūdzu, varat apsēsties.

Šajā brīdī tiek paziņots, ka tiek izsludināts pārtraukums līdz pulksten 13.45. Es aicinu visus būt precīzi atpakaļ tiesas zālē un šajā laikā turpināsim lietas izskatīšanu.

(Pārtraukums.)

A. Laviņš.

Sēdieties, lūdzu!

Tā... turpinām tiesas sēdi.

Turpināsim pieaicināto personu uzklausīšanu. Vārds viedokļa sniegšanai pieaicinātajai personai Kārlim Ketneram.

Ketnera kungs, lūdzu!

K. Ketners.

Labdien, godātā tiesa! Muitas un nodokļu katedras profesors Kārlis Ketners.

Tātad attiecībā uz subsidētās elektroenerģijas nodokli ir sniegts rakstveida viedoklis. Īstenībā pamattēzes ir izkristalizējušās arī sēžu laikā. Es varu teikt tā, ka šim nodoklim es drīzāk izceltu fiskālo mērķi, kas vispār nav minēts anotācijā, kā jebkuram citam nodoklim — piepildīt budžetu un kā rezultātā tas uzreiz automātiski noņem jautājumu, kur paliek starpība. Jo mums nav iezīmēto nodokļu klasiskā veidā, kur nodokļu ieņēmumi ir izmantojami tikai un vienīgi konkrētajam mērķim. Nodoklis tiek ieskaitīts budžetā un attiecīgi pēc tam jau likumdevējs paredz dotācijas, tajā skaitā arī mērķdotācijas.

Attiecībā uz pašu nodokļa konstrukciju. līdzīgi kā dabas resursu nodokļa lieta, bet tas nav jautājums atbilstība Satversmei, drīzāk tas ir nodokļu politikas jautājums, nodokļa samērīgums un nodokļa avotu izvērtējums. Tas ir tie jautājumi, kas bija uzdoti Finanšu ministrijai attiecībā uz kopskatu, uz nodokļu sistēmu un attiecīgi nodokļu sloga samērīgumu un izvērtējumu un kopējā nodokļu sloga noteikšanu.

Attiecībā uz paša nodokļa būtību. Tieša analoga šim nodoklim nav, bet ir zināmā mērā līdzīgi nodokļi, kas tiek piemēroti elektroenerģijas ražotājiem un principā nodokļu piemērošana slēgtai grupai arī nav nekas neparasts tīri no nodokļu veidošanas viedokļa. Izložu un azartspēļu nodoklis ir piemērots ļoti šaurai grupai, izložu un azartspēļu organizētājiem, līdz ar to ir iespējami arī šādi nodokļu veidi.

No kopējā viedokļa es esmu piekritējs tam viedoklim, ka likumdevējam ir diezgan liela rīcības brīvība attiecībā uz nodokļu noteikšanu kā tādu un nodokļa lieluma noteikšanu.

Tas īsumā viss. Varbūt pāriesim pie jautājumiem.

A. Laviņš.

Pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem? Būs jautājumi?

S. Bērtaitis.

Jā, man būs viens jautājums. Sakiet, lūdzu, jūs minējāt, ka šis nodoklis nav, kā jūs teicāt “iezīmēts”. Likums par valsts budžetu 2014. gadam un arī 2015. gadam noteica, ka šajā apakšprogrammā iekasētos naudas līdzekļus no subsidētās elektroenerģijas nodokļa iekasēšanas var izmantot tikai obligātās iepirkuma komponentes samazināšanai. Vai šīs abos

budžeta likumos iekļautās norādes jūsu skatījumā neliecina tomēr par to, ka izpildvara iekasēto naudu var izmantot tikai šim nolūkam?

K. Ketners.

Klasiskajā veidā — nē. Klasiskajā veidā būtu jāveido speciāls budžets atsevišķs. Šis ir tāds budžeta tiesību mikslis. Mēs mēģinām ar Likumu par valsts budžetu kaut kādā veidā noteikt ierobežojumus, bet tajā pat laikā tas nav klasiskais iezīmētais nodoklis. Klasiski iezīmētais nodoklis ir mums tikai valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas. Tas ir tas klasiskais.

A. Laviņš.

Un pārējiem pārstāvjiem? Nebūs.

Saeimas pārstāvim? Būs jautājumi?

K. Piģēns.

Viens jautājums. Uz Ketnera kunga rakstveida paskaidrojumiem atsaucoties... varbūt jūs varētu paskaidrot tā nedaudz, kādā veidā elektroenerģijas nodoklis būtu salīdzināms ar subsidētās elektroenerģijas nodokli.

K. Ketners.

Kādā veidā jūs to esat domājis?

K. Piģēns.

Savā atzinumā jūs rakstāt, ka Latvijas nodokļu sistēmā jau pastāv elektroenerģijas nodoklis. Tad jūs viņus te salīdzināt?

K. Ketners.

Es nesalīdzinu. Es atzīmēju to, ka šī elektroenerģijas ražošana ir viens no tādiem objektiem, kur pastāv vairāki nodokļu veidi vienlaicīgi. Es teiktu tā. Šis konkrētais nebūs salīdzināmais, jo šis konkrētais subsidētais elektroenerģijas nodoklis ir nodoklis no ieņēmumiem, kuram analogi ārvalstīs būtu nodoklis virspeļņai un nodoklis virsvērtībai.

K. Piģēns.

Paldies. Vairāk jautājumu nebūs.

A. Laviņš.

Paldies. Radziņa kungs vēlas.

E. Radziņš.

Pavisam konkrēts jautājums. Tad jūsuprāt šī nodokļa leģitīmais mērķis ir kāds?

K. Ketners.

Es teiktu, ka primārais leģitīmais mērķis jebkuram nodoklim ir fiskālais. Sekundārais varētu būt regulējošais mērķis un, kā minēts anotācijā, šis te regulējošais mērķis ir sabiedrības labklājība un regulējošais mērķis ir cenu ietekme. Bet es teiktu, ka primārais tomēr ir fiskālais. Šis nodoklis tiek ņemts vērā, aprēķinot deficītu un šis nodoklis tiek ņemts vērā, nosakot arī tā saucamo fiskālo telpu.

E. Radziņš.

Bet tas regulējošais mērķis... tas tad attiecas tomēr uz šo OIK samazinājumu patērētājam jeb, jūsuprāt, uz kaut ko citu?

K. Ketners.

Pēc mana subjektīvā vērtējuma es izceltu to mērķi, kas ir saistīts ar sabiedrības labklājību drīzāk nekā uz OIK un mēģinājumu iejaukties tāda veida attiecīgi patērētāju labklājībā.

E. Radziņš.

Paldies.

A. Laviņš.

Labi... No tiesnešu puses? Vispirms jautājumu uzdos tiesnesis Ķinis.

U. Ķinis.

Nu, jūs jau atbildējāt uz vairākiem jautājumiem, kas man arī bija te plānā uzdot jums. Bet es varbūt gribētu jums pajautāt, vai jūs arī... tur vērtējāt, vai SEN piemērošana varētu apdraudēt, teiksim, kaut kādā veidā subsidētās elektroenerģijas ražotāju maksātspēju, īpaši ņemot vērā, ka tas ir apgrozījuma nodoklis. Tad ir jautājums uzreiz par valsts rīcības brīvību... par to samērīgumu...

K. Ketners.

Nu... konkrēti tā tad... es neesmu vērtējis. Manā rīcībā nav bijusi, teiksim tā, ticama informācija, lai veiktu pētījumu par visiem ražotājiem un līdz ar to es te neuzņemšos atbildību. Jebkurš nodoklis ir izdevumu postenis, jebkurš izdevumu postenis var radīt apdraudējumu un tieši tāpēc pēc konstruktīvās uzbūves, parasti ja mēs runājam par virspelņas nodokli, mēs tomēr apliekam starpību starp ieņēmumiem un atļautajiem izdevumiem, bet es varu arī saprast politikas veidotājus — vienkāršākais veids ir piemērot procentu likmi no ieņēmumiem, neatskaitot nekādus izdevumus, jo tad ir jautājums par to, kāda ir atļautā kapitāla atdeve, kāda ir atļautā amortizācija, cik ilgi amortizē... vienkāršības labad tad ir šī pieeja procentos no ieņēmumiem.

U. Ķinis.

Jūs dzirdējāt arī sēdes laikā izskanēja un arī visu laiku šis jautājums virmo gaisā, ka patiesībā tā subsidētā elektroenerģijas iepirkšana faktiski bija zināmā mērā valsts garantēta tiesība, ko pieteicēji ieguva, pamatojoties uz konkursa rezultātā noslēgtiem līgumiem. Vai šajā gadījumā šis nodoklis nav uzskatāms par subsīdiu samazināšanas instrumentu?

K. Ketners.

Es tomēr mēģinātu nodalīt divas šīs te lietas. Tā kā ir apstrīdēts likums par nodokli, tad attiecīgi ir jāvērtē nodoklis kā tāds. Ja mēs izvirzām primāro mērķi fiskālo mērķi, tad attiecīgi šeit ir diezgan liela rīcības brīvība. Ja attiecīgi tiktu pieņemts lēmums, piemēram, par dotācijas piešķiršanu, tad, vienalga, būtu jāievieš kaut kāds nodoklis un loģiskāk ir ieviest nodokli šajā mērķa grupai, nevis ieviest, kā izskanēja tiesas zālē, piemēram, kā akcīzes nodokli alkoholam vai tamlīdzīgi.

A. Laviņš.

Tiesnese Ziemeļe. Lūdzu!

I. Ziemeļe.

Jā, paldies... Jūs tā tad minējāt šos divus mērķus — fiskālo mērķi un arī regulējošo mērķi. Un no regulējošā mērķa jūs atvasinājāt tā tad ietekmi uz cenām un sabiedrības labklājību. Tik tālu ir skaidrs.

Un es gribētu pakavēties pie tā sabiedrības labklājības mērķa. Jūs dzirdējāt, es pieņemu, pirms pārtraukuma Regulatora pārstāvis faktiski sniedza mums informāciju, ka nu uz šobrīdi pieejamā informācija ir tāda, ka šis nodoklis atstāj tā tad ietekmi uz cenu... un es

citēju: “ietekme uz cenu ir nulle”. Un līdz ar to, kā jūs vispār saprotat šo... kādā veidā šis nodoklis tiešām varētu ietekmēt cenas samazināšanos Latvijā.

K. Ketners.

Es... teiksim tā... mazliet savādāk sapratu Regulatora pārstāvi.

I. Ziemeļe.

Paskaidrojiet...

K. Ketners.

Es Regulatora pārstāvi sapratu tādā veidā, ka jautājums bija par siltumenerģijas cenām un attiecīgi par specifisko, to otro produktu, jo šeit koģenerācijā tiek ražoti divi produkti, vismaz cik ir manā izpratnē par šo tēmu. Uz siltumenerģijas cenām tad es biju sapratis, ka šis nodoklis ietekmi neatstāj. Šis nodoklis acīmredzami atstāj ietekmi uz elektroenerģijas cenām, uz elektroenerģijas tarifiem, bet detaļās es negribētu iet, tad būtu jāizstāsta atkārtoti Regulatora pārstāvja teiktais... ietekme uz cenu un ietekme uz tarifiem. Droši vien, ka Ekonomikas ministrija arī varētu sniegt detalizētāku skaidrojumu.

I. Ziemeļe.

Bet uz elektroenerģijas cenu tātad jūsu viedoklis ir, ka tas...

K. Ketners.

Nu, vajadzētu atstāt.

I. Ziemeļe.

Ka tā cena iet lejā.

K. Ketners.

Nu... tā cena neiet tik strauji uz augšu, cik es saprotu... tas mērķis ir bijis kā nobremzēt cenu kāpumu. Tāda bija tā doma un tāda doma ir ielikta, veidojot šo nodokli.

I. Ziemeļe.

Tātad, jūsuprāt, šis izraudzītais faktiski līdzeklis tātad aplikt minētos komersantus ar nodokli ir adekvāts līdzeklis šiem paustajiem mērķiem?

K. Ketners.

No fiskālās politikas viedokļa — jā. No fiskālās politikas viedokļa jā, jo tāpat ir jāpiešķir dotācija, piemēram, patērētājiem un tāpat šī dotācija ir jāpiešķir no kaut kādiem līdzekļiem. Diemžēl Latvijas veidotā fiskālā politika ir ielikta ļoti striktos rāmjos un līdz ar to likumdevēja izvēle ir bijusi ieviest nodokli, kas ir saprotams no fiskālās politikas veidošanas viedokļa.

I. Ziemele.

Paldies.

A. Laviņš.

Tiesnesis Kusiņš.

G. Kusiņš.

Man būtu divi jautājumi. Par nodokļa bāzi. Tātad pieteikuma iesniedzēji jau iepriekšējās tiesas sēdēs teica, ka iespējamais variants varētu būt, ka ir cita nodokļa bāze. Iepriekšējā tiesas sēdē arī Ekonomikas ministrijas pārstāvis pamatoja, jeb minēja savus argumentus, kāpēc tā nodokļu bāze ir vienkārši visi ieņēmumi, ko saņem... Sakiet, lūdzu, vai jūs varētu kā speciālists nodokļu jomās tad raksturot, vai ir iespējami kaut kādi citi varianti, kas būtu teorētiski iespējami un vai tie nebūtu vienkārši dārgāki vai sarežģītāki administrējami vai kā... Jo šobrīd ir noteikta bāze un Ekonomikas ministrija pamatoja, ka tas ir diezgan vienkārši... vienkārši administrēt, vienkārši pateikt... Vai šie citi iespējamie varianti ir sarežģītāki vai kā?

K. Ketners.

Nu, cits iespējamais variants būtu, kā es jau minēju, noteikt zināmā mērā virspēļas nodokli tādā ieņēmumu un izdevumu starpība, bet tad ir jautājums par to, kā mēs vērtējam šos izdevumus, kā mēs nosakām... un cik mēs varam pamatot šo izdevumu ierobežojumu. Jo atkal... izdevumu ierobežošana ir ļoti sarežģīts process no tā viedokļa, ka es varu ielikt zelta rokturus, piemēram, mājai vai tamlīdzīgi un tamlīdzīgi... Līdz ar to aprakstīt visus iespējamus gadījumus ir samērā sarežģīti. Un tad pastāv risks, ka paliek spraugas un paliek attiecīgi problēmas. Var mēģināt vērtēt vēl amortizāciju, var mēģināt vērtēt vēl kapitālatdevi, bet tad atkal ir jautājums par to, cik izsvērti un pamatoti īsā laika periodā var noteikt šo te amortizācijas normatīvu vai kapitālatdeves normatīvu.

G. Kusiņš.

Bet tad izvēlētais mehānisms tādā aplikt vienkārši šinī gadījumā apgrozījumu... to, ko viņi saņem, tas nav pretrunā ar kaut kādiem nodokļiem...

K. Ketners.

Nē, var noteikt pēc ieskatiem... nodokļu objekts var būt ieņēmumi, nodokļu objekts var būt ienākumi, tādā ienākumu un izdevumu starpība un arī mūsu iedzīvotāju ienākumu nodoklī ir atšķirīgas pieejas un tas nav nekas neparasts. Mikrouzņēmumu nodoklis... absolūtais analogs ir arī ielikts 9 procenti no apgrozījuma. Tādā arī no ieņēmumiem. Tas ir iespējams.

G. Kusiņš.

Un otrs jautājums. Jūs norādījāt uz citu valstu pieredzi. Es tā no jūsu rakstveida viedokļa varu saprast, ka pilnīgi precīzi tāda analoga nav.

K. Ketners.

Nav.

G. Kusiņš.

Tāda analoga nav. Un ir kaut kādi citi piemēri, kas ir līdzīgi, bet pilnīgi precīza analoga nav.

K. Ketners.

Pilnīgi precīza analoga nav un ir kaut kādi piemēri, kaut kādi mēģinājumi. Nu, teiksim tā, tuvākais acīmredzot tas bija Čehijas tas Saules nodoklis, kur atkal pamatdoma bija tāda, ka pārmērīgi subsidēta industrija un tad paņem daļu no šīm te pārmērīgajām subsīdijām atpakaļ ar 26 procentu nodokli. Bet teikt, ka tas ir viens pret vienu... vai tas ir analogs, to es nevaru. Tas ir vienkārši līdzīgi piemēri no šīs pašas nozares, no šīs pašas jomas.

G. Kusiņš.

Paldies.

A. Laviņš.

Tiesnese Ziemeļe.

I. Ziemele.

Vēl viens jautājums. Runājot par šiem mērķiem. un par to, ko mēs gribam sasniegt ar šo nodokli. Kā jūs skatāties uz konkurences sekmēšanu? Vai šāda veida, teiksim, fiskālās politikas solis tik tiešām arī ir mērķēts uz to, lai konkurenci šajā tirgū kaut kādā veidā stimulētu?

K. Ketners.

Man grūti teikt. Es nevaru piekrist tam, ka nodoklis vispār varētu kaut kādā veidā būt par stimulu konkurencei. Drīzāk nodoklis varētu bremsēt kādu jomu vai kādas personas vai kādus uzņēmumus. Atkal teorētiski tas ir iespējams. Mums ir akcīzes nodoklis, kurā mērķis ir bremsēt kaitīgo patēriņu. Mums ir izložu un azartspēļu nodoklis un pietiekami augsta valsts nodeva, kura mērķis ir ierobežot ienākšanu tirgū. Atkal tas varētu būt, bet vai šajā gadījumā ar nodokli var sekmēt konkurences pieaugumu? Man nav komentāru, drīzāk Ekonomikas ministrijai tur jāpasaka, kā tas ir sekmējis. Es teiktu, ka drīzāk nav iespējams nekā ir iespējams un līdz ar to es arī tēžu veidā teicu, ka ir fiskālais mērķis drīzākais un tas cenu regulēšanas mērķis.

I. Ziemele.

Paldies.

A. Laviņš.

Vispirms Radziņa kungs, jūsu jautājums un tad Štrauses kundze.

E. Radziņš.

Jā, paldies.

Atgriežoties pie jūsu minētā piemēra, ko varētu pielīdzināt izložu un azartspēļu nodoklim. Un jautājumā par alternatīvām... nācās pavadīt laiku, kamēr atradām šo te likumdošanas aktu. Un tad konkrētais nodoklis, ko jūs pieminējāt kā līdzīgāko, kas ir vērsts tieši uz konkrētas nozares aplikšanu ar nodokli, kā zināms, ir tāds, ka tiek aplikti spēļu galdi, tiek apliktas konkrētas izlozes, tiek aplikts ienākums no izlozes un uzņēmējam ir iespējas izvēlēties, vai viņš grib strādāt ar trīs galdiem, diviem galdiem, četriem galdiem... vai viņš rīko izlozi katru nedēļu, divreiz nedēļā. Un līdz ar to atkarībā no tā maksā lielāku vai mazāku nodokli.

Sakiet, lūdzu, vai jūsuprāt nebūtu bijis samērīgāk konkrētajā gadījumā, kad mēs runājam par ražotāju, ka runa būtu par to, ka ar nodokli tiek apliktas šo te iekārtu jaudas

vienības. Un tad uzņēmējam būtu stimuls meklēt jaunus risinājumus, lai attiecīgi saražotu arvien vairāk ar lētākām izejvielām, kāpēc tomēr labāk jūsuprāt šķiet šēit šāda nodokļa piemērošana visam ienākumam, kas tiek gūts?

K. Ketners.

Nu, tātad divi aspekti. Par šo izložu un azartspēļu nodokli kā tādu ir atsevišķi objekti, kur arī ir 10 procenti no ieņēmumiem. Tātad te vienkārši likumdevējs, veidojot šo nodokli, ir izvēlējis atkal dažādus objektus.

Otrām kārtām. Jā, veidojot politiku ir iespējama situācija, kad mēs veidojam pēc jaudām, nu bet likumdevējs ir izvēlējis tādu pieeju, kādu viņš ir izvēlējis. Ja mēs vērtējam atbilstību Satversmei, tad pēc maniem ieskatiem Satversmē nav noteikts, kuri objekti ir jāizvēlas likumdevējam. Tā nu ir. Ir diezgan liela brīvība.

E. Radziņš.

Nu jā, bet likumdevējs jau mums nav izbūvējis to Vegasu, aicinot sākt nodarboties ar šāda veida uzņēmējdarbību, kā ar azartspēlēm, kur tātad arī attiecīgi būtu personas būtu palāvušās uz to.

K. Ketners.

Nu, godīgi sakot, neviens valsts atbalsts nevar būt garantēts mūžīgi un mūžos. Un neviens nav pasargāts no nodokļu ieviešanas. Nepastāv tādas garantijas, ka viennozīmīgi likumdevējs garantē, ka nekad un nekad. Ir politiski solījumi, bet mēs visi ļoti labi zinām, arī kā krīzes apstākļos, piemēram, šie solījumi tiek aizmirsti vai atlikti, vai nomainīti uz citiem. Nepastāv tādas garantijas.

E. Radziņš.

Paldies.

A. Laviņš.

Štrauses kundze, lūdzu!

L. Štrause.

Man būtu jautājums, turpinot par iespējamajiem alternatīviem un saudzīgākiem risinājumiem ražotājiem. Sakiet, lūdzu, vai jūs uzskatāt tādu iespēju, ka nodokļu objekts ir

starpība starp šo te atbalsta summu un tirgus cenu, jo tirgus cenu var vienkārši noteikt šobrīd, to faktiski nosaka birža.

K. Ketners.

Nu... Atkal, ja mēs ejam detaļās par elektroenerģijas tirgu, es nevaru viennozīmīgi pateikt, ka biržas cena mums ir adekvāta, it sevišķi, ja jūs salīdzināsi Igaunijas apgabalu un Latvijas apgabalu. Mums pastāv arī tehniski ierobežojumi attiecībā uz elektroenerģijas piegādēm no citām valstīm un līdz ar to mums tā tirgus cena... es neteiktu, ka būtu objektīvs rādītājs, visdrīzāk tad runātu par to, ka ir jāvērtē izmaksas. Bet es varu vēlreiz pasvītrot to, ka es saprotu likumdevēju, kāpēc viņš ir izvēlējies šo vienkāršāko ceļu.

L. Štrause.

Tā tad vienkāršākais ceļš... Bet, ja tā būtu tirgus cena, tad var redzēt biržā, tad tas ir tikpat vienkārši... jo nav izdoma, ar kuriem var manipulēt...

K. Ketners.

Jā. Bet atkal tirgus cena, kāda ir, piemēram, Latvijā attiecīgi uz elektroenerģiju, tīri tehnisku iemeslu dēļ, ņemot vērā piegāžu ierobežošanu no tās pašas Skandināvijas vai no citām valstīm, tad tur nebūtu tas vislabākais un visobjektīvākais risinājums.

L. Štrause.

Bet vai es pareizi saprotu, ka jūs ar virspeļņu saprotat tieši šo starpību starp tirgus cenu un atbalsta summu, kuru saņem...

K. Ketners.

Virspeļņa... v irsvērtība... es saprotu kā pārmērīgais atbalsts, kur tiek subsidētas izmaksas. Bet diezgan grūti noteikt šo pieļaujamo robežu un iespējamo kapitālatdevi. Šeit ir izskanējis, piemēram, rentabilitāte 9 procenti. Vai tas ir daudz, vai tas ir maz, man ir grūti spriest. Ja es ņemu pretī, teiksim, depozīta likmes, tad rentabilitāte 9 procenti būtu ļoti laba, bet ja es būtu uzņēmējs, tad diez vai es gribētu ieguldīt naudas līdzekļus ar šādu atdeves procentu. Tā kā `xeit, nu...

L. Štrause.

Es varbūt paskaidrošu, kāpēc es šo jautājumu uzdevu. Tāpēc, ka ražotāji, kas savu saražoto elektroenerģiju pārdod brīvajā tirgū, uz viņiem... ja viņi ražo no atjaunojamiem

energoresursiem, tad neattiecas elektroenerģijas nodoklis. Tas ir arī tas, ko jūs minējāt... Tie, kas ražo subsidēto elektroenerģiju, viņi, pirmkārt, samaksā par tirgus cenu, un otrkārt, vēl arī par atbalstu. Tāds bija tas jautājuma konteksts.

Paldies jums.

A. Laviņš.

Labi. Ketnera kungs, paldies jums par sniegto viedokli.

Un vēl es teiktu jums par atsaucību. Samērā neilgā laika posmā divas reizes esat ticis aicināts piedalīties par pieaicināto personu un vienmēr ir bijusi atsaucība no jūsu puses. Paldies jums.

K. Ketners.

Paldies.

A. Laviņš.

Tā... Tālāk vārds viedokļa paušanai ir pieaicinātajai personai, savas jomas ekspertam Jurim Ozoliņa kungam.

J. Ozoliņš.

Labdien, godātā tiesa! Mans vārds ir Juris Ozoliņš.

Es esmu sniedzis savu novērtējumu 8. augustā pagājušajā gadā un pie tā es nekā negribētu piebilst vai arī kaut ko atsaukt. Tomēr, klausoties procesu, ja jūs tam piekristu, man ir dažas piezīmes un ierosinājumi. Varbūt tas palīdzētu jums dažos jautājumos... nu, būs varbūt vismaz viedokļu dažādība.

Vispirms, protams, ļoti intriģējoša lieta sākas ar terminu “leģitīmais mērķis”. Un es domāju, ka tas faktiski ir galvenā lieta, par ko šeit ir runa. Un otrs, protams, ir jautājums par tiesisko palāvību un kā tas visā šajā parādībā... kur tur ir cēlonis un sekas. Un trešā lieta, kas man ļoti uzkrīta vakar, runas par mūsu attiecībām ar Eiropas Savienību un kā šī informācija tika interpretēta, domāju, ka tur ir vairākas strīdīgas lietas.

Vispirms tā tad jautājumā par leģitīmo mērķi. Jāsaka, ka es savā novērtējumā arī šo likumu nosaucu par eksotisku. Vairāku iemeslu pēc. Eksotisks jau tīri semantiski, ka subsīdiju... tas, kurš ir it kā noteicis šīs subsīdijas apjomu, pēc tam nāk ar iniciatīvu aplikt ar nodokli. Tas, protams, izraisa pretrunu jautājumā par tiesisko palāvību. Uzņēmēji veic savu darbību saskaņā ar likumu un tikai. Lieta ir tāda, ka visā šajā regulējumā nav notikušas nekādas izmaiņas. Ir tikai parādījies nodoklis, kas mēģina labot kaut ko, it kā vērtējot kādas

negatīvas parādības. Bet nevis ķeras pie šī cēloņa, kādēļ ir vispār šī saruna sākusies. Un mani ļoti tād mulsināja visā tajā procesā, kas notika no tā brīža, kad ekonomikas ministrs un ministrija... personāls nāca ar priekšlikumiem, kādā veidā apstādināt tā sauktās obligātās iepirkuma komponentes pieaugumu, un kāda tiešām tad arī bija tā motivācija, par ko gan tikai netika runāts. Un arī šodien mēs dzirdējam it kā fiskāli mērķi... tād nodokļu eksperts mums izteica savu domu, ka tam ir bijuši fiskāli mērķi. Mēs varam noskatīties ierakstus, debates starp premjerministru un Ekonomikas ministrijas valsts sekretāru, kurš gan tagad, paldies Dievam, ir brīvs no šīs problēmas, kur bija burtiski vārdi, ar ko viņš mēģināja pārliecināt premjeru... “nē, šis ir fiskāli neitrāls pasākums ar iespēju, ka tas varētu arī būt pozitīvs fiskāli”. Tajā pašā laikā likuma anotācijā tiek runāts par mazturīgo vai neaizsargāto patērēju aizsardzības fonda veidošanu, kur varētu tād ņemt līdzekļus, izveidojot šādu nodokli. Iemesls, kāpēc ir jānotiek ārkārtīgi ātri ir tas, ka labākais veids, lai vispār nevarētu šādas lietas apspriest, ir ielikt budžeta paketē. Tad jautājumi vispār nevar būt Saeimā par to. Budžets ir jāpieņem. Un tā tālāk.

Tād beigu beigās likums ir tāds, kāds ir. Es esmu apmainījies ar viedokļiem arī ar cienījamo nodokļu ekspertu. Piemēram, pagājušā reizē mēs spriedām par resursu nodokli. Likumā ir leģitīmais mērķis un ir saprotams, kādēļ tas tiek veidots. Tādēļ tādi jautājumi nepaceļas.

Tādēļ es gribētu mazu atkāpi pie tās tēmas, ko sauc par mūsu attiecībām ar Eiropu. Principā atbalsta forma izriet vai arī OIK, kas faktiski ir obligātā iepirkuma komponente, kurā ir četras komponentes... četras sastāvdaļas. Tiek atbalstīti četri principiāli arī pat atšķirīgi ražošanas veidi. Tos apvienojot vienā, teiksim, ir ļoti grūti saprast, uz ko tas īsti attiecas, jo mēs dzirdējam arī sarunu par konkurences jautājumu vai konkurence... ko veicina, ko neveicina, uz ko tas vispār attiecas.

Atgriežoties tād pie mūsu izvēlēta ceļa, kas ir ļoti lielā mērā saistīts ar mūsu iestāšanās procesu Eiropas Savienībā, iestāšanās pašām procedūrām un jau tālāku mūsu darbību.

Gribu atgādināt par trīs direktīvām, bet tas attiecas uz atjaunojamo enerģiju. Tād šeit ir saruna par dabasgāzes atbalstu, par dažādām formām dabasgāzes... fosilās enerģijas atbalstam. Bet viena liela grupa ir vietējā un Latvijas enerģija. Un mēs esam piedalījušies procesā, tād direktīvas izstrādāšanā 2009. gadā, tād pirms tam... mēs kā dalībvalsts pilnā mērā ar visu atbildību saskaņā ar šo direktīvu un procedūrām esam uzņēmušies pienākumu. Un šis pienākums ir sasniegt noteiktus apjomus mūsu enerģijas piegādē no vietējiem vai atjaunojamiem resursiem. Mēs esam saskaņā ar šīs direktīvas nosacījumiem arī paziņojuši un publicējuši savu rīcības plānu, kā mēs to darīsim. Tas ir visiem pieejams dokuments, tikai

kaut kādā īpatnējā veidā Latvijā viņš ir pazudis no interneta vides. Mēs varam viņu atrast Eiropas Parlamentā, mēs varam viņu atrast Eiropas Komisijas mājaslapā. 2010. gada 30. jūnijā bija galīgais termiņš, kad bija jāiesniedz šis plāns, kurā skaidri un gaiši jāapraksta visi paņēmieni, kādā veidā, ar kādu regulēšanas mehānismu notiks šī darbība. Tālāk tas atspoguļojās mūsu Enerģētikas tirgus likumā, kurā arī ir leģitīmais mērķis panākt palielinātu atjaunojamās enerģijas ražošanu Latvijā.

Tātad mēs esam iedevuši visas... tā teikt, garantijas vai nodrošinājumu ienākt investoram un veikt kādas darbības. Līdz šim jautājumā par cenām, kas arī joprojām ir spēkā, visu iniciatīvu likumdevējs bija uzlicis Ministru kabinetam un arī ar divu Ministru kabinetu noteikumiem arī šī darbība tika regulēta. Uzņēmēji darbojās šajā vidē un nekā ārpus... nekā saskaņā ar kādām politikām. Politikām nav absolūti nekādas nozīmes praktiskajā dzīvē. Ir tikai likumdošana, saskaņā ar kuru darbojas.

Bet, lūk... atkal šī faktiski... to es esmu arī savā viedoklī teicis... beigu beigās tā neslēpti šeit ir nevis leģitīms mērķis, bet politisks mērķis. Izpildīt to, ko mēs solījām — samazināt obligātā iepirkuma komponenti., Un ļoti smieklīgā (?) veidā valdība to novirzīja likumdevējam, kurš šodien pārstāv viedokli. līdz ar to... Tādēļ es arī gribu teikt, ka tas faktiskais mērķis kaut kur ir noslēpts.

Tagad atgriezīsimies pie tā, ko mēs esam solījuši. Mēs esam solījuši iepirkt visu to enerģiju, ko saražos atjaunojamās enerģijas ražotāji efektīvā koģenerācijā, kur iet runa par tehnoloģijām... Tad diezgan savāds veids... mēs esam apsolījuši maksāt fiksētu maksājumu lielajām stacijām, kas izmanto dabasgāzi. Viss tas ir Ministru kabineta noteikumos, likumdošanā, mūsu apņemšanās, mūsu rīcības plānā, kuru mēs neesam mainījuši un arī neizskatās, ka mums tur kaut kas būtu jāizmaina. Mūsu pienākums ir sekot šim plānam un tur sākās mūsu attiecības par to, par kurām vakar valsts sekretāra vietas izpildītājs mēģināja jums stāstīt, ko tad viņi kontrolē. Šeit ir jāatgriežas pie pamatiem, pie Lisabonas līguma un kompetencēm. Enerģētiku dalīt kompetence, vide, uz kuras pamata ir pieņemta direktīva ar konkrētiem mērķiem un izņemta visa šī regulēšana ārpus jēdziena “valsts atbalsts”, un iekšējais tirgus, kas ir tāpat Eiropas Savienības pilnīga kompetence. līdz ar to visa tā lieta... Vienīgais, kas mums ir jāaskaņo... mums nav vairāk nekādu problēmu ar atjaunojamo enerģiju, kā to minēja it kā valsts sekretāra vietnieks. Mums ir problēma tajā gadījumā, ja mums būtu... Atvainojiet... tātad vēlreiz. Tātad mūsu shēma un kas ir faktiski absolūti dominējošā Eiropas Savienības valstīs, ir tā, ka pienākums ir uzlikts patērētājam. Mēs esam spiesti saskaņā ar šo plānu patērēt noteiktu daudzumu elektroenerģijas, kas ir ražota no šiem atjaunojamiem veidiem. Un ar to arī norēķināties, kādēļ arī ir šis jēdziens “obligātā iepirkuma komponente”. Tas, protams, ir mānīgs. Pati komponente ir tikai grāmatvedības lielums, nav

atkal sakars ar ražotājiem. Viņi strādā pilnīgi... viņus pilnīgi neinteresē šī komponente. Viņus interesē tikai, ko likumdevējs... kā ir regulē iepirkuma cenu un iepirkuma kārtību.

Un es pieļauju, ka viņi arī to tā pieņem. Vēl jo vairāk, ka mēs neesam neko mainījuši arī savā rīcības plānā.

Un protams, ka... un obligātā iepirkuma komponente ir tikai salīdzinājums starp tirgus cenu... ja mēs pirktu tirgū, kas vēl ir ļoti, ļoti komplicēta lieta savā attīstības stāvoklī... tā īsti pat... jūs jau dzirdējāt, tirgus cena tāda īsti objektīva vēl joprojām mums īsti nav.

Es jau pagājušoreiz arī atļāvos teikt tā: mums nav uzcelts Latvijas teritorijā absolūti neviens elektrostacijas kilovats bez atbalsta. Ne liela, ne maza. Vienīgais izņēmums ir vēsturiski mantotās Daugavas HES hidrostatijas. Viss pārējais ir noticis ar sabiedrības atbalstu. Lielākā vai mazākā mērā. Un arī turpinās.

Tāpat šajā shēmā šī nodokļa parādīšanās ir ļoti savāda, ka mēs subsidējam, turpinām maksāt pēc šiem pašiem noteikumiem un kaut kur pa ceļam paņemam naudu fiskāliem mērķiem, kā mēs tagad dzirdam. Jo jūs varat apskatīties subsidētās enerģijas nodokļa 10. pantu par šī nodokļa administrēšanu. Jūsu klienti, man liekas, arī maksā tikai virtuāli. Nekādas transakcijas starp ražošanas uzņēmumu un ieņēmumu dienestu, vai arī, kā likumā teikts, publiskais iepircējs... nenotiek. Transakcija notiek tikai starp mūsu kabatām un publisko iepircēju pirmajā etapā.

Tā kā tajā pirmajā brīdī tas tāpat paliktu uz patērētāju pleciem. Tā kā neizpildījās tas mērķis, ka tas tā kā atvieglos patērētāju maksājumus. Tas sāk strādāt tikai 2015. gadā. Un 2015. gadā mēs redzam vēl savādāku lietu. Pēkšņi, lai nepalielinātu obligātā iepirkuma komponenti, viņu nepalielināja tādēļ, ka Regulators saņēma apstiprinājumu, ka ir 20 miljoni eiro valsts dotācija. Tā kā ir notikusi... nu sevišķi sarežģīta shēma izveidojusies... Ja līdz šim valsts tajā ražošanas procesa atbalstā pilnīgi nebija iesaistīta, visa nauda apritēja tikai starp enerģijas patērētājiem un enerģijas ražotājiem... un šī ir pirmā reize ar šo eksotisko nodokli... valsts nolēma iesaistīties procesā ar nodokli un teica, ka nē, tā ir mūsu nauda.

Tas līdz ar to rada... ne tikai tas, ka iet runa par konkrēto uzņēmumu stāvokli, par kuru es... teiksim, abstrahēšos, jo es tiešām to nevaru novērtēt.. Apstākļi var būt pilnīgi atšķirīgi un kādu rīcības plānu uzņēmējs ir būvējis, jo neviens no tiem objektiem jau nav izolēts... Tur ir vai nu lauksaimniecības uzņēmumi, siltuma uzņēmumi, kādi ir viņu nākotnes investīciju plāni... ir ļoti grūti novērtēt. Bet saīsinot visu to lietu... nu, gribu teikt, ka valsts šinī gadījumā kaut kā ir atkāpusies vairākās reizēs no saviem solījumiem, kas, bez šaubām, apdraud investīciju un enerģijas sektoru nākotnē. Gribu teikt, ka pirms dažām dienām cirkulēja dokuments par tā saukto enerģijas savienību... jūs man pagājušajā reizē jautājat, kas tas tāds ir... Un viens no draudiem, kas ir ierakstīts Latvijā, ir tas, ka ievilkušais process par

atjaunojamās enerģijas ražošanas sistēmas nokārtošanu ir bez šaubām kā drauds tālākai investora darbībai un sektora attīstībai.

Un vēl viens no riskiem ir tas, ka tajā sauktajā OIK ir sajaukts fosilās enerģijas atbalsts ar atjaunojam enerģiju. Tā kā te ir tādi sistēmas jautājumi un, protams, es negribētu būt, kā lai saka, populistis un demagogs, bet es domāju, ka tiem, kas izstrādāja priekšlikumus atjaunojamās enerģijas nodoklim... subsidētās enerģijas nodoklim.... protams, ka vajadzēja paņemt likumu "Par valsts iekārtas pārvaldi" un palasīt 10. pantu. Dažas no rindām, tad varbūt, ka viņi tomēr būtu rīkojušies nedaudz citādāk arī no ētiskā viedokļa.

A. Laviņš.

Paldies.

Dosim iespēju pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem vaicāt...

S. Bērtaitis.

Jā, godātā tiesa, man būs vairāki jautājumi.

Sakiet, lūdzu, Eiropas Komisija, apsverot jautājumu par to, kā dalībvalstis revidē savas atbalsta shēmas, cita starpā norāda uz to, ka šī elektroenerģijas ražošanas nozare joprojām būtiski balstās uz subsīdijām un nevarētu būt balstīta tikai uz tirgus cenu. Vai Latvijas situācijā jūs piekrītat šiem atzinumiem un Eiropas Komisijas viedoklim, ka arī Latvijas situācijā ražotāji nebūtu uzsākuši savu darbību, ja nebūtu šīs atbalsta sistēmas, jo tam nebūtu ekonomiska attaisnojuma. Vai jūs principiāli piekrītat tādām viedoklim?

J. Ozoliņš.

Jā, nu, protams. Es jau pieminēju, ka ne tikai atjaunojamā enerģija... jebkurš ražošanas avots nevarētu... jauna investīcija nevarētu notikt, ja nebūtu atbalsts. Varbūt jūs nepievērsāt uzmanību par "Latvenego" obligācijām. Tikai tādēļ vien, lai atjaunotu hidroelektrostacijas. Un kā jūs zināt, tas ir valsts uzņēmums. Tas nozīmē, ka aiz viņa stāv valsts garantijas, lai ko jūs arī runātu, ka tas ir it kā neatkarīgs uzņēmums. Mēs atbildam par visām viņa darbībām.

Ir, protams, vēl vairāki dokumenti. Pamatojoties uz diezgan lielām diskusijām, tajā skaitā arī Latvijas puses izvirzītajam Eiropas Padomē... tālāk mūsu vadītāja... valdības galvas... Eiropas Komisija izstrādāja kārtējo rekomendācijas par 2013. gadu.. un tur ir tieša norāde par to tēmu, ko mēs te runājam, kas ir jāpaziņo Eiropas Komisijai, ko ir jāaskāņo, kad iestājas valsts atbalsts un kad tas ir jāaskāņo ar Eiropas Savienību... Valsts atbalsts iestājas tad, ja mēs publiskos līdzekļus tieši konkrētam objektam piešķiram. Tajā brīdī, kad mēs

iekasējam subsidētās enerģijas nodokli, kaut gan tas nāk no patērētāju kabatām, viņš kļūst par valsts īpašumu. Un tikko jūs sākat kompensēt subsidētās... atvainojiet... obligātā iepirkuma komponenti, tas attiecas uz visiem uzņēmumiem, kuri darbojas Eiropas iekšējā tirgū. Šeit iet runa par patērētājiem. Tas, kas ir jāatšķir, ir elektrības iekšējais tirgus, bet pats svarīgākais... Eiropas tirgus... ir preču un pakalpojumu tirgus. Un šeit ir ārkārtīgi stingras prasības par valsts atbalstu, kur principā nedrīkstētu būt, bet ir izņēmumi. Un izņēmums bija ar direktīvu radīts atjaunojamās enerģijas ražotājiem. Un šī ir tieši tā problēma, kas mums ir ar Eiropas Savienību jāsāņem. Mums nav problēmas ar atjaunojamās enerģijas atbalsta shēmu šīnī brīdī. Tie ir tādādi vērtējumi... varbūt viņi varēja būt lētāki. Bet man jāsaka atkal, ka nebūt, nebūt viņa nav dārgākā Eiropā. Ir daudzas valstis, kas joprojām turpina daudz vairāk maksāt.

Jautājums ir tikai, cik liela ietekme ir uz patērētājiem. Nu... diemžēl mums viņa ir iznākusi diezgan liela.

Nobeidzot atbildi uz jūsu jautājumu... tieši tā. Jāturpina ir atbalsts un tas ir ieteikums visām dalībvalstīm un uz tā faktiski arī tiek būvēta enerģijas savienība. Vietējie resursi, apgādes drošība, darba vietas, naudas aprīte iekšējā ekonomikā un investīciju drošība. Tātad kā tad var piesaistīt privāto kapitālu, ja viņam nav drošība? Visa tā mūsu nākotne tiek būvēta uz dilemmu vai tā ir tā galvenā dilemma — kā piesaistīt privāto kapitālu. Valdības ir absolūti zem ūdens ar saviem parādiem. Nav ko gaidīt uz publisko naudu! Un visi šie Junkera plāni ir tikai tā, lai... kā piesaistīt privāto kapitālu.

A. Laviņš.

Labi...

S. Bērtaitis.

Man vēl pēdējais jautājums. Sakiet, lūdzu, ja enerģētikas nozare, kā jūs raksturojāt, šobrīd ir atkarīga no šīs atbalsta sistēmas, kā kopumā nozare varētu reaģēt uz šiem tiesiskās palāvēības pārkāpumiem, šiem atkāpšanās no šiem solījumiem....? Kādas varētu būt tālākās modulācijas un vai tas kavētu vai nekavētu Latvijas mērķu realizāciju?

J. Ozoliņš.

Nozare nav demonstrācija. Es domāju, ka mums nevarētu notikt tāds gadījums, kā Vācija mēģina mainīt retrospektīvi savas shēmas, kad Saules enerģijas ražotāji uzrīkoja 100 000 cilvēku demonstrāciju tādēļ, ka šajā nozarē ārkārtīgi daudz cilvēku strādā. Bet jautājums ir tieši tāds, kā šodien... nu, katram uzņēmumam ir pilnīgi pareizi...

Es gribētu teikt vēl vienu lietu. Mēs dzirdējām arī Regulatora pārstāvja advokāta Junkera uzstāšanos, kurš ļoti izklāstīja... visas šīs shēmas ideja ir tā, lai šeit nestrādātu, lai nevajadzētu iejaukties Regulatoram. Mēs iedodam uz laiku noteiktu atbalstu, mēs apsolāmies, ka tas turpināsies noteiktu laiku, tad tas beigsies un jūs strādāsi tajos apstākļos, kādi nu būs. Lai nebūtu jāiejaucas Regulatoram. Lieta ir tāda, ka šajā sektorā strādā mazais un vidējais bizness. Latvijā ir tikai trīs uzņēmumi enerģētikā, kas atbilstu... kas būtu ārpus mazā un vidējā biznesa kategorijas: “Latvenergo”, “Latvijas Gāze” un “Rīgas Siltums”. Visi pārējie ir mazais un vidējais bizness. Nevar atļauties runāt tā, kā... ziniet, pārbaudīsim, vai jūs sāksiet bankrotēt, tad mēs varbūt atkal sāksim kaut ko regulēt...

Nevar pieprasīt tehnoloģiju maiņu ar lozungu. Tehnoloģiju iaved un lieto. Tehnoloģijas mainās, progresē. Bet tad jums ir jārunā par nākotnes projektiem, par tiem, kas būs pēc šiem. Man ir jāatgādina, ka visa šī runa un šīs mokas ar tā saukto OIK, pašlaik turpinās jau sešus gadus. Viens no ministriem, viņa laikā izstrādāja tāpat jaunu likumu par atjaunojamo enerģiju, bet, atvainojiet, ne par gāzi... bet nu piedzīvoja fiasko. Saeimā viņš diemžēl nogrima. Tad viens ministrs divus gadus teica, ka ar politiskiem līdzekļiem... kā reiz jau arī es teicu, beidzamās dienās bija jāglābj reputācija un jāieved subsidētās enerģijas nodoklis. Pie kam.. pēc paša vārdiem... fiskāli neitrāli...

S. Bērtaitis.

Paldies.

A. Laviņš.

Lūdzu!

E. Radziņš.

Jautājums ir sekojošs. Kā jau te iepriekšējās tiesas sēdēs un arī šodien tika pieminēts, tad bieži vien notiek atsaukšanās uz to, ka Eiropā jau tā notiek. Tajā skaitā arī, ka nodoklis tiek piemērots subsidētajai enerģijai Čehijā, Spānijā un vēl dažās valstīs. Vai jūs esat pētījis arī šo jautājumu, vai tas jums ir zināms un ja jā, tad vai jums ir zināms, ka kādā valstī tiktu aplikti ar nodokli arī biogāzes elektrostacijās saražotie enerģijas pārdošanas ienākumi.

J. Ozoliņš.

Nu, vispirms Eiropas Komisija ir vienmēr rekomendējusi nepielietot retrospektīvus paņēmienus cīņā ar cenām vai ar atbalsta lielumiem attiecībā pret atjaunojamās enerģijas resursiem. Vienmēr ir aicinājusi, lai shēmas būtu elastīgas, bet tām būtu jābūt likumdošanas

ietvaros. Nu, piemēram, Vācijā lieto regresīvo shēmu. Ņemot vērā, ka mēs pieļaujam, ka tagad ienāks jaunāka tehnoloģija gadu no gada, un tas, ko mēs vērtējam pirms pieciem gadiem, nav vairs šodien jau piemērojams un pēc pieciem gadiem vēl jo vairāk, nebūs piemērojams tas, ko mēs šodien izdomāsim. Ir regresīvas metodes, ir tas, ka kaut kāds laiks, cik jūs... vai kaut kāds noteikts apjoms, ko jūs ievadīsiet vai saražosiet savā bilanci. Trūkums pašreizējā regulējumā ir tas, ka šeit nav izejas stratēģijas. Tāpat, kā iesākt karu... bet jūs nezini, kā viņu beigt. Un vai tas ir iznācis apzināti vai patiešām piemirsies, to es tagad nespriedīšu... nu bet atkal... tas pieder pie tā sauktās sliktas pārvaldības. Dodoties iekšā riskantā pasākumā jūs nezini, kā jūs varēsiet labot. Un par to arī šajos procesos visu laiku tika runāts it kā par kādiem bezgalīgiem procesiem, vai par kaut kādiem neierobežotiem.

Vienīgais pozitīvais no patērētāja viedokļa, kas visā šajā lietā ir noticis un varbūt arī pozitīvi priekš nākotnes ir tas, ka nobremzēti ir tie projekti, kuri it kā cerēja ienākt. Režīms ir absolūti... nu, to sauc tā kā Grieķijā... nav... neatbilstošs investīcijām. Tātad šo varētu nosaukt par “atvēršanās projektu”. Es nezinu, kā tas beigsies, vai tā atvēršanās tomēr nebūs liktenīga vienam otram uzņēmējam, vai viņš to ir pelnījis, droši vien, ka nē... Jo, ja reiz solīja, tad vajadzētu turēt vārdu, lai cik tas arī nepatīkami nebūtu. Un pats galvenais — tā spēle jau nav tā vērtā. Tas lielums, par kuru runā, tas ir grāmatvedības lielums, tirgus cena mainās. Ja tirgus cena paaugstināsies, obligātā iepirkuma komponente grāmatvediski samazināsies. Par ko ir cīņa...?

Es savā atzinumā teicu, ka tarifs sastāv no vienpadsmit komponentēm, kuras ir daudz svarīgākas un daudz lielākas izmaiņas, nekā cīņa par... tas, ko mēs tagad redzējam... cīņa par stabilizāciju, OIK... 2015. gadā tas varētu maksāt gala patērētājiem no 2 līdz 3 procentiem, ja tas netiktu piemērots. Vai tādēļ vajadzēja sabojāt visu investīciju klimatu? Es domāju, ka jūs labāk spriedīsiet par juridisko sistēmu. Domāju, ka kompromitētu...

A. Laviņš.

Labi... Niedras kungs. Lūdzu!

R. Niedra.

Iepriekšējās tiesas sēdēs Saeimas pārstāvis minēja tādu faktu, ka 40 procentus no OIK veido lielās koģenerācijas stacijas, respektīvi, tās, kas ir virs 4 megavatiem. Ņemot vērā, ka mazajām koģenerācijas stacijām līdz 4 megavatiem SEN tiek piemērots arī tirgus cenas daļai, ne tikai valsts atbalsta daļai, bet lielajām stacijām tikai šai atbalsta daļai... vai ir korekti teikt... vai varbūt kāda ir tā situācija patiesībā, cik lielu ietekmi un cik procentuāli varētu radīt lielās koģenerācijas stacijas uz OIK. Vai 40 procenti vai vairāk?

J. Ozoliņš.

Tur jau nav nekādu problēmu... šī informācija ir absolūti atklāta. Jāsaka, kā ir. Progress ir noticis atkal, šīs diskusijas rezultātā mēs esam ieguvuši absolūto informāciju, kā notiek obligātā iepirkuma... mēs redzam pa mēnešiem, mēs redzam visus datus, ģeogrāfiskās vietas... vēl paradoksālāk, ka pirmajā publikācijā bija pat visi banku konti iesprukuši, kas bija tiešām augstākā mērā paradokss...

Bet tur ir sadalījums... ir procentuālais... naudas. Pilnīgi skaidrs. Bet lieta ir tāda, ka pašlaik tā saruna par OIK ir par četrām pilnīgi atšķirīgām uzņēmējdarbības formām. Un par četriem pilnīgi atšķirīgiem atbalsta mehānismiem.

Manis pieminētais... mūsu atskaites attiecas tikai uz atjaunojamo enerģiju. Hidroenerģiju, biomasu... jūs jautājāt par biomasu, vai netiek pielietots kaut kur... Nodoklis ir eksotisks. Vienīgā saķeršanās, kas ir bijusi, bija par saules enerģiju Čehijā. Es nezinu, ar ko tas beigsies, jo tur arī turpinās tiesas lietas.

A. Laviņš.

Jā, bija maza atkāpe, bet saņēmt atbildi uz jūsu jautājumu?

R. Niedra.

Jā, saņēmu.

J. Ozoliņš.

Jā... nu šinī brīdī tas tiešām ir tā apmēram...

R. Niedra.

Tad ir jautājums. ja reiz ir tā, ka aptuveni puse vai varbūt pat vairāk no OIK veido “Latvenergo” piederošās TEC-1 un TEC-2...

J. Ozoliņš.

Ir vēl divas stacijas...

R. Niedra.

... es runāju par tām, kas ir samērā mazākas... pagaidām par “Latvenergo”, kas ir divas visvislielākās. Vai jūsu prātā likumdevējam nebūtu bijis labāk kā alternatīvu līdzekli izvēlēties, ko darīt un kā ierobežot šos maksājumus “Latvenergo”, lai šīs divas lielās stacijas tik ļoti neietekmētu OIK, vai tomēr labāk izvēlēties esošo risinājumu SEN.

J. Ozoliņš.

No likumdevēja viedokļa es, protams, izvēlētos... nē, nu šoreiz jāsaka tā... iniciatīva nāca no politikas veidotājiem, ne no likumdevēja. Un, protams, ka viņam labāk būtu bijis izvēlēties... un patērētājiem pilnīgi taisnība... samazināt iepirkuma cenas. Ar to pašu risku. Ar to pašu sastāvu. Bet tad spriestu par juridisko paļāvību, bet tur nebūtu viss šis ārprāts ar subsidētās enerģijas nodokli, ar iesaldētiem līdzekļiem... mūsu... tagad kādā no kapitālsabiedrībām, ar budžetu subsidiiju šajā brīdī... tad, kad mums ir problēmas ar aizsardzības budžetu, mēs subsidējam visus — bagātus, veiksmīgus, neveiksmīgus uzņēmumus ar enerģijas cenu. Bet tas ir ārkārtīgi riskants solis — mēģināt solīt zemas cenas. Gan politiski, gan riskants arī finansiāli. Varēja riskēt un samazināt par 10 procentiem iepirkuma cenas. Un tiesāties.

R. Niedra.

Un vēl pēdējie pāris jautājumi. Vai jūs esat lietas kursā par 2013. gada SIA “Ekodoma” pētījumu un tā saturu?

J. Ozoliņš.

Nu... protams. Nu, es nezinu, kā viņu varētu...

A. Laviņš.

Kādu jautājumu jūs vēlējāties uzdot?

R. Niedra.

Es jautāju tikai tāpēc, vai jūs varat atbildēt... kā jūs vērtējat šo “Ekodomas” pētījumu. Tas ir tas, ko es gribu pajautāt visiem ekspertiem. vai, jūsuprāt, viņš ir kvalitatīvs, vai tomēr pietiekami pavisrs?

J. Ozoliņš.

Es nerīkoju publisko iepirkumu. Tā kā par to labāk neizteikšos. Kas pirka, lai arī vērtē. Ja man būtu jālieto šis te pētījums, es nezinu, kā es varētu viņu izmantot...

A. Laviņš.

Saeimas pārstāvim? Vai būs jautājumi?

K. Piģēns.

Jā, godātā tiesa, būs jautājumi.

Ozoliņa kungs, pirmais jautājums būs saistībā ar šo eksotiku. Vai jūsuprāt arī citu nodokļu attiecināšana uz šiem subsīdijas saņēmējiem būtu kā eksotika? Piemēram, pievienotās vērtības nodoklis? Tad jau būtu jāatbrīvo no visiem nodokļiem....

J. Ozoliņš.

Nē... nē... bet jūs salieciet vārdu kombināciju “subsīdija” un apskataties, kas maksā šo atbalstu. Viņu maksā patērētāji.

K. Piģēns.

Tad runājot par patērētājiem. Šeit būtu jautājums, vai tad, jūsuprāt, enerģijas pieaugums neietekmē patērētāju?

J. Ozoliņš.

Ietekmē. Tādēļ arī bija mana piezīme. Ja jūs appliekat ar nodokli, jūs nesamazināt patērētājiem... pirmajā gadā...

K. Piģēns.

Tad, jūsuprāt, nevajag labot kļūdas, kas ir radušās nozarē...

J. Ozoliņš.

Vajag.

K. Piģēns.

... Vajag...

A. Laviņš.

Būsim korekti. Uzdosim jautājumus, saņemsim atbildi. Iesim tādā secībā.

K. Piģēns.

Jā. Nu tad būtu vēl jautājums saistībā ar jūsu izteikto viedokli, ka bez valsts atbalsta nav iespējama jaunu projektu realizēšana. Kāds būtu jūsu viedoklis attiecībā uz jaunākajām tendencēm, piemēram, Vācijā, kur lielas jaudas vēja elektrostacijas tiek būvētas bez valsts atbalsta un tātad principā viņas darbojas brīvos elektroenerģijas tirgus apstākļos?

J. Ozoliņš.

Domāju, ka jums nav taisnība. Tiek izmantots konkursa princips, ka valsts izsludina vai valsts institūcija izsludina konkursu uz noteiktu elektroenerģijas daudzumu, ko viņa vēlas redzēt ar šo konkrēto tehnoloģiju un mēģina izmantot tirgus principu... sacensības starp investoriem. Bet tad ir runa par ļoti lieliem projektiem un tur ir arī ļoti negatīvi projekti, kad izrādās, kā, piemēram, Dānijā, konkursa rezultātā ieguva augstāku cenu, nekā bija paredzēts ar regulējumu. Protams, ka vajag pāriet uz jaunām formām un tas, ko es pieminēju, pašreizējais regulējums, apdraud šādu attīstību.

K. Piģēns.

Un vēl pēdējais jautājums. Saistībā ar jūsu rakstveida viedokli. Jūs pēdējā teikumā paužat, ka ja vēlas kļūt par OECD un Starptautiskās enerģētikas aģentūras dalībnieci, tad svarīgs priekšnoteikums... šis nodoklis tāpat traucē... Tāpat mēs esam iepazinušies ar šo organizāciju rekomendācijām un viņās nav pausts šāds viedoklis. Tad kur jūs esat ieguvis šādu informāciju?

J. Ozoliņš.

Esmu ieguvis no loģiskā secinājuma. Jums vēl nav pārmetumu, bet jūs neradāt labu investīciju klimatu ar šādu nodokli. Es tomēr palieku pie jēdziena, ka viņš ir eksotisks un neloģisks... nevajadzīgs... Viņš nekalpo investoru iedrošināšanai un patērētāju aizsardzībai. Neizpilda, manuprāt, divas ārkārtīgi svarīgas lietas.

K. Piģēns.

Nu... visi nodokļi jau tādu vidi veido... Paldies. Vairāk jautājumu nebūs.

A. Laviņš.

Paldies. Tiesnesis Ķinis. Lūdzu!

U. Ķinis.

Man būs jums tāds jautājums. 2013. gadā Ekonomikas ministrijas ziņojumā bija norādīts, ka virziens, kādā jāvirzās saistībā ar šo subsidētās elektroenerģijas atbalstīšanu, ir uz tehnoloģisku neitralitāti. Nevis... cik es sapratu... es nezinu, tāpēc jūs varbūt paskaidrojiet, kā jūs izprotiet šo jēdzienu un šo tehnoloģisko neitralitāti. Vai tas attiecas tikai uz kaut kādām konkrētām tehnoloģijām? Jo šobrīd runa ir, ka Ministru kabineta viens noteikums regulē

biogāzi, viens tur regulē koģenerāciju, viens tur tādu... bet tehnoloģiski neitrāls. Ko šajā gadījumā tas nozīmē tas tehnoloģiski neitrālais jēdziens?

J. Ozoliņš.

Visa šī atbalsta shēma.. saskaņā gan ar Eiropas Savienības direktīvu, kuras nosaukums ir “Atjaunojamās enerģijas avotu izmantošana”... Un arī Latvijas likumdošanā šajā brīdī mēs neregulējam tehnoloģijas. Mums gan tiek runāts par biogāzi un biomasu, bet tas ir absolūti viens un tas pats jēdziens, tas pats produkts, izcelsme... dzīvnieku un dzīvās dabas izcelsmes produkts, kur pielieto dažādas tehnoloģijas. Arī šeit prasītāju vidū. Mēs nesakām, kāda tehnoloģija jāizmanto. Mēs runājam par vietējo enerģijas formu.

U. Ķinis.

Par atjaunojamiem energoresursiem, ja?

J. Ozoliņš.

Jā, tieši tā.

U. Ķinis.

Un zem tā mēs vienkārši nesakām, vai tas ir vējš, vai tas ir saule, vai kas tas ir... teiksim, tādā...

J. Ozoliņš.

Nu, saule... nav tas pats, kas biomasā... Mēs atbalstām hidroenerģiju. Visas šīs formas, kas ir, bet mēs nesakām, ar kādu tehnoloģiju. Mēs tajās iepriekšējās diskusijās tur mazlietiņ pieskāramies... tur stāstījām par tādām turbīnām, vai šādām turbīnām... Bet tas nav mūsu likumdošanā arī tagad.

A. Laviņš.

Lūdzu, Bērtaiša kungs, jums vēl bija papildus jautājums?

S. Bērtaitis.

Jā... es ļoti atvainojos.

Viens svarīgs jautājums. Godājamais Ozoliņa kungs, šajā lietā Satversmes tiesai cita starpā ir jāvērtē šī ierobežojuma samērīgums. Viens no samērīguma kritērijiem paredz to, ka ar ierobežojumu nodarītais kaitējums normas adresātam samērā pret sabiedrības kopējo

ieguvumu ir mazāks. Jūs iepriekš izteicāt formulētu savu viedokli sakot, ka obligātās iepirkuma komponentes samazinājums par dažiem procentiem neatsver to kaitējumu, kas kopumā ir nodarīts enerģētikas nozarei. Ko jūs ar to gribējāt pateikt? Vai tas nozīmē, ka šis ieviestais likums rada lielāku kaitējumu sabiedrībai kopumā nekā šis šķietamais ieguvums? Es lūgtu precizēt šo...

J. Ozoliņš.

Jā, tas nav absolūti kvantitatīvi izsakāms, bet tas ir izsakāms no tā, kāda ir uzticība investīcijai un sevišķi privātajiem investoriem, tajā skaitā, mūsu iespējām ieguldīt naudu šajā sektorā savā valstī. Tātad pašai sistēmai ir nodarīts lielāks kaitējums, ar lielākiem zaudējumiem nākotnē, nekā mēs ieguvām tagad ar šiem dažiem desmitiem miljonu eiro, kas ir procentuāli...

A. Laviņš.

Tiesnesis Ķinis.

U. Ķinis.

Ekonomikas ministrijas pamatnostādņē elektroenerģijas sektoram no 2014. gada līdz 2020. gadam tur ir minēts, ka Eiropas Savienības dalībvalstīm ir jāpāriet no *feed-in* tarifiem uz *feed-in-premium* mehānismiem. Varbūt jūs īsi paskaidrojiet, kāda ir tā atšķirība būtībā un kas jūsuprāt tad... vai šis nodoklis veicina šo pāreju?

J. Ozoliņš.

Nē. Nodoklis kā tāds nekādā ziņā. Nodoklis atstāj tikai ietekmi uz investīciju klimatu. Un uz nozares attīstību līdz ar to... Kas attiecas uz šiem formulējumiem, būtībā tā ir absolūti tā pati metode. Visa enerģija, kas tiek... kas ir iespējama, jo atjaunojamo enerģiju no hidrostacijām, no vēja, saules.... tad, kad tiek ražots siltums vienlaicīgi, tiek izmantots tikai tad, kad ir iespējama pieeja šim avotam vai arī ir nepieciešams ražot siltumu un vienlaicīgi elektrību. Jēdziens *feed-in* nozīmē, ka vienmēr tiks enerģija pieņemta. Tas ir tas, kas ir uzlikts Latvijas patērētājiem kā... *republic service obligation* (?) laikam sabiedriskā pakalpojuma pienākums. Latvijas patērētāju un mūsu izvēlētais plāns un shēma ir tā, ka mēs pieņemam vienmēr enerģiju no tā, ko viņi ievada kopējā tīklā un maksājam pēc tām metodēm, kā mēs izcenojam. *Feed-in* vai *feed-in-premium* ir tikai atšķirība, kā izceno. Vai jums ir noteikts lielums, kā pašreizējais... nemainīgs, vai tur nedaudz mainīgs saistībā ar gāzi, vai jūs sakāt, ka tirgus cena un piemaksa. Un tas ir ieteikums pāriet uz tirgus cenu plus piemaksa. Jo

pamazām mēs sākam tā kā aprast ar tirgus cenu Latvijas cenu apgabalā. Mēs varam katru stundu redzēt cenu. Vakar mums bija vidējā cena 50 eiro par megavatstundu, rīt 21. Lietojiet rīt elektrību, nevis šodien, ja jūs esat izvēlējušies attiecīgo tarifu.

A. Laviņš.

Tiesnese Ziemeļe. Lūdzu!

I. Ziemeļe.

Jā, paldies.

Ozoliņa kungs, jūs sākat ar to, ka jūs atzīmējāt, cik būtiski šajā lietā ir konstatēt šo leģitīmo mērķi....

J. Ozoliņš.

Jā, tieši tā, noformulēt viņu.

I. Ziemeļe.

Mēģināsim to darīt. Un jūs teicāt, ka ik jābūt problēmai, ir jābūt konkrētam iemeslam, tātad cēlonim, kas ir bijis pamatā šim te politiskajam izvēlētajam risinājumam. Lūk, es gribētu no jums dzirdēt, kādu problēmu risina SEN? Kā jūs to noformulētu konkrēti?

J. Ozoliņš.

Tātad es redzēju iniciatīvas autorus, gan tālāk evolūcijā Ministru kabinetā, sarunas Saeimā, plenārsēdē ekonomikas ministra kvēlo pateicību deputātiem par balsojumu un SEN ieviešanu... Es saskatīju vairākus it kā mērķus. Šodien, retrospektīvi atskatoties uz ieviešanu es gribu teikt tā, ka šis SEN par cenu šiem uzņēmējiem atdzēsinajis tātad atjaunojamās enerģijas tirgu, tātad jaunu projektu ienākšanu uz vecajiem regulēšanas principiem, kurus, acīmredzot.... man te jau jautāja... nu, protams, ka ir jāiet līdz tehnoloģiju progresam un jāiet līdz ekonomiskajai attīstībai un jāiet līdz arī finansiālajiem mehānismiem. Viņi ārkārtīgi strauji mainās. Mums jābūvē likumdošana atbilstoši tam, ko mēs šodien zinām.

I. Ziemeļe.

Citiem vārdiem, ar šodienas gudrību, skatoties atpakaļ jūs nevarat konstatēt šos leģitīmos mērķus.

J. Ozoliņš.

Jo, redziet... ja mēs pārmetam par augstiem tarifiem. Tā bija tā informācija, kas bija pirms desmit gadiem. Tāda viņa bija. Tajā laikā par tirgus cenu vispār neviens neko... smējās, kad vispār runāja, ka elektrību var tirgot, kādas muļķības... Tagad tie paši cilvēki, atvainojiet, bieži saka, ka tagad visam vajadzētu būt pēc tirgus principiem. Bet ja jūs attīstīsiet tālāk un pajautāsi: bet sakiet, kur jūs... kā veidojās tirgus cena, kur viņa veidojās, kāpēc viņa ir tāda, kāpēc viņa ir tik zema šodien, kad visi ražošanas uzņēmumi pilnā balsī kliež... es runāju par enerģijas ražošanu... mēs neko nevaram investēt, cenas ir ārkārtīgi zemas. Sacenšas vecās elektrostacijas.... atomstacijas Skandināvijā, kur pats jaunākais reaktors ir 29 gadus vecs, vecās hidroelektrostacijas... tās, kas ir sen jau atpelnījušas pirmo investīciju, ir ļoti labā monopola situācijā. Un šeit ienāk pilnīgi jaunas tehnoloģijas, pilnīgi jaunas uzņēmējdarbības formas, pilnīgi jauni apstākļi, kāpēc mēs to darām. Eiropā ir karš.

I. Ziemeļe.

Respektīvi, ja es jūs pareizi sapratu, jūs uz šo brīdi nesaskatāt leģitīmo mērķi šim te nodoklim?

J. Ozoliņš.

Tieši tā. Mēs tikai redzam sāpīgu mācību.

I. Ziemeļe.

Un tad nākamais... jūs šo mazlietiņ komentējāt. Vispār jūs to saucāt par shēmu un jūs teicāt to, ka kopumā sistēmā faktiski ir lielas problēmas. Un tas ir nedaudz... nu, varbūt nav par tēmu, bet mani ļoti interesē tas jautājums, kāda loma šajā nesakārtotībā, šajā shēmā, kā jūs to saucat...

J. Ozoliņš.

Tā tiešām ir shēma Eiropas likumdošanas ietvaros.

I. Ziemeļe.

Jā... tādā izpratnē... Kāda loma ir šim te... jūs piesaucāt... fiksētajam maksājumam par dabasgāzi?

J. Ozoliņš.

Nu, tam ir pilnīgi cita... tas attiecas uz sistēmas drošības jautājumiem.

I. Ziemele.

Skaidrs.

J. Ozoliņš.

Lai mēs varētu integrēt atjaunojamos resursus, kas ir saule un vējš, tie ir mainīgi.... mums ir vajadzīgi kādi avoti, ar kuru palīdzību mēs regulējam.

I. Ziemele.

Skaidrs.

J., Ozoliņš.

Un tā nelaime ir tieši tāda, kā es jau teicu. Atkal ir šī problēma risināma, ka vienā vietā saliek visas lietas un brēc pilnā balsī par grāmatvedības lielumu OIK. Nevis par to, kā kas ietekmē cenas.

I. Ziemele.

Paldies.

A. Laviņš.

Tiesnesis Kusiņš. Lūdzu!

G. Kusiņš.

Jā, Ozoliņa kungs, man jums būtu četri jautājumi, bet daži tādi vienkāršāki, ar tiem varbūt arī sākšu.

Sakiet, lūdzu, vai jūs kā enerģētikas lietpratējs... vai enerģētikā var būt tādas situācijas, ka nepieciešams rīkoties ātri.

J. Ozoliņš.

Jā. Bieži.

G. Kusiņš.

Paldies. Un otrs jautājums, kas jau izskanēja iepriekšējās tiesas sēdēs, uz ko Ekonomikas ministrija pateica... bet es varbūt gribētu atbildi no jums... Kas tad ir tas maģiskais skaitlis 2,69 un kāpēc tad jāsaglabā 2013. gada līmenī? Kāpēc nav jāsaglabā 2009.

vai vēl kaut kāda gada? Kas ir ar to skaitli? Kas tāds notika, jūsuprāt, ka tas 2,69 ir tas stop un vairāk ne par milimetru?

J. Ozoliņš.

Bija politiskā apņemšanās ierobežot esošajā līmenī obligātā iepirkuma komponenti.

G. Kusiņš.

Un tas 2,69... tas ir kaut kāds...?

J. Ozoliņš.

Tāds bija tajā brīdī.

G. Kusiņš.

Tas ir tāds izskaidrojas cipars jeb tas ir tāds...

J. Ozoliņš.

Nu... protams, ka tam nav racionāla kāda sevišķa jēga... tas ir politisks lozungs... un pamatojoties uz tā sākās viss šis... atvainojos, parādās “eksotiskais” nodoklis.

G. Kusiņš.

Labi. Tad par eksotisko nodokli. Jūs tad, kad raksturojāt šo mehānismu, kas ir... tā tad ir izvēlēts mehānisms, ka šo dotāciju Regulators ņem vērā, nosakot... pieņemot savu lēmumu. Tātad šo dotāciju ierēķina...

J. Ozoliņš.

Par kuru dotāciju? To, ko mēs kā patērētāji... vai ko budžets...?

G. Kusiņš.

Nē, nē... to, ko budžets... ko budžeta dotācija ņem vērā... Regulators. Jūs šo mehānismu nosaucāt par sarežģītu. Mans jautājums: vai no šīs jūsu definīcijas tomēr var secināt, ka šis mehānisms ir saprātīgi izskaidrojams?

J. Ozoliņš.

Jā... Es varētu iebilst pret metodiku, ka mēs ņemam retrospektīvi vērā... mēs paņemam visus faktus 2014. gadā un tad neskatoties uz to, kas varētu notikt 2015. gadā,

sakām, jums, publiskajam tirgotājam bija tiesības maksāt... uzlikt patērētājam tādu un tādu lielumu obligātā iepirkuma komponentē. Tas ir, protams, pretrunā ar praksi saprātīgo, kuru lieto faktiski gandrīz visas Eiropas Savienības valstis, ieskaitot mūsu kaimiņus, kuri pasaka, ka nākošajā gadā mēs vērtējam tik un tik elektrostacijas būs nākušas klāt, un tādi apstākļi mainījušies... Ko dara profesionāļi? Vai tīkla operatori, kas ir diendienā saskarē ar tām 380 stacijām, kuras ir šajā shēmā? Un līdz ar to tas ir daudz objektīvāk... ir vienmēr jātic, ka... es personīgi ticu, ka profesionāļi to dara labāk nekā birokrāti. Un vajag uzticēties profesionāļiem un arī prasīt no viņiem atbildību. Nu, viņi to parasti arī izdarīs. Viņiem nav nekādas intereses radīt konfliktus.

G. Kusiņš.

Bet šis radītais mehānisms tomēr ir saprātīgi izskaidrojams? Jo Regulators to ņem vērā un līdz ar to gala lietotājam šī cena ir ņemta tāda, ievērtējot jau šo dotāciju.

J. Ozoliņš.

Jā, viņa ir jāuzskata par patiesu. Tieši tā. Bet diemžēl retrospektīvi.

G. Kusiņš.

Un pēdējais jautājums. Man patīk, ka jūs tā spējat uzminēt manu nākamo jautājumu... katru nākamo... Nedaudz par šo saprātīgo izskaidrojumu. vai es pareizi sapratu jūsu atbildi, ka tas ir saprātīgi izskaidrojams par 2015. gadu, bet tas mehānisms neattiecas uz 2014. gadu, kad patiesībā tā nauda bija iesaldēta.

J. Ozoliņš.

Tas ir par konkrēto gadījumu. Līdz šim... kamēr neparādījās subsidētās elektroenerģijas nodoklis, šī lieta bija ļoti skaidra un saprotama. Naudas aprīte, kā jau es teicu, no patērētāju kabatām līdz visiem enerģijas sektorā iesaistītajiem... bez valsts institūciju līdzdalības, atskaitot Regulatoru, kurš to paziņoja kā pildot savus Regulatora pienākumus saskaņā ar likumu. Bet tur nebija vajadzīgas ne ministrijas, ne Valsts ieņēmumu dienests, ne kaut kas tamlīdzīgs. Par konkrēto tēmu.

Un šeit tā lieta kļuva sarežģītāka. Līdz ar to man liekas, ka izskaidrošanai ir jābūt jau daudz, daudz augstākā pakāpē un nevajag mānīt "Liepājas Metalurgu" un tamlīdzīgas lietas. Vienkārši kļuva... 2015. gada mehānisma izskaidrošana ir sarežģītāka tādēļ, ka šeit mums ir parādījusies iesaldēta patērētāju nauda, kas ir nokļuvusi budžetā, ārpussektora... un mums vēl

ir parādījusies budžeta dotācija. Nu, tas ir cilvēkiem jāsaprot, kāpēc 20 miljoni tiek maksāti visiem... pēc vissliktākās prakses.

G. Kusiņš.

Bet vai, jūsuprāt, tas mehānisms ir saprātīgi izskaidrojams tajā laika posmā, kad nodoklis tika ieviests, līdz posmam, kad Regulators sāka ierēķināt šo dotāciju.

J. Ozoliņš.

Es pieņemu, ka nebūšu laikam objektīvs vērtētājs, es tam esmu sekojis un saviem vekseliem uz pirkstiem to esmu izjutis, bet es nevaru novērtēt te kā tie, kas ir pārējie maksātāji par elektrību.

G. Kusiņš.

Paldies. Vairāk nav jautājumu.

A. Laviņš.

Paldies.

Ozoliņa kungs, gluži tāpat kā iepriekšējam runātājam, es gribētu pateikties jums par sniegtajām atbildēm, par sniegto viedokli un arī par atsaucību samērā īsā laika posmā piedalīties divos Satversmes tiesas procesos. Paldies jums.

Lūdzu, sēdieties.

Tā... Tiesnesis Ķinis jautājumu uzdos Saeimas pārstāvim.

U. Ķinis.

2015. gada Budžeta likumā tāpat ir aprēķināts, ka SEN iekasēšana būs 35,476 miljoni, savukārt dotācija, kas ir paredzēta OIK stabilizēšanai, 27,968 miljoni. Starpība ir 7,5 miljoni. Kur šī nauda tiks izlietota?

K. Piģēns.

Tātad šeit, kā jau minēju savos paskaidrojumos, ar šo mehānismu kopumā vēl arī tiek paredzēts tāpat ieviest atbalsta mehānismu šiem aizsargātajiem lietotājiem. Un tāpat, lai ieviestu... tas ir arī apskatīts pagājušā gada Ministru kabinetā 19. novembrī informatīvajā ziņojumā, kurā ir iekļauta tabula ar nepieciešamajiem finanšu avotiem un tāpat izdevumu un ieņēmumu pozīcijām.

U. Ķinis.

Tad es saprotu, ka tā nauda, kas ir paredzēta, teiksim, “Latvenergo” vai publiskajam tirgotājam attiecīgi un ieskaitīta kontā, un kur zināmā mērā “Latvenergo” šobrīd tā kā arī veic kaut kādu sociālo funkciju, viņš tur pārdod lētāku elektroenerģiju šīm sociāli neaizsargātajām personām... Tad 7,5 miljoni vēl papildus ir kaut kāds finansējums?

K. Piģēns.

Šobrīd tā tad enerģijas publiskais tirgotājs, kas ir publiskais tirgotājs, viņš tā tad administrē šo atbalsta mehānismu un tā tad arī viņš saņem šo dotāciju, lai ar valsts budžeta līdzekļiem viņiem daļēji tiktu kompensēti šie līdzekļi... šīs izmaksas, kas ir radušās šī atbalsta mehānisma ietvaros.

Un savukārt otrs ir tā tad atbalsta mehānisms, arī kur aiziet... atbalsts šiem aizsargātajiem lietotājiem un to šogad administrē “Latvenergo” un tā tad valsts sekretāru sanāksmē vakardien tika izsludināts arī regulējums, ka tā tad, kā minēja Ekonomikas ministrijas pārstāvis savā runā, tā tad tiks sludināts publiskais iepirkums par to, kurš sniegs šo pakalpojumu šim aizsargātajam lietotājam, proti, kurš tad piegādās šo elektroenerģiju par samazināto tarifu.

A. Laviņš.

Lietas dalībnieki! Kolēģi! Šobrīd ir... es teiktu, ka, ņemot vērā, ka mēs praktiski visas pieaicinātās personas esam uzklaušījuši, izņemot vienu pieaicināto personu, Jāni Grasi, bet vēlreiz akcentēju... teju visi ir uzklaušīti un šobrīd es aicinu... ja gadījumā ir kādi jautājumi lietas dalībniekiem savstarpēji, lūdzu, varat tos izteikt, piesakoties.

Tas pats attiecas uz tiesnešiem. Ja ir jautājumi vai Saeimas pārstāvim, vai pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem, izmantojiet iespēju uzdot jautājumus.

Radziņa kungs, lūdzu!

E. Radziņš.

Saeimas pārstāvim jautājums. Arī tīri pēc pieaicināto personu uzklaušīšanas un it sevišķi pēc Ketnera kunga paskaidrojumu sniegšanas. Sakiet, lūdzu, vai jūs šobrīd tomēr atzīstat, ka uz šo nodokli ir attiecināms... varētu tikt attiecināts jēdziens “iezīmētā mērķa” nodoklis?

K. Piģēns.

Atbildot uz jūsu jautājumu... Tātad nodoklis ir valsts kopējās nodokļu politikas sastāvdaļa, bet tātad 2013. gadā likumdošanas procesā, kad tika tātad pieņemts šāds nodoklis un tātad tika rēķināti šādi ieņēmumi, arī valsts budžetā tika izveidota atsevišķa apakšprogramma, kura tātad ir iekļauta gan 2014. gada, gan 2015. gada Budžeta likumā.

E. Radziņš.

Paldies.

Otrs jautājums. Vairāki paskaidrojumu sniedzēji un arī ministriju pārstāvji minēja, ka tiesiskā palāvība, it sevišķi attiecībā uz valsts atbalsta saņemšanu, nevar būt beztermiņa, tā nevar būt... šis atbalsts nevar mūžīgs un tamlīdzīgi jēdzieni tika lietoti. Sakiet, lūdzu, vai, jūsuprāt, pastāv tomēr kāds termiņš, ko mēs varam izteikt gados, kādā var persona palauties uz valsts atbalsta nemainīgumu.

K. Piģēns.

Šāds vērtējums, protams, katrā konkrētajā gadījumā ir jāveic un arī šajā konkrētajā subsidētās elektroenerģijas nodokļa likuma ietvaros šāds vērtējums ir veikts un viņš tātad ir iekļauts Saeimas atbildes rakstā, gan arī citos atzinumos.

E. Radziņš.

Un jūsu atbilde? Šodien tas ir iespējams pateikt jeb nē?

K. Piģēns.

Tātad katrā konkrētajā lietā ir tātad vērtējama šī tiesiskā palāvība. Arī mēs esam izvērtējuši, Saeima, likumdošanas procesā ir rūpīgi izvērtējusi šo tiesiskās palāvības principa ievērošanu un attiecīgi tātad arī attiecībā uz šo pārejas periodu, attiecībā uz jauna nodokļa piemērošanu un uz šiem visiem citiem...

E. Radziņš.

Sakiet, lūdzu, ja 2012. gadā noteiktie... es atvainojos, nevis 2012. gadā, bet ja 2009. gadā noteiktie termiņi bija desmit un divdesmit gadi, kas šobrīd tātad ir samazināti uz pieciem, tad sakiet, lūdzu, vai termiņš, kas ir noteikts attiecībā uz subsidētās enerģijas nodokļa piemērošanu, proti, trīs gadi, var tikt arī pagarināts jeb tas ir galīgs?

K. Piģēns.

Likumdevējs likumdošanas procesā ir noteicis tādu termiņu, tātad ar katru gadu tiek arī sniegti informatīvie ziņojumi, vērtēta situācija arī par iespējami ātrāku atcelšanu, ja uzlabojas kopējās tautsaimniecības stāvoklis un, piemēram, ja šāds elektroenerģijas lietotāju atbalsta mehānisms nav nepieciešams. Šāds izvērtējums ir veikts arī pagājušogad, kas ir atainots tātad Ministru kabineta 2014. gada 19. novembra informatīvajā ziņojumā un arī tātad šogad ir Ministru kabinetam šāds izvērtējums ir jāveic.

E. Radziņš.

Vai es pareizi saprotu, ka līdz ar to šī nodokļa piemērošanas termiņš nav atkarīgs no konkrētā uzņēmēja iespējām, centieniem, mēģinājumiem ieviest arvien jaunākas tehnoloģijas un tā tālāk.

K. Piģēns.

Nodokļa termiņš šobrīd ir noteikts likumā un tāds arī viņš ir.

E. Radziņš.

Paldies.

A. Laviņš.

Tā... vispirms Zemes kungs.

K. Zeme.

Jā, man ir divi jautājumi. Pirmais jautājums ir... ņemot vērā to, ka pēdējos piecus gadus "Latvenergo" ir strādājis ar peļņu, kas faktiski ir veidojusies no šī te OIK maksājuma, vai šī te peļņa ir tikusi novirzīta kādiem sociālajiem mērķiem, piemēram, lai atbalstītu arī aizsargājamās patērētājus.

K. Piģēns.

Tātad arī konkrēti šajā atbalsta mehānismā, par ko mēs runājam šobrīd, par elektroenerģijas lietotāju atbalstu, tika ņemtas vērā... kopējā šajā ieņēmumu un izdevumu plūsmā arī tiek ņemts vērā efekts no "Latvenergo" dividenžu pieauguma, kas saistās ar brīvo elektroenerģijas tirgu.

K. Zeme.

No pieauguma vai no kopējās...?

K. Piģēns.

No pieauguma.

K. Zeme.

Tātad tikai tas, kas būs virs šī gada, to jūs esat gatavi novirzīt sociālajiem mērķiem, bet tas pārējais tiks ieskaitīts valsts budžetā?

K. Piģēns.

Finansiāli tātad tas viss ir vērtēts arī informatīvajā ziņojumā. Ir ņemta gan izdevumu pozīcija, gan ieņēmumu pozīcija.

K. Zeme.

Un tad vēl... kolēģa jautājumu paprecizējot. Jūs zināt, ka 2016. gadā tiks izveidots savienojums starp Lietuvu un Zviedriju, kā rezultātā, visticamākais, ievērojami nokritīsies cena elektroenerģijai kopējā. Jautājums ir... kas ir tas sliekšnis, kādai ir jābūt šai te elektroenerģijas kopējai cenai, lai likumdevējs nonāktu pie secinājuma, ka šis te nodoklis ir jāatceļ.

K. Piģēns.

Tātad šobrīd mēs šeit ar prognozēm nevaram nodarboties. Kad 2016. gads pienāks, tad arī tiks attiecīgi tā situācija vērtēta. Un, kā jau Ozoliņa kungs teica, tad enerģētika ir tāda nozare, kurā tātad ir nepieciešama ātra rīcība.

A. Laviņš.

Paldies. Bija atbilde.

S. Bērtaitis.

Liels paldies. Man būs vairāki jautājumi. Man principā jautājumi saistās ar to viedokli, kuru ir snieguši gan eksperti, gan pieaicinātās personas. Un varbūt šodien arī uzstājās un paskaidrojumus sniedza Ozoliņa kungs un minēja, ka nodokļu ieviešanas rezultātā ir būtiski pasliktinājies investīciju klimats šajā nozarē. Likumdevēja ieskatā ir šāds rezultāts jeb nav?

Respektīvi, investīciju klimats kopumā ir pasliktinājies jeb nav ar šī nodokļa ieviešanu. Kāds varētu būt likumdevēja vērtējums?

K. Piģēns.

Saeima tālād nekādus oficiālus dokumentus vai indikācijas, kuros būtu tālād minēts, ka investīciju klimats būtu pasliktinājies, nav saņēmusi.

S. Bērtaitis.

Paldies. Vēl. Ekonomikas ministrijas pārstāvis aizvakar minēja, ka nodokļa ieviešanas mērķis nav bijis ražotāja pārsubsidēšanas novēršana, bet ir bijis mērķis samazināt obligātā iepirkuma komponenti. Tieslietu ministrijas pārstāve šodien atzina, ka šāds mērķis — tieši pārsubsidēšanas novēršana — nav bijis. Vai likumdevējs arī to atzīst, ka tas nav šī nodokļa mērķis?

K. Piģēns.

Jā... tālād, kā jau arī ir minēts gan manā runā, gan arī tiesas sēdē, gan arī atzinumos, minēts ir šis mērķis. Tas sastāvēja no divām daļām — tālād saglabāt šo obligātā iepirkuma komponenti un izveidot... lai varētu izveidot atbalsta mehānismu šiem aizsargātajiem lietotājiem jeb trūcīgajām māsaimniecībām.

S. Bērtaitis.

Paldies. Un tad nākamais jautājums. Ekonomikas ministrijas pārstāvis minēja, ka neraugoties uz to, ka 2014. gadā iekasētā naudas summa 29 miljoni eiro aptuveni... atrodas Valsts kasē, publiskais tirgotājs viņus reāli nevar izmantot, publiskais tirgotājs ir kompensējis šo iztrūkumu ar naudas līdzekļu aizņemšanos. Sakiet, lūdzu, vai procenti, kas tiks maksāti par šo aizņēmumu, arī tiks ietverti tajos papildu izdevumos, kas rodas publiskajam tirgotājam un par šiem procentiem tiks palielināta obligātā iepirkuma komponente nākamajos gados?

K. Piģēns.

Šāds jautājums jau būtu uzdodams Ekonomikas ministrijai, kas ir tālād kapitāldaļu turētāja.

S. Bērtaitis.

Paldies.

Sakiet, lūdzu, Tieslietu ministrijas pārstāve minēja, ka faktiski nav bijis nekāds pārejas periods šī nodokļa ieviešanā. Un tas tika pamatots ar steidzamības apsvērumiem. Saeima savos sākotnējos paskaidrojumos norādīja, ka tomēr pārejas periods ir bijis. Tad vēlreiz kontekstā ar to, ko ir Tieslietu ministrija minējusi no savas puses un arī Tiesībsargs akcentēja par šo pārejas periodu. Tad likumdevēja viedoklis.... Šis pārejas periods ir bijis, viņš nav bijis? Un ja ir bijis, tad kas tieši ir šis pārejas periods?

K. Piģēns.

Tātad 2013. gadā, kad uzsākās diskusijas par šāda nodokļa iespējamību, tātad šādi publiski pieejami dokumenti jau bija pieejami jūnijā, un arī tātad nodokļu lietās tomēr tas pārejas periods nevar būt nesamērīgi garš... piemēram, paziņot, ka pēc desmit gadiem stāsies spēkā nodoklis... Tomēr, kā mēs redzam no prakses arī nodokļu lietu pieņemšanā, tie lēmumi tiek pieņemti viena gada ietvaros attiecībā uz nākamo gadu.

S. Bērtaitis.

Paldies. Un pēdējais jautājums. likumprojekta anotācijā likumprojekta iesniedzējs ir atsaucies uz citu valstu pieredzi, proti, uz Čehiju un Spāniju. Arī tika risināts jautājums par to, vai anotācija tad atspoguļo vai neatspoguļo Saeimas viedokli. Vai Saeima šo likumu pamato ar citu ārvalstu pieredzi? Un ja jā, tad kuras būtu šīs valstis? Arī Ketnera kungs izteicās tieši par ārvalstu pieredzi šī nodokļa kontekstā. Kāds ir Saeimas viedoklis šajā jautājumā?

K. Piģēns.

Saeima savu viedokli ir paudusi rakstveida atbildes rakstā. Pētot citu valstu pieredzi, arī kā Ketnera kungs teica, ka šāds tieši līdzīgs similārs nodoklis nav ieviests un tātad arī anotācijā izpildvara sniedza ieskatu par to, kādi nodokļi ir pieejami nozarē kopumā.

S. Bērtaitis.

Paldies. Vairāk jautājumu nav.

A. Laviņš.

Tikai mikrofonu lūdzu paņemiet...

V. Lelis.

Sēdes sākumā jūs izdalījāt mums šo uzskates materiālu. Te mēs redzam sarkano sektoru, tā saucamais OIK, kas ir, rupji runājot, 3 eiro centi. Tālāk ir vēl divas ailes, tā

saucamā tirgus cena un sistēmas operatora izmaksas, kas ir daudz lielākas ailes nekā tās sarkanās. Pie kam sarkanajā sektorā mēs šodien... ne tikai šodien, bet visas sēdes laikā noskaidrojām, ka vismaz pusi no OIK saņem “Latvenergo” — TEC-1 un TEC-2. Tātad mēs... visa šī cīkstēšanās vairāku dienu garumā notiek faktiski ap drusciņ vairāk kā par 1 eiro centu. Sakiet, man ir jautājums... pat ja visa nozare, kas pārstāv mazo enerģētiku — gan hidro, gan vēja, gan koģenerācijas, bio... ja mēs visi aizejam pa skuju taku, jūs iegūstat 1... drusciņ vairāk 1 eiro centu. Kādas problēmas enerģētikā var būt “Liepājas Metalurgā”, jeb var būt cīņā ar maznodrošinātajiem, ar nabadzību, kādas problēmas tas atrisina, ņemot vērā, cik daudz jūs runājat par šī nodokļa mērķi?

K. Piģēns.

Tātad par problēmu risinājumiem aktuālajā situācijā. Tātad tā ir Ekonomikas ministrijas kā atbildīgās nozares ministrijas kompetence.

Tomēr arī, ņemot vērā, kā jūs minējāt, ka tikai uz obligātā iepirkuma komponenti ir attiecināms tātad šis samazinājums... bet arī tas ir informatīvajos ziņojumos, kas ir minēti arī atbildes rakstā, arī 2013. gada janvārī tika izskatīts informatīvais ziņojums par cenu pieaugumiem, kuros tika analizēta katra no elektroenerģijas kopējās cenas ietekmēm, tendences uz nākotni, iespējamie risinājumi, lai tad samazinātu katru no šī kopējās elektroenerģijas cenu veidojošo komponentes pieaugumu.

A.Laviņš.

Tiesnesis Ķinis. Lūdzu!

U. Ķinis.

Man būs viens jautājums jums. Es nezinu, vai jūs uz to spēsiet atbildēt, vai Ekonomikas ministrijas pārstāvis, bet es tomēr gribētu noskaidrot, jo 2013. gada tajā informatīvajā ziņojumā Ekonomikas ministrijas, kurš bija iesniegts un kurš faktiski bija par pamatu šī nodokļa izstrādāšanai, faktiski tika minēti vairāki argumenti un tostarp sakot, ka šis atbalsts šobrīd ir... vai subsīdijas šobrīd ir uz tehnoloģiju balstītas būtībā un tāpēc ir jāpāriet uz tehnoloģiski neitrālu risinājumu Un otrs bija saistīts ar šo subsīdiu piešķiršanas termiņu. Tātad, ka tas ir beztermiņa... bet tur bija runa par to, ka nepieciešams viņu ierobežot.

Tad man ir jautājums. Mēs runājam šobrīd par atjaunojamiem enerģijas resursiem, respektīvi, kādā veidā, teiksim, likumdevējs gatavojas vai... kas man var izskaidrot... ko nozīmē šis “tehnoloģiski neitrālais atbalsts”?

K. Piģēns.

Es centīšos un varbūt pēc tam Ekonomikas ministrijas pārstāvis varēs papildināt.

Bet tātad šobrīd tas, uz ko Eiropas Savienības kopējā enerģētikas politika iet un kas arī ir atrunāta pagājušā gada 2014. gada 1. jūlijā stājušajās pamatnostādnēs par vides stratēģiju līdz 2020. gadam... tajā mērķis tātad ir harmonizēt visās Eiropas Savienības valstīs šo esošo atbalsta mehānismu atjaunojamajiem energoresursiem, kas principā būtu balstīts uz izsoļu principa. Tas princips būtu tāds, ka tiek tātad izsolē... tiek kaut kāds noteikts apjoms piedāvāts, ko valsts iepirktu vai arī attiecīgi kāds subjekts, un tad piesakās enerģijas ražotāji, piedāvājot savu cenu. Un tātad vinnē tas, kurš ir tas konkurētspējīgākais, kuram ir tātad visa uzņēmējdarbība visefektīvākā un kurš spēj piedāvāt visefektīvāko cenu.

U. Ķinis.

Bet mēs šeit runājam par atjaunojamiem energoresursiem, ne jau par fosilijiem.

K. Piģēns.

Jā, par atjaunojamiem energoresursiem.

U. Ķinis.

Par atjaunojamajiem... un jums šobrīd ir kāda informācija, teiksim, kādā veidā... kādas ir tās prognozes uz šādu te tehnoloģiski neitrālu risinājumu ieviešanu perspektīvā? Cik es saprotu, tad patiesībā šis nodoklis nu... es neredzu vismaz... varbūt, ka jūs varat pa tiešo paskaidrot, bet es nekādi nesaprotu, kā var subsidēt noslēgta tirgus dalībnieku vidū, kuriem visiem maksā par subsidētās elektroenerģijas iepirkšanu, konkurenci.

K. Piģēns.

Konkurence tātad ir jāskatās arī citos apsvērumos. Tātad tas mērķis ir, lai būtu tātad šie enerģijas ražotāji, šīs stacijas, kuras tātad ir saņēmušas šo investīciju atbalstu, lai viņas tātad jau būtu konkurētspējīgas savā starpā un tātad lai viņas nekropļotu šo kopējo tirgu, jo tātad jebkurā gadījumā, protams, ka arī Eiropas ietvaros ir tātad šīs vienotās prasības. Un jebkāds valsts atbalsts ir tātad kādā veidā kropļojošs, kas atstāj kaut kādu ietekmi.

Tāpēc tas mērķis arī ir, ka tiek... tātad būtu vienots mehānisms... harmonizēts Eiropas Savienības ietvaros, kas tātad arī motivētu tātad šos enerģijas ražotājus konkurēt un būt efektīviem.

U. Ķinis.

Tātad caur subsidētās elektroenerģijas nodokļa ieviešanu?

K. Piģēns.

Jā, ne tieši...

U. Ķinis.

Nu bet kā subsidētās elektroenerģijas nodoklis sasniedz mērķi — “konkurences efektivitāte”?

K. Piģēns.

Konkurences efektivitāte... es savos paskaidrojumos jau minēju... tā konkurence ir tāpat minēta arī Eiropas Komisijas 2012. gada 6. jūnija komunikācijā, ko arī šeit vairākkārt ir minējuši pieteicēji. Un ka tātad tā atbalsta mehānisma uzlabošana ir ar mērķi, lai novēršot no tehnoloģiju konkurences tirgos sekmīgi un funkcionējoši varētu darboties. Tas ir tas mērķis.

A. Laviņš.

Labi. Paldies.

Sēdieties, lūdzu!

Ekonomikas ministrijas pārstāvis atrodas zālē... Lores kungs, jūs, ja? Tiesnesis ziņotājs Uldis Ķinis vēlas uzdot jums jautājumu.

U. Ķinis.

Es jums tos pašus jautājumus uzdošu, ko Saeimai. Kā jūs tos skaidrojat, jo arī Saeimas pārstāvis uz vairākiem nevarēja atbildēt un teica, ka tā ir Ekonomikas ministrijas kompetence.

K. Lore.

Varbūt varētu precizēt jautājumus...

U. Ķinis.

Tātad saistībā ar šo tehnoloģisko neitrālo pieeju.

Tad otrs jautājums ir par to, kā norma... subsidētās elektroenerģijas nodoklis var sasniegt mērķi, kas ierakstīts jūsu anotācijā “veicināt konkurenci nozarē”... starp ko viņš veicinās to konkurenci?

Nu un līdz ar to mēs vienkārši noskaidrotu, kas tad ir tas leģitīmais mērķis, par ko mēs te visu laiku mocāmies.

K. Lore.

Laikam tas leģitīmais mērķis... un tas ir vairākas reizes izskanējis... vairāk tā kā sabiedrības interesēs, lai mēs varētu atrast instrumentus, kā sabiedrībā neļaut pieaugt elektroenerģijas cenām un kaut kādā veidā valsts ir gatava subsidēt kaut kādu daļu no pieauguma, it sevišķi par mazturīgajiem runājot.

Tas ir galvenais un šis ir... SEN ir ienākumu avots... viens no ienākumu avotiem. Es vēlreiz vēlētos to uzsvērt... kā šajā gadījumā tāpat iegūt papildus līdzekļus, lai nasegtu šos te iespējamus pieaugumus.

Šis te konkurences mērķis ir ļoti netiešs. Ļoti netiešs. Un nekādā ziņā tas nav tiešā ietekmē attiecībā uz SEN. Jebkurā gadījumā konkurence kā tāda nevar būt pamatmērķis SEN nodoklim. Konkurence netieši tādā veidā, ka... jāatzīst, ka kaut kādā ilgtermiņā nākotnē... jāsaprot, ka šīs subsidētās elektroenerģijas ražotāji, ņemot vērā tendences tehnoloģijās un tendences tirgū varētu iziet atklātajā tirgū. Tas nozīmē atklātā veidā pārdot tirgū par tirgus cenu šo elektroenerģiju saražoto. Pie kam, ja tā piebilst... ņemot vērā arī to moratoriju attiecībā uz tās subsidētās elektroenerģijas ražošanas... runām par subsidēto elektroenerģiju, tad, teiksim... jaunās.... arī tagad jaunās atļaujas par elektroenerģijas jaudas ieviešanu un palielināšanu tiek izņemtas, lai arī apzinās šie te komersanti, ka nav nekādas garantijas un nav nekādu apsolutību, ka šiem te komersantiem tiks maksāta paaugstināta likme un iepirkta par cenu, kas neatbilst tirgus cenai. Tas nozīmē, ka kaut kādā perspektīvā nākotnē ir redzējums, ka šī saražotā elektroenerģija varētu ienākt tirgū par brīvu cenu, par tirgus cenu.

U. Ķinis.

Jā, bet jūsu pašu ziņojumā... Ekonomikas ministrijas sagatavotajā šajā stratēģiskajā ziņojumā par valsts stratēģiju 2014.–2020. gadam jūs esat uzsvēruši, ka vajadzētu pāriet uz *feed-in-premium* sistēmu. Nu, kā Ozoliņa kungs paskaidroja, tā nav tīra tirgus cena, tā vienalga ir tirgus cena plus piemaksa.

K. Lore.

Tas ir perspektīvā nākotnē un nevar apgalvot pilnībā un simtprocentīgi, kā arī Ozoliņa kungs teica, ka tā būs tikai cena... tirgus cena plus piemaksa... Tā var būt arī tikai tirgus cena kā tāda. Tā nevar apgalvot. Tas ir, protams, atkarīgs no tirgus tendencēm un redzējuma nākotnē. Tā ir perspektīva.

A. Laviņš.

Paldies. Tiesnese Ziemeļe. Lūdzu!

I. Ziemeļe.

Paldies, es atvainojos. Izmantojot iespēju, ka jūs te stāvat... Kā jūs komentētu... Mēs tikko dzirdējām no Ozoliņa kunga faktiski tādu kopumā... skatoties uz šo nodokli un analizējot tā jēgu vispār... teiksim, ja es varētu sasummēt to domu, ka šim nodoklim īsti nav jēgas, jo tas iejaucas.... ar to valsts iejaucas tādā šajā enerģētikas jomā, iejaucas tādās attiecībās, kurās līdz šim valsts patiesībā nav iejaukusies. Un kā jūs šo komentējat?

K. Lore.

Man grūti komentēt attiecībā par iejaukšanos... neiejaukšanos. Arī valsts jebkuras jomas un jebkuras sfēras regulē. Arī tajā skaitā jebkuru komercdarījumu, kas ir saistīts ar šo te atjaunojamo energoresursu ražošanu. Un tajā skaitā ir arī zināma ietekme netieši... lai arī, jāsaka, ka atšķirībā no SEN nodokļa, arī šim ražojošajām organizācijām... tajā skaitā PVN, uzņēmuma nodoklis, pacelšana vai samazināšana... tādā veidā jebkurā gadījumā valsts jau ir šajā regulējumā.

Runājot šajā gadījumā par SEN. Nevar nekādā ziņā ... un ko es gribētu uzsvērt, vilkt vienlīdzības zīmi starp to, ka mēs kaut kādā veidā paņemam naudu un vēlāk atdodam, jo tur ir divas lietas, ko es vēlētos vēlreiz uzsvērt. Pirmkārt, ienākuma avots nav tādā pirmkārt likumdevējs un arī pēc valdības piedāvājuma ir iniciējis divas lietas, kā mazināt šo spiedienu uz mazturīgajiem un uzņēmumiem. Šīs divas lietas ir tādas, ka pirmais ir kompensēt kaut kādā daļā šo te saucamo OIK, un otra lieta ir samaksāt mazturīgajiem starpību starp cenu, kāda bija 2011. gadā noteikta un cenu, kāda ir tagad tirgū. Tas nozīmē, ka ir divi mērķi... pirmkārt... un otrkārt, ir divi arī ienākuma avoti. Ir šis tā saucamais SEN nodoklis un arī ienākumi no... noteikti šajā gadījumā kā kompensējošā mehānisma, kā neitrāls mehānisms, kuru mēs varētu tā kā papildus ienākumus iegūt un attiecīgi segt šos divus mērķus, ir šis te ienākumu nodoklis no PVN, ņemot vērā, ka, atveroties tirgum, ir pacēlusies cena. Tas nozīmē, ka vienkārši ienākumu ziņā valsts ir ieguvusi papildus, kaut kādā veidā kompensējot arī šos te abus mērķus un iegūstot šo te summāro ieņēmumu, lai segtu to, ko valsts ir uzņēmusies un gatava kaut kādā vidējā termiņā, 3–4 gados, nosegt. Un tādējādi novēršot šo te sociālo spriedzi un komersantu, teiksim, konkurences zaudēšana konkurencē attiecībā uz līdzīga veida uzņēmumiem, kuri ir energoietilpīgi, kuri patērē salīdzinoši lielu daudzumu enerģijas.

I. Ziemele.

Paldies.

A. Laviņš.

Tā, jautājumu sesija nevar būt bezgalīga... Bez šaubām... Katrā ziņā pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem tika dota iespēja uzdot savstarpējus jautājumus gan Saeimas pārstāvim, gan pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem, izņēmuma kārtā pa vienam, kas cēla roku... Radziņa kungs un Štrauses kundze. Jo tā kārtība bija taisni tāda noteikta. Vispirms ir jūsu jautājumi un tad ir tiesnešu jautājumi. Un mēs tā nevaram entos aplūst iet.

Izņēmumu kārtā vēl pa diviem jautājumiem. Vienam un otram.

E. Radziņš.

Paldies.

Godājamā tiesa! Jautājums radās tikai sakarā ar Saeimas pārstāvja...

A. Laviņš.

Jautājumi ir Saeimas pārstāvim?

E. Radziņš.

Nē, Ekonomikas ministrijas pārstāvim, kas izriet no Saeimas pārstāvja atbildes, proti, par jautājumiem jums... proti, par konkurences veicināšanu. Sakiet, lūdzu, vai jūs varat pateikt, vai ir veikti aprēķini Ekonomikas ministrijā, no kādas likmes, no kādas nodokļu likmes konkurence sāk tikt veicināta un pie kādas procentuālās likmes tas vairs nenotiek. Jo jūs taču piekritīsiet, ka ja būs 20 procentu nodoklis... tas nebūs divreiz lielāka konkurence.

K. Lore.

Jebkurā gadījumā pirmais attiecībā uz konkurenci. Es vēlreiz mēģinu uzsvērt, ka tas ir papildus mērķis. Tas nav pamatmērķis. Kā jau iepriekš arī minēja Jurijs Spiridonovs, valsts sekretāra vietnieks, kas arī iepriekšējā reizē teica, ka tas ir kompromiss. Kompromiss starp visām iesaistītajām pusēm, nosakot šo te nodokli. Tiešs aprēķins par to, kā ietekmē šis nodoklis konkurenci, nav, bet, kā jau mēs minējām, šis ir netiešs mērķis. Tas nav pamatmērķis.

A. Laviņš.

Paldies. Štrauses kundze. Lūdzu!

L. Štrause.

Jā. Mans jautājums pamatā bija Saeimas pārstāvim, bet, iespējams, arī Ekonomikas ministrijas pārstāvis var atbildēt. Tātad, lai ierobežojums būtu samērīgs, ir jāsecina, ka nav citu saudzīgāku alternatīvu līdzekļu. Es gribēju vēlreiz vienkārši Saeimas pārstāvja apstiprinājumu, vai es pareizi saprotu, ka SEN patiesībā alternatīvi līdzekļi netika vērtēti. Par pamatu tika ņemta šī te starpība. Jo iztrūkums, kas ir OIK jākompensē, un tad tika piemeklētas nodokļa likmes, lai šo te iztrūkumu savāktu. Jo es tā arī nedzirdēju visu sēžu gaitā, kādi tad alternatīvie pasākumi īsti tika vērtēti.

A. Laviņš.

Jautājums tāpat ir Saeimas pārstāvim?

L. Štrause.

Jā.

K. Piģēns.

Tātad atbildot uz jūsu jautājumu. Kā jau es arī minēju savās atbildēs uz citiem jautājumiem, tāpat ir tā, ka subsidētās elektroenerģijas nodokļa ienākumi valsts budžetā nodrošina noteiktu daļu ienākumus, ar kuru palīdzību tāpat kopā var veidot elektroenerģijas lietotāju atbalsta instrumentu, kuram ienākumu un izdevumu pozīcijas veido vairāki gan ieņēmumu avoti, gan arī izdevumi ir attiecīgi vairākās pozīcijās. Un tāpat nebija šinī gadījumā jūsu pieminētais variants, ka no sākuma tika aprēķināta iztrūkstošā summa un pēc tam tika vērtētas konkrētās procentu likmes.

L. Štrause.

Jā, bet kādi alternatīvie saudzīgāki risinājumi tika apsvērti? Vai jūsu secinājums bija, ka nav vispār citu saudzīgāku rīcības veidu, kā sasniegt šo leģitīmo mērķi? Kā nopelnīt, nosacīti, to iztrūkstošo naudu budžetā... enerģijas publiskā tirgotāja budžetā patiesībā...

K. Piģēns.

Likumdošanas procesā tāpat tika... mēs šeit runājam par nodokli tāpat... tika veidota šī elektroenerģijas lietotāju atbalsta valsts budžetā tāpat šī programma. Šai programmai bija nepieciešams nodrošināt līdzekļus un tāpat tika meklēti šie veidi, kas ir aprakstīti 2014. gada 19. novembra informatīvajā ziņojumā, kā nodrošināt, lai šī elektroenerģijas atbalsta programma spētu darboties laika posmā no 2014. līdz 2017. gadam un Ekonomikas ministrija

tā tad tika identificējusi šos riskus saistībā ar ļoti augstu obligātā iepirkuma komponentes pieaugumu, kas tā tad arī ir redzams izdales materiālos šīs tendences divos scenārija gadījumos... kas tā tad atstātu būtisku ietekmi gan uz kopējo tautsaimniecības attīstību, gan arī uz mājsaimniecībām.

A. Laviņš.

Paldies.

Paldies, Lores kungs. Varat apsēsties.

Labi... esam uzklaušījuši gan lietas dalībniekus, gan praktiski visas pieaicinātās personas un bija iespēja uzdot savstarpējus jautājumus.

No procesa viedokļa ir atlicis uzklaustīt, kā jau es teicu, vienu pieaicināto personu, izlemt jautājumu par lietas izskatīšanas pabeigšanu un pāriet pie tiesu debatēm. Un arī, protams, ir replikas.

Tā tad tas ir tas darba apjoms, kas mums vēl ir jāpadara nākamajā tiesas sēdē, kas ir plānota 4. jūnijā pulksten 9.00.

Attiecībā uz to, lai būtu skaidrība, kā process virzīsies uz priekšu, man lūgums jau laikus, ņemot vērā, ka jūsu ir deviņi... pieteikuma iesniedzēju pārstāvji ir deviņi... organizēties... savstarpēji organizēties, kādā veidā tiesu debatēs uzstāties. Jūs attiecībā uz savu runu jau pietiekami labi apliecinājāt, ka protat organizēties, neskatoties uz lielo pieteikumu iesniedzēju pārstāvju skaitu, tā kā es domāju, tikpat labi jūs spēsiet organizēties arī attiecībā uz tiesu debašu stadiju. Un mēs, protams, vēlēsimies dzirdēt, kāds ir optimālais laiks priekš tiesu debatēm no jūsu puses, protams, arī no Saeimas pārstāvja puses.

Tā... tas būtu šķiet, ka šodienai viss.

Tāpēc šajā brīdī izsludinu pārtraukumu tiesas sēdē. Kā jau minēju, līdz 4. jūnijam pulksten 9.00. Pulksten 9.00 turpināsim tiesas sēdi.

Latvijas Republikas Satversmes tiesas sēde

2015. gada 19. maijā

turpinājums

2015. gada 4. jūnijā

Sēdi vada Latvijas Republikas Satversmes tiesas priekšsēdētājs

Aldis Laviņš.

A. Laviņš.

Labrīt, sēdieties, lūdzu!

Turpinām tiesas sēdi.

Pārtraukums tika izsludināts brīdī, kad atlika uzklaustīt vienu pieaicināto personu — Graša kungu.

Pirms sākam pieaicinātās personas uzklaustīšanu, informēšu par dažiem lūgumiem, kas šajā laika posmā ir tiesā saņemti.

Pirmām kārtām. Advokāts Māris Logins ir informējis, ka šodien uz tiesas sēdi ierasties veselības stāvokļa dēļ nevar un lūdzis lietu skatīt bez viņa klātbūtnes. Tas ir viens lūgums.

Lūgums ir arī no zvērināta advokāta Jāņa Vaita pievienot pie lietas materiāliem viņa pārstāvēto komercsabiedrību peļņas zaudējumu aprēķinu par vairākiem gadiem — no 2005. gada līdz 2014. gadam. Par diviem uzņēmumiem un vienam uzņēmumam par īsāku laika posmu.

Šī informācija par uzņēmumu zaudējumu un peļņas aprēķinu bija pieprasīta no tiesas puses, atsevišķi šajā ziņā mēs neprasīsim Saeimas pārstāvja viedokli, vai pievienot pie lietas materiāliem, bet, lai Saeimas pārstāvis zinātu un būtu lietas kursā, kas šie ir par dokumentiem, es jums izsniegšu, lai jūs varat iepazīties.

Savukārt vaicāšu jūsu viedokli par to, vai ir iespējams skatīt šobrīd lietu bez zvērināta advokāta Māra Logina klātbūtnes.

K. Piģēns.

Uzskatu, ka var izskatīt bez advokāta piedalīšanās, ņemot vērā, ka pieteicēju intereses ir pārstāvētas gana plaši.

A. Laviņš.

Paldies.

Kolēģi?... Tātad lietu turpināsim skatīt bez advokāta Māra Logina klātbūtnes.

Pārejam pie pieaicinātās personas uzklaustīšanas.

Tātad vārds viedokļa paušanai ir Jānim Grasim. Lūdzu, Graša kungs!

J. Grasis.

Labrīt, godātā tiesa!

Man ir jāatvainojas par pagājušo nedēļu, jo es diemžēl biju piezīmējis savā piezīmju grāmatiņā 26. maiju un 4. jūni un es tāpēc neierados... es atvainojos, tas nebija apzināti. Man nebija mērķis kavēt procesu un tamlīdzīgi.

Par saviem apsvērumiem es jau esmu attiecīgi izklāstījis savā rakstā Satversmes tiesai, ko iesniedzu vēl pagājušā gadā. Neapšaubāmi, jebkurai valstij ir ļoti plašas tiesības saistībā ar nodokļu uzlikšanu savā teritorijā. Tas ir valsts monopols.

Un vienīgi šajā lietā, par ko iet runa. Iet runa par to, vai uzņēmēji, kuri paļāvās uz valsts atbalstu, kuri bija saņēmuši garantiju desmit, piecpadsmit un divdesmit gadus, kuri bija taisījuši savus biznesa plānus, bija ņēmuši aizdevumus bankās vai no citām personām... vai attiecīgi šis nodoklis, kurš saucas Elektroenerģijas nodoklis, ir samērīgs ar to ieguvumu, ko valsts gūst un attiecīgi ar šo te komersantu maksāspēju.

Tiesiskā paļāvība ir lieta, kas jebkurā demokrātiskā valstī kalpo par aizsardzību. Gan iedzīvotājiem, gan uzņēmumiem. Un tad, kad es biju pagājušā nedēļā vieslekcijās Grieķijā, mani pārsteidza viena lieta. Divus metrus no privātmājas vai divi metri no daudzdzīvokļu mājas stāv benzīna uzpildes stacija. Tad es prasīju saviem grieķu kolēģiem, kā tas vispār tā var būt... atbilde bija vienkārša: komersants saņēma atļauju uzbūvēt šo benzīntanku pirms 40–50 gadiem un joprojām nekas nav mainījies. Es saprotu, ka tas varbūt ir ekstrēms piemērs šim principam, bet tas joprojām strādā. Uzņēmēji ir saņēmuši apsolījumu un viņi savu biznesu var īstenot.

Saistībā ar mūsu lietu. Kā es jau minēju, tad uzņēmēji paļāvās, ka desmit, piecpadsmit, divdesmit gadus viņiem būs šis valsts atbalsts. Bankas ļoti rūpīgi vērtē biznesa plānus, kad iesniedz, jo ir jāsaprot, ka jebkura bankas kļūda izmaksā dārgi. Un tad piepeši valsts izdomā, ka mēs uzliksim papildu nodokļus ar šo subsidēto elektroenerģijas nodokli. Šajā gadījumā sabrūk šī te tiesiskā paļāvība valstī un man jāpiekrīt, ka pēdējos gados šī te... teiksim tā, tas, ko mēs saucam par nodokļu politiku, viņš vairāk ir uz papīra, bet realitātē valsts mēģinās ar dažādiem solījumiem un tad pēc tam atkāpjas.

Šis nav vienīgais piemērs. Piemēram, tas pats, ko arī daudzi uzņēmēji piemin, ka solīja samazināt iedzīvotāju ienākuma nodokli no 25 līdz 15. Bija šis te plāns, uzņēmēji uz to paļāvās un tam tic, ko valsts apsola. Un piepeši pasaka, ka nē, ziniet mēs to izdarīt nevaram. Tas pats ir šeit. Valsts ar vienu roku dod tiesības attīstīt enerģētikas ražošanu un pēc tam piepeši vienā brīdī parādās jauns nodoklis, kas apdraud attiecīgi šo komersantu maksātspēju.

Man nebūtu... tieši vērtējot šo samērīgumu... man personīgi nebūtu pretenziju pret šo nodokli, ja tas tiktu uzlikts uz komersantu peļņu. Ja patiešām valsts atbalsts ir bijis pārmērīgs, un komersanti pelna pārāk daudz, man personīgi kā nodokļu ekspertam par to nebūtu iebildumu, ja mēs to piemērotu attiecīgi uzņēmumu peļņai. Ja to piemēro no ienākumiem, manuprāt, tas nav samērīgi, tas apdraud attiecīgo komersantu maksātspēju un, manuprāt, tāpēc pamattiesības šajā gadījumā ir aizskartas.

Es nepieskaršos, teiksim, tām lietām, kur ir iesniedzēji un viņu pārstāvji. Es arī pats personīgi paskatījos un papētīju, kā ietekmē šis jaunais nodoklis komersantus un kāds ir viņu finansiālais stāvoklis pēc šī likuma pieņemšanas... Protams, nav tik vienkārši dabūt šo informāciju, jo es lietā esmu tikai pieaicinātā persona. Teiksim, viens piemērs, "Kņavas Granulas", kas ir Viļānos, tāpat es runājos arī ar šī uzņēmuma īpašnieku un piemēram, ja vēl 2013. gadā viņi strādāja ar peļņu, bija aizņēmušies bankā 700 000 latu... tad, ja ņem šo piemēru par 2013. gadu, attiecīgi ar papildus šo nodokli, tad viņiem ir zaudējumi 65 000 latu. Pagājšgad uzņēmums darbību apturēja, jo banka jau nosūtīja brīdinājumu. Es diemžēl nevaru pievienot šo saraksti, jo tā ir komerciāla informācija. Un šobrīd, teiksim, šim uzņēmumam... viņi ir panākuši vienošanos ar banku, ka atkarībā no tā, kas tiks pieņemts šajā zālē, vai nu tiks sākta maksātnespēja jeb arī uzņēmums turpinās savu darbību. Protams, tā ir ķēdes reakcija, tur ir tehnoloģijas, kas ir radītas Latvijā, radījuši mūsu inženieri un attiecīgi metāla apstrādes rūpniecība, banka ir devusi kredītus. Banka nezaudēs, pārdodot šīs iekārtas, savu aizdevumu dabūs atpakaļ. Bet kopumā... tāpat mēs būsim tikai attiecīgi mīnusos.

Tie būtu mani tie galveni apsvērumi, uz ko es gribētu vērst uzmanību pēc iepazīšanās ar šo ļoti apjomīgo lietu. Būšu gatavs atbildēt uz jūsu jautājumiem.

A. Laviņš.

Jā, dosim iespēju pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem uzdot jautājumus. Nebūs?

Saeimas pārstāvim? Vai jums būs jautājumi?

K. Piģēns.

Jā, būs.

Jūs savā atzinumā norādāt, ka ieviestais nodoklis var novest pie uzņēmumu finanšu problēmām. Kādā veidā var tikt skaidrots fakts, ka pagājušogad neviens uzņēmums nav iesniedzis maksātnespējas pieteikumu un uzņēmumi ir strādājuši ar peļņu, pretēji jūsu pieminētajam tikai vienam konkrētajam gadījumam.

J. Grasis.

Es vēlreiz gribu norādīt, ka tur ir konkrētā lieta. Tātad nogaida, kāds būs Satversmes tiesas lēmums. Ir pagaidām panākta vienošanās par to, ka nesākt maksātnespēju, kamēr nav bijis Satversmes tiesas lēmums. Ja lēmums būs negatīvs, tad attiecīgi uzņēmums tūlīt iesāk maksātnespēju, jo nespēj segt savas kredītsaistības.

Te ir tas moments, ka šis samērīgums... ja mēs atceramies lietu par depozītiem... lai noguldītu bankā depozītu, personas neaizņemās. Depozītos mēs noguldām savu uzkrāto naudu vai kā fiziskās personas, vai kā uzņēmumi, un te rodas šīs te problēmas ar maksātnespēju.

Šajā gadījumā tur, kur valsts ir garantējusi biznesu, ir garantējusi iepirkuma cenas desmit, piecpadsmit, divdesmit gadus... ir finanšu plūsmas rēķinātas... jebkurš šāds nodoklis var ietekmēt šo maksātnespēju. Protams, man ir jāatzīst, ka tīri empīriski to pierādīt ir pietiekoši sarežģīti. Tad mums būtu arī, teiksim... jāpieaicina daudzos gadījumos arī banku pārstāvji, kuri neitrālā formā, neizpaužot savu klientu nosaukumus, varētu apliecināt konkrētajās lietās, kur mēs esam devuši kredītus un šī maksātnespēja pēc tam ir apšaubāma.

Es jums piekrītu. Šo faktu, teiksim, pierādīt empīriski nav tik vienkārši, jo tā ir pamatā komercinformācija... nedz komercbankas, nedz arī komersanti to tieši atklāti neteiks.

K. Piģēns.

Tad vēl viens jautājums. Obligātā iepirkuma ietvaros netika garantēta kāda konkrēta summa komersantiem, ņemot vērā, ka lielākajai daļai no energoavotiem šīs cenu formulas bija mainīgas, tajā skaitā arī dabasgāzes cena, un komercdarbība, protams, vienmēr ir saistīta ar risku. Un vai, jūsuprāt, mainoties ekonomiskajai situācijai valstī energoapgādes vajadzībām valstij nebūtu tiesības, piemēram, ieviest kādu nodokli, lai finansētu citas sabiedrības vajadzības.

J. Grasis.

Es jums pilnīgi piekrītu tādā ziņā, ka valstij nodokļus ieviest ir tiesības. Bet jautājums par veidu, kādā veidā šis nodoklis tiek ieviests. Ja, pieņemsim, šodien valdība, Saeima, izdomā... es uzskatu, teiksim, sabiedrībā ļoti nevēlama parādība ir SMS kreditēšana. Tas apdraud gan valsts prestižu, gan arī trūcīgu iedzīvotāju ienākumus. Ja, pieņemsim, mūsu

valdība un Saeima uzliktu papildus tiešo nodokli kompānijām, kas nodarbojas ar SMS kredītēšanu. Ja šīs kompānijas grieztos Satversmes tiesā, es varu galvot, ka es būtu valsts pusē. Enerģijas ražošana pati par sevi nav nekas slikts un ja šo nodokli patiešām... es jums pilnīgi piekristu... ja mēs viņu uzliktu mazliet savādāk, respektīvi, tiešā nodokļa formā no gūtās peļņas, tad manā skatījumā tas būtu samērīgi un neapdraudētu potenciālo komersantu maksātspēju.

K. Piģēns.

Paldies. Jautājumu vairāk nebūs.

A. Laviņš.

Jā, Graša, kungs... dažus jautājumus es uzdošu un droši vien arī kolēģiem vēl būs...

Jūs minējāt šo Grieķijas piemēru, kas jums radīja nelielu pārsteigumu, bet jautājums tomēr būtu, kāds ir jūsu viedoklis, ja jūs skatāties no Latvijas normatīvo aktu bāzes. Vai tiesiskās palāvības princips, jūsuprāt, liedz mainīt normatīvos aktus, kas bija spēkā brīdī, kad ir atļauja biznesam vai business ir sācies. Vai valsts vispār nevar mainīt normatīvos aktus, kas regulē attiecīgo jomu? Tāda ir jūsu tiesiskās palāvības izpratne? Vai ir tomēr kaut kādas nianšes tajā?

J. Grasis.

Nē. Es domāju, ka jebkurā gadījumā mainīt spēles noteikumus var, ja tas būtiski neapdraud attiecīgo personu maksātspēju. Arī tas ir atzīts Satversmes tiesas lēmumā... es tagad neatceros no galvas.... respektīvi, mēs varam mainīt... kaut vai šis Grieķijas piemērs ar šo benzīntanku. Ir jāsaprot, ka ir, teiksim, iedzīvotāju tiesības dzīvot labā vidē un tā tālāk. Droši vien, ka tas ir tāds kā ekstrēms piemērs un es pieļauju, ka laikam mainoties, teiksim, toreiz bija Grieķijā diktatūra, atļāva attiecīgus benzīntankus būvēt... demokrātiskā valstī, protams, ir jāsaprot šis te balanss starp indivīdu, valsti, kompānijām un tamlīdzīgi. Var mainīt. Bet ar noteikumu: lai netiktu aizskarta attiecīgo personu maksātspēja. Respektīvi, lai mēs... lai nodoklis nav instruments biznesa likvidēšanai...

Tas ir arī piemērs ar šo te “Kņavas Granulām”, ko es pieminēju... Tātad rezultāts ir kāds?... Šodien šie paši uzņēmēji, kas radīja šīs iekārtas, viņi jau atver vaļā šādas pašas stacijas Lielbritānijā. Viņi tic, ka Lielbritānijā nekas tāds nenotiks. Ja reiz būs valsts atļauja... es neko nesaku, ja parādās papildus tiešie nodokļi. Par to neviens pilsonis šajā valstī nevar iebilst. Bet lai tas nav iznīcinošs nodoklis. Tādā veidā es saprotu savu izpratni par šo te...

A. Laviņš.

Labi... Paldies. Tātad kategoriska tā atbilde nav, ir daži nosacījumi, kurus, jūs sakāt, ka būtu jāievēro.

Otrs jautājums būs saistīts ar to, ka šeit... zālē jau izskanēja tā informācija. Un tas ir saistīts ar nupat jūsu sniegto atbildi, ka nodokli varētu... un tas, jūsuprāt, būtu labāk, ja piemērotu attiecībā uz uzņēmuma gūto peļņu. Zālē bija izskanējusi informācija, ka šādā veidā radītos zināms drauds nodokļa veiksmīgai administrēšanai, jo pastāv iespējas, ka izdevumu pozīcijas varētu pieaugt un peļņas rādītāji principā varētu kristies un līdz ar to administrēšanas problēmas būtu no tāda aspekta, ka šos izdevumu palielinājumus nodokļu administrācijai būt grūti kontrolēt. Vai jūs saskatāt šeit zināmus draudus vai tomēr tas ir tāds mazlietiņ pārspīlējums?

J. Grasis.

Droši vien, ka Valsts ieņēmumu dienestam administrēt būtu grūtāk. Bet tas nenozīmē, ka jebkurus izdevumus uzņēmējs var iekļaut savos attaisnotajos izdevumos. Tāpēc ir pēc tam nodokļu audits. Un ja ir, piemēram, kaut kādi neattaisnoti izdevumi, kas samazina attiecīgo peļņu, pret uzņēmumu var pielietot attiecīgus sodus, kas pienākas saskaņā ar likumu.

Teorētiski te ir vispār... Tātad vienkāršāk būtu valstij kā... uzliet tikai, teiksim, nekustamā īpašuma nodokli, uzliet tikai, teiksim, nodokli no katras personas aktīviem, vienkāršāka administrēšana. Tur nevar izvairīties neviens. Būtu simtprocentīga nodokļu uzlikšana. Jebkurš tiešais nodoklis saistās ar aprēķinu par peļņu, par attiecīgajiem komersanta vai personas izdevumiem... vienmēr būs šis te risks. Bet tāpēc jau mums pastāv šie nodokļi, pastāv Valsts ieņēmumu dienests, kurš pēc tam veic nodokļu auditu, pārbaudes, vai tiešām šie izdevumi ir attiecināmi.

A. Laviņš.

Labi... Tiesnesis Ķinis, lūdzu!

U. Ķinis.

Jūs jau te pieminējāt to... un tas ir arī visas lietas tāds kā pamats... ka faktiski šīs attiecības, teiksim, kad šie subsidētās elektroenerģijas ražotāji vai elektroenerģijas ražotāji sāka veidot savu biznesu, balstās uz publisko līgumu. Sakiet, lūdzu, vai jūs esat pētījis, cik lielā mērā valsts var ietekmēt, teiksim... vai tiesiskā palāvība ir attiecināma uz šādu publiski noslēgtu līgumu? Vai valsts vispār nav tiesīga mainīt spēles noteikumus?

J. Grasis.

Es atbildēju ar sekojošo, ka... Mēs šobrīd daudz lasām par potenciālo brīvās tirdzniecības un investīciju aizsardzības līgumu starp ES un ASV. Ja šis līgums būtu spēkā un ja šeit attiecīgajā biznesā būtu ieguldījuši amerikāņi, tad mēs maksātu kompensācijas par jebkurām izmaiņām, kas notiek pie šādiem... Esošajā situācijā, manuprāt, kā jau es minēju... valsts, ja reiz teica... es vienmēr esmu bijis par proaktīvu valsti. Valsts nav vienkārši tāds tiesnesis, kurš skatās, kā darbojas uzņēmēji un tamlīdzīgi. Valstij ir jābūt proaktīvai, un ja valsts redz, ka kaut kādā biznesa nozarē būtu nepieciešamas kādas izmaiņas, tad droši vien, ka valsts ir tiesīga spēlēt, teiksim, ar mani šo spēles noteikumus, bet, ņemot vērā to, ko es jau pieminēju iepriekš. Es domāju, ka nekas nav iecirsts akmenī mūžīgi mūžos un tamlīdzīgi... Ja rodas jau kaut kādas problēmas attiecīgajā biznesā vai rodas jaunas vajadzības, vai starp patērētāju... pie tam, ir leģitīms mērķis, es domāju, ka nekas akmenī nav iecirsts.

U. Ķinis.

Sakiet, lūdzu, kas ir, jūsuprāt, tas galvenais iemesls, kāpēc šis nodoklis tika ieviests?

J. Grasis.

Es domāju, ka galvenais iemesls... es neesmu, tā teikt... nedz šajā nozarē, nedz arī esmu bijis valsts ierēdnis, kurš tos pieņēmis... skatoties no malas rodas tāds iespaids, ka valsts vienā brīdī saprata, ka, iespējams, šis atbalsts ir pārāk liels nu un tad kaut kādā veidā mēs samazināsim šo valsts atbalstu ar nodokļa palīdzību. Ne velti tāpēc viņš arī ir... kā tur ir plānots... līdz 2017. gadam un viņš vairāk nebūs. Tātad mēs pāris gadus iekasējam šo nodokli, samazinām šo atbalstu garantēto, ko saņem... un pēc tam attiecīgi arī nodoklis ir... Kaut kur pēc savas būtības es viņu varu... ja tā tīri filozofiski mēs skatāmies... varbūt tā ir tāda kā nodeva pāris gadus, kura pēc tam attiecīgi pazūd. Uzņēmējiem jeb komersantiem, kuriem nav aizņemtā kapitāla, droši vien, ka tas ir panesams, bet tur, kur ir aizņemtais kapitāls, tas rada problēmas.

U. Ķinis.

Sakiet, vai, jūsuprāt... bet kādi ir tie... teiksim, valsts, protams, var mainīt, jūs arī minējāt kaut kādus tos spēles noteikumus, ja pastāv kaut kāds objektīvu apstākļu kopums vai kaut kāda kritiskā masa ir sasniegta... kāda ir jūsuprāt... Vai šajā gadījumā valsts ir sasniegusi šādu kritisku masu, lai būtu nepieciešamība mainīt šos spēles noteikumus? Un vai sabiedrības ieguvums šajā konkrētajā situācijā ir lielāks kā indivīdiem nodarītais kaitējums?

J. Grasis.

Pieņemsim... cik es atceros, kad es skatījos šos materiālus... tad tur arī bija norādīts, ka mērķis ir samazināt elektrības cenu un tamlīdzīgi... Manuprāt, tas nav izpildījies, jo cena ir tikai pieaugusi.

Manuprāt, šī kritiskā masa, kā jūs teicāt, nebija sasniegta. Un arī, ja valsts uzskatīja, ka ir, tad, manuprāt, bija jāformulē nodokļi pavisam savādākā veidā. Es domāju, ka šajā gadījumā nebija nekas tāds, kas objektīvi... kas spiestu... Es te tā iedomājos, kā domā mūsu valsts ierēdņi... es saprotu, ka valstij vajag naudu, nu, tad kur mēs viņu varētu paņemt? Te ir atkal tā lieta... kas ir ārpus mūsu izskatāmā jautājuma... ka tas nodara lielu kaitējumu valstij, jo uzņēmēji nevar paļauties uz stabilu valsts nodokļu politiku un piepeši tiek pieņemti lēmumi... OK, ieviešim šitādu nodokli, te mēs varam arī naudiņu šitādā veidā... Protams, samazinot arī šo atbalstu attiecīgi komersantiem....

U. Ķinis.

Kur, jūsuprāt, ir tā rīcības brīvības robeža? Mēs visi runājam par to, ka valstij ir ļoti plaša rīcības brīvība nodokļu politikas jomā. Kur, jūsuprāt, ir tā rīcības brīvības robeža, kad valsts nevar tā rīkoties un ka faktiski viņa zināmā mērā pārkāpj šos nosacījumus?

J. Grasis.

Es domāju, ka robeža varētu būt tas, ko es jau pieminēju iepriekš, robeža... vai persona, pēc visu nodokļu samaksas, vēl joprojām ir maksāspējīga un tā tālāk. Ja tiek iznīcināts bizness... droši vien, ka arī daudzi komersanti pēc šī nodokļa turpina atgūties... Bet būs daļa, kas noteikti pazudīs. Ja šāds apdraudējums ir, tad manā skatījumā demokrātiskā valstī tas nav pieļaujams. Cik tas būtu, teiksim, procentuāli no nozares, nu, to ir grūti pateikt. Manā skatījumā, pat ja tur pieci vai desmit pazudīs... tas tomēr liecina, ka valsts politika nav bijusi pareiza. Es esmu dzirdējis no enerģētiķiem, ka 30 procenti ir apdraudēti, bet tas ir nu tā... enerģētiku aprindās... Tas, protams, ir ļoti daudz.

A. Laviņš.

Labi. Paldies. Tiesnese Ziemeļe uzdos jautājumu.

I. Ziemeļe.

Jā, tieši par šo. Jūs tiešām liekat uzsvaru uz šo bīstamību... maksātnespējas bīstamību. Un no tiesību uz īpašumu viedokļa, kas ir viens no aspektiem, par kuru mēs runājam šeit, es saprotu, ka jūs tiešām apgalvojat, ka šis nodoklis faktiski pašā saknē iznīcina šāda veida

elektroenerģijas ražošanu, šo te nozari, vai arī tā nav pati sakne... tas ir kaut kur pa visu? Kaut ko iznīcina un kaut ko nē... Kas tieši, kā jūs varētu formulēt?

J. Grasis.

Es domāju, ka šis nodoklis... tāpēc, ka likmes 5, 10, 15 procentu no apgrozījuma... tas ir ļoti daudz. Es vienkārši pēc analogijas... teiksim, pieņemsim kaut kādu analogiju... par aizliegtajām vienošanās konkurences tiesībās... soda nauda ir 10 procenti no apgrozījuma. Tas ir ļoti daudz no uzņēmējdarbības viedokļa.

I. Ziemeļe.

Un no īpašumtiesību viedokļa? No pamattiesību viedokļa?

J. Grasis.

No pamattiesību viedokļa, kā jau es minēju... tad 10 procenti apgrozījuma ir daudz. Kā jau es teicu tā vidēji... 5, 10, 15... tas ir daudz, jo tas ir no apgrozījuma. Ja tas būtu 10 vai 15, kaut vai 50 procenti no peļņas, es domāju, ka mēs šeit nebūtu šobrīd, jo tur nav par ko tiesāties ar valsti. Tas, protams, būtu slikti no valsts kā, teiksim, uzņēmēja tēla viedokļa, jo šeit ir neprognozējama nodokļu politika. Bet, ja uzliktu 50 procentus peļņai, nevienam uzņēmumam maksātspeja netiek apdraudēta. Kaut vai 80 uzlieciet! Bet mēs neapdraudam maksātspeju kā tādu.

I. Ziemeļe.

Paldies.

A. Laviņš.

Tiesnesis Kusiņš. Lūdzu!

G. Kusiņš.

Viens jautājums. Jūs izteicāt savu viedokli, ka būtu iespējams cits objekts, ko apliek ar nodokli, šinī gadījumā — peļņa. Sakiet, lūdzu, vai mēs varam saskatīt kaut kādas zināmas līdzības, kā valsts ir rīkojusies citās jomās? Piemēram, azartspēļu jomā? Tur nav nodoklis uz peļņu, tur ir savādāks nodokļa aplikšanas objekts. Sakiet, lūdzu, vai jūsuprāt... ja jūs sakāt, ka peļņa būtu pareizāk... Vai arī tad tur nav pareizi? Tur nodokļa aplikšanas objekts, man liekas, ka ir galdi.

J. Grasis.

Daudzās valstīs... ja jūs būsit, pieņemsim, ārzemēs, tad Itālijā... tur nebrīnieties, ka jums neizdod čekus, jo viņi maksu ņem par galdu... Ļoti vienkārša administrēšana. Restorānā ir tik un tik galdi, tik un tik samaksāja... un tāpēc nebrīnieties, ka jums, atšķirībā no Latvijas, neizsniegs čeku, jo tas jau ir pēc galda aprēķināts.

Ja mēs runājam par azartspēlēm... jūs paši saprotiet, ka azartspēles ir no valsts viedokļa nevēlams biznesa veids. Cilvēkam, protams, patīk azarts, bet mēs zinām, kādas tam būs sociālās sekas. Un tāpēc šajā gadījumā enerģijas ražošana, jūs piekritīsiet, tas ir pozitīvs biznesa veids... SMS kreditēšana, kas notiek šobrīd masveidā, tas noteikti ir negatīvs biznesa veids. Un tas pats ir ar azartspēlēm. Līdz ar to es uzskatu, ka šajā gadījumā salīdzināt azartspēles ar elektroenerģiju kā tādu, manuprāt, nebūtu īsti korekti. Jo tas ir pilnīgi cits... valsts vienmēr iejauksies, uzliks papildus nodokļus, mēģinot atturēt cilvēkus no iešanas kazino vai jebkurā citā iestādē un tā tālāk.

G. Kusiņš.

Paldies. Un vēl viens jautājums. Jūs savas runas sākumā norādījāt, ka viņi paļāvās uz valsts atbalstu... šie komersanti, kas iesaistījās biznesā. Sakiet, lūdzu, vai, jūsuprāt, šobrīd valsts atbalsts vairs nepastāv? Pirmais jautājums.

Un sakiet, lūdzu, vai jūsuprāt, ir paļaušanās uz konkrētu atbalsta apjomu...

J. Grasis.

Atbalsts pastāv joprojām, tāpēc ka... un protams, tie uzņēmēji, kuri ir atguvušies... viņi turpinās saņemt un pārdzīvot noteikti šo nodokli.

Un otrs jautājums... bija?

G. Kusiņš.

Vai, jūsuprāt, ir paļaušanās uz konkrētu atbalsta apjomu jeb uz atbalstu kā tādu? Jo jūs teicāt, ka ir paļāvušies uz valsts atbalstu. Tāpēc es jautāju... Vai tad valsts atbalsta vairs nav?

J. Grasis.

Tad es vienkārši pārteicos. Atbalsts joprojām ir. Bet, protams, tad, kad komersanti kopā ar bankām sāka šo biznesu, viņi paļāvās. Tad lūk... Droši vien, ja nebūtu šī atbalsta, viņi nemaz šo biznesu nebūtu sākuši. Un tad bija tā: no vienas puses — valsts atļauj, no otras puses — nosaka, nē, tagad jums būs jāsamaksā papildus viss tas nodoklis. Tas ir līdzīgi, kā... es arī nesen diskutēju... vai valstij ir tiesības uzlikt, pieņemsim, ienākumu nodokli

simtprocentīgā apmērā. Manuprāt, atbilde būs vienkārša: totalitārā valstī... jā, demokrātiskā gan nē tāpēc, ka no vienas puses ir Komerclikums, kas pieļauj komercdarbību... un mēs visi gribam, lai būtu šeit vairāk komersantu un peļņas un valsts budžetā būtu vairāk naudas, un tad no otras puses... valsts pasaka, zini, paldies, ka jūs sākat biznesu, bet jums būs simtprocentīgs nodoklis. Demokrātiskā valstī tas kaut kā nerimējas.

A. Laviņš.

Paldies. Tiesnese Krūma uzdos jautājumu.

K. Krūma.

Es tikai precizēšu... Tas ir tā kā turpinājums iepriekšējam. Vai uzņēmēju maksātnespējas novēršana ir valsts uzdevums? Kādā mērā...

J. Grasis.

Es piekrītu. Kā jau norādīja Saeimas pārstāvis, jebkura komercdarbība ir saistīta ar komercriskiem un valsts nevar novērst, ka neviens uzņēmums šeit nebankrotēs. Bet šajā gadījumā mēs runājam par to, ka valsts ar savu pieņemtu lēmumu var veicināt šo maksātnespēju. Un tas, manuprāt, nav pareizi demokrātiskā valstī. Protams, ka valsts pienākums nav, teiksim, novērst jebkura uzņēmuma maksātnespēju. Uzņēmēji arī pārcenšas, pārcenšas, pārāk daudz riskē, biznesā viss kas notiek, ir dažādi satricinājumi ārpus Latvijas... un jūsu business piepeši ir maksātnespējīgs. Bet valsts nedrīkstētu ar saviem lēmumiem, iespējams, veicināt kaut kādu maksātnespēju.

K. Krūma.

Bet, ja valsts, teiksim, ir ļoti dāsni kompensējusi noteiktu biznesa nozari...

J. Grasis.

Es saprotu... Es jau minēju, teiksim, ka... jā, uzņēmēji pelnīja. Bet jūs saprotiet, ar nopelnītu naudu, ja tā ir legāli nopelnīta, ja ir samaksāti visi nodokļi, es varu rīkoties pilnīgi brīvi pēc saviem ieskatiem. Varbūt tiešām prātīgs uzņēmējs padomātu un... teiksim, tā... ņemot vērā, cik ir neparedzama ir Latvijas valsts, tad jau uzreiz ir jāakumulē kaut kur vienā Šveices kontā desmit procenti no kaut kā... Bet tas nav pienākums uzņēmējam kā tādām. Es vedu savu biznesu, es paļaujos, es nopelnu, es samaksāju godīgi visus nodokļus... ko es ar to naudu daru? Tā ir mana brīva izvēle. Un ja piepeši es esmu viņu iztērējis, ieguldījis jaunā biznesā vai nopircis sev jaunu *Ferrari*, tā ir mana iekšēja lieta... un piepeši parādās šis

nodoklis... Un tas, ko es esmu saņēmis... Nu, droši vien, varbūt nebija tas taisnīgi... varbūt par daudz tas atbalsts... bet mēs skatāmies kaut ko citu — par šo tiesisko paļāvību. Un ja bija šīs situācijas... es vēlreiz saku, ja valsts varēja savādāk... šodien šo naudu vairāk pumpēt ārā no tiem, kuri, iespējams, pelnīja paralēli...

U. Ķinis.

Sakiet, vai ir vēl līdzīgs nodoklis... teiksim, vai pēc struktūras vai pēc sistēmas citās valstīs pastāv? Jo es saprotu, ka pasaulē visur ir šis jautājums par subsidēto elektroenerģiju un par to, ka valstij tas ir milzīgs slogs tomēr un valsts dažādi mēģina risināt šos jautājumus. Ir Spānijas piemēri, ir Vācijas piemēri, ir Čehijas piemēri... Varbūt, ka jūs esat pētījis šo jautājumu?

J. Grasis.

Es saprotu... tik dziļi es neesmu pētījis. Bet es varu pateikt atšķirību, kura būs starp Latviju vai Vāciju, vai Spāniju. Ir jāņem vērā, ka akumulētais kapitāls Latvijā ir ļoti mazs pret to, kas ir Vācijā vai Spānijā. Tur uzņēmējs var nopirkt... teiksim, ja ir uzņēmēju dinastija, kas varbūt 50 gadus, simt gadus un vairāk... viņi var nopirkt bez jebkādiem kredīta resursiem. Mēs esam akumulējuši naudu tikai 25 gadus. Tas nav nekas. Līdz ar to brīvie līdzekļi, kas ir mūsu rīcībā, tā ir tā atšķirība mūsu, kas ir pret šīm valstīm... ir pavisam savādāki... Arī šajā gadījumā. Cilvēks ir pietiekoši turīgs, bet, ja viņš ir ņēmis 700 tūkstošus aizdevumu... Es piekrītu... jā, ir līdzīgi... bet ir jāizvērtē ne tikai, teiksim, šie tiesiskie apstākļi, bet arī faktiskie apstākļi, kāda ir uzņēmējdarbības vides, akumulētais kapitāls katrā valstī... Mēs esam ļoti jauna valsts. Akumulētie līdzekļi ir salīdzinoši niecīgi. Tas rada šo iespaidu... Tas pats ir arī banku sektorā uz depozītiem. Ja mēs papētīsim... salīdzināsim šodien... cik ir vidēji uzkrāts vidusmēra Vācijas pilsonim un cik viņam ir banku kontos un cik ir mums? Mums situācija ir katastrofāla. Pat tas, kas, piemēram... ko vienmēr es iesaku... ka jebkuram cilvēkam ir jātur bankas kontā vismaz 3 mēnešalgas, lai būtu spilvens... gadījumā, ja kas notiek, pieņemsim, nelaimes gadījums, vai piepeši slimība vai tamlīdzīgi... Tāpēc ir arī šī atšķirība... tā ir tā mazā ekonomiskā atšķirība šobrīd starp Latviju, Vāciju un Spāniju un tā tālāk...

A. Laviņš.

Kolēģi?... Tiesnesis Kusiņš vēl uzdos papildjautājumu.

G. Kusiņš.

Jā, pēdējais jautājums.

Vai, jūsuprāt, tad valsts nevarētu likt nekādu nodokli jeb arī diskusija ir par nodokļa apjomu? Vai valsts nevar uzlikt pat nodokli, kas būtu, teiksim, 0,05 procenti jeb vispār nodokļa apjoms, jūsuprāt, ir tas, kas noved pie tās maksātspējas? Jeb vienkārši ideja kā tāda? Jauns nodoklis, vajag.... vai nodokļa apjoms...?

J. Grasis.

Es domāju, ka jauns nodoklis pats par sevi vēl nenoved līdz maksātspējai. Bet apmērs un veids, kā tas ir pasniegts. Droši vien, es tā pieļauju... jūs varētu pakalkulēt uz šā paša konkrētā *case study* piemēra. Ja tur ir nevis 10 procenti, teiksim, kas radītu 2013. gadā zaudējumus līdz 5000, bet, ja būtu 0,005, kā jūs sakāt, tad, droši vien, viņi... vismaz turētos pa nullēm. Divus gadus pārdzīvo un attiecīgi business turpinās. Jeb arī, ja ir šis nodoklis no gūtās peļņas, nevienam maksātspējas draudi nerodas.

Tā kā pats par sevi nodoklis vēl nerada, bet veids, kādā veidā tas tiek uzlikts... attiecīgā. teiksim, likme... tas gan liek...

G. Kusiņš.

Paldies.

A. Laviņš.

Kolēģi? Nav vairs jautājumu?

Radziņa kungs, jūs vēlējāties jautājumu?

E. Radziņš.

Tikai viens mazs jautājums tīri no jūsu prakses uzņēmējdarbības teorijā. Sakiet, lūdzu, kāds ir peļņas procents, kāds būtu vidējais uzņēmējdarbībā, ko uzņēmējam būtu jāgūst, lai viņš varētu attīstīt savu uzņēmējdarbību, lai tā nebūtu tikai simtprocentīga atražošana, bet arī peļņas gūšana?

J. Grasis.

Nu, teiksim, tā... Tur var būt dažādas pieejas. Vidēji... teiksim, tā, vidēji ņemot... ja mēs skatāmies vecās ES dalībvalstīs, ja peļņa ir 15 procentu rentabilitāte, tad tas jau skaitās normāli. Tad var attīstīties uzņēmums kā tāds vai tamlīdzīgi... Nu, jāatzīmē, ka mūsu

uzņēmēji 90. gados bija pārāk kāri uz peļņu un attiecīgi tas... tā rentabilitāte bija pārāk liela... tāpēc mums tie pakalpojumi un preces bieži vien bija dārgākas nekā Rietumos.

A. Laviņš.

Labi... Graša kungs, teikšu jums paldies par pausto viedokli. Lūdzu, varat apsēsties.

Jautājums pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem. Jūsaprāt, vai varam pabeigt lietas izskatīšanu pēc būtības?

S. Bērtaitis.

Varam pabeigt, godājamā tiesa...

A. Laviņš.

Saeimas pārstāvis?

Pirms izlemjam šo jautājumu, tiesnesis Ķinis vēl Saeimas pārstāvim uzdos jautājumu.

U. Ķinis.

Sakiet, tā ļoti īsi un koncentrēti. Kas tad bija tie kritiskie... tā kritiskā masa vai tie objektīvie apstākļi, kas noteica šī nodokļa nepieciešamību?

K. Piģēns.

Tātad 2012. un 2013. gadā tika uzsākta tāpat šis izvērtējums elektroenerģijas nozares un tāpat arī tika konstatēts, ka šie obligātā iepirkuma komponente pieaug un viņai ir tendence pieaugt, ko es arī esmu izdales materiālos lietas dalībniekiem izdalījis šīs prognozes. Un ka šī pieauguma tendence var atstāt būtisku ietekmi uz visu tautsaimniecību un tad arī tika pieņemts lēmums, ka ir jāveido šāds elektroenerģijas lietotāju atbalsta mehānisms.

A. Laviņš.

Paldies. Sēdieties...

Tā... viedoklis ir uzklausīts. Nekādu citu lūgumu nav un lietas dalībnieki uzskata, ka lietas izskatīšanu pēc būtības varam pabeigt.

Tātad ar šo paziņojumu, ka lietas izskatīšana pēc būtības ir pabeigta un pārejam pie tiesu debatēm.

Iepriekšējā reizē vaicāju jums, cik būtu nepieciešams, jūsaprāt, laiks, lai uzstātos tiesu debatēs.

S. Bērtaitis.

Godājamā tiesa! Varbūt mēs varētu ievērot to pašu secību... uzstājoties debatēs tādu pašu, kā sākotnēji sniedzot paskaidrojumus un arī laika apjomu varētu to pašu — līdz pusotrai stundai.

A. Laviņš.

Tā... debatēs pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem tiek dota stunda un 15 minūtes. Saeimas pārstāvim — 30 minūtes un jums arī ir iespēja... ja gadījumā būs nepieciešams, papildus gūt dažas minūtes... uz abām pusēm tas attiecas... dažas minūtes, ja kāds teikums ir palicis nepateikts. Būtisks.

Un secību tāad jūs esat organizējušies, kādā secībā jūs runāsi... tad, lūdzu, vārds tiesu debatēs pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem.

S. Bērtaitis.

Paldies, godātā tiesa! Mēģināsim operatīvi sniegt paskaidrojumus tiesu debatēs, lai iekļautos norādītajā termiņā.

Vispirms es vēlējos norādīt uz to, ka konkrētajā lietā subsidētās elektroenerģijas nodokļa ieviešanas konstitucionalitāti jeb atbilstību Satversmei nav iespējams izvērtēt kā tikai klasiskās nodokļu kontroles ietvaros. Mēs uzskatām, ka SEN ieviešanas konstitucionalitātes izvērtējums ir cieši saistīts, faktiski neatraujami saistīts ar to regulējumu, ar to atbalsta sistēmu enerģijas ražotājam, kas bija izveidota pirms tam.

Mēs to pamatojam ar vairākiem apsvērumiem. Pirmām kārtām jau paša likuma izstrādes materiāls tiešā veidā atsaucas uz to, ka subsidētās elektroenerģijas nodoklis ir vērsts un risina iepriekš izveidotās atbalsta sistēmas sekas. Tāad likumdevējs ir izveidojis atbalsta sistēmu, kurā saskata zināmus trūkumus vai nepilnības un SEN ir bijis kā līdzeklis šīs sistēmas koriģēšanai. Tāad jau pats likumdevējs ar šiem likumdošanas materiāliem ir devis šādu atsauci.

Arī šajā lietā uzklautās pieaicinātās personas ir norādījušas, ka likumdevējs jeb Ekonomikas ministrija, kas ir atbildīgā par enerģētikas jomu, ir iniciējusi un likumdevējs ir pieņēmis dažādus un vairākus pasākumus obligātās iepirkuma komponentes pieauguma samazināšanai un SEN ir bijis viens no šiem līdzekļiem. Līdz ar to mēs uzskatām, ka šī saikne starp subsidētās elektroenerģijas nodokli un iepriekš izveidoto atbalsta sistēmu enerģijas ražotājiem ir acīmredzama, nesaraujama un tiešā veidā ietekmē to, kā Satversmes tiesai šī lieta būtu jāizvērtē no konstitucionālās kontroles viedokļa.

Attiecībā uz likumdevēja izveidoto enerģijas ražotāju atbalsta sistēmu skats būtu jāvērs uz 2005. gadu, kad Saeima pieņēma Elektroenerģijas tirgus likumu un izveidoja ilgtermiņa atbalsta sistēmu enerģijas ražotājiem. Šī sistēma tika izveidota īpatnējā veidā bez valsts tiešas finansiālas līdzdalības un uz to jau arī norādīja pieaicinātā persona Juris Ozoliņš, kurš norādīja, ka enerģijas ražošana tika atbalstīta ar enerģijas gala lietotāju maksājumiem. Tātad likumdevējs bija konceptuāli apsvēris un izvēlējies tādu atbalsta sistēmu, kas neprasa tiešu valsts finanšu līdzdalību, bet funkcionē paša elektroenerģijas tirgus ietvaros, proti, ka ražotājs finansē lietotāju. Tādējādi izveidojot... mūsu ieskatā... izveidojot tādu atbalsta sistēmu, likumdevējs jau 2005. gadā ļoti labi apzinājās un saprata, ka katra piešķirtā... katrs pieņemtais lēmums par atbalsta piešķiršanu ražotājam neizbēgami, es uzsveru, paaugstinās kopējo elektroenerģijas cenu. Tas ir bijis likumdevēja apsvērums desmit gadus atpakaļ un likumdevējs ir uzskatījis, ka maksājuma pienākuma uzlikšana gala lietotājam ir bijusi attaisnota ar leģitīmu mērķi veicināt enerģijas ražošana no atjaunojamiem energoresursiem un augsti efektīvā koģenerācijā. Tas ir bijis politiskās izvēles jautājums un to likumdevējs ir ietvēris Saeimas pieņemtajā likumā.

Visus šos pēdējos desmit gadus Ekonomikas ministrijai kā par enerģētikas jomu atbildīgajai iestādei bija iespēja un pienākums sekot līdzi šai atbalsta sistēmai par to, kuri komersanti saņem šo atbalstu, kādā apjomā saņem, kāda ir šī atbalsta intensitāte, jo Saeima nevienā brīdī nav noteikusi šā atbalsta apmēru. To ir noteicis Ministru kabinets un, protams, ka Ekonomikas ministrija kā atbildīgā iestāde par enerģētikas jomu tiešā veidā ietekmē šo intensitātes apmēru.

Būtiski ir arī apzināties to, ka neviens atbalsts nav piešķirts automātiski uz likuma pamata. Katra atbalsta lēmums ir individuāli izvērtēts ar individuālo tiesību aktu un Ekonomikas ministrija ir pieņēmusi šo lēmumu par atbalsta piešķiršanu. Mūsu skatījumā ir absurda likumdevēja pozīcija, ka tikai 2012.–2013. gadā par enerģētikas jomu atbildīgā iestāde sāka pievērst šim jautājumam uzmanību. Ja tam tiešām bija tik ļoti liela nozīme un likumdevējs un valsts kopumā ir rūpējusies par elektroenerģijas ražotāju un elektroenerģijas lietotāju savstarpējo interešu līdzsvarošanu, Ekonomikas ministrijai bija iespēja no 2005. gada katru gadu sekot līdzi tam piešķirtajam atbalsta apmēram, kāds ir konkrētajā gadā piešķirts un prognozējamās ietekmes uz obligātā iepirkuma konkrēto kopējo cenu.

Ja likumdevējs vai valsts kopumā nav uzskatījusi šo par nepieciešamu, tad tas ir novērtējams... vēlāka šīs problēmas apzināšanās ir... norāda uz valsts kopēju kļūdu šī atbalsta sistēmas organizēšanā.

Esošajos apstākļos ar apstrīdētajām tiesību normām ir ieviests subsidētās elektroenerģijas nodoklis, kas konceptuāli liecina par likumdevēja apsvērumu jeb viedokļu

maiņu par elektroenerģijas atbalstu un līdz ar to pieņemtais nodoklis pārskata iepriekš piešķirto atbalsta apmēru ar neīstu atpakaļvērstu spēku.

Nedaudz par SEN mērķi, par ko ir diskutēts šajās tiesas sēdēs. Vispirms par to, kas nav SEN mērķis. SEN mērķis nav... SEN kā nodoklis nav ieviests, lai novērstu pārsubsidēšanu. Lai gan ir bijušas dažādas diskusijas, Ekonomikas ministrijas pārstāvis, kas ir bijis klāt pie šī likumprojekta izstrādes, tiešā veidā apliecināja, ka SEN nav ieviests, lai novērstu ražotāju pārsubsidēšanu. Arī Tieslietu ministrijas pārstāve norādīja uz to, ka šāds nav bijis likumdevējs nolūks un šādā kontekstā arī likums nav ticis vērtēts.

Tāpat SEN nav ieviests ar mērķi kaut kādā veidā ietekmēt vai apturēt ražotāju darbību enerģijas ražošanā. Ja mēs salīdzinām ar azartspēļu nodokli, kur likumdevējs ir ja ne centies apturēt, tad vismaz bremzēt šādu komercdarbība izplatīšanos, tas pats ir arī ar dabas resursu nodokli, kur likumdevējs ir vēlējies zināmā mērā koriģēt tiesību normas adresātu jeb nodokļu maksātāja rīcību, izvēlēties tos darbības veidus, kas ir atbilstošāki un piemērotāki vides aizsardzībai, tad šajā gadījumā likumdevējs mērķis, ieviešot šādu nodokli, nav bijis koriģēt vai mainīt ražotāja darbību. Ražotāji ir uzsākuši savu darbību pirms nodokļa izveides un ražotāju darbības modelis kā tāds nav un nevar tikt pārskatīts šī nodokļa ieviešanas rezultātā. Kāds viņš ir, tāds viņš ir un tur neko nevar izmainīt. Tāpēc mūsu skatījumā tas nekādā veidā nevar būt nodokļa ieviešanas mērķis.

Tāpat tas SEN ieviešanas mērķis nav bijis fiskāls, proti, vispārēji papildināt valsts pamatbudžetu. SEN ieviešanas mērķis ir bijis samazināt kopējās cenas pieaugumu elektroenerģijas gala lietotājam, kas ir norādīts gan likumprojekta anotācijā, gan arī šo tiesas sēžu laikā no vairākām pieaicinātajām personām. Līdz ar to šeit ir redzama zināma atsaukšanās uz sabiedrības labklājības nodrošināšanu noteiktā veidā. Likumos Par valsts budžetu 2014., 2015. gadam ir skaidri norāde, ka atbildīgā iestāde, Ekonomikas ministrija, budžeta apakšprogrammā “Elektroenerģijas lietotāju atbalsts” paredzēto apropriāciju var izmantot tikai šajā apakšprogrammā paredzētajiem mērķiem, proti, lai elektroenerģijas lietotājiem daļēji kompensētu obligātā iepirkuma komponentes izmaksas un tādējādi ierobežotu elektroenerģijas cenas kopējo piegumu.

Iekasētais SEN faktiski netiek novirzīts šī mērķa sasniegšanai, proti, elektroenerģijas lietotāju atbalstam, tad apstrīdēto tiesību normu mērķis nav sasniegts un apstrīdētās normas nav attaisnojamas kontekstā ar pieteicēju pamattiesību aizskārumu.

Tiesvedības laikā ir noskaidrojies, ka paredzēto valsts budžeta dotāciju publiskajam tirgotājam, lai segtu obligātā iepirkuma komponentes pieauguma izmaksas, nav bijis iespējams saskaņot ar Eiropas Komisiju. To ir atzinis gan Saeimas pārstāvis, gan arī citas

pieaicinātās personas, līdz ar to līdz pat šim brīdim Eiropas Komisijas saskaņojums budžeta dotācijas izmaksai nav bijis.

Valsts kontrole 2015. gada 30. aprīļa revīzijas ziņojumā par Ekonomikas ministrijas 2014. gada pārskata sagatavošanas pareizību norāda, ka uz 2015. gada 27. aprīli Valsts kasē atradās pilnīgi visa 2014. gadā SEN veidā iekasētā summa, aptuveni 29 miljoni eiro apmērā.

Pieteicēju ieskatā tas tiešā veidā apliecina par to, ka SEN mērķis kā nodokļa mērķis nav sasniegts, nauda ir iekasēta, bet vienlaikus tā ir iesaldēta Valsts kasē.

Iesniedzēju ieskatā iesaldētā nauda, kura netiek izmantota lai elektroenerģijas lietotājiem daļēji kompensētu obligātā iepirkuma komponentes izmaksas, nesasniedz SEN ieviešanas mērķi. Saeima apgalvo, ka SEN esot sasniegjis savu mērķi, proti, ka no 2014. gada 1. aprīļa neesot pieaugusi obligātā iepirkuma komponente. Ir tiesa, ka no šī konkrēta datuma obligātā iepirkuma komponente būtiski nav pieaugusi. Mēs to neapstrīdam un tas tā arī ir.

Tomēr jautājums, un tajā atšķiras mūsu viedokļi, ir, ka šis mērķis par obligātā iepirkuma komponentes pieauguma ierobežošanu ir sasniegts ar pilnīgi citiem līdzekļiem. Kā atklājās Ekonomikas ministrijas pārstāvja paskaidrojumos šīs tiesvedības laikā, publiskais tirgotājs nepieciešamos naudas līdzekļus ir aizņēmis. Tātad tā vietā, lai izmantotu SEN iekasēto naudu, 29 miljonus 2014. gadā, publiskais tirgotājs šo pašu naudas summu ir aizņēmis tur, kur bijuši attiecīgi naudas avoti, ir maksājis par to procentus, acīmredzot arī šie procenti tiks iekļauti obligātās komponentes aprēķinā nākamajā gadā kā papildu izdevumi, un tas mūsu skatījumā ir ārkārtīgi svarīgi šīs lietas izskatīšanā, jo mērķis nav sasniegts un mērķis ierobežot obligātā iepirkuma komponentes pieaugumu ir ticis risināts ar pilnīgi cita līdzekļa palīdzību, kas šajā gadījumā tiek arī uzrādīts kā alternatīvs mehānisms ar pietiekošu efektivitāti.

Līdzās tam pieteicēja ieskatā ir bijuši arī citi efektīvi alternatīvi līdzekļi, kā aizsargāt lietotāja sociālā atbalsta instruments, lai nodrošinātu sociāli mazaizsargātāko iedzīvotāju, teiksim, tā... ekonomisko ietekmi no elektroenerģijas kopējās cenas pieauguma. Šo līdzekli. likumdevējs ir apsvēris un atzinis kā efektīvu. Tādēļ arī ir ieviesis Elektroenerģijas tirgus likumā.

Līdzās tam mēs uzskatām, ka arī obligātās iepirkuma komponentes atlaide energo intensīvajiem patērētājiem ir bijis efektīvs līdzeklis un arī šobrīd Ekonomikas ministrija strādā pie šī mehānisma īstenošanas.

Tas pats ir attiecināms uz valsts politikas maiņu saistībā ar “Latvenergo” dividendēm. Ja dividendes bija paredzētas novirzīt obligātās iepirkuma komponentes samazināšanai tikai 2014.–2017. gadā, mēs uzskatām, ka ar šo pašu instrumentu varēja izmantot jau no 2014.

gada. Un visbeidzot arī atbalsta intensitātes samazināšana koģenerācijas stacijām ar uzstādīto elektroenerģētisko jaudu virs 4 megavatiem, kuras pieder publiskām personām.

Daži vārdi par SEN objektu. Dabas resursu nodokļu lietā Satversmes tiesa ir pieņēmusi spriedumu, kurā ir norādījusi uz to, ka likumdevējs nav pilnīgi brīvs nosakot nodokļa objektu. Satversmes tiesa ir norādījusi uz to, ka ar nodokli apliekamais objekts nodokļa aprēķina principam nevar būt patvarības pamats, bet tam ir jābūt pamatotam ar objektīviem un racionāliem apsvērumiem.

Šajā lietā Sabiedrisko pakalpojumu lietošanas komisijas pārstāvis, kas sniedza arī savus paskaidrojumus, tiešā veidā atzina, ka īstenojot atbalsta instrumentu attiecībā uz elektroenerģijas obligāto iepirkumu, publiskais tirgotājs ņem vērā tikai tās papildu izmaksas, kas tam ir radušās šī atbalsta shēmas īstenošanā un tikai šīs papildu izmaksas ietekmē obligātā iepirkuma komponentes apmērus.

Publiskais tirgotājs, iepērkot elektroenerģiju no ražotājiem, tūlīt pat pārdod šo elektroenerģiju biržā par tirgus cenu, līdz ar to šī tirgus cena pati par sevi nerada nekādu ietekmi uz obligātās iepirkuma komponentes apmēru.

Neraugoties uz šo apstākli, likumdevējs tomēr ir paredzējis, ka ražotājiem tiek aprēķināts nodoklis arī no tās daļas, kas neietekmē obligātā iepirkuma komponenti.

Vērtējot likuma izstrādes materiālus, mēs redzam, ka likumdevējs nav vēlējies iekasēt nodokli no visiem elektroenerģijas ražotājiem, to arī apstiprināja Saeimas pārstāvis pirmajā tiesas sēdē... otrajā tiesas sēdē, atbildot uz maniem jautājumiem, bet tikai tie ražotāji, kas saņem atbalstu un tādējādi ietekmē obligātās iepirkuma komponentes.

SEN attiecināšanu tirgus cenai, kas neietekmē obligātā iepirkuma komponenti, nav pamatota ar objektīviem un racionāliem apsvērumiem. Kā piemēru es vēlos minēt manis pārstāvēto komersantu "SM Energy", kas ražo enerģiju koģenerācijas ciklā, izmantojot dabasgāzi un pārdodot siltuma enerģiju Līvu Akvaparkam, kas atrodas Jūrmalā.

2014. gadā vairākos mēnešos, ņemot vērā elektroenerģijas tirgus cenas svārstības, aprēķinot SEN absolūti iekasēto naudas summu, šīs iekasētās naudas summas attiecība pret atbalsta apmēru ir bijusi nevis 15 procenti, bet 25 procenti. Tas pats par sevi šie skaitļi liecina par to, ka šādas nepareizi noteiktas objekta nodokļa bāzes princips ir bijis neloģisks un rada ļoti būtisku kropļojumu attiecībā uz to, kā tas nodoklis tiek piemērots praksē. Tātad vienam komersantam ir bijis jāmaksā nodoklī no visas summas, kā rezultātā viņam ir 25 procenti no kopējiem ienākumiem samazinājies, tajā pašā laikā, pieņemsim, garantētās maksas maksātājam, kas izmanto tieši to pašu energoresursu veidu, ir bijis jāmaksā 15 procentu no atbalsta summas. Mēs uzskatām, ka tas pats par sevi liecina par to, ka šāda nodokļu likme ir bijusi nepareiza.

Šīs tiesvedības laikā mēs dzirdējām, ka nodokļu objekta noteikšana esot bijusi noteikta aptuveni, lai nesarežģītu nodokļa administrēšanas vajadzības. Mēs iebilstam šādam argumentam.

Ekonomikas ministrijas mājaslapā ir publicētas pilnīgi visu pēdējo gadu obligātā iepirkuma ietvaros izmaksātās naudas summas un godājamā tiesa var ieskatīties šajos pārskatos. Ir ļoti skaidri nodalīts, kādas no šīm atbalsta summām... no šīm kopējām izmaksātajām summām sastāda elektroenerģijas tirgus cena un kāda ir bijusi atbalsta summa virs tirgus cenas. Tādējādi publiskajam tirgotājam tūlīt pat pārdodot šo elektroenerģiju elektroenerģijas biržā, ir bijuši skaidri dati par tirgus cenu un līdz ar to nav ne mazāko problēmu no administrēšanas aspekta šo nodokli attiecināt tikai uz šo atbalsta daļu, izņemot tirgus cenu. Tam nav nekāda racionāla pamatojuma.

Visbeidzot un pats būtiskākais ir jautājums par tiesisko paļāvību un tās pārkāpumu, uz ko pieteicējs šajā gadījumā norāda.

Enerģētikas nozare nespēj darboties brīvā tirgus apstākļos, jo tā ir atkarīga no valsts atbalsta nozares uzņēmējiem. Uz to ir norādījušas vairākas šajā lietā pieaicinātās personas, tostarp arī enerģētikas eksperts Juris Ozoliņš, kurš arī paskaidroja, ka faktiski šobrīd uzsākt elektroenerģijas ražošanu bez valsts atbalsta ekonomiski nav pamatots un līdz ar to neviens ražotājs šādā veidā neuzsāks savu darbību.

Elektroenerģijas obligātais iepirkums tiešā veidā stimulēja sūdzības iesniedzējus uzsākt elektroenerģijas ražošanu, ieguldīt būtiskus kapitālieguldījumus šīs komercdarbības... elektrostacijas izveidē un līdz ar to tas veido ļoti būtisku un īpatnēju tiesiskās paļāvības novērtējumu attiecībā uz sūdzības iesniedzējiem. Atšķirībā no citām jomām šis atbalsts ir bijis tieši nepieciešams, viņš ir pamudinājis komersantus uzsākt šo komercdarbības virzienu un bez šāda pamudinājuma nav bijis iespējams iesaistīties šajās tiesiskajās attiecībās...

Šobrīd ražotāji ir saskārušies ar pilnīgi jauna nodokļa ieviešanu, un, kā tiesvedības laikā arī noskaidrojās... Saeimas pārstāvis nevarēja izteikt nekādus pamatotus iebildumus, ka nav bijis pilnīgi nekāds pārejas periods šā nodokļa ieviešanai. Ir bijis pusotrs mēnesis, mazāk par pusotru mēnesi no nodokļa pieņemšanas brīža līdz nodokļa iekasēšanas uzsākšanai. Ir bijušas vispārīgas diskusijas, kas nevar tikt uzskatītas par pienācīgu pārejas periodu. Un šī nodokļa sekas no juridiskās puses ir novērtējamās kā ar neīstu atpakaļvērstu spēku, ietekmējot iepriekš piešķirtās obligātās iepirkuma tiesības.

Subsidētās elektroenerģijas nodoklis ir negatīvi ietekmējis investīciju klimatu Latvijas enerģētikas nozarē, jo investori nebija rēķinājušies ar SEN ieviešanu, bet tikai pēc investīciju lēmuma pieņemšanas un investīciju ieguldīšanas likumdevējs ir izlēmis reformēt iepriekš izveidoto atbalsta sistēmu ar SEN palīdzību. Šobrīd SEN ieviešanas rezultātā politiskais risks

šajā nozarē ir kļuvis nekontrolējams un neprognozējams, līdz ar to investoriem nav saprātīgi turpināt šāda veida komercdarbību Latvijā.

Šeit ir jāņem kāds cits apstāklis. SEN ir ieviests līdz 2017. gadam, bet 2017. gadā dzīve nebeigsies. Enerģētika kopumā ir būtiska valsts tautsaimniecības daļa un šajā tautsaimniecības nozarē ir ļoti būtiska privātā kapitāla līdzdalība. Kā uz to norādīja enerģētikas eksperts Juris Ozoliņš, privātais kapitāls enerģētikā ir nozīmīgs Latvijas mērķu sasniegšanai attiecībā uz atjaunojamās enerģētikas īpatsvaru kopējā enerģijas bilanci. Tādējādi Latvijas valstij perspektīvā ir nepieciešams šis privātais kapitāls. Ja viņa no vienas puses piesaista un cenšas paturēt privāto kapitālu šajā enerģētikas nozarē, no otras puses nodara tam būtisku kaitējumu un ignorē to tiesisko palāvību, kas privātajam kapitālam ir radies, rodas būtiskāka ietekme ilgtermiņā. Un mēs vēlamies uzsvērt arī uz Ozoliņa kunga paskaidrojumiem uz manu jautājumu, kur viņš norādīja, ka OIK samazinājums nav tik būtisks ieguvums, salīdzinot ar to kaitējumu, kas ir nodarīts enerģētikas nozarei kopumā. Tādējādi kopējais kaitējums ir lielāks nekā šķietamais ieguvums no SEN ieviešanas.

Jā, likumdevējs, īstermiņu apsvērumu vadīts, ir noteicis šādu nodokli. Tomēr sabiedrības intereses nav skatāmas un novērtējamas tikai īstermiņā. Sabiedrības intereses ir arī ilgtermiņā un sabiedrība ir arī ieinteresēta, ka enerģētikas jomā ir izmantoti noteikti energoresursi. Šie energoresursi ir pieejami, viņi ir droši un tādējādi sabiedrības intereses šajā gadījumā nav novērtējamas tikai šauri attiecībā uz elektroenerģijas cenu, arī sabiedrība kopumā ir ieinteresēta, ka privātais kapitāls ir līdzdalīgs enerģētikas jomā un ietekmē kopējo enerģijas... Latvijas enerģijas bilanci.

Līdz ar to mēs lūdzam tiesu novērtēt šo tiesiskās palāvības pārkāpumu kā ļoti būtisku un sniegt savu novērtējumu šim apstāklim, jo pieteicējam nav ne mazāko šaubu, ka Satversmes tiesas spriedums konceptuāli parādīs, vai ražotāja tiesiskā palāvība vispār ir aizsardzības vērta un ja jā, tad kādā apmērā. Ja vienā gadījumā Satversmes tiesa atzīst, ka šāda tiesiskā palāvība nav aizsardzības vērta, tad likumdevējam ir pilnīgi rokas brīvas, lai pilnīgi, bez jebkādas rēķināšanās ar privātajām personām šajā nozarē pārskatīt iepriekš izveidoto atbalsta sistēmu.

Paldies. Tas no manas puses būs viss.

A. Laviņš.

Tas tāpat bija Sandis Bērtaitis.

Tālāk... stādieties priekšā un turpiniet runu. Lūdzu!

E. Radziņš.

Pārņemot distanci no kolēģa, vēlreiz par šīm problēmām, varbūt ar nedaudz citiem piemēriem, atsaucēm un dažādām metaforām.

Tātad detalizētāk tieši par manis pārstāvētajām piecām komercsabiedrībām, no kurām visas, izņemot “Daile agro”, ir dibinātas 2009. gadā, atsaucoties uz valsts aicinājumu piedalīties elektroenerģijas ražošanā, izmantojot atjaunojamos energo resursus.

Četri no pārstāvētajiem komersantiem, izņemot “BIOPAB”, kvalificējās elektroenerģijas ražošanai un tā pārdošanai pēc cenām, kas tika noteiktas ar Ministru kabineta noteikumiem Nr. 262, ievērojot to, ka šo biogāzes elektrostaciju jauda bija zem 2 megavatiem un tad attiecīgi pārdošanas cena — līdz 20 gadu termiņam bija noteikta pēc formulas, kas bija attēlota šo noteikumu 37.9. punktā.

Un, kas ir būtiski, godājamā tiesa! Tātad šī formula neietver nekādus mainīgos lielumus. Līdz ar to uzņēmums varēja visnotaļ precīzi veikt aprēķinus attiecībā uz prognozējamiem ienākumiem visu desmit vai divdesmit gadu garumā, es akcentēju, ienākumiem... nevis peļņu.

Taču tas, kas vienoja visus šos uzņēmumus, tad tas bija tas, ka šo elektrostaciju būvniecība bija uzsākta pirms 2012. gada 28. augusta, kad Ministru kabinets piešķīra Ekonomikas ministrijai tiesības ierosināt pārskatīt iepirkuma cenu formulu pamatotību un atbilstību tirgus situācijai. Proti, šī paļāvība brīdī, kad tika uzbūvētas un nodotas elektrostacijas, bija absolūta, jo, kā es minēju, formulas bija ar nemainīgiem lielumiem, no kā tika rēķināta naudas plūsma un attiecīgi nepieciešamie kredīta resursi.

Vēl viens būtisks apstāklis, kas vieno visus šos uzņēmumus, ir tiesas sēdes laikā tiesas lūgtais un mūsu iesniegtais apliecinājums par Eiropas Savienības atbalsta saņemšanu. Eiropas Savienības atbalsts šīm sabiedrībām tika saņemts pasākuma “Enerģijas ražošana no lauksaimniecības un mežsaimniecības izcelsmes biomasas” ietvaros. Tas, savukārt, ir noteikts saskaņā ar 2010. gada 16. marta Ministru kabineta noteikumiem Nr. 268. Un, ja mēs ieskatāmies šajos noteikumos, tad ir redzams, ka Eiropas Savienības atbalsta saņemšana ir saistīta ar tādu jēdzienu kā “ekonomiskā dzīvotspēja”, kur, lai nodrošinātu šo ekonomisko dzīvotspēju atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem un saņemt Eiropas Savienības atbalstu, ir nepieciešama pozitīva naudas plūsma līdz pat gadam pēc projekta īstenošanas, bet ne mazāk kā trīs gadus pēc kārtas. Tas ir noteikts šo Ministru kabineta noteikumu 13. punktā.

Ir strikts uzskaitījums par attiecināmām un neattiecināmām izmaksām. Un vēl detalizētāki nosacījumi tika iekļauti individuālajos lauku atbalsta dienesta lēmumos, tajā skaitā arī par sekām, kādas iestājas, ja atbalsta pasākums nav realizēts atbilstoši Ministru

kabineta noteikumiem un biznesa plānam. Kur savukārt biznesa plāns ir izgatavots atbilstoši attiecīgi Ministru kabineta noteikumos Nr. 262 minētajai formulai.

Minētie Ministru kabineta noteikumi Nr. 268 ir izdoti saskaņā ar Lauksaimniecības un lauku attīstības likuma 5. panta 4. daļu, kur savukārt 5. pants nosaka, ka “valsts un Eiropas Savienības atbalsts tiek piešķirts, lai sekmētu lauksaimniecības, lauku un zivsaimniecības attīstību, kā arī paaugstinātu lauku teritorijas iedzīvotāju dzīves līmeni un radītu Latvijas un pārējo Eiropas Savienības dalībvalstu lauksaimniecības produktu ražotājiem līdzvērtīgus konkurences priekšnoteikumus.”

Kā dzirdējām tiesas sēdē, tad tika līdzvērtīgāki konkurences priekšnoteikumi no valsts puses mēģināti ieviest ar šī nodokļa palīdzību. Taču tas, ko es vēlos uzsvērt, ir tas, ka, sākot nodarboties ar uzņēmējdarbību enerģijas ražošanā no atjaunojamiem resursiem, konkrēti, biomasas jomā, manis pārstāvētie uzņēmumi sāka nodarboties vienlaicīgi divās valsts atbalstītās programmās. Proti, atbalstot valsts politiku gan lauksaimniecības, lauku vides attīstības jomā, gan zaļās elektroenerģijas ražošanas jomā.

Un līdz ar to, vai pie šādiem apstākļiem tad uzņēmējs bija... paļāvās uz to, ka viņš iegūs tiesības un likumīgas intereses un ka tās netiks pasliktinātas... mēs varam runāt, ka viņš varēja realizēt tiesisko paļāvību par to, ka tiesiskais regulējums, piedaloties šādās divās valstiskās programmās, netiks mainīts? Vai, piedaloties valsts atbalsta programmās, paļaušanās uz valsti ir saprātīga un pamatota? Ir tāds jautājums.

Par saudzējošāko režīmu, pārejot uz jauno regulējumu, ir, manuprāt, lieki runāt, jo manis pieminētie Ministru kabineta noteikumi Nr. 268 tāpat runā par atbalsta saņēmēja ekonomisko dzīvotspēju trīs gadus pēc kārtas. Kas ir īpatnēji? Tas ir tieši šis laiks, cik ilgi ir sākotnēji paredzēta nodokļa darbība, lai šo dzīvotspēju iznīcinātu. Tas vienkārši viens otru izslēdz.

Turpinājumā vēlos norādīt, ka neskatoties uz mūsu atbalstu liberālajām vērtībām un cerībām, ka tirgus varenā roka var visu sakārtot, tad joprojām tiek atzīta un sekmēta valsts loma arī ekonomikā. Un, nenoliedzami, ka viena no valsts funkcijām tautsaimniecībā ir ienākumu pārdale, kas savukārt ir realizēta ar nodokļu sistēmas palīdzību.

Vienlaicīgi valsts funkcija ir arī atsevišķu tautsaimniecības nozaru subsidēšana, lai nodrošinātu ekonomisko līdzsvaru un noteiktu resursu ietilpīgu preču ražošanu vai pakalpojumu sniegšanu, un valsts funkcija ir arī elektroenerģijas pakalpojumu sniegšanas nodrošināšana. Pie šādiem apstākļiem ir visnotaļ dīvaini, ja jauns nozares nodoklis tiek ieviests nozarē, kas realizē saimnieciskā atbalsta programmu valstī un saņem vienlaicīgi atbalstu no valsts.

Kā jau tika atzīmēts tiesas sēdē, tad otrs šobrīd Latvijā esošais nozares nodoklis ir jau gan pieaicināto speciālistu un arī kolēģu minētais izložu un azartspēļu nodoklis, kas skar konkrētu nozari, kas nesaņem valsts atbalstu un kuras pastāvēšana vispārībā šobrīd mums būtu diskutējama Satversmes preambulas sakarā tīri salīdzinot kristīgās vērtības un vispārcilvēciskās vērtības.

Taču vērtējot Satversmes 105. pantā garantēto īpašumtiesību aizsardzību, bez vispārzināmā ir jāvērtē arī tas, ka, darbojoties konkrētajā elektroenerģijas ražošanas nozarē, uzņēmēja īpašumtiesību realizācija ir ierobežota, jo saimnieciskā darbība ir atzīstama par daļēji valsts regulētu, ko pierāda saražotās produkcijas pārdošanas iespēja valsts regulētā tirgū un apvienojot šo secinājumu ar to, ka dārgo ražošanas līdzekļu ieguve ir saistīta ar atbalsta un kredītresursu piesaisti, kas savukārt ierobežo saimnieciskās darbības brīvību, komersants atrodas starp kreditoriem, kuru prasības Eiropas Savienības atbalsta jomā ir valsts normatīvi regulētas un debitoru, kas operē ar valsts normatīvi regulētu ietekmju cenu.

Pie šādiem apstākļiem īpašumtiesību aizskārums ir prettiesisks, jo valsts realizē pret komersantu darbības, kas ir vērstas apliekot ar nodokli pašas valsts garantēto ienākumu.

Kaut arī mēs atzinām pieteikumā, ka īpašumtiesību ierobežojums ir noteikts ar likumu, tomēr jāsecina, ka Saeima ir pieņēmusi normatīvo aktu, kas saskaņā ar Elektroenerģijas tirgus likuma 29. panta 4. daļu un 29.¹ panta 2. daļu ir bijusi deliģēta šī funkcija Ministru kabinetam, jo šīs izmaksājamās obligātā iepirkuma elektroenerģijas atlīdzības un garantētās maksas par uzstādīto jaudu aplikšana ar nodokli ir vērtējama, manuprāt, šo Ministru kabineta noteikumos noteikto maksājumu samazinājuma skatā, jo būtībā nenotiek tas, ko mēs parasti saprotam ar aplikšanu ar nodokli, kā tiek aplikts ar nodokli kāds maksājumu kopums, bet tiek samazināts vienkārši iepriekš jau solīts un normatīvi regulēts atbalsts par konkrētu, diferencētu maksu atkarībā no ražošanas veida.

To pierāda arī normatīvā akta leģitīmā mērķa noskaidrošanā konstatētais, jo gan Saeimas atbildes rakstā, gan arī normatīvā raksta anotācijā ir norādīts tāad leģitīmais mērķis — ierobežot elektroenerģijas kopējās cenas pieaugumu, lai tādējādi nodrošinātu tautsaimniecības konkurētspēju. Te, manuprāt, ir tomēr runa par konkurences attīstību starp enerģijas ražotājiem... nevis par enerģijas ražotājiem, bet gan par patērētājiem ir domāts šis mērķis, tas, kas ir norādīts anotācijā. Tas, par ko mēs runājam tiesas sēdē, bija par to, ka šādā veidā tiek attīstīta konkurence starp ražotājiem, bet mērķis bija attīstīt konkurenci starp patērētājiem.

Un attiecīgi mērķis arī norādīts... ka, lai nepalielinātu mājsaimniecību enerģētisko nabadzību, kā arī nodrošināt valsts budžetu ar papildus ieņēmumiem, kas ļautu finansiāli nodrošināt lietotāju atbalsta pasākumu īstenošanu. Protams, var atzīt, ka minētais mērķis, kaut

arī tas nav minēts pašā likumā, ir vērsts uz sabiedrības labklājības nodrošināšanu. Taču rodas bažas, vai aiz šī cēlā mērķa tomēr nav atsevišķu komersantu labklājības nodrošināšana domāta. Jo, pirmkārt jau, paskatāmies uz mājsaimniecības enerģētiskās nabadzības novēršanu. Tā tiek ilustrēta ar Saeimas iesniegto uzskates materiālu par 1,24 centu ietaupījumu uz kilovatstundu, kur, sniedzot paskaidrojumus es no sākuma operēju ar 500 kilovatstundu rēķinu mēnesī, un kur tika norādīts, ka runa nav pār tādām lielām mājsaimniecībām, bet runa ir par mājsaimniecībām, kuras patērē 100 kilovatstundas mēnesī. Nu, ja mēs runājam par šādām mājsaimniecībām, tad šādā veidā tiek ietaupīts mēnesī 1 eiro un 24 centi.

Godājamā tiesa! Ja mūsu valstī tiek ieviests nodoklis, lai mājsaimniecības varētu ietaupīt 1 eiro un 24 centus mēnesī, tad nopietni ir jāpārdomā, kādā valstu grupā mēs atrodamies... es domāju, Eiropas Savienībā... un vai iestāšanās eirozonā tomēr nav bijusi viena liela blēdība, ja mēs pieņemam likumu par jauna nodokļa ieviešanu, lai atbalstītu mājsaimniecības par summu 1 eiro un 24 centi.

Otrs, kas tika norādīts, ir jautājums par ieņēmumu novirzīšanu caur budžetu uz akciju sabiedrību “Elektroenerģijas publiskais tirgotājs”, taču arī šis jautājums jau veselu gadu ir iestrēdzis, proti, jautājums par nodokļu ieskaitīšanu budžetā un pēc tam attiecīgi novadīšana uz publisko tirgotāju.

Līdz ar to mēs secinām, ka šis mērķis šķiet, izrādās, ir cits, vismaz tas, kas ir deklarēts. Kāds ir patiesais mērķis, to mēs varam izteikt tikai pieņēmumu veidā.

No minētā ir jāsecina, ka, lai kā tiktu arī modelēta šīs ietaupītās un neizmaksātās atlīdzības daļas virzība uz un no budžeta, tomēr attiecībā pret nodokļu maksātāju šis nodoklis ir un paliek vienkārši izmaksājamās atlīdzības summas samazinājums, kur attiecīgi arī šis ienākums būtu, ko gūst valsts, būtu jālīdzsvaro ar tiem zudumiem, kas rodas, nesaņemot uzņēmuma ienākuma nodokli, algu nodokļus un beigu beigās varbūt tomēr arī netieši atkal vairojot šo nabadzīgo mājsaimniecību skaita pieaugumu.

Ja valsts kā savu funkciju ir noteikusi atbalstu atjaunojamo energoresursu ražošanai, tad šī atbalsta daļas izmantošana valsts citu funkciju finansēšanai nozīmē tikai un vienīgi atbalsta maksājumu samazinājumu, kas, mūsaprāt, savukārt nebauda to valsts tiesību aizsardzību, ko tai piešķir Satversme, attiecīgi nosakot un realizējot nodokļu politiku.

Tādēļ arī mūsaprāt minētās normas ir pieņemtas pretēji Satversmes 105. panta pirmajam teikumam un 1. pantam un līdz ar to attiecīgi atceļamas.

A. Laviņš.

Paldies.

J. Haka.

Es pievērsīšos īsi trijiem aspektiem.

Likumdevējs, atbildot uz jautājumiem par tiesiskās palāvības principa ievērošanu, norādīja sekojošo, ka likumdevējaprāt ir jānošķir divi atsevišķi jautājumi.

Viens jautājums ir par šo obligāto iepirkumu, kura ietvaros tiek maksāta atlīdzība un likumdevējaprāt šis process pavisam nav par šo iepirkumu un nebūtu jāizvērtē ar to saistītie jautājumi.

Un ir atsevišķs otrs jautājums — nodokļa piemērošana un likumdevējaprāt šajā nodokļu jautājumā valstij ir ļoti plašas kompetences un faktiski ir jāizvērtē, vai ir leģitīmais mērķis. Mūsuprāt, šāda likumdevēja pieeja ir ļoti šaura un ļoti formāla un arī pretēji tam, ko ir minējusi gan Ekonomikas ministrija, gan arī Tieslietu ministrija, proti, šis nodoklis tieši skar tos ienākumus, ko uzņēmēji saņem obligātā iepirkuma ietvaros. Un šie jautājumi ir skatāmi tikai un vienīgi kopā.

Un tieši no šī aspekta rodas šī nodokļa eksotiskā daba.

Ja pāriet pie jautājuma par leģitīmo mērķi, tad ir jāvērs uzmanība uz Finanšu ministrijas skaidrojumu, proti, Finanšu ministrija ir valstī vadošā pārvaldes iestāde, kas kontrolē un pārvalda valsts politiku nodokļu jomā. Finanšu ministrija apliecināja, ka faktiski viņi ir saņēmuši no Ekonomikas ministrijas ekonomiskus aprēķinus attiecīgi par summu, kas būtu jāiegūst, lai netiktu palielināta elektroenerģijas cena, un Finanšu ministrija tikai un vienīgi izvērtēja šī nodokļa atbilstību nodokļa definīcijai, jā, proti, tas ir parasts nodoklis, kas ir vērsts, lai nodrošinātu valsts funkcijas. Finanšu ministrija neiedziļinājās ne šī nodokļa mērķa izvērtējumā, ne arī Finanšu ministrija nespēja nosaukt nevienu valsts funkciju, ko nodrošinātu šī nodokļa iekasēšana.

Un trešā lieta ir par alternatīvajiem mehānismiem, kas būtu varējuši tikt ieviesti šī nodokļa vietā, proti, ne savos rakstveida paskaidrojumos, ne mutiskajos paskaidrojumos likumdevējs nav precīzi aprakstījis, kad konkrēti un kādus alternatīvos mehānismus likumdevējs ir izvērtējis. Jā, ir bijusi reference, kādi citi mehānismi varētu būt bijuši... kaut kādi kontroles pasākumi, kas it kā ir tikuši veikti.... iespējams, citi mehānismi varētu būt bijuši subsīdiju samazināšana, kas šajā gadījumā nebūtu labākais, bet nav minēts nekādā veidā, kuri bija šie konkrētie alternatīvie mehānismi, kā viņi būtu strādājuši un ar ko viņi bija labāki vai sliktāki.

Līdz ar to šis būtiskais apstāklis jau vien norāda uz to, ka nav ievēroti kritēriji, kas pieļauj tiesiskās palāvības principa pārkāpumu.

Paldies.

A. Laviņš.

Paldies.

R. Niedra.

Vispirms tā tad vēlos vērst uzmanību par šiem diviem produktiem, kas tiek ražoti. Iepriekš vairāk tika akcentēta atjaunojamā elektroenerģija jeb enerģijas ražošana, un otrs produkts ir augsti efektīvā koģenerācija, kas tika pieminēts. Augsti efektīvā koģenerācija nozīmē tādas koģenerācijas stacijas, kuras siltumu pārdod vai nu iedzīvotājiem, vai nu komersantiem... respektīvi, šis siltums tiek lietderīgi izmantots. Un attiecīgi mani pārstāvamie ir augsti efektīvās koģenerācijas stacijas.

Attiecībā par SEN likuma mērķiem un apstrīdēto normu mērķiem. Šajā sakarā tiesas sēdēs tika noskaidrots, ka tādi ir trīs: konkurences veicināšana, sociālais mērķis un OIK pieauguma apturēšana.

Vispirms par konkurences veicināšanu jāmin, ka šis ir pilnībā deklaratīvs mērķis manā skatījumā, jo konkurence jebkādā veidā ar SEN likumu nevar tikt veicināta, jo šī ir regulēta nozare. Obligātais iepirkums ir pamatots ar valsts administratīvo aktu ar Ekonomikas ministrijas lēmumiem, ar kuriem ir piešķirtas tiesības komersantiem pārdot elektroenerģiju. Cenas, par kādu elektroenerģija tiek pārdota publiskajam tirgotājam, ir minētas normatīvajos aktos, Ministru kabineta noteikumos un dabasgāzes cena tiek noteikta ar Regulatora lēmumu. Līdz ar to šī ir pilnībā regulēta nozare, vismaz attiecībā par dabasgāzi nav neviena mainīgā kritērija, kas varētu būt atkarīgs no komersantiem. Līdz ar to nekāda konkurences veicināšana nevar būt, drīzāk par otrādāk. Ja jau... kā arī daudzi eksperti minēja, varētu būt, ka daļa komersantu tiks izspiesta no šī tirgus, tad jau tieši konkurence tieši varētu pat samazināties.

Par sociālo mērķi. Sociālais mērķis ir tas, lai kompensētu mazturīgajiem elektroenerģijas dārdzību. Šis mērķis varētu tikt sasniegts varbūt tikai tad, ja SEN tiktu ieviests, lai savāktu naudu tikai šiem mazturīgajiem. Faktiski tā problēma ar elektroenerģijas cenas, teiksim, pieaugumu, samaksāšanu vairāk ir tieši mazturīgajiem un vairāk energoietilpīgajiem ražošanas uzņēmumiem. Iepriekš jau arī tika pieminēts "Liepājas Metalurģs" un tamlīdzīgi, kuriem ir šī augstā energoefektivitāte.

Kā tika noskaidrots, obligātā iepirkuma ietvaros ar SEN ir iekasēti 29 miljoni, bet paredzēts novirzīt šo naudu ir 35 jeb gandrīz 36 miljonu apmērā. Arī no tiesas puses bija jautājums, kur tad paliek šī starpība, šie 7 miljoni. Saeimas pārstāvis atbildēja, ka tas ir paredzēts, lai veidotu šo fondu mazturīgajiem. Un ja ir sociāls mērķis, tad pilnībā būtu pieticis tikai veidot šo fondu mazturīgajiem... iekasēt šos 7 miljonus un tas būtu bijis pilnīgi

pietiekami. Es nedomāju, ka ar šo 1 centa kāpumu elektroenerģijas cenai vidusslānim būtu kāds būtisks kaitējums nodarīts, teiksim, kā sabiedrības daļai.

Līdz ar to, manuprāt, sociālais mērķis netiek sasniegts un viņš tomēr vairāk vai mazāk ir norādīts deklaratīvi.

Pats galvenais, kas ir bijis norādīts, ir OIK pieauguma apturēšana un šo mērķi var sasniegt dažādiem līdzekļiem. Likumdevējs kā līdzekli ir izvēlējis samazināt valsts atbalsta summu obligātā iepirkuma ietvaros, ieviešot SEN. Tikpat labi to varēja arī izdarīt samazinot cenu, par kādu elektroenerģija no ražotājiem tiek iepirkta vai kādu citu līdzekli.

Uz to, ka patiesībā šis nodoms bija samazināt valsts atbalsta summu, ieviešot SEN, ir norādīts arī likumprojekta anotācijā, proti, citēju... tur ir rakstīts, ka “paredzams, ka nodoklis tiks ieviests uz laiku līdz 2017. gada beigām, paredzot tā samazinājumu vai izbeigšanu, ja tiek faktiski panākts obligātā iepirkuma komponentes ietvaros izmaksājamo subsīdiju apjoma samazinājums”. Līdz ar to mērķis ir panākt izmaksājamo subsīdiju apjoma samazinājumu. Vai to izdosies sasniegt ar SEN, vai kādiem citiem līdzekļiem, tas ir cits jautājums, bet tas ir bijis pamatmērķis, nevis gūt ieņēmumus valsts budžetā. Jo, kā jau tika minēts, faktiski šis nodoklis ir fiskāli neitrāls.

Un tā kā valsts ir izvēlējusies līdzekli — nodokļa ieviešanu —, tas ir vienkārši manā skatījumā, lai radītu papildus argumentu, ka valstij tomēr ir liela rīcības brīvība nodokļu jomā, jo, ja tiktu samazināta vienkārši elektroenerģijas cena, tad šāds arguments valsts pusē nebūtu. Bet rezultāts ir viens... katrā ziņā ir, manuprāt, jākoncentrējas uz to rezultātu, kas ir sasniegts, ka komersants saņem par x summu mazāk nekā iepriekš. Un faktiski šī nauda tiek izmaksāta mazāk. Vai tas tiek izdarīts ar nodokli, vai tas tiek izdarīts, samazinot cenu, vai kādā citā veidā, tam nav būtiskas nozīmes. Manā skatījumā no konstitucionalitātes viedokļa vērtējumam ir jābūt vienādam. Un šeit nebūtu pietiekami tikai ar atrunu, ka valstij ir liela rīcības brīvība nodokļu jomā.

Tāpat uzskatu, ka izvēlētais līdzeklis — SEN likuma ieviešana — ir nesamērīgs, jo nesamērīgi ierobežo komersanta tiesības iepretim tiem ieguvumiem, kas rodas sabiedrībai. Un pats būtiskākais, ka, manuprāt, valsts šos mērķus un, respektīvi, OIK pieauguma apturēšanu varēja sasniegt ar citiem līdzekļiem. Un pats būtiskākais līdzeklis būtu ierobežot izmaksājamo atbalsta summu divām lielākajām Latvijā koģenerācijas stacijām — “Latvenergo” piederošajām TEC-1 un TEC-2.

Iepriekš Saeimas pārstāvis atzīmēja, ka 40 procentus no OIK veido lielās koģenerācijas stacijas virs 4 megavatiem. Vēlos piezīmēt, ka šī informācija nav korekta, jo 40 procenti tiek izmaksāti tikai naudas summa... 40 procenti no naudas summas tiek izmaksāti lielajām koģenerācijas stacijām, 60 procentu — mazajām. Bet te ir tā būtiskā atšķirība, ka

lielās koģenerācijas stacijas... viņām tiek maksāta tikai tiešā atbalsta daļa. Savukārt mazajām koģenerācijas stacijām tiek maksāta elektroenerģijas tirgus cena plus atbalsta daļa.

Līdz ar to šis skaitlis nav korekts un viņš arī... patiesais skaitlis, no kā veido OIK, nekur īsti nav tad parādījies.

Un faktiski likumdevējs ir balstījies uz neobjektīviem datiem, bet īsti nav objektīvi izvērtējis vairākus svarīgus faktorus, kas ļautu izvēlēties piemērotākos līdzekļus.

Uzklausot pieaicinātās iestādes — Ekonomikas ministriju, Finanšu ministriju un Tieslietu ministriju — bija dzirdams, ka katra no šīm iestādēm ļoti nodala savu kompetenci un neviens īsti nav vērtējis kopainu enerģijas nozarē kopumā, proti, Ekonomikas ministrija ir saskaitījusi, kāda summa ir nepieciešama, lai noturētu OIK 2012.–2013. gada līmenī un izejot no tā ir sagatavojusi nodokļa likmes. Finanšu ministrija ir vērtējusi, kā mēs dzirdējām, tikai nodokļa atbilstību nodokļa jēdzienam un citiem atsevišķiem nodokļa jautājumiem, Tieslietu ministrija ir vērtējusi tikai tiesiskās palāvēības aspektus, bet patiesībā neviens īsti nav salicis šo kopainu kopā, šo puzzle kopā, kāda tad ir kopējā SEN ietekme uz elektroenerģijas ražotājiem. Tajā skaitā neviens... arī tie aprēķini, kas ir likuma pamatā, viņi neattiecas uz nekādu konkrētu ietekmi, kā konkrētajos uzņēmumos tiks ietekmēti finanšu rādītāji. Vai vismaz par kaut kādām ražotāju grupām. Šāds izvērtējums vispār nav bijis veikts.

Tāpat arī neviens nav izvērtējis kopējo nodokļa slogu, kādu rada SEN, PVN, uzņēmuma ienākuma nodoklis, elektroenerģijas nodoklis, atsevišķiem ražotājiem arī dabas resursu nodoklis. Līdz ar to šis kopējais nodokļu slogs ir ļoti, ļoti liels un šī subsidētā elektroenerģija... viņa nemaz nespēj būt lēta, kaut vai šī lielā nodokļu sloga dēļ.

Un ir jāpiemin arī, ka Saeimas pārstāvis pieminēja, ka vajadzētu tiekties komersantiem uz to, ka viņu ražotu elektroenerģiju brīvā tirgus apstākļos. Tas pilnībā nav iespējams, ko arī apstiprināja vairāki eksperti, jo īpaši dabasgāzes, teiksim... ražotājiem no dabasgāzes vispār nav iespējams.

Un arī viena piebilde par Regulatora pārstāvja atbildi, respektīvi, Regulatora pārstāvis norādīja, ka uzņēmumiem būtu jādomā, kā šīs izmaksas, kas rodas SEN rezultātā, būtu jākompensē uz siltuma rēķina, jādomā, kā izlietot šo siltumu.

Jāpiemin, ka neviens elektroenerģijas ražotājs, kas ražo elektroenerģiju koģenerācijā uz Ministru kabineta noteikumu Nr. 211 pamata, nevar pārdot elektroenerģiju, ja viņi nepārdod arī siltumu. Respektīvi, šajos noteikumos ir paredzēts, ka obligātā iepirkuma tiesības tiek zaudētas, ja netiek pārdots siltums. Līdz ar to šo siltumu jau visi faktiski tāpat pārdod vai nu pilsētas centralizētajām siltuma apgādes sistēmām vai nu kādām ražotnēm, vai kādiem citiem.

A. Laviņš.

Ir atlikušas 20 minūtes pārējiem. Iespējams... jūs dosiet pārējiem vārdu, vai vēl turpināsiet.

R. Niedra.

Jā, es došu vārdu. Un tad tikai pēdējā piebilde, ka SEN būtu pamatots tikai tad, ja tiešām tiktu vērtēts, kā tiek aplikta šī atbalsta summa — nevis elektroenerģijas tirgus cenas daļa, bet tikai atbalsta summa.

Paldies.

A. Laviņš.

Paldies.

L. Štrause.

Centīšos neatkārtoties. Es piekrītu iepriekšējo pārstāvju teiktajam.

Vienīgi, visupirms, vēlētos konstatēt, ka, ņemot vērā Saeimas nostāju šajā lietā, gribētu konstatēt, ka lietā nav strīda, ka apstrīdētās SEN normas skar pieteicēju īpašumtiesības, proti, nav strīda, ka, pirmkārt, tiesības pārdot saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros un arī investoru tiesības saņemt ienākumus no ieguldījumiem jeb dividendes, ietilpst Satversmes 105. panta īpašuma sastāvā... jēdziena sastāvā.

Lai arī formāli pieteicēju tiesības pārdot elektroenerģiju obligātajā iepirkumā un tiesības gūt ienākumu no investīcijām SEN neietekmē, Satversmes tiesai tomēr būtu jā vērtē šis jautājums nevis tikai nodokļu tiesību kontekstā, kas attiecīgi sašaurina konstitucionālās kontroles apjomu, bet kā ierobežojums, kas pēc būtības ir ekspropriācija, proti, veikto investīciju un sagaidāmās peļņas no investīcijām atsavināšana.

Un pievēršoties ierobežojumu atbilstības kumulatīvajiem kritērijiem jāatzīmē, ka ierobežojums nevar tikt uzskatīts par samērīgu. Un, proti, tieši kā kolēģis Bērtaitis jau izteicās, tieši ar SEN kā izvēlēto līdzekli netiek sasniegts deklarētais mērķis, proti, ir labums, bet tas netiek sasniegts ar iekasēto nodokli. Tieši pretēji. Tiek sasniegts, ja tā var izteikties, patiesais SEN iemesls — politiskās kļūdas labošana.

Un šeit es gribētu atsaukties uz Ekonomikas ministrijas sagatavoto informatīvo ziņojumu “Latvijas enerģētikas ilgtermiņa stratēģija 2030 — konkurētspējīga enerģētika sabiedrībai”, un šajā ziņojumā ir sadaļa “Politikas kļūdas”. Un kā viena no kļūdām tiek minēta, ka šobrīd enerģijas lietotāji ir spiesti segt augstas izmaksas tiem enerģijas ražotājiem, kuriem iepriekš piešķirtas tiesības pārdot elektroenerģiju par cenu, kas ir ievērojami virs

tirgus līmeņa. Šajā gadījumā ar šo iekasēto nodokli, kas tiešā veidā netiek izmantots mērķa sasniegšanai, vēl arvien atrodas Valsts kases kontā, tiek labota valsts politikas kļūda, turklāt nevis ar valsts kā šīs kļūdas pieļāvēja resursiem, bet uz ražotāju rēķina, kas tiesiski paļāvās uz konkrētā atbalsta apmēru.

Būtu jāatzīmē, ka valsts ekonomiskās iespējas šajā laika posmā no tiesību piešķiršanas pieteikuma iesniedzējiem līdz apstrīdēto normu pieņemšanai objektīvi jau nav samazinājušās. Tiesības pārdot elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros vismaz maniem pārstāvamajiem ir piešķirtas tieši krīzes periodā, kad finansiālā situācija valstī bija sliktāka nekā šobrīd. Un tad sanāk, ka konkrētajos apstākļos kopējā labuma pārdalīšana neizriet no objektīviem apstākļiem, kas ir samazinājuši valsts finansiālās iespējas, bet tieši pretēji — no valsts politiskās izšķiršanās turpmāk neatbalstīt elektroenerģijas ražošanu no atjaunojamiem energoresursiem tādā apmērā, kā to bija iepriekš pati izvēlējusies un agrāk arī uzsākusi.

Tas man būtu viss.

K. Zeme.

Kolēģi jau, protams, daudz un plaši izteicās, bet es tad varbūt īsumā par šī te nodokļa dabu.

Uzskatām, ka šobrīd principā mēs varam piekrist Saeimas, ministriju un atsevišķu pieaicināto personu viedoklim, ka subsidētās elektroenerģijas nodoklis nav eksotisks nodoklis un mēs uzskatām, ka tas vispār nav nodoklis. Ņemot vērā tā mērķi, objektu un iekasēšanas veidu faktiski šobrīd Ministru kabineta noteikumiem... Ministru kabineta noteikumos iekļautajām formulām par cenas noteikšanu elektroenerģijai, kuru publiskais tirgotājs iepērk obligātā iepirkuma ietvaros, ir noteikts jauns koeficients un šāds par nodokli nosauktais mainīgais koeficients vienkārši nav iekļauts Ministru kabineta noteikumos, bet ir iekļauts likumā. Bet tas nemaina tā dabu. Jo gala rezultātā tāpat tiek samazināta maksa, kuru publiskais tirgotājs izmaksā elektroenerģijas ražotājam obligātā iepirkuma ietvaros.

To, ka subsidētais elektroenerģijas nodoklis nav nodoklis, apstiprina arī virkne citu nepārprotami iepriekš iztirzāto regulējumu defekti. Piemēram, Likuma par valsts budžetu 2015. gadam 54. panta noteikumi paredz, ka subsidētās elektroenerģijas nodokli var izmantot tikai visiem elektroenerģijas lietotājiem, daļēji kompensējot obligātā iepirkuma komponentes izmaksu. No minētā izriet, ka elektroenerģijas ražotāji maksā subsidētās elektroenerģijas nodokli, lai segtu izmaksas, kas veidojas, lai maksātu atbalstu tiem pašiem nodokļu maksātājiem — elektroenerģijas ražotājiem. Kā jau iepriekš tika norādīts, tikpat labi likumdevējs nākotnē varētu ieviest pensiju nodokli vai māmiņu algu nodokli, lai finansētu iztrūkumu sociālajā budžetā, kas veidojas maksājot pensijas vai māmiņu algas.

Ja civiltiesībās mēs pazīstam simulatīvus darījumus, kad viens nopietni gribēts darījums tiek apslēpts ar citu darījumu, nākas secināt, ka šajā gadījumā mēs saskaramies ar simulatīvu tiesību normu, kad valsts atbalsta samazinājums tiek apslēpts ar nodokli, kuru, kā norāda valsts pārstāvji, ieviešanai valstij ir ļoti liela rīcības brīvība. pieļaujot, ka likumdevējs ignorē tiesisko palāvību un aizskar personu īpašumtiesības, atbalsta samazināšanai mākslīgi izveidojot nodokļu shēmu, tiek radīts bīstams precedents nākotnē, paverot ceļu pensiju, māmiņu algu un tamlīdzīgiem nodokļiem, kas neatbilst ne demokrātiskas valsts iekārtai, ne tiesību principiem.

Uzskatām, ka subsidētās elektroenerģijas nodoklis ir jāvērtē kā valsts atbalsta samazinājums, jo īpaši vērtējot, vai attiecīgais īpašumtiesību ierobežojums ir samērīgs ar leģitīmo mērķi.

Pieteicēju ieskatā ir nepārprotams konstatējums, ka likumdevēja mērķi varēja sasniegt ar virkni citiem līdzekļiem, kas tād pieteicēju tiesības un likumīgās intereses aizskar mazāk. Tādējādi pamattiesību ierobežojums, kas tiek noteikts... kas tiek panākts ar apstrīdētajām normām, nav attaisnojams jeb ir konstatējams pamattiesību aizskārums.

Un šeit mēs gribētu īpaši vērst uzmanību savā ziņā uz tādu... tomēr cinisku skatījumu no likumdevēja viedokļa uz šo te visu situāciju kopumā. Un proti, tieši vēlamies vērst uzmanību uz “Latvenergo” kā valsts uzņēmuma darbību un, kā jau iepriekš norādījām... summām... tād no 2011.–2014. gadam obligātā iepirkuma ietvaros “Latvenergo” ir saņēmis 299 miljonus eiro, savukārt valsts pati ir nolēmusi izmaksāt dividendēs 168 miljonus eiro. Tādā faktiski 168 miljoni no obligātās iepirkuma komponentes, ko mēs visi šeit esam maksājuši šo gadu laikā, ir iemaksāti valsts budžetā. Tas īstenībā faktiski pēc savas definīcijas izskatās nevis kā obligātā iepirkuma komponente, bet kā vēl viens apslēpts valsts nodoklis.

Uzskatām, ka šo visu situāciju ar obligātās iepirkuma komponentes pieauguma apturēšanu varēja risināt ļoti elementārā veidā, vienkārši samazinot “Latvenergo” izmaksājamo daļu no obligātās iepirkuma komponentes tādā veidā, lai “Latvenergo” kaut vai nerastos šāda peļņa, kuru ir iespējams izmaksāt dividendēs. Šeit mēs tād vēršam uzmanību, ka uzņēmums var pelnīt, uzņēmumam ir jāpelna, teiksim, ja ir valsts uzņēmums, tad viņš var pelnīt un investēt kaut kādās tehnoloģijās savu peļņu un attīstīties un tamlīdzīgi. Bet šeit mēs redzam, ka šī peļņa ir tāda, kuru uzņēmums var izmaksāt saviem dalībniekiem. Tas nozīmē to, ka šī peļņa ir pārāk liela un viņa veidojas turklāt no maksājuma, ko maksā visi iedzīvotāji kā obligātā iepirkuma komponenti.

Mūsuprāt, šāds regulējums ir nesamērīgs un šis būtu Satversmes tiesai īpaši jāņem vērā, vērtējot šo normu.

Paldies.

J. Vaits.

Tātad jāatzīst, ka pārsvarā es nodarbojos ar civiltiesībām... un saistībā ar konstitucionālajām tiesībām, jāsaka, ka šāda situācija, manuprāt, civiltiesībās nevarētu būt, ka ja starp divām pusēm ir noslēgta vienošanās par to, ka noteiktā periodā tiks pārdots noteikts produkts par noteiktu cenu, ka kādā brīdī otrs komersants pasaka, ka jā, es pirkšu par to pašu cenu, bet par to, ka tu ved caur maniem vārtiem, tev jāmaksā desmit procenti man. Nu, tāda situācija civiltiesībās nevarētu būt un konkrētajā gadījumā, manuprāt, tā līdzība ir tikai konkrētajā gadījumā.

Faktiski šobrīd valsts ar šo nodokli ir mēģinājusi pārskatīt savas saistības, ko viņa ir apsolījusi otrai pusei, kas no valsts puses tiks izdarīts... Otra puse investēs ražošanā un sāks ražot elektroenerģiju noteiktā veidā. Ja mēs secinām, ka šādas te atkāpes no investīcijas valsts varētu regulēt ar nodokli, tad mēs varam nonākt tik tālu, ka valsts varētu mēģināt ar nodokli aplikt arī atgriežamo summu no valsts parādzīmēm. Jo tas ir tāds pats ieguldījums, kā šeit komersanti ieguldīja nekustamajos īpašumos, ražošanas iekārtās. Tas ir tāds pats ieguldījums. Valstij vajadzēja, valstij aizdeva, valsts izdomāja, ka viņa gribētu dot atpakaļ vairs tikai 90 procentus. Nu, šāds nodokļa izmantojums, manuprāt, lai pārskatītu valsts saistības, īsti neatbilst pašam tam nodokļa likumam.

Nākošais, ko es gribētu pateikt, ir par samērīgumu. Vai vispār valsts ir apsvērusi šo te samērīgumu attiecībā uz nodokļa likmi pret komersantiem? Apskatot šo pašu "Ekodomas" veikto pētījumu, par kuru pieteicējiem ir rinda iebildumu, ir acīmredzams, ka lielā ražošana tiek subsidēta krietni vairāk, tātad paliek pāri, salīdzinot ar izmaksām, krietni vairāk nekā mazajai ražošanai. Paskatāmies, kas ir lielais ražotājs. Lielais ražotājs ir valstij piederoša komercsabiedrība. Lielais ražotājs no šī nodokļa cieš vismazāk. Tātad, kas cieš vismazāk? Tas, kurš pieder valstij. Valsts nosaka šo nodokli pati sev visizdevīgākajā formā, nerēķinoties, ka lielākie cietēji ir šie mazie ražotāji, kaut gan viņiem pašiem šis teorētiskais pētījums par to ir.

Nākošais jautājums. Par bāzi. Faktiski par bāzi vienīgais arguments — valstij tā ir vienkāršāk. Jautājums, vai tas ir leģitīms attaisnojums tam, ka tā aprēķināt nodokli valstij ir vienkāršāk? Es varētu teikt, ka nevienu nodokli nevajag rēķināt īpašā kārtībā un tad varētu pateikt, ka no jebkura — sociālām iemaksām, iedzīvotāju ienākuma nodokļa, PVN... Nevajag neko papildus rēķināt. Vienkārši paskatāmies apgrozījumu un atskaitām budžetā. Tas nav attaisnojums. Ja nevarētu to aprēķināt, tas varētu būt attaisnojums valstij, ka konkrētajā gadījumā tātad nevar noteikt savādāk, nav iespējams tātad kontrolēt.

Visbeidzot par komersantiem, kurus es pārstāvu šodien. Tad, ja mēs paskatāmies uz šiem komersantiem, tad visi šie komersanti 2010., 2011., 2012. gadā ir veikuši vērienīgas rekonstrukcijas. uzlabojuši savas ražošanas bāzes. Jā, visas ir veiktas ar viena vai otra veida atbalstiem. Taču, ja mēs paskatāmies šīs projektu kopējās summas, tad Trikātas HES ir ieguldījis pašu līdzekļus vai aizņemtus līdzekļus šajā rekonstrukcijā 323 tūkstošus no kopējiem 582. HES apgrozījums 2014. gadā... apgrozījums ir 49 290. Tikai lai šādu summu viņš apgrozītu caur sevi, ko viņš ir ieguldījis, nerunāsim par to, ka viņš šo summu patur, tur arī ir vajadzīgas izmaksas tekošās... ir vajadzīgi sešarpus gadi.

Tas pats ir ar Krīgaļu HES. Krīgaļu HES ir ieguldījis pašu līdzekļus 240 tūkstošus. Lai apgrozījums 2014. gadā... tikai apgrozījums — 28 564. Lai tikai apgrozītu šo naudu, ko ir ieguldīts, viņam vajag desmit gadus.

Ērberģes HES ir labākā situācijā, viņam ir lielākas ražošanas jaudas. Tur ir ieguldīti 203 tūkstoši pašu līdzekļu, teorētiski tāpat šī tikai apgrozīšana varētu notikt apmēram divarpus gadu laikā. Bet tas ir tikai apgrozīšana... mēs nerunājam par līdzekļu atgūšanu.

Līdz ar to, ja mēs skatāmies uz šiem komersantiem, nu... nevar teikt, ka viņi peldētos naudas līdzekļos.

Vai komersanti uz kaut ko varēja paļauties? Manuprāt, varēja. Hidroelektrostacijas tika atbalstītas jau iepriekš caur Enerģētikas likumu, nosakot noteiktu periodu, kurā tiek atbalstīts. 2010. gadā tika noteikti jauni periodi. Tieši tāpēc notika šīs te jaunās investīcijas, notika uzlabošana HES, jo tikpat labi viņi varēja pārtraukt šo ražošanu. Valsts pateica, ka mums vajag jūsu ražošanu, pieteicēji investēja naudu, lai turpinātu ražot un ražotu efektīvāk.

Visbeidzot. Vai valsts var pārskatīt. Kolēģi saka, ka var pārskatīt atbalstu... es varbūt tam īsti negribētu piekrist. Var pārskatīt atbalstu, ja viņš ir beznosacījumu un beztermiņa. Ja man ir apsolīts, ka man būs desmit gadi tā un desmit gadi tā... tad, manuprāt, īsti šo atbalstu nevar pārskatīt. Pretējā gadījumā tāpat tas ir ne tikai paļāvības, tas ir jebkuras normālas prakses pārkāpums, jo es pārdomāju vidū savu apsolījumu, kurš ir terminēts. Nav runa par apsolījumu nākotnē, ka būs nezināmu laiku jums šāds atbalsts. Ir terminēts šis atbalsts un komersanti ar to rēķinās.

Kas attiecas uz šo te... vairākiem argumentiem par pārsubsidēšanu. Konkrēti mani pieteicēji, manuprāt, nav pārsubsidēti un mēs redzam no šiem te datiem. Ja valstij šķiet, ka kāds komersants no šādām subsīdijām pelna par daudz, ir iespēja to regulēt caur nodokli, kas apliek peļņu. Ja kāds pelna par daudz. Bet nevis visiem nogriezt vienādi. Nogriezt garajiem, mazajiem un tagad visi ir vienādi. Nu... mazais... viņam nogrieza tikai matus, garam — līdz vidum. Taču tā nevar rīkoties, piemērojot nodokļus!

Līdz ar to es uzskatu, ka konkrētajā gadījumā minētā norma neatbilst Satversmei un pieteikumi ir pamatoti.

A. Laviņš.

Paldies.

SIA “Neretas dzirnavas” valdes loceklis... Vai vēlas uzstāties tiesu debatēs? Jums ir atlikušas 2–3 minūtes, tā kā ļoti lakoniski varat paust savu domu.

V. Lelis.

Es runāšu kā uzņēmējs. Man ir trīs tādas tēzes pārdomām un pāris nobeiguma teikumu.

Pirmais šajā sēdē vairakkārt tika pieminēts “Liepājas Metalurgs” no valsts ierēdņu puses kā viens no cietējiem no faktiski mūsu klātesošo uzņēmēju pārstāvju darbības. Man ir tāds jautājums: ja mēs runājam par tirgu... Jūs ejat uz tirgu un nopērkat vienu kilogramu kartupeļu jeb simts kilogramus kartupeļu. Cena jums atšķirsies. Kāpēc nevar atšķirties cena “Liepājas Metalurgam”, kurš iepērk patiešām gigantiskos daudzumos elektroenerģiju. Kāpēc viņam nevar būt speciāla cena? Tā ir replika.

Otrs. Kas attiecas uz zaļo enerģiju. Es uzskatu, ka ir obligāti jānodala OKI tās summas, kas aiziet uz TEC-1 un TEC-2, kas strādā uz fosilajiem un jānodala pārējie elektrības ražotāji. Tad arī būtu skaidrāks viss šis mehānisms, kas attiecas uz OIK. Bet, kas attiecas uz zaļo enerģiju, tad visā pasaulē šī nozare ir subsidēta. Zaļā enerģija, klasiskā zaļā enerģija, ir atkarīga no dabas parādībām. Vienu gadu HES ūdens ir, citu gadu ūdens nav, ir vējš, nav vējš... līdz ar to ir diezgan lielas svārstības, tāpēc šī nozare tiek subsidēta. Un, ja mēs gribam iedzīt pilnīgā brīvā tirgū zaļās enerģijas ražotājus, tad mēs laimāsim pirmā valsts, kas mēģinās apgāzt dabas parādības.

Trešais. Es jau runāju par to, ka 1. janvārī šajā gadā mēs pārgājām uz brīvo elektrības tirgu. Jūs zināt, ka elektrības cena... es ceru, ka jūs zināt, elektrības cena patērētājam pieauga par vairākiem eiro centiem. Viss OIK, ko apstiprina arī Saeimas pārstāvis, ir 2,6 eiro centi. Tad varbūt mēs nonāksim pie secinājuma, ka ir arī citi faktori, kas ietekmē elektrības cenu, ne tikai OIK.

Un pēdējais. Man tiešām ir dīvaini būt šajā procesā un skatoties zināmā mērā visu šo procesu no malas es varu izteikt tikai izbrīnu par to, kādi cilvēkresursi... un ne tikai cilvēkresursi tiek pašlaik patērēti priekš tā, lai valstij paskaidrotu, ka valstij ir jāspēlē pēc tiem spēles noteikumiem, ko pati valsts ir noteikusi. Faktiski liels daudzums uzņēmēju, kas darbojas šajā nozarē, šodien ir uz maksātspējas robežas. Te izskanēja argumenti, ka neviens

jau nav bankrotējis,, neviens nav aizgājis uz maksātnespēju. Vai tiešām valstij ir jārada situācija, ka uzņēmējam ir jāklūst maksātnespējīgam, lai saprastu, ka kaut kas ir salaists dēlī? Ja gadījumā valsts tiešām grib likvidēt šo nozari, tad es nesaprotu, kāpēc bija jāizvēlas tik boļševistiski instrumenti, jānodzen cilvēkus līdz maksātnespējai, jāzaudē īpašumi, lai šajā nozarē kaut kādā veidā mazinātu OIK un elektrības izmaksas? Varbūt vienkārši labāk ir tādā gadījumā nacionalizēt... Izmaksājiet uzņēmējiem viņu ieguldītās naudas un darbojieties uz nebēdu, ja jūs uzskatāt, ka tas ir tik vienkārši un tik efektīvi.

Paldies.

A. Laviņš.

Paldies.

Pirms turpinām ar tiesu debatēm un vārdu dodam Saeimas pārstāvim tiesu debatēs.... šobrīd tiek izsludināts pārtraukums uz 15 minūtēm.

Turpināsim tiesas sēdi un debašu uzklaušīšanu pulksten 11.15.

(Pārtraukums.)

A. Laviņš.

Sēdieties, lūdzu!

Vārds tiesu debatēs Saeimas pārstāvim. Lūdzu!

K. Piģēns.

Godāta tiesa! Pateicos par man doto vārdu.

Mana runa būtu jāsāk, atkārtoti liekot uzsvāru, ka šajā tiesas sēdes procesā mēs runājam par nodokļa lietu un nodokļu tiesībās, līdzīgi kā citās tiesību jomās, valstij ir pienākums ievērot, aizsargāt un nodrošināt personu tiesības un likumdevējam, kā jau šajā tiesas sēdē vairākkārt tika minēts, ir, ievērojot rīcības brīvību, nosakot nodokļu kontroli un tās kārtību.

Attiecībā uz apstrīdēto normu atbilstību tiesiskās paļāvības principam svarīgs ir apstāklis, kā jau pieminēju, ka mēs šeit runājam par nodokļa lietu un nodokļu tiesības ir īpaša joma. Un šādā ietvarā arī būtu vērtējama apstrīdēto normu atbilstība tiesiskās paļāvības principam.

Arī Satversmes 1. pants neliedz likumdevējam izdarīt pastāvošajā tiesiskajā regulējumā tādus grozījumus, kuri atbilst Satversmei un tiesiskās paļāvības princips neizslēdz valsts iespēju grozīt pastāvošo tiesisko regulējumu. Un pretēja pieeja novestu pie valsts nespējas reaģēt uz mainīgajiem dzīves apstākļiem.

SEN ieviešana un secīgi valsts budžeta elektroenerģijas lietotāju atbalsta programmas ieviešana kopumā gan īstermiņā, gan ilgtermiņā atstāj pozitīvu ietekmi uz Latvijas tautsaimniecību, dodot arī signālu enerģijas lietotājiem, tajā skaitā Latvijas uzņēmumiem, ka elektroenerģijas cena tirgū ir viens no uzņēmumu starptautiskās konkurētspējas noteicošajiem faktoriem. SEN ieviešanas nodrošināšanai tika izstrādāts normatīvais regulējums, iekļaujoties esošajā nodokļu politikā un saskaņojot to ar spēkā esošajiem enerģētiku regulējošajiem normatīvajiem aktiem un enerģētikas politikas mērķiem.

Par samērīgumu. Vai likumdevēja izraudzītie līdzekļi ir piemēroti mērķa sasniegšanai? Saeima uzskata, ka Subsidētās elektroenerģijas nodokļa likuma mērķis ir sasniegts. Valsts budžetā kopš 2014. gada ir izveidota apakšprogramma “Elektroenerģijas lietotāju atbalstam”, kuras darbības nodrošināšanai tiek izmantoti finanšu līdzekļi, ko valsts budžets iegūst arī no ieņēmumiem no subsidētās elektroenerģijas nodokļa. Ar SEN tiek gūti papildu ieņēmumi valsts budžetā, kas ļauj finansiāli nodrošināt elektroenerģijas lietotāju atbalsta pasākumu īstenošanu, tas ir, gan ierobežot elektroenerģijas kopējās cenas pieaugumu, gan arī sniegt atbalstu šiem aizsargātajiem lietotājiem, lai nepalielinātu to enerģētisko nabadzību.

Attiecībā uz subsidētās elektroenerģētikas nodokļa ietekmi uz konkurences veicināšanu atjaunojamo energoresursu nozarē un augsti efektīvā koģenerācijā var pieminēt, ka likums motivē tālāk ražot enerģiju visefektīvākajā veidā un pastarpināti nodrošina, ka tirgū nākotnē ienāks tikai konkurētspējīgas tehnoloģijas.

SEN likmes tika noteiktas, ņemot vērā koģenerācijas stacijā vai elektrostacijā izmantoto energoresursu veidu, ievērojot Latvijas enerģētikas politikas prioritātes, kas definētas atbilstoši Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijai līdz 2030. gadam un Latvijas enerģētikas ilgtermiņa stratēģijai 20-30.

Enerģijas... un tālāk tika arī attiecīgi iekļautas šīs diferencētās likmes 10, 15 procentu apmērā.

Papildus, lai neradītu būtisku ietekmi uz senzētas siltumapgādes zonām, senzētai siltumapgādei tika piemērota šī samazinātā 5 procentu likme. Arī SPRK pārstāvis tiesas sēdē apliecināja, ka pagājušajā gadā tālāk šis gala tarifs šiem siltuma enerģijas ražotājiem nepieauga un dažviet pat samazinājās.

Attiecībā uz šo samazināto likmi lauksaimniecības nozarei... tā tiek piemērota ievērojot *de minimis* regulējumu, un, kas, ievērojot noteiktos nosacījumus, neprasa saskaņojumu ar Eiropas Komisiju.

SEN ir veidots līdzīgi iedzīvotāju ienākuma nodoklim attiecībā uz kapitāla pieaugumu un arī tālāk leģitīmais mērķis ir sabiedrības labklājības sasniegšanu. Valsts bauda plašu

rīcības brīvību un nodokļu politikas ietvaros var lemt par to, kādu nodokli ieviest, kad to ieviest, kādu nodokļu likmi un piemērošanas kārtību noteikt.

Sabiedrības interesēs valsts noteica subsidētās elektroenerģijas nodokļa politiku un šī politika ir līdzsvarota starp visas sabiedrības interesēm un to personu interesēm, kuras minētais nodoklis skar.

Nākamais... saistībā ar samērīgumu... vai saudzējošāka līdzekļa šā mērķa sasniegšanai nebija...

Likumprojekts, pirms tā pieņemšanas tika apspriests nevalstiskajās organizācijās, kompetentajās ministrijās, kā arī tika rūpīgi apspriests Saeimas komisijās — gan Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijā, gan arī Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijas sēdēs. Līdz ar to var arī secināt, ka likums ir pieņemts un izsludināts saskaņā ar Satversmi, Saeimas kārtības rulli un apstrīdētās normas ir noteiktas ar pienācīgā kārtībā pieņemtu likumu.

Saeima pirmajā lasījumā atbalstīja sākotnēji Ministru kabineta iesniegto likumprojekta redakciju, otrajam lasījumam tika iesniegti daudzi priekšlikumi. Gan Saeimas deputātu, piemēram, Parādnieka priekšlikums par 16 procentu noteikšanu, gan Ministru kabineta alternatīvi noteikumi, kuros arī tika paplašināts šis 5 procentu subjektu loks. Tātad varam teikt, ka likumdevējs likumdošanas procesā ir rūpīgi vērtējis nodokļu likmju pamatotību un apsvēris gan apstrīdētajās normās ietverto pamattiesību ierobežojumu pamatotību, gan arī alternatīvas.

Attiecībā uz to, vai likums ir samērīgs, piemērojot subsidētās elektroenerģijas nodokli, valsts, respektīvi, pildītu sabiedrības deleģētos uzdevumus un funkcijas, kā arī kontrolētu atšķirības starp dažādiem sociālajiem slāņiem. Un nepieciešamības gadījumā ar dažādu nodokļu instrumentiem stimulētu un atbalstītu ekonomiski nestabilākos slāņus.

Kā savā runā jau iepriekš esmu norādījis, gan Ministru kabinetā, gan arī Saeimā tika rūpīgi izvērtēta šī nodokļu likme, ietekme uz komersantiem, kas arī detalizēti ir ietverta rakstveida paskaidrojumos un to pielikumos.

Līdz ar to var uzskatīt, ka personu tiesības uz īpašumu... ierobežojums ir samērīgs un ir mazāks par labumu, ko gūst sabiedrība.

Tāpat gribētu vērst uzmanību uz dažām neprecizitātēm, kas izskanējušas iepriekšējo tiesas sēžu laikā.

Pieteicēju pārstāvji vairākkārtēji atsaucās arī uz Eiropas Komisijas 6. jūnija 2012. gada komunikāciju par enerģiju un atjaunojamajiem energoresursiem kā būtisku Eiropas enerģijas tirgus sastāvdaļu un to, ka Eiropas Komisija konstatējusi, ka atjaunojamo energoresursu nozare ir samērā jauna un ir nepieciešams atbalsts.

Tas, kas tiesas sēdē netika pieminēts, kas šajā dokumentā arī ir uzsvērts un konstatēts no Eiropas Komisijas puses ir, ka spēcīga izaugsme atjaunojamās enerģijas tirgos liecina, ka tehnoloģijas arvien vairāk sasniedz tirgus gatavības pakāpi.

Tāpat dokumentā Eiropas Komisija ir konstatējusi, ka nepieciešama atbalsta mehānismu uzlabošana ar mērķi panākt, lai nobriedušām tehnoloģijām konkurences tirgos un sekmīgi funkcionējošo oglekļa tirgus apstākļos atbalsts vairs nebūtu vajadzīgs un tiktu nodrošināta izmaksu efektivitāte.

Tāpat jānorāda, ka nav vienādības starp akciju sabiedrībai “Latvenergo” izmaksāto atbalstu un subsidēto elektroenerģētikas nodokli publiskajam tirgotājam, kā tas arī ir izskanējis vairākkārtēji tiesas sēdē. Akciju sabiedrība “Latvenergo” kā atsevišķa kapitālsabiedrība saņem atbalstu par TEC-1 un TEC-2 uzstādītajām jaudām, kas nodrošina valsts energoapgādes drošuma funkciju izpildīšanu.

Savukārt pastarpināti arī tātd nodrošina, ka Nord Pool Spot Latvijas apgabala cena ir salīdzinoši zemāka, ja nebūtu šādas bāzes jaudas, kas spētu darboties apstākļos, kad nav citu enerģiju ģenerējošie avoti.

Un tātd savukārt akciju sabiedrība “Enerģijas publiskais tirgotājs” izveidošana ir balstīta uz nepieciešamību nodrošināt konkurences tiesību aktiem atbilstošu elektroenerģijas tirgus izveidi, ņemot arī vērā 2013. gada Elektroenerģijas tirgus likumā veiktos grozījumus. Un tātd šāda kapitālsabiedrība tiktu veidota neatkarīgi no SEN ieviešanas.

Attiecībā uz pieteicēju pārstāvju minēto par “Latvenergo” peļņu. Tad, ja paskatās gadu pārskatus un tātd tos darbības veidus, tad var izsecināt, ka šī peļņa rodas no “Latvenergo” darbības elektroenerģijas brīvā tirgus apstākļos Baltijas ietvaros, kur arī tātd “Latvenergo” pārdod elektroenerģiju gan Igaunijā, gan arī Lietuvā un gūst no tā peļņu.

Nākamais būtu, ko es vēlētos precizēt... ir attiecībā uz to, ka valsts ar administratīvo aktu, ko izsniedz Ekonomikas ministrija, ir apņēmusies iepirkt saražoto elektroenerģiju noteiktu apjomu obligātā iepirkuma ietvaros nevis izmaksāt kādu konkrētu cenu, kā arī tas vairākkārtēji ir izskanējis tiesas sēdēs. Un publisko iepirkumu īsteno publiskais tirgotājs, kas komersantu līgumā ar publisko tirgotāju, kurā netiek iekļauta konkrēta cena, bet tiek iekļauta atsauce uz attiecīgiem Ministru kabineta noteikumiem un tātd jau šī cenu noteikšanas formula.

Attiecīgi tātd... es vēlos pārejot pie nākamā... minēt par tām sekām, ja tiktu atceltas subsidētās elektroenerģijas nodoklis. Tad viens būtu tas, ka tiek likvidēta šī valsts budžeta 2014. gadā izveidotā apakšprogramma “Elektroenerģijas lietotāju atbalsts”, jo tātd nebūtu šī budžeta ieņēmumu daļa... Un tātd, ja tiktu likvidēta šī atbalsta... elektroenerģijas lietotāju programma, tad attiecīgi mēs saskartos ar obligātā iepirkuma komponentes pieaugumu

turpmākajos gados, kas tātad attiecīgi atstātu ietekmi uz visas Latvijas tautsaimniecību, kas ir analizēta arī šajos izdales materiālos, kas tika izdalīti otrās tiesas sēdes sākumā.

Otrās sekas būtu, ka tiek likvidēts avots valsts atbalsta sniegšanai aizsargātajiem lietotājiem, kas tātad nodrošina sabiedrības sociāli vismazāk aizsargātos slāņus.

Un vēl aizvakar, 2. jūnijā, Saeimas Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijas sēdē tika izskatīti grozījumi Elektroenerģijas tirgus likumā, kas paplašina šo aizsargātā lietotāja loku vēl vairāk un tātad iekļaujot daudz bērnu ģimenes vai ģimeni, kuras apgādībā ir bērns, kā arī 1. un 2. grupas invalīdi. Tātad šādu pasākumu īstenošana arī var izmaksāt līdz 5,7 miljonu eiro gadā. Tas norāda, ka šī atbalsta mehānisms ir aktuāls un ka viņš ir nozīmīgs Latvijas sabiedrībā.

Arī kā šeit advokāti minēja tiesas sēdē, ka mēs šeit runājam par 1,24 centiem. Tad šeit ir jāsaprot viens, ka visiem elektroenerģijas lietotājiem tiek tātad saglabāta šī dotācija.... ir dotācija, lai šī obligātā iepirkuma komponente saglabātos 2,69 centu apmērā un tad ir vēl šis aizsargātais lietotājs, kurš maksā par šo elektroenerģijas cenu tādā apjomā, kādā viņa bija pirms elektroenerģijas brīvā tirgus. Tas tātad būtu jau 11 centu... tātad viņš gūst lielāku šo atbalstu. Un tātad šis subjektu loks tiek paplašināts.

Un tātad, ja mēs šeit runājam... tad tie jau ir 4 eiro mēnesī, kas gadā jau veido 50 eiro, kas tomēr Latvijai kā vienai no Eiropas Savienības nabadzīgākajām valstīm ir diezgan būtisks apjoms mājsaimniecībām.

Tad nākamais jautājums. Attiecībā uz tiesas izteikto lūgumu pieteicējiem iesniegt informāciju par investīcijām papildus obligātajam iepirkumam un garantētajai maksai... tad arī Ekonomikas ministrijas sagatavotajā informatīvajā ziņojumā 2013. gada 9. aprīļa, kas tika izskatīts Ministru kabineta sēdē pielikumos ir tātad apskatīti visi uz to brīdi sniegtie investīciju atbalsti šāda veida komersantiem.

Un tātad, ņemot vērā tiesas sēdēs pausto... Saeima uzskata pieteicēju konstitucionālās sūdzības par nepamatotām un lūdz tiesu atzīt Subsidētās elektroenerģijas nodokļa likuma 3. panta 1. punktu un 4. panta 1. punktu un 5. pantu par atbilstošiem Latvijas Republikas Satversmes 1. un 105. pantam.

Paldies.

A. Laviņš.

Paldies. Tiesu debates tiek slēgtas.

Vai pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem būs replikas?

S. Bērtaitis.

Godātā tiesa. Viens precizējums. Varbūt referējot uz Saeimas pārstāvja viedokli...

No 2015. gada 1. janvāra visas mājsaimniecības iegādājās brīvajā tirgū, kas būtiski izmainīja kopējo cenu mājsaimniecībām uz augšu... un šo palielinājumu ietekmēja ne tikai obligātā iepirkuma komponente, bet arī citi ar brīvā tirgus atvēršanu saistīti apstākļi.

Un sociāli aizsargātā lietotāja statuss kā sociālā atbalsta instruments tika ieviests, lai reaģētu uz šīm tirgus kopējām izmaiņām, ne tikai uz obligātā iepirkuma komponentes izmaiņām. Tāpēc tas atbalsts... tā finanšu summa, kas ir nepieciešama šī sociālā atbalsta īstenošanai, pārkāpj pāri tieši šai obligātās iepirkuma komponentes ietekmei un ir skatāma daudz plašāk. Tātad īss komentārs.

Paldies.

E. Radziņš.

Arī, godājamā tiesa, neliela replika.

Mūsu pieteikumā ir norādīts, ka mēs lūdzam atzīt, ka apstrīdētās normas ir zaudējušas spēku ar to pieņemšanas brīdi. Līdz ar to, ņemot vērā tiesas sēdē konstatēto par to, ka saņemtais nodokļa apmērs būtībā patreizējā brīdī atrodas iesaldētā veidā Valsts kasē, tad mēs uzskatām, ka gadījumā, ja pieteikums mūsu redakcijā tiek apmierināts, tad šī nodokļa summas atmaksa neradīs valstij papildus slogu administratīvo, lai realizētu šī nodokļa summas atmaksu attiecīgi pieteicējiem.

Paldies.

A. Laviņš.

Būs replikas?

K. Zeme.

Viena neliela replika. Attiecībā uz “Latvenergo” peļņu. Norādīja Saeimas pārstāvis, ka “Latvenergo” strādā arī citās nozarēs, pelna Lietuvā un Igaunijā. Šeit es gribētu vērst uzmanību, ka nav nozīmes, ka viņš strādā citās nozarēs vai nestrādā citās nozarēs un gūst vai negūst peļņu citur. Ja mēs redzam, ka valsts atbalsts ir lielāks kā peļņa uzņēmumam, tad skaidrs, ka bez šī valsts atbalsta uzņēmums strādātu ar zaudējumiem. Līdz ar to šo aspektu lūdzu ņemt vērā.

A. Laviņš.,

Vēl būtu replikas?

J. Vaitis.

Jā. Divas.

Viena būtu attiecībā uz argumentu no Saeimas pārstāvja, ka SEN ir līdzīgs kapitāla pieauguma nodoklim. Nebūt tā nav. Kapitāla pieauguma nodoklis apliek tikai virsvērtību, kas nākusi klāt. Konkrētajā gadījumā viņa nav salīdzināma.

Otrs. Attiecībā uz subsidētās elektroenerģijas nodokļa atcelšanu un iespējamo tātad šo pieaugumu. Šādas sekas un vēl lielākas iespējamās arī, ja Eiropas Komisija nesaskaņo šo atbalsta mehānismu. Tas būs milzīgs lēciens OIK komponentei būs jākompensē to, ko valsts tomēr nebūs iedevusi "Latvenergo".

A. Laviņš.

Lūdzu, replika vēl ir?

V. Lelis.

Latvija nesaražo tik daudz elektrības, cik patērē. Līdz ar to runa par to, ka "Latvenergo" pelna ārzemēs, ir apšaubāma, jo "Latvenergo" pelna iekšējā tirgū, ņemot vērā tos tarifus, kādi ir mūsu patērētājiem.

A. Laviņš.

Paldies.

Saeimas pārstāvim... Vai būs atbildes replika?

K. Piģēns.

Jā. Tātad attiecībā uz šo te aizsargātā lietotāja atbalstu... tātad viņš ir sasaistīts ar šiem elektroenerģijas brīvā tirgu pasākumiem un tātad tieši arī tāpēc tika pieņemts šāds lēmums, ka šāds elektroenerģijas lietotāju atbalsts ir nepieciešams un tieši tāpēc arī tātad ir nepieciešami šie ieņēmumi... valsts budžetā šo ieņēmumu pozīcija, lai mēs spētu... lai valsts spētu sniegt atbalstu šiem aizsargātajiem lietotājiem.

Attiecībā uz "Latvenergo"... tātad tomēr arī ir jāņem vērā, ka elektroenerģija kādā brīdī tiek saražota un ja viņu ir izdevīgi iepirkt, tad viņa arī tiek iepirkta, piemēram, no Skandināvijas valstīm. Un ja ir izdevīgi, piemēram, aprīlī un maijā, kad mums ir pali un strādā HESi, tad arī tā elektroenerģija tiek saražota vairāk nekā valstī tiek patērēts un viņa tātad tiek pārdota arī kaimiņvalstīm.

Un savukārt Eiropas Komisija... tātad arī Ekonomikas ministrijas pārstāvis savā runā minēja, ka attiecībā uz šo... ka Eiropas Komisijai tātad iebildumu attiecībā uz šo dotāciju

publiskajam tirgotājam nav, jo tātad šis atbalsts tiek sniegts visiem elektroenerģijas lietotājiem vienlīdzīgi un tātad nav problēmas iekšējā tirgū, bet Eiropas Komisija tātad ir paplašinājusi šo atbalsta tvērumu, apskatot tātad arī šo visu atbalsta mehānismu kopumā.

Paldies.

A. Laviņš.

Godātie lietas dalībnieki! Esam jūs uzklausījuši un šobrīd, saskaņā ar Satversmes tiesas likumu, Satversmes tiesai ir 30 dienu laiks sprieduma sagatavošanai. Un precīzi jums paziņošu sprieduma pasludināšanas datumu un laiku. Tātad spriedums šajā lietā tiks pasludināts 3. jūlijā pulksten 14.00, šeit, šajā tiesas sēžu zālē.

Labi... Ar to tiesas sēdi pasludinu par slēgtu.

Stenogrammas izgatavotāja

Mārīte Ceļmalniece

Tiesas sēžu sekretāre

Elīna Kursiša